

745/1946

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES
TRYCKTA HANDLINGAR

FÖR

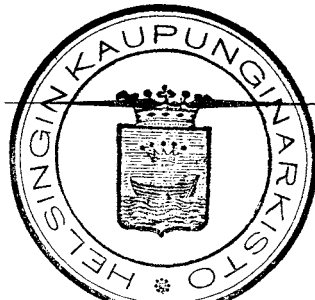
1906.

HELSINGIN VALTUUSTON
PAINETUT ASIAKIRJAT

VUODELTA

1906.

HELSINGFORS

1906.

345. II
HEL

HELSINGFORS.
Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri.
1907.

Innehåll. — Sisällys.

- N:o 1. { *Förteckning* öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 december 1905 oafgjorda ärenden.
« 2. *Utskottsbetänkande* i fråga om flyttning af djursamlingarna å Högholmen.
« 3. *D:o* i fråga om elektriska ljus- och kraftledningar.
« 4. *D:o* i fråga om ordnandet af utminuterings- och utskänkningen af spritdrycker, utminuterings-
af viner och andra svagare rusdrycker samt utskänkningen af maltdrycker.
« 5. *Handlingar* i fråga om inrättandet af ny kommunikationsled från Skilnadsgatan till hafvet samt
särskilda i trafikens intresse föreslagna ändringar i stadsplanen.
« 6. *Komitébetänkande* i fråga om revision af författningarna rörande polisinsättningen i Helsing-
fors stad.
« 7. *Handlingar* i fråga om upplåtande af särskilda Djurgårdsvillaområden till sjukhustomter.
« 8. *D:o* rörande föreslagen ny instruktion för stadens Vattenledningskontor.
« 9. *D:o* rörande ersättning åt presterskapet i Helsing socken samt domhufvanden i Helsing dom-
saga i anledning af införlifvandet utaf Gumtäckt m. fl. lägenheter med Helsingfors stad.
« 10. *D:o* rörande ansökt förlängning af arrendetiden för lotten N:o 1 å Busholmen.
« 11. *Utskottsbetänkande* med anledning af de besvär, särskilda egare af villor inom Brunnsparkens
östra villaområde anført öfver Stadsfullmäktiges beslut i fråga om ny byggnadsordning för
sagda område.
« 12. *D:o* med anledning af Helsingfors Utskänkings Aktiebolags anhållan om uteslutande rätt att
härstädes utskänka och utminutera spritvaror.
« 13. *Handlingar* rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1905.
« 14. *Styrelsens för stadens belysningsverk framställning* om anställande af en assistent vid gasverket.
« 15. *Folkskoledirektionens skrifvelse* med förslag till instruktion för folkskoleinspektorsadjointen.
« 16. *Hälsövningsnämndens framställning* om vidtagande af förberedande åtgärder för uppförande af
ett kommunalt slakthus samt anläggning af ett kreaturstorg.
« 17. *Berättelser* öfver Helsingfors Utskänkings Aktiebolags och Helsingfors Utminuterings Aktiebo-
lags verksamhet under år 1905 jämte revisionsberättelser.
« 18. *Utskottsbetänkande* i fråga om försäljningen af viner och andra svagare rusdrycker.
« 19. *Utlåtande* i anledning af väckt fråga om åstadkommande af afbildningar utaf «det Helsing-
fors som går».
« 20. *Handlingar* i fråga om ny instruktion för distriktsläkarene i Helsingfors.
« 21. *D:o* i anledning af väckta förslag om anordnandet af nya eller förbättrade trafikleder i sär-
skilda delar af staden.
« 22. *Utskottsbetänkande* i fråga om rättighet att utminutera och utskänka spritdrycker under tiden
från den 1 juni 1906 till samma dag år 1908.
« 23. *D:o* med förslag till fördelning af utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel.
« 24. { *Förslag* rörande åtgärder för uppförande i Helsingfors af kommunala arbetarebostäder.
Ehdotus toimenpiteistä kunnallisten työväenasuntojen rakentamiseksi Helsinkiin.

- N:o 25. *Handlingar* rörande revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1905.
- « 26. *D:o* i fråga om ansökt gratistomt för särskilda nykterhets- m. fl. föreningar samt om uppförande af hus för arbetareundervisningen.
- « 27. *Hälsövarärsnämndens* framställning om beviljande af anslag för en kirurgisk poliklinik i trakten af Berghäll.
- « 28. *Handlingar* rörande föreslagna ordningsregler för automobiltrafik i Helsingfors stad.
- « 29. *D:o* rörande föreslagna bestämmelser angående anläggning och drift af hissar i Helsingfors stad.
- « 30. *D:o* angående ifrågasatt inlösen af Finska Trädgårdsföreningens egendom.
- « 31. *Utskottsbetänkande* i fråga om åtgärder för undanrödjande af missförhållanden vid den privata arbetsförmedlingen samt om förlikning och skiljedom i arbetstvister.
- « 32. *D:o* med anledning af en hos Stadsfullmäktige väckt motion därom att handlingar, som till Fullmäktige i tryck utdelas, framdeles borde utkomma på begge inhemska språken.
- « 32. *Valiokunnanmietintö* Kaupunginvaltuustossa tehdyn esityksen johdosta, että asiakirjat, jotka Valtuusmiehille jaetaan painettuina, vastedes julkaistaisiin molemmilla kotimaisilla kielillä.
- « 33. *Handlingar* rörande Herr A. R. Frenckells motion angående behovet af parker och promenadvägar i Helsingfors.
- « 34. *Utskottsbetänkande* i fråga om föreslagen omorganisation af andra stadsläkaretjänsten.
- « 35. *Helsingfors Hamnbyggnadsdelegations* utlåtande i fråga om tillbyggnad till tull- och packhuset & Skatudden.
- « 36. *Förslag* till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1907, upprättadt af Drätselkammaren.
- « 36. *Ehdotus* Helsingin kaupungin meno- ja tulosäännöksi vuod. 1907, Rahatoimikamarin valmistama.
- « 37. *Utskottsbetänkande* i fråga om tillsättandet af en stadsplanekommision.
- « 38. *D:o* i anledning af väckt förslag om inrättande af en kanal mellan Tölö- och Edesvikarna.
- « 39. *Handlingar* rörande väckt motion beträffande elevernas vid stadens folkskolor förseende med skolmaterialier på kommunens bekostnad.
- « 39. *Asiakirjat*, jotka koskevat tehtyä esitystä koulutarpeiden hankkimisesta kaupungin kansakoulujen oppilaille kunnan kustannuksella.
- « 40. *Förslag* till elektricitetsverk för Helsingfors stad.
- « 40. *Ehdotus* Helsingin kaupungin sähkötehtaaksi.
- « 41. *Utskottsbetänkande* i fråga om ordnandet utaf minutförsäljningen af maltdrycker.
- « 42. *D:o* i fråga om bespisning af medellösa folkskolebarn.
- « 42. *Valiokunnan mietintö*, koskeva varattomien kansakoululasten ravitsemista.
- « 43. *Förslag* angående förändrad instruktion och ny stat för Trafikkontoret.
- « 44. *Komitébetänkande* i fråga om inrättande af ett kommunalt elektricitetsverk.
- « 44. *Komiteämietintö* kunnallisen sähkölaitoksen rakentamista koskevassa kysymyksessä.
- « 45. *Förslag* till Utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1907, upprättadt af Magistraten.
- « 46. *Utlåtande* angående ifrågasatt inlösen af Finska Trädgårdsföreningens egendom.
- « 47. *Utskottsbetänkande* med anledning af Hälsövarärsnämndens förslag till ny instruktion för distriktsläkarene.
- « 48. *D:o* i fråga om rätt för Helsingfors Magasins Aktiebolag till inlösen af magasinsskvarteret N:o 187 & Skatudden.
- « 49. *D:o* angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1907.
- « 50. *Utgifts- och inkomststat* för Helsingfors stad år 1907, fastställd af Stadsfullmäktige den 28 december 1906.
- « 50. *Helsingin kaupungin meno- ja tulosääntö* vuodeksi 1907, Valtuuston vahvistama 28 p:nä joulukuuta 1906.

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 december 1905 oafgjorda ärenden.

Valtunston diariin merkityt, 31 p:nä joulukuuta 1905 ratkaisematta olevat asiat.

Tiden då ärendet inkom Milloin asia saapui	Ärendets beskaffenhet Asian laatu	På hvad ärendet beror Mitenkä pitkälle asia on edistynyt
<p>a) Från föregående år beroende. a) Edellisiltä vuosilta päättymättömät.</p>		
1891.		
Mars 2.	Stadsfullmäktiges i Uleåborg anhållan om åtgärd för uppgörande af förslag till reglemente för en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän.	Den 9 april 1895 öfverlemnades ärendet till ett utskott, numera bestående af herrar S. Kullhem och U. Kurtén. Den 5 maj 1903 beslöto Stadsfullmäktige uppmåna utskottet att påskynda ärendets behandling.
1893.		
Maj 8.	Ang. grunderna för pensionering af Helsingfors stads tjänstemän och betjente.	Den 3 februari 1903 öfverlemnades ärendet åt ett utskott, bestående af herrar Stjernvall, Ramsay, Ignatius, Aminoff och Erenius.
1895.		
Nov. 18.	Ang. Senatstorgets förskönande.	Den 20 maj 1904 öfverlemnades ärendet till ett utskott, bestående af herrar Norrmén, Hallberg och Stockmann samt professorn J. Tikkanen och arkitekten Lars Sonck.

1898.		
Sept. 5.	Drätselkammarens skrifvelse ang. jernvägsspår till likstationen å nya lutherska begravningsplatsen.	Den 6 september 1898 remitterades ärendet till ett utskott, numera bestående af herrar Hj. Schildt och K. A. Söderman. Den 5 maj 1903 beslöto Stadsfullmäktige uppmana utskottet att påskynda ärendets behandling.
Dec. 6.	Beredningsutskottets förslag om utgifvande af ett historiskt-statistiskt arbete öfver Finlands städers utveckling under åren 1875—1899.	Öfverlemnadt åt en komité, numera bestående af herrar Ohman och Ignatius.
1900.		
Dec. 10.	Herrar Nyströms och Gripenbergs motion ang. tillsättande af en kommission för pröfning af frågor rörande ändringar i stadsplanen.	Den 17 september 1901 remitterades ärendet till ett af herrar E. Ohman, A. Norrmén, G. Nyström, G. Zitting och A. Ramsay bestående utskott.
1901.		
Febr. 12.	Herr Homéns motion ang. flyttning af djursamlingarna å Högholmen.	Den 12 februari 1901 remiss till ett utskott, bestående af herrar F. Elfving, Th. Homén och G. Idström.
Mars 25.	Trädgårdsnämndens framställning med projekt till ordnande af parkanläggningen i Djurgården (Tr. N:o 16 för 1901).	Den 26 maj 1904 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
		Jemte det Stadsfullmäktige den 21 november 1905 fattade slutliga beslut i dessa ärenden, uppdrogs åt Drätselkammaren att inkomma med förslag till bestämning rörande äfventyret för den händelse att byggnad, hvars uppförande underlättats af staden, skulle användas till annat än afsedt ändamål, äfvensom tillsattes en kommission, bestående af stadsingenjören G. Idström, sadelmakaren J. H. Alkunen, arkitekten Albert Nyberg, fabrikanten V. von Wright och byggmästaren Johan Johansson, med uppdrag att inkomma med närmare förslag rörande åtgärder för bringande i verkställighet af beslutet om uppförande af kommunala arbetarebostäder.
Febr. 26.	Herr G. Zittings motion i fråga om upplåtande af mark till bostadstomter för arbetare.	
1902.		
Juni 17.	Frågan om användningen af de för befrämjande utaf uppkomsten af små bostadslägenheter reserverade lånemedlen.	

<p>1902. Maj 22.</p>	<p>Styrelsens öfver stadens belysningsverk skrifvelse angående elektriska kablers nedläggande i stadens gator.</p>	<p>Sedan det för frågan tillsatta utskottet inkommit med ytterligare betänkande, återremitterades frågan den 17 oktober 1905 af förstärkte Stadsfullmäktige till samma utskott, numera bestående af öfveringenjören Th. Tallqvist, bankdirektören E. Schybergson, herrar Homén, Ramsay, Zitting och Schildt samt ingenjörerna E. Bergroth, J. Sohlman och Hugo Lindeberg.</p>
<p>Maj 22.</p>	<p>D:o angående anläggandet af ett kommunalt elektricitetsverk.</p>	
<p>1903. Mars 30.</p>	<p>Ingenjören K. Janssons förslag angående ny kommunikationsled från Skilnadsgatan till Strandgatan och hafvet.</p>	<p>Sedan det för ärendet tillsatta utskottet inkommit med betänkande, remitterades ärendet den 6 juni 1905 till Drätselkammaren.</p>
<p>Mars 31.</p>	<p>På förslag af utskottet för frågan om stadsplan för Tölöområdet</p>	<p>uppdrogo Stadsfullmäktige utarbetandet af förslag till byggnadsordning för de stadsdelar, som skola bildas af sagda område, åt en komité, bestående af herrar Nyström och Öhman samt arkitekten L. Sonck, såsom ledamöter, äfvensom justitierådsmannen W. F. Heimbürger och arkitekten R. Björnberg, såsom suppleanter.</p>
<p>April 3.</p>	<p>Magistratens skrifvelse rörande ett krutmagasin i närheten af stadens fattiggård.</p>	<p>Den 20 april 1903 remitterades ärendet af Beredningsutskottet till Drätselkammaren.</p>
<p>Maj 20.</p>	<p>Bestyrelsens för diakonissanstalten anhållan att återstående delen af kvarteret N:o 304 samt kvarteren N:ris 311 och 354 måtte till anstalten öfverlätas.</p>	<p>Den 26 maj 1903 remitterades ärendet till Drätselkammaren.</p>
<p>Juli 1.</p>	<p>Magistratens skrifvelse rörande re- mont af gatuandelar hörande till fastigheter, som stå under ryska Distriktingeniörstyrelsens förvaltning.</p>	<p>Den 8 september 1903 blef ärendet remitteradt till Drätselkammaren.</p>

1903.		
Okt. 27.	Magistratens skrifvelse med särskilda folkbildnings- och nykterhetsföreningars anhållan om tomt för ett tillernadt byggnadsföretag.	Den 27 september 1904 återremitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 19.	Direktionens för städernas allmänna brandstodsbolag framställning om åtgärd till förekommande af olämpligt byggnadssätt.	Den 22 december 1903 beslöto Stadsfullmäktige anhålla om Magistratens yttrande i ärendet.
1904.		
Febr. 19.	Styrelsens för folkbiblioteket och läsesalen skrifvelse rörande lokalen för bibliotekets och läsesalens filial i Sörnäs.	Den 23 februari 1904 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Febr. 19.	Doktor Matti Helenius' och hans hustru Alli Trygg-Helenius' framställning att staden måtte öfvertaga „Folkets hem“ i Sörnäs och inlösa sökandenes byggnader.	Den 27 september 1904 bordlades ärendet intill dess särskilda folkbildnings- och nykterhetsföreningars anhållan om upplåtande af gratis tomt blifvit slutbehandlad.
Febr. 23.	Direktionens för Städernas allmänna brandstodsbolag framställning rörande besigtning å de inom hus anbragta elektriska ljusledningarna.	Den 8 mars 1904 remitterades ärendet till det för frågan om elektriska ljus- och kraftledningar till satta utskottet.
Maj 13.	Magistratens skrifvelse med revisorernas för stadens räkenskaper berättelse.	Den 14 juni 1904 blef ärendet beträffande frågan om afskrifningar å stadens lösegendom remitteradt till Drätselkammaren.
Maj 25.	D:o med Hamnkontorets framställning om inrättande af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarne.	Den 14 juni 1904 öfverlemnades ärendet åt ett af öfveringenjören Werner Lindberg samt herrar Hömén och Tallqvist bestående utskott.
Okt. 20.	Helsovårdsnämndens framställning om åtgärd för uppgörandet af förslag till en särskild helsovårdsordning.	Den 25 oktober 1904 uppdrogs åt Hälsovårdsnämnden att inkomma med det åsyftade förslaget.

1904.		
Dec. 12.	Direktionens för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag skrifvelse rörande de belopp, som å de bolaget årligen beviljade anslagen fonderats.	Den 30 december 1904 uppdrogs åt Beredningsutskottet att inkomma med förslag rörande den åtgärd, hvartill sagda skrifvelse kunde förledda.
Dec. 30.	På förslag af Budgetutskottet	beslöto Stadsfullmäktige öfverlemnna åt Beredningsutskottet att inkomma med förslag om sammanställning af nu gällande aflöningar för stadens tjänstemän och öfrige funktionärer.
<p>b) Under året inkomna. b) Vuoden kuluessa saapuneet. <i>1. Från Magistraten.</i> <i>1. Maistraatista.</i></p>		
1905.		
Okt. 2.	Magistratens skrifvelse med Länestyrelsens remiss i anledning af de anmärkningar särskilda villaegare i Östra Brunnsparken gjort emot ett uppgjort förslag till ny byggnadsordning för sagda villaområde.	Den 10 oktober 1905 remitterades ärendet till ett af herrar von Pfaler, Nyström och Lundqvist samt justitierådmännen V. F. Heimbürger och A. V. Lindberg bestående utskott.
Nov. 20.	D:o med Jernvägsstyrelsens förfrågan rörande för statsjernvägarna erforderliga jordområden af Fredriksberg och vattenområden i Tölö viken.	Den 12 december 1905 remitterades ärendet till Drätselkammaren
Nov. 29.	D:o angående ordnandet af utskänkningen och utminuteringen utaf spritdrycker för nästa tvåårsperiod.	Den 12 december 1905 bordlades ärendet till andra sammanträdet år 1906.
Nov. 29.	D:o angående utminuteringen af viner och andra svagare rusdrycker under samma period.	D:o d:o d:o.
Nov. 29.	D:o angående utskänkningen af malt-drycker under samma tid.	D:o d:o d:o.

Dec. 6.	Magistratens skrifvelse rörande väckt förslag om utfärdande af en särskild renhållningsstadga.	Den 12 december 1905 blef ärendet remitteradt till Hälsovårdsnämnden.
Dec. 29.	Magistratens skrifvelse med Länestyrelsens remiss i anledning af juriskandidaten S. Koskis m. fl:s besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut angående temporär ökning af stadens poliskår.	Beror på föredragning.
<p>2. <i>Från Drätselkammaren.</i></p> <p>2. <i>Rahatoimikamarista.</i></p>		
Jan. 9.	Drätselkammarens framställning om underdånig hemställan rörande stadens ersättande för värdet af de utaf polisnrättningen disponerade, staden tillhöriga inventarierna.	Den 17 januari 1905 bordlades ärendet, hvarjemte tidpunkten för dess återupptagande lemnades beroende på Beredningsutskottets pröfning.
Dec. 28.	D:o skrifvelse med ansökningshandlingar till lediga hamnkontorsbokhållaretjensten.	Den 29 december 1905 bordlades ärendet till andra sammanträdet år 1906.
<p>3. <i>Från öfriga bestyrelser och nämnder.</i></p> <p>3. <i>Muilta toimi- ja lautakunnilta.</i></p>		
Maj 18.	Nämndens för arbetareangelägenheter framställning om utverkande af landtdagsproposition angående förlikning och skiljedom i arbetstvister.	Den 23 maj 1905 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af herrar von Pfaler, Castrén, Lavonius, Perttilä och Engström.
Maj 18.	D:o i fråga om ordnandet af den privata arbetsförmedlingen.	Den 23 maj 1905 remitterades frågan till samma utskott som föregående ärende.
Juni 4.	Hälsovårdsnämndens framställning angående omorganisation af andra stadsläkaretjensten.	Den 6 juni 1905 beslöts att handlingarna skulle tryckas, hvarå ärendet den 19 september 1905 remitterades till ett af herrar Öhman, af Forselles och Ignatius bestående utskott.

Sept. 16.	Medicinalstyrelsens förnyade framställning om upplåtande af djurgårdsvillaområdet för särskilda universitetskliniker.	Den 18 september 1905 remitterades ärendet till Drätselkammaren, som inkom med utlåtande den 14 december 1905, hvarå ärendet den 18 i sistnämnda månad blef remitteradt till Trädgårdsnämnden.
Okt. 18.	Hälsovårdsnämndens framställning om anordnande af effektivare artificiell belysning å de af stadens torg, å hvilka handel med matvaror i större grad förekommer.	Den 28 november 1905 remitterades ärendet till Styrelsen för stadens belysningsverk.
Nov. 17.	Brandkommissionens hemställan om inköp för stadens räkning af en eldsläckningsbåt.	Den 12 december 1905 blef ärendet remitteradt till Drätselkammaren.
Dec. 1.	Folkskoledirektionens framställning om anställande af en adjoint åt folkskoleinspektorn.	Den 12 december 1905 beslöts att handlingarna skulle tryckas, hvarå ärendet den 29 december 1905 blef bordlagdt till följande år.
Dec. 20.	D:o om särskilda ändringar i instruktionen för läkaren vid stadens folkskolor.	Den 29 december 1905 remitterades ärendet till Hälsovårdsnämnden.
Dec. 29.	Uppfostringsnämndens skrifvelse med årsberättelser, afgifna af föreståndarinnorna för folkbaruträdgårdarna.	Beror på föredragning.
<p>4. Hos Stadsfullmäktige väckta förslag.</p> <p>4. Valtuustossa tehdyt ehdotukset.</p>		
Maj 23.	Herr Zittings förslag om vidtagande af åtgärder för revision af den för staden gällande byggnadsordningen.	Den 6 juni 1905 valdes till ledamöter i utskottet herrar Nyström, Zilliacus, Neovius och Tallberg äfvensom justitierådmannen A. V. Lindberg.
Nov. 5.	På förslag af Beredningsutskottet	beslöto Stadsfullmäktige tillsätta ett utskott för frågan om omorganisation af polisinsättningen i Helsingfors och valdes till ledamöter i utskottet herrar Heikel, Ohman, Perttilä och Jansson samt politieborgmästaren J. von Haartman, justitierådmannen A. V. Lindberg och öfversten I. Gordie.

Dec. 12.	Herr Rydmans förslag rörande åtgärder för vinnande af ökad utrymme i stadens packhus.	Den 18 december 1905 remitterades ärendet till Hamnbyggnadsdelegationen, förstärkt med herrar Rydman och Lundqvist.
Dec. 29.	På förslag af Budgetutskottet	beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Styrelsen för stadens belysningsverk att taga i öfvervägande och till Fullmäktige inkomma med utlåtande derom, huruvida icke gas kunde i större utsträckning än hittills komma till användning i stadens egna hus och särskildt poliskammarens lokaler.
Dec. 29.	På förslag af Budgetutskottet	beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt ett utskott, bestående af herrar Nyström, Lundqvist och von Wright samt ingenjören Jonatan Reuter och filosofiexamensmagistern Ernst Nordström, att taga i öfvervägande och till Fullmäktige inkomma ej mindre med yttrande derom, huruvida icke anledning förekomme att afskilja högre handtverksskolan från centralskolan för konstflit, än med förslag till reglemente för förstnämnda skola.
Dec. 29.	På förslag af Budgetutskottet	beslöto Stadsfullmäktige uppmana Magistraten att till Fullmäktige inkomma med erforderligt förslag till reorganisation af byggnadsinspektörstjänsten, innefattande jemväl förslag till instruktion för byggnadsinspektören.
Dec. 29.	Vid behandling af budgeten för år 1906	beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt framdeles tillsättande utskott för frågan om fördelning af utminuterings- och utskänkingsaktiebolagens vinstmedel för år 1905 att taga i öfvervägande huruvida icke det vore egentligare att anslaget för den högre arbetareundervisningen äfvensom bidrag för särskilda andra ändamål, hvilka härintills understöddts med berörda vinstmedel, skulle för framtiden upptagas i stadens ordinarie budget samt att med utlåtande i ärendet till Fullmäktige inkomma.

5. *Enskilda personers och föreningars ansökningar.*5. *Yksityisten henkilöiden ja yhdistyksien hakemukset.*

Maj 9.	Aktiebolaget Chr. Jacobsen & Söners framställning om åtgärder för utarbetande af ny byggnadsordning för kvarteren N:ris 181, 182, 183 och 185 i 7:de stadsdelen.	Den 23 maj 1905 uppmanades Drätselkammaren att efter Byggnadsinspektörens hörande inkomma med utlåtande i ärendet.
Lokak. 5.	Töölön Työväenyhdistyksen esitys kodin perustamisesta aviottomille lapsille ja niiden äideille.	Lokakuun 17 p:nä 1905 lykättiin asia Vaivahoitohallitukseen.
Okt. 13.	Direktionens för Finlands Allmänna Slöjdförening anhållan om bidrag för en tilltänkt fackhögskola för träslöjd.	Den 17 oktober 1905 remitterades ärendet till Bestyrelsen för Konstflitsföreningen.
Lokak. 23.	Raittiusyhdistys Rauhan y. m. yhdistyksien anomus Hesperian kansakoulurakennuksen luovuttamisesta kansanvalistustarkoituksiin.	Marraskuun 28 p:nä 1905 lykättiin asia Rahatoimikamariin.
Marr:k. 11.	Suomen Liikemiesyhdistyksen Johtokunnan anomus määrärahan myöntämisestä iltakurssien ylläpitämiseksi liikeapulaisille.	Marraskuun 28 p:nä 1905 lykättiin asia Kulunkiarviovaliokuntaan sekä sittemmin joulukuun 29 p:nä 1905 valiokuntaan vähittäismyynti- ja anniskeluyhtiöiden voittovarainjakamista varten.
Nov. 20.	Professorn Werner Söderhjelm m. fl:s framställning om bildande af anstalter för bespisning af medellösa folkskoleelever.	Den 28 november 1905 remitterades ärendet till ett utskott, bestående af herrar Oker-Blom och Pesonen, folkskoleinspektorn Adolf von Bonsdorff, magistern Henrik Ståhl samt fröknarna Rosina Heikel och Sofie Streng.
Dec. 6.	Slöjdläraren Oiva W. Coranders anhållan om anslag för en pedagogisk slöjdläroanstalt.	Den 12 december 1905 remitterades ärendet till utskottet för fördelning af utminuterings- och utskänkningsbolagens vinstmedel.
Jouluk. 11.	Työmies K. Wehniäisen anomus apurahan saamisesta lakkoviikolta.	Joulukuun 18 p:nä 1905 lykättiin asia Rahatoimikamariin.

Dec. 15.	Statsarkivariens Reinh. Hausens m. fl:s framställning om beviljande af anslag för bevarande i afbildningar af det Helsingfors, som håller på att försvinna.	Den 18 december 1905 remiss till Drätselkammaren.
Jouluk. 15.	Helsingin järjestyneen raittiusväen esitys, että toimeenpantaisiin yleinen koeäänestys väkiviinajuomien myynti- ja anniskelukysymyksestä.	Joulukuun 18 p:nä 1905 lykättiin asia väkiviinajuomien käsittelyn järjestämiseksi varten asetettavaan valiokuntaan.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1905 sammanträdt 33 gånger, deraf 1 gång i förstärkt antal. De afgångna breffvens antal uppgår till 459 (mot 423 år 1904).

Helsingfors, den 31 december 1905.

Helsingin kaupungin Valtuusmiehet ovat vuonna 1905 kokoontuneet 33 kertaa, niistä 1 kerran lisätyin luvuin. Lähetettyjen kirjeiden lukumäärä on 459 (vuonna 1904 oli niitä 423).

Helsingissä, 31 p:nä joulukuuta 1905.

E. W. Waldén.

Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta särskilda utskottens verksamhet under år 1905.

Vid 1905 års ingång funnos 11 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sin verksamhet. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 15 nya utskott, hvarför utskottens sammanlagda antal utgjort 26 (emot 24 under år 1904 och 36 under år 1903).

Af dessa hafva 15 under året varit i verksamhet och 10 slutfört sina uppdrag, jemte det ett utskott af Stadsfullmäktige befriats från det utskottet ombetrodda uppdrag. Vid årets slut qvarstå således 15 utskott (emot 11 vid utgången af år 1904 och 13 vid utgången af år 1903).

Utskotten hafva afgifvit 20 tryckta och 5 skriftliga utlåtanden (motsvarande 18 tryckta och 4 skriftliga utlåtanden under år 1904 samt 20 resp. 5 under år 1903).

De till år 1906 qvarstående utskotten äro följande:

1:o) För frågan om en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän, tillsatt den 9 april 1895 samt numera bestående af herrar S. Kullhem och U. Kurtén.

2:o) Om jernvägsspår till en likstation vid nya lutherska begravningsplatsen, tillsatt den 6 september 1898 samt bestående af herrar Hj. Schildt och K. A. Söderman.

Selonteko Helsingin kaupungin Valtuusmiesten asettamien erityisten valiokuntain toiminnasta vuonna 1905.

Vuoden 1905 alkaessa oli 11 Valtuusmiesten asettamaa valiokuntaa, jotka eivät olleet päättäneet tointansa. Vuoden kuluessa tuli lisäksi, paitsi yleistä valmistusvaliokuntaa, 15 uutta valiokuntaa, joten valiokuntia on yhteensä ollut 26 (vuonna 1904 oli niitä 24 ja vuonna 1903 36).

Näistä on 15 ollut vuoden kuluessa toiminnassa ja 10 on saattanut loppuun toimensa, minkä ohessa Valtuusmiehet ovat vapauttaneet yhden valiokunnan sille jätetystä toimesta. Vuoden päättyessä on siis jäljellä 15 valiokuntaa (1904 vuoden loppussa oli 11 ja 1903 vuoden päättyessä 13).

Valiokunnat ovat antaneet 20 painettua ja 5 kirjoitettua lausuntoa (vuonna 1904 18 painettua ja 4 kirjoitettua lausuntoa sekä vuonna 1903 20 ja 5).

Vuoteen 1906 jäljelläolevien valiokuntain käsiteltävinä ovat seuraavat asiat:

1:ksi) Kaupunkien virkamiesten leski- ja orpokassan perustaminen; valiokunta asetettiin 9 p. huhtik. 1895 ja kuuluvat siihen nykyään herrat S. Kullhem ja U. Kurtén.

2:ksi) Rautatieraide uuden luterilaisen hautausmaan viereiselle ruumisasemalle; valiokuntaan, joka asetettiin 6 p. syysk. 1898, kuuluvat herrat Hj. Schildt ja K. A. Söderman.

3:o) Om flyttning af djursamlingarna å Högholmen, tillsatt den 12 februari 1901 samt bestående af herrar F. Elfving, Th. Homén och G. Idström.

4:o) Om tillsättande af en stadsplane-kommission, tillsatt den 17 september 1901 samt bestående af herrar E. Öhman, A. Norrmén, K. G. Nyström, A. Ramsay och G. Zitting.

5:o) Om ordnandet af den elektriska belysningen i staden, tillsatt den 17 juni 1902 samt numera bestående af herrar E. Schybergson, Th. Tallqvist, Th. Homén, Aug. Ramsay, G. Zitting, Hj. Schildt, E. Bergroth, J. Sohlman och Hugo Lindeberg.

6:o) Om pensionering af Helsingfors stads tjenstemän, tillsatt den 3 februari 1903 samt bestående af herrar F. Stjernvall, Aug. Ramsay, K. F. Ignatius, A. Aminoff och R. Erenius.

7:o) För frågan om Senatstorgets planering, tillsatt den 20 maj 1904 och bestående af herrar A. Norrmén, M. Hallberg, K. Stockmann, J. Tikkanen och L. Sonck.

8:o) Om åstadkommande af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarne, ned-satt den 14 juni 1904 samt bestående af herrar W. Lindberg, Th. Homén och Th. Tallqvist.

9:o) Om revision af allmänna byggnadsordningen, tillsatt den 23 maj 1905 samt bestående af herrar K. G. Nyström, W. Zilliacus, A. V. Lindberg, H. Neovius och J. Tallberg.

10:o) Om förlikning och skiljedom i arbetstvister samt ordnandet af den privata arbetsförmedlingen, tillsatt den 23 maj 1905 samt bestående af herrar Leon.

3:ksi) Korkeasaaren eläinkokoelman muuttaminen; valiokunta asetettiin 12 p. helmik. 1901 ja kuuluvat siihen herrat F. Elfving, Th. Homén ja G. Idström.

4:ksi) Kaupunginasemakomisioonin asettaminen; lykättiin 17 p. syysk. 1901 valiokuntaan, johon kuuluvat herrat E. Öhman, A. Norrmén, K. G. Nyström, A. Ramsay ja G. Zitting.

5:ksi) Sähkövalaistuksen järjestäminen kaupungissa; valiokunta asetettiin 17 p. kesäk. 1902 ja kuuluvat siihen nykyään herrat Schybergson, Th. Tallqvist, Th. Homén, Aug. Ramsay, G. Zitting, Hj. Schildt, E. Bergroth, J. Sohlman ja Hugo Lindeberg.

6:ksi) Eläkkeen myöntäminen Helsingin kaupungin virkamiehille; valiokuntaan, joka asetettiin 3 p. helmik. 1903, kuuluvat herrat F. Stjernvall, Aug. Ramsay, K. F. Ignatius, A. Aminoff ja R. Erenius.

7:ksi) Senaatintorin tasointaminen; valiokunta asetettu 20 p. toukok. 1904 ja kuuluvat siihen herrat A. Norrmén, M. Hallberg, K. Stockmann, J. Tikkanen ja L. Sonck.

8:ksi) Kanavan laittaminen Töölön- ja Edeslahtien välille; valiokuntaan, joka asetettiin 14 p. kesäk. 1904, kuuluvat herrat W. Lindberg, Th. Homén ja Th. Tallqvist.

9:ksi) Yleisen rakennusjärjestyksen tarkastaminen; valiokunta asetettiin 23 p. toukok. 1905 ja kuuluvat siihen herrat K. G. Nyström, W. Zilliacus, A. V. Lindberg, H. Neovius ja J. Tallberg.

10:ksi) Sovinnon välittäminen ja välitystuomio työriidoissa sekä yksityisen työnvälitystoimen järjestäminen; valiokuntaan, joka asetettiin 23 p. toukok. 1905,

v. Pfaler, E. Castrén, W. A. Lavonius, E. Perttilä och A. Engström.

11:o) Om reorganisation af andra stads-läkaretjensten, tillsatt den 19 september 1905 samt bestående af herrar E. Öhman, A. af Forselles och K. F. Ignatius.

12:o) Om utarbetande af förslag till förklaring i fråga om ny byggnadsordning för Brunnsparkens östra villaområde, tillsatt den 10 oktober 1905 samt bestående af herrar Leon. v. Pfaler, K. G. Nyström, Aug. Lundqvist, A. V. Lindberg och W. F. Heimbürger.

13:o) Om utarbetande af förslag till ny förordning, angående stadens polis-rättning, tillsatt den 5 november 1905 samt bestående af herrar J. von Haartman, E. Öhman, A. V. Lindberg, E. Perttilä, F. Jansson och I. Gordie.

14:o) Om anstalter för bespisning af medellösa folkskolebarn, tillsatt den 28 november 1905 samt bestående af herrar A. von Bonsdorff, M. Oker-Blom, H. Ståhl och M. Pesonen samt fröknarna R. Heikel och Sofie Streng.

15:o) Om afskiljande af högre handt-verksskolan från centralskolan för konst-flit, tillsatt den 29 december 1905 samt bestående af herrar K. G. Nyström, Aug. Lundqvist, V. v. Wright, Jonatan Reuter och Ernst Nordström.

Antalet af utskottens sammanträden har uppgått till inemot 70 (emot vidpass 70 under år 1904 och 80 under år 1903).

Helsingfors, den 31. december 1905.

kuuluvat herrat Leon. v. Pfaler, E. Castrén, W. A. Lavonius, E. Perttilä ja A. Engström.

11:ksi) Toisen kaupunginlääkärinviran uudestijärjestäminen; valiokunta asetettiin 19 p. syysk. 1905 ja siihen kuuluvat her-rat E. Öhman, A. af Forselles ja K. F. Ignatius.

12:ksi) Ehdotuksen laatiminen selityk-seksi Kaivopuiston itäisen huvila-alueen uutta rakennusjärjestystä koskevassa asi-assa; valiokunta, joka asetettiin 10 p. loka-kuuta 1905, kuuluvat herrat Leon. v. Pfaler K. G. Nyström, Aug. Lundqvist, A. V. Lindberg ja W. F. Heimbürger.

13:ksi) Ehdotuksen laatiminen uudeksi asetukseksi kaupungin poliisilaitoksesta; valiokunta asetettu 5 p. marrask. 1905 ja siihen kuuluvat herrat J. von Haartman, E. Öhman, A. V. Lindberg, E. Perttilä, F. Jansson ja I. Gordie.

14:ksi) Laitoksien perustaminen va-rattomain kansakoululasten ravitsemiseksi; valiokuntaan, joka asetettiin 28 p. marrask. 1905, kuuluvat herrat A. von Bonsdorff, M. Oker-Blom, H. Ståhl ja M. Pesonen sekä neidit R. Heikel ja Sofie Streng.

15:ksi) Ylemmän käsityökoulun erot-taminen keskuskoulusta taideteollisuutta varten; valiokunta asetettiin 29 p. jouluk. 1905 ja kuuluvat siihen herrat K. G. Ny-ström, Aug. Lundqvist, V. von Wright, Jonatan Reuter ja Ernst Nordström.

Valiokuntain kokouksia on ollut lä-hes 70 (vuonna 1904 noin 70 ja 1903 noin 80).

Helsingissä, 31 p:nä joulukuuta 1905.

W. F. Heimbürger.

Utskottsbetänkande i fråga om flyttning af djursamlingarna å Högholmen.

Vid sammanträde den 22 januari 1901 beslöto Stadsfullmäktige, enligt ett hos Fullmäktige väckt förslag, att åt ett särskildt utskott uppdraga att inkomma med yttrande derom, huruvida icke djursamlingarna å Högholmen borde flyttas till annan plats, exempelvis inom Djurgårdens område. Detta uppdrag blef sedermera, vid sammanträde den 12 derpåföljande februari, åt undertecknade ombetrodt.

Med anledning af sagda uppdrag har utskottet meddelat sig med intendenten för nämnda samlingar, löjtnanten A. Fabritius, och har denne, beträffande upphovvet till inrättningarna å Högholmen, upplyst, att Helsingfors Utskänkningsaktiebolag, då bolaget af staden arrenderade Högholmen och begynte med anläggningarna därstädes, afsett att planera holmen och använda densamma till en rekreationsplats i det fria för Helsingfors stads allmänhet, främst dess arbetarebefolkning, hvars intressen och behof bolaget alltid ansett sig böra företrädesvis beakta. Efter det bolaget redan å stället nedlagt betydande kostnader, varsnades likväl, att anläggningarna å holmen icke tillvunno sig större uppmärksamhet och att holmen mycket litet besöktes. För att intressera allmänheten för företaget upptogs nu planen att der inrätta en zoologisk trädgård i liten skala, hufvudsakligen endast försedd med inhemska och nordiska djurarter, och mindre i något vetenskapligt zoologiskt intresse — ehuru sjelffallet äfven detta ändamål afsågs — utan främst för att göra holmen mera tilldragande och besökt af allmänheten. Detta ändamål uppnåddes äfven, såsom allmänt bekant. Vid berörda program för djurgården å Högholmen har bolaget allt framgent fasthållit. Det måste visserligen erkännas att holmen i särskilda afseenden vore mindre lämplig såsom plats för en djurgård. Holmen saknade tillräcklig tillgång på dricksvatten och på vatten för planteringarna, hvarför sådant numera, sedan freqvensen i så hög grad tilltagit, ofta måste med kostnader och besvär ditforslas från fastlandet. Provianteringen erbjuder likaledes tidtals stora svårigheter, särskildt höst och vår, då isen lägger hinder i vägen för samfärdseln. Vidare är utrymmet å holmen icke nog stort för att, utan att alltför mycket minska det planterade området, tillåta en nämnvärd utvidgning af djurgården. — Herr Fabritius har uppgifvit sig för egen del vara en varm anhängare af planen på en större, vetenskapligt inrättad zoologisk trädgård, men

finner Högholmen dock icke vara lämplig såsom plats för en sådan. Att innan en sådan anläggges flytta burarne och öfriga inrättningar för djurens vård från Högholmen anser herr Fabritius likväl icke komma att motsvara kostnaden, och kunde i hvarje fall anledning icke förekomma att från holmen bortföra alla, der befintliga djur, enär bland dem finnas sådana hvilka, såsom isbjörnen och sälarna, tillhöra särskildt den nordiska faunan och därför icke böra få saknas uti en här anlagd zoologisk trädgård, men å andra sidan för att trifvas måste förvaras invid hafvet, för hvilket ändamål åter Högholmen är bästa platsen.

I händelse Högholmen, med dess till c. 20 hektar uppgående areal, icke erbjuder tillräckligt utrymme för en zoologisk trädgård, inrättad för att tjena icke blott allmänheten till förströelse utan äfven och väsentligen för läroändamål, kan en sådan anläggning icke heller placeras i Djurgården, utan att området för sjelfva parken öfverhöfvan inkräktas. Någon annan lämplig plats för en dylik anstalt finnes ej heller för närvarande disponibel i stadens närhet. Innan för öfrigt åtgärder för att här anlägga en zoologisk trädgård af anförda beskaffenhet vidtagas, borde plan för densamma jemte kostnadsberäkningar föreligga, hvilket allt ännu saknas, jemte det ifrågasätts kan, huruvida staden skall vara villig att offra de betydande belopp, som för ändamålet säkert erfordras. Äfven klimatet lägger hinder i vägen för att här upprätthålla en djurgård, i hvilken vore inrymda, förutom arter ur den nordiska faunan, äfven djur från andra luftstreck. På alla dessa skäl synes tanken på en sådan djurgård härstädes åtminstone för närvarande icke böra upptagas.

Men om meningen icke är att här få en större zoologisk trädgård till stånd, och om vidare på ofvan anförda grunder icke ens alla för närvarande å Högholmen vårdade arter — tidigare nämndes isbjörnen och sälarna — lämpligen kunna från holmen bortföras, så föreligger icke heller, efter utskottets tanke, anledning att derifrån flyttaöfriga, å holmen förvarade djur. Den omständigheten, att Högholmen icke alla tider på året är bekvämt tillgänglig, saknar betydelse, enär de tider på året, under hvilken förbindelsen med Högholmen icke kan fritt öppenhållas, äfven eljes icke inbjuda till utflykter i det fria. Kostnaden åter för djurens vård på två ställen skulle säkert icke blifva mindre än de kostnader, som för närvarande åtgå för deras underhåll å Högholmen, hvartill kommer att Högholmen sjelffallet, i fall djursamlingarna der betydligt minskades, blefve mindre besökt så att inkomsten från holmen äfven skulle nedgå. För öfrigt kunna utgifterna för vattensläpningen och proviantering säkert nedbringas genom lämpliga åtgärder, förslagsvis om transporten framdeles, i stället för att såsom hittills skett med roddbåtar, de tider af året, när ångsluparna för passageraretrafiken icke äro i gång, utföres genom en motorbåt, om hvars anskaffande direktionen för bolaget torde afse att vidtaga åtgärd.

Återstår frågan, huruvida i öfrigt några ändringar böra vidtagas i fråga om djurgården på Högholmen, närmast om anläggningen der bör utvidgas eller inskränkas; men anser utskottet denna fråga böra öfverlemnas till direktionens för ut-

---

skänkningsbolaget afgörande, hvarvid utskottet endast skulle vilja såsom önskningsmål uttala, att direktionen borde undvika att genom nya burar och inhägnader för djuren, till men för öfriga anläggningar, inkräkta på utrymmet å holmen, särskildt å södra delen deraf.

Äfven beträffande några andra spørsmål som diskussionsvis berörts inom utskottet, såsom om inrättande af ett biologiskt museum eller ett aqvarium, saknar utskottet anledning att i detta sammanhang yttra sig.

Utskottet får på anförda skäl vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att låta frågan om flyttning af djursamlingarna på Högholmen förfalla.

Helsingfors, i januari 1906.

Fredr. Elfving.

Th. Homén.

G. Idström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1906.

Utskottsberäkande i fråga om elektriska ljus- och kraftledningar.

Vid behandlingen af utskottets senaste den 18 september 1905 afgifna beräkande i ofvan berörda fråga (tr. handl. n:o 22 för 1905) hafva förstärkte Stadsfullmäktige den 17 derpåföljande oktober beslutit uppdraga åt utskottet att „fullgöra det åliggande, som förstärkte Fullmäktige den 14 juni 1904 bland annat åhvält utskottet, nemligen att införskaffa utredning derom, på hvilka vilkor de nuvarande leverantörerna af elektrisk ström i staden vore hugade att öfvertaga ett monopol på leverans af elektrisk ström till ljus och kraft, hvilken utredning ansetts vara erforderlig för bedömandet deraf huru elektricitetsfrågan kunde på det mest fördelaktiga sätt ordnas“. Tillika hafva Stadsfullmäktige, jemte anmälan att herr Öhman med stöd af § 13 i Fullmäktiges arbetsordning afsagt sig ledamotskapet i utskottet äfvensom att herr Stjernvall på derom gjord anhållan befriats från uppdraget att vara ledamot i utskottet, meddelat att till ledamöter i stället för herrar Öhman och Stjernvall invalts undertecknade Ramsay och Zitting.

För fullgörande af utskottets uppdrag har i härstädes utkommande tidningar införts uppmaning till dem, som här betjena allmänheten med leverans af elektrisk ström, att inom viss, tillika utsatt tid inkomma till utskottet med de af Stadsfullmäktige äskade uppgifterna. Inom den bestämda tiden, som på anhållan af en utaf leverantörerna uppå skäl, som af utskottet godkänts, blifvit förlängd, har utskottet fått emottaga närslutna två anbud, inlemnade, det ena af Helsingfors Elektriska Belysnings Aktiebolag och det andra af entreprenören Otto A. Blomqvist och ingenjör Gottfr. Strömberg gemensamt. Slutligen har utskottet genom Stadsfullmäktiges kansli erhållit en jenväl här bifogad skrift, undertecknad af herrar L. Mechelin, Mauritz Hallberg och P. Svinhufvud, hvari dessa ansöka om rättigheten att förmedels tidsenlig anläggning förse Helsingfors stad och dess invånare med elektrisk belysning samt industriela inrättningar å orten med elektrisk drifkraft; och var vid sistnämnda anbud fogadt ett försegladt konvolut, innehållande, enligt påskrift, ett rörande elektricitetsanläggning i Helsingfors uppgjort förslag till kontrakt.

Då de sålunda till utskottet inkomna handlingarne föredragits, har utskottet, på skäl som ingå i herrar Mechelins m. fl. omordade skrift, ansett sig icke kunna bryta det sagda skrift åtföljande konvolutet, hvarför detta i samma skick som det

blifvit till utskottet öfverlemnadt här återställes. Beträffande öfriga anbud hafva tre af utskottets ledamöter afgifvit betänkandet vidfogade yttranden, hvilka innehålla en detaljerad granskning af dessa anbud. Såsom af dessa yttranden synes, har icke någon af bemälde ledamöter ansett sig kunna föreslå ett obetingadt godkännande af anbuden, beträffande hvilka tvärtom särskilda graverande anmärkningar ur såväl teknisk som ekonomisk synpunkt framstälts. Om detta slut hafva utskottets öfriga ledamöter, med undantag af herr Schybergson, som varit hindrad att deltaga i utskottets arbete, förenat sig efter en diskussion, hvarunder några ledamöter anslutit sig till en del, andra till en annan del af de uti utlåtandena framställda åsigterna.

Jemte det utskottet härhos får till herrar Stadsfullmäktige öfverlemnna den af utskottet sålunda införskaffade utredningen, emotser utskottet att det numera skall befinnas hafva till alla delar fullgjort det utskottet ombetrodda uppdraget.

Helsingfors i januari 1906.

Th. Tallqvist.

Edvin Bergroth.

Th. Homén.

Hugo Lindeberg.

J. Sohlman.

Hj. Schildt.

Aug. Ramsay.

G. Zitting.

Till Stadsfullmäktiges elektriska utskott.

I anledning af utskottets i dagspressen införda annons rörande öfvertagande af *monopolet* för leverans af elektrisk energi till lyse och kraft få underskrifne härmed äran anmäla sig villige att öfvertaga ett sådant *monopol* och få vi i sådant afseende i enlighet med utskottets i ämnet afgifna betänkande, N:o 22 af Stadsfullmäktiges tryckte handlingar 1905, till de olika punkterna å sid. 43 i åberopade betänkande anföra de vilkor vi anse vara nödiga för att vi kunde ikläda oss en sådan leverans.

1. Vi anse det system vi använda (förkedjad 2-fas ström af högspänning) vara det i Helsingfors mest lämpliga emedan detsamma kan behärska hela stadsarealen och dessutom lätt tillåter en öfvergång till hvilken som helst fördelnings-spänning och t. o. m. i fall af behof möjliggör omformering till likriktad ström och tillåta vi oss bifoga en bevittnad afskrift af ett utlåtande af en af Tysklands förnämsta experter Ingeniör Osk. von Miller i München. Vi förbehålla oss därför frihet i afseende å fördelnings systemet för den händelse att en utveckling af tekniken eller de lokala förhållandena skulle föranleda en förändring.

2 och 3. Kraftstationen befinner sig på oss tillhöriga tomter vid Hafsgatan.

4. Ledningsnätet skall inom 3 år efter det *monopolet* tillfallit oss inom centrum af staden (inom det område som begränsas af Regeringsgatan, Norra Kajen, Södra Hamnen, Södra Magasinsgatan, Lilla Robertsgatan, Trekantiga torget, Georgsgatan, Simonsgatan, V. Henriksgatan, Järnvägstorget och Mikaelsgatan) förläggas under gatans niveau hvaremot öfriga delar af staden serveras från luftledningar å trästolpar, ankommande det å stadsmyndigheterna att föreskrifva hvilka delar af staden därefter skola förses med underjordiska ledningar dock så att icke större sträcka under 3 års tid behöfver nedläggas än i det här ofvan först nämnda centrala området. Det centrala området finnes angifvet å bilagda stadsplan.

5. För drifvandet af våra generatorer använda vi nu ångmaskiner, men förbehålla oss rätt att begagna oss af de medel teknikens utveckling ställer oss till förfogande; hvad rökbildning vidkommer äro vi beredde att införa de apparater stadsmyndigheterna komme att föreskrifva.

6. En tidsrymd af 25 år anse vi vara minimum.

7. Inlösen af vårt värk under *monopollets* gilltighet står staden fritt efter 10 års förlopp och efter 6 (sex) månaders uppsägning och emot erläggande af det värde, som åläggas inrättningen af fem personer, af hvilka staden utser tvänne och vi tvänne samt desse gemensamt en femte till ordförande. Skulle desse icke enas skall ordföranden utses af stadens justitieborgmästare. Vid denna värdering skall inrättningen taxeras såsom i gång varande tekniska värk ur kommerciel synpunkt.

8 och 9. Anläggningen skall efter *monopollets* utgång af staden öfvertagas enl. följande ersättningsgrund:

efter 1 <i>monopolåret</i> till	98 %	efter 6 <i>monopolåret</i> till	85 %
” 2 ” ”	96 %	” 7 ” ”	82 %
” 3 ” ”	94 %	” 8 ” ”	78 %
” 4 ” ”	91 %	” 9 ” ”	74 %
” 5 ” ”	88 %	” 10 ” ”	70 %

Efter utgången af det 10 *monopolåret* afräknas 2 % för hvarje år så att t. ex. efter 20 året 50 % af anläggnings summan utgår i ersättning. För under *monopoltiden* gjorda utvidgningar beräknas beloppet på samma grunder. Skulle däremot ett kostnadsfritt öfverlämnande af staden föredragas måste försäljningspriset å ström till lyse och kraft ställas högre än i 10 stipulerats och därjämte *monopoltiden* förlängas med minst 10 år.

10. Maximipriset fixeras till 60 penni per kwt vid strömfördelning om 110 eller 2×110 volt för belysning och 20 penni per samma enhet till drifkraft vid nyss sagda fördelningsspänning. Priset baserar sig på den nuvarande lamptechnikens ståndpunkt och motsvarar således för s. k. högvolts lampor c:a 50 penni per kwt. All ström till belysningsändamål för kommunens behof debiteras enl. 50 penni per kwt.

11. I anseende till det låga priset kunna vi icke ikläda oss beviljandet af rabatter.

12. Frågan om maximitariffens sänkning vid ökad konsumtion anse vi vara en för komplicerad fråga för att afgöras under våra små förhållanden i betraktande af, att vi icke kunnat vinna någon utredning om ett sådant arrangement någonstädes i utlandet och då priset därjämte af oss föreslås så lågt anse vi, att sådan sänkning borde bero på särskildt aftal då stadens myndigheter anse tiden vara inne för ned-sättning af tariffen.

13. För *monopolet* erlägges årligen till staden en afgift af Fmk ? per meter gatulängd, som tagits i anspråk för nedläggning af kablar, placering af schakt etc.

14. Leveransen kan i sin helhet öfvertagas från den 1 september 1908.

15. *Monopolinnehafvaren* förbinder sig att servera all efterfrågan så fort som arbetets färdigställande tillåter dock med förbehåll att konsumtionen å en ny ledningssträcka skall säkerställa skälig ränta på anläggningskostnaderna, och med rätt för leverantören att begagna sig af nya uppfinningar såsom under punkt 1, 2, 3 och 5 nämnes.

16. Garantin eger staden bestämma.

17. Krig, strejk, lockout, force majeure och naturhinder fritaga oss från uppfyllandet af de här ingångna förbindelserna.

18. Afbrott i strömleveransen i och för nödiga reparationer, utvidgningar af centralen och ledningsnätet skola icke anses innebära kontraktsbrott, men åligger det oss att begränsa sådana afbrott till minsta möjliga.

Helsingfors, den 14 november 1905.

Helsingfors Elektriska Belysnings Aktiebolag.

Hugo Mäklin.

München den 28 Februar 1905.

*Verehrl. Helsingfors Elektriska Belysnings Aktiebolag,
Helsingfors, Finland.*

Betr. Electricitätswerk Helsingfors.

Auf Ihre werthe Anfrage vom 21 d. M. bezüglich des zweckmässigsten Stromsystem für ein Electricitätswerk in Helsingfors gestatte ich mir folgendes zu bemerken.

1. Eine Wechselstromanlage von 110 Volt bietet bezgl. Glühlichtbeleuchtung mindestens dieselben Vorteile wie Gleichstrom von 220 Volt; die Spannung

von 110 Volt, wie sie in Deutschland normalerweise üblich ist, hat noch den Vorzug, dass hierbei kleinere Lampen von 5—10 Kerzen mit geringerem spezifischen Stromverbrauch brennen als bei 220 Volt; für Tantallampen ist diese Spannung ohne weiteres anwendbar.

2. Gleichstrom-Bogenlampen sind für die Strassenbeleuchtung vorteilhafter als gewöhnliche Wechselstrom-Bogenlampen, weil das Licht mehr nach unten geht; doch existieren verschiedene neue Wechselstrom-Bogenlampen, welche diese Eigenschaft ebenfalls besitzen. Für Innenbeleuchtung sind Gleichstrom- und Wechselstrombogenlampen fast vollständig gleichwertig; jedenfalls würde ein grösserer oder geringerer Vorteil des einen oder anderen Systems hinsichtlich der Bogenlampen keinen ausschlaggebenden Faktor bei der Wahl des Stromsystems für das Elektrizitätswerk bilden.

3. Für die Gewerbetreibenden dürften im Allgemeinen die Drehstrommotoren ihrer ausserordentlichen Einfachheit halber am zweckmässigsten sein, sodann die Gleichstrommotoren und in dritter Linie die Einphasen-Wechselstrommotoren. Der Vorteil der beiden Ersten besteht in der grösseren Ueberlastbarkeit und in dem leichteren Anlaufen; der Nachteil der bisherigen Wechselstrommotoren, dass sie bei grösserer Belastung nicht anlaufen, ist zwar bei Konstruktionen der neuesten Zeit überwunden, jedoch sind derartige Motoren, insbesondere für kleinere Leistungen, noch nicht auf dem Markt.

4 & 5. Die Entscheidung, welches der verschiedenen Systeme — direkte Verteilung mit Gleichstrom, Wechselstrom bzw. Drehstrom oder das Umformersystem mittelst Drehstrom-Gleichstrom und Accumulatoren — in einer Stadt vorteilhafter ist, hängt vor Allem von dem Umfang des Konsumgebietes ab. Es ist von Fall zu Fall zu prüfen, ob der Vorteil der Accumulatoren, nämlich die bessere Ausnützung und Verbilligung der Maschinen, oder der Vorteil des Wechselstroms bzw. Drehstroms, nämlich die geringeren Anlagekosten und die leichte Ausdehnbarkeit des Netzes, den Ausschlag geben. Bei dem Umfange Ihrer Stadt bin ich der Ansicht, dass die direkte Verteilung mit Wechselstrom oder Drehstrom sich günstiger stellen wird als Gleichstrom.

Ich hoffe Ihnen mit Vorstehendem gedient zu haben und zeichnen

hochachtungsvoll

Dr. Osk. von Miller.

Afskriftens enlighet med originalet intyga:

A. K. Högström.

Evert Ulfves.

Till Stadsfullmäktiges elektriska utskott.

Sedan utskottet genom i tidningarna införd annons uppmanat i staden nu förefintliga, med leverans af elektrisk ström sysslade firmor att inlämna offert å öfvertagande af monopolet för leverans af elektrisk ström till lyse och kraft för såväl allmänt som enskildt behof, får undertecknad, som i bref af den 15 dennes anhållit om förlängning af tiden för offertens inlämnande till den 1 nästkommande december, nu inkomna med en sådan offert i anslutning till å sidan 43 uti utskottets i ämnet afgifna betänkande, N:o 22 af Helsingfors Stadsfullmäktiges i tryck utgifna handlingar för 1905, angifna punkter. Tillika får jag meddela, att jag för monopolets öfvertagande tänkt mig en association med Ingeniör Gottfr. Strömberg, härstädes, hvilken på sätt af hans här nedan tecknade skriftliga medgifvande framgår, jämväl är villig att i berörda syfte samarbeta med mig. För att bibringa utskottet en exakt föreställning om i hvilket omfång Herr Gottfr. Strömberg och jag bedrifva våra resp. affärer för leverans af elektrisk ström, ber jag få meddela att vi båda tillsammans för närvarande servera 17,514 glödlampor, 417 bågampor och 146 motorer å sammanlagdt 347,5 HK eller motsvarande inalles 27,294 glödlampor å 50 watt, samt hänvisa till bilagda stadsplan, där de delar af staden, till hvilka vårt ledningsnät sträcker sig och uti hvilka strömkonsumenter förefinnas, äro utmärkta med rödt.

1, 2 och 3. Jag afser servera uteslutande likriktad ström från de centraler jag med min associé förfogar öfver och utöfver dem från en ny central som jag är sinnad anlägga å en plats, hvilken stadsmyndigheterna behagade anvisa, förslagsvis och helst Arkadia villaområde, hvilken tomt i sådant fall skulle för den tid koncessionen varar kostnadsfritt till mitt begagnande upplåtas.

4. Jag förbinder mig att inom en tid af högst fem (5) år från den dag monopolet till mig öfverlämnats, förlägga samtliga kablar i stadens centrum, hvarmed jag menar det område som begränsas af Regeringsgatan, Norra Kajen, Södra Hamngatan, Södra Magasinsgatan, Lilla Robertsgatan, Trekantiga torget, Georgsgatan, Simonsgatan, Västra Henriksgatan, Järnvägstorget och Mikaelsgatan äfvensom Skatuddsområdet under gatans niveau. I öfriga delar af staden skulle luftledningrar å trästolpar få fortbestå under ytterligare fem (5) år eller längre, efter stadsmyndigheternas pröfning.

5. Jag liksom äfven Herr Strömberg använder för närvarande de Lavals ångturbiner, men önskade förbehålla mig fria händer att framdeles välja det slag af kraftmaskiner, som ur synpunkten af teknikens utveckling kunna anses vara de mest tidsenliga. För rökförbränningen har jag delvis redan infört Calverts apparater, som synas mig fullt tillfredsställande, men är jag liksom också Herr Ström-

berg villig att anlägga äfven annat af stadsmyndigheterna anvisadt system med förbehåll likväl att det icke ökar driftkostnaderna.

6 & 7. Monopolet borde beviljas för en tid af 30 år efter hvars förlopp staden eger rätt att inlösa den af oss anlagda centralen till ett pris motsvarande det belopp som af totala anläggningskostnaden, omfattande såväl centralbyggnaden som maskinerna och ledningsnätet, återstår, då en årlig afskrifning af 4 % på den ursprungliga kostnaden samt kostnaden för efterhand tillkomna nyanläggningar, afdrages. I det fall att dessa afskrifningar vid tiden för koncessionens utgång nått 100 % af ursprunglig och efter hand hafd anläggningskostnad skulle anläggningen jämte byggnad och ledningsnät kostnadsfritt öfverlämnas till staden. Önskar staden före koncessionstidens utgång upphäfvu monolet, står sådant densamma fritt efter ett års uppsägning med vilkor att staden då af mig inlöser icke blott den nyanlagda centralen med byggnad och ledningsnät utan äfven maskinanläggningarna jämte ledningarna i samtliga de centraler, öfver hvilka Herr Strömberg och jag förfoga för leverans af ström i kombination med förstnämnda central till fullgörande af mitt på grund af monolet åtagna åliggande. Inlösen bör grunda sig på värdering af resp. centraler såsom i gång varande industriella affärer ur synpunkten af deras rentabilitet och bör värderingen verkställas af en 5-manna nämnd, till hvilken hvardera kontrahenten utser tvänne personer, hvilka sedan sinsemellan enas om en femte sålunda att vid lika röster beträffande femte man lottdragning afgör.

10 & 11. Priset för elektrisk ström till lyse skulle beräknas efter 70 penni för kilowatt-timme, å hvilket pris större ljuskonsumenter beviljas ända till 25 % rabatt. Elektrisk ström till motordrift beräknas till 30 penni per kilowatt-timme med ända till 10 % rabatt för större konsumenter.

Skulle emellertid staden förbinda sig att vid koncessionstidens utgång tilllösa sig den nyanlagda centralen med byggnad och ledningsnät efter värdering ur synpunkten af dess räntabilitet såsom affär på sätt i mom. 7 säges, och förty afstå från rätten att inlösa anläggningen i fråga till nedskrifvet värde, resp. eventuelt gratis emottaga den, vore jag i tillfälle att ytterligare väsentligt reducera förenämnda priser för elektrisk ström.

12. Beträffande sänkning af maximipratariffen vid tilltagande konsumtion skulle jag föreslå att denna fråga efter hvarje period af fem (5) år skulle till pröfning upptagas af en nämnd, sammansatt såsom i mom. 7 säges, och utfäster jag mig att beträffande priset ställa mig nämndens beslut till efterrättelse.

13. För monolet är jag villig ersätta staden med reduktion af priset för åt staden levererad ström till 50 pi per kilowatt-timme, hvarförutom en skälig afgift per meter gatlängd som tagits i anspråk för kablar och schakt skulle af mig årligen erläggas.

14. Leveransen kan af mig tillsammans med Herr Strömberg öfvertagas delvis genast och fullständigt inom tre (3) år från monolets öfvertagande.

15. Jag förbinder mig att utsträcka ledningsnätet i mån af efterfrågan,

dock med förbehåll att konsnmtionen å en ny sträcka skall säkerställa skälig ränta å kostnaderna därför.

16. Beträffande garantin ber jag få emotse förslag af stadsmyndigheterna och utfäster mig att i detta afseende uppfylla alla rimliga anspråk.

Helsingfors den 28 November 1905.

Otto A. Blomqvist.

Undertecknad förklarar sig härmed villig att, på sätt i förestående offert förutsättes, samarbeta med Herr Otto A. Blomqvist och förbinder mig tillika att ansvara för allt hvad Herr Blomqvist här ofvan för sitt eget och mitt vidkommande åtagit sig.

Helsingfors den 28 November 1905.

Gottfr. Strömberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Den framställning vi härmed vördsammast rikta till Herrar Stadsfullmäktige åsyftar erhållandet af rättigheten att förmedels en tidsenlig anläggning förse Helsingfors stad och dess invånare med elektrisk belysning samt industriella inrättningar å orten med elektrisk drifkraft.

Då det icke torde vara möjligt att tillåta anbringandet vare sig ofvan eller under jord af flere parallelt löpande eller hvarandra korsande ledningar, hvilket borde få ega rum därest flere elektricitetsverk opererade på samma område, följer häraf med nödvändighet, att spörsmålet om stadens förseende med elektrisk belysning och drifkraft måste lösas genom ledningsnätets koncentrerung på en enda anläggning, så framt man ej vill vidtaga den i ekonomiskt afseende mindre fördelaktiga anordningen att dela staden i ett antal områden, hvart med sitt elektricitetsverk och ledningsnät.

I det ena som i det andra fallet är fri konkurrens mellan strömleverantörer utesluten. Helsingfors stadskommun är tvifvelsutantvungen att monopolisera elektricitetsdriften.

Ehuru förslag redan föreligger därom att kommunen själf borde anlägga och bedrifva elektricitetsverket samt antagligt är, att de nuvarande strömleveran-

törerna skola erbjuda sig att öfvertaga monopolet, — hvarförutom monopolets öfverlåttande åt ett andelslag på en del håll förordas, — har det syntts oss vara kommunen till gagn, om äfven ett sådant anbud, som det af oss utarbetade, kommer under pröfning. Det gäller ju inrättandet och skötsel af en industriell affär af jämförelsevis invecklad beskaffenhet, hvarmed, enligt vår uppfattning, kommunalförvaltningen ej borde betungas i annan händelse, än att stadens och de enskildas intressen ej kunna genom privat företagsamhet tillgodoses.

Vid uppgörandet af vårt förslag hafva vi naturligtvis utgått från förutsättningen att Stadsfullmäktige vid sitt val mellan de olika möjligheterna att ordna ifrågavarande angelägenhet skola ledas endast af hänsynen för hvad såväl för kommunen som för privatförbrukningen pröfvas vara förmånligast.

I vårt förslag till aftal mellan staden och konsortiet hafva vi därför tagit hänsyn till alla fordringar, hvilka, så vidt vi förmått bedöma saken, med skäl kunna och böra från stadens sida vid en uppgörelse af förevarande slag uppställas. Härvid har det visat sig att uppfyllandet af berörda fordringar icke kommer i strid med koncessionärens berättigade anspråk att företaget skall lemna en tillfredsställande vinst.

Anläggningen måste vara utförd med soliditet, ständigt i godt skick underhållas och genom tillämpning af ändamålsenliga uppfinningar bevara sin tidsenliga beskaffenhet. Detta kan staden hafva skäl att fordra; men det är nödvändigt äfven ur affärssynpunkt, ty tekniska brister skulle hindra företaget att arbeta med framgång.

Priset för levererad ström bör visserligen vara remunerativt, men det får ej vara oskäligt högt, ty affärens eget intresse fordrar, att man genom låga pris söker vinna allt flere afnämare. Därför kan koncessionären afstå från ensidig afgöranderätt om pristariffen.

Frågan, i hvilken utsträckning ledningskablar böra framföras, löses jämväl på ett för båda kontrahenterna tillfredsställande sätt, om koncessionären förpligtas att med ledning förse hvarje gata vid hvilken en viss relativt låg minimiförbrukning varder garanterad.

Ett monopol bör gifvetvis till tiden begränsas. Vid utgången af denna tid bör anläggningen tillfalla staden. Enligt sunna affärsprinciper måste alltså ett visst procenttal af anläggningens kapitalvärde årligen afskrifvas. Den sålunda verkställda amorteringen kommer staden till godo, då anläggningen skall öfvergå i stadens ego.

Man bör äfven tänka sig såsom möjligt, att staden under loppet af koncessionstiden funne det vara för sig angeläget att få öfvertaga hela anläggningen. För sådan eventualitet, så föga sannolik den ock må vara, föreslås i aftalet inköpsrätt för staden. På det att några svårigheter med hänsigt till prisbestämningen då ej må uppstå, upptager kontraktförslaget tydliga grunder för prisets beräkning.

Huruvida det lyckats oss att med hänsigt till de ofvan exempelvis berörda frågorna och öfriga delar af ämnet gifva kontraktsbestämningarna en tillfredsstäl-

lande affattning, kan naturligtvis först genom förslaget granskning hos Herrar Stadsfullmäktige varda utrönt.

Frågan om platsen, där elektricitetsverket skall uppföras, har lemnats öppen. Vi utbe oss att i sinom tid få med särskild framställning härom inkomma.

I aftalsförslaget förutsättes, att beloppet af och villkoren för den kaution, som bör af konsortiet deponeras till säkerhet för fullgörandet af dess åtaganden, varda genom en särskildt upprättad afhandling fastställda.

Vi anse oss böra upplysa, att företaget är tillförsäkradt erforderligt kapital från utlandet samt att detsamma jämväl har att påräkna stödet af synnerligen omfattande erfarenhet i likartade anläggningar.

Enär förstärkte Stadsfullmäktige vid sammanträdet den 17 nästvikne Oktober anmodat vederbörande utskott att inkomma med utredning på hvilka villkor de nuvarande leverantörerna af elektrisk ström i staden vore hugade att öfvertaga ett monopol på leverans af sådan ström, se vi oss nödsakade att under *försegling* vidfoga vårt i det föregående åberopade förslag till aftal mellan staden och oss, hvarjämte vi vördsamt hemställa att förseglingen icke måtte brytas och förslaget således icke tagas under granskning innan omförmälda, utskottet gifna uppdrag blifvit fullgjordt därhän, att de nuvarande leverantörerna framställt sina *definitiva* villkor för det ifrågavarande monopolets öfvertagande. Vi nödgas förbehålla oss förseglingens bibehållande äfven för den händelse att allmän konkurrens, enligt det alternativa förslaget i samma utskotts betänkande af 18 September 1905, komme att utlysas.

Vördsammast få vi härmed anhålla att Herrar Stadsfullmäktige ville i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de villkor och bestämmingar vårt närslutna förslag till aftal innehåller, och för däri upptagna tidrymd, tillerkänna oss rättigheten att förmedels en tidsenlig anläggning leverera elektrisk ström inom Helsingfors stads område för såväl belysning som drifkraft.

Helsingfors den 14 November 1905.

L. Mechelin.

Mauritz Hallberg.

P. E. Svinhufvud.

P. M.

Elektriska belysnings aktiebolaget.

1, 2 och 3)

Systemet blefve 2-fasig vaxelström af hög spänning. Olägenheterna af dylik vaxelström hafva redan så uttömmande framhållits i tidigare utskotts-betänkanden att till dem icke behöfver återkommas. Och det allmänna resonemanget i punkt 1) om lättheten att öfvergå från vaxelström till hvilket annat strömslag som helst, event. likström håller ej sträck. I s. k. omformarstationer kan vaxelström visserligen omvandlas till likriktad ström, men kablar för vaxelström kunna alls icke användas för likström af lägre spänning, emedan de äro för kläna. Kraftstationens bibehållande i framtiden vid Hafsgatan blir möjligt endast under förutsättning af servering enbart af vaxelström till hela stadsområdet eller af öfvergång till ett blandadt system af vaxelström från centralen till omformarstationer för likström och denna ströms distribuering åt konsumenterna. Men i hvarje fall erfordrar den nuvarande centralen, om hela staden derifrån skall förses med elektrisk energi, stor utvidgning också till byggnader eller rättare sagdt fullständig ombyggnad, hvartill för resten tomterna torde vara för små. Redan från dessa synpunkter betraktadt måste jag för min del afstyrka anbudets antagande.

Blomqvist et Strömberg.

(1, 2 och 3)

Spekulanterna skulle leverera likriktad ström från alla deras nu på privata tomter anlaggda mindre centraler samt från en nyanläggande central, uppförd på någon af Stadsfullmäktige anvisad och kostnadsfritt upplåten tomt — helst Arkadia tomten. Mot sjelfva strömsystemet är visserligen intet att anmärka, då detsamma på fullt tillfredsställande sätt kan tillgodose äfven behöfvet af kraft, i all synnerhet för den i stad så viktiga mindre industrin — hvilket deremot icke blir fallet vid 1- och 2-fas vaxelström. Men då ledningarna komma att utgå från ett otal centraler, är att befara det ledningsnätet blefve onödigt kompliceradt, hvarjemte driftkostnaderna väsentligen förökades, hvilket vid anläggningens eventuella inlösen af staden gjorde detsamma temmeligen oanvändbar. Endast under förutsättning att spekulanterne förbunde sig, att inom viss utsatt kortare tid, räknadt från monopolets öfvertagande, inskränka sig till en enda ny hufvudcentral för den egentliga staden och vid eventuelt behöf till en eller två understationer i aflägsnare stadsdelar, kunde jag i dessa punkter godkänna anbudet.

(4)

Det område, inom hvilket bolaget förbinder sig att under de tre närmaste åren efter monopolets erhållande nedlägga ledningarna i jorden, inskränker sig till stadens centrum. Detta vore visserligen ock till en början tillfylligörande, men när samma centrum utgör icke ens en tiondedel af redan fullt bebyggda stadsdelar och nedläggandet af kablarna enligt förbindelsen skulle fortgå endast i samma långsamma takt, åtginge en tid af mera än 30 år, innan ledningarna ens i dessa gamla stadsdelar komme i jorden. Denna tid måste med hänsyn till stadens raska utveckling anses alldeles för lång, och följde deraf bland annat, att staden vid koncessionens utgång efter 25 år vore tvungen att inlösa en mängd luftledning, hvaraf staden antagligen ej kunde betjena sig.

(4)

Vida förmånligare än bolagets anbud äro herrar Blomqvists och Strömbergs, i det de visserligen för de elektriska ledningarnas nedläggande i jorden på ungefärligen samma centrala område förbehålla sig en tid af 5 år, men deremot förbinda sig, att, om och när så påfordras, inom en tid af 10 år hafva alla ledningar nedlagda i jorden. I och för sig synes mig därför denna bestämning antaglig, ehuru naturligtvis för händelse af ett alldeles nyanlagd verk alla dertill hörande ledningar genast komme i jorden.

(5)

Naturligtvis är det mindre maktpåliggande med hvad motorkraft de elektriska generatorerna drifvas, om dervid användes ångmaskiner eller ångturbiner, ehuru de senare dock äro förmånligare. Men af största vikt är deremot, att centralerna ej få sprida staden nedsotande rök. Såsom känt kan sådant förekommas genom tillräckligt vida och höga skorstenar samt automatisk och kontinuerlig eldning äfvensom lämpligt brännmaterial. Monopolspekulanterna böra därför i hithörande afseende — i all synnerhet med fästad hänsyn till läget af deras centraler i staden — *ovilkorligen* förbinda sig, att så inrätta och drifva sina centraler att i dem må alstras i minsta möjliga mån nedsotande rök. Sådana lättvindiga bestämmelser, som att de „hvard rökbildning vidkommer äro beredda att införa de apparater (men ej t. ex. ombygga totalt odugliga skorstenar) stadsmyndigheterna komma att föreskrifva“ eller „att anlägga äfven annat af stadsmyndigheterna anvisadt system med förbehåll likväl att det ej ökar driftkostnaderna“ kan jag under inga omständigheter godkänna.

(6)

Begäres en monopoltid af minst 25 år.

(7, 8 och 9)

Beviljas staden rätt att såväl under monolets giltighetstid, dock ej innan 10 års förlopp och efter 6 månaders uppsägning, som ock efter koncessionens utgång inlösa anläggningen. I hvardera fallen skulle ersättningen utgå efter en femmannanämnds värdering. Härvid skulle anläggningen taxeras „såsom i gång varande tekniska verk ur kommercial synpunkt“, med hvilket sväfvande uttryck väl icke kan förstås annat, än att verkets nettoinkomster för det sista eller medelinkomsten från några af de senaste åren skulle efter någon viss procent kapitaliseras. Å det sålunda erhållna kapitalet skulle dock vid olika tider för inlösen lemnas varierande, på grund af anläggningskapitalets amortering baserade rabatter, såsom t. ex. efter 10 år 30 %, efter 20 år 50 % och efter 25 år eller vid koncessionens utgång 60 % rabatt, allt å den första anläggningskostnaden och efter samma amorteringsskala lemnas rabatt å kostnaden för alla senare tillkomna anläggningar och utvidgningar. Förutom att någon kommercial synpunkt åtminstone ej vid inlösen af verket efter koncessionstidens utgång bör få komma i fråga och värderingsgrunden med afseende å de många olika rabattberäkningarna för hvarje utvidgning af anläggningen (för hvarje under olika tid tillkommen ledningsbit, transformator, mätare m. m.) är alltför kom-

(6)

Begäres en monopoltid af fixt 30 år.

(7, 8 och 9)

Staden berättigas att äfven under koncessionstiden — när som helst — endast mot vilkor af ett års uppsägningstid inlösa anläggningen. Ersättningen skulle bestämmas genom enahanda procedur och enligt samma taxeringsgrunder som Elektriska belysningsaktiebolaget förbehållit sig d. v. s. efter värdering af anläggningen „såsom i gång varande industriella affärer ur synpunkten af deras räntabilitet“. Häri ingår dock tvenne väsentliga skilnader från vidstående: den ena att till grund för kapitalrabatten skulle läggas 4 % årlig afskrifning på den ursprungliga kostnaden och på kostnaden för efterhand tillkomna nyanläggningar; och den andra att vid anläggningens inlösen efter monopoltidens utgång någon värdering på grund af affärens räntabilitet ej vidare kom i fråga. Sålunda skulle den ursprungliga anläggningen och alla de nyanläggningar, som under de fem första åren utfördes vid monolets utgång kostnadsfritt tillfalla staden. Med afseende å spekulanternas många centraler och af dem föranledda orediga ledningsnät och relativt dyra driftkostnader torde någon inlösen under koncessionstiden knappast kunna förutsättas i annat fall, än att svåra omständigheter dertill ovilkorligen tvingade staden och antagligen hade till följd en fullständig slopning af anläggningen. Men äfven utsigten att efter monolets utgång till

plicerad och omöjlig, så är amorterings-skalan anmärkningsvärdt låg. Den uppgår endast för det 8:de, 9:de och 10:de året till 4 %, för det 4:de, 5:te, 6:te och 7:de året till 3 % och för alla öfriga år till blott 2 %, således under 25 år i medeltal per år till 2,4 %. Emellertid räknas för elektriska anläggningar ungefär följande årliga afskrifningar: å byggnader 2 %, å ång- och elektriska maskiner m. m. 6 % och å ledningsnät, transformatorer och mätare 5 % eller således mera än dubbelt högre än hvad bolaget erbjuder staden i rabatt. Då bolagets nettoinkomst vid koncessions-tidens utgång klarligen komme att uppgå till hundratusental mark, medan å andra sidan verket säkert är temmeligen utslitet och otidsenligt, gestaltade sig hufvudsaken vid verkets inlösen enligt bolagets här gjorda stipulationer dertill, att staden till miljoner mark uppgående pris finge återköpa den rättighet staden nu beviljade bolaget. Att bifall till en dylik koncessionsbestämmelse som den ifrågavarande gränsade till oförnuft torde vara klart.

Enär hvardera spekulanterna arbeta med redan förefintliga anläggningar af viss ålder, betingar deras ofvanstående anbud, ifall monopol åt någondera beviljades, att deras nuvarande anläggningar medels värdering blefve åsatta ett bestämt kapitalvärde, emedan vid en framdeles skeende inlösenvärdering i annat fall icke finnes någon fix utgångspunkt för amorteringens eller afskrifningens beräkning. Och äfven för framtiden blefve ett odiöst öfvervakande af exakt bokföring af utläggen för hvarje utvidgning oundviklig, så att bland annat remont och nybyggnad icke förvexlades.

(10, 11 och 12)

Maximiprisen fixeras till 60 penni per kw. för ström till belysning och

temmeligen nedsatt värde erhålla anläggningarna torde dock af samma redan framhållna skäl ej lända till stor båtnad för staden, emedan enligt all sannolikhet en sådan ombyggnad af anläggningen då förestode, som vore nära liktydig med fullständig nybyggnad. I alla fall är detta anbud honettare än vidstående.

(10, 11 och 12 samt 13)

Maximiprisen betingas till 70 penni för belysningsström med ända till 25 %

20 penni per samma enhet för ström till drifkraft samt 50 penni per kwt. för all ström till belysningsändamål för kommunens behof. Större konsumenter beviljas icke någon rabatt och någon nedsättning i dessa maximipris medgifves icke heller under koncessions-tiden.

rabatt för större konsumenter, 30 penni för motorström med 10 % rabatt för större afnämare och 50 penni för all af kommunen förbrukad ström till belysning, allt per kwt. Afven sänkning af maximitariffen vid tilltagande konsumtion förutsättes. Tariffen skulle nämligen efter hvarje 5-års period underkastas pröfning af en femmannanämnd och utfästa sig spekulanterna att ställa sig denna nämnds beslut till efterrättelse.

Både den ena och den andra spekulantens pris måste anses vara facila. Vid ett ytligt betraktande kunde Elektriska belysnings aktiebolagets nominelt billigare pris kunna betecknas såsom förmånligare än herrar Blomqvists och Strömbergs, men vid närmare skärskådande kommer man till motsatt resultat. För den enskilda lilla afnämaren af belysningsström bli de det visserligen till en början, men för den större konsumenten icke, emedan för honom herrar Blomqvists och Strömbergs pris redan under den första 5-års perioden kan nedgå till $52\frac{1}{2}$ penni per kwt och i framtiden ännu ytterligare nedsättas; och skall strömleveransen ställas på affärsfot, är det ej mer än billigt att den mindre afnämaren erlägger ett något högre pris än den större. Och hvad bolagets pris af 20 penni för vaxelström till drift af elektriska motorer vidkommer, så är det ej annat än fullt rättvist, att det stälts betydligt lägre än priset för likriktad ström till samma behof, dels emedan användningen af 2-fasig vaxelström, i de få fall den kan begagnas, är ekonomiskt oförmånligare än likström, dels alls icke är användbar. Elektriska Belysnings aktiebolagets nuvarande leverans af ström till motordrift torde vara ytterst minimal och kan i framtiden icke heller bli stor, då herrar Blomqvist och Strömberg deremot uppgifva sig redan nu leverera elektrisk ström för icke mindre än 347,5 hkr. Med ett pris af 20 penni per kwt skulle bolaget ännu ingalunda godtgöra alla de förluster i ombyte af motorer och maskiner, hvilka konsumenterna af motorström i staden finge lida, för den händelse bolaget finge monopolet å leverans af elektrisk energi, och illa bevakade stadsmyndigheterna dessa konsumenters intresse, om de ej i koncessionskontraktet intogo en bestämmelse i syfte att dessa förluster skola af bolaget ersättas. Bolagets lägre pris äro för resten baserade på en framtida riklig ersättning af kommunen i dess helhet, d. v. s. både de som konsumera och icke konsumera elektrisk ström, genom att vid anläggningens inlösen betala den samma efter värdering ur synpunkten af dess räntabilitet. Att så är fallet framgår med all tydlighet af följande passus i herrar Blomqvists och Strömbergs anbud under punkterna 10 och 11. „Skulle emellertid staden förbinda sig att vid koncessionstidens utgång tillösa sig den nyanlagda centralen med byggnad och led-

ningsnät efter värdering ur synpunkten af dess räntabilitet såsom affär på sätt i mom. 7 säges och förty afstå från rätten att inlösa anläggningen i fråga till nedskrifvet värde, resp. eventuelt gratis emottaga den vore jag i tillfälle att ytterligare väsentligen reducera förenämnda priser för elektrisk ström“. Uppenbarligen hafva spekulanterna konfererat med hvarandra, ehuru herrar Blomqvist och Strömberg icke haft mod att ställa sina fordringar lika högt som Elektriska belysnings aktiebolaget, utan hållit dem måttfullare, hvarför ock deras anbud uti ifrågavarande punkter är vida antagligare än bolagets.

(13)

Denna punkt torde till icke redan berörd del för närvarande kunna lemnas beroende.

(14)

Då spekulanterna förklara sig beredda att inom 3 år efter koncessionens erhållande öfvertaga leveransen i dess helhet, så är härom intet att anmärka. Frånsett att utskottet, för händelse staden beslöt sig för uppförande af ett kommunalt elektricitetsverk, hittills ansett, att de nuvarande leverantörerna af elektrisk energi i staden borde beviljas en något längre respittid än 3 år, skulle ett sådant eget verk antagligen icke inom kortare tid än dessa tre år kunna öfvertaga strömleveransen i dess helhet.

(15)

Monopolinnehafvaren förbinder sig att tillfredsställa all efterfrågan på ström, dock endast under förbehåll att konsumtionen å en ny ledningssträcka skall säkerställa skälig ränta på anläggningskostnaderna.

(15)

Lika med omstående.

Ehuru detta låter rättvist och väl, är en dylik koncessionsbestämning ingalunda tillfyllesgörande. Tillbörlig garanti för en elektrisk och likartad anläggnings (gasverk, vattenverk, spårvägar m. m.) behöriga utvidgning framkallar den svårösligaste bestämning i ett koncessionskontrakt och är antagligen den, som oftast i främsta rummet förmått kommunerna dels att inom kort inlösa koncessionerade verk dels att besluta sig för egna anläggningar. Om ej verket från början är alldeles för stort anlagdt, hvilket vore högst oekonomiskt, isynnerhet för en innehafvare af monopol för bestämd kortare tid, inträffar i de flesta fall, då det är omöjligt vid vår tids oanadt raska tekniska och ekonomiska utveckling att förutse densammas omfång, att för upptagande af ytterligare konsumenter erfordras icke

allenast utsträckning af enskilda ledningar och delar af ledningsnätets ändring, utan ock tillbyggnader och utvidgningar i flere afseenden af inrättningen i dess helhet. Häraf betingas naturligtvis t. o. m. i rent spekulativt syfte relativt stort kapitalutlägg, hvarå af de först tillkommande konsumenterna ingalunda kan garanteras skälig ränta. På grund af denna omständighet få hugade afnämare ofta i många år vänta på tillfredsställande af deras behof. Att så inträffat vid både kommunala och monopoliserade inrättningar, derpå finnas otaliga exempel — t. o. m. från vår egen stad — men att garantin för anläggningarnas skäliga utvidgning af flere sjelffallna orsaker dock är vida större vid en kommunal inrättning än vid en monopoliserad lider väl intet tvifvel. Att emellertid i denna punkt nu uppställa något motförslag anser jag fullkomligt öfverflödigt, liksom ock förslag till fixerande af hvad med „skälig ränta“ rätteligen bör förstås. Så mycket må blott framhållas, att på grund af ifrågavarande bestämningar omfånget af stadens förseende med elektrisk energi helt och hållet skulle lemnas beroende på monopolinnehafvarens godtycke.

Lemnande punkterna 16, 17 och 18 oberörda och ännu engång framhållande att herrar Blomqvists och Strömbergs anbud måste skänkas företräde framom Elektriska belysnings aktiebolagets, kan emellertid på grund af allt det anförda mitt votum i frågan icke blifva annat, än att *Stadsfullmäktige ville lemna dessa anbud utan afseende*. Härtill finnes så mycket mera skäl, som äfven ett tredje anbud föreligger och ännu flere sådana kunna emotses, för den händelse Stadsfullmäktige skulle besluta att för stadens räkning icke skall uppföras ett eget kommunalt elektricitetsverk, utan stadens förseende med elektrisk energi skall monopoliseras på privat hand och hugade spekulanter inbjudas att i sådant syfte inkomma med sina anbud.

Åggelby den 10 januari 1906.

Th. Tallqvist.

I anledning af tvenne till utskottet inlemnade anbud att öfvertaga monopol i och för leverans af elektrisk ström inom Helsingfors stad får jag anföra följande.

För mindre elektriska anläggningar blifva kostnaderna för ledningsnätet ifall detsamma skall förläggas under jord proportionsvis så höga att ett exeptionellt högt pris för strömmen måste debiteras ifall anläggningen skall bära sig.

En anläggning afsedd för hela Helsingfors stad eller en större del af densamma är emellertid redan af en sådan storleksordning att hela ledningsnätet med undantag af några aflägsnare stadsdelar kan förläggas underjord utan att strömprisen alt för mycket behöfver stegras.

Utänför den egentliga staden, som innefattar stadsdelarne N:o 1—9, äro emellertid konsumenterna ännu så pass spridda att man knappast kan fordra ett

nedläggande af underjordiska ledningar därstädes. Dock bör med hänsyn till utrymmet i regeln icke tillåtas mer än ett system af luftledningar.

Emedan båda anbudena förutsätta användning af luftledningar på stolpar i stor utsträckning och för längre tid framåt äfven inom den egentliga staden, kan jag ej tillstyrka antagandet af någotdera i deras nuvarande form. Dessutom äro de tekniska uppgifterna altför knapphändiga och de ekonomiska villkoren i flere afseenden ofördelaktiga ehuru strömprisen måste betecknas såsom låga.

För öfrigt har jag uppfattat frågan angående utredning på hvilka villkor de nuvarande leverantörerna vore hugade att öfvertaga ett monopol för tillgodoseende af stadens behof utaf elektrisk ström sålunda att det varit meningen att sätta samtliga dessa leverantörer i tillfälle att tillsvidare fortsätta sin verksamhet ifall på detta sätt en äfven för staden tillfredsställande lösning af frågan kunde ävägbringas.

I den händelse att staden skulle acceptera anbud af de nuvarande leverantörerna för stadens förseende med elektrisk ström, får jag för tillgodoseende af allmänhetens behof samt för införande af ordnade förhållanden mellan staden och dessa leverantörer föreslå en öfverenskommelse med dem, baserad på i hufvudsak följande bestämmelser, hvilka äfven afse att i framtiden utan större svårighet möjliggöra en öfvergång till ett strömfördelningssystem med 2×110 eller 2×220 volt likström eller växelström ifall ett för hela stadens behof afsedt elektricitetsverk framdeles inrättas och en systemförändring till följd af teknikens framtida utveckling skulle blifva påkallad.

1) Det maximi pris, som för elektrisk ström af leverantörerna får upp bäras bör fixeras.

2) För hvarje från centralen afgifven kilowatt-timme erlägges till staden en bestämd afgift.

3) Samtliga leverantörer af elektrisk ström äfvensom öfriga industriella inrättningar åtminstone inom den egentliga staden, som äro baserade på ångdrift, böra åläggas att vidtaga effektiva åtgärder för åstadkommande af rökfri förbränning.

4) Konsumenterna böra uppmanas att utföra nya anläggningar så att de kunna användas för 3-ledare system af ända till 2×220 volt spänning emedan staden icke förbinder sig att bekosta omändring ifall denna spänning framdeles skulle komma till användning.

5) Helsingfors Elektriska Belysningsbolag förbinder sig att senast till den 1:sta September 1908 aflägsna samtliga sina inom stadsdelarne N:o 1—9 på stolpar och utmed yttre husväggar förlagda primärledningar samt förlägga dem under jord.

Närmare bestämmelser böra då uppgöras i hvilka stadsdelar och gator framdragandet af dessa ledningar kan fordras samt angående dimensioneringen af ledningarne.

6) Staden förbinder sig att, ifall kommunalt elektricitetsverk anlägges eller koncession beviljas åt annat privat bolag med ensam rättighet att förse hela

staden med ström, inlösa samtliga dessa ledningar samt för utvidgningen erforderliga maskiner och annan materiell mot godtgörande af de verkliga anläggningskostnaderna, likväl med afdrag utaf skälig årlig afskrifning.

7) Staden förbinder sig icke att inlösa någon som helst del af Belysningsbolagets nuvarande anläggning, men förbinder sig att tillåta bolaget att under en på förhand bestämd minimitid fortsätta sin verksamhet ifall detsamma i öfrigt uppfyller de förpliktelser det enligt närmare uppgjortt aftal med hänsyn till strömliveransen åtager sig. I annat fall förbehåller sig staden rättighet att när som helst inlösa bolagets hela anläggning enligt på förhand stipulerade villkor.

8) I betraktande af att det möjligen framdeles kan blifva önskvärdt att flytta centralen till annan plats bör vid det underjordiska ledningsnätets nedläggande hänsyn tagas härtill. Accepteras t. ex. för ett elektricitetsverk framdeles växelströmsystemet och väljes Sörnäs udde till plats för centralen, så blir det med hänsyn sill anläggningskostnaderna för ledningsnätet önskvärdt att använda en högre primärspänning än nu af bolaget användes. För den skull böra samtliga primärledningar utföras med sådan isolation att de utan vidare äro användbara för en spänning af 3 000 volt. Detsamma gäller om transformatorer och generatorer samt böra de utföras så att de utan svårighet kunna omändras till denna spänning.

9) Transformatorerna uppställas i underjordiska skakt eller järnskap. Från dessa utgå sekundärledningarne, hvilka böra bilda ett sammanhängande nät samt utföras för en fördelningsspänning af 2×110 volt vid lamporna. Dock bör isolationen vara sådan att ledningarne äfven kunna användas för 2×220 volt.

Samtliga primärledningar böra förläggas under jord. I utkanterna får till en början användas sekundärledningar ofvan jord. Dessa få emellertid ej stå i ledande förbindelse med det underjordiska sekundernätet.

I stället för det af Belysningsbolaget nu delvis använda förkedjade två-fas systemet bör en-fas växelströmsystemet öfver allt genomföras.

De fördelar, som det förra erbjuder med hänsyn till motordriften, kompensera ej olägenheterna af ett kompliceradt och dyrt ledningsnät samt otillfredsställande spänningsreglering.

10) Hvad öfriga i staden förefintliga blockstationer beträffar, hvilka förse ett eller några få kvarter med ström, ikläder sig staden ej några förbindelser angående eventuell inlösning men kunde de i stället tillåtas att efter särskild öfverenskommelse tillsvidare bibehålla kortare luftledningar tvärs öfver gator.

Utom den egentliga staden (stadsdelarne N:o 1—9) få tillsvidare ledningar ofvan jord bibehållas. Dock tillåtes i regeln icke mer än ett system af luftledningar.

11) I ock för öfvervakande af det underjordiska ledningsnätets ändamålsenliga utförande samt kontrollering utaf den för utvidgningen af belysningsbolagets anläggning använda materiellen tillsättes en utaf staden aflönad elektrotekniker, som tillika har att granska de inre installationerna. Nya ledningar få ej anslutas till ledningsnätet utan att de af stadselektroteknikern blifvit godkända.

I samråd med eventuellt tillkallade experter bör vidare af honom uppgöras de detaljerade tekniska föreskrifter, hvilka med hänsyn till ledningsnätets utförande etc. böra iakttagas.

12) Till stadsselektroteknikerns åliggande hör äfven att tillse det stadgandena om rökfri förbränning efterleivas.

J. Sohlman.

Vid jämförelse emellan de två inlemnade förslagen finner man att de i många punkter mycket nära sammangå. Så t. ex. äro de områden för hvilka omedelbar nedläggning af de elektriska kablarne i gatorna föreslås ungefär lika stora, hvardera förutsätta bibehållande af luftledningar i ganska stor utsträckning inom det nuvarande stadsområdet och naturligtvis än mera inom de nybyggda delarne, grunderna för inlösen efter consessionstidens slut och under densamma äro baserade på samma principer. Förslagen angående ersättning till staden äro enahanda o. s. v.

Det pris för hvilket Herr O. A. Blomqvist åtager sig att leverera den elektriska strömmen är 70 penni per kw. med ända till 25 % rabatt eller således minimum 52½ penni. Staden skulle dock få sin belysning för ännu lägre pris eller 50 penni. Nedläggningen af kablarne i de centrala delarne skulle ske under förloppet af 5 år under det att Belysningsbolaget härför begär endast 3 år. Herr Blomqvist levererar likriktad ström som hvad belysningen beträffar är minst lika god som vaxelströmmen, men har tillsvidare åtminstone vissa företräden hvad motordriften angår deri, att motorerna äro lättare att starta och reglera och ställa sig i inköpet billigare än motorerna för Belysningsbolagets strömsystem. Herr Blomqvist förutsätter bibehållandet och möjligen ökning af ett stort antal undercentraler hvilket system vid en eventuell framtida inlösen af staden icke är fördelaktigt såsom medförande stor afskrifning vid skeende ombyggnad till en stor central. Herr Blomqvist uppgifver ej heller hvilket strömfördelningssystem han tänkt sig för den blifvande större centralen på Arkadia tomt. Hvad elektricitetspriset beträffar har Herr Blomqvists förslag deruti ett företräde att han underkastar sig ovillkorligt det beslut härom som en föreslagen nämnd kan komma att fatta. Belysningsbolaget medgifver nämnden häri endast pröfning men ej beslutanderätt.

Belysningsbolagets pris för motorström är 20 penni mot 30 penni med högst 10 % rabatt som uppgifves af Herr O. A. Blomqvist. Detta låga pris är väl afsedt att kompensera för de nackdelar i strömförbrukning, pris och skötsel som i viss grad ännu vidlåda en-fas och två-fas vaxelströmmotorerna jämförda med motorer för likriktad ström.

Belysningsbolaget har infört en punkt enligt hvilken strejk eller lockout

skulle fritaga detsamma ifrån kontraktsbestämmelserna. Denna paragraf hade bordt affattas på annat sätt, ty så som den nu är skrifven lemna den bolaget alltför fria händer.

Hvardera concessionsansökningarne innehålla ungefär enahanda bestämmelser om öfvertagandet af egendomen af staden efter concessionstidens slut. Till grund för värderingen lägges det bokförda värdet jämte årliga successiva afskrifningar på det gamla och nykomna värdet. De föreslagna afskrifningarne äro ej heller större än de som iakttagas vid vanliga industriella företag för byggnader och maskiner sammanlagdt. Det är hällre för litet än för mycket för maskinerna som i en anläggning för en raskt framåtgående stad ofta måste utbytas emot andra och större enheter. De årliga remontkostnaderna äro mycket betydande poster om hvilkas bokföring ingenting säges och huru dessa rätteligen böra bokföras är äfven svårt att bestämma, om de skola afskrifvas helt eller huru stor del af dem böra påföras värdeökningen. De härigenom årligen uppkomna värdeökningarne kunna öfverskrida de fastställda några procents afskrifningar och de bokförda värdena ökas starkt. Här föreligger en bokföringsförmåga som är synnerligen svår att kontrollera och bestämma genom förutfattade öfverenskommelser.

Då det gäller att välja emellan de två inlemnade concessionsanbudena blir det svårt att afgöra om hvilket af de två anbudena som har företrädare framför det andra. Något afgjordt företrädare synes det mig icke vara möjligt att tillmäta någondera.

Den utredning som numera föreligger visar också genom anförandet af exempel ifrån utlandet hvilket stort och ständigt stigande arbetsområde som här föreligger och huru arbetet å detsamma kan bedrivas med full säkerhet och rätt betydande ekonomisk fördel. På grund af denna utredning genom såväl utskottsbetänkanden som tillkallade experters uttalanden torde Stadsfullmäktige nu kunna fatta beslut i sjelfva hufvudfrågan d. v. s. om kommunen sjelf vill öfvertaga detta arbete eller öfverlemna det åt enskild företagsamhet.

Tager kommunen sjelf hand om utförandet af elektricitetsverket så torde derefter lämpligast beslut fattas om inbudande af ett visst antal, förslagsvis fem, betydande firmor på detta område till inlemnande af kostnadsförslag å arbetets utförande.

Då emellertid en del af utskottets tekniska medlemmar enligt betänkandet af den 18 September 1905 icke äro ense med öfriga medlemmar om att placeringen af centralen vore afgjordt fördelaktigast å Arkadia tomten, så vore det skäl, att de till konkurrens inbudna firmorna finge uttala sig om denna fråga främst. Deras uttalanden skulle af en tillsatt byggnadsstyrelse bedömas och sedan platsen för centralen sålunda definitivt fastslagits skulle samma firmor få inlemna ett slutligt bindande kostnadsförslag. Enahanda förfarande kunde äfven iakttagas för det fall att staden öfverlemnar centralen åt ett concessioneradt bolag efter föregående konkurrens emellan olika firmor.

För att dessa uttalanden om centralens lämpligaste läge skola hafva fullt värde måste de basera sig på exakta uppgifter om lampfördelningen i staden och den nuvarande placeringen af motorerna. En dylik uppgift bör sammanställas af därför lämplig och fullt kompetent person.

Helsingfors den 28 December 1905.

Gustaf Zitting.

---

*Utskottsbetänkande i fråga om ordnandet af utminuter-
eringen och utskänkningen af spritdrycker, utminuter-
ingen af viner och andra svagare rusdrycker samt utskänkningen
af maltdrycker.*

Enär den tid af två år, för hvilken rättigheter till utminutering och utskänkning af spritdrycker utaf Magistraten beviljats, tilländagår den 1 nästkommande juni, har Magistraten i skrifvelse af den 20 november 1905 n:o 239, med åberopande af förordningen den 9 juni 1892, angående, bland annat, försäljning af bränvin, åt Stadsfullmäktige öfverlemnad att besluta, huruvida och till hvilket antal dylika rättigheter böra för nästföljande försäljningsperiod beviljas äfvensom i hvilka trakter af staden utskänkings- och utminuteringsställen icke få finnas.

Vidare har Magistraten i två andra skrivelser jemväl af den 20 november 1905, under n:ris 240 och 241, på enahanda skäl som i förstnämnda skrifvelse, anhållit om Stadsfullmäktiges yttrande derom till hvilket antal rättigheter till utminutering af viner och andra svagare rusdrycker samt huruvida och till hvilket antal rättigheter till utskänkning af maltdrycker böra för nästföljande två års period fastställas äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningen för viner och andra svagare rusdrycker samt utskänkingsställen för maltdrycker icke få förefinnas.

Tillika har Magistraten meddelat att den i skrifvelse af den 30 september 1905 anhållit om polismästarens i staden yttrande i saken, men att denne icke aflemnad sagde yttrande.

Vid sammanträde den 16 innevarande januari hafva Stadsfullmäktige åt undertecknade och herr W. A. Lavonius uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Sedermera har utskottet fått emottaga här närslutna (se bilagorna 1 och 2) till Stadsfullmäktige ställda skrivelser, inlemnade, den ena af representanter för "Helsingfors organiserade nykterhetsfolk" och den andra af föreningen Hvita bandet, i hvilka skrivelser framställas särskilda önskningsmål beträffande utminuter-
eringen och utskänkningen härstädes.

Vidkommande främst det „organiserade nykterhetsfolkets“ framställning derom att genom allmän omröstning, hvori skulle deltaga alla 21 år fyllda män och kvinnor,

skulle utrönas, huruvida flertalet af stadens befolkning önskar fortsatt utminuteri-
ng och utskänkning af spritdrycker eller ej, så finner utskottet, som först för några
dagar sedan erhållit uppdraget att utlåta sig i saken, tiden icke numera medgifva
anordnandet af en dylik omröstning, då förevarande ärende måste vara afgjordt i
så god tid att vederbörande näringsidkare kunna, i fråga om lokalers upphyrande
m. m., ställa sig till efterrättelse hvad Magistrat och Stadsfullmäktige i ärendet
besluta. Omordade framställning, liksom ock föreningen "Hvita bandets" yrkande
på införande af förbud mot all utminuteri- och utskänkning af rusdrycker härstä-
des, hvilket yrkande icke blifvit understödt af någon inom utskottet,

torde förty af Stadsfullmäktige afböjas.

Hvad öfriga, i ofvannämnda två skrivelser uttalade önskningsmål beträffar,
så torde desamma i nödiga delar beaktas när fråga är om utgifvande af utminute-
rings- och utskänkingsrättigheterna för nästinstundande period.

Beträffande ordnandet af **utminuteri- och utskänkningen af sprit-
drycker** innehåller 6 § i förordningen af den 9 juni 1892 i hufvudsak följande:

„Inom januari månad hvartannat år ege magistraten öfverlemna åt stadsfull-
mäktige eller, der stadsfullmäktige icke finnas, rådhusstämman att besluta, huruvida
och till hvilket antal rättigheter till utminuteri- och utskänkning af spritdrycker
böra för nästinstundande två försäljningsår upplätas, äfvensom i hvilka trakter af
staden utminuterings- och utskänkingsställen icke få finnas.

Besluta stadsfullmäktige eller rådhusstämman att utskänkning icke skall ega
rum, eller är magistrat med stadsfullmäktige eller rådhusstämman ense angående ut-
minuterings- eller utskänkningens ordnande, blifve dervid beroende. I annat fall
öfverlemnar magistraten ärendet till länestyrelsen, som eger deri besluta; dock må
antalet utminuterings- eller utskänkingsrättigheter ej bestämmas högre än stads-
fullmäktige eller rådhusstämman pröfvat lämpligt“

Inom utskottet har framhållits hurusom antalet utminuterings- och utskänk-
ningsrättigheter bibehållits nästan oförändradt under mera än femton års tid samt
att den rayon, inom hvilken näring af ifrågavarande slag får bedrivas, under samma
tid icke utvidgats, utan tvärtom inskränkts, ehuru samtidigt stadens befolkning och
arealen af stadens bebyggda område betydligt ökats.

Vid sådant förhållande har utskottet varit ense om att föreslå, att såväl
antalet rättigheter att utminutera och utskänka spritdrycker som bestämningarna
beträffande det område af staden, inom hvilket dylik rörelse får bedrivas, skulle
för nästinstundande period bibehållas oförändrade. Dock hafva i sammanhang här-
med några bland utskottets medlemmar önskat meddela, att de förenat sig härom,

såvidt antalet beträffar, endast under den förutsättning att ifrågakomna rörelse öfverlätes såsom monopol åt ett enda, i nykterhetens intresse arbetande bolag.

Utskottet får altså värdsamt föreslå att utminuterings- och utskänknings- af spritdrycker härstädes under två års perioden 1 juni 1906—1 juni 1908 måtte ordnas sålunda:

att antalet rättigheter till utminuterings- fastställes till trettioen, hvaraf för tiden från den 1 juni 1906 till den 1 juni 1908 fem rättigheter omfatta med andras uteslutande utminuterings- af bränvin och sprit;

att antalet utskänkningsrättigheter fastställes till sextiotvå, af hvilket antal dock icke flere än fyratiosex få till begagnande i sammanhang med värdshusrörelse upplåtas;

att utminuterings- och utskänkningsställen icke få finnas inom sjuette, sjunde, åttonde, nionde, tionde, elfte och tolfte stadsdelarna samt å stadens uti stadsplanen icke upptagna område, ej heller i första stadsdelen norr om Fredsgatan, men väl vid sagda gata, i tredje stadsdelen vid Unionsgatan söder om Salutorget eller i de kvarter, som finnas emellan denna gata och Vestra kajen, samt inom det område af fjerdte och femte stadsdelarna, som är beläget vester om Fredriksgatan, men väl vid denna gata;

att äfven i stadens öfriga delar hvarken utminuterings- eller utskänknings- af spritdrycker får bedrifvas i omedelbar närhet af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillöpp af folk eger rum, liksom ej heller vid Salutorget och de delar af Östra och Vestra Henriksgatorna, som ligga norr om Simons- och Brunnsgatorna; samt

att undantag från dessa förbud få göras för hotell, belägna vid Salutorget, för platserna Alphyddan, Kajsaniemi, Blekholmarna, Hög- holmen och Brunnshuset samt för teatrar och klubbar.

I fråga om ordnandet af **handeln med viner och andra svagare rusdrycker** bör erinras derom hvad 2 § af förordningen i ämnet af den 2 maj 1895 innehåller. Sagda § lyder som följer:

„Inom oktober månad hvartannat år ege magistrat inhemta stadsfullmäktiges eller, der sådana icke finnas, rådhusstämmas yttrande, till hvilket antal rättigheter

till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker af ofvanberörd alkoholhalt bör för följande två försäljningsår, som beräknas från och med den 1 juni, upplåtas, äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningsställen för dylika drycker icke få finnas.

Är magistrat med stadsfullmäktige eller rådhusstämma i ärendet ense, blifve dervid beroende. I annat fall öfverlemnar magistraten ärendet till Guvernören, som eger deri besluta.

I händelse förnyelse af beviljad försäljningsrättighet åstundas, må sådant ej vägras, derest sökanden icke missbrukat rättigheten, brutit mot förordningarna rörande försäljning af sprit- eller maltdrycker eller annars låtit oskick vid försäljningen komma sig till last.“

Enär sålunda förnyelse af beviljad rätt att utminutera viner och andra svagare rusdrycker icke får vägras, om icke innehafvaren begått sådan förseelse som i ofvanintagna § omnämnes, samt, efter hvad utskottet inhemtat, samtliga försäljningsrättigheter af berörda slag för närvarande äro utgifna, har utskottet icke kunnat föreslå inskränkning af antalet utaf dessa rättigheter för kommande försäljningsperiod. Dock vill utskottet, som anser ifrågavarande handel, sådan den för närvarande bedrifves med dålig punsch och blandningar af allehanda slag, vara nästan ännu farligare för nykterheten än handeln med starkare spritvaror, såsom önskningsmål uttala att, der försäljningsrätt af en eller annan orsak upphör, ny sådan icke må utgifvas i den upphördas ställe.

Beträffande rayonen för ifrågavarande handel hafva inom utskottet olika meningar yppats. Medan tre af utskottets medlemmar icke funnit anledning att i antydt afseende skilja emellan svagare och starkare rusdrycker samt velat föreslå att omordade rayon bestämmes att sammanfalla med den rayon, som för starkare spritdrycker fastställs, hafva tre andra ledamöter beslutit uttala sig för att nu gällande stadgande om rayonen skall bibehållas oförändradt äfven för nästinstundande försäljningsperiod. Såsom skäl för sistnämnda åsigt har framhållits att ehuru förordningen i ämnet förutsätter, att ifrågakomna föreskrifter skola vara meddelade redan på hösten före försäljningsperiodens utgång, sådant icke denna gång eger rum, hvarför antagligen många försäljare varit tvungna att redan nu upphyra lokaler för sin handel, och skulle dessa oförtjent tillskyndas förluster om nu gällande rayonsbestämning skulle ändras.

Utskottet får därför vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville för sin del beträffande handeln med viner och andra svagare rusdrycker för perioden den 1 juni 1906—den 1 juni 1908 besluta.

att antalet rättigheter till minuthandel med sådan vara skall utgöra högst 70, rättigheterna till utminutering af brännvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade.

Vidkommande åter det område af staden, inom hvilket dylik försäljning under omordade period icke finge äga rum, föreslå undertecknade Cajander, Holsti och Lundqvist följande beslut:

att för minuthandeln med ifrågavarande varor samma inskränkingar måtte i afseende å området fastställas som bestämmas för handeln med brännvin och andra starkare spritvaror.

Deremot förorda undertecknade von Alfthan, Nyberg och Wahlfors beslut derom:

att minutförsäljningsställen för viner och andra svagare rusdrycker icke få finnas inom sjette, åttonde, nionde, tionde, elfte och tolfte stadsdelarne samt å stadens uti stadsplanen icke upptagna område, ej heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som ligger vester och norr om den brutna linie, som bildas af Albertsgatan, Eriksgatan och Fredriksgatan till Kampgatan, men väl vid ifrågavarande delar af sagda gator, äfvensom inom sjunde stadsdelen endast vid Kaserngatan samt vid Bergmansgatan emellan Kaserngatan och Badhusvägen.

Om ordnandet af **utskänkingen utaf maltdrycker** ingå i 10 § af förordningen i ämnet, gifven den 2 april 1883, i hufvudsak enahanda bestämningar som gälla beträffande brännvin och andra starkare spritdrycker.

Enligt 9 § i åberopade förordning får den, som eger rättighet att utskänka brännvin och andra spritdrycker, utan särskildt tillstånd till förtäring på stället föryttra maltdrycker. Rättighet att utskänka enbart maltdrycker borde i följd häraf utgifvas endast åt större matserveringsställen.

Utskottet har utan meningsskiljaktighet omfattat åsigten att de bestämningar, som för närvarande gälla beträffande ifrågavarande rörelse, borde fastställas äfven för nästkommande period.

I öfverensstämmelse härmed får utskottet vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville för sin del beträffande utskänkingen af maltdrycker under perioden $\frac{1}{6}$ 1906— $\frac{1}{6}$ 1908 besluta.

att antalet rättigheter till dylik utskänking skall utgöra högst 30; samt

att vidkommande det område, inom hvilket sådan utskänkning får ega rum, enahanda bestämningar skola gälla som beträffande utskänknigen af spritdrycker för sagda tidsperiod utfärdas.

Slutligen får utskottet anmäla att herr Lavonius varit hindrad att taga del i utskottets arbete.

Helsingfors i januari 1906.

K. von Alfthan.

H. Holsti.

Arvid Nyberg.

Lennart Cajander.

August Lundqvist.

K. R. Wahlfors.

Bilaga 1.

Helsingin kaupunginvaltuusmiehille!

Voimassa olevan paloviinan ja muiden poltettujen tahi tislattujen väkiviinajuomain myymistä, kuljetusta ja varastossa pitämistä koskevan asetuksen kesäkuun 9 p:ltä 1892 6 §:n mukaan tulee kaupunginvaltuusto ensi tammikuussa päättämään, sallitaanko poltettujen väkijuomain vähittäismyyntiä ja anniskelua pääkaupungissa vai ei. Kun porvarillisissa sanomalehdissä viime aikoina on suositeltu yleisen mieliteen selville saamiseksi tärkeissä asioissa kansanäänestyksen (referendumin) toimeenpanemista, rohkenemme täten anoa, että Helsingin herrat kaupunginvaltuusmiehet järjestäisivät sopivalla tavalla yleisen koeäänestyksen, johon kaikki 21 vuotta täytäneet miehet ja naiset saisivat ottaa osaa ja jonka kautta tiedustettaisiin, haluaako pääkaupungin väestön enemmistö ensi kesäkuusta alkaen eteenkinpäin jatkettavaksi poltettujen väkijuomien myyntiä ja anniskelua vai ei. Tällaisesta äänestyksestä olisi mielestämme herroilla kaupunginvaltuusmiehillä hyvä tuki ryhtyessään itse lain mukaisesti asian ratkaisuun. Jos mainitussa koeäänestyksessä enemmistö vielä osoittaisi poltettujen väkijuomien kaupan jatkamisen olevan kansan tahdon mukaista, olisi tämä vähittäismyynti ja anniskelu mielestämme järjestettävä sillä tavalla kuin professori Allan Serlachius „Työmiehen“ 264 ja 270 numerossa*) julkaisemassaan kirjoitussarjassa „Pääkaupungin alkoholikysymys“ on ehdottanut. Sen toivomuksen pyydämme esittää kirjoitussarjassa mainittujen ehdotusten lisäksi, että kaupunginvaltuusto tekisi

*) Icke bifogade.

vastaisen monopoliyhtiön kanssa sopimuksen, ettei yhtiö missään tapauksessa lähettäisi väkijuomia maaseudulle. Helsingissä joulukuun 9 p. 1905.

Helsingin järjestyneen raittiusväen valitsemina:

W. Sippola.

K. Hakala.

Väinö Wallin.

Jussi Tuominen.

Matti Helenius.

Bilaga 2.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Föreningen Hvita Bandet, som gjort till sin uppgift att verka för sedlighetens höjande, har under arbetet härför varit i tillfälle att konstatera hvilket ödesdigert inflytande rusdryckerna utöfva på sedligheten. I de flesta otuktsnästen flyta rusdrycker i strömmar, de flesta prostituerade äro förfallna drinkerskor och de flesta sedlighetsbrott begås under inflytande af dessa ofärdbringande drycker. Rusdryckerna utgöra sålunda ett kräftsår, som tär på folkets lifskraft. Allt allmännare har detta också begynt erkännas såväl uti de breda lagren som af den bildade klassen i landet. Folket, som suckar tyngst under oket af rusdryckerna, har med en förvånande enstämmighet begynt yrka på förbud mot all försäljning af rusdrycker och den bildade klassen nu, mera än förut, inseende vikten af att söka uppfatta och förstå de djupa massornas behof särskildt då dessa framspringa ur moraliskt berättigade motiv, har i det stora hela taget begynt ställa sig sympatiskt gent emot långt gående restriktioner. I medvetandet häraf och i full förtröstan till Herrar Stadsfullmäktiges goda vilja anhåller föreningen Hvita Bandet att såsom ett tränande önskningsmål få framhålla:

1) att Herrar Stadsfullmäktige för nästa tvåårsperiod icke måtte bevilja några utminuterings- och utskänkningsrättigheter öfverhufvudtaget eller — om detta ännu icke skulle anses kunna genomföras — att åtminstone inga nya rättigheter för perioden måtte utgifvas;

2) att i händelse utminuterings- och utskänkningsrättigheter beviljas med ännu större noggrannhet än tillförene måtte tillses att utminuterings- och utskänkningsställe icke får vara beläget i närheten af skola, kyrka, föreningslokal, fabrik eller torg.

För den händelse Stadsfullmäktige skulle besluta att öfverlämna all utskänkning och utminutering åt ett bolag, anhålles att bolaget blefve pålagdt förpliktelser egnade att realisera ofvan uttalade önskningsmål.

Helsingfors den 29 december 1905.

Å Föreningen Hvita Bandets vägnar:

Frida Sjöblom.

Ordförande.

Olga Fabritius.

C. von Weissenberg.

Sekreterare.

Handlingar i fråga om inrättandet af ny kommunikationsled från Skilnadsgatan till hafvet samt särskilda i trafikens intresse föreslagna ändringar i stadsplanen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 11 Januari 1906.

—
N:o 19.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid behandling den 6 Juni 1905 af tryckta utskottsbetänkandet N:o 16 för sagda år i fråga om inrättandet af ny kommunikationsled från Skilnadsgatan till till hafvet samt särskilda i trafikens intresse föreslagna ändringar i stadsplanen hafva Stadsfullmäktige beslutit remittera frågan i dess helhet till Drätselkammaren med anmodan till Kammaren att till Fullmäktige inkomma med utredning beträffande kostnaderna för utförande af såväl de i utskottsbetänkandet som i den betänkandet vidfogade reservationen framställda förslagen.

Drätselkammaren har i anledning häraf uppdragit åt Byggnadskontoret att införskaffa den i antydda afseenden äskade utredningen, och har Byggnadskontoret uti skrifvelse till Kammaren af den 9 sistlidne December anmält att kontoret, som funnit de uti åberopade betänkande och reservation framställda regleringsförslagen, så när som på de inom Röddäld projekterade gatorna, komma att beröra redan försälda och bebyggda tomter, ansett sig böra skriftligen hos respektive tomtogare anhålla om uppgift angående tomternas ifråga försäljningspris. De begärda uppgifterna hade äfven blifvit till kontoret inlemnade utom för tomten N:o 11 (adress N:o 32) vid Kaserngatan.

På grund af dessa uppgifter, hvilka till Kammaren insändts och här närslutas, har Byggnadskontoret, på sätt af bilagda kostnadsförslag närmare framgår, beräknat kostnaderna för utvidgning af trafikleden emellan Kaserntorget och Lilla Robertsgatan till Fmk 229,650:— samt för gatan diagonalt genom kvarteret N:o 94 till Fmk 776,000:—. Härvid har kontoret utgått från antagandet att i hvardera fallet den efter regleringen till försäljning disponibla tomtytan skall betinga sig ett pris af 100 mk per kvadratmeter. Då det likväl vore sannolikt att

sagda tomtyta icke omedelbart skulle få köpare, medan deremot gatorna genast efter deras upplåtande skulle tagas i anspråk af trafiken, har i kostnadsförslaget observerats en post för de nyreglerade gatuytornas stensättning med prima nubbensten äfvensom förseende med asfalterade gångbanor. Skulle förslaget om en gata genom kvarteret N:o 94 och den i sammanhang dermed stående betydande afsnedningen af kvarterets N:o 88 sydöstra hörn anses böra förfalla, men utskottets förslag om en mindre afrundning af sistnämnda hörn godkännas, skulle kostnaden härför, under förutsättning att en tomtyta af 20 kvadratmeter dertill toges i anspråk, uppgå till minst 8,000 mark.

För de föreslagna gaturegleringarna inom Röddäld, bestående uti Skepparebrinkens förlängning till Bangatan samt Sjömansgatans utsträckning till Högbergsgatan, hafva kostnaderna beräknats till respektive Fmk 26,500: — och Fmk 35,600: —.

Byggnadskontoret, som förmält sig till alla delar omfatta utskottets förslag, har slutligen velat framhålla att genom utförandet af diagonalgatan genom kvarteret N:o 94 skulle för trafikanterna af sträckan Skilnaden—Skepparegatan ernås en förkortning i vägalängden af i afrundadt tal 60 meter, representerande för fotgängaren en tidsbesparing af högst en minut, hvarföre nyttan af sagda gatuanläggning syntes, praktiskt taget, vara så godt som ingen.

Förenande sig om sistberörda uttalande får Drätselkammaren värdsamt anmäla, att Kammarkaren för sin del icke har något att erinra emot de af Byggnadskontoret gjorda kostnadsberäkningarna.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Edvard Loo.

Helsingfors den 4/8 1905.

Till Herr Stadsingenjören G. Idström.

Med anledning af en af Herr Stadsingenjören gjord förfrågan beträffande det pris, för hvilket vi vore villiga till staden öfverlåta tomten N:o 30 vid Kasärngatan i denna stad med å densamma uppförda byggnader, få vi härmed meddela att detta pris, enligt af fackman gjord värdering, uppgår till Fmk. 160,000.

Å Enkefru A. M. Sievers arfv:s vägnar:

Richard Sievers.

Helsingfors, den 14 Aug. 1905.

Till Helsingfors Stads Byggnadskontor.

I anledning af Byggnadskontorets skrivelse af den 28 Juli 1905 få vi härmed meddela att tomten N:o 1 vid Stora Robertsgatan kan till staden öfverlåtas mot ett minimipris af 160,000 mark, hvilket pris gäller till den 1 Juni 1906 och mot vilkor att den af oss nu innehafda lokalen af oss finge bebos mot en årlig hyra af 800 mark intill dess nybyggande af tomten vidtages eller byggnaderna eljes nedrifvas.

Högaktningsfullt

Aina och Selma Lindén.

Ekenäs, Snäckesund den 10 Aug. 1905

Till Helsingfors Stads Byggnadskontor.

I anledning af ärade skrivelsen för den 28 Juli d. å. får meddela, att jag är villig att till Helsingfors stad öfverlåta min egande tomt adr. N:o 6 vid Stora Robertsgatan med derå uppförda stenhus för ett pris af Tvåhundrafemtiotusen (250,000) F.Mark.

Gården inbringar i hyror 19,000 à 20,000 mark. Amorteringslån i Städernas Hypotekskassa. — — — — —

Högaktningsfullt

Kl. Henr. Ekroos.

Helsingfors, den 14 Augusti 1905.

Till Helsingfors stads byggnadskontor, Helsingfors.

Till svar å Eder skrivelse för den 28 sistlidne Juli får meddela att bolaget är villigt att öfverlåta sin gård och tomt N:o 8 Stora Robertsgatan till staden tiil

ett pris af Fmk. 265,000: —. Likväl vill jag påpeka, att detta anbud icke är definitivt af orsak att största delen af aktionärerna äro borta från staden.

Högaktningsfullt

K. A. Castrén.

Verkställande direktör för akt. bol.
Stora Robertsgatan 8.

H:fors 17:de Aug. 1905.

H:fors stads Byggnadskontor.

I besittning af Eder ärade skrifvelse af den 28:de juli får härmed meddela att jag är villig sälja gården n:o 10 vid Stora Robertsg. till ett pris af Fmk. 90,000: —. Gården inbringar i hyror något öfver 5,000 mk.

Högaktningsfullt

A. Gratschoff.

gm. Helmi Onnela.

H:fors d. 26 aug. 1905.

Undertecknad får härmed meddela att gården N:o 12 St. Robertsgtn. kan af H:fors stad erhållas för 75,000 Fmk.

D:r B. Lönnqvist.

Pris för gården N:o 14 Stora Robertsgatan, egare Possessionat Artur Holmberg, Fmk 85,000: —.

H:fors i Juli 1905.

Till Herr Stadsingenjören i Helsingfors.

Såsom svar å förfrågan ifrån stadens Byggnadskontor för hvilket pris undert. kan försälja tomten adress N:o 11 vid Bangatan härstädes, får undert. äran aflemna:

Gården och tomten N:o 9 (adr. 11) i kvart. Skatan inköptes af mig i decemb. 1899 för 42,000 mk. — — — — —

Såväl med afseende å kostnaden som intäkten skulle gården således motsvara i nuvarande värde 60,000 mk. — — — — —

Med återbekommande af den summa gård och tomt kosta mig, samt med måttlig vinst, undertecknad, som ledsnat på att innehafua fastigheter af hvad slag det än är och de dermed stundom följande ledsamheter, är villig afhända sig denna sista.

Med djupaste högaktning

Br. Wilh. Hising.

H:fors den 5 aug. 1905.

Gården N:o 13 vid Bangatan torde kunna försäljas till ett pris af omkring 50,000 finska mark.

Hj. Saurén.

Justitierådman.

Helsingfors den 12 aug. 1905.

Undertecknade äro hugade att försälja gården N:o 15 Bangatan till ett pris af 115,000 etthundrafemton tusen Fmk.

A. F. Nummelins

arfvingar.

Kostnadsberäkningar, upprättade i anledning af de i utskotts- betänkandet N:o 16 för år 1905 gjorda gaturegleringsförslagen.

Kostnadsförslag för anläggning af ny trafikled diagonalt genom Kvarteret N:o 94 i enlighet med reservantens förslag.

Inlösen af gårdarna

adr. N:o	1	vid Stora Robertsgatan	. . .	160,000: —		
”	”	6	” d:o	. . .	250,000: —	
”	”	8	” d:o	. . .	265,000: —	
”	”	10	” d:o	. . .	90,000: —	
”	”	12	” d:o	. . .	75,000: —	
”	”	14	” d:o	. . .	85,000: —	
”	”	11	” Bangatan	. . .	60,000: —	
”	”	13	” d:o	. . .	50,000: —	
”	”	15	” d:o	. . .	115,000: —	1,150,000: —
Afgår						
4,225 m ²	tomt att försälja à	. . .	100: —		422,500: —	727,500: —

Planering & stensättning.

2,388 m ³	bergsprängning à	. . .	6: —	14,328: —		
70	” stödjemur à	. . .	8: —	560: —		
325	” pågrus à	. . .	4: —	1,300: —		
1,640 m ²	I:ma nubbstensläggning à	. . .	13: 50	22,140: —		
904	” asfaltläggning à	. . .	5: —	4,520: —		
275 l. m.	kantstensläggning à	. . .	7: —	1,225: —	44,073: —	
C:a 10 %	tillskott för arbetsledning m. m.	. . .			4,427: —	48,500: —
					Summa Fmk	776,000: —

Kostnadsförslag för tillernad utvidgning af trafikleden emellan Kaserntorget och Lilla Robertsgatan inpå Kvarteret N:o 52 i enlighet med utskottsförslaget.

Inlösen af gårdarna

adr. N:o	10	vid Lilla Robertsgatan	. . .	160,000: —		
”	”	11	” Kaserngatan uppskattningsvis	170,000: —	330,000: —	
Afgår						
1,330 m ²	tomt att försälja à	. . .	100: —		133,000: —	197,000: —

Transport 197,000: —

Planering & stensättning.

1,932 m ² gata att planera à	3:—	5,796:—	
1,612 „ I:ma nubbstensläggning i asf. 13: 50		21,762:—	
320 „ asfaltgångbana à	5:—	1,600:—	
78 l. m. kantstensläggning à	7:—	546:—	29,704:—
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.		2,946:—	32,650:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>229,650:—</u>

Helsingfors Stads Byggnadskontor i December 1905.

G. Idström:**Kostnadsberäkning för gaturegleringar inom Röddäld.****Kostnadsförslag för Skepparebrinkens förlängning till Bangatan.**

5,615 m ³ fyllning att anskaffa à	1: 50	8,422: 50	
1,600 „ stödjemur à	8:—	12,800:—	
375 „ pågrus à	4:—	1,500:—	
260 l. m. barrière à	5:—	1,300:—	24,022: 50
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.		2,477: 50	26,500:—

Kostnadsförslag för Sjömansgatans förlängning till Högbergsgatan.

4,700 m ³ fyllning att anskaffa à	1: 50	7,050:—	
2,740 „ stödjemur à	8:—	21,920:—	
470 „ pågrus à	4:—	1,880:—	
490 l. m. barrière à	5:—	2,450:—	32,400:—
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.		3,200:—	35,600:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>62,100:—</u>

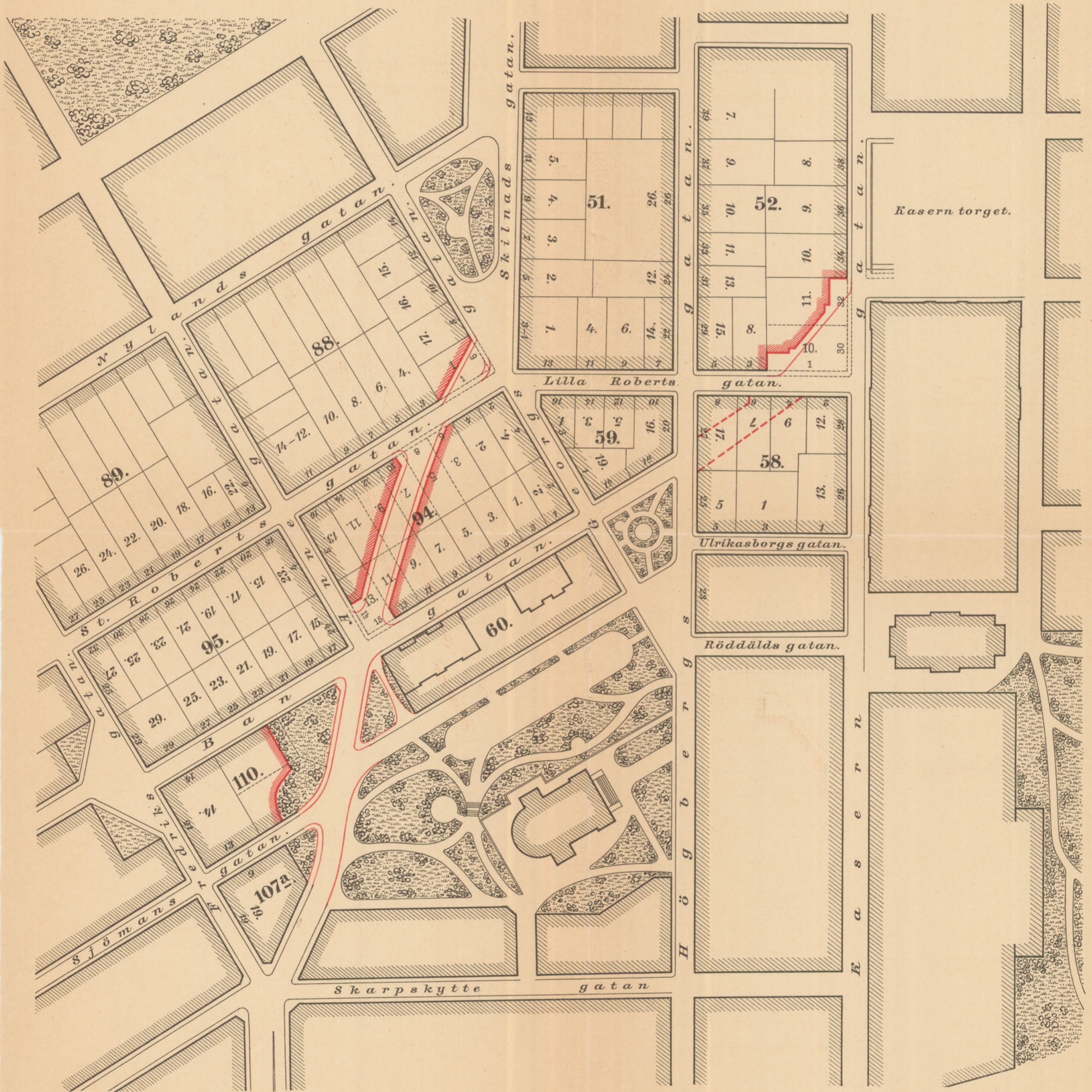
Helsingfors Stads Byggnadskontor i December 1905.

G. Idström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1906.

2017

Komitébetänkande i fråga om revision af författningarna rörande polisinnrättningen i Helsingfors stad.

Emedan under de senast förflutna åren särskilda förordningar emanerat rörande polisinnrättningen i Helsingfors, hvilka förordningar afsett att bringa denna innrättning i konformitet med det regeringssystem, som erhållit ett ohöljdt uttryck i förordningen af den 2 april 1903 angående åtgärder för vidmakthållande i Finland af den statliga ordningen och det allmänna lugnet, men detta system numera fått vika i det den lagliga ordningen i landet återställts genom nådiga manifestet af den 4 november 1905, hafva Stadsfullmäktige funnit nödigt att omedelbart skrifa till en revision af gällande stadganden rörande stadens polisinnrättning samt i sådant syfte vid den 5 i berörda månad hållet sammanträde åt en komité, uti hvilken underskrifna invalts, uppdragit att utarbete förslag till en ny författning i ämnet, baserad på den princip, att polisinnrättningen bör vara en kommunal institution.

Komitén, som till sin ordförande utsett undertecknad Öhman, har vid sidan af sitt förberörda uppdrag till behandling upptagit frågan om en temporär förstärkning af hufvudstadens poliskår samt härom till Stadsfullmäktige aflåtit särskild hemställan. Efter att numera hafva slutfört äfven sitt egentliga uppdrag, får komitén härmed till Fullmäktige aflämna sitt betänkande i ämnet, innehållande *förslag till ny förordning angående polisinnrättningen i Helsingfors stad samt förslag till ändrad stat för sagda innrättning.*

I äldre tider voro, som bekant, lands- och stadskommunerna i Sverige och Finland i åtnjutande af en omfattande själfstyrelse såväl å det ekonomiska som å det judiciella området. Efterhand inskränktes dock den urgamla kommunalfriheten å landsbygden i den mån konungens och hans ämbetsmäns myndighet utvidgades och statsförvaltningen antog fastare form. I motsats härtill bibehöllo städerna, på grund af den fastare gestaltning de såsom kommuner intogo, rättigheten att ordna sina egna angelägenheter, dock under statsmaktens inseende samt inom de gränser statens lag utstakade.

Omsorgen om upprätthållande af nödig säkerhet och rättsordning har af

ålder utgjort en af den kommunala självärksamhetens främsta uppgifter. Redan den gamla, på grundvalen af *Magnus Erikssons allmänna stadslag* tillkomna stadsförfattningen erkänner städernas befogenhet att själfva, likväl under medvärkan af konungens ombud, handhafva politiförvaltningen och polisvärden å sina områden äfvensom att antaga de för ändamålet nödiga betjante. I syfte att upplifva, komplettera och förbättra stadslagens föreskrifter beträffande städernas „Politie och wäsende“ meddelades sedermera närmare organisativa föreskrifter uti „*Stadgan om Städernas administration och opkomst*“, gifven den 26 december 1619. Enligt denna stadga, skulle det åligga borgmästare och råd att „sigh med högsta macht befijta och winläggia om Stadzens gagn, wälfärd och nytta samt tilwäxt“, äfvensom därom att „Ordning och Politie må blifva vid macht hällen“; och för sådant ändamål förunnades dem rätt att „ordinera och skicka uti staden effter som nyttigt och godt wara kan“, dock icke emot lagen, Kongl. Maj:ts stadgar eller städernas egna privilegier. Yppades behof af en sådan förordning, skulle den författas och Kongl. Maj:t till „confirmation presenteras“. De 48 stadens älste ägde, så ofta rådet hade med menigheten att handla, öfverväga, hvad där i samma ärende stode till att göra eller ej, och alltid lämpa deras råd så, att konungens och kronans, så ock stadens gagn och wälfärd måtte sökt och främjad warda; och hvad de 48 slutade med rådet, det skulle stånda och af hela borgerskapet fullbordas utan gensaga. Ståthållaren eller fogden ägde väl hafva inseende öfver administrationens handhafvande af rådet och de älste, men någon vidare befogenhet synes därvid icke varit åsyftad än den att öfverwaka det statens rätt och intresse icke trädde för nära. Ej håller tillades regeringens representant någon myndighet att invärka å städernas rätt att välja eller tillsätta de ämbetsmän och betjante, af hvilka staden var i behof för upprätthållande af sin politi.

Efter det genom 1634 års regeringsform landtregeringen uppdragits åt landshöfdingar, blefvo i afseende å denna ämbetsmans ställning till stadsförvaltningen ofvanstående grundsatser bekräftade genom särskilda författningar. Uti landshöfdingeinstruktionerna (den 28 januari 1687 och den 4 november 1734) stadgades, att landshöfdingen borde med magistratens och borgerskapets samråd vinnlägga sig om att god ordning och politi i städerna upprätthölls. Genom resolutionen på städernas besvär af den 16 oktober 1723 föreskrefs därjämte, att alla nya inrättningar för politi- och ekonomimål i städerna borde medels landshöfdingarnas och magistraternas samråd avvägbringas. Men tillika inskräptes (genom resolutionerna på städernas besvär af den 10 december 1672, 3 oktober 1675, och 16 oktober 1723), att ingen finge i magistraternas sysslor sig inmänga eller i städernas politi sig inblanda, ej håller hvarken något kollegium göra intrång i den rätt, „som städerna competerar“, eller landshöfdingarna i städernas fria val, bl. a. af stadens betjante. Beträffande dessa gällde (enligt resolutionerna på städernas besvär af den 8 juli 1720 och den 16 oktober 1723) „att när sådana betjente af magistraten tillsatta warda, som till sin förrättning flitige, tienlige och välskickade äre, böra de af Landshöfdingarna

ejj ogillas, mindre ifrån tjänsterna utan begången förseelse och försummelse afsättas“.

Genom Kongl. Maj:ts den 23 februari 1789 utfärdade försäkran för rikets borgerskap och städerna i allmänhet blefvo slutligen dessa „under helgd af privilegier“ tryppade vid att varda bibehållna vid sina i äldre och senare tider erhållna formater, fri- och rättigheter samt särskildt vid befogenheten att antaga „mindre betjning“.

Af det ofvansagda framgår således, att rättigheten att sörja för polisvården i landets städer, utan att förlora i betydelse eller afhändas stadskommunerna, tvärtom under samhällsutvecklingens gång upprepade gånger blifvit dessa kommuner tillförsäkrad, och gäller denna förmån fortfarande såsom ett *privilegium*, som icke utan städernas begifvande kan dem fräntagas. Att städernas själfbestämmningsrätt i omförmäldt afseende fortfarande i vår lagstiftning beaktas, framgår bl. a. däraf, att vederbörande stadskommuner städse tillerkänts befogenhet att medvärka vid polisväsendets i staden organisation samt uppgörandet af stat för detsamma, äfvensom däraf, att författningarna angående inrättandet af poliskamrar i en del af landets städer alltid tillkommit under städernas medvärkan. Oftanämnda förmån är äfven en själffallen konsekvens af de lagstadgade principerna för den kommunala själfstyrelsen (jfr § 1 af gällande kommunalförfattning).

I den mån förhållandena utvecklats och behovet af en särskild myndighet för ordningens handhavande gjort sig gällande, har regeringen, efter Finlands skiljande från Sverige, i några af landets större städer skridit till inrättande af skilda poliskamrar, åt hvilka uppdragits handhavandet af såväl den polisvård, hvilken ankommer å staden själf såsom kommunalt samhälle, som ock de mångahanda funktioner å flere af statsförvaltningens gebit, som ordningsmakten i stad har att utöfva. Poliskamrarna hafva sålunda med afseende å de dem anförtrodda göromål trädt i magistraternas stad och ställe.

På grund häraf och i enlighet med den af ålder gällande grundsatsen, att icke blott kommunens utan ock statens angelägenheter på städernas område böra handhafvas genom stadens egna myndigheter, torde alltså *poliskammare i stad fortfarande principiellt böra anses vara en stadens inrättning och den vid poliskamrarna anställda personal vara städernas tjänstemän och betjante*.

Vid organisationen af de olika städernas poliskamrar har emellertid statsmakten faktiskt i den utsträckning ingripit, att dessa inrättnings egenskap af kommunal institution så godt som helt och hållet åsidosatts. Sålunda har Helsingfors kommun, i likhet med öfriga landets städer, där poliskammare finnes, betagits hvarje inflytande på polisens ledning äfvensom de härmed betrodda organens tillsättande. Dessutom hafva, särskildt under senaste tid, en del bestämningar och förfoganden tillkommit, som måste anses oförenliga med principerna för den kommunala själfstyrelsen. En omarbetning i det af Stadsfullmäktige anvisade syfte

af de författningar, som reglera polisinsättningen värsamhet, synes fördenskull vara oundgängligen af behovet påkallad.

Vid utarbetandet af det förslag till ny förordning angående polisinsättningen i Helsingfors, som komitén nu går att för Stadsfullmäktige framlägga, har uppställningen och indelningen uti nu gällande förordning i ämnet, gifven den 15 december 1897, i särskilda delar ändrad genom förordningen den 13/26 mars 1903, i hufvudsak bibehållits. Till grund för komiténs arbeten har därjämte lagts det af Stadsfullmäktige den 24 oktober 1893 godkända och till K. Senaten insända förslag, som i Senaten tjänat till ledning vid förarbetena till 1897 års författning. I det följande skall komitén i korthet redogöra för de ändringar uti och tillägg till nu gällande föreskrifter, som komiténs förslag innefattar.

Uti första kapitlet har komitén under rubrik *allmänna stadganden* upptagit särskilda grundläggande bestämmingar beträffande polisinsättningen allmänna uppgift, organisation och underhåll. Till detta kapitel har komitén hänfört jämväl stadgandena rörande sättet för utfärdandet af s. k. ordningsföreskrifter, hvilka bestämmingar uti 1897 års författning förekomma i annat sammanhang.

- § 1. På sätt komitén ofvan ur rättshistorisk synpunkt ådagalagt, är polisinsättningen de jure en kommunal institution. Denna grundsats har af komitén uti § 1 fastslagits såsom gällande i stöd af de städerna tillförsäkrade privilegier samt såsom en direkt följd af själfstyrelseprincipen öfverhufvud. — Den i paragrafen ingående kortfattade definition på polisens allmänna uppgift är hämtad ur motsvarande lagrum i 1897 års författning. För att särskildt framhålla polisens ändamål att vaka öfver laglighetens upprätthållande har uttrycket *laglig* ordning blifvit af komitén användt.
- § 2. Polisinsättningen organisation har af komitén i hufvudsak bibehållits i enlighet med de principer 1897 års författning utstakar, med den afvikelse likväl att tvänne polisinspektörer, en första och en andra, skulle närmast under polismästaren utöfva chefskapet. Genom författningen af den 13/26 mars 1903 infördes i stället för den tidigare polisinspektörsbefattningen två särskilda sysslor, äldre- och yngre polismästareadjointtjänsterna, hvilka tjänstemäns värsamhet i sagda författning närmare reglerades. Komitén, som för sin del föredragit benämningen polisinspektör framför uttrycket polismästareadjoint, har efter noggrann pröfning ansett, att stadens hastiga tillväxt och de ständigt ökade, maktpåliggande göromål, som å chefskapet ankomma, med nödvändighet kräfver anställandet af tvänne biträdande polisofficerare. Andra polisinspektörens viktigaste uppgift blefve då att handleda och ordna polispersonalens praktiska undervisning och öfning i dess tjänsteåligganden.
- Behovet af en särskild notarie för passexpeditionen har föranledt komitén att öka antalet af dessa funktionärer till tre. Till denna tjänstemans åligganden skall komitén vid behandling af § 20 återkomma.

Likasom hittills komme polisinrättningen enligt förslaget att utöfva sin värksamhet under inseende af länets högsta administrativa myndighet, guvernören. Det måste anses ligga i sakens natur och har äfven af ålder varit gällande, att närmaste uppsikten öfver ordningens handhafvande ankommer å guvernören, hvilken det i allmänhet tillkommer att hafva uppsikt öfver att de offentliga intressena i länet behörigen värddas samt vaka däröfver, att de kommunala angelägenheterna förbättringsenligt handhafvas.

Vid sidan af guvernörens öfverinseende har komitén velat för stadens främsta förvaltande myndighet, magistraten, bibehålla ett visst inflytande å polisvårdens handhafvande, dock endast för så vidt densamma hör till området för de rent kommunala angelägenheterna. Enligt förslaget skulle sålunda polismästaren i viktigare, den kommunala polisvården rörande frågor samråda med stadens magistrat. Under tidigare år, innan olaglighetsregimen omöjliggjorde detta, ägde en ständig rapport rum emellan polisen och magistraten; och det måste ostridligen lända polisens värksamhet till fromma, om denna i mer betydande kommunala polisfrågor kan påräkna råd och medvärkan från magistratens sida.

Uti § 3, som icke återfinnes i 1897 års författning, har komitén intagit en del § 3. viktiga principiella bestämmingar, egnade att fastslå gränserna för stadens självbestämmningsrätt med afseende å polisvårdens ordnande samt kommunens skyldigheter i detta hänseende gentemot statsvärdet. I främsta rummet har häfdats kommunens rätt att medvärka vid uppgörande af stat för polisinrättningen, en rättighet, som visserligen städse erkänts, men som dock icke fått uttryck i gällande författningar. I fråga om det förhållande, uti hvilket statsvärdet borde deltaga i utgifterna för polisen, har komitén stannat vid den åsikt, att kronans bidrag borde utgå med $\frac{5}{7}$ af hela kostnaden eller i samma proportion som för närvarande är gällande. Storleken af utgifterna för polisväsendet härstädes betingas i väsentlig mån af ortens egenskap af Finlands hufvudstad, där hela landets intressen koncentreras, staten har sina centrala verk och inrättningar förlagda samt besitter dyrbar egendom, en anseelig militärstyrka är samlad och ett stort antal personer endast tillfälligtvis uppehåller sig; och då sålunda stadens polis till öfvervägande del fungerar för statens räkning, har komitén ansett den nu föreslagna fördelningsgrunden vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, i synnerhet om hänsyn tages därtill, att staden utöfver sitt bidrag enligt stat är skyldig att för polisens behof upplåta lokaler med värme och belysning samt bekosta polisens beväpning m. m., hvilka sistnämnda utgifter enligt den för innevarande år fastställda budgeten uppgå till 54,465 mark.

Då polisinrättningen är ett stadens ämbetsverk, till hvars underhåll statsvärdet bidrager med ett för tiden fixerad belopp, följer häraf, att budgeten för denna inrättning bör ingå i stadens budget, att utgifterna böra kontrolleras af stadens drätselverk samt att inrättningens räkenskaper böra underkastas granskning af stadens revisorer. Endast under iakttagande af ett sådant tillvägagående, hvilket åter i sin tur förutsätter, att statsvärdets bidrag inlevereras till stadskassan, kan

kommunens medel öfverhufvud författningsenligt användas för polisens behof; ty det är kommunens rätt och plikt att tillse det stadens inkomster användas till kommunens fromma. Denna af den kommunala själfstyrelsens grundsatser betingade ordning har också ända till senaste tid städse iakttagits.

En genomgripande förändring härutinnan vidtogs emellertid genom förordningen den 3/16 juli 1903, som föreskref, att alla polisinrättning enligt stat tillkommande medel skulle utbetalas genom statsmyndigheternas försorg samt att städernas bidrag till polisens underhåll borde till statsvärbet inlevereras. Detta nådiga förfogande, jämte de af Senaten i ämnet utfärdade värbställighetföreskrifter, har tillkommit i syfte att förvandla polisinrättningarna till af kommunen subventionerade statsinstitutioner och att upphäfva städernas befogenhet att granska och kontrollera polisens utgifter, samt innebär sålunda enligt komiténs uppfattning *en kränkning af de lagstadgade principerna för den kommunala själfstyrelsen och borde förty med det första upphäfvas*. För aflägsnande af hvarje otydlighet i omförmäldt hänseende har komitén uti nu föreliggande § 3 intagit en uttrycklig föreskrift därom, att statsvärbets bidrag till polisens underhåll bör på skeende rekvisition till stadskassan inlevereras.

Med hänsikt till det stora intresse, som staten har uti ett behörigt handhafvande af polisen i landets hufvudstad, hafva statens organ i vidsträckt mån tillerkänts bestämmanderätt angående polisinrättningens organisation och ledning. Dessa synpunkter hafva jämväl i komiténs förslag vunnit beaktande. Men å andra sidan har städse den uppfattning af Stadsfullmäktige häfdats, att staden endast så till vida kan finnas förpliktad att deltaga i bekostandet af anordningar till upprätthållandet af allmän ordning och säkerhet samt att af sina tillgångar anslå medel för ändamålet, som staden själf pröfvar att berörda anordningar äro nödiga och att medel förty böra därför beviljas (jfr Stadsfullm. tr. handl. 1875 n:o 25, 1882 n:ris 12 och 25, 1883 n:ris 4 och 11, 1885 n:o 13, 1892 n:ris 11 och 16 samt 1902 n:o 32). Där således statsintresset kräfver en förstärkning af polisen eller ökning af dess stat eller då en tillökning af poliskåren varder påkallad till följd af åtgärder, som utan stadens vållande eller tillskyndelse vidtagits, borde häraf föranledda utgifter i sin helhet stanna kronan till last. I enlighet med denna grundsats, som under den gångna olaglighetsperioden icke af regeringen respekterats, är mom. 1 af § 3 i författningsförslaget affattadt.

En konsekvens af polisinrättningens ställning såsom kommunal inrättning är äfven, att staden, på sätt ofvan antyddes, bör upplåta lokaler med värme och upplysning för poliskammaren samt bekosta polisens beväpning äfvensom erforderliga hästar och ridtyg. Stadgandet härom i 1897 års författning har af komitén bibehållits med ett tillägg, åsyftande att gifva staden pröfningsrätt beträffande det verkliga behofvet af dessa prestanda.

Frågan om anskaffande af uniformsbeklädnad efter ny modell åt hufvudstadens poliskår har på initiativ af t. f. polismästaren och magistraten kommit på dagordningen och bestämmingar härom, gällande landet i dess helhet, hafva allaredan

ä högsta ort blifvit stadfästade. Komitén har vid sådant förhållande saknat anledning att ingå på detta spörsmål.

Sedan äldre tider har den regeln varit gällande, att påbud, som afse upp- § 4.
 rattshållande af god ordning, finge af landshöfdingen, sedermera guvernören, i samråd med stadens magistrat utfärdas. Antydda grundsats har jämväl tillämpats uti de tidigare polisförfattningarna för Helsingfors stad. Förordningen af år 1897 inbörde dock i detta hänseende afvikande bestämningar, hvilka, enligt hvad komitén inhämtat, tillkommit på dåvarande generalguvernörens initiativ. Jämlikt § 13 af sagda förordning ägde guvernören endast då han ansåg sådant erforderligt samråda med magistraten rörande utfärdande af de för staden nödiga polispåbud, och inhämtandet af Stadsfullmäktiges yttrande i sådana frågor är likaledes lämnadt beroende af guvernörens godtfinnande. Allom bekant är äfven, att guvernörsämbetet under den nu öfverståndna olaglighetsregimen begagnat sig af antydda befogenhet att utan stadsmyndigheternas medvärkan, och i vissa fall t. o. m. utan att härom underrätta dessa, utfärda „ordningsföreskrifter“.

Ett sådant åsidosättande af stadsmyndigheternas rätt att deltaga vid utfärdandet af erforderliga polisstadgar kan själfallet icke lända saken till fromma, utan snarare till men. Komitén har äfven för sin del omfattat den åsikt, att magistratens medvärkan vid behandlingen af slika ärenden bör blifva obligatorisk samt att däjänte Stadsfullmäktiges yttrande i hvarje fall bör inhämtas, hvarigenom gagnet af Fullmäktiges speciella insikter om förhållandena å orten och dess behof komme att vid ärendets handläggning tillgodogöras.

Uti gällande polisförfattning ingår den bestämning, att utfärdade polispåbud borde tid efter annan kungöras genom polismästarens försorg; däremot saknas helt och hållet stadgande i syfte, att sådana påbud böra delgifvas magistraten samt af denna utfärdas. Det måste dock anses ligga i sakens natur och har äfven tidigare i regeln praktiserats, att magistraten, såsom stadens styrelse, kungör nu ifrågasvarande ordningsföreskrifter. Polismästarens förberörda skyldighet att tid efter annan bringa dessa föreskrifter till allmänhetens kännedom torde så mycket hållre kunna afskaffas, som dessa påbud efterhand ingå uti den numera utgifna kommunala författningssamlingen.

Efter att hafva uti första kapitlet sammanfört de viktigaste allmänna stadsgandena i ämnet har komitén i kap. II upptagit de paragrafer, som hänföra sig till polisrättningens tjänstemän och betjante.

Med afseende å besättande af polismästare- och polisinspektörsbefattningarna § 5.
 samt dessa tjänstemäns entledigande hafva vissa ändringar i gällande stadganden befunnits af behofvet påkallade. Enligt förordningen den 6 maj 1861 skulle polismästaren, som tidigare utnämns och entledigats af generalguvernören och Senaten gemensamt utan förslag, äfvensom underpolismästaren tillsättas och afskedas af Kejsaren och Storfursten. Denna befogenhet öfverlämnades sedermera genom kungörelse af den 5 november 1866 åt generalguvernören, som äfven enligt 1897 års

polisförfattning ägde rätt att utnämna och förafskeda såväl polismästare som polisinspektör. För närvarande gäller enligt förordningen af den 13/26 mars 1903, att polismästaren i Helsingfors utnämnes och entledigas på generalguvernörens framställning medelst nådigt dagbefäl samt att utnämmandet och entledigandet af polismästareadjoint ankommer å generalguvernören.

Då innehafvarena af chefsposterna vid polisinrättningen torde böra betraktas såsom civila tjänstemän, har komitén för sin del ansett, att Ekonomiedepartementet i K. Senaten för Finland vore rätta myndigheten för bedömande af sökandes till dylik tjänst meriter och lämplighet. Att en sådan uppgift ligger inom ramen för Senatens befogenhet, framgår vid jämförelse med bestämningarna uti reglementet för Senaten af år 1892, enligt hvilka vår högsta administration äger taga befattning med mål och ärenden, som angä värden om allmänna ordningen och säkerheten. En återgång till de före 1861 gällande bestämningar i fråga om änberörda funktionärers till- och afsättande skulle enligt komiténs åsikt icke innebära något obehörigt intrång uti den generalguvernören författningsenligt tillkommande högsta polismyndigheten i landet.

Till iakttagande vid besättande af ledig polismästare-, eller -inspektörsbefattning har komitén dessutom förordat den procedur, att, efter det guvernören kungjort tjänsten ledig och emottagit ansökningar om densamma, yttrande i ärendet aflämnas af magistraten och Stadsfullmäktige. Att en dylik befogenhet bör tillkomma stadsmyndigheterna, finner komitén ej allenast önskvärdt utan äfven fullkomligt berättigadt. Ty närmast har väl kommunen själf intresse vid, att inom dess område ordning och skick behörigen upprätthållas samt att för sådant ändamål polisvärden handhafves på ett värksamt sätt, men tillika med fog och lämpa; och äfven för den myndighet, som har att besätta tjänsten, bör det vid sådant förhållande vara till fördel att medels de från kommunen erhållna upplysningarna rörande sökandena vinna en möjligen behöflig komplettering af sin egen kännedom om alla de omständigheter, som vid afgörandet vore att tagas i betraktande. Det föreslagna förfarandet skulle äfven innebära en enkel konsekvens af grundsatsen om stadskommuns rätt att själf medvärka vid anordningar beträffande dess politiförvaltning.

Vidkommande frågan om vederbörande polistjänstemäns afsättlighet har som bekant den grundsats i polisförfattningarna gjort sig gällande, att bemälda funktionärer kunnat utan föregående ransakning och dom från sina befattningar skiljas. Enligt komiténs åsikt är det äfven principiellt riktigt, att sådana polistjänstemän, som icke motsvara berättigade anspråk, utan omgång aflägsnas. I fall polistjänsteman exempelvis åsidosätter sin plikt eller dokumenterar sig som olämplig eller t. o. m. omöjlig i sin befattning utan att dock uppenbart göra sig skyldig till sådana tjänstefel eller försummelse, att ett rättsligt åtal därför skulle leda till hans dömande från tjänsten, fordrar omsorgen om det allmännas och de enskildas rätt och intresse, att möjlighet beredes att skyndsamt och utan anlitande af allmän rättegångsväg

afskeda en så beskaffad polisman. Dessa synpunkter hafva äfven vid uppgörandet af komiténs förslag beaktats.

Såsom kompetensvillkor för polismästare- och inspektörsbefattningarna har § 6. komitén, i likhet med 1897 års författning, uppställt den fordran, att dessa böra vara väl förtrogna med landets administrativa förhållanden samt äga kännedom i finska, svenska och ryska språken. Några juridiska kompetensfordringar, speciellt för polisinspektörerna, torde med afseende å beskaffenheten af deras göromål svårligen kunna tillsvidare uppställas; dock har komitén ansett det följa af de allmänna befordringsreglerna, att den, som på grund af aflagd juridisk examen ådagalagt sig äga större skicklighet, under för öfrigt lika omständigheter skall äga företräde vid besättandet af ifrågavarande tjänster.

Ehuru komitén icke förbisett nyttan och i vissa fall nödvändigheten för § 7. tjänstemän vid polisrättningen af kunskap i ryska språket, har komitén, med hänsikt till den värksamhet som i allmänhet är poliskammarsekreteraren förelagd, icke trott sig böra som villkor för erhållande af denna tjänst uppställa fordran på dylik språkkunskap. Däremot har komitén ansett, att juridisk bildning borde utgöra ett oeftergifligt kompetensvillkor för sagda befattning.

Af kriminalkommissarien, hvars uppgift är att handhafva den förberedande undersökningen i brottmål, bör enligt komiténs mening ovillkorligen fordras sådan examen, som medför kompetens till domaretjänster. I öfrigt har komitén ansett, att af den för passärendena anställda notarien bör fordras kännedom i ryska språket äfvensom att beträffande samtliga i § 7 omförmälda befattningar sådan språkkunskap under för öfrigt lika omständigheter borde medföra företrädesrätt till tjänstens erhållande.

Uti § 8 ingår den från 1897 års författning hämtade bestämmning, att jämväl § 8. vid antagandet af öfverkonstaplar och konstaplar den sökande, som äger kunskap i ryska språket, skall, under för öfrigt lika omständigheter, gifvas företräde samt att af dessa betjante erforderligt antal bör äga kännedom i sagda språk. Därjämte har komitén, med de senaste årens sorgliga erfarenhet i färsk hägkomst, ansett uttrycklig föreskrift böra intagas ej blott rörande det mått af kunskap i de inhemska språken, som af polisbetjänt skäligen kan och bör fordras, utan äfven därom, att de böra vara sedligt oförvitliga finska medborgare.

Ur ordnings- och sedlighetssynpunkt bör den fordran uppställas, att kvinnor, som till polisrättningen upphämtas, därstädes behandlas under medvärkan och kontroll af kvinnlig betjäning. Särskildt är detta obligatoriskt i fall af kroppsansakan å kvinnlig arrestant. Enligt hvad komitén erfarit hafva kvinnliga biträden under tidigare år blifvit vid poliskammaren anlidade, då sådant varit af behovet påkalladt; däremot torde förhållandena i detta afseende under de senaste polismästarens regim lämnat åtskilligt öfrigt att önska. I betraktande häraf har komitén till § 8 fogat ett moment af innehåll, att nödigt antal betjante af kvinnligt kön bör finnas anställdt vid polisrättningen.

§ 10. Enligt § 8 uti förordningen af 1897, sådant detta lagrum lyder i förordningen af den 13/26 mars 1903, ankommer det å generalguvernören att bevilja tjänstledighet åt polismästaren och dennes adjointer, därest ansökningsen gäller ledighet för längre tid än 6 veckor. Emellertid har komitén ansett, att beviljandet af tjänstledighet åt polismästaren och polisinspektörerna för längre tid än en månad bör ankomma å Senatens Ekonomiedepartement. Därjämte torde stadsmyndigheternas utlåtande böra infordras i det fall, att vikarie för tre månader eller längre tid skulle erfordras.

I anseende till det maktpåliggande arbete och det ansvar, som åligger de högre polistjänstemännen, har komitén ansett det vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att dessa bereddles en månads semesterledighet hvarje år å tid, som af guvernören bestämmes. Stadgaude i sådant syfte har inryckts i författningsförslagets § 10.

§ 11. Beträffande ordningen för polistjänstemännens pensionering har den ändring vidtagits, att kriminalkommissarien, som enligt nu gällande stadganden i detta hänseende likställts med öfriga kommissarier, hänförts till samma kategori som polismästaren, inspektören och sekreteraren.

§ 12. Den guvernör enligt nu gällande föreskrifter tillagda disciplinära bestraffningsrätt har i förslaget endast så till vida undergått ändring, att guvernören tilldelats befogenhet jämväl att suspendera lägre polistjänstemän, äfvensom att maximalbeloppet af de böter, som i disciplinär väg ådömas, nedsatts från 500 till 400 mk.

Stadgandet i § 11 af 1897 års författning, innefattande bestämmingar om poliskommissariers och betjäntes afhörande såsom vittnen, har utelämnats från komiténs förslag såsom icke rätteligen hänförligt till en administrativ författning.

§ 13. I första stycket af § 13 hafva de allmänna åligganden, hvilka tillkomma polisen, angifvits i hufvudsaklig öfverensstämmelse med § 12 uti 1897 års författning, hvarvid formuleringen förenklats och förtydligats.

De i sagda lagrum ingående föreskrifter beträffande polisens kompetens i territoriellt hänseende och dess samvärkan med andra polismyndigheter hafva i förslaget sammanförts under efterföljande § 14. Därjämte har komitén ur föreliggande paragraf utmönstrat mom. 7, innehållande föreskrifter rörande polisens skyldighet att öfvervaka offentligt uppförande af teaterstycken och uppläsande af litteratur-alster, enär komitén ansett ett dylikt påbud icke stå i öfverensstämmelse med den ordets frihet, som nu är rådande hos oss. I stället för dessa bestämmingar har komitén infört ett moment rörande öfvervakandet af säkerhetsanordningar uti offentliga förlustelse- och samlingslokaler.

Uti § 2 af den för staden gällande polisordning finnes stadgadt, att offentliga föreställningar eller lustbarheter icke må anställas innan de för slika tillställningar påbudna afgifter blifvit erlagda. Uppbörden af dessa afgifter har ombesörjts af stadens drätselverk, som dock själfallet icke är i tillfälle att utöfva någon effektiv kontroll öfver att dessa afgifter värkliigen inflyta. Till aflägsnande af denna

olägenhet har komitén uti paragrafen infört ett moment af innehåll, att sagda kontroll bör ankomma å polisen.

Det på davarande generalguvernörens yrkande uti 1897 års författning in- tagna stadgande angående befogenhet för polisen att fastställa snitten på hyrkuskarnas i staden yttre beklädnad samt beskaffenheten af deras åkdon har jämväl af komitén aflägsnats. I stället har magistraten, i enlighet med stadgandet uti § 19 af gällande näringslag, bibehållits vid befogenheten att fastställa icke blott formen för den tjänstedräkt, som kan komma till användning inom de yrken som betjäna samfärdseln utan äfven beskaffenheten af hyrkuskars och formäns fordon. Vidare hafva införts föreskrifter till reglering af polisens kontroll öfver emigrantrörelsen äfvensom motortrafiken och begagnandet af elektriska ljus- och kraftanläggningar samt person- och varuhissar.

Gällande polisförfattning ålägger polisen skyldighet att höfligt och bered- § 15. villigt bemöta enhvar, som anlitar dess biträde, att uti alla sina tillgöranden iakt- taga lämpa och foglighet samt icke i oträngdt mål inblanda sig i någons lofliga förehafvanden. Dock finge polisen ej håller underlåta att med allvar och efter- tryck begagna de medel lagen erbjuder att afstyra själfsvåld och hvarjehanda till- tag, hvaraf den allmänna ordningen och den enskilda säkerheten kunde störas. Dessa viktiga stadganden, hvilkas betydelse nog samt framträder mot bakgrunden af de öfvergrepp samt å andra sidan jämväl den efterlåtenhet, som under senaste åren stannat polisen till last, hafva af komitén i nödiga delar förfullständigats. Då antydda stadganden enligt komiténs åsikt äro hänförliga till polisens allmänna ålig- ganden, hafva de i förslaget upptagits som en skild paragraf under kap. III.

Komitén har icke funnit möjligt att i detalj uppräknat första och andra polis- § 19. inspektörens tjänsteåligganden samt fastställa arbetsfördelningen emellan dessa funk- tionärer. Enligt komiténs förslag borde hithörande bestämningar blifva föremål för särskild pröfning samt fastställas genom en instruktion, som på framställning af polismästaren skulle utfärdas af guvernören.

Uti § 20, som innehåller hufvudgrunderna för arbetsfördelningen vid polis- § 20. inrättningens kansli, har komitén upptagit ett uttryckligt stadgande därom, att sekreteraren utom sina egentliga göromål handhar penningeförvaltningen vid polis- inrättningen samt fungerar som dennas kassör. Detta stadgande skulle alltså inne- bära skyldighet för sekreteraren att värkställa alla vid polisnrättningen förefallande utbetalningar af löner och andra utgiftsposter, som äro afsedda att bestridas med de i staten upptagna anslag. Sagda utbetalningssätt har tidigare med fördel tillämpats vid polisnrättningen, nämligen från år 1898 till början af år 1903, då en återgång till det tidigare systemet af bekanta skäl ägde rum. Under förutsättning att polisnrätt- ningens budget, på sätt komitén föreslagit, åter kommer under drätselvärkets kontroll, bör den af komitén nu förordade anordning lämpligen genomföras sålunda, att sekre- teraren emot månatlig redovisningsskyldighet å drätselkontoret lyftar erforderliga förskott till betäckande af förefallande utgifter.

Med föranledande af det ökade arbete, som genom ofvan antydda kassörs-göromål skulle åhvälfvas sekreteraren, samt i betraktande af den mängd extra göromål, såsom telefonsamtal, muntliga meddelanden och förfrågningar, hvilka dagligen upptaga hans tid under tjänstetimmarna och hindra honom att ostördt egna sin tid åt sin egentliga sysselsättning, har det synts komitén nödvändigt att på lämpligt sätt underlätta sekreterarens arbetsbörda. I sådant syfte har skyldigheten att föra kansliets diaries från sekreteraren öfverförts till den vid kansliet anställda notarien, hvarjämte till förstärkning af kansliets personal föreslagits en andra notarie under benämning passexpeditor. Komitén utber sig att här nedan få något närmare motivera anställandet af denna nya funktionär, hvars arvode enligt den af komitén framlagda stat komme att uppgå till 3,600 mk om året.

Enligt å poliskammaren erhållna uppgifter föras å den s. k. passafdelningen vid poliskansliet följande diaries:

- 1:o) journal öfver i staden ständigt eller tillfälligt vistande utlänningar;
- 2:o) journal öfver viserade in- och utländska pass;
- 3:o) journal öfver till länestyrelsen i afseende å förnyelse öfverlämnade vistelsebiljetter å utlänningar;
- 4:o) journal öfver utfärdade hinderlöshetsbevis för erhållande af utrikespass samt resebetyg, som utfärdas å arbetssökande inom landet;
- 5:o) journal öfver utfärdade vistelsebiljetter å till staden ankomna arbetsökande personer från landsorten och förnyade sådana;
- 6:o) journal öfver till kejsaredömet utfärdade pass *).
- 7:o) journal öfver till kejsaredömet utgifna bevis, gällande i stället för pass under högst tre månaders tid *); samt
- 8:o) journal öfver inlämnade ryska pass och utgifna tillståndsbevis å ryska infödingar samt afskedade och permitterade soldater för vistelse i staden.

Den efterhand stegrade resandefrekvensen samt tillökningen af till staden ankommande arbetssökande personer hafva under de senare åren i så väsentlig grad ökat arbetsbördan å nu ifrågavarande detalj, att dessa göromål numera icke kunna af sekreteraren medhinnas. Utfärdandet af nu ifrågavarande mångahanda bevis och expeditioner, hvilkas antal enligt uppgift f. n. öfverstiger 20,000 om året, samt ombesörjandet af den hithörande diariiföringen måste därför med nödvändighet öfverlämnas å skild funktionär, hvilken med biträde af en kanslist, på eget ansvar, finge handhafva de till denna afdelning hörande göromål. — Skyldigheten att expediera de vid poliskansliet tillkomna handlingar med undantag af de å passafdelningen utfärdade skulle fortfarande ankomma å första notarien. I öfrigt har komitén i paragrafen inryckt ett tilläggsstadgande, som möjliggör för polismästaren fastställandet af en detaljerad arbetsordning för kansliet.

---

*) Utfärdandet af sådana pass har tidigare ankommit å guvernör, men öfverlämnades jämlikt förordningen den 18 juni 1903 till polismyndigheterna.

Till frågan om antalet kanslistor, som vid poliskansliet äro behöfliga, skall komitén återkomma vid behandlingen af förslaget till stat för polisinsättningen.

Paragraferna 21—38 äro samtliga med några mindre väsentliga avvikelser hämtade från 1897 års författning. Bland dessa olikheter må framhållas: benämningen poliskvartal har af komitén ersatts med „underdistrikt“; polismästaren har med hänsikt till den centralpolisens åliggande kontrollen öfver polisbevakningen tilldelats rätt att åt konstapel uppdraga särskilda befogenheter i afseende å uppsikt och befäl (§ 26); samt behandlingen af lösdrivare och tiggare har efter härom inhämtadt läckmannautlåtande hänförts till sedlighetspolisen (§ 30). En del af de från tidigare lagstiftning tagna föreskrifter hafva af komitén underkastats en väl behöflig redaktionell omarbetning. Dessa och öfriga af komitén vidtagna ändringar och förtydligande tillägg torde dock icke tarfva någon särskild motivering.

I det föregående har komitén allaredan antydt, att det nu framlagda författningsförslaget, som är afsedt att ersätta de ofta återropade förordningarna af den 15 december 1897 och den 13/26 mars 1903, därjämte innehåller en del bestämmingar, som skulle kräfva upphäfvandet af nådiga förordningen den 3/16 juli 1903 angående ordningen för utbetalandet af medel till polisens underhåll samt Senatens beslut af den 26 oktober samma år, innefattande närmare föreskrifter i samma ämne. Bland de öfriga författningar, som beröras af komiténs ändringsförslag, må framhållas instruktionen för guvernörerna, gifven den 29 december 1894, samt förordningen angående polisens omorganisation i de städer, där fullständig polisinsättning finnes införd, gifven den 13/26 augusti samma år.

I medlet af förra decenniet underkastades frågan om tidsenligt ordnande af polisvården bl. a. i Helsingfors en omsorgsfull pröfning, hvaraf följde författningen i ämnet af den 15 december 1897 med härvid fogad ny och betydligt förhöjd stat för hufvudstadens polisinsättning. På framställning af dåvarande polismästaren öfverste Gordie och med Stadsfullmäktiges medgifvande skedde sedermera genom nådiga förordningen den 30 januari 1900 ytterligare en ansenlig förstärkning af polisen och höjning af dess stat. Redan året därpå framlade öfverste Gordies efterträdare i tjänsten sitt bekanta förslag till polisväsendets omorganisation, enligt hvilket polisstyrkan skulle mer än fördubblas samt anslaget för polisen nära nog tredubblas. Stadsfullmäktige, som underkastade förslaget en ingående och genomgripande kritik, framhöllo därvid, att bristerna uti polisens organisation i främsta rummet stode att söka i för tiden rådande missförhållanden i fråga om dess ledning och sammansättning, samt motsatte sig polismästarens anspråk såsom varande i högsta grad öfverdrifna. En tilläggsstat å 49,395 mk godkändes emellertid af Fullmäktige. Vid ärendets föredragning i K. Senaten den 26 januari 1903 fann Senaten polismästarens af dåvarande guvernören förordnade förslag beträffande personalens antal

och kostnaderna i öfrigt vara alltför högt tilltaget. Senaten utarbetade på grund häraf ett något modifieradt förslag till stat, slutande å 557,760 mk; men detta förslag, som upptog en aktiv numerär (öfverkonstaplar, konstaplar, extra konstaplar) af 272 man mot 401 uti polismästaren Carlstedts förslag, blef dock icke å högsta ort godkänt. I stället emanerade förordningen af 13/26 mars 1903, som fastställde den för hufvudstadens polisinrättning ännu gällande staten, hvars slutsumma 693,120 mk öfverskrider 1900 års stat med 317,470 mk och Senatens förberörda förslag till utgiftsstat med 135,360 mk. Stadens andel i utgifterna för polisen uppgår enligt 1903 års stat till 198,034 mk eller 56,173 mk mer än det af Stadsfullmäktige i sådant afseende medgifna belopp.

Den omorganisation af hufvudstadens polisinrättning med ty åtföljande abnormala stegring i utgifterna som 1903 års stat genomförde äsyftade, att af ordningsmakten skapa ett pålitligt stöd för våldsregimen, och motiverades sålunda alls icke af något verkligt behof. Då det nu för komitén gällt att för sagda polisinrättning uppgöra en ny, efter lagliga och politiskt normala förhållanden afpassad budget, har komitén baserat sitt arbete å 1900 års på grundvalen af noggrann utredning tillkomna utgiftsstat samt tagit i öfvervägande de omständigheter, som betinga en ändring af densamma.

Efter år 1900 har Helsingfors stad undergått en betydande utveckling beträffande innevånareantal och bebyggd areal samt i kommersiellt och industriellt afseende. Medan sålunda befolkningen härstädes vid ingången af sagda år utgjorde 93,217 personer (incl. Hermanstad och Majstad), kan folkmängden f. n. med säkerhet antagas uppgå till minst 110,000 personer. Genom inkorporering af Gumtäckt säteri samt Mejlans ock Grejus hemman har stadens afhysta område ökat med en areal af inemot 7 miljoner kvadratmeter med cirka 170 bebyggda fastigheter och 700 byggnader. Vid bedömandet af ortens behof af polis bör jämväl tagas i betraktande byggnadsvärksamhetens uppsving under de senaste åren samt uppkomsten af nya industriella anläggningar, särskildt uti den aflägsset belägna 12:te stadsdelen. En ständigt ökad tillströmning af arbetsökande och den allt lifligare sjötrafiken äfvensom den tilltagande samfärdseln i de centralare delarna af staden äro äfven faktorer, som uti detta sammanhang förtjäna beaktande.

Vid pröfningen af frågan om polisstyrkans storlek har komitén icke tagit hänsyn till de exceptionella skäl, som betingat en temporär ökning af polisen under den närmaste framtiden, utan har komitén själfallet haft en återgång till fullt normala förhållanden i ögonsikte. Härvid har komitén stannat vid den åsikt, att en efter omständigheterna afpassad ökning af polisens numerär enligt 1900 års stat väl är nödvändig, men att å andra sidan en betydande reduktion af den polisstyrka 1903 års stat förutsätter kan och bör genomföras.

Med ledning af ofvan antydda synpunkter har komitén skridit till uppgörande af nytt förslag till de särskilda afdelningarnas vid polisinrättningen sammansättning, hvarvid hänsyn tagits till ett uppgjort projekt till placering af polis-

passen, uti hvilket sistnämnda arbete icke blott komiténs ledamot öfverste Gordie utan äfven t. f. polismästaren Malm och t. f. adjointen Calonius lämnat komitén sakkunnigt biträde. Enligt detta förslag (se Bilaga I) skulle antalet öfverkonstaplar och konstaplar uppgå till 270 man, hvarigenom alltså polisstyrkan jämförd med 1900 års stat blefve ökad med 83 man, men däremot 71 man mindre än den numerarstaten af år 1903 uppställer.

Vid genomförandet af 1900 års stat bestämdes polispassens antal till 36; men denna passfördelning motsvarar, enligt de sakkunnigas uttalande, icke numerarförhållandenas kraf. För att en värksam yttre bevakning skall kunna upprätthållas vore en ökning af bevakningslinjernas antal samt delvis en förändring af deras utsträckning och placering af nöden. Det uppgjorda förslaget till passindelning*) bibehåller gällande distriktsindelning men ökar bevakningslinjernas antal till 45, däraf 39 dygnpass och 6 dagpass. För att hålla dessa patrulleringslinjer besatta samt för bestridande af reservtjänstgöring äfvensom för beredande af ett dygns ledighet åt manskapet hvarje 8 å 9 dygn fordras en bevakningspersonal af 174 man, häri inräknadt 3 s. k. ordonnanser till polismästarens disposition för vaktmästaregöromål och beskickningar. Enligt 1900 och 1903 års stater utgjorde konstaplarnas antal vid distriktsafdelningen 118 resp. 204 man.

Bevakningen af chausséerna och invid desamma belägna obebyggda områden af stadens mark måste, såsom härintills varit fallet, i främsta rummet ombetros den ridande polisen, hvars värksamhetsfält alltså, sedan vidsträckta områden införlifvats med staden, väsentligen ökats. För uppehållande af en effektiv bevakning i stadens utkanter och omgifning erfordras, att en beriden styrka af 4 man, däraf 2 i östra delen och 2 i västra delen af stadsområdet, ständigt dygnet om hålles i tjänstgöring, hvilken anordning åter efter beräkning af 8 tjänstgöringstimmar i dygnet kräfver en beriden styrka om 12 man. Då en hvilodag i veckan bör beredas manskap och hästar samt en reserv af beridna i händelse af sjukdomsfall eller tillfälligt behof af patrullering bör finnas till hands, har komitén funnit, att inalles 16 beridna konstaplar borde uppställas, hälst ställtjänstgöringen jämväl af manskapet ombesörjes.

Såsom reserv för fyllande af uppkomna vakanser vid den ordinarie distriktspolisen samt för att möjliggöra praktisk utbildning för polisyrket före inträdet i detsamma upptogs i 1900 års stat 14 extra konstaplar, hvilket antal uti 1903 års stat ökades till 40, men nu af komitén föreslagits till 20.

Central- eller instruktionsafdelningen, hvars uppgift, såsom namnet redan antyder, är att uppfostra extra konstaplarna för deras blifvande kall, skulle enligt förslaget omfatta 12 inspektionskonstaplar, extra konstaplarna och den beridna polisen.

*) Förslaget har genom komiténs försorg affattats å en till Stadsfullmäktige jämte detta betänkande öfverlämnad karta öfver stadens afhysta område.

Beträffande åter detektiva och sedlighetsafdelningarna har antalet vid desamma anställda poliskonstaplar ansetts böra höjas från 10 och 4 enligt 1900 års stat till resp. 22 och 6 enligt förslaget.

Öfverkonstaplarnas antal, som enligt staten år 1900 utgjorde 17, har komitén föreslagit till 20, hvaraf 14 skulle fördelas på distriktpolisen, 3 på centralafdelningen, 2 på detektiva afdelningen och 1 på sedlighetsafdelningen. I spetsen för hvarje distrikt samt vid enhvar af central-, detektiv- och sedlighetsafdelningarna skulle, på sätt jämväl 1900 års stat förutsätter, ställas en kommissarie. Dessas antal blefve sålunda enligt förslaget 7 utom kriminalkommissarien, hvarigenom alltså trenne i gällande stat upptagna kommissarietjänster såsom obehöfliga komme att indragas.

En viktig förändring uti aflöningsstaterna för polisbetjante har af komitén vidtagits därutinnan, att öfverkonstaplarna i komiténs föreliggande förslag till stat hänförts till tvänne samt konstaplarna till fyra lönekategorier emot fyra och sex enligt tidigare stater. Såsom motiv till denna omreglering får komitén framhålla svårigheten att på ett fullt rättvist sätt fördela polisbetjäningen å de många löneklasserna samt önskvärldheten af en förbättring uti poliskårens lönevillkor. Genom afskaffandet af de tvänne lägsta löneklasserna för konstaplar torde man i högre grad än härintills kunna påräkna dugligt och plikttroget manskap, som genast vid sitt inträde i kåren komme i åtnjutande af tryggande löneförmåner. De af komitén bibehållna lönekategorierna motsvara I och III aflöningsklasserna för öfverkonstaplar samt I—IV löneklasserna för konstaplar enligt 1900 och 1903 års stater, med tillägg likväl af det betjäningen tillhörande hyresbidrag, hvilket af komitén upptagits som tillskott i arvodet samt beräknats, för öfverkonstapel till 300 mk samt för konstapel till 200 mk.

För extra konstaplarna, hvilka hållas kasärnerade i polisrättningens lokaler, har i staten upptagits ett årsarvode af 750 mk enhvar samt för kvinnlig betjäning observerats ett anslag af sammanlagdt 1,500 mk.

Kostnaderna för uppställandet af ofvan föreslagna polisstyrka komme enligt komiténs förslag till stat att i förening med öfriga utgifter för polisrättningen uppgå till sammanlagdt 575,275 mark om året. Enligt detta förslag skulle, med en approximativ beräkning af Helsingfors stads nuvarande folkmängd till 110,000 personer, komma en polisman på 407 innevånare (mot 500 enligt 1900 års stat samt 311 enligt gällande stat) äfvensom 5 mk 23 penni i årlig kostnad per innevånare (mot resp. 4 mk 1 p. och 6 mk 54 p. enligt tidigare stater). Bevakningsområdet i medeltal per polisman blefve 9,3 ha, om all stadens jurisdiktion underlydande mark medtages i räkningen, samt 2,8 ha, om blott det egentliga stadsgöbitet (stadsplanen) afses. Då bevakningen uti Helsingfors stad med dess ogynnsamma terrängförhållanden erbjuder synnerligen stora svårigheter, torde äfven häraf framgå, att den af komitén föreslagna polisnumerären icke kan anses för högt tilltagen.

Komitén öfvergår nu till en redogörelse för de skäl, som legat till grund vid utarbetandet af förslaget till stat för polisbefälet samt polisinspektionens kansli. Aflöningen för polismästaren, som enligt staten af den 20 januari 1900 utgick med 11,000 mk jämte personellt arvodestillskott, 1,500 mk, åt dåvarande innehafvaren af tjänsten samt enligt gällande stat med 13,500 mk, har af komitén med afseende å polismästarens ökade ansvar och arbetsbörda ansetts böra fixeras till 12,000 mk om året, hvartill komme ett tillskott af 1,000 mk för åkning i tjänsteärenden. Det uti 1903 års stat upptagna anslag för underhåll af polismästarens hästar har vid antytt förhållande utslutits. Polisinspektörernas aflöning har föreslagits till 8,500 och 7,000 mk eller 1,500 resp. 1,000 mk lägre än adjointernas enligt nu gällande stat. Sekreterarens aflöning, som tidigare delvis var grundad å sportler samt enligt 1903 års stat utgick med 5,000 mk, har, med anledning af de ökade kompetensfordringar som af komitén uppställts beträffande denna tjänsteman samt hans jämförelsevis små utsikter till befördran, höjts till 6,000 mk. Den första och tredje notarien hafva bibehållits vid de aflöningar, 4,000 resp. 2,400 mk, som dem tillkomma enligt gällande stat.

Kanslisternas antal har komitén på framställning af t. f. polismästaren ökat till fem, af hvilka en komme att användas för den ryska korrespondensen och därtill hörande expedition mot ett arvode af 1,800 mk och en för renskrifning af kansliets utgående expeditioner emot åtnjutande af ett arvode af 1,500 mk. Af de öfriga tre kanslisterna, som samtliga skulle i arvode uppbära 1,200 mk, skulle en tjänstgöra vid detektiva afdelningen, en såsom biträde åt passexpeditionen samt en ombesörja inskrifning af anmälda resande samt tillfällig renskrifning.

För öfversättning till och från ryska språket har komitén observerat ett anslag af 1,200 mk; detta sysslande torde lämpligen kunna anförtros åt den för ryska korrespondensen anställda kanslisten. Arvodet för polisinspektionens läkare torde med fästadt afseende å de anspråk, som å denna funktionär numera ställas, samt hans arbetsdryga åligganden icke kunna bestämmas lägre än till 2,400 mk. Slutligen har komitén ansett det vara af behovet påkalladt, att den vid poliskammaren anställda vaktmästaren förutom en aflöning af 1,200 mk beredes fri bostad inom polisinspektionens lokaler.

Kriminalkommissariens aflöning har upptagits till 7,000 mk, hvilket belopp i betraktande af hans ytterst ansträngande tjänstgöring icke torde anses för högt.

Kommissarierna vid polisdistrikten komma enligt förslaget att uppbära en aflöning af 3,600 mk eller enahanda förmåner som uti 1900 års stat. Åt kommissarien vid detektiva afdelningen samt de kommissarier, som äro föreståndare för central- och redlighetsafdelningarna, har komitén förordat en af dessa tjänstemäns större arbetsbörda betingad förbättring i aflöningsvillkoren.

Under rubriken särskilda anslag har komitén i stället för de uti 1903 års stat upptagna tvänne skilda poster å 8,000 mk „till polisvården befrämjande ändamål“ samt å 5,000 mk „emot redovisning endast för Generalguvernören“ ställt ett

anslag å 4,000 mk till guvernörens disposition att användas till polisvårdens i staden befrämjande. Därjämte har komitén till polismästarens disposition upptagit ett anslag å 4,000 mk för detektiva polisens tjänsteresor, personalens hyrkusklegor och andra tillfälliga utgifter i tjänsten.

Det är af största vikt, att polispersonalen vid fullgörandet af sin tjänsteplikt uppträder snyggt och propert klädd. Allmänheten, och icke minst de till orten anländande främlingarna, kunna ej undgå att röna intryck af den vakthafvande polismannens yttre, och är detta fördelaktigt, underlättas polisens uppgift härigenom i väsentlig grad. En ovårdad klädsel värkar däremot i hög grad stötande och bidrager att undergräfvat poliskårens anseende. Dessa omständigheter förtjäna särskildt beaktande nu, då en förändring af polispersonalens tjänstedräkt efter västerländskt mönster skall genomföras. På grund häraf och då anskaffande af uniformsbeklädnaden utgör en af de tryggaste posterna i manskapets ekonomi, har komitén ansett en skäligen förhöjning af de enligt 1900 års stat polispersonalen tillerkända beklädnadsmedel vara af behovet pakallad. Uti komiténs förslag till stat äro dessa utgiftsposter i enlighet härmed observerade med 200 mk för uniformerade och 125 mk för civilklädda polisbetjante.

På grund af den ständigt ökade mängden af skrifarbete, som vid polis-inrättningens kansli samt central- och detektiva afdelningarna förekommer, har komitén på t. f. polismästarens framställning observerat anslaget för renskrifning med förhöjdt belopp af 5,000 mk, emot 3,000 mk enligt 1900 års stat. Då därjämte kommissarierna uti distrikten till följd af andra tjänstegöromål icke i regeln hinna utföra skrifarbetet å de skilda polisstationerna samt kårens öfverkonstaplar i allmänhet icke äro så kvalificerade, att de skulle kunna själfständigt ombetros med sagda arbete, har komitén ansett nödigt förordna ett anslag utöfver stat af ända till 3,000 mk för bekostande af detta skrifarbete. Sagda utgift skulle enligt komiténs förslag betäckas med inflytande lösen och andra polis-inrättningen tillhörande sportel-afgifter, hvilka enligt uppgift torde kunna beräknas till 8 å 9,000 mk per år.

Enligt hvad komitén inhämtat, har vid inträffadt sjukdomsfall inom polispersonalen full aflöning åt vederbörande utbetalats oberoende af den längre eller kortare tid sjukdomen varat samt utan att särskild vikarie förordnats. Ett sådant förfarande måste emellertid anses oegentligt. En förbättring i detta afseende kunde emellertid fås till stånd, i händelse vid polis-inrättningen finnes en fond, hvarur sjukhjälp åt polisbetjante samt aflöning vid sjukdomsfall åt vikarie kunde utgifvas. Med afseende härå har komitén föreslagit, att ifrågavarande sportelmedel borde vid polis-inrättningen särskildt bokföras samt att behållningen, sedan förenämnda förslagsanslag å 3,000 mk tillgodosetts äfvensom utgifterna för sjukdomsfall och vikarier betäckts, skulle årligen inlevereras till drätselvärdet för att af detsamma förvaltas såsom en stående fond för ofvan angifvet ändamål. — Utom tidigare omförmälda anslag har komitén i sitt budgetförslag upptagit följande från 1900 års stat hämtade poster: expensemedel 4,000 mk, praktikantarvoden 3,000 mk, underhåll af

beridna polisens hästar 10,000 mk samt till ersättning för oförskyld skada och till gratifikationer 3,000 mk, hvilka anslag dock icke torde erfordra någon skild motivering.

Uti sitt förslag till stat har komitén slutligen upptagit bestämning därom, att polhanspektörerna, sekreteraren och samtliga kommissarier skulle efter 5 och 10 års tjänst erhålla tillskott i arvudet efter beräkning af 10 % af lönen hvardera gangen. Den uti tidigare stater intagna hänvisning till brefven af den 23 mars 1863 och 2 februari 1876 angående rättighet för polisbetjänt att uppbära arvode för ordningens öfvervakande vid offentliga lustbarheter har komitén bortlämnat ur förslaget, enär en sådan hänvisning till ännu gällande bestämningar ansetts öfverflödig.

En reservation samt särskilda af komitén utarbetade, ämnet belysande tabeller (Bilagorna II, III, IV och V) medfölja komiténs betänkande.

Helsingfors, den 26 januari 1906.

E. Öhman.

Oskar Heikel.

J. von Haartman.

A. V. Lindberg.

Emil Perttilä.

F. Jansson.

Ivar Gordie.

(Frånvarande vid justeringen).

---

*Förslag till förordning angående polisinrättningen i
Helsingfors stad.*

KAP. I.

Allmänna stadganden.

§ 1.

Polisinrättningen i Helsingfors, som på grund af de städerna tillförsäkrade privilegier och i öfverensstämmelse med de lagstadgade principerna för den kommunala själfstyrelsen är en kommunal institution, har till uppgift att inom staden och dess afhysta område öfvervaka och upprätthålla laglig ordning samt säkerhet till person och egendom.

§ 2.

Polisinrättningens värksamhet utöfvas under guvernörens i länet inseende af en polismästare, som i viktigare, den kommunala polisvården rörande frågor äger samråda med stadens magistrat. I tjänsten biträdes polismästaren af en första och en andra polisinspektör, en sekreterare, en kriminalkommisarie, tre notarier samt nödigt antal kanslistor, kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar.

Dessutom må, på anhållan, för särskilda ändamål extraordinarie polis-konstaplar anställas, därest sådant pröfvas skäligt och sökanden utfäster sig att ersätta kostnaden.

§ 3.

Utgifterna för polisinrättningen utgå enligt af Kejsorliga Senaten fastställd stat, vid hvars uppgörande stadsmyndigheterna äga medvärka, samt bestridas till fem sjundedelar af statsvärvet och till två sjundedelar af Helsingfors stadskommun, dock att, där den af kommunen antagna staten öfverskrides, det öfverskjutande beloppet bestrides af statsvärvet; och bör statsvärvets bidrag på rekvisition till stadskassan utbetalas.

Utöfver hvad ofvan sagts åligger det staden att, i mån af behof, för polisnrättningen upplåta tjänliga lokaler med värme och belysning äfvensom bekosta polisens beväpning samt erforderliga hästar och ridtyg.

§ 4.

Påbud, som för upprätthållande af ordning och god sed kunna vara af behofvet påkallade, äger guvernören i samråd med stadens magistrat efter stadstullmaktiges hörande utfärda och för öfverträdelsor däraf utsätta lämpliga viten. Dessa påbud kungöras genom magistratens försorg och skola, sammanfattade till en polisordning, tryckas på finska, svenska och ryska språken och för billigt pris allmänheten tillhandahållas.

KAP. II.

Om polisnrättningens tjänstemän och betjante.

§ 5.

Polismästaren, som bör vara väl förtrogen med landets administrativa förhållanden och kunnig i finska, svenska och ryska språken, utnämnes och entledigas af Kejsrerliga Senaten.

När sådan tjänst blir ledig, låte guvernören därom utfärda anslag och kungöra i de allmänna tidningarna med uppmaning till hugade kompetenta sökande att inom trettio dagar därefter till guvernören inlämna till Hans Kejsrerliga Majestät ställda ansökningar och insände sedan desamma, tillika med eget och stadsmyndigheternas utlåtande, till Senatens Ekonomiedepartement.

Söker polismästare afsked ur tjänsten, inlämne underdånig ansökning därom till guvernören, som äger densamma till Senaten insända.

§ 6.

Polisinspektörerna, för hvilka gälla samma kompetensvillkor som för polismästaren, utnämnas och entledigas på sätt om denne är sagdt.

§ 7.

Sekreteraren, som bör hafva aflagt lägre förvaltningsexamen, tillsättes och entledigas af guvernören i länet. Blir sådan tjänst ledig, skall polismästaren efter behörigen kungjord trettio dagars ansökningstid till guvernören öfverlämna de ansökningar, hvilka i anledning däraf tillkommit, och till tjänstens erhållande föreslå den af de sökande, som anses lämpligast.

Kriminalkommissarien, hvilken bör hafva aflagt sådan examen, som medför kompetens för tjänster inom rättegångsvärken, äfvensom öfriga kommissarier och notarierna tillsättas och entledigas i enahanda ordning.

Kanslisterna tillförordnas och afskedas af guvernören på framställning af polismästaren.

Vid besättandet af i denna paragraf omförmälda tjänster skall iakttagas, att en af notarierna ovillkorligen bör äga kännedom i ryska språket äfvensom att, beträffande öfriga tjänster, den sökande, som innehar sådan språkkunskap, skall under för öfrigt lika omständigheter gifvas företräde.

§ 8.

Öfverkonstaplar och konstaplar, hvilka böra vara sedligt oförvitliga finska medborgare, äger polismästaren antaga och afskeda.

Vid antagande af öfverkonstaplar och konstaplar bör iakttagas, att öfverkonstaplarna skola vara kunniga i finska och svenska språken, att konstaplarna böra fullt behärska det ena inhemska språket samt äga förmåga att åtminstone behjälpligen använda det andra, att af dessa polisbetjante erforderligt antal äger kännedom i ryska språket, äfvensom att under för öfrigt lika omständigheter den, som har kunskap i sistsagda språk, gifves företräde.

Vid polisinsättningen skall vara anställd kvinlig betjäning till erforderligt antal för att biträda polisen vid behandlingen af omhändertagna kvinnor.

§ 9.

Polismästaren tillkommer rang i sjätte, första polisinspektören i sjunde, andra polisinspektören i åttonde, sekreteraren och kriminalkommissarien i tolfte äfvensom öfriga kommissarier i fjortonde klassen af den för storfurstendömet gällande rangordning, hvarutom dem tillkommer rätt till delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa i den pensionsklass, hvartill de i stadgad ordning varda hänfödda.

§ 10.

Guvernören äger vid behof bevilja polismästaren och polisinspektörerna tjänstledighet, dock icke för längre tid än en månad, och förordna annan lämplig person att tjänsten därunder bestrida.

Söker polismästare eller polisinspektör ledighet för längre tid än ofvan sagdt är, insände guvernören ansökningsen jämte eget utlåtande till Kejsarliga Senaten, som därom förordnar. Skall i ty fall ställföreträdare för polismästare förordnas för tre månader eller längre tid, bör angående vikariens lämplighet stadsmyndigheternas yttrande inhämtas.

Tjänstledighet åt öfriga tjänstemän vid polisinrättningen må polismästaren bevilja på en tid af högst fjorton dagar. Ansökning om längre ledighet afgöres af guvernören.

Yppas behof af ledighet för öfverkonstapel eller konstapel, äger polismästaren därom bestämma.

Semesterledighet under en månad hvarje år bör beredas polismästare, polisinspektör, sekreterare och kriminalkommisario å tid, som af guvernören bestämmas; åliggande det polismästaren att i sådant afseende årligen till guvernören insända förslag.

§ 11.

Polismästaren, polisinspektörerna, sekreteraren och kriminalkommisarierna hafva, då de för ålderdom eller sjuklighet från tjänsten afgå, eller då de därur entledigas, att för sin återstående lifstid tillgodonjuta pension enligt de för pensionering af civila tjänstemän gällande författningar, men öfriga kommissarier, öfverkonstaplarna och konstaplarna tillkommer pensionsrätt enligt de grunder, som finnas stadgade i nådiga kungörelserna af den 31 januari 1816 och 17 juli 1849. Dessa pensioner utgå ur statsmedel.

§ 12.

Mål angående brott i tjänsten, hvarmed polismästaren eller polisinspektör beträdes, skola upptagas och af dömas i Åbo hofrätt. Öfriga polisinrättningen tillhörande tjänstemän och betjante skola tilltalas och dömas för af dem begångna brott i tjänsten vid behörig underdomstol.

För fel och försummelse i tjänsten, som ej är af beskaffenhet att jämväl ansvar enligt lag därå bör följa, må guvernören meddela polismästare och polisinspektör anmärkning eller tillrättavisning, antingen muntligen eller skriftligen, eller ock, i afseende å hans skiljande från tjänsten, om förseelsen hos Kejsarliga Senaten anmäla.

Gör annan vid polisinrättningen anställd tjänsteman sig skyldig till dylik förseelse, må polismästaren tilldela honom tillrättavisning eller varning, muntlig eller skriftlig, eller ock hos guvernören göra anmälan i ärendet; ägande guvernören rätt att fälla den skyldiga till böter högst fyrahundra mark eller att honom från tjänstens utöfning på viss tid skilja eller ock afskeda.

Fel och försummelse af öfverkonstapel eller konstapel må af polismästaren bestraffas med tillrättavisning eller varning, nedflyttning i löne- eller tjänstegrad eller ock med förafskedande.

KAP. III.

Om polisens åligganden.

§ 13.

Jämte det polisinrättningen i allmänhet åligger att beflita sig om upprätthållandet af det allmänna lugnet och säkerheten, god ordning och sed samt trygghet till person och egendom; att söka förekomma och afstyra brott, oordningar och olyckshändelser af alla slag; samt att, där förbrytelse ägt rum, efter omständigheterna vidtaga mått och steg, som för den eller de brottsligas befordrande till laga ansvar befinnas nödiga, ankommer det särskildt å polisen:

1:o) att tillse det gällande lagbestämningar angående idkande af handel, handtvärk eller annat arbete under sabbatstid efterleivas;

2:o) att i afseende å lösdrivvare och tiggare förfara i enlighet med hvad lag och författningar därom stadga;

3:o) att hafva tillsyn öfver dem, som i afsikt att erhålla arbetsförtjänst infinna sig i staden, och öfver dem föra särskild förteckning;

4:o) att tillse det resande, som anlända till staden, hos polisen behörigen anmälas samt öfver dem föra journal äfvensom öfvervaka rörelsen vid emigrantkontor;

5:o) att vidtaga de å polismyndigheterna ankommande åtgärder i fråga om mantalsskrifning;

6:o) att tillse det påbjudna afgifter för offentliga nöjen varda erlagda;

7:o) att vaka öfver ordningens upprätthållande vid offentliga lustbarheter samt att vid tillfällen, då större folksamling eller trängsel af åkdon uppstår, vidtaga nödiga åtgärder till förekommande af olyckor, oordningar och brott;

8:o) att hafva noggrann tillsyn däröfver, att föreskrifna säkerhetsanordningar uti offentliga förlustelse- eller samlingslokaler behörigen iakttagas samt att tid efter annan underkasta sådana lokaler nödig besiktning;

9:o) att tillse det författningarna angående missbruk af starka drycker samt sådana dryckers tillverkning och försäljning efterleivas, i hvilket afseende särskild uppmärksamhet bör fästas ej mindre å personer, som äro kända eller misstänkta för otillåtet bedrivande af slik näring, än på de i staden inrättade värdshus, konditorier, spiskvarter och andra näringsställen;

10:o) att tillse det formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom bärare, stadsbud och den vid spårvägs-, omnibus-, motor- och ångslupstrafiken anställda betjäningen iakttaga anständigt uppförande, med beredvillighet och rättskaffenhet tillhandagå dem, som påkalla deras tjänst, samt äro ordentligt klädda och hafva sina fordon och farkoster i behörigt skick, dock att det tillkommer magistraten att fastställa beskaffenheten af tjänstedräkten för

dessa yrken samt hyrkuskarnas och formännens fordon äfvensom å stadens hamnkonto att besiktiga legoroddarnas farkoster och dessas utrustning;

11:o) att hålla enahanda uppsikt öfver stadens gästgifveri med därtill hörande körsvenner, skjutshästar samt åkdon och öfriga redskap äfvensom att, vid inträffande misshälligheter emellan resande och gästgivare eller de skjutsande, tillhandtaga den förorättade med nödig och laglig handräckning;

12:o) att afstyra beträdandet af svag is, kalkåkning och andra idrottsöfningar på förbjudna ställen äfvensom öfverdådigt färdande å stadens gator och öppna platser;

13:o) att vaka däröfver, att gatubelysningen under därtill bestämda tider vidmakthålles; att stenläggningen å stadens gator, torg och öppna platser behörigen underhålles och därå uppkomna brister skyndsamt afhjälpas; att renhållningen å dylika ställen äfvensom å gårdsplaner samt i brandgator, afträden och slaskbrunnar icke försummas; att stadens gator och vägalotter vintertid hållas i godt och farbart skick; att trottoarerna hållas fria från all för samfärdseln hinderlig snö och beströs, då sådant erfordras, med sand; att vanprydande bristfälligheter å byggnader, portar och plank emot gator och öppna platser ofördröjligen afhjälpas; att stadens esplanader, allmänna planteringar och andra offentliga prydnader äfvensom publika och enskilda byggnader behörigen fredas emot ohägn; äfvensom att gatulyktor, telegraf-, telefon- och andra elektriska ledningar, postlådor, vattenledning och vattenuppfodringsverk samt andra för allmänt behof afsedda inrättningar skyddas emot våldsvärkan;

14:o) att gemensamt med stadens hamnkaptän och hamnbetjäning vaka öfver hamnordningens efterlevande samt däröfver att de för passageraretrafik afsedda fartyg och båtar icke intaga större antal passagerare än medgifvet är, äfvensom att meddela den handräckning, som i sådant afseende och eljes till ordningens upprätthållande härvid kan af behofvet påkallas;

15:o) att omsorgsfullt vaka öfver efterföljden af hvad lag och författningar angående eldfarliga och explosiva ämnen stadga; tillse att olofligt skjutande inom staden samt tobaksrökning å eldfarliga ställen och annat sådant, som medför fara för eldens löskomst, ej må äga rum samt, då eldsvåda inträffar, noga iakttaga allt, som enligt gällande brandordning på polisen ankommer;

16:o) att under iakttagande af de bestämmingar, som i allmänna författningar samt uti instruktioner för stadens hälsovårds- och fattigvårdsnämnder äro eller kunna varda meddelade, biträda dessa myndigheter samt lämna dem nödig handräckning;

17:o) att afstyra djurplågeri äfvensom hafva tillsyn däröfver, att hvarken skadedjur eller hundar och andra husdjur må, emot stadgade förbud, lösa drifva omkring på stadens gator och allmänna platser;

18:o) att tillse det utfärdade allmänna taxor behörigen efterlevas; att författningen angående mått, mål och vikt iakttagas; att vid torghandeln ordning och skick vidmakthållas; att densamma ej idkas å andra än därtill anvisade ställen eller

å otillåten tid; att nyttigt villebråd icke under förbjuden tid till salu hålles; att kräftor och fisk, som ej äro lofligen fångade, icke må försäljas; samt att olofligt utöfvande af näringsyrke ej må äga rum;

19:o) att, då personer utom hus och hem anträffas antingen insjuknade eller ock af starka drycker öfverlastade och sålunda i behof af annans hjälp äfvensom då en affiden person påträffas, vidtaga de lagliga åtgärder omständigheterna påkalla;

20:o) att med sådan handräckning, som uti legostadgan påbjudes, tillhandagå husbonde och tjänstehjon, hvars rätt därtill finnes ostridig; så ock, på anmälan af handtvärkare, fabriksföreståndare, ombudsman vid sjömanshus eller skeppsbefälhafvare och på deras ansvar, efterslå och anhålla från tjänsten afvikna arbetare, lärlingar och sjömän samt dem jämväl i deras tjänst inställa, om laga hinder där- emot ej förekomma;

21:o) att biträda vederbörande myndigheter vid kontrollen öfver efterlefnaden af gällande stadganden rörande barns sysselsättande uti handel, handtvärk och fabriker äfvensom föreskrifterna om skydd åt arbetare i de industriella yrkena;

22:o) att vaka däröfver, att meddeladt förbud emot eller föreskrifna villkor för begagnande af ångpannor, elektriska ljus- och kraftanläggningar äfvensom person- och varuhissar icke åsidosätts;

23:o) att förhindra koppleri samt att i sådant afseende öfvervaka personer, som under sken af att utöfva lofligt näringsfång mot ersättning befrämja, underlätta eller locka till otukt;

24:o) att utöfva sträng tillsyn öfver personer, hvilka genom sitt lefverne medföra fara för allmänna sedligheten, ordningen eller säkerheten;

25:o) att hafva noggrann kännedom om befolkningen samt med ständig uppmärksamhet följa sådana personers förehafvanden, hvilka visat benägenhet för brott eller gjort sig kända för yrkesmässigt döljande af tjufgods, hysande af brottslingar eller annat slags gynnande af brott; och

26:o) att jämväl i allt öfrigt, som bidrager till upprätthållandet af god ordning och säkerhet i staden och dess omgifningar, både dag och natt utöfva jämn och noggrann tillsyn, så att hvad som däremot strider varder afstyrdt eller lagligen beifradt.

§ 14.

Har, då förbrytelse föröfvats inom stadens område, den brottsliga begifvit sig till annan ort, eller påkallas, för utredning af brottet, undersökning eller annan dylik tjänstevärksamhet å ort utom staden, äger polisen vidtaga därstädes den tjänste- åtgärd, hvartill omständigheterna gifva laglig anledning.

Vid behof skall polisen inom sitt tjänstgöringsområde tillhandagå myndigheter och enskilda personer med nödig handräckning och äger jämväl själf rätt till biträde af polismyndighet å annan ort.

§ 15.

Poliskårens samtliga tjänstemän och betjante skola höfligt och beredvilligt bemöta enhver, som deras tjänstebiträde anlitar, uti alla sina tillgöranden iakttaga opartiskhet och lugn besinning samt icke under hvad skön det vara må öfverskrida lag eller laga stadgar. Särskildt äga de vinnlägga sig om att ingen genom deras tjänstevärksamhet varder utsatt för obehörigt ingrepp i personlig frihet, hemfrid, egendom och annan välfärd eller eljest för obehörig inblandning i sina enskilda angelägenheter och lofliga förehafvanden, men däremot städse med allvar och eftertryck begagna de medel lagen erbjuder till att afstyra själfsväld och hvarjehanda tilltag, hvaraf den allmänna ordningen och säkerheten samt enskild trygghet kunna störas.

Domstolars beslut och vederbörande åklagares å lag grundade anvisningar skola de ock ställa sig till efterrättelse.

KAP. IV.

Om tjänstemännens och betjantes vid polisrättningen särskilda åligganden.

§ 16.

Polismästaren, såsom chef för polisrättningen, äger fordra hörsamhet och lydnad af alla till densamma hörande tjänstemän och betjante samt är i följd däraf ansvarig ej mindre för de åtgärder, som af dem på hans befalning vidtagas, än för vidmakthållande af ordning och skick uti allt hvad enligt denna förordning på polisen ankommer.

§ 17.

I öfrigt åligger polismästaren:

1:o) att utöfva tillsyn däröfver, att alla honom underlydande fullgöra sina åligganden och att lämnade föreskrifter varda af dem rätt uppfattade och iakttagna;

2:o) att tillse det kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar bibringas de insikter och den skicklighet, som för dem i tjänsten äro nödiga;

3:o) att, där anledning är att befara lagöfverträdelser i följd af okunnighet om gällande föreskrifter, söka genom upplysning om desamma afböja sådana öfverträdelser;

4:o) att hafva vaksamt öga på personer, hvilka gjort sig för brott misstänkta;

5:o) att vaka däröfver, att brott, som under allmänt åtal höra, blifva upptäckta och åtalade;

6:o) att, då någon finnes död utan veterlig sjukdom, vidtaga de i lag för sådant fall föreskrifna åtgärder;

7:o) att efter tagen kännedom af de rapporter från polistjänstemännen, som dagligen afgifvas, efter målens beskaffenhet antingen till handläggning vid vederbörande domstol dem hänskjuta eller, där omständligare undersökning erfordras, därom vidtaga åtgärd eller slutligen, där det utredes att angifvelsen härflutit af missförstånd eller ock förseelsen är af ringa beskaffenhet och enskild person därigenom ej blifvit förnärad, låta angifvelsen förfalla eller bero vid lämplig varning;

8:o) att, då laga skäl därtill förefinnes, förordna om den eller de misstänkta gripande eller inmanande i häkte;

9:o) att öfvervaka det påbjudna åtgärder vidtagas till förekommande af smittosamma sjukdomars spridande;

10:o) att, om folksamling uppkommer och ådagalägger uppsåt att störa allmän säkerhet eller ordning samt icke åtskiljes på uppmaning af tillstädeskommen polistjänsteman, ofördröjligen efter därom erhållen underrättelse å stället infinna sig och vidtaga de lagliga åtgärder, som till ordningens vidmakthållande kunna finnas nödiga, samt, om ordningen ej genom dessa åtgärder omedelbart återställles, skyndsamt underrätta guvernören om förhållandet, dock att polismästaren, under afbidan af guvernörens order eller förfogande, icke är förhindrad att efter omständigheterna enligt lag förfara; samt

11:o) att hos vederbörande myndighet göra framställning om påbud af sådan beskaffenhet, som i § 4 omnämnas.

Då gröfre brott eller andra anmärkningsvärda händelser inträffa, bör polismästaren ofördröjligen hos guvernören anmäla därom och om de åtgärder, som i anledning af dem blifvit vidtagna.

§ 18.

Polismästaren må ej befatta sig med domareämbetet; men där någon gör sig skyldig till uraktlåtenhet eller oakadt erhållen uppmaning tredskas att fullgöra hvad i allmän lag eller författning eller ock särskild för staden gällande ordning eller stadga föreskrifves och därigenom hinder för samfärdseln eller våda för säkerhet och sundhet kan uppstå, äger polismästaren i fall, som ej tål uppskof, på den skyldigas bekostnad låta fullgöra hvad denne underlåtit; och få kostnaderna därför genast efter räkning genom exekutor uttagas. Den, som finner sig förnärad i sin rätt, anföre klagomål däröfver hos guvernören i länet inom femton dagar efter behörigen erhållen del af den öfverklagade åtgärden, dock att värkställigheten därigenom icke uppehålles.

§ 19.

Närmast under polismästaren utöfva polisinspektörerna chefskap öfver polis-kären. De hafva att i tjänsten tillhandagå polismästaren samt äro i första rummet ansvariga för att den bevakande polisstyrkan fullgör sina tjänsteåligganden.

Första och andra polisinspektörens skyldigheter samt arbetsfördelningen dem emellan fastställas genom en särskild instruktion, som utfärdas af guvernören på framställning af polismästaren. Polisinspektörerna tillkommer hufvudsakligen:

1:o) att med biträde af underlydande befäl bibringa polispersonalen under-visning och öfning i dess tjänsteåligganden samt tillse, att denna personal äger ej mindre nödig kännedom om polisordningen samt de delar af allmän lag, hvilkas efterlefnad dem åligger öfvervaka, äfvensom angående de för dem gällande in-struktioner och order, än ock erforderlig kunskap om sådana lokal- och personal-förhållanden, hvilka det tillhör polisen att känna;

2:o) att utöfva fortgående tillsyn och kontroll däröfver, att den inom sär-skilda trakter af staden tjänstgörande polisstyrkan fullgör sina åligganden och att meddelade föreskrifter varda af densamma rätt uppfattade och iakttagna samt för detta ändamål lämna erforderliga upplysningar och handledning äfvensom att hvarje dag besöka särskilda polisdistrikt och polisstationer samt hålla tillsyn däröfver, att föreskrifna journaler och förteckningar med noggranhet föras;

3:o) att tillse det ordning å gator, torg och andra allmänna platser och de till befrämjande där af gifna föreskrifter iakttagas såväl i allmänhet, som ock sär-skildt af formän, hyrkuskar och legoroddare samt de af dem begagnade biträden äfvensom af stadsbud, bärare samt den vid spårvägs-, omnibus-, motor- och ång-slupstrafiken anställda betjäningen samt af dem, som å allmänna platser idka handel;

4:o) att beträffande hvad de för öfrigt i sin tjänsteutöfning iakttaga af sådan beskaffenhet, som skulle erfordra vissa åtgärders vidtagande eller böra komma till polismästarens kunskap, äfvensom angående polispersonalens förhållande i tjänsten och duglighet hos polismästaren anmäla; samt

5:o) att i öfrigt fullgöra de tjänsteuppdrag, som af polismästaren kunna dem anförtros.

Vid förfall för polismästaren eller under dennes tjänstledighet förrättas tjänsten, om annan person ej blifvit därtill förordnad, af första polisinspektören och vid förfall äfven för denne af andra polisinspektören. Vid tillfälligt förfall för den ena af polisinspektörerna är den andra skyldig att jämväl hans tjänst förrätta.

§ 20.

Sekreteraren, som är föreståndare för kansliet och tillika polisrättingens kassör, åligger att uppsätta och kontrasignera utgående expeditioner med de undantag nedan sägas samt bokföra och förvalta samtliga penningemedel och för dem redovisa.

Första notarien, som äger tillhandagå sekreteraren vid hans göromål, tillkommer särskildt: att föra kansliets diaries samt att emottaga och diariiföra alla polisafdelningars rapporter rörande brott; att vid föredragningarna för polismästaren, där sådant erfordras, föra protokoll; äfvensom att ordna och sammanställa de statistiska uppgifter, som polisinsättningen bör afgifva.

Andra notarien åligger att ombesörja visering af pass, utfärda och underskrifva alla från kansliet utgående hinderlöshetsbevis för erhållande af utrikes pass äfvensom resebetyg och vistelsebiljetter för arbetssökande samt att föra de för dessa ärenden inrättade journaler.

Tredje notarien äger föra protokollet vid de undersökningar i brottmål, som vid detektiva afdelningen anställas, expediera vid denna afdelning tillkomna handlingar samt aflämna därtill hörande statistiska uppgifter.

Kanslisterna biträda sekreteraren och notarierna vid å dem ankommande göromål.

I händelse af behof äger polismästaren, i enlighet med i denna paragraf stadgade grunder, fastställa särskild arbetsordning för kansliet.

§ 21.

Poliskåren indelas i afseende å tjänstgöringen i följande afdelningar, nämligen: ordnings- eller distriktpolisen för upprätthållande af den yttre ordningen; spanings- eller detektiva polisen för upptäckande och utredning af gröfre brott; central- eller instruktionspolisen för extra konstaplars inöfvande samt öfvervakande af allmän trafik och kontrollerande af bevakningen; samt sedlighetspolisen för öfvervakande af allmän sedlighet.

Utan afseende å den afdelning de närmast tillhöra böra vid polisen anställda tjänstemän och betjante beredvilligt lämna hvarandra medvärkan vid fullgörandet af tjänsteåligganden samt iakttaga lydnad och aktningfullt uppförande emot öfverordnade och förmän.

§ 22.

För den yttre bevakningens handhafvande indelas staden och dess afhysta område i distrikt, hvart och ett med sin polisstation. Hvarje distrikt fördelas i särskilda underdistrikt. Indelningen i distrikt och underdistrikt fastställas af guvernören på förslag af polismästaren efter stadsfullmäktiges hörande.

§ 23.

Hvarje polisdistrikt står under uppsikt af en kommissarie och i hvarje underdistrikt handhafves bevakningen af en öfverkonstapel med biträde af nödigt antal konstaplar enligt den fördelning, som af polismästaren varder bestämd.

§ 24.

Kommissarierna vid distriktpolisen skola oafåtliga vaka öfver ordningen i distriktet, för hvars upprätthållande de äro ansvariga, och äga därvid, då deras tjänsteåtgärd af enskilda påkallas och allmän förargelse ej skett eller brott, som hör under allmänt åtal, icke begåtts, söka gå medlande tillväga; ständigt hafva sin uppmärksamhet fäst på konstaplarnas förhållande i och utom tjänsten och meddela dem nödiga råd och föreskrifter; så ofta deras öfriga åligganden det medgifva, uppehålla sig på distriktets polisstation, genomgå underlydande betjäntes rapporter om timade tilldragelser och, efter anställd efterforskning och införskaffad utredning om allt, som kan föranleda till vidare åtgärd, uppsätta skriftlig rapport, hvilken påföljande morgon å timme, som af polismästaren bestämmes, bör inlämnas till kansliet för att föredragas för polismästaren; om alla sådana brott, som enligt arbetsfördelningen höra till detektiva polisafdelningen, oförtöfvadt underrätta denna afdelning samt i viktigare fall äfven polisinspektör eller polismästaren; samt med nödigt biträde föra alla de journaler och förteckningar, hvilka enligt polismästarens föreskrifter böra finnas vid hvarje polisstation.

§ 25.

Näst kommissarie är öfverkonstapel inom sitt underdistrikt ansvarig för upprätthållande af lugn, ordning och säkerhet, och tillkommer honom närmaste befäl öfver konstaplarna.

§ 26.

Konstapel ansvarar, då han är i tjänstgöring, för ordningen och säkerheten inom honom anvisadt bevakningsområde, och åligger det honom att åt enhvar, som däraf är i behof, lämna skydd och bistånd.

Konstapel kan i afseende å uppsikt och befäl öfver annan konstapel af polismästaren tilldelas särskild befogenhet.

§ 27.

Kommissarier, öfverkonstaplar och konstaplar skola hafva en noggrann kännedom om befolkningen, hvar och en inom sitt bevakningsområde, samt med ständig uppmärksamhet följa sådana personers förehafvanden, som gjort sig kända för ordning störande uppförande och fallenhet för brott.

§ 28.

Detektiva polisafdelningen tillkommer i främsta rummet att söka uppdaga gröfre brott och, då sådant föröfvats, genast anställa nödig undersökning samt vidtaga däraf föranledda åtgärder.

Kriminalkommissarien, som är chef för detektiva afdelningen, åligger förty: att sammanföra och utreda alla till brottet hörande omständigheter; att låta uppspåra och framdraga allt, som utgör bevis eller liknelse mot viss person såsom gärningsman; att i viktigare fall själf på stället, där brott timat, anställa efterforskningar och hålla förhör för inhämtande af nödiga upplysningar äfvensom draga särskild försorg om uppbevarandet af sådan utredning, som är af beskaffenhet att eljes snart kunna undanrödjas; samt att, sedan undersökning angående timadt brott afslutats, ofördröjligen till polismästaren öfverlämna noggrann och fullständig berättelse om hvad vid den förberedande undersökningen inlupit till upplysning i saken.

Vid detektiva afdelningen anställd kommissarie biträder kriminalkommissarien i dennes åligganden.

Tillika äger detektivpolisen med vaksamt öga följa sådana personer, som gjort sig allmänt misstänkta för yrkesmässigt döljande af tjufgods, hysande af brottslingar eller annat slags gynnande af brott, äfvensom att införskaffa upplysningar om personer, som eftersökas.

§ 29.

Central- eller instruktionspolisen, som står under närmaste befäl af en kommissarie såsom föreståndare, tillkommer i främsta rummet:

1:o) att bibringa extra konstaplar de för deras utbildning till skickliga polismän nödiga kunskaper och praktisk öfning;

2:o) att öfvervaka anstalterna för samfärdseln i staden;

3:o) att kontrollera det polisbevakningen i staden behörigen värkställes; samt

4:o) att draga försorg om ordning och säkerhet vid allmänna nöjen och lustbarheter.

§ 30.

Sedlighetspolisen, för hvilken en kommissarie är föreståndare, äger att, så vidt sådant på polisen ankommer, öfvervaka det brott mot sedlighet och tukt icke må äga rum, biträda vederbörande myndigheter vid motarbetandet af veneriska sjukdomars spridande, samt anhålla och i lagstadgad ordning behandla personer, hvilka äro att såsom lösdrivvare anses eller beträdas med tiggeri.

§ 31.

De närmare föreskrifter angående polisafdelningarnas värksamhet och åligganden, hvilka finnas vara af nöden, äger guvernören i öfverensstämmelse med grunderna i denna förordning utfärda på förslag af polismästaren.

§ 32.

Då kommissarie, öfverkonstapel och konstapel vid ordnings- och centralpolisen är stadd i tjänsteutöfning, skall han bära föreskrifven tjänstedräkt eller, då

af någon tillfällig anledning sådan icke anses lämplig, vara försedd med annat påbjudet tjänstemärke, hvars uppvisande berättigar honom att, inom gränserna af sin befogenhet, vidtaga nödiga åtgärder och förfoganden.

Personalen vid detektiva och sedlighetspolisafdelningarna bär civil beklädning, men bör ständigt vara försedd med tjänstemärke.

KAP. V.

Om ärendenas behandling.

§ 33.

Hvarje hälgfri dag å tid, som af guvernören bestämmes, skola polismästaren och polisinspektörerna, därest de icke af sjukdom eller annat laga förfall hindras, infinna sig å poliskammaren för att taga kännedom om de från distriktskommissarierna samt detektiva-, instruktions- och sedlighetspolisafdelningarna inkomna skriftliga rapporter äfvensom mottaga kommissariernas och afdelningsföreståndarens muntliga meddelanden om allt, som under det förgångna dygnet iakttagits och anmälts, samt i anledning däraf vidtaga de åtgärder hvarje saks beskaffenhet påkallar.

§ 34.

Såsnart vid detektiva afdelningen undersökning om brott fortskridit därhän, att anklagelse mot viss person kan ifrågakomma, bör vederbörande stadsfiskal genom afdelningens försorg därom oförtöfvadt underrättas; och äger denne, därest han till följd af sakens beskaffenhet finner sådant af behovet påkalladt, taga del af undersökningen och vid densamma närvara; åliggande det afdelningen att jämväl i öfrigt tillhandagå fiskalerna med nödig handräckning.

§ 35.

Har någon blifvit för brott i häkte inmanad, skall målet senast inom tjugufyra timmar efter det häktningen ägt rum anmälas hos vederbörande domstol; dock bör undersökningen i målet genom polisens försorg utan afbrott fortsättas och slutföras äfvensom den i saken tillkomna förrättning forderrast och senast inom åtta dagar efter afslutandet vid vite af fem mark för hvarje öfverskjutande dag domstolen tillhandahållas.

Alla af polisen till åtal vid domstol öfverlämnade mål böra införas uti ett särskildt diarium med anteckning om hvad i saken tillgjorts.

§ 36.

Enhvar åligger att på bevislig kallelse genom kommissarie eller annan polisman å tid, som därvid bestämmes, infinna sig å polisstation eller annat för polisförrättningen utsatt ställe för att, vid skedd angivelse om brott, lagöfverträdelse eller förseelse, i de på polisen ankommande undersökningar och ärenden höras eller meddela nödiga upplysningar. Tredskar någon att hörsamma slik kallelse, vare, efter polismästarens skriftligen utfärdade order, tjänligen på egen bekostnad inställd; ankommande det på vederbörande att vid ansvar tillse det icke någon må med slik kallelse eller inställelse i oträngdt mål besväras. Lös eller okänd person vare på tillsägelse skyldig att till poliskammaren genast åtfölja den, som kallelsen värkställt, och må, om han det vägrar, utan vidare omgång inställas.

§ 37.

Militärperson i aktiv tjänst inkallas till förhör vid poliskammare genom vederbörligt militärbefäl. I de fall, då militärperson skall inställas såsom angifven för brott, beordras af samma befäl en militärfullmäktig, innehafvande officersgrad, som äger öfvervara förhöret och är berättigad att genom den polistjänsteman, som leder undersökningen, till samtliga förhör underkastade personer ställa frågor. Handlingarna uti den af polisen värkställda undersökningen öfver brott, för hvilka militärperson finnes anklagad, insändas genom länets guvernör till militärbefålet i afseende å dess åtgärd.

§ 38.

För öfrigt åligger det polisinnrättningens tjänstemän och betjante att i sin tjänstevärksamhet städse ställa sig lag och författningar samt andra lagliga föreskrifter till noggrann efterrättelse.

Förslag till stat för polisinrättningen i Helsingfors.

	För en		För alla	
	<i>Fmç</i>	<i>pi</i>	<i>Fmç</i>	<i>pi</i>
Polisbefälet, kansliet m. m.				
1 Polismästare, lön		7,000:		
arvode	12,000	5,000	12,000	
tillskottsarvode för åkning i tjänsteärenden	1,000		1,000	
1 första Polisinspektör, lön		5,000:—		
arvode	8,500	3,500:—	8,500	
1 andra Polisinspektör, lön		4,000:—		
arvode	7,000	3,000:—	7,000	
1 Sekreterare, lön		4,000:—		
arvode	6,000	2,000:—	6,000	
1 Notarie, lön		2,400:—		
arvode	4,000	1,600:—	4,000	
1 D:o passexpeditor, arvode	3,600		3,600	
1 D:o, arvode	2,400		2,400	
1 Kanslist, d:o	1,800		1,800	
1 D:o d:o	1,500		1,500	
3 D:o d:o	1,200		3,600	
1 Läkare, d:o	2,400		2,400	
Arvode för rysk translator	—		1,200	
D:o för magasin föreståndare	—		200	
1 Vaktmästare, arvode, förutom fri bostad	1,200		1,200	
Polisafdelningarna.				
1 Kriminalkommissarie, föreståndare för detektiva afdelningen, lön		5,000:—		
arvode	7,000	2,000:—	7,000	
1 Kommissarie vid detektiva afdelningen, lön		2,000:—		
arvode	3,800	1,800:—	3,800	
6 Kommissarier, lön		2,000:—		
arvode	3,600	1,600:—	21,600	
tillskottsarvode för 2 Kommissarier såsom afdelningsföreståndare	400		800	
10 Öfverkonstaplar, lön		1,000:—		
arvode jämte hyresbidrag	2,100	1,100:—	21,000	
10 D:o, lön		800:—		
arvode jämte hyresbidrag	1,900	1,100:—	19,000	
Transport	—		129,600	

	Transport	—	129,600
20 Konstaplar, lön	750:—		
arvode jämte hyresbidrag	950:—	1,700	34,000
50 D:o, lön	700:—		
arvode jämte hyresbidrag	900:—	1,600	80,000
65 D:o, lön	650:—		
arvode jämte hyresbidrag	850:—	1,500	97,500
95 D:o, lön	600:—		
arvode jämte hyresbidrag	800:—	1,400	133,000
20 extra konstaplar, kasärnerade, arvode		750	15,000
Kvinnlig polisbetjäning		—	1,500
Särskilda anslag.			
Till guvernörens disposition att användas till polisvårdens i staden befrämjande, mot redovisning		—	4,000
Till polismästarens disposition för detektiva polisens tjän- steresor, hyrkusklegor och andra tillfälliga utgif- ter i tjänsten, mot redovisning		—	4,000
Expensemedel, mot redovisning		—	4,000
Anslag för renskrifning		—	5,000
Praktikantarvoden, emot redovisning		—	3,000
Till beklädnad:			
för 14 öfverkonstaplar vid distriktpolisens och 3 vid instruktionspolisens		200	3,400
för 202 konstaplar vid distrikts- och instruktions- polisens samt 20 extra konstaplar		200	44,400
för 2 öfverkonstaplar, 22 konstaplar vid detektiva polisens samt 1 öfverkonstapel och 6 konstaplar vid sedlighetspolisens		125	3,875
Underhåll af den beridna polisens hästar, förslagsvis		—	10,000
Till ersättning af oförskyld skada, ådragen i tjänsten å kläder och munderingspersedlar, då godtgörelse därför i brist af tillgång hos den skyldiga ej kunnat utta- gas, äfvensom till gratifikationen för synnerlig ut- märkelse i tjänsten, efter polismästarens pröfning		—	3,000
	Summa	—	575,275
Häraf utgår: från statsväcket $\frac{5}{7}$ med . . . . . Fmk		—	410,910 72
„ staden $\frac{2}{7}$ med . . . . . „		—	164,364 28

Ann. 1. Polisinspektörerna, sekreteraren och samtliga kommissarier erhålla efter 5 och 10 års tjänst tillskott i arvodet med 10 % af ordinarie lönen.

Ann. 2. Af medel, som uppbäras vid och tillfalla polisrättningen, såsom expeditionslösen m. m., må i fall af behof till aflönande af skrivarebiträden mot redovisning användas, utöfver det i staten för renskrifning upptagna anslag, yttermera ett belopp af högst 3,000 mark. Återstoden af dessa medel, hvilka böra särskildt bokföras, får af polismästaren användas för utgifvande af sjukhjälp åt polisbetjante samt till aflönande vid sjukdomsfall af vikarier för dem. Möjligen uppkommande behållning för året inlevereras till stadens drätselverk för att af detsamma såsom en stående fond för sistnämnda ändamål förvaltas.

Reservation.

Författningsförslagets 1 § afser att inledningsvis angifva polisens allmänna uppgift. Då till dessa allmänna åligganden emellertid hör icke blott hvad paragrafen i sådant afseende innehåller, utan äfven polisens skyldighet att såsom administrativ eller ordningspolis söka förekomma brott och andra störingar af ordningen samt vidare dess värksamhet att såsom judiciell eller kriminalpolis efterspana och gripa förbrytare äfvensom samla bevismaterial mot dem, är paragrafen i dess af komittén föreslagna affattning icke fullständig. En komplettering härutinnan uti inledningsstycket till § 13 har därför blifvit nödvändig, hvarvid komittén icke kunnat undgå att delvis upprepa innehållet af § 1. Ur redaktionell synpunkt har detta likväl synt mig oformligt, hvarför jag föreslagit, att uti § 1, då däri engång anges polisens allmänna uppgift, ett fullständigt återgifvande däraf skulle ske samt att uti § 13 endast skulle hänvisas till förstnämnda paragraf. Då detta förslag likväl icke vunnit beaktande, föranlåtes jag till antagande förorda följande lydelse för ifrågavarande paragrafer:

§ 1.

Polisinrättningen i Helsingfors, som på grund af de städerna tillförsäkrade privilegier och i öfverensstämmelse med de lagstadgade principerna för den kommunala själfstyrelsen är en kommunal institution, har till uppgift att inom staden och dess afhysta område öfvervaka laglig ordning och säkerhet till person och egendom; *att söka förekomma och afstyra brott, oordningar och olyckshändelser af alla slag; samt att, där förbrytelse egt rum, efter omständigheterna vidtagna mått och steg, som för den brottsliga befordrande till laga ansvar äro nödiga.*

§ 13.

I öfverensstämmelse med dess uti § 1 angifna allmänna uppgift åligger det polisen särskildt:

1:o) att tillse o. s. v. enligt komiténs förslag.

A. V. Lindberg.

---

*Bilaga I.***Fördelning af manskapet på distrikt och afdelningar.***I distriktet:*

13 pass à 3 man	39	
2 „ à 2 „	4	
För fridagar	7	
Distriktsreserv	4	
Ordonmanser	3	57 man

II distriktet:

9 pass à 3 man	27	
1 „ à 2 „	2	
För fridagar	5	
Distriktsreserv	4	38 man

III distriktet:

9 pass à 3 man	27	
1 „ à 2 „	2	
För fridagar	5	
Distriktsreserv	6	40 man

IV distriktet:

8 pass à 3 man	24	
2 „ à 2 „	4	
För fridagar	5	
Distriktsreserv	6	39 man

Detektiva afdelningen . . . . . 22 „

Sedlighetsafdelningen . . . . . 6 „

Centralafdelningen:

Beridna	16	
Inspektionskonstaplar	12	
Extra konstaplar	20	48 man
		<u>250 man</u>
<i>Öfverkonstaplar</i>	20	man
		<u>Summa 270 man</u>

Bilaga II.

Fördelning af konstuplar å löneklasser enligt den föreslagna staten.

Afdelning och distrikt.	I klass.	II klass.	III klass.	IV klass.	Summa.
Detektiva afdelningen	4	16	2	—	22
Sedlighets ”	2	3	1	—	6
Inspektionskonstuplar	4	8	—	—	12
Beridna ”	1	4	4	7	16
I distriktets ”	3	7	18	29 ¹⁾	57 ¹⁾
II ” ”	2	4	12	20	38
III ” ”	2	4	14	20	40
IV ” ”	2	4	14	19	39
Summa	20	50	65	95	230

¹⁾ 3 ordonanser ingå i summan.

Bilaga III.

Personalens antal och fördelning vid polisinrättningen i Helsingfors enligt staten af år 1900, nu gällande stat och den af komitén föreslagna staten.

	Centralafdelningen			Detektiva afdelningen			Sedlighetsafdelningen			Ordningspolisen			Summa		
	stat 1900.	stat 1903.	föreslagna stat.	stat 1900.	stat 1903.	föreslagna stat.	stat 1900.	stat 1903.	föreslagna stat.	stat 1900.	stat 1903.	föreslagna stat.	stat 1900.	stat 1903.	föreslagna stat.
Kommissarier	1	4	1	1	1	1	1	1	1	4	4	4	7	10	7
Öfverkonstuplar	1	5	3	2	2	2	1	1	1	13	13	14	17	21	20
Konstuplar, beridna	9	20	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	20	16
” oberidna	—	6	—	10	16	22	4	10	6	118	204	174 ¹⁾	132	236	202
Extra konstuplar	14	40	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	40	20
Inspektionskonstuplar	12	20	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	20	12
Ordonanser	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—
Summa konstuplar	38	90	48	10	16	22	4	10	6	118	204	174	170	320	250

¹⁾ 3 ordonanser ingå i summan.

Bilaga IV.

Jämförande tablå mellan 1900 års stat för Polisnärntningen i Helsingfors, Stadsfullmäktiges förslag till ny stat år 1902, 1903 års stat samt komiténs förslag till ny stat år 1906.

Befattningar och utgiftsposter.	1900 års stat		Stadsfullmäktiges förslag till stat 1902		1903 års stat		Komiténs förslag till stat 1906		Anmärkningar.
	antal pers.	utgift Fmk.	antal pers.	utgift Fmk.	antal pers.	utgift Fmk.	antal pers.	utgift Fmk.	
<i>Polisbefäl, kansliet.</i>									
Polismästare	1	11,000	1	11,000	1	13,500	1	12,000 ¹⁾	¹⁾ I stället för det enl. 1903 års stat utgående anslag af 1,500 mk för underhåll af polismästarens hästar, har komitén upptagit ett tillskottsarvode till polismästarens afföring af 1,000 mk för åkning i tjänsteständaren. ²⁾ Af sportlerna skulle 3,000 mk användas till förstärkning af anslag för renskriftsmedlen och af återstoden bildas en kassa för utgifvande af sjukhjälp åt polisbetjante samt till afförande vid sjukdomsfall af vikarie åt dem. ³⁾ Häri inberäknadt hyresbidrag å 300 mk för öfverkonstapel och 200 mk för konstapel. ⁴⁾ Kasärnerade. ⁵⁾ Se anmärkning 2. ⁶⁾ Häraf Fmk 5,000 emot redovisning endast för generalguvernören. ⁷⁾ Se anmärkning 1. ⁸⁾ Se anmärkning 3.
Förste polisinspektör	1	8,000	1	8,000	—	—	1	8,500	
Äldre "	—	—	—	—	—	—	1	7,000	
Äldre polismästaradjoint	—	—	—	—	1	10,000	—	—	
Yngre "	—	—	—	—	1	8,000	—	—	
Sekreterare	1	3,200	1	3,200	1	5,000	1	6,000 ²⁾	
Notarie	2	5,400	2	5,400	2	6,400	2	6,400	
D:o passexpeditor	—	—	—	—	—	—	1	3,600	
Kanslist	3	3,200	3	3,200	4	5,100	5	6,900	
Läkare	1	1,200	1	1,200	1	2,400	1	2,400	
Magasinsföreståndare	1	120	1	300	1	300	1	200	
Rysk translator	1	1,500	1	1,500	1	3,000	1	1,200	
Vaktmästare	1	1,100	1	1,100	1	1,200	1	1,200	
Summa	—	34,720	—	34,900	—	54,900	—	55,400	
<i>Polisafdelningarna.</i>									
Kriminalkommissarie	1	7,000	1	7,000	1	8,000	1	7,000	
Kommissarier	7	25,600	7	25,600	10	39,800	7	26,200	
Öfverkonstaplar	17	27,700	19	31,300	21	34,600	20	40,000 ³⁾	
Konstaplar	156	181,200	180	211,200	280	329,000	230	344,500 ³⁾	
Extra konstaplar	14	10,500	20	15,000	40	30,000	20	15,000 ⁴⁾	
Kvinnlig polisbetjäning	—	—	—	—	—	—	—	1,500	
Summa	—	252,000	—	290,100	—	441,400	—	434,200	
<i>Särskilda anslag.</i>									
Anslag för renskrifning	3	3,000	3	3,000	—	5,000	—	5,000 ⁵⁾	
Till guvernörens disposition, emot redovisning	—	5,000	—	5,000	—	13,000 ⁶⁾	—	4,000	
Till polismästarens disposition, emot redovisning	—	—	—	—	—	—	—	4,000	
Expensomodel, emot redovisning	—	3,000	—	3,000	—	4,000	—	4,000	
Praktikantarvoden, emot redovisning	—	3,000	—	3,000	—	3,000	—	3,000	
Underhåll af polismästarens hästar	—	—	—	—	—	1,500	—	1,000 ⁷⁾	
Till beklädnad för öfverkonstaplar och konstaplar	187	29,230	219	33,945	341	55,400	270	51,675	
Underhåll af den beridna polisens hästar	—	4,800	—	4,800	—	9,600	—	10,000	
Till ersättning af oförskyld skada, äfvensom till gratifikationer	—	2,000	—	2,000	—	4,000	—	3,000	
Hyresbidrag åt: öfverkonstaplar	17	3,400	19	3,800	21	8,820	—	— ⁸⁾	
konstaplar och extra konstaplar	170	34,000	200	40,000	320	92,000	—	— ⁸⁾	
För vidmakthållande af reservens inventarier	—	—	—	—	—	500	—	—	
Summa	—	87,430	—	98,545	—	196,820	—	85,675	
Summa summarum	—	374,150	—	423,545	—	693,120	—	575,275	

Polisstyrkan och utgifterna för polisinrättningen enligt stat i förhållande till stadens folkmängd.

Å r.	Folkmängd.	Antal poliskonstaplar.	Antal innevånare för hvarje konstapel.	Kostnad för polisinrättningen									
				enligt stat						på innevånareanta- let fördeladt			
				totalkostnad		statsverkets andel		stadens andel ¹⁾		i sin helhet		till sta- dens an- del	
				<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>pk.</i>
1826	9,867	13	759	8,600	—	5,866	66 ² / ₃	2,733	33 ¹ / ₃	—	87	—	28
1861	22,228	48	463	66,000	—	54,000	—	12,000	—	2	97	—	54
1876	33,602	77	436	123,540	—	78,280	—	45,260	—	3	68	1	35
1883	47,317	91	520	141,660	—	86,000	—	55,660	—	2	99	1	18
1886	53,370	103	518	154,260	—	86,000	—	68,260	—	2	89	1	28
1893	69,025	129	535	184,980	—	102,480	—	82,500	—	2	68	1	20
1897	81,119	146	556	268,090	—	178,726	67	89,363	33	3	30	1	10
1900	93,576	187 ²⁾	500	375,650	—	250,433	33	125,216	67	4	01	1	34
1903	106,067	341 ²⁾	311	693,120	—	495,085	72	198,034	28	6	54	1	86
1906 ¹⁾	110,000 ²⁾	270 ²⁾	407	575,275	—	410,910	72	164,364	28	5	23	1	49

¹⁾ Enligt komiténs förslag till stat.

²⁾ Folkmängdssiffran för 1906 approximativ och däri inberäknad folkmängden i Gumtäcktt, Mejlans och Grejus. För de tidigare åren har den kyrkskrifna befolkningen upptagits.

³⁾ Öfverkonstaplar, konstaplar och extra konstaplar.

⁴⁾ Härei ingår icke stadens utgift för polisinrättningens lokaler m. m. Tillägges detta belopp för år 1906 med Fmk 54,465, utgör kostnaden per innevånare 1 mk 96 p.

*Handlingar, i fråga om upplåtande af särskilda
Djurgårdsvillaområden till sjukhustomter.*

HELSINGFORS STADS
TRÄDGÅRDSNÄMND

Den 2 Februari 1906.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 4.

Medelst remiss för den 18 nästvikne december hafva Stadsfullmäktige anmodat Trädgårdsnämnden att till Fullmäktige inkomma med yttrande i anledning af väckt fråga om öfverlåtande af området för de nuvarande Djurgårdsvillorna N:ris 1, 2, 3, 4, 5 och 14 samt en del af N:o 13 till statsverket, för att disponeras såsom tomtplats för särskilda universitetets kliniker; och får Trädgårdsnämnden med återställande af remisshandlingarna i sådant afseende anföra följande:

Af de i ärendet tillkomna handlingarna har Trädgårdsnämnden rörande frågans tidigare skeden inhemtat, att sedan Medicinalstyrelsen uti skrifvelse för den 26 april 1904 hos Stadsfullmäktige förfrågat sig därom, huruvida och på hvilka villkor ifrågavarande områden kunde af staten inlösas till sjukhustomter, så hade Fullmäktige, efter det Drätselkammaren uti affordradt utlåtande, dateradt den 13 oktober 1904, under vissa förbehåll tillstyrkt förslaget, vid den 15 november sagda år skedd behandling af ärendet beslutit återremittera frågan till Drätselkammaren med anmodan för Kammaren att yttra sig, huruvida icke för ofvanberörda ändamål kunde anvisas något annat område än det ifrågakomma, hvars reserverande till park icke syntes böra utan tvingande skäl omöjliggöras.

Till fullgörande af detta uppdrag hemställde Drätselkammaren, på framställning af Byggnadskontoret, att ett område i 11:te stadsdelen skulle åt statsverket erbjudas, men afböjdes detta anbud af Medicinalstyrelsen, som i skrifvelse för den 8 sistlidne september förklarade, att Styrelsen vid antydt förhållande i brist på lämpliga tomtplatser sett sig nödsakad att tillsvidare uppgifva planen att sammanföra alla kliniska institut å ett och samma område.

Sedermora har Finska Läkaresällskapet vid dess hösten 1905 hållna allmänna möte uttalat sig för att, med undantag af den psykiatriska, samtliga universitetets kliniker äfvensom det patologiska institutet borde förläggas till merberörda område i Djurgården, hvilket, enligt Sällskapets åsikt, såväl på grund af dess centrala läge som terrängens och omgifningens beskaffenhet vore den enda

för detta ändamål fullt lämpliga platsen. I anledning af detta beslut har Medicinalstyrelsen inledt förnyade underhandlingar i frågan med Stadsfullmäktige; hvarå Drätselkammaren, hvars yttrande häröfver inhemtats, uti skrifvelse för den 30 november sistlidet år, på i hufvudsak samma villkor som Kammarens åberopade skrifvelse af den 13 oktober 1904 innehöll, förordat områdets upplåtande till statsverket.

Såsom af det förestående framgår, hafva Stadsfullmäktige under ett tidigare skede af ärendets behandling ställt sig på den ståndpunkten, att området i fråga borde reserveras till park.

Beträffande önskvärdheten häraf hafva åsikterna inom Nämnden varit delade. Två af Nämndens ledamöter, Stadsingeniören Idström och Arkitekten Schjerfbeck, hafva, hufvudsakligen på de skäl som af resp. Medicinalstyrelsen, Byggnadskontoret, Drätselkammaren och Finska Läkaresällskapet i saken anförts, funnit staden icke böra undandraga sig att genom områdets afstående främja de vetenskapliga och sjukvårds-intressen frågan gäller. Nämndens öfriga två ledamöter, ordföranden v. Willebrand och Arkitekten Neovius, hafva däremot ansett sig böra hemställa, att Stadsfullmäktige, med vidhållande af sin tidigare intagna ståndpunkt, ville afslå anbudet. Då enligt den för Trädgårdsnämnden gällande arbetsordningen ordförandens votum vid lika röstetal är utslaggifvande, har Nämnden sålunda omfattat sistnämnda åsikt.

Önskvärdheten af att området i fråga för framtiden reserverades till park behöver icke från Nämndens sida inför Stadsfullmäktige motiveras, enär Stadsfullmäktige genom sitt tidigare beslut erkänt den. Att emellertid det förslag i motsatt riktning, som af Medicinalstyrelsen tidigare gjorts och nu, med anslutning till Finska Läkaresällskapets vid allmänt möte senaste höst gjorda uttalande, upprepats, stöder sig på afsevärda skäl, skall villigt medgifvas. Emot samtliga fackmyndigheters åsikt om behöfligheten af klinikernas placering i närheten af hvarandra, kan Trädgårdsnämnden gifvetvis intet invända, och det ur sjukvårdssynpunkt därutöfver anförda skälet, att sjukhusen, och i synnerhet poliklinikerna, bättre än hittills skulle motsvara sitt ändamål om de förlades till denna del af staden, torde jämväl vara berättigadt. Den vetenskapliga undervisning universitetets, af staten upprätthållna, kliniker förmedla och den sjukvård, som genom dem kommer talrika af landets, och ej minst hufvudstadens, innevånare till godo, representera intressen, dem stadsmyndigheterna ha allt skäl att på bästa vis söka tillgodose. Däröfver kunna olika åsikter knappast hysas. Dock kan Trädgårdsnämnden icke tillmäta dessa intressen den vikt, att de ej af andra kunde öfvervägas. Ett sådant öfvervägande intresse har staden, enligt Nämndens uppfattning, af att nu i fråga varande område för framtiden reserveras såsom park.

Brist på förutseende, i och för sig måhända förklarlig, men icke desto mindre beklaglig, har vållat, att staden Helsingfors i alltför ringa grad försetts med öppna platser, erbjudande innevånarne vederkvickelsen af ostördt friluftslif på lätt tillgängligt håll. Det vitala behovet af detta slags oaser i storstädernas stenöknar har i de flesta hufvudstäder så vidt möjligt beaktats. Där de ursprungliga stadsplanerna icke inrymt sådana af erforderlig utsträckning, har man under senare tid skyndat att afhjälpa bristen, och lärorika exempel på hvilka kostnader detta syfte ansetts rättfärdiga, kunde med lätthet från många håll anföras. Utöfver hvad i den vägen för närvarande står Helsingfors till buds, kan emellertid ingenting vinnas. Då bör väl staden med yttersta omsorg taga vara på hvarje utväg att åt sig och sina innebyggare bevara den oskattbara förmånen af öppna platser och parker inom eget område. En sådan ressurser är den del af Djurgården, som nu af Medicinalmyndigheterna åstundas för sjukhusbyggen.

Redan nu är detta område en mycket omtyckt åk- rid- och promenadplats under de vackra årstiderna och erbjuder äfven vintertid en behaglig genomfärd till Djurgården; långt angenämare än vägen i väster. I än högre grad blefve dessa företräden värderade i den mån stadens nordliga del ytterligare befolkas och den planerade hufvudanläggningen i Djurgården föranleder stegrad genomgående trafik. Nu, så länge enskilda personer på arrende innehafva och bebo särskilda delar af terrängen i fråga, står den väl icke utan inskränkning promenerande till buds. Det är också därför, enligt Trädgårdsnämndens tanke, oafvisligen nödvändigt — ifall staden behåller äganderätten till området — att arrendekontrakten återlösas eller åtminstone ej förnyas, så att hela detta distrikt senast från och med år 1928 efter hand upplåtes till och underhålles såsom folkpark, — möjligen dock inrymmande en eller annan monumental, fristående och för alla tillgänglig byggnad. I alla fall verka de nu därstädes befintliga villorna, så oansenliga de än äro (eller kanske just därför), icke i nämnvärd grad störande på promenadvägens omgifning. Helt annat blefve det däremot om, i enlighet med Läkaresällskapets „bestämda förutsättning“, hvarom äfven Medicinalstyrelsen numera förenat sig, samtliga universitetets kliniker, med undantag af den psykiatriska, äfvensom den patologiska inrättningen blefve dit förlagda. Hvilka dimensioner nya, moderna, för en öfverskådlig framtid afsedda anstalter af alla dessa olika slag redan i och för sig komme att få, inses lätt. Själfva byggnaderna komme att täcka en icke ringa del af terrängen; och därutöfver komme inrättningarna helt visst att hvar i sin mån taga i anspråk allt hvad af öppen plats blefve disponibelt. Alla dessa terränger blefve otvifvelaktigt omgifna med staket eller murar. Ty det är väl näppeligen tänkbart, att sjukvårdsintresset medgifve allmänheten fritt tillträde till de för patienter och konvalescenter afsedda anläggningarna i det fria; — alldeles oafsedt huruvida det ur hälsovårdssynpunkt vore lämpligt för friska att uppehålla sig på dessa platser eller allmänheten i någon händelse skulle känna sig lockad till vistelse i sjukhusens omedelbara grannskap. Den redan nu så behagliga promenadvägen till Djurgården, hvilken i en framtid

kunde och borde vara omgifven af en leende park med skuggiga hviloplatser och fagra utsiktspunkter, blefve då på alla håll kringgårdad antingen af ogenomskådliga murar, eller, i bästa fall, af genombrutna staket, genom hvilka väl gröna träd kunde framskymta, men bland dem och bortom dem, öfverallt, hela den för det friska sinnet nedstämmande miljö, som oundvikligen uppstår kring lidandets boningar. I stället för att varda en i ännu långt högre grad än nu eftersökt rekreationsplats, komme hela denna nejd att för det stora flertalet af stadens innevånare erbjuda blott en för vinnande af tid anlitad, men annars helst undviken, kommunikationsled.

Vid det Trädgårdsnämnden ger uttryck åt denna uppfattning, vill Nämnden redan på förhand afvisa hvarje eventuell beskyllning för bristande uppskattning af sjukvårdens och den medicinska undervisningens rättmätiga kraf. Om än hänsynen härtill klarligen icke kan vara främst bestämmande vid fullföljandet af den uppgift Nämnden har sig ombetrodd, behjärta Nämndens ledamöter fullt så väl som andra af stadens medborgare de antydda intressenas vikt och värde. Men af vikt och värde är äfven att taga till vara, vårda och vidga stadens „lungor“. Med tidigare oanad snabbhet växer antalet af hufvudstadens innevånare och i samma mån växer deras oafvisliga behof af luft och ljus. Huru vist än stadens byggnadsordning sist och slutligen kan varda affattad, blir det alltid mer eller mindre klenst beställt i detta afseende äfven i väl situerade stadsbors bostäder, och än mer i de fattiges. Då bör man så vidt möjligt se till att hvad i den vägen kan vinnas, bibehållas och förkofras åtminstone utomhus.

Må ingen vilja påstå att vi ha tillräckligt af parker och öppna platser i Helsingfors. Äfven den flyktigaste granskning af sakförhållandena skall bevisa motsatsen. Brunnsparken är så godt som fullbyggd med villor och egentligen blott på vallarna och området närmast dem fritt tillgänglig. Röddbergstrakten går samma öde till mötes. Den lilla Röddällden blir snart blott en kommunikationsled. Esplanaderna äro, som man vet, under den vackra årstiden merendels fullpackade af människor. Skolornas friluftsområden, där sådana alls existera, äro med få undantag rent af skandalöst trånga. Kajsaniemi, absolut otillräcklig såsom rekreationsplats för stadens nuvarande befolkning, hotas af det oundvikliga ödet att ytterligare kringskäras: redan nu, sedan nedgången från Unionsgatan öppnats, har den mindre sportplanen blifvit snart sagdt blott en väg; hörnet mot Unions- och Trädgårdsgatorna torde måhända icke undgå att, jämte en bra bit af parken, snart nog „afsneddas“ för trafikens behof; järnvägens lystnad att tillskansa sig remsor af parken i väster skall sannolikt icke utan vansklighet kunna bekämpas; och när den blifvande körvägen längs järnvägsbanken kommer till stånd, skall en motsvarande körväg genom Kajsaniemi, med därpå föranledd trafik, i hög grad komma att inkräkta på den större sportplanens och kringliggande parkdelars fred. Återstår då — förutom Ulrikasborgsbergen, några smärre „skvärer“ och nu i fråga varande terräng — endast den planlagda parkanläggningen inom Djurgårdens egentliga område. Det kan nu visserligen synas som om denna vore rundligen tilltagen. Men relativt är den visst

inte stor. Och när den engång, i en hägrande framtid, kan varda fullbordad, skall staden hafva vunnit en sådan tillväxt, att äfven denna park snarare är för knapp än för vidsträckt. Allt hvad därutöfver kan bibehållas såsom öppen plats för hvila och rekreation behöfver fördenskull oafvisligen tagas till vara. Uraktlåtes detta af den generation, som ännu har saken i sin hand, så skall framtidens rättvisa dom häröfver helt visst blifva sträng. Att lemna sjuka omsorgsfull vård är säkerligen en bjudande plikt. Men stadens plikt och välförstådda intresse bjuder dock närmast, att så vidt möjligt söka skydda dess innevånare för behofvet af sjukvård. Och för nåendet af detta i högsta mening humanitära mål är tillgång till luft, ljus och sund vederkvickelse ett af de säkraste medlen.

På dessa grunder anser sig Trädgårdsnämnden böra påyrka, att det nu i fråga varande området af Djurgården icke måtte staden afhändas, utan för framtiden reserveras såsom park.

Medan Trädgårdsnämnden således, oafsedt alla på denna sak verkande omständigheter, nödgas uttala detta såsom sin åsikt, skall Nämnden dock ej underlåta att ägna de skäl som anförts till förmån för afträdelserna en granskning äfven ur annan synpunkt.

Medicinalstyrelsen har inledt underhandling med Stadsfullmäktige om förvärf af tomtplats på området i fråga för statsverkets räkning. Ändamålet var ursprungligen att där få utrymme för två vid Unions- och Nikolaigatorna nu belägna kliniska inrättningar, hvilka omedelbart vore i behof af nya lokaler. Nu tager sig Finska Läkaresällskapet, rimligt nog, talan i saken och förklarar kategoriskt hela frågan böra bero af „att, med undantag af den psykiatriska, samtliga universitetets kliniker, äfvensom det patologiskt-anatomiska institutet“ skola förläggas till närmaste närhet af hvarandra. Detta är den vetenskapliga undervisningens kraf. Ur den synpunkten är det ifrågavarande området det lämpligaste; men det är lämpligt och bör förvärvas endast under denna „bestämda förutsättning“. Ty komme blott en del af klinikerna dit, medan de öfriga stannade där de äro, så blefve, så vidt af Läkaresällskapets förhandlingar framgår, den ena villan värre än den andra.

På sådana förutsättningar, synes det Trädgårdsnämnden, är frågan dock så löst grundad, att den väl knappast alls borde allvarligen tagas till tals. Ty, finnes det någon bestämd utsikt till att Läkaresällskapets oafvisliga „förutsättningar“ skola förverkligas? Näppeligen. Kirurgiska kliniken och barnbördsanstalten, båda jämförelsevis nya, erbjuda, enligt hvad vid Läkaresällskapets möte oemotsagdt uppgifvits, inom sina områden rikligt utrymme för alla önskliga utvidgningar. Med jämförelsevis ringa kostnad kunna således dessa, äfven i sitt nuvarande skick förträffliga, anstalter bringas till ett för lång tid framåt monstergillt skick. Är det då sannolikt att statsverkets tillgångar, hvilka förmodligen äfven under framtiden tagas i anspråk af en mängd andra ekonomiska, kulturella och humanitära behof, skola kunna påräknas för de ofantliga utgifter, uppförandet af splitternya sjukhusbyggnader på annan plats skulle kräfva? Det kan man knappast emotse. Läkare-

sällskapets uttalande, hvori Medicinalstyrelsen i sin senaste hemställan synes instämma, baserar sig, som sagt, helt och hållet på „den bestämda förutsättningen“ o. s. v. Sväfvande uttryck äro, i frågor af vikt, gemenligen till skada för hvad som yrkas. Ett sådant sväfvande uttryck är detta om „bestämda förutsättningar“. Betyder ordet „förutsättning“ här „antagande“ eller „villkor“? Det vet man ej rätt. Det *borde* väl betyda „villkor“, ty att grunda ett vidtutseende köpeaftal på antaganden, går dock klarligen ej an. Man får således „antaga“ och „försätta“, att här menas ett bestämdt villkor. Då framställer sig emellertid genast frågan: kan landets nuvarande regering vid ett eventuellt köp verkligen ikläda sig och framtida regeringar de förpliktelser ett sådant bindande villkor innebure? Det förefallar ej sannolikt. Under finansiella och andra förhållanden, dem ingen i närvarande tid kan förutse, skall helt visst en framtida regering finna sig berättigad att *icke* kassera och till Djurgårdsområdet förflytta t. ex. den kirurgiska kliniken och barnbördshuset. Klart synes alltså vara, att staden icke bör besluta sig för en eventuell tomtförsäljning på sådana villkor. Härtill kommer emellertid, att den nuvarande regeringen ingalunda ännu ens för egen del förbundit sig till vare sig det ena eller det andra. Staden har öfverhufvud alls intet anbud från statsverkets sida att operera med. Medicinalstyrelsen har endast å ämbetets vägnar gjort frågan i ett syfte som ligger dess arbetsområde nära. Men någon garanti erbjudes ej. Säljes området, så är det högst sannolikt, att de två f. n. sämst logerade klinikerna snart nog varda dit förlagda; men föga mindre sannolikt är, att det förblir därvid, kanske för all framtid. Och då står staden där, med sin park delvis förstörd, medan, å andra sidan, enligt Läkaresällskapets uttryckliga uttalande, själfva hufvudsaken är i grund förfelad och kanske sämre ställd än för närvarande. På grundvalen af sådana „förutsättningar“ är saken för den skull, enligt Trädgårdsnämndens uppfattning, icke mogen för afgörande.

Trädgårdsnämnden har såsom sin åsikt uttalat, att området på *inga* villkor *bör* afstås. Men i ingen händelse *kan* det väl afstås utan bestämda villkor och bindande garantier. Emellertid synes det ju vara klart, att de i fråga satta villkoren ej kunna antagas och än mindre någon garanti erbjudas.

Slutligen bör Trädgårdsnämnden ägna Drätselkammarens uttalande några ord af granskning, eftersom ett för visso afsevärdt stöd därmed lämnas försäljningstanken. Bland de i Drätselkammarens förslag upptagna punkterna ingår äfven villkoret, att „området i fråga kommer att bibehålla sin karaktär af park“. Om, enligt vanligt språkbruk, begreppet „park“ innefattar ej blott möjligheten att från större eller mindre afstånd *se* träd, utan äfven tillfälle att promenera och vistas bland träd, så måste Trädgårdsnämnden, med anslutning till det ofvan anförda, anse detta villkor antingen ägnadt att fullständigt kullhäfva hela projektet eller innebära en blodig, om än säkerligen ej afsedd, ironi. Tilläggas må, att medan Läkaresällskapets, af Medicinalstyrelsen förordade, förslag förutsätter att „(med undantag o. s. v.) *samtliga* universitetskliniker“ förläggas till området, Drätselkamma-

ren i detta afseende åtnöjer sig med *flertalet* (med samma undantag). Beror detta icke på något förbiseende, så vore Kammaren således benägen att tillstyrka områdets afhändande äfven på villkor, dem Läkaresällskapet funnit oantagliga.

Slutligen tillåter sig Nämnden framhålla en omständighet, som äfven i sin mån torde inverka på dispositionen af ifrågavarande område, nämligen behovet af en bekväm trafikled för den år från år tilltagande, genomgående trafiken från Kajsaniemi öfver järnvägsbanken och till Djurgården. För tillgodoseende af detta behof har Drätselkammaren uti sin tidigare åberopade skrifvelse af den 13 oktober 1904 reserverat rätt för staden att å området anordna väg från Castréngsgatan till den s. k. nya Djurgårdsvägen. För sin del har Nämnden dock ansett en direktare anslutning emellan Castréngsgatans mynning och järnvägsbanken, i enlighet med hvad bilagda af Stadsträdgårdsmästaren uppgjorda kartaskiss utvisar, vara egentligare och mer ändamålsenlig än den af Drätselkammaren föreslagna sträckningen, hvilken kunde bibehållas såsom gångbana. Vägens bredd borde enligt Nämndens åsigt utgöra 11 m., motsvarande bredden af den emellan Finska teatern och järnvägsområdet dragna gatan, hvaraf nu ifrågavarande väg kan anses utgöra en fortsättning *).

Ehuru det Trädgårdsnämnden affordrade utlåtandet i denna sak måhända icke skolat innefatta förslag till område för nya sjukhusbyggnader, anser sig Nämnden dock ej böra underlåta att antydningssvis till beaktande framhålla följande platser:

- a) det af Byggnadskontoret tidigare föreslagna området inom 11:te stadsdelen;
- b) det staten tillhöriga området söder om Sörnäs straffängelse, beläget tätt invid spårvägens ändpunkt;
- c) någon plats å Sofielunds eller Gumtäckts mark invid järnvägslinien, till hvilken plats staten, om så skulle erfordras, kunde anordna tät lokaltågstrafik;
- d) därutöfver förefaller det Nämnden som om möjlighet erbjöde sig för staten att såväl i stadens södra delar som äfven annorstädes för detta ändamål förskaffa sig enskilda tomter eller till och med inköpa hela, med billigare hus byggda kvarter.

På anförda grunder tillåter sig Trädgårdsnämnden vördsamt hemställa:

att förslaget om öfverlåtande af nu ifrågavarande område till statsverket måtte, åtminstone i sakens nuvarande skede, af Stadsfullmäktige afböjas.

På Trädgårdsnämndens vägnar:

R. F. v. Willebrand.

John Ugglä.

---

*) En afvikande mening härutinnan har uttalats af Stadsträdgårdsmästaren, som ansett en bredd af minst 16 m. å merberörda trafikled vara af behovet påkallad.

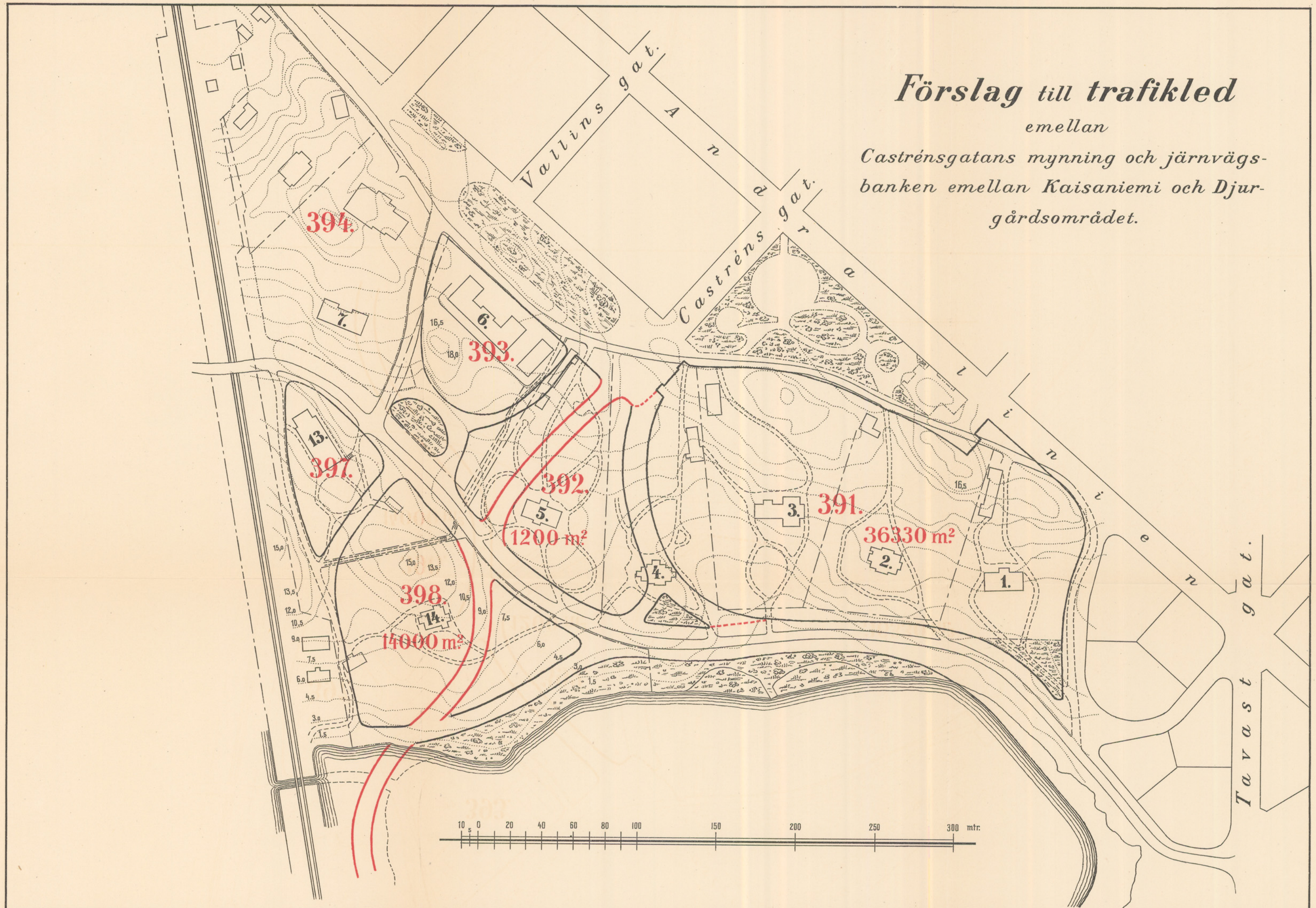
Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1906.

Förslag till trafikled

emellan

Castréngatans mynning och järnvägs-
banken emellan Kaisaniemi och Djur-
gårdsområdet.

Handlingar rörande föreslagen ny instruktion för stadens Vattenledningskontor.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 18 Januari 1906.

N:o 33.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan stadens Vattenledningskontor, efter dertill hos Drätselkammaren utverkadt tillstånd, utarbetat och jämte skrifvelse af den 27 November 1902 till Kammaren insändt förslag till ny instruktion för Vattenledningskontoret, har Drätselkammaren låtit sagda förslag genomgå och granskas af ett för ändamålet tillsatt utskott, bestående af Kammarens för tiden varande sekreterare Öfveringenjören Th. Tallqvist, ledamoten i Kammaren Herr A. Aminoff, Stadsingenjören G. Idström och Stadskamreraren T. Holmberg. Utskottet, som i saken jämväl meddelat sig med nuvarande Vattenledningsingenjören A. Skog, har i vissa delar omarbetat det ursprungliga förslaget samt med ett i Juni 1905 dateradt skriftligt betänkande, innehållande motiver för de vidtagna ändringarna, till Kammaren aflemnat ett nytt förslag till ifrågavarande instruktion.

Vid det Kammaren i dag förehaft detta ärende till slutlig behandling har Kammaren för sin del godkänt utskottets förslag; och får Drätselkammaren nu till Stadsfullmäktige insända detsamma jämte förenämnda betänkande och öfriga i saken tillkomna handlingar, hvarvid Kammaren tillåter sig vördsamt förorda fastställande i enlighet med detta förslag af ny instruktion för Vattenledningskontoret, för att, sedan densamma till tryck befordrats, omedelbart träda i tillämpning.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Edvard Loo.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan Drätselkammaren vid sammanträde den 27 November 1902 uppdragit åt ett utskott af undertecknade att närmare granska ett af Helsingfors stads Vattenledningskontor uppgjort förslag till ny instruktion för Vattenledningskontoret, har utskottet vid fullgörandet af uppdraget ansett förändringar af särskilda paragrafer uti förslaget önskvärda; och får utskottet förty bilägga ett nytt förslag till instruktion samt i afseende å motivering af de föreslagna förändringarna anföra följande.

§ 1.

Emot förslaget har utskottet ej haft något att erinra.

§ 2.

Utskottet har ansett lämpligare att „en förste och en andre maskinist, en putsare och en reservoirvakt“ ej särskildt uppräknas bland Vattenledningskontorets funktionärer, utan att nämnda personer, hvilka antagas af vattenledningsingeniören och af honom bekomma instruktioner, subsumeras under rubriken „öfrigt vid vattenverket anställd personal“.

§ 3.

Denna § har godkänts utom i afseende å följande moment:

a) utskottet har ansett vara skäl att här uppräknas alla de funktionärer, som af vattenledningsingeniören skulle antagas;

i och k) utskottet har funnit lämpligare att rapporter, debiteringslängder och räkningar, på sätt äfven i sjelfva verket härtill skett, sändas direkt till Drätselkontoret;

m) då billigt synes vara att taxan bör vara fastställd innan den skall tillämpas, har utskottet föreslagit härtill syftande förändring;

o) för att ej hinder må förefinnas att inom föreskrifven tid slutföra stadens bokslut har momentet kompletterats med ett stadgande att alla för stadens bokslut erforderliga uppgifter böra inom Januari månad till Drätselkontoret aflemnas.

(10) har uteslutits såsom öfverflödigt, enär stadgandet ingår i § 4, samt der synes hafva sin rätta plats.

Mot §§ 4 och 5 har utskottet ej haft något att anmärka.

§ 6.

Utskottet har ansett att verkmästaren, på samma sätt som af Vattenledningskontoret föreslagits beträffande den med verkmästaren likställda öfvermaskinisten, bör antagas af Drätselkammaren.

Ur § har uteslutits stadgandet om tillsyn rörande nyktert och passande uppförande samt ordning och renlighet, enär synes öfverflödigt stadga om detaljer, hvilka utan föreskrifter äro naturliga.

§ 7.

Beträffande mom. 1 har utskottet ansett skäl vara att föreslå deri stadgade uppsägningstid till två månader, eller till konformité med motsvarande tidsbestämning i fråga om verkmästaren.

Mom. a. har ansetts böra kompletteras med ett allmänt stadgande rörande värden om maskineriet.

Uti mom. b. har utskottet ansett orden „så fort ske kan“ lämpligare ersätta med uttrycket „omedelbart“.

Senare delen af mom. c. och hela mom. f. hafva bortlemnats på skäl, som framhållits i fråga om enahanda stadgande i § 6.

Sista mom. har uteslutits såsom icke rätteligen hörande till denna § och enär afgörandet af häri berörda ärende af utskottet ansetts böra ankomma på pröfning af vattenledningsingeniören.

§§ 8—10.

Dessa §§ har utskottet ansett böra ersättas med stadganden derom att vattenledningsingeniören eger bestämma deri upptagna funktionärers åligganden; och har sådant upptagits uti en *ny* § 8, der jämväl inryckts stadgande om beviljandet af kortare tids tjänstledighet åt samma personer.

§§ 11—13.

Utskottet har ansett skäl saknas att bibehålla dessa §§.

§ 14.

Har under § 9 bibehållits med uti mom. f. företagen mindre ändring, hvilken ej torde påkalla närmare motivering.

§ 15.

Denna § har såsom § 10 bibehållits med mindre ändring, hvilken ej torde tarfva motivering.

§ 16.

Denna § har bibehållits oförändrad *såsom* § 11.
Helsingfors i Juni 1905.

Adolf Aminoff.

Teodor Holmberg.

G. Idström.

Th. Tallqvist.

*Förslag till förändrad instruktion för Helsingfors stads
Vattenledningskontor.*

§ 1.

Helsingfors stads Vattenledningskontor åligger att under Drätselkammarens inseende handhafva skötseln och underhållet af stadens vattenledning, verkställa nödiga utvidgningar däraf, utföra anlutningar till hufvudrören, förvalta det för dessa ändamål nödiga material- och instrumentalförråd samt verkställa debiteringen för utdeladt vatten och af stadens vattenledningsverkstad utförda arbeten, allt i enlighet med gällande reglemente och taxa för vattenledningen samt lemnade föreskrifter.

§ 2.

Vattenledningskontoret förestås af vattenledningsingeniören och dess verksamhet handhafves af honom med biträde af en assistent, en bokhållare, en verkmästare och en öfvermaskinist, samt öfrig vid vattenverket anställd personal.

§ 3.

Vattenledningsingeniören tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag med förbehåll af ömsesides sex månaders uppsägningstid. Honom är icke tillåtet innehafva annan befattning.

Särskildt åligger honom:

a) att antaga vid vattenverket nödiga undermaskinister, putsare, reservoarkvakter samt extra biträden och kvartersmän;

b) att hafva inseende öfver att de vid vattenverket anställda personer fullgöra sina skyldigheter;

c) att uppgöra ritningar och förslag till vattenledningens utvidgande samt anordna och handhafva högsta ledningen af Vattenledningskontorets arbeten;

d) att öfvervaka, det de för vattenledningen utfärdade reglementen, taxor och öfriga föreskrifter behörigen efterlefas;

e) att tillse, det ritningar och kartor berörande vattenledningen förtecknas och vårdas samt att nödiga diarier och inventarielängder föras;

f) att ombesörja uppköp af nödiga redskap och arbetsmaterialier samt hos Drätselkammaren föreslå, hvilka af dessa skola genom infordrande af leveransanbud anskaffas;

g) att granska och godkänna dagsverks- och betingslistor äfvensom inkomna räkningar;

h) att tillse det tillfälliga brister å stadens vattenledning blifva skyndsamt afhjelpa;

i) att för hvarje månad till Drätselkontoret insända en till riktigheten bestyrkt materialrapport;

k) att årligen inom den 15 Februari, 15 Maj, 15 Augusti och 15 November till Drätselkontoret insända debetsedlar och räkningar för under nästföregående kalenderkvartal utdeladt vatten och utförda verkstadsarbeten;

l) att inom Februari månads utgång hvarje år under edsförpliktelse uppgöra och till Drätselkammaren insända redovisning öfver förvaltningen af Vattenledningskontorets förråd af sådana materialier och förnödenheter, hvilka blifvit importerade med åtnjutande af tullfrihetsförmån;

m) att årligen inom November månad till Drätselkammaren insända meddelande, huruvida skäl förefinnas att för kommande år ändra taxan för af stadens vattenledningsverkstad utförda arbeten; och bör, då ändring anses påkallad, förslag dertill i afseende å pröfning och fastställelse bifogas;

n) att årligen inom September månads utgång till Drätselkammaren afgifva förslag till nödiga arbeten för följande år jemte kostnadsberäkningar och, ifall så nödigt befinnes, ritningar;

o) att årligen inom Januari månad till Drätselkontoret aflemna alla för stadens bokslut erforderliga uppgifter; att inom Februari månad hvarje år hafva kontorets böcker avslutade samt inom Juni månad till Drätselkammaren afgifva skriftlig berättelse öfver vattenledningens förvaltning, drift och underhåll under nästföregående år;

p) att på Drätselkammarens uppdrag deltaga i värderings- och syneförrättningar, afgifva skriftliga utlåtanden och på kallelse vid Kammarens sammanträden meddela upplysningar i alla till Vattenledningskontorets verksamhet och förvaltning hörande ärenden; samt

q) att hos Kammaren skriftligen eller muntligen göra framställning och väcka förslag uti allt, som till hans verksamhetsområde hör.

§ 4.

Assistenten tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag och efter vattenledningsingenjörens hörande, med förbehåll af ömsesides sex månaders uppsägningstid. Honom är icke tillåtet innehafva annan befattnings.

Hans åligganden äro:

a) att handhafva närmaste ledningen af och tillsynen öfver de vattenledningsarbeten, hvilkas öfvervakande icke enligt denna instruktion eller vattenledningsingenjörens bestämmande ålagts annan person;

b) att kontrollera riktigheten af dagsverks- och betingslistor samt räkningar för arbeten, som under hans ledning utföras; samt

c) att biträda vattenledningsingeniören och vid förfall för honom träda i hans ställe.

§ 5.

Bokhållaren tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag och efter vattenledningsingeniörens hörande, med förbehåll af ömsesides sex månaders uppsägningstid.

Hans åligganden äro:

a) att föra Vattenledningskontorets böcker jemte dertill hörande diaries och förteckningar;

b) att sammanställa dagsverkslistor och verkställa andra till förvaltningen hörande uträkningar;

c) att verkställa uppdebiteringen af afgifter för utdeladt vatten och af stadens vattenledningsverkstad utförda arbeten; samt

d) att bokföra och kontrollera det under kontorets inseeende stående material- och instrumentalförråd samt uppgöra den i § 3 mom. i nämnda materialrapport, äfvensom i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingeniören honom förelägger.

§ 6.

Verkmästaren antages af Drätselkammaren på vattenledningsingeniörens förslag med förbehåll af ömsesides två månaders uppsägningstid.

Hans åligganden äro att i enlighet med af vattenledningsingeniören meddelade föreskrifter:

a) ombesörja, att ingående beställningar blifva såvidt möjligt i tur och ordning utförda;

b) öfvervaka, att verkstadspersonalen fullgör sina skyldigheter;

c) handhafva närmaste vården och kontrollen af verkstadens materialförråd samt bokföra de till hvarje utfördt arbete åtgångna materialier och dagsverken;

d) upprätta dagsverkslistor för verkstadens personal; samt

e) i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingeniören honom förelägger.

§ 7.

Öfvermaskinisten antages af Drätselkammaren efter vattenledningsingeniörens förslag, med förbehåll af ömsesides två månaders uppsägningstid.

Hans åligganden äro att i enlighet med af vattenledningsingeniören meddelade föreskrifter:

a) öfvervaka vattenfiltreringen och uppfordringen i Gammelstaden samt handhafva vården om dertill hörande maskiner och anläggningar;

b) ombesörja smärre löpande remonter af vattenledningens maskiner, apparater och inrättningar i Gammelstaden samt omedelbart anmäla om erforderliga större reparationsarbeten;

- c)* tillse att arbetspersonalen fullgör sina skyldigheter;
- d)* handhafva närmaste vården och kontrollen af vattenledningens material- och instrumentalförråd i Gammelstaden;
- e)* upprätta dagsverkslistor för arbetspersonalen i Gammelstaden; samt
- f)* i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingenjören honom förelägger.

§ 8.

Förste och andre maskinistens, putsarens och reservoarvaktens samt öfriga biträdens åligganden bestämmas af vattenledningsingenjören, som jemväl eger bevilja nämnda funktionärer tjänstledighet på högst 14 dagar.

§ 9.

För vinnande af enhet uti sådana arbeten, förslag och tjänsteåtgärder, hvilka beröra såväl Byggnads- som Vattenledningskontorens verksamhetsområden, skall iakttagas:

a) att i den mån, förslag till anläggning af ny stadsdel, gata eller plats, hvarest vattenledning kan ifrågakomma, å Byggnadskontoret uppgöras, Vattenledningskontoret derom underrättas för uppgörande af projekt till sagda ledningar;

b) att, vid uppgörande af utgiftsstat för påföljande år, Byggnadskontoret sednast inom den 15 September hvarje år meddelar Vattenledningskontoret hvar stensättningsarbeten, gatuplanering eller afloppskanal af Byggnadskontoret komma att föreslås, för den händelse att arbeten å vattenledningen samtidigt böra derstädes utföras;

c) att Vattenledningskontoret inom samma tid meddelar Byggnadskontoret, hvar utvidgning eller omläggning af vattenledningsnätet är afsedd att utföras, för den händelse Byggnadskontoret kunde låta samtidigt der verkställa andra, tilläfvventyrs nödiga arbeten;

d) att, om vattenledning skall anläggas å sträckor, der Byggnadskontoret har att utföra planering eller anlägga afloppskanal, nödig graf äfven för vattenledningen upptages och igenfylls genom Byggnadskontorets försorg, men att, der vattenledning ensam eller i sammanhang med endast stensättning anlägges, densamma utföres af Vattenledningskontoret. Skulle särskilda omständigheter föranleda annat arbetssätt, meddelar Drätselkammaren, efter stadsingenjörens och vattenledningsingenjörens hörande, närmare föreskrifter;

e) att arbeten, hvarigenom stadens aflopps- eller vattenledningsrör jemte dertill hörande inrättningar utsättas för frysning, rörbrott och otätheter, icke af Vattenlednings- eller Byggnadskontoret företagas, utan att det kontor, till hvars verksamhetsområde underhållet af dessa rörledningar m. m. hör, derom erhållit vetskap;

f) att underrättelse om syneförrättningar, som på Drätselkammarens förordnande verkställas af Byggnadskontorets tjänstemän, delgifvas Vattenlednings-

kontoret, hvilket derest dess verksamhetsområde häraf beröres, äger i förrättningen deltaga;

g) att, vid behof, Byggnads- och Vattenledningskontoren skola ställa de material, redskap och instrumenter, som af desamma innehafvas och för tillfället kunna undvaras, till det andra kontorets disposition; samt

h) att Byggnads- och Vattenledningskontorens tjänstemän samråda angående gemensamma arbetens utförande.

§ 10.

Tjänstledighet kan af Drätselkammaren beviljas vattenledningsingeniören, assistenten, bokhållaren, verkmästaren och öfvermaskinisten för en tid af högst 14 dagar; ansökan om längre tids ledighet inlemnas genom Drätselkammaren till Stadsfullmäktige.

§ 11.

Vattenledningskontoret hålles öppet för allmänheten hvarje söckendag på tid, som af Drätselkammaren bestämmes.

HELSINGFORS STADS VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors,
den 27 November 1902.
N:o 1,980.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Jemlikt Kammarens beslut för den 30 Oktober innevarande år § 19 har kontoret härhos äran insända förslag till ny instruktion för vattenledningskontoret, hvilket i princip ansluter sig till stadgandena i den nu gällande instruktionen, men derutöfver upptager ett större antal föreskrifter och bestämmelser, hvilka hittills funnits spridda i Stadsfullmäktiges handlingar och Kammarens protokollsutdrag m. fl. Derjemte hafva på grund af ökad erfarenhet och mera utvecklade förhållanden några nya stadganden, men äfven några uteslutningar af äldre föreslagits, alla i korthet motiverade i bilagan 1,980 b. I förslaget betecknas förändringar och tillägg med kursiv stil, uteslutningar med — — — —, samt hänvisningar till motiveringen med siffror inom parentes. Den nu gällande instruktionen för vattenledningskontoret betecknas med gla instr.

Kontoret får vördsamt anhålla att förslaget remitteras för erhållande af utlåtande angående § 3 mom. k) och o) till Drätselkontoret samt angående § 14

till Byggnadskontoret, äfvensom att Kammaren derefter ville granska och till Stadsfullmäktiges fastställelse insända detsamma.

Att efter instruktionens fastställelse densamma befordras till tryck samt alla deri nämnda vattenledningens tjänstemän och betjente affordras skriftlig förbindelse att ställa sig den nya instruktionen till efter rättelse, har kontoret äran föreslå. Som ofvan.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR

Helsingfors,
den 27 November 1902.

N:o 1,980 a.

Förslag till förändrad instruktion för Helsingfors stads Vattenledningskontor.

§ 1.

Helsingfors stads Vattenledningskontor åligger att under Drätselkammarens inseende handhafva skötseln och underhållet af stadens vattenledning, verkställa nödiga utvidgningar deraf, (1) *utföra anslutningar till hufvudrören*, förvalta det för dessa ändamål nödiga material och instrumentalförråd samt verkställa debiteringen för utdeladt vatten (1) *och af stadens vattenledningsverkstad utförda arbeten*, allt i enlighet med gällande reglemente och taxa för vattenledningen samt lemnade föreskrifter.

§ 2.

Vattenledningskontoret förestås af vattenledningsingeniören och dess verksamhet handhafves af honom med biträde af (2) *en assistent, en bokhållare, en verkmästare, en öfvermaskinist, en förste och en andre maskinist, en putsare och en reservoirtakt.*

§ 3.

Vattenledningsingeniören tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag (3) *med förbehåll af ömsesides sex månaders uppsägningstid.* Honom är icke tillåtet innehafva annan befattning.

Särskildt åligger honom:

- a) att antaga nödiga (4) *extra biträden och kvartersmän*;
  - b) att hafva inseende öfver att de vid Vattenledningskontoret anställda personer fullgöra sina skyldigheter;
  - c) att uppgöra ritningar och förslag till vattenledningens utvidgande samt anordna och (5) *handhafva högsta ledningen af Vattenledningskontorets arbeten*.
  - d) att öfvervaka, det de för vattenledningen utfärdade (6) *reglementen, taxor och öfriga föreskrifter* behörigen efterlefas.
  - e) att tillse, det ritningar och kartor berörande vattenledningen förtecknas och vårdas samt att nödiga diariier och inventarielängder föras;
  - f) att ombesörja uppköp af nödiga redskap och arbetsmaterialier samt hos Drätselkammaren föreslå, hvilka af dessa skola genom infordrande af leveransanbud anskaffas;
  - g) att granska och godkänna dagsverks- och betingslistor äfvensom inkomna räkningar;
  - h) att tillse det tillfälliga brister å stadens vattenledning blifva skyndsamt afhjelpa;
  - i) att för hvarje månad till Drätselkammaren insända en till riktigheten bestrykt materialrapport;
  - k) (7) *att inom den 15 Februari, 15 Maj, 15 Augusti och 15 November hvarje år till Drätselkammaren insända debetsedlar och räkningar för under nästföregående kalenderkvartal utdeladt vatten och utförda verkstadsarbeten*;
  - l) (8) *att inom Februari månads utgång hvarje år under edsförpligtelse uppgöra och till Drätselkammaren insända redovisning öfver förvaltningen af Vattenledningskontorets förråd af sådana materialier och förnödenheter, hvilka blifvit importerade med åtnjutande af tullfrihetsförmån*;
  - m) (1) *att årligen inom Januari månads utgång till Drätselkammaren insända förslag till taxa under det löpande året för af stadens vattenledningsverkstad utförda arbeten*;
  - n) att årligen inom *September månads utgång* (9) till Drätselkammaren afgifva förslag till nödiga arbeten för följande år jemte kostnadsberäkningar och, i fall så nödigt finnes, ritningar samt
  - o) att inom Februari månad (25) hvarje år hafva kontorets böcker afslutade samt inom Juni månad till Drätselkammaren afgifva skriftlig berättelse öfver vattenledningens förvaltning, drift och underhåll under nästföregående år.
  - (10) *Vid förfall för vattenledningsingenjören träder assistenten i hans ställe.*
- Vattenledningsingenjören skall äfven på Drätselkammarens uppdrag deltaga i värderings- och syneförrättningar, afge skriftliga utlåtanden och på kallelse vid Kammarens sammanträden meddela upplysningar i alla till Vattenledningskontorets verksamhet och förvaltning hörande ärenden.
- Honom tillkommer ock att hos Kammararen skriftligen eller muntligen göra framställning och väcka förslag uti allt, som till hans verksamhetsområde hör.

§ 4 (ny)

(10) *Assistenten tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag och efter vattenledningsingenjörens hörande, med förbehåll af ömsesides sex månaders uppsägningstid. Honom är icke tillåtet innehafva annan befattning.*

Hans åligganden äro:

a) *att handhafva närmaste ledningen af och tillsynen öfver de vattenledningsarbeten, (1) hvilkas öfvervakande icke enligt denna instruktion eller vattenledningsingenjörens bestämmande ålagts annan person;*

b) *att kontrollera riktigheten af dagsverks- och letingslistor samt räkningar för arbeten, som under hans ledning utföras; samt*

c) *att biträda vattenledningsingenjören och vid förfall för honom träda i hans ställe.*

§ 5 (g:la instr. § 4)

Bokhållaren tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag och efter vattenledningsingenjörens hörande, (3) *med förbehåll af ömsesides sex månaders uppsägningstid.*

Hans åligganden äro:

a) *att föra Vattenledningskontorets böcker (12) jemte dertill hörande diaries och förteckningar;*

b) *att sammanställa dagsverkslistor och verkställa andra till förvaltningen hörande uträkningar:*

c) *att verkställa uppdebiteringen af utdeladt vatten (1) och af stadens vattenledningsverkstad utförda arbeten; samt*

d) *att bokföra och kontrollera det under kontorets inseende stående material- och instrumentalförråd samt uppgöra den i § 3 mom. 1 nämnda materialrapport äfvensom i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingenjören honom förelägger. (27)*

-----

§ 6 (ny)

(13) *Verkmästaren antages af vattenledningsingenjören med förbehåll af ömsesides två månaders uppsägningstid.*

Hans åligganden äro att i enlighet med af vattenledningsingenjören meddelade föreskrifter

a) *ombesörja, att ingående beställningar blifva såvidt möjligt i tur och ordning utförda;*

b) *öfvervaka, att verkstadspersonalen fullgör sina skyldigheter samt iakttagert ett nyktert och passande uppförande;*

- c) handhafva närmaste vården och kontrollen af verkstadens materialförråd samt bokföra de till hvarje utfördt arbete åtgångna materialier och dagsverken;
- d) upprätta dagsverkslistor för verkstadens personal;
- e) tillse att de i verkstadsbyggnaden bosatta personerna iakttaga ordningens och renlighetens fordringar, äfvensom
- f) i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingenjören honom förelägger.

§ 7 (ny).

(14) Öfvermaskinisten antages af Dsätsekkammaren på vattenledningsingenjörens förslag, med förbehåll af ömsesides tre månaders uppsägningstid.

Hans åligganden äro att i enlighet med af vattenledningsingenjören meddelade föreskrifter

- a) öfvervaka vattenfiltreringen och uppfordringen i Gammelstaden.
  - b) ombesörja smärre löpande remonter af vattenledningens maskiner, apparater och inrättningar i Gammelstaden samt så fort ske kan anmäla om erforderliga större reparationsarbeten;
  - c) tillse att arbetspersonalen fullgör sina skyldigheter samt iakttagert ett nyktert och passande uppförande;
  - d) handhafva närmaste vården och kontrollen af vattenledningens material- och instrumentalförråd i Gammelstaden;
  - e) upprätta dagsverkslistor för arbetspersonalen i Gammelstaden;
  - f) tillse att i boningshuset för vattenledningspersonalen samt å samtliga vattenledningens områden i Gammelstaden städse ordning och renlighet äro rådande; samt
  - g) i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingenjören honom förelägger.
- Vid förfall för öfvermaskinisten träder förste maskinisten i hans ställe.

§ 8 (ny).

(14) Förste och andre maskinisten antagas af vattenledningsingenjören med förbehåll af ömsesides två månaders uppsägningstid. Deras åligganden äro att i tur och ordning enligt öfvermaskinistens närmare anvisning förrätta dags- och nattjenstgöringen vid vattenuppfodringsverket, samt i öfrigt fullgöra de uppdrag, hvilka öfvermaskinisten dem förelägger.

Vid förfall för öfvermaskinisten träder förste maskinisten i hans ställe, samt ersättes i sin tur af andre maskinisten.

§ 9 (ny).

(14) Putsaren antages af vattenledningsingenjören med förbehåll af en månads ömsesidig uppsägningstid. Hans åliggande är att biträda den förut nämnda maskinpersonalen enligt öfvermaskinistens närmare anvisning.

§ 10 (ny).

(15) *Rsservoirvakten antages af vattenledningsingeniören med förbehåll af ömse-sides en månads uppsägningstid. Hans åligganden bestå hufvudsakligast i renhållning af vattenborgens närmaste omgivning, snöskottning, anteckning af vattenståndet, dejoure-ring vid telefonen m. m., enligt vattenledningsingeniörens närmare anvisning.*

§ 11 (ny).

(16) *De i §§ 5—10 nämnda tjänstemän och betjente få utom sin tjänst innehafva annan befattning endast med vattenledningsingeniörens för hvarje särskildt fall ut-verkade samtycke.*

§ 12 (ny).

(17) *Det i §§ 3—10 gjorda förbehåll om viss uppsägningstid för vattenledningens tjänstemän och betjente eger giltighet endast för den händelse, att afgången från tjänsten icke sker i följd af groft tjänstefel eller brott mot allmän lag, och ankommer det i sådan händelse på Stadsfullmäktige, Drätselkammaren och vattenledningsingeniören att efter omständigheterna förkorta eller upphäfva uppsägningstiden för de tjänstemän och betjente, hvilka af dem till sina befattningar antagits.*

§ 13 (gla instr. § 5).

Samtliga vid vattenledningen anställda tjänstemän och betjente stå under vat-tenledningsingeniörens befäl och emottaga endast af eller genom honom befallningar i tjänsten.

§ 14 (gla instr. § 6).

För vinnande af enhet uti sådana arbeten, (18) *förslag och tjänsteåtgärder, hvilka beröra såväl Byggnads- som Vattenledningskontorets verksamhetsområde, skall iakttagas:*

a) att i den mån, förslag till anläggning af ny stadsdel, gata eller plats, hvarest vattenledning kan ifrågakomma, å Byggnadskontoret uppgöras, Vattenledningskontoret derom underrättas för uppgörande af projekt till sagda ledningar;

b) att, vid uppgörande af utgiftsstat för påföljande år, Byggnadskontoret sednast inom (19) *den 15 September hvarje år* meddelar Vattenledningskontoret hvar stensättningsarbeten, gatuplanering eller afloppskanal af Byggnadskontoret komma att föreslås, för den händelse att arbeten å vattenledningen samtidigt böra derstä-des utföras;

c) att Vattenledningskontoret inom samma tid meddelar Byggnadskontoret, hvar utvidgning eller omläggning af vattenledningsnätet är afsedd att utföras, för den händelse Byggnadskontoret kunde låta samtidigt der verkställa andra, tilläfventyrs nödiga arbeten;

d) att, om vattenledning skall anläggas å sträckor, der Byggnadskontoret har att utföra planering eller anlägga afloppskanal, nödig graf äfven för vatten-

ledningen upptages och igenfylls genom Byggnadskontorets försorg, men att, der vattenledning ensam eller i sammanhang med endast stensättning anläggas, densamma utföres af Vattenledningskontoret. Skulle särskilda omständigheter föranleda annat arbetssätt, meddelar Drätselkammaren, efter stadsingenjörens och vattenledningsingenjörens hörande, närmare föreskrifter;

(20) e) *att arbeten, hvarigenom stadens aflopps- eller vattenledningsrör jemte dertill hörande inrättningar utsättas för frykning, rörbrott och otäthet, icke af Vattenlednings- eller Byggnadskontoret företagas, utan att det kontor, till hvars verksamhetsområde underhållet af dessa rörledningar m. m. hör, derom erhållit vetskap;*

(21) f) *att vid syneförrättningar, granskning af ritningar till nybyggnader o. d., hvilka af Byggnadskontorets tjänstemän verkställas, Vattenledningskontoret, derest dess verksamhetsområde häraf beröres, lemnas tillfälle att yttra sig inför Drätselkammaren, enligt af Kammaren utfärdade närmare föreskrifter;*

g) att, vid behof, Byggnads- och Vattenledningskontoren skola ställa de material, redskap och instrumenter, som af desamma innehafvas (22) och för tillfället kunna undvaras, till det andra kontorets disposition; samt

h) att Byggnads- och Vattenledningskontorens tjänstemän samråda angående gemensamma arbetens utförande.

§ 15 (gla instr. § 7).

(23) — — — — —

(24) *Tjänstledighet kan af vattenledningsingenjören beviljas Vattenledningskontorets tjänstemän och betjente för en tid af högst en vecka, med förbehåll att inga kostnader härigenom åhvälfvas staden; ansökan om längre tids ledighet, inlemnas genom Vattenledningskontoret till Drätselkammaren.*

Tjänstledighet kan af Drätselkammaren beviljas dessa tjänstemän och betjente för en tid af högst 14 dagar; ansökan om längre tids ledighet inlemnas genom Drätselkammaren till Stadsfullmäktige.

(26) — — — — —

§ 16 (gla instr. § 8).

Vattenledningskontoret hålles öppet för allmänheten hvarje söckendag på tid, som af Drätselkammaren bestämmes.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors

den 27 November 1902.

*Motivering af förslag till ny instruktion för stadens
Vattenledningskontor.*

N:o 1,980 b.

1) Reglem. o. taxa för vattenl. § 4 mom. l. — 2) Personalen uppräknas i samma ordningsföljd, som i årsbudgeten. — 3) Gla instr. § 7 mom. l. — 4) Byggnadskontorets instr. § 3 mom. c). — 5) D:o d:o mom. a). — 6) Taxor finnas såväl för försåldt vatten, som för utförda arbeten, öfriga föreskrifter böra äfven beaktas och efterlefas. — 7) Drätselkammarens beslut 17 Mars 1892 § 27. — 8) D:o d:o 18 November 1881 § 4. — 9) Byggnadskontorets instr. § 3 mom. l). — 10) Stadsfullmäktiges handl. 1900 N:o 20 pag. 55. Vattenledningskontorets skrif. 11 Okt. 1900 N:o 1,710. Byggnadskontorets instr. § 4. — 11) Denna inskränkning äsyftar, att assistenten icke må anses vara skyldig att annat än i erforderliga fall öfvervaka i Gammelstaden eller hos privata konsumenter pågående arbeten, hvilka i regeln ske under uppsigt af särskildt härför antagna personer. — 12) Då uttrycket, „diarier och förteckningar“ i gla instr. § 4 mom. a) ansetts alltför obestämdt, har ett försök till precisering deraf gjorts. — 13) Gla instr. innehåller ingen bestämning om verkmästarens antagande, hvadan detta skett af vattenledningsingeniören. Hela denna nya § stöder sig f. ö. på grunder, som vidhandengifvits af en längre erfarenhet vid vattenledningsverkstadens bedrifvande. — 14) Stadsfullmäktiges handl. 1899 N:o 39 pag. 4 & 5—15. Dessa föreskrifter grunda sig endast på hittillsvarande kutym. — 16) Äfven med fortfarande tillämpning af principen, att en del tjänstemän m. m. icke äro förbjudna att innehafva annan befattning, torde det dock billigtvis få bero på vattenledningsingeniörens pröfning in casu, om en sådan rätt kan medgifvas utan intrång på tjänsteverksamheten. — 17) Enär det tyvärr förekommit, att man varit tvungen att omedelbart afhålla vattenledningens betjente från tjänsteutöfning på grund af grofva förseelser, har det ansetts påkalladt, att för dylika händelser afskåra möjligheten för påyrkande af full lön under den kontraherade uppsägningstiden utan motsvarande arbetsprestation. — 18) Fältet för samverksamhet har något förstörats, jmf. mom. e) och f), på grund af större erfarenhet och mera utvecklade förhållanden, än de, hvilka egde rum vid gla instr. utarbetande. — 19) En följd af § 3 mom. n) af föreslaget. — 20) Fordringarna i detta mom. torde i princip anses för i allo befogade från hvardera kontorets synpunkt. Deras tillämpning i praktiken torde ej heller i framtiden medföra större svårigheter än hittills. — 21) Drätselkammarens beslut 13 April § 6. — 22) Sjelffallet. — 23) Uppsägningstiden är förut angifven för en och hvar af vattenlednin-

gens funktionärer. — 24) Detta förslag afser främst den af vattenledningsingeniören direkt antagna personalen, men i andra rummet, till undvikande af dröjsmål och omgångar, äfven de öfriga tjänstemännen, för händelse t. ex. af sjukdomsfall, brådskande enskilda angelägenheter e. dyl. Kutym har ock varit, att vattenledningens betjente delvis erhållit en veckas semesterledighet under de sednaste åren sig tilldelad af vattenledningsingeniören. Om det föreslagna mom. icke i sin helhet kan godkännas, vore det önskligt, att det finge gälla åtminstone beträffande den af vattenledningsingeniören antagna personalen. — 25) Oaktadt denna fatalietid ingår i gla instr., har kontoret uppmanats att hafva böckerna afslutade redan inom Januari månad, med hänvisning till Kommunalförfattningen. Genom den sednast fastställda instruktionen för stadens inventeringsmän blir ett bokslut inom Januari dock en omöjlighet, hvadan kontoret förslagsvis åter upptagit den tidigare bestämmelsen. — 26) Stadsingeniörens, visserligen aldrig i anspråk tagna skyldighet att tjänstförätta för vattenledningsingeniören, upphör enligt § 4 mom. e). — 27) Hänvisningen i gla instr. § 4 sista mom. till § 6 af Byggnadskontorets instr. har ansetts öfverflödig, då allt som säges i sistnämnda § äfven ingår i gla instr. §§ 4 och 5 af förevarande förslag.

C. Hausen.

Handlingar rörande ersättning åt presterskapet i Helsinge socken samt domhafvanden i Helsinge domsaga i anledning af införlifvandet utaf Gumtäckt m. fl. lägenheter med Helsingfors stad.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 1 Februari 1906.

N:o 52.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Beträffande införlifvandet af Gumtäckt m. fl. lägenheter i Helsinge socken med Helsingfors stad har genom Kejsarliga Senatens beslut af den 29 Maj 1905 föreskrifvits att öfverföringen af ifrågavarande lägenheter skulle såväl i administrativt och ecklesiastiskt som i judicielt afseende träda i kraft den 1 Januari 1906, hvarvid dock de nuvarande ecklesiastiske löntagarene i Helsinge socken äfvensom härads höfdingen i Helsinge domsaga, så länge de uti sina innehafvande tjänster kvarstode, egde af Helsingfors stad årligen uppbära det vederlag för minskning i inkomster, hvilket dem i sådant afseende lagligen tillkomme.

På grund af omförmälda beslut hafva ej mindre kyrkoherden i Helsinge socken K. A. L. Tallqvist och kapellanen dersammastädes Knut Palmroth, gemensamt, än härads höfdingen i Helsinge domsaga Hofrättsassessorn Albert Stigzelius uti skrivelser hos Drätselkammaren gjort framställning om bestämmande af antydda vederlag till belopp som i berörda skrivelser uppgifves.

Hvad först vidkommer presterskapet i Helsinge socken hafva kyrkoherden Tallqvist och kapellanen Palmroth, stödande sig på deras skrivelse bilagda, af församlingens kyrkovärd och den af kyrkostämman utsedde uppbördsmanen officiellt afgifna uppgifter för ecklesiastika redovisningsåret $\frac{1}{5}$ 1903— $\frac{1}{5}$ 1904, beräknat det dem gemensamt tillkommande årliga ersättningsbeloppet till 3,304 mark 34 penni enligt följande specifikation:

Efter mantal utgående prestaflöning från Gumtäckt egendom med halfva
Kottby hemman, från Mejlans skattehemman och från Grejus
kronohemman . . . . .

96: —

Afgifter af betalningsskyldige personer å dessa lägenheter, Fmk 1,827: —, med afdrag af $\frac{1}{3}$ (Fmk 541: 69) af det belopp som påförts i Hermanstad och Majstad bosatta personer	1,285: 34
Afgiften enligt skattören, åsatta personer och industriella inrättningar	1,573: —
Kansliinkomster	300: —
För barndop, vigslar och begrafningar ute i socknen.	50: —
	Summa Fmk 3,304: 34

Uti skrifvelsen framhålles för öfrigt att presterskapet i följd af befolkningens årligen, förnämligast genom inflyttning till ifrågavarande områden skeende ökning kunnat efterhand påräkna ökade löneförmåner.

Domhafvanden i Helsinge domsaga har bestämt sitt anspråk till 700 mark per år, af hvilket belopp 360 mark utgör vederlag för frångången tingsgästning och 340 mark ersättning för minskad expeditionslösen. Beträffande grunderna för denna beräkning hänvisas till en i transsumt bilagd, af bemälda domhafvande till Kejslerlige Åbo Hofrätt aflåten skrifvelse af den 17 Januari 1905, innehållande yttrande i frågan om förenämnda lägenheters införlifvande med staden. Deraf framgår att den för år 1904 uppdebiterade tingsgästningen från de å lägenheterna bosatta innebyggarene, enligt häradsskrifvareintyg, utgjort 378 mark 35 penni, samt att den expeditionslösen som ingått i beräkningen, eller för expeditioner uti inteckningsärenden och för gravationsbevis, i medeltal för de år, hvarunder Assessorn Stigzelius innehaft domsagan, lemnat en behållning af 145 mark för inteckningsärenden och 196 mark för gravationsbevis. Enär jämlikt 3 § i Kejslerliga Förordningen den 25 Januari 1886 den fattigare befolkningen vore befriad från tingsgästning, kunde det med säkerhet antagas att af det uppdebiterade beloppet tingsgästning minst 360 mark skulle inflyta. Beträffande expeditionslösen har af Assessorn Stigzelius framhållits, att denna, såsom utgörande en hufvudsaklig del af häradshöfdingens löneförmåner, icke kunde betraktas såsom enbart sportelinkomst. Särskildt vore detta icke fallet med lösen för ofvanberörda slag af expeditioner, hvilken, såsom jämförelsevis stor i förhållande till det med dessa expeditioner förenade arbetet, egentligen borde anses som lönebidrag.

Vid bedömande af de framställda anspråken torde böra bemärkas, att det af presterskapet nu fordrade ersättningsbeloppet något understiger det år 1900 af dåvarande kyrkoherden i Helsinge i antydt afseende uppgifna beloppet, ehuru väl det af Kammaren då för ärendet tillsatta utskottet, med tillämpande af ett något större afdrag på grund af afkortningar än det nu medgifna (se Stfges tryckta handlingar N:o 14 för 1900, sid. 12) uttalat den mening att presterskapet i Helsinge för dem frångående inkomster borde vara fullt ersatt med 2,700 mark per år. Enär Kammaren genom införskaffadt intyg från häradsskrifvarekontoret förvissat sig om att antalet betalningsskyldiga personer å de med staden nu införlifvade lägenheterna icke blifvit för lågt beräknadt, har Kammaren funnit skäl till anmärkning

beträffande storleken af det nu fordrade vederlaget såvidt det hänför sig till den egentliga prestafflöningen icke förekomma. Då deremot kansliinkomster och arvoden för presterliga förrättningar ute i socknen, hvilka nu äfven ingå i ersättningsanspråket, i sjelfva verket böra betraktas såsom en direkt godtgörelse för arbete, som jämte åtskilligt annat, oaflöndt arbete nu bortfaller, har Drätselkammaren ansett något vederlag för inkomster under dessa rubriker icke böra ifrågakomma. Hvad angår den proportion, enligt hvilken vederlaget borde emellan kyrkoherden och kapellanen fördelas, har Drätselkammaren, på förfrågan, inhemtat att enligt Kejsersliga Förordningen den 5 Augusti 1886 angående reglering af presterskapets aflöning, hvilken förordnings bestämmelser tillämpas i Helsinges socken, af aflöningsförmånerna $\frac{2}{3}$ tillkomma kyrkoherden och $\frac{1}{3}$ kapellanen.

Då den af häradschefdingen i Helsinges domsaga följda beräkningsgrunden, enligt hvilken en del af expeditionslösen hänförts till sådana aflöningsförmåner, för hvilka vederlag bör utgå, synes ega skäl för sig och då anspråket i öfrigt förefaller Kammaren måttfullt, har Drätselkammaren trott sig böra tillstyrka fastställande af det domaren tillkommande vederlaget till fordrade 700 mark per år.

De vederlag som nu komma att beviljas skulle sjelffallet utgå endast så länge vederbörande tjänstemän i sina resp. befattningar kvarstå.

Kammaren får slutligen anmäla att, på sätt i den Kammarens budgetförslag för år 1906 åtföljande skrifvelse antyds, utgifterna för nu ifrågavarande vederlag äro afsedda att bestridas ur det under XV hufvudtiteln upptagna anslaget „Kostnader för Gumtäck, Mejlans och Grejus“.

Öfversändande härjämte förenämnda skrivelser med tillhörande handlingar, får Drätselkammaren på grund af hvad ofvan anförts värdsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta:

att de vederbörande presterskap och domare tillkommande vederlag för frångångna inkomster på grund af Gumtäckts m. fl. lägenheters införlifvande med staden skola, räknadt från innevarande års början, utgå med följande belopp per år, nemligen för kyrkoherden K. A. L. Tallqvist och kapellanen Knut Palmroth gemensamt 2,954 mark 34 penni, hvaraf belöpa sig å den förre tvåtredjedelar och å den senare en tredjedel, samt för Hofrättsassessorn Albert Stigzelius med 700 mark, att af bemälda tjänstemän åtnjutas så länge de enhvar i sina resp. befattningar kvarstå.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Edvard Loo.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan Kejsrerliga Senaten den 20 Maj innevarande år beslutit att öfverföringen af Gumtäckt egendom i Gumtäckt by och dermed i samband varande Kottby halfva skattehemman i Kottby by, Hindersnäs eller Mejlans enstaka skattehemman samt Grejus kronohemman i Lillhoplaks by af Helsinge socken skall jemväl i ecklesiastiskt afseende träda i kraft den 1 Januari 1906 samt tillförsäkrat presterskapet i Helsinge församling att af Helsingfors stad årligen uppbära vederlag för minskning i dess inkomster så att löntagares rätt icke kränkes så länge de uti sina nu innehafvande tjenster kvarstå, får undertecknad Tallqvist, kyrkoherde i Helsinge och undertecknad Palmroth, kapellan dersammastädes, härhos vördsammast till Drätselkammaren insända bestyrkta afskrifter och transsumt af officiella handlingar, hvilka utvisa att de inkomster, som vi för närvarande åtnjuta från ofvannämnda del af församlingen, belöpa sig sammanlagdt till finska mark tretusentrehundrafyra 34 penni eller

af nämnda lägenheter i mantal	Fmk	96: —
af betalningsskyldige personer å desamma Fmk 1,827, men med afdrag af $\frac{1}{3}$ eller 541 mk 66 p. af det belopp som vanligen icke kunnat indrifvas från Hermanstad och Majstad		1,285: 34
äfvensom af å personer och industriella inrättningar påförda skattören		1,573: —
hvarutom kansliinkomsten utgjort		300: —
och för barndop, vigslar och begrafningar ute i socknen influtit		50: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>3,304: 34</u>

och anse vi oss härvid äfven böra framhålla att genom befolkningens årligen skeende tillökning, förnämligast genom inflyttning till dessa områden vi under årens lopp otvifvelaktigt komme att påräkna ökade löneförmåner från nämnda del af församlingen.

Jemte det vi bringa detta till Drätselkammarens kännedom anhålla vi att oss tillkommande vederlag för minskning i inkomster och med hänseende till att vår rätt som löntagare icke varder kränkt, måtte till oss årligen utbetalas förslagsvis i midten af året eller den 1 Juli.

K. A. L. Tallqvist.
Kyrkoherde i Helsinge.

Knut Palmroth.
Kapellan i Helsinge.

Transsumt.

Statistiska uppgifter rörande Helsinge landsförsamlings utgifter och inkomster under redovisningsåret $\frac{1}{5}$ 1903— $\frac{1}{5}$ 1904 samt tillgångar och skulder vid utgången af samma redovisningsår $\frac{1}{5}$ 1904.

	<i>Fmy.</i>	<i>pi.</i>
<i>A. Församlingens utgifter $\frac{1}{5}$ 1903—$\frac{1}{5}$ 1904.</i>		
1. Tjänstemännens och kyrkobetjeningens aflöning:		
Prestaflöning, enligt mantal i kontant	1,344	—
” ” antal personer	7,120	80
” ” kor	—	—
” ” skattören	6,591	—
” ” mantal 336 hlr råg å 11 mk	3,696	—

<i>B. Församlingens inkomster $\frac{1}{5}$ 1903—$\frac{1}{5}$ 1904.</i>		
1. Skatter enligt mantal. Antalet mantal i församlingen utgjorde 112.		
Åt presterskapet råg 200 liter för hvarje helt mantal, tillhopa 336 hektoliter å 11 mk hl	3,696	—
Åt presterskapet i kontant för hvarje mantal 12 mk tillhopa	1,344	—
2. Personella utskylder: prestatflöning för 3,845 män å 1 mk 20 p. och för 4,178 kvinnor å 60 pi	4,614	—
	2,506	80
3. Utskylder i boskapsprodukter	—	—
4. Enligt skattören utgående utskylder:		
Prestaflöning för 13,182 skattören å 50 p. per skattöre	6,591	—
-----	-----	-----
-----	-----	-----

Att samtliga förenämnda uppgifter blifvit såvidt möjligt riktigt och fullständigt afgifna intygar:

Helsinge 25 Aug. 1905.

A. W. Eklund.

Kyrkovärd.

Transsumtets riktighet bestyrka:

Ludvig Bengelsdorff.

E. Sjöblom.

Afskrift.

Förteckning öfver det lönebelopp, som *lagenligt* tillkommer prästerskapet i Helsinge församling från såväl pastoratet i dess helhet som särskildt den del däraf, som från den 1 januari 1906 öfverföres till Helsingfors stad.

Jämlikt de uppgifter, som på grund af högvederbörlig befallning af församlingens kyrkovård den 25 sistförvikne Augusti till pastorsämbetet härstädes inlämnats för att till Ecklesiastik-expeditionen i Kejslerliga Senaten öfversändas och som till riktigheten och fullständigheten blifvit af honom bestyrkta samt jemväl finnas i pastorsarkivet härstädes förvarade, utgör lönebeloppet från hela församlingen 18,751 (adertontusen sjuhundra femtioen) finska mark 80 p.ä.

Af detta totalbelopp bör prästerskapet ifrån de från denna socken till Helsingfors stad öfvergående lägenheterna med å dem bosatta personer och å dem uppförda industriella inrättningar *lagenligen* godtgöras enligt nedan upptagna specifikation.

		Fmy.	7ä.	Fmy.	7ä.
<i>A. Från lägenheterna:</i>					
<i>Gumtäckt</i> med in natura för 1 mtl 3 hekt. råg à i medeltal					
	pr 1 hekt. 12 mark	36	—		
	i kontant à pr mtl 12 mark	12	—		
$\frac{1}{2}$ <i>Kottby</i> med in natura för $\frac{1}{4}$ mtl $\frac{3}{4}$ hekt. råg		9	—		
	i kontant	3	—		
<i>Hindersnäs eller Mejlans</i> enstaka hemman med in natura för					
	$\frac{1}{2}$ mtl $1\frac{1}{2}$ hekt. råg	18	—		
	i kontant	6	—		
<i>Lillhoplax Grejus</i> med in natura för $\frac{1}{4}$ mtl $\frac{3}{4}$ hektoliter råg		9	—		
	i kontant	3	—	96	—
<i>B. Efter betalningsskyldige personer:</i>					
från <i>Gumtäckt</i>	för	26 män	à 1 mk 20 p. .	31	20
		26 kvinnor	à 60 "	15	60
" <i>Hermanstad</i>		657 män		788	40
		679 kvinnor		407	40
" <i>Majstad</i>		230 män		276	—
		256 kvinnor		153	60
Transport		1,672	20	96	—

	Transport	1,672	20	96	—
från <i>Hindersnäs l. Mejlans</i> för 36 män		43	20		
„ 45 kvinnor		27	—		
„ <i>Lällhoplax Grejus</i> „ 47 män		56	40		
„ 47 kvinnor		28	20	1,827	—
<i>C. Efter å personer och industriella inrättningar påförda skattören:</i>					
<i>Gumtäck</i> efter kapital 6,000 mk å 50 pi för 100 mark . .		30	—		
<i>Hermanstad</i> efter kapital 143,600 mk		718	—		
<i>Majstad</i> „ „ 125,000 „		625	—		
<i>Hindersnäs l. Mejlans</i> efter kapital 21,000 mk		105	—		
<i>Lällhoplax Grejus</i> „ „ 19,000 „		95	—	1,573	—
För kansligöromål		300	—		
För barndop, vigslar, begrafningar ute å socknen		50	—	350	—
	Summa summarum	—	—	3,846	—

Att förestående uppgifter grunda sig på Kejslerliga Senatens resolution af den 29 Maj innevarande år, enligt hvilken resolution Helsingfors församlings nuvarande prästerskap äger att af Helsingfors stad årligen uppbära det vederlag för minskning i inkomster, hvilket det i sådant afseende lagligen tillkommer på uppbördslängden för ecklesiastika året 1904 och den i öfverensstämmelse därmed af kyrkovården i församlingen uppgjorda aflöningsstaten samt i öfverensstämmelse med hvad i öfrigt från kansliet och för verkställda kyrkliga förrättningar ute på socknen influtit, varder härmedelst intygadt jämte det att vid uppbörden af de personella afgifterna från Hermanstad och Majstad, som här ofvan belöpa sig till 1,625 (ett-tusensexhundra-tjugufem) mark 40 (fyratio) penni, i vanliga fall ungefär en tredjedel af beloppet icke kunnat indrifvas. Helsingfors, den 23 Nov. 1905.

Ex officio:

O. M. Lönnroth.

Af kyrkostämman utsedd uppbördsman.

Afskriftens riktighet bestyrka:

Ludvig Bengelsdorff.

E. Sjöblom.

HÄRADSHÖFDINGEN

I

HELSINGE DOMSAGA.

*Helsingfors, d. 26 Okt. 1905.**Till Drätselkammaren i Helsingfors stad.*

N:o 371.

Sedan Kejsrerliga Senaten för Finland den 29 Maj 1905 bland annat förordnat ej mindre att Guntäckt egendom, bestående af Wiksberg allodialsäteri i Guntäckt by och dermed i samband varande Kottby halfva skattehemman samt Grejus kronohemman med dertill hörande kronoutbysjord i Lillhoplax by och Helsinges socken, Sörnäs fängelseområde och ett inom Kottby hemman beläget statsjernvägarne tillydande område med undantag af till omordade lägenheter hörande sju egolotter, hvilka befinna sig fullständigt omgifna af staden icke tillhörig inom Helsinges socken belägen mark skall den 1 Januari 1906 i judicielt afseende öfverföras till Helsingfors stad än att underskrifven, så länge jag qvarstår i min nuvarande befattning eger af Helsingfors stad årligen uppbära det vederlag för minskning i inkomster, hvilket mig i sådant afseende jagligen tillkommer; samt jag erfarit att Drätselkammaren inom kort har för afsigt att till behandling upptaga frågan om storleken af detta vederlag, har jag härhos äran meddela, att jag anser mig vara berättigad att i sådant afseende af staden erhålla i årligt vederlag för mig frångående tingsgästning 360 mark och för minskad expeditionslösen 340 mark eller sålunda sammanlagdt sjuhundra (700) mark.

De skäl, på hvilka mitt omordade anspråk stöder sig, har jag framhållit i det yttrande jag i frågan aflemnadt till Kejsrerlige Åbo Hofrätt; och bifogar jag förty värdsamt ett transsumt af detta yttrande.

Albert Stigzelius.

Transsumt.

HÄRADSHÖFDINGEN

I

HELSINGE DOMSAGA.

*Helsingfors d. 17 Jan. 1905.**Till Kejsrerlige Åbo Hofrätt.*

N:o 22.

Uti skrifvelse för den 2 November 1904, vid hvilken fogats de i Kejsrerliga Senaten för Finland tillkomna handlingarna, rörande bland annat, väckt fråga om Gumtäckt jemte Kottby, Mejlans och Grejus lägenheter i Helsinge socken införlifvande i judicielt afseende med Helsingfors stad, har Kejsrerlige Hofrätten anmodat mig att i anledning af omordade fråga inför Häradsrätten höra tingslagsboerna i nämnda sockens tingslag samt derefter med det i ärendet förda protokollet och eget yttrande i saken till Kejsrerlige Hofrätten inkomma.

I följd häraf får jag, med återställande af remisshandlingarna och bifogande bemälda Häradsrätts protokoll för den 4 innevarande Januari, i afseende å eget utlåtande anföra följande:

På sätt Helsingfors stadsfullmäktige i sin i ärendet aflättna underdåniga skrifvelse sjelfve framhållit torde staden icke kunna undandraga sig att godtgöra respektive lönetagare den dem genom afhysningen frångående inkomsten, sportelinkomster deri icke inberäknade.

Dessa inkomster utgöres för mig af

- 1) tingsgästningen och
- 2) expeditionslösen.

Beträffande tingsgästningen, så har densamma med hänsyn till den årligen tilltagande bosättningen å ifrågakomna områden sjelffallet benägenhet att der stiga. Enligt bifogade intyg af vederbörande häradsskrifvare utgjorde den år 1904 uppdebiterade tingsgästningen från de i nyssnämnda områden bosatta innebyggarene 378 mark 35 penni. — Stadsfullmäktiges uppgift att tingsgästningen från omförmälda lägenheter skulle uppgå till endast 5 mark 43 penni årligen beror, enligt hvad jag inhemtat derå att fullmäktiges utskott, som beredt ärendet, af vederbörande häradsskrifvare anhållit om uppgift huru mycket från sjelfva lägenheterna men icke från de å dem bosatta personerna utginge i tingsgästning. — Emedan jemlikt 3 § i Kejsrerliga förordningen den 25 Januari 1886 handverkare, fabriksarbetare, daglönare, spanmålstorpore och statdrängar, inhysingar, backstugusittare med flere äro befriade från tingsgästning, förekomma endast få afkortningar från de uppdebite-

rade beloppen. Med all säkerhet kan därför antagas att af den för senaste år uppdebiterade summan minst 360 mark skall inflyta samt att tingsgästningen för detta och följande år icke skall understiga denna summa. Då vid förberörda lägenheters öfverförande under stadens jurisdiktion, lägenheterna och deras åbyggare sjelffallet fritagas från skyldigheten att utgöra tingsgästning, medan staden har rätt att genom debitering medelst påförda skattören af dem uppbära bidrag till bland annat rättsväsendets underhåll, synes det mig som om staden icke vederfores någon orätt om staden för den mig sålunda frångångna inkomsten af tingsgästningsspanmålen blefve ålagd att med 360 mark årligen, sålänge jag innehar häradshöfdingetjensten i Helsingö domsaga, godtgöra mig.

Vidkommande åter frågan om expeditionslösen så kan det väl till en början förefalla som om denna inkomstkälla för domarena vore en ren sportelafgift. Så är dock icke fallet. Sedan uråldriga tider har nemligen många af de vid justitiestaten anställda embetsmännens aflöning till hufvudsaklig del utgjorts af lösen för utfärdade expeditioner. Såsom exempel kan anföras aflöningen för sekreterarene i Hofrätterna och landssekreterarene före reorganisationen af desse sistnämndes löneförmåner. Enahanda är förhållandet med häradshöfdingarne. Kronolönen och tingsgästningsspanmålen skulle på långt när icke förslå till aflönande af desse tjänstemän. Derfor har jemväl protokollslösen och andra expeditionsafgifter ståtts så höga, att de utöfver kostnaden för utfärdandet af expeditionerna lemna tjänstens innehafvare ett icke obetydligt öfverskott. Då sålunda den domarene tillkommande expeditionslösen ingår såsom en integrerande beståndsdel i häradshöfdingeaflöningen, anser jag Helsingfors stad skyldig att till mig utgifva vederlag för den expeditionslösen, som iföljd af förberörda lägenheters afhysande under staden kommer att frångå mig, detta så mycket hellre som samma lösen framdeles kommer stadens judiciella myndigheter till godo och staden sålunda, särskildt om denna lösen skulle stiga till betydligare belopp, ju vore i tillfälle att med motsvarande summa minska det från stadskassan utgående bidraget för justitiestatens aflöning.

Vid fastställande af beloppet utaf detta vederlag har jag ej velat beräkna någon godtgörelse för lösen för protokollen i de ordinarie målen och särskilda andra expeditionsafgifter enär om ock genom lägenheternas ifrågakomna afhysning mina inkomster minskas, jag å andra sidan undgår behandling af en del mål, för hvilka lösen ej är att påräkna. Jag gör därför anspråk på vederlag endast för nettoinkomsten från de i in-teckningsärendena tillkomna expeditionerna och för gravationsbevisen, af orsak att dessa afgifter mera än andra expeditionsafgifter till sin natur kunna betraktas såsom lönebidrag och ej såsom sportler, med hänsyn särskildt der-till att lösen för omordade expeditioner och bevis, i betraktande af det med deras utfärdande förenade, särskild fackmannainsigt icke fordrande arbetet är jemförelsevis stort.

Enligt närslutna uträkning uppgår nettoinkomsten för expeditioner i in-teckningsärenden, rörande de å merberörda lägenheter och å dem befintliga villor under

de år jag innehåft domsagan i medeltal till 145 mark, och för gravationsbevisen till 196 mark. Mitt ersättningsanspråk för expeditionslösen utgör 340 mark årligen.

På grund af det ofvan anförda får jag vördsamt föreslå:

att staden blefve skyldigkänd att till mig årligen, så länge jag innehar häradshöfdingetjensten i Helsinge domsaga, i vederlag utgifva icke allenast för mig frångående tingsgästning 360 mark utan ock för minskad expeditionslösen 340 mark.

Albert Stigzelius.

Rätteligen afskrifvet från den i Helsinge domsagas arkiv förvarade konseptbrefboken intygar: Helsingfors den 27 Oktober 1905.

Ex officio:

Albert Stigzelius.

Uppgift öfver mantalspenningar betalande personer å följande lägenheter.

	Män.	Kvinnor.
Gumtäckt	31	24
Hermanstad	716	761
Majstad	117	133
Strandkvarteret	60	61
Sörnäs fängelse	103	96
Mejlans	39	47
Grejus	45	41
Summa folkmängd	1,111	1,163

Helsinge härads häradsskrifvarekontor den 16 Januari 1906.

Gideon Bergroth.

T. f. häradsskrifvare.

Bilaga.

Kejsrerliga Senatens för Finland beslut angående Gumtäckt m. fl. till Lillhoplax by i Helsinge socken hörande lägenheters införlifvande uti administrativt, ecklesiastikt och judicielt afseende med Helsingfors stad.

I kraft af den Kejsrerliga Senaten för Finland i Näder förlänade myndighet har Kejsrerliga Senaten förehaft Stadsfullmäktiges i Helsingfors stad skrifvelse af den 22 April 1902, hvori Stadsfullmäktige i underdånighet hemstält att Gumtäckt egendom, bestående af Wiksberg allodialsäteri i Gumtäckt by och dermed i samband varande Kottby halfva skattehemman i Kottby by, Hindersnäs eller Mejlans enstaka skattehemman samt Grejus kronohemman med dertill hörande kronoutbysjord i Lillhoplax by och Helsinge socken, innefattande jemväl det af kronan exproprierade område, å hvilket Sörnäs straffängelse är uppfördt och ett inom Kottby hemman beläget, statsjernvägarna tillydande område, antingen i sin helhet eller med undantag af till omförmälda lägenheter hörande sju egolotter, hvilka befinna sig fullständigt omgifna af staden icke tillhörig inom Helsinge socken belägen mark, blefve under staden afhysta.

Sedan Helsinge kommun blifvit i saken hörd samt utlåtanden i ärendet af Magistraten i Helsingfors stad och Guvernören öfver Nylands län afgifvits, har Kejsrerliga Senaten den 27 April 1903 förordnat att ej mindre ifrågavarande Helsingfors stad tillhörande jordebokslägenheter, med undantag af förenämnda inom staden icke tillhörig mark belägna egoskiften, än äfven Sörnäs fängelseområde och statsjernvägarnes inom Kottby hemman fallande område skulle staden underläggas och dermed uti administrativt afseende förenas; hvarhos det å Helsinge kommuns vägnar framställda anspråk att i anledning af öfverföringen erhålla ersättning af Helsingfors stad såsom ogrundadt lemnats utan afseende, och Helsinge kommuns yrkande derom att i förstäderna bosatta personer med vunnen hemortsrätt i Helsinge kommun blefve i sådant afseende till staden öfverförda, hvilken fråga i hvarje särskildt fall måste bedömas enligt gällande fattigvårdslagstiftning, vid sådant förhållande icke i detta sammanhang påkallat vidare utlåtande.

Härefter har Kejsrerliga Senaten den 23 November 1903 beslutit att ifrågavarande öfverföring jemväl i kameralt afseende skulle ega rum med följande närmare bestämningar: att Wiksberg frälse säteri N:o 1 i Gumtäckt by uteslutes från jordebokslägenheternas antal med anteckning i jordeboken att detsamma blifvit under

Helsingfors stad afhyst, att då jemlikt § 58 i Kongliga resolutionen på städernas besvär af år 1757 boskapspenningar böra utgöras af städerna för „hemman, som städerna till utrymme och muhlbete förundte och donerade äro“, men Wiksberg säteri blifvit af Helsingfors stad genom köp förvärfvadt, staden icke bör åläggas att för denna lägenhet till kronan gälda boskapspenningar, samt att, enär öfriga förenämnda jordebokslägenheter endast delvis i stadens område inlagts och någon kännedom ännu icke föreligger derom huru stor andel af sina respektive moderlägenheter förenämnda sju till inläggning icke förordnade egoskiften utgöra samt då till följd deraf för närvarande icke kan med tillbörlig noggrannhet bestämmas hvarken beträffande anteckning i jordeboken om huru stor del af sagda jordebokslägenheter inlagts och huru stor del fortfarande bör såsom landslägenhet bestå med en i förhållande till lägenhetens storlek proportionel skatt eller beträffande beloppet af de boskapspenningar, som för den inlagda delen af någon af sistnämnda jordebokslägenheter bör erläggas, Helsingfors stad bör ej mindre vidtaga nödig åtgärd om förberörda egoskiftens utbrytande och ombildning genom laga egodelning till skilda lägenheter, hänförande sig enhvar till respektive jordebokslägenhet, än äfven att, sedan delningen skett och vunnit laga kraft, till Kejsrerliga Senaten inkomma med dertill hörande handlingar för utfärdande af närmare förordnande angående anteckningar i jordeboken med anledning af inläggningen af nästnämnda jordebokslägenheter äfvensom för bestämmande af det för någon af dessa lägenheter i framtiden möjligen erläggande beloppet boskapspenningar.

Efter det vederbörande församlingsbor och presterskap blifvit i anledning af ansökningen hörda samt utlåtande i ärendet af Domkapitlet i Borgå stift afgifvits, har Kejsrerliga Senaten den 4 Oktober 1904 förordnat att ifrågavarande öfverföring skulle ske jemväl i ecklesiastikt afseende, med vilkor att nuvarande ecklesiastike löntagares rätt icke kränktes samt att vid delningen af Helsingfors finsksvenska församling behörigt afseende fästes å innevånarens å dessa områden behof af andlig och sedlig vård, hvarhos de af Helsing landsförsamling i saken gjorda ersättningsanspråk såsom ogrundade förkastades.

Beträffande slutligen öfverföringen i judicielt afseende finner Kejsrerliga Senaten, efter det yttranden i saken afgifvits af Åbo Hofrätt, Häradshöfdingen i Helsing domsaga samt vederbörande tingslagsbor, godt förordna att ifrågavarande lägenheter skola afskiljas från Helsing sockens tingslag och införlifvas under Helsingfors stads jurisdiktion.

Öfverföringen af omförmälda lägenheter skall såväl i administrativt, ecklesiastikt som judicielt afseende träda i kraft den 1 Januari 1906, egande dock de nuvarande ecklesiastike löntagarene i Helsing socken äfvensom Häradshöfdingen i Helsing domsaga sålänge de uti sina nu innehafvande tjänster kvarstå af Helsingfors stad årligen uppbära det vederlag för minskning i inkomster, hvilket dem i sådant afseende lagligen tillkommer, samt vederbörande myndigheter i Helsingfors

stad, i fall denna öfverföring erfordrade ökning af arbetskrafterna vid Rådstufvurätten i staden, derom med särskild framställning inkomma.

Detta beslut skall meddelas Guvernören i Nylands län till kännedom och iakttagande samt för att Stadsfullmäktige i Helsingfors stad äfvensom vederbörande tingslagsbor och kronobetjente delgifvas, Åbo Hofrätt till kännedom och i afseende å Häradshöfdingens i Helsinge domsaga underrättande, Domkapitlet i Borgå stift till kännedom samt för att vederbörande presterskap och församlingsbor förständigas äfvensom Jernvägstyrelsen till kännedom. Helsingfors, den 29 Maj 1905.

Tillförordnad Chef för
Justitieexpeditionen, Senator **E. Andersin.**

G. E. Winter.

Handlingar rörande ansökt förlängning af arrendetiden för lotten N:o 1 å Busholmen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 1 Februari 1906.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 51.

Handlanden Julius Tallberg, som på arrende till utgången af år 1908 innehar lotten N:o 1 å staden underlydande Busholmen, anhöll redan under år 1902 hos Drätselkammaren om förlängning af sagda arrende, förbindande sig dervid att å lägenheten utföra alla de försköningsarbeten, hvilka kunde såsom vilkor för arrendeförlängningen bestämmas. I anledning af denna anhållan verkställdes, jämlikt Kammarrens förordnande, den 12 September 1902 syn å sagda lägenhet af ledamöterna i Kammaren Herrar Aminoff och Åström jämte Stadsgeodeten Lille.

Uti instrumentet öfver berörda syneförrättning har antecknats, att ifrågavarande egolott, hvars areal utgör 6,857 hektar, den 18 Oktober 1878 utarrenderats på 30 års tid, räknadt från den 1 Januari 1879, emot en årlig afgäld af 300 (rätteligen 350) mark och grundränta af 2,744 hektoliter (1,664 tunnor) råg samt med skyldighet för arrendatorn att väl häfda och prydligt bebygga lägenheten. Vid lägenhetens afträdande skulle alla under arrendetiden tillkomna planteringar och hägnader utan godtgörelse tillfalla lägenheten, medan deremot all åbyggnad borde af arrendatorn undanskaffas. Någon rättighet till förlängning af arrendetiden har vid arrendeaftalens ingående icke förutsatts.

Vid besigtning af lägenheten funno synemännen densamma vara bebyggd med trenne villabyggnader, en mindre vaktbostad och nödiga uthus, alla af trä och i tillfredsställande skick med undantag af den s. k. äldre villabyggnaden och vaktbostaden, som voro i behof af snar och grundlig remont. De å lägenheten förekommande planteringarna bestodo af enklare buskpartier, några blomsterrabatter och en mindre fruktträdgård och voro desamma såväl som den vildt växande skogen i försvarligt skick.

Då lägenheten således hvarken till åbyggnad eller trädgårdsanläggning var så häfdad att arrendeförlängning borde ifrågakomma på grund af att å lägenheten kunde antagas hafva nedlagts kostnader, hvilka icke under arrendetiden blifvit arrendatorn godtgjorda, och då synemännen ansågo sig icke vara berättigade att i och för eventuel förlängning af arrendetiden uppgöra förslag till villalägenhetens förskönande, enades synemännen om att afstyrka sökandens anhållan. Men då enligt synemännens åsigt såväl denna som den återstående, till utgången af år 1928 utarrenderade delen af Busholmen jämte den dermed lätt förenade, numera disponibla Sandholmen, till följd af deras belägenhet och terrängens förmånliga beskaffenhet, väl lämpade sig till plats för en villastadsdel, hvilken utan svårighet kunde medels en fast körbro förenas med fasta landet, hafva synemännen, under förutsättning att arrendatorn af villalotten N:o 1 vore villig att redan under nu gällande arrendetid afstå sådana delar af sitt arrenderade område som staden för byggnads- och planeringsändamål kunde behöfva, ansett sig för sin del kunna tillstyrka 20 års förlängning af arrendetiden för de tomtplatser, å hvilka de arrendatorn tillhöriga tre villabyggnaderna komme att vid eventuel indelning vara belägna. Enär detta synemännens förslag af sökanden godkändes, läto synemännen genom Geodeten Lille upprätta förslag till stadsplan för en villastad å ofvan nämnda holmar, hvilka för sådant ändamål afvägts och å karta affattats, och öfverlemnade sagda förslag till Drätselkammarens bepröfvande, jämte det synemännen, för den händelse förslaget vunne stadsmyndigheternas godkännande, hemställde att åt arrendatorn af lotten N:o 1 å Busholmen skulle mot nu gällande arrendebelopp medgifvas 20 års förlängning, beräknad från den 1 Januari 1909, till trenne å sagda stadsplansförslag upptagna tomtplatser, med vilkor att han redan under den nu löpande arrendetiden afstode sådana delar af egolotten som staden komme att i och för villastadsdelens anläggning disponera.

Vid upprättandet af nyssberörda förslag hade synemännen, enligt hvad i instrumentet uppgifves, äfven tagit i betraktande möjligheten af omförmälda holmars disponerande för handelns och sjöfartens behof, men ansett en sådan användning af desamma mindre lämplig med afseende derå att de endast på Sandvikssidan kunde erhålla hamn, hvarutom synemännen icke kunnat förorda en disposition för industrielt ändamål på grund af att rök från de industriella inrättningarna komme att besvära staden. Synemännen hafva äfven uttalat förmodan att holmarnas förenande med jernbanenätet blifve ganska kostsam.

Enär såväl stadens Hamnkaptén som Hamnbyggnadsdelegationen, hvilkas yttranden öfver synemännens förslag Drätselkammaren inhemtat, uti dessa yttranden, afgifna af Hamnkapténen i Mars 1903 och af Hamnbyggnadsdelegationen i Maj 1905, på det bestämdaste afstyrkt förslaget godkännande, anseende att sagda holmar borde reserveras för de ännu icke öfverskådliga behof som kunna uppstå till följd af handelns och sjöfartens utveckling, hvarvid Hamnbyggnadsdelegationen särskildt framhållit att nämnda holmar så mycket mindre nu borde för något särskildt ändamål disponeras som frågan om deras införlifvande med Sveaborgs fästningsesplanad ännu

vore oafgjord, har Drätselkammaren trots det af synemännen gjorda indelningsförslaget tillsvidare böra lemnas å sido samt återremitterat ärendet till synemännen med uppdrag till desse att yttra sig om villkoren för en arrendeförlängning för lotten N:o 1 å Busholmen oberoende af sagda indelningsförslag. Vid den 15 Juni 1905 anställd ny syn hafva synemännen funnit lägenheten vara i likadant skick som vid den föregående förrättningen med undantag af att den äldre villabyggnaden numera nedbrunnit. Vidhållande sitt tidigare förslag om lägenhetens utarrenderande i mindre parceller, hafva synemännen dock alternativt förordat sådan disposition af lägenhetens område att arrendatorn tillerkändes 20 års förlängning endast för den del af området, hvarå de honom tillhöriga tvenne villabyggnaderna och de värdefullaste trädgårdsanläggningarna äro belägna, medan den återstående delen af området lemnades till stadens framtida användning. Härigenom komme arrendetiden för förstnämnda del att utgå med år 1928, eller samtidigt som arrendet för lotten N:o 2 å Busholmen. Såsom årligt arrende för detta område, hvars areal utgör c:a 1,20 hektar och hvilket å bilagda karta betecknas med N:o 1 a, har föreslagits 300 mark. Delgifven det sistrelaterade förslaget har Handlanden Tallberg å Kammarens kansli föreslagit sådan modifikation deraf att arrendeförlängningen skulle afse hela det nuvarande området, men med skyldighet för arrendatorn att omedelbart på anfordran från stadens sida utan godtgörelse afstå all öfrig mark utom den å nyssberörda karta upptagna tomtplatsen. För denna händelse har Herr Tallberg förklarat sig villig att under förlängningstiden betala arrende till samma belopp som för närvarande.

Vid det Drätselkammaren i dag förehaft ärendet till slutlig behandling har Kammaren, med afseende derå att frågan om den lämpligaste och för staden fördelaktigaste användningen af Busholmen ännu icke synes mogen till afgörande, ansett definitivt beslut härom nu icke böra fattas. Men då det, å andra sidan, för arrendatorn af lotten N:o 1 är af vigt att ett afgörande om möjligheten för honom till arrendeförlängning snarast möjligt träffas, har Drätselkammaren funnit stadens och arrendatorns intressen bäst tillgodoses genom antagande af det utaf arrendatorn framställda förslaget, hvarigenom honom skulle tillerkännas rätt att efter den nuvarande arrendetidens utgång fortfarande besitta lägenheten i dess helhet emot arrende till samma belopp som enligt nu gällande kontrakt, men med skyldighet att, om och när sådant från stadens sida påfordras, omedelbart utan ersättning afstå all öfrig mark utom den med N:o 1 a betecknade tomtplatsen. Den förlängda arrendetiden kunde härvid lämpligen, i enlighet med synemännens förslag, fastställas till 20 år, räknadt från den 1 Januari 1909, hvarigenom densamma komme att utgå samtidigt med arrendetiden för lotten N:o 2.

På grund af hvad sålunda anförts får Drätselkammaren värdsamt hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta

att medgifva arrendatorn af lotten N:o 1 å Busholmen, Handlanden Julius Tallberg 20 års förlängning af arrendetiden för sagda

lägenhet, räknadt från den 1 Januari 1909, emot skyldighet att, jämväl under förlängningstiden erlægga arrende till samma belopp som för närvarande, eller 350 mark i penningar och grundränta af 2,744 hektoliter råg, samt med förpligtelse för arrendatorn att närhelst sådant från stadens sida påfordras utan anspråk på ersättning afstå större eller mindre delar af lägenhetens område med undantag af den å bilagda karta med N:o 1 a betecknade tomtplatsen.

De i ärendet tillkomna handlingarna, hvilka närslutas, anhåller Drätselkammaren att återfå, sedan behovet af dem för Fullmäktige upphört.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Edvard Loo.

Syneinstrument.

Jämlikt Drätselkammarens förordnande af den 5 juni 1902 värkställdes den 12 därpåföljande september af undertecknade, viceordförande och ledamot i Drätselkammaren och stadsgeodet syn å egolotten N:o 1 å Busholmen med anledning af att arrendatorn af densamma, handlanden Julius Tallberg hos Drätselkammaren anhållit om förlängning af den år 1908 utgående arrendetiden under förbindelse att å lägenheten „värkställa alla de försköningar Drätselkammaren funne godt bestämma“.

Vid förrättningen, till hvilken sökanden personligen sig infunnit, erfors att sagda egolott, hvars areal utgör 13,989 tunnland (= 6,857 hektar), af Drätselkammaren den 18 oktober 1878 utarrenderats på 30 år räknadt från den 1 januari 1879 mot en årlig arrendeafgåld af Fmk 300 + 2,744 hektoliter (= 1,664 tunnor) råg i grundränta och med skyldighet för arrendatorn att väl häfda och prydligt bebygga lägenheten, men att vid lägenhetens afträdande alla under arrendetiden tillkomna planteringar och hägnader skulle utan godtgörelse tillfalla lägenheten, hvaremot all åbyggnad måste af arrendatorn vid sagda tillfälle undanskaffas. Någon rättighet till arrendetidens förlängning förutsattes icke uti arrendekontraktet.

Vid lägenhetens besigtning befanns densamma vara bebyggd med trenne villabyggnader, en mindre vaktbostad och nödiga uthus, alla af trä och i tillfredsställande skick, med undantag af den s. k. äldre villabyggnaden och vaktbostaden, som voro i behof af snar och grundlig remont. De på lägenheten förekommande planteringarna bestodo af enklare buskpartier, några blomster-rabatter och en mindre fruktträdgård och voro desamma såväl som den vildt växande skogen i försvarligt

skick. Då således lägenheten hvarken till åbyggnad eller trädgårdsanläggning var i sådant skick att någon arrendeförlängning kunde ifrågakomma på sådan grund att antagas kunde det å området under arrendetiden nedlagts kostnader, hvilka ej borde anses hafva blifvit arrendator tillgodogjorda och då synemännen för sin del ansågo sig ej vara berättigade att, i och för eventuel förlängning till arrendetiden, upprätta förslag till villalägenhetens förskönande, enades undertecknade om att afstyrka sagda anhållan, men, emedan såväl denna som den öfriga delen af Busholmen jämte den därmed lätt förenade, numera disponibla, Sandholmen på grund af deras belägenhet och terrängens förmånliga beskaffenhet väl lämpa sig till plats för en villastadsdel, hvilken medels en fast körbro med lätthet kunde förenas med fastlandet, ansågo sig synemännen, för den händelse arrendatorn af villalotten N:o 1 vore villig att redan under nu gällande arrendetid afstå sådana delar af sagda lägenhet, som staden för byggnads- och planeringsändamål kunde behöfva, för sin del kunna tillstyrka bifall till 20 års förlängning af arrendetiden för de tomtplatser, hvarå de arrendatorn tillhöriga trenne villabyggnader komma att vid eventuel indelning vara belägna. Då detta förslag äfven af sökanden godkändes, fick undertecknad Lille i uppdrag att, efter det holmarna först blifvit på karta affattade och afvägda, upprätta förslag till villastad å sagda holmar, hvilket förslag synemännen härmed få öfverlemna till Drätselkammarens bepröfvande.

Såsom utaf kartan närmare framgår omfattar sagda förslag hvardera ofvannämnda holmar jämte den östra delen af det dem emellan belägna steniga sundet, hvilket genom utfyllning komme att torrläggas och hvarå en större sportplan med en enklare trädgårdsanläggning äro föreslagna. För öfrigt äro holmarne indelade i 95 stycken större och mindre villatomter, hvaraf de på Sandholmen och Busholmen N:o 1 belägna 68 lägenheter vore genast disponibla och återstoden efter år 1928, då arrendetiden för lägenheten N:o 2 å Busholmen utgår, ifall icke antaglig öfverenskommelse om villalottens afträdande före nämnda tid med arrendatorn kan åvägabringas.

Emedan förenämnda stadsdel endast borde upplåtas till byggnadsplatser för mindre, en- å två-familjshus — äfven af trä —, hvarvid hvarje tomt dock finge byggas endast med 25 å 30 % af deras ytinnehåll, hafva de skilda kvarteren uti nämnda förslag blifvit af billighets skull indelade till jämförelsevis små tomter, för att äfven mindre kapitalstarka vore i tillfälle att i och för uppförande af egna hem kunna lösa sig lämpliga områden, isynnerhet som det är lättare att sammanslå flere mindre tomtplatser till en större sådan än att dela en större dylik till flere små. De uti plankartan upptagna tomtplatserna fördela sig sålunda:

14	tomtplatser med ytinnehåll emellan	800 och 1,000 m ²
40	” ” ” ”	1,000 ” 1,500 ”
33	” ” ” ”	1,500 ” 2,000 ”
6	” ” ” ”	2,000 ” 3,000 ”
2	” ”	hvilkas ytinnehåll öfverstiger 3,000 kvadratmeter.

Kommunikationen emellan staden och den nya villakomplexen torde till en början böra ske sjövägen, men komme att framdeles förmedlas med en öfver Busholmssundet anlagd 15 meter lång och bred samt 4 meter öfver vattenytan belägen fast järnbro anslutande sig till ett antal åt skilda delar förgrenade körvägar, hvilkas största stigningar endast i undantagsfall uppgå till 1:12, men i hufvudsak variera emellan 1:20—1:50. De för de skilda strandvägarna behöfliga utfyllningarna borde på sjösidan förseas med enkel stenrevetering och endast vid molon i Gräsviks hamnen begränsas med ordentliga kajmurar; likaså borde villakomplexen förseas med nödiga vatten- och afloppsledningar och hafva kostnaderna för dessa anläggnings- och planeringsarbeten af stadens Byggnadskontor beräknats till följande belopp:

6,130	kubikmeter bärgsprängning å 7:—	42,910:—	
800	„ jordschaktning å 3:—	2,400:—	
120,000	„ fyllningsmaterial (erhålles ifrån skilda byggnadsplatser i staden) transport å 1:—	120,000:—	
10,800	„ grus å 4:—	43,400:—	
180	löpande meter trappsteg å 10:—	1,800:—	
1,850	„ „ stenrevetering å 5:—	9,250:—	
150	„ „ barrier af järn å 16:—	2,400:—	221,960:—
1,685	„ „ afloppskanal å 40:—	—	67,400:—
	Vattenledningssträngen genom Busholmssundet	—	58,900:—
170	löpande meter stenkaj på träkista å 400:—	—	68,000:—
	Körbro öfver Busholmssundet jämte landfästen	—	125,000:—
	Summa Fmk	541,260:—	

Då den till försäljning föreslagna tomtytan utgör c:a 138,600 kvadratmeter, komme stadens själf-kostnad för gatu-, bro- och kajanläggningar att per kvadratmeter tomtyta utgöra Fmk 3: 90, men, i händelse ifrån ofvanstående kalkyl kostnaderna för vattenledningen och kajbyggnaderna såsom inkomstgifvande anläggningar bortlemnas, minskas den per kvadratmeter tomtyta beräknade anläggningskostnaden till Fmk 2: 99.

För den händelse synemännens ofvan anförda framställning om Bus- och Sandholmarnas framtida disposition vinner Drätselkammarens och öfriga stadsmyndigheters godkännande, få undertecknade föreslå:

att de disponibla delarna af sagda holmar måtte efter det desamma blifvit försedda med vattenledning på arrende upplåtas eller ock försäljas till bebyggande med mindre villabyggnader, hvarvid tomterna efter behof komme att förseas med nödiga gator och afloppsledningar och den öfver Busholmssundet behöfliga broanläggningen utföras så snart det för staden befinnes lämpligast;

att arrendatorn af lägenheten N:o 1 å Busholmen, handlanden Julius Tallberg måtte mot det nu gällande arrendebeloppet beviljas 20 års förlängning beräknad ifrån den 1 Januari 1909 till de med litt. *A*, *B* och *C* uti kvarteret N:o 223 betecknade tomtplatser, mot vilkor att han redan under den nu löpande arrendetiden afstår sådana delar af sagda egolott som staden på ofvan anfördt sätt komme att disponera;

att staden utvärkar sig tillstånd till utfyllning af de omgifvande strandområdena;

att fastställelse af stadsplan utverkas, samt att skild byggnadsordning för villakomplexen utarbetas.

Vid upprättande af förestående förslag hafva synemännen äfven tagit i beaktande den omständigheten att holmarna möjligen kunde disponeras för handelns och industrins behof, men ansett sådan eventualitet såsom mindre lämplig emedan desamma endast på Sandvikssidan kunna erhålla hamn och deras användning till industriella ändamål icke kan förordas på grund af att rök ifrån desamma komme att besvära staden. Tillika torde holmarnas förening med jernbanenätet blifva ganska kostsam.

Helsingfors, den 16 december 1902.

Adolf Aminoff

K. R. Åström.

W. O. Lille.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors,

den Mars 1903.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 17.

Till affordratt yttrande öfver det förslag till framtida disposition af Bus- och Sandholmarne, som hos Kammaren framstälts uti syneinstrumentet af den 16 December 1902 af herrar Adolf Aminoff, K. R. Åström och W. O. Lille, får jag, jemte det remisshandlingarne härmed återställas, ödmjukast men dock på det allvarligaste anhålla, att ifrågavarande förslag icke måtte komma till utförande.

Såsom skäl för denna anhållan bör jag framhålla, att de tvenne holmarne äro så gynnsamt belägna uti en god hamn, att det icke vore rådligt att nu disponera öfver dem på sådant sätt att desamma undandrogenes hvarje framtida användning för handels- och sjöfartsändamål.

Man bör nämligen ihågkomma att, ehuru Busholmens östra, norra och vestra stränder i sitt nuvarande skick icke äro synnerligen djupa, desamma dock genom muddring och kajanläggningar böra kunna göras tillgängliga för fartyg af 6 å 7 meters djupgående, att man, om man med sten, som erhålles vid planering af dessa holmar, bildar en vågbrytare från sydvestra hörnet af Busholmen i sundet mot Uttern, genom denna åtgärd erhåller skyddade kajer på en strandlängd af halfannan kilometer långsmed nyssnämnda stränder af Busholmen samt utmed stranden af Sandholmen ända till den redan färdiga vågbrytaren samt att de tvenne holmarne, sedan desamma planerats skulle erbjuda de utmärktaste platser för upplag, magasin m. m., m. m.

Ett ändamål, som dessa holmar äfven kunde betjena, vore anläggning af skeppsdockor, hvilka på grund af terrängens beskaffenhet kunde tilltagas uti hvilka dimensioner som helst. Man får nämligen icke förbise att Helsingfors är den enda ort vid finska viken, som har en privat skeppsdocka, men att denna disponerar öfver ett så trångt utrymme, att, om t. ex. en trälastad ångare hitkommer i haveri och skall repareras i dockan, det erbjuder nästan oöfverstigliga svårigheter att för reparationstiden inom docksområdet få upplagsplats för trälasten. Härintills har man dock redt sig någorlunda derigenom att, under det Skatuddskajerna ännu icke äro fullt färdiga och i sin helhet upplättna för hvarje slags trafik, en och annan last kunnat derstädes uppläggas, men med hvarje dag som går och anefter som den dagliga trafiken mer och mer inkräktar på dessa kajer, skall det yppa sig svårigheter samt tillochmed visa sig omöjligt att kunna tillgodose detta behof.

Ett annat behof, hvartill äfven hamnområdet omkring Bus- och Sandholmarne kunde användas, är vinteruppläggningsplatser för ångare. För närvarande är det nemligen högst vanskligt att kunna bestämma hvar ångarene om hösten skola få lägga upp, ty det är aldeles omöjligt att förutse hvar än den ena än den andra skulle önska kajplats öppen för lossning eller lastning och det kan därför äfven inträffa, att, sedan ångarena en tid legat upplagda, man kommer underfund med att de äro i vägen för någon. Det riktigaste vore naturligtvis, att de skulle uppläggas vid resp. verkstäder, som äfven kunde utföra deras vinterremont arbeten, men det är tyvärr så stäldt för de mekaniska verkstäderna här uti vår goda stad, att det, som ofvan anfördes angående upplagsplats för trävaror vid Skeppsdockan, i lika hög grad gäller vinterförtöjningsplatser vid samtliga dessa verkstäder.

Det är derföre absolut nödvändigt att man förfar med den allra största försigtighet då det gäller att disponera öfver sådana områden, som möjligen framdeles på ett eller annat sätt kunna komma trafiken tillgodo.

Såsom varnande exempel i detta afseende kan framhållas Lappviken, som

är omsluten af två begravningsplatser och det område, som öfverlåtits åt Lappviks dårvårdsanstalt. Af denna vik återstår därför till trafikens disposition endast en kort strand vid Kalkugnen och dock vore detta djupa och välskyddade vattenområde synnerligen egnadt till hamnplats för de stadsdelar, hvilka i en icke alltför aflägsen framtid antagligen uppstå i närheten häraf.

Ett ytterligare skäl för ifrågavarande holmars reserverande för möjliga kommerciela behof äro de svårigheter, hvilka tid efter annan yppat sig i östra hamnområdet med anledning af de mer eller mindre berättigade anspråk, som framställas från fästningen vid inloppet till detta område. Det är ju icke alldeles otänkbart, att man i en framtid kanske skulle varda hänvisad att använda dessa holmar att delvis betjena den trafik, som nu går öfver Sörnäs.

Vare likväl härmed huru som hälst, det är dock säkert: att hufvudstaden har ett stort antal områden på fastlandet, hvilka kunna tillgodose behofvet af anläggningar af såväl villa- som andra stadsdelar, men att det för närvarande är omöjligt att afgöra hvilka trafikändamål Bus- och Sandholmarne ännu kunna komma att betjena.

Oscar Wilh. Andstén.

Hamnkapten.

---

*Utdrag ur protokollet, fördt vid Drätselkammarens
i Helsingfors stad sammanträde den 25 Maj 1905.*

§ 68.

Föredrogs följande skrivelse från Hamnbyggnadsdelegationen:

HELSINGFORS

HAMNBYGGNADSDELEGATION

den 24 Maj 1905.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affordradt yttrande rörande ett inom Drätselkammaren väckt förslag angående anordnande af en villastad å Sand- och Busholmarna i Sandvikshamnen får Hamnbyggnadsdelegationen äran anföra följande:

Hamnförhållandena i Helsingfors äro ännu långt ifrån fullt utvecklade, fordringarna på lämpligt belägna och rymliga upplagsplatser kunna knappast för närvarande tillfredsställas och, om sjöfarten ytterligare utvecklas utan att andra än de

nu invid kajerna tillfälligt anvisade platserna för särskilda upplag införlifvas med hamnområdet, komma betydande svårigheter att snarligen yppa sig. I allo förenande sig om de af Hamnkaptenen i ärendet framhållna synpunkterna anser sig Delegationen därför böra på det bestämdaste afstyrka förenämnda förslag samt hemställa om att sagda holmar skulle reserveras för de ännu icke öfverskådliga behof, som kunna uppstå till följd af handels och sjöfartens utveckling. Ytterst får Delegationen nämna att Busholmen såväl som Sandholmen ligga inom området för fästningsesplanaden och då frågan om villkoren för holmarnas införlifvande med nämnda esplanad ännu är oafgjord och sannolikt beroende af expropriation, torde staden icke dessförinnan böra disponera holmarna för något särskildt ändamål.

Remisshandlingarna återgå härjämte.

På Hamnbyggnadsdelegationens vägnar:

Alfred Norrmén.

Sedan antecknats att frågan om anläggningen af omförmälda villastad uppkommit i anledning af en af handlanden Julius Tallberg gjord ansökning om förlängning af hans med år 1908 utgående arrenderätt till lotten N:o 1 å Busholmen, samt att de af Drätselkammaren utsedda synemännen, med afseende å förslaget om nämnda villastad, icke utlåt sig om den önskade arrendeförlängningen för lägenheten i dess helhet, beslöt Drätselkammaren att för erhållande af fullständigt yttrande i nästnämnda fråga förordna till ny syn å stället.

Edvard Loo.

Syneinstrument.

Jämlikt Drätselkammarens förordnande af den 25 Maj 1905 yrkställdes den 15 därpåföljande Juni af undertecknade, ledamöter i Drätselkammaren och stadsgeodet syn å egolotten N:o 1 å Busholmen med anledning af att handlanden Julius Tallberg år 1902 hos Drätselkammaren anhållit om förlängning till den med år 1908 utgående arrendetiden och var härvid handlanden J. Lönnberg såsom ombud för sökanden närvarande.

Vid förrättningen funno synemännen lägenheten vara i likadant skick densamma vid syneförrättningen den 15 september 1902 befanns innehafva, med undantag af det äldre boningshuset som befanns vara nedbrunnet. Ehuru egolotten enligt synemännens förmenande borde utarrenderas uti mindre villaparceller på sätt i

vårt förslag af den 11 december sistsagda år närmare framhålles, få undertecknade för den händelse, sagda förslag icke vinner myndigheternas godkännande, alternativt förorda sådan disposition af lägenheten sålunda att den nuvarande arrendatorn beviljas, utöfver den nu gällande arrendetiden, förlängd besittningsrätt endast till den del af egolotten hvarå de honom tillhöriga tvänne villabyggnader och de värdefullaste trädgårdsanläggningarna äro belägna, hvaremot den öfriga delen af lägenheten lemnas till stadens framtida användning, och borde den nya arrendelotten i sådant fall begränsas såsom gränslinien för det å bifogade karta med N:o 1 a betecknade området närmare utvisar. Den årliga arrendeafgiften för detta område, hvars areal utgör c:a 1,20 hektar föreslås till Fmk 300: — och borde den för detsamma ifrågasatta arrendetiden utsträckas till utgången af 1928 då arrendetiden för den med N:o 2 betecknade villalotten å Busholmen utgår.

Helsingfors, som ofvan.

K. R. Åström.

Adolf Aminoff.

W. O. Lille.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

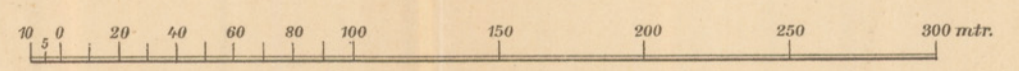

Busholmen

Sandholmen

Karta
öfver
Villalotten N:o 1
å *Busholmen.*

Gräsviksgatan.
Eriksgatan.
Vladimirsg.
Sandviks norra kajen.

Gräsviskajen

Utskottsbetänkande med anledning af de besvär, särskilda egare af villor inom Brunnsparkens östra villaområde anfört öfver Stadsfullmäktiges beslut i fråga om ny byggnadsordning för sagda område. *)

I hemställan den 13 juni 1899 hafva Stadsfullmäktige hos Kejslerliga Senaten framhållit att, ifall byggnadsverksamheten inom östra villaområdet af Ulrikasborgs Brunnspark finge fortgå jemlikt den för sagda område gällande byggnadsordning af den 19 januari 1886, som i 2 § tillåter uppförande derstädes af trähus i två våningar, härigenom icke allenast Brunnsparken komme att förlora sin natur af villastad, utan äfven eldfaran i högst väsentlig mån ökas, hvarför och då äfven i andra afseenden behof af ändrade bestämmingar rörande bebyggande af tomterna i Östra Brunnsparken gjort sig gällande, Stadsfullmäktige i afseende å pröfning och fastställelse till Senaten öfverlämnade ett af Fullmäktige godkänt förslag till ny byggnadsordning för nämnda område. Derjämte hafva Fullmäktige i sagda hemställan detaljeradt utlagt de motiv, som lågo till grund för bestämmingarna i särskilda §§ af förslaget.

Efter det åtskilliga egare af villor inom berörda område emellertid anfört besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut att utverka stadfästelse å det af Fullmäktige godkända förslaget, i anledning af hvilka besvär Fullmäktige blifvit hörda och afgifvit förklaring, har Kejslerliga Senaten den 27 Oktober 1902 vid behandling af ärendet funnit att enligt förslaget den tomtägare för närvarande tillkommande rätt att för bebyggande begagna sina tomter skulle öfverhöfvan inskränkas, hvarför Senaten icke velat sagda förslag till efterrättelse fastställa.

Ehuru Stadsfullmäktige för sin del hållit före att Regeringens pröfningsrätt beträffande städernas byggnadsordningar icke kan innebära annat än en rätt att öfvervaka att allt, som erfordras i den allmänna ordningens, hälsovårdens och brandvårdens intresse, behörigen iakttages och att därför stadfästelse af omordade förslag icke bort på anförd grund vägras, helst hvarje enskild person, som anser sin rätt förnärmat genom något stadgande i en byggnadsordning, otvifvelaktigt

---

*) Tr. handl. N:ris 4 & 25 för 1899, N:o 7 för 1900, N:o 9 för 1901 och N:o 2 för 1905.

kan söka rättelse i antydda förhållande genom rättegång vid allmän domstol, beslöto Stadsfullmäktige dock, på det att stadfästelse å det uppgjorda förslaget till ny byggnadsordning för Östra Brunnssparkens villaområde ändtligen skulle vinnas, den 31 sistlidne Januari vidtaga den ändring i § 5 af det tidigare förslaget att deri bestämdes att en fjerdedel — icke såsom förut en femtedel — af tomts yta högst finge bebyggas. Derigenom skulle härintills gällande bestämning om storleken af det område, som får bebyggas, bibehållas i öfrigt utom att inskränkning gjordes för det fall, att tomt blefve afskuren af de å planen öfver området med blått betecknade gränslinierna, utanför hvilka byggnad alls icke får uppföras. Vidare vidtogo Stadsfullmäktige en mindre ändring i formuleringen af 10 § uti förslaget.

Emotseende, att förslaget med afseende å de vidtagna förändringarna numera skulle af Kejslerliga Senaten stadfästas, helst stadens helsovårdsnämnd icke haft något att ur hygienisk synpunkt anmärka mot det ursprungliga förslaget samt icke heller Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna, direktionen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag, Medicinalstyrelsen och Guvernören i länet, hvilkas yttranden infordrats, något mot förslaget påmint, hafva Stadsfullmäktige derpå ånyo till Kejslerliga Senaten insändt förslaget.

Emellertid hafva särskilda villaegare inom ifrågavarande område besvärat sig äfven öfver det sålunda ändrade förslaget, i anledning hvaraf, bland annat, Stadsfullmäktiges förklaring blifvit af Kejslerliga Senaten infordrad; derå Fullmäktige vid sammanträde den 10 nyssvikne Oktober anmodat undertecknade att med yttrande i saken till Fullmäktige inkomna.

Till fullgörande af sagda uppdrag få undertecknade härhos vördsamt till Fullmäktige öfverlemna närslutna sammanställning, upptagande ej mindre det af Fullmäktige antagna förslaget till byggnadsordning och besvärandenens anmärkningar än, i en tredje spalt, hvad, enligt utskottets åsigt, borde anföras till bemötande af besvären.

Helsingfors, i Februari 1906.

Leon v. Pfaler.
August Lundqvist.

Gustaf Nyström.
A. V. Lindberg.

W. F. Heimbürger.

Byggnadsordning för östra villaområdet i Ulrikasborgs Brunnsparck:	Besvärändans anmärkningar:	Förslag till förklaring:
<p>För östra villaområdet i Ulrikasborgs Brunnsparck gäller den för staden den 3 maj 1895 fastställda byggnadsordning med de afvikelser, nedan sägs:</p> <p>1 §.</p> <p>Allmän väg inom villaområdet skall behörigen underhållas på sätt Magistraten förordnar.</p> <p>Underhållet af dessa vägar bekostas af villainnehafvarene samfäldt, och fördelas kostnaden för underhållet dem emellan i förhållande till ytinhållandet af deras tomter.</p> <p>Innan större omlägnings- eller ny-lägningsarbete å berörda vägar beslutes, bör villainnehafvarene lemnas tillfälle att derom yttra sig.</p> <p>2 §.</p> <p>Tomt får ej mot allmän väg, eller på mindre än sju meters (7 m.) afstånd från sådan väg, eller mot hafvet eller parken, hägnas annorlunda än med genombrutet stakett.</p> <p>3 §.</p> <p>Industriell inrättning får ej inom villaområdet finnas.</p> <p>4 §.</p> <p>Boningshus får ej uppföras närmare tomtgränsen än åtta meter (8 m.) från densamma, ej heller närmare midtlinjen af angränsande väg än nio meter (9 m.), dock må uthus af sten, icke högre än sex meter (6 m.) till takåsen och utan takfall åt grannens tomt, byggas omedelbart i sagda gräns.</p> <p>Ej heller får tomt bebyggas ytterom de å planen öfver området med blått betecknade gränslinierna eller, der sådan</p>	<p>Om ock Stadsfullmäktige numera icke vidhålla sitt tidigare yrkande beträffande byggnadsrättens inskränkande genom ett uttryckligt stadgande om att i regeln högst en femtedel af tomts yta finge bebyggas, innehåller dock föreliggande förslag bestämmingar som fullfölja samma ändamål; och nödgas vi motsätta oss desamma såsom egnade att medföra tomtvärdets fallande och rubbning af fastighetskrediten. Vi afse här särskildt § 4 mom. 1, som bl. a. förbjuder uppförande af boningshus närmare tomtgränsen än åtta meter eller närmare midtlinjen af angränsande väg än nio meter. Dessa bestämmingar komme, såsom redan i fråga om det senaste förslaget från villaegarenes sida anmärkts, jemväl att motverka ett af förslagens hufvudsyften eller beredande af större utrymme å tomterna och synas sålunda icke befogade ens från förslagens ståndpunkt. Den föreslagna ändringen kunde äfven föranleda till uppförande å tomterna af stora boningshus i stället för flere små, hvilket icke vore någon vinning synnerligast i fråga om brandsäkerheten. Förslagens bestämmingar uti denna punkt framstå för öfrigt såsom så mycket obilligare, då i betraktande tages att desamma synnerligen olika träffa de särskilda tomterna, beroende af dessas belägenhet i förhållande till vägar eller till de i § 4 mom. 2 omnämnda gränslinier.</p> <p>Till samma kategori af byggnadsrätten inskränkande bestämmingar hör äfven stadgandet i § 7 mom. 1. Redan tidigare har mot denna punkt från villaegarenes sida anmärkts att ett generellt förbud mot uppförande af byggnad i flere våningar än två vore egnadt att försvåra uppkomsten af stenhus inom villaområdet och sålunda motverka ett</p>	<p>Då byggnaderna inom villaområdet böra hållas fristående, hvarigenom åsynen af fönsterlösa väggar och murar undvikas, samt afståndet mellan husen bör vara så stort att uppkomsten af trånga och osnygga brandgator förebygges, torde öfverklagade bestämning finnas fullt motiverad.</p> <p>Yrkandet att hus inom villaområdet borde få uppföras högre än i två våningar är oförenligt med syftmålet att åt ifrågavarande område, såvidt numera är möjligt, bevara den ursprungliga karaktären af en villastad.</p>

icke möter, närmare än sju och fyra tiondedels meter (7,4 m.) från östra allén.

Uthus får icke förläggas mot allmän väg, parken eller hafvet.

5 §.

Af tomts yta må högst en fjerdedel bebyggas; dock att, der någon del af tomtens utgöres af område, å hvilket, såsom beläget ytterom någon af de i 4 § omförmälda gränslinierna, byggnad icke får uppföras, ej mer än tredjedelen af detta område får tagas i beräkning vid bestämmandet af den till bebyggande tillåtna ytan.

6 §.

Minsta tillåtna afståndet mellan två byggnader är nio meter (9 m.).

7 §.

Byggnad får ej uppföras i flere än två våningar.

I antalet våningar inberäknas icke källarvåning i hus å starkt sluttande mark, ej heller gafvel- eller tornrum i hus af brandfritt ämne.

Uti hus, som helt och hållet eller delvis uppföres af annat än brandfritt ämne, får gafvel- eller tornrum icke till böningsrum inredas.

8 §.

För ny- och tillbyggnad erfordras, förutom öfriga föreskrifna ritningar, jemväl ritningar till byggnadens samtliga fasader.

Likaledes får fasadförändring ej ske, der icke ritning, utvisande ändringen, blifvit i stadgad ordning godkänd.

Andra än prydliga och för en villastadsdel egnade byggnader må icke till uppförande tillåtas.

9 §.

Allmän väg får ej för byggnadsupplag intagas; dock må tomtinnehafvare, på sätt i 63 § af allmänna byggnadsordningens

af den nya byggnadsordningens hufvudsyften, tillgodoseendet af brandsäkerhetens intresse. Delande denna uppfattning anse äfven besvärändene att förhållandet i nu ifrågakommande afseende borde få förblifva vid det förra eller att stenhus finge uppföras i tre våningar, men hus af trä blott i två. Den i mom. 2 till förmån för källarvåningar föreslagna undantagsbestämning skulle då bortfalla, hvilket äfven vore önskligt, enär byggande af källarvåningar hvarken från hygienisk eller annan synpunkt torde förtjena uppmuntran.

Förslaget om ny byggnadsordning för Brunnssparkens östra villaområde har, såsom framgår af Stadsfullmäktiges förhandlingar, sett dagen hufvudsakligast i afsigt att åt området „bevare karaktären af en villastad“ och sålunda tillvarataga det estetiska intresset. Såsom motiv för förslaget åberopas äfven nödvändigheten att bättre än hittills tillgodose brandsäkerheten. Emellertid torde det vara uppenbart att förstnämnda ändamål icke vinnes genom de af Stadsfullmäktige i sådant syfte föreslagna bestämningar, hvilka förty endast vore egnade att tillskynda villaegarene skada utan motsvarande gagn för det allmänna. Ifrågakommande ändamål kunde, sedan staden försummat att vid områdets förvärfvande och öfverlåtande åt villaegarene fastställa i sådant afseende nödiga bestämningar, hvilket då kunnat ske utan kränkande af någons rätt eller intresse, numera ega rum endast genom områdets inlösande af staden. Deremot vore det uppenbarligen obilligt att nu utan vidare genom inskränkande af den en gång medgifna byggnadsrätten låta villaegarene umgälla hvad stadsmyndigheterna i tiden försummat. Ett dylikt förfarande skulle äfven, såsom från villaegarenes sida i fråga om det tidigare förslaget (§ 5) ådagalagts, innebära en kränkning af villaegarenes förvärfvade rätt.

Redan benämningen „villaområde“ anger att tomterna inom området i fråga icke varit afsedda att bebyggas såsom vanliga bostadstomter. Detsamma framgår af att tomterna i de mellan egarene och staden upprättade köpebref uttryckligen betecknas såsom „villalotter“. Ytterligare angifva flertalet stadganden uti nu gällande byggnadsordning att man här, i parkens omedelbara närhet, tänkt sig en anläggning af villor, icke af vanliga bostäder. Det är visserligen sant att sagda byggnadsordning, på sätt äfven utseendet af ifrågakommande del af staden tydligt vidhandenger, icke tillfredsställande lyckats uppfylla detta ändamål med föreskrifterna i fråga. Men deraf följer endast att dessa föreskrifter böra ändras så att de bättre motsvara ändamålet, icke deremot att, på sätt besvärändene synas önska, staden borde utsättas för den stora förlust, som den otvifvelaktigt skulle lida i händelse området skulle beröfvas dess karaktär af en villastad. Man kan gerna erkänna att äfven de nu af Fullmäktige antagna bestämningarna icke äro tillfyllesgörande och att än större inskränkningar borde vidtagas i byggnadsfriheten för att man här skulle erhålla en villastad i verklig mening, dock här man af hänsyn till egarene af tomterna inom området icke velat skrida härtill.

Om någon förvärfvad rätt för villaegarene att allt framgent få bebygga sina tomter i öfverensstämmelse med byggnadsordningen af den 19 januari 1886 kan uppenbarligen icke vara tal. Konsekvensen af ett dylikt åskådnings-

gen sägs, utverka rätt att å tomten upplägga virke och andra förnödenheter för arbetet under tid, som magistraten bestämmer.

10 §.

Tomt bör hållas försedd med prydliga och väl vårdade planteringar.

Dessa planteringar skola, der tomtinnehafvare tredskar samt icke af påminnelse och vite låter sig rätta, genom Magistratens försorg, men på hans bekostnad, anläggas och underhållas.

11 §.

Denna byggnadsordning träder i gällande kraft den

Hvad åter brandsäkerheten beträffar, hafva vi i det föregående påvisat att de föreslagna bestämningarna vore af minst sagdt tvivelaktig nytta i detta afseende. Vi tillägga här endast att, såsom bekant, stadens byggnadsordning beträffande aflägsnare stadsdelar tillåter ett långt trängre bebyggande än gällande byggnadsordning för östra Brunnsparken.

Då, såsom det tyckes framgå af bilagda utskottsbetänkande sid. 6*), Stadsfullmäktige synas hysa den uppfattning att styrelsen vid granskning af förslag till byggnadsordningar icke egde taga i betraktande den omständighet att tomtägarenes intressen icke böra utan nödvång lida inskränkningar, nödgas vi framhålla att vi icke kunna förena oss härmed. Den af utskottet antydda utvägen för tomtägare att vända sig till domstol för att hvad honom beträffar utverka ändring i byggnadsordningen synes kunna komma i fråga endast i det fall att tomtägares gentemot staden förvärfvade privaträtt genom byggnadsordningen kränkes. Emellertid grunda sig våra anmärkningar mot Stadsfullmäktiges förslag ej blott på dylik rätt utan ock på anspråket att våra intressen såsom tomtägare må vid eventuel ändring af byggnadsordningen behörigen beaktas.

*) Tr. handl. n:o 2 för 1905.

sätt vore att icke någon byggnadsordning kunde ändras utan expropriation och orimliga utgifter för den stad, som genom inskränkande byggnadsbestämningar ville tillgodose tidens fordringar. Och härvid stå estetiska synpunkter i samma nivå med hygienens och ellsäkerhetens kraf.

Det är riktigt nog att villaägarene endast i fall att deras *privaträtt* skulle genom byggnadsordningen kränkas kunna vända sig till domstol. Och riktigt är likaledes att förevarande förslag icke innehåller några sådana bestämmingar, som skulle möjliggöra en sådan regress. Men just därför kunna villaägarene icke heller tala om att någon deras rätt, allra minst förvärfvad rätt, trädess för nära om förslaget fastställes. Att villaägarene hafva ett ekonomiskt intresse att få i största utsträckning bebygga sina tomter utan några restriktiva bestämmingar som helst kan gerna medgifvas, men en annan fråga är huruvida detta intresse är berättigadt att göra sig gällande på sätt och i den utsträckning, som besvärändene påyrka; och sådant måste på anförda skäl betvivlas.

Slutligen torde i förklaringen återhemtas hvad Fullmäktige allaredan tidigare anmärkt beträffande styrelsens rätt att vidtaga ändring i af stadsmyndigheterna antagna byggnadsordningar.

Utskottsbetänkande med anledning af Helsingfors Utskänknings Aktiebolags anhållan om uteslutande rätt att härstädes utskänka och utminutera spritvaror.

Genom beslut af den 29 mars 1904 beviljade Stadsfullmäktige åt Helsingfors Utskänknings Aktiebolag uteslutande rätt att i Helsingfors utminutera och utskänka alla, såväl inhemska som utländska spritvaror under tiden från den 1 juni 1905 till samma dag år 1906. Emellertid blef bolaget i följd af besvär, som anfördes öfver beslutet och som afgjordes först i slutet af år 1905 genom Kejserliga Senatens utslag af den 15 december sistsagda år, icke i tillfälle att begagna sig af omordade rätt förrän från och med den 15 innevarande februari. I en till Magistraten inlemnad, till Stadsfullmäktige stäld skrift (bilaga 1) har bolaget numera anhållit att berörda, till den 1 instundande juni beviljade rätt måtte få af bolaget utöfvas äfven under perioden $\frac{1}{6}$ 1906— $\frac{1}{6}$ 1908. Till stöd för sin ansökan har bolaget närslutit ej mindre tryckt exemplar af bolagets stadgar (transumerade i bilaga 2) än formulär till de kontrakt (bilagor 3 och 4), dem bolaget för tiden till den 1 nästkommande juni uppgjort med de personer eller inrättningar, åt hvilka bolaget öfverlätit utminuterings- eller utskänkningsrätt till nästnämnda dag.

Berörda ärende har af Stadsfullmäktige vid sammanträde den 6 dennes öfverlemnats till beredning af ett utaf undertecknade bestående utskott, som derpå fått emottaga jemväl en till Stadsfullmäktige inkommen skrift (bilaga 5), hvori särskilda innehafvare af rättigheter till minuthandel med spritdrycker anhållit att, derest Utskänkningsaktiebolagets ofvanberörda anhållan skulle beviljas, staden eller bolaget skulle i förekommande fall inlösa deras affärer och varulager.

Enligt hvad utskottet inhemtat är utminuteringen och utskänkningen af spritdrycker för närvarande och till den 1 inkommande juni ordnad af Utskänkningsbolaget på följande sätt:

a) *Utminuteringen* af alla inhemska spritvaror omhänderhafves, enligt 2 mom. 9 § i K. förordningen af den 9 juni 1892, af bolaget allena.

Minutförsäljningen af utländska spritvaror är öfverlåten åt enskilda personer och bolag, att af dem bedrifvas på enahanda sätt som hittills, dock med skyl-

dighet att erlægga till bolaget 20 penni för hvarje försäld liter. Försäljningen till utskänkningsställena får likväl ega rum endast genom förmedling af bolaget.

b) *Utskänkningsningen*. Innehafvarene af utskänkningsrätt äro förbundna att taga allt sitt behof af in- och utländska spritvaror genom bolagets bemedling. Tillgången är dervid sådan att köparen hvarje gång lemnar bolaget uppgift på sitt behof af spritvaror samt på leverantören. Valet af leverantör är för närvarande fritt, men har bolaget tänkt sig att efter den 1 juni såsom leverantörer utse fyra eller fem bland minutförsäljarene. Vid requisitionen inlevereras samtidigt priset. Å detta pris skall köparen betala bolaget 5 %, hvarförutom bolaget behåller den rabatt af 10 %, som minutförsäljarene tidigare vanligen beviljat utskänkningsställena. Dessutom bör till bolaget erläggas för hvarje utskänkt liter spritvaror 50 penni utaf första klassens världhus samt 40 penni af öfriga utskänkningsställena. Å andra sidan betalar bolaget utskänkningskatten till kronan.

Beträffande ordnandet af utminuteringsningen och utskänkningsningen efter den 1 juni torde bolaget ännu icke beslutit sig för annat än att öfvertaga för egen räkning åtskilliga af de nu utaf privatpersoner skötta världshusen af tredje klass.

Vid behandlingen af förevarande ärende hafva tre af utskottets sju ledamöter på skäl, som närmare framgå ur den betänkandet vidfogade reservationen, velat afböja Utskänkningsbolagets anhållan. Utskottets fyra öfriga ledamöter hafva deremot för sin del beslutit förorda densamma, som sålunda vunnit bifall af utskottets pluralitet.

Då utskottets flertal således ställt sig på en ståndpunkt, som tidigare redan omfattats utaf särskilda Fullmäktiges utskott samt senast, år 1904, äfven af Fullmäktige sjelfva, ser sig utskottet föranlåtet att hänvisa till, hvad sålunda i ärendet inom Fullmäktige förut uttalats. Dessa uttalanden ingå utförligt i två utskotts-betänkanden, afgifna det ena år 1893 *) och det andra år 1904 **) eller således med närmare tio års mellantid.

Då för omkring fjorton år tillbaka nu gällande lagstiftning i ämnet trädde i kraft, införande, bland annat, nya och förändrade bestämmingar beträffande utminuterings- och utskänkningsaktiebolagens verksamhet och fördelningen af dessas

*) Tr. handl. n:o 15 för 1893.

**) Tr. handl. n:o 3 för 1904.

vinstmedel, tillsatte Stadsfullmäktige ett utskott med uppdrag att inkomma till Fullmäktige med utlåtande derom, huruvida och på hvilka villkor utminutereringen och utskänkningsbolaget i Helsingfors fullständigt eller delvis kunde ombetros åt ett eller flere bolag, så organiserade, som i 9 § af den nya förordningen stadgades. Uti sitt den 6 Maj 1893 daterade betänkande uppvisade utskottet efter ett ingående studium af frågan på ett öfvertygande sätt de brister och inkonsekvenser, som vidlådde det härstädes tillämpade systemet vid ordnandet af handeln med spritdrycker, eller rättare den fullständiga afsaknaden af ett verkligt på enhetliga principer grundadt system härutinnan, framträdande, bland annat deri att, „medan försäljningen af brännvin och sprit monopoliserats till förmon för nykterhetsvänliga bolag, den icke mindre betydande handeln med inhemsk konjak och rom samt andra lika starka spritvaror eller med andra ord färgadt brännvin lemnats nästan fri, d. v. s. åt handlande, de der visserligen nog, enär rättighet till sådan handel utgäfves endast efter noggrann pröfning af sökandenes redbarhet, kunde väntas samvetsgrant iakttaga lagbestämningarna angående sådan försäljning, men å andra sidan äfven, då deras förtjenst betingades af omsättningen på dessa varor, måste göra allt, som kunde öka denna omsättning och deras deraf beroende vinst. Då inköpspriset för inhemsk konjak, rom och arrak stälde sig lika lågt och på de sämre sorterna, der tillsatserna till brännvinet tjenade till att öfverskynda en underhållig vara, lägre än för det egentliga brännvinet, stode det uppenbart i handlandenes förmåga att åtminstone delvis paralysera hvarje försök från bolagens sida att genom höjning af brännvinsprisen försvåra åtkomsten till denna vara, emedan hvarje prisstegring endast åtföljdes af större afsättning utaf det färgade brännvinet“. Äfven i afseende å utskänkningsbolaget egde enahanda förhållande rum, som vid utminutereringen, emedan utskänkningsbolaget jemväl härvid hade att utstå täflan med innehafvarene af andra, för de fattigare klasserna afsedda utskänkningslokaler.

Vid sökandet efter utvägar att afhjelpa de sålunda framhållna bristerna i det rådande systemet stannade 1893 års utskott, i fråga om ordnandet af utminutereringen, vid att föreslå *monopolisering af såväl brännvin och sprit som alla andra spritvaror vare sig inhemska eller utländska, hvilkas försäljningspris understege 2 mark 50 penni litern eller hvilka innehölle 60 % alkohol eller deröfver, till förmon för ett enda bolag, som afsåge rörelsens bedrivande icke för egen vinning utan för dryckenskapens motarbetande*. Inom utskottet hade äfven ifrågasatts att såsom kriterium för monopolet uppställa skillnaden emellan utländska och inhemska spritvaror, men fann utskottet denna utgångspunkt otillfredsställande, dels emedan ett förbud för spritvaruhandlandene att till salu hålla inhemsk vara icke skulle kunna öfvervakas, dels enär gällande tullsatser icke komme att utgöra hinder för införandet till landet af sämre utländska varor, hvilka i afseende å prisbillighet godt kunde upptaga konkurrensen med här tillverkade spritdrycker. Bestämningen att hos andra än bolaget icke finge till salu hållas spritdrycker, öfverstigande 60 % alkoholhalt, fann utskottet nödvändig till förebyggande af att monopolet skulle kringgås genom för-

säljning af starkare spirituosa jemte anvisning till köparene att efter inköpet uppblanda den inköpta varan med vatten eller annat för att sålunda nedbringa den till njutbar styrka.

Såsom ett ytterligare skäl att icke inskränka monopoliet enbart till inhemska spritdrycker framhöll utskottet att, såsom känt, hvad härstädes såldes såsom utländsk konjak, rom och arrak i sjelfva verket icke utgjorde äkta dylik vara, i fall man, såsom rätteligen borde ske, förstode med konjak destillat på drufrester, med rom destillat på affall vid sockertillverkning och med arrak risbränvin, utan att dessa varor i likhet med inhemska, lika benämnda fabrikat i allmänhet utgjordes endast af bränvin, försatt med färgämnen och annat dylikt samt allenast vid de bättre eller bästa sorterna med något af den äkta varan, för att sålunda gifva fabrikatet den äkta produktens utseende, lukt och smak. Ehuru detta torde vara ganska allmänt känt och sålunda ock bekant att, hvad inhemsk konjak m. m. vidkomme, densamma kunde fullt mäta sig med den utländska sämre varan, skulle dock antagligen den stora allmänheten, när inhemsk vara stode till salu endast hos bolaget, hvilket åter förmodligen icke komme att befatta sig med försäljning af utländska spirituosa, allt fortfarande fylla sitt behof af andra spritvaror än bränvin hos handlandene, hvarigenom den inhemska produktionen af dylika spirituosa skulle lida ett betydligt afbräck. Derom vore ju heller icke annat än godt att säga, i händelse sådant verkligen skulle föranleda en nämnvärd minskning i konsumtionen af ifrågavarande spritvaror; men ett dylikt resultat skulle förmodligen icke ernås, utan blefve enda följden af detta tillvägagående att importen af utländsk konjak m. m. komme att ökas på bekostnad af den inländska industrin.

Vidkommande åter ordnandet af utskänkingsrörelsen, trodde utskottet att den förnämsta bristen deri blefve afhjelpat om *åt det föreslagna monopolbolaget jemväl skulle upplåtas all utskänkning af spritdrycker med undantag af utskänkningen å större hoteller och restauranter samt enskilda föreningar och klubbar.*

De af 1893 års utskott i förestående måtto framställda förslag vunno icke Stadsfullmäktiges bifall, utan beslöto Fullmäktige att utminuteringen och utskänkningen skulle bibehållas ordnad på samma sätt som tidigare. Man synes ansett tiden ännu icke vara inne för etablerandet af ett så vidsträckt monopol, som utskottet förordat. Möjligen medverkade äfven till utgången tvifvelsmål derom huruvida den af utskottet föreslagna prisbegränsningen i afseende å minuthandlarenes försäljningsrätt lagenligt kunde genomföras endast genom ett förbehåll derom från Stadsfullmäktiges sida, då den i ämnet gällande författningen icke syntes afveta annan åtskilnad i försäljningsrätten än den som vore baserad på skilnaden mellan inhemsk och utländsk vara.

Sedan år 1902 Stadsfullmäktiges uppmärksamhet blifvit fästad vid den minskning i de från Utskänknings- och Utminuteringsbolagen inflytande vinstmedlen, som under åren derförut egt rum och hvilken icke kunde anses bero blott på tilltagande nykterhet, tillsatte Fullmäktige sagda år ett utskott med uppdrag att taga frågan om lämpligaste sättet att ordna utminuterings- och utskänknings- i staden uti öfvervägande samt med yttrande och förslag i saken till Fullmäktige inkomma. I sitt uti saken afgifna betänkande framhöll nästberörda utskott hurusom genom gällande förordning angående försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker af den 9 juni 1892 införts, såsom känt, den ändring uti tidigare gällande bestämmingar att af den vinst, bränvinsmonopolbolagen afkastade, tre femtedelar skulle tillfalla den stad, der dylikt bolags verksamhet utöfvades, och två femtedelar kommunikationsfonden. De vinstandelar, hvilka i öfverensstämmelse härmed tillgodokommit Helsingfors stad från Utskänknings- och Utminuteringsaktiebolagen härstädes, hade för tioårsperioden 1893—1902 uppgått till följande belopp:

	Från Utskänkn.A.B.	Från Utminut.A.B.	Summa.
1893	<i>Fmy.</i> 45,541: 52	<i>Fmy.</i> 36,411: 43	<i>Fmy.</i> 81,952: 95
1894	” 45,065: 53	” 35,874: 87	” 80,940: 40
1895	” 48,834: 82	” 35,723: 80	” 84,558: 62
1896	” 65,696: 84	” 36,919: 54	” 102,616: 38
1897	” 73,549: 26	” 41,962: 91	” 115,512: 17
1898	” 81,905: 16	” 41,213: 14	” 123,118: 30
1899	” 96,186: 94	” 45,013: 06	” 141,200: —
1900	” 75,126: 85	” 44,604: 33	” 119,731: 18
1901	” 47,837: 38	” 40,666: 49	” 88,503: 87
1902	” 50,166: 87	” 43,477: 88	” 93,644: 75
	<i>Fmy.</i> 629,911: 17	<i>Fmy.</i> 401,867: 45	<i>Fmy.</i> 1,031,778: 62

Såsom af förestående tablå framginge hade stadens vinstandel under ifrågasvarande tioårs period i medeltal per år utgjort från Utskänkningsaktiebolaget c:a 63,000 mark och från Utminuteringsaktiebolaget c:a 40,000 mark eller från båda bolagen tillsammans c:a 103,000 mark.

Huru ringa den vinst i sjelfva verket varit, som de båda ofvannämnda bolagen afkastat, jemförd med förhållandena i andra landets städer, framginge af nedanstående öfersigt, som ingått i en af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag år 1902 till Stadsfullmäktige ingifven ansökan om utvidgning af bolagets utskänkningsrätt (tr. handl. N:o 17 för 1902).

	Vinst från utskänkings- och utminuteringsbolagen under år 1900.	Invånareantalet år 1900.	Medeltalet af vinst per stadsinnevånare.
Helsingfors	204,000	93,500	2: 18
Uleåborg	107,000	16,300	6: 56
Åbo	276,000	38,100	7: 24
Viborg	259,000	30,800	8: 41
Vasa	156,000	15,000	10: 40
Björneborg	162,000	15,000	10: 80
Tammerfors	412,000	36,400	11: 30
Kuopio	155,000	11,700	13: 20
Kexholm	23,000	1,600	14: 40
Gamlakarleby	51,000	2,700	18: 50
Villmanstrand	73,000	2,200	33: 20

Att vinsten från de härstädes arbetande bränvinsmonopolbolagen i väsentlig grad understigit den vinst, dylika bolag i landsortsstäderna lemnat, berodde klarligen i främsta rummet derpå att monopolet i hufvudstaden var begränsadt till utminuterung af bränvin, medan detsamma i landets öfriga städer omfattat antingen all utminuterung och utskänkning af spritdrycker eller åtminstone all rätt till minutförsäljning af inhemska spritdrycker.

Redan 1893 års utskott hade på ett uttömmande sätt framhållit inkonsekvensen uti det här tillämpade systemet samt påvisat huruledes detsamma måste nedtrycka den vinst, som bränvinsbolagen lemnade. Så länge försäljningen af inhemskt färgadt bränvin vore fullständigt frigifven, låge det i sakens natur att monopolbolagen icke hade i sin magt att uppdrifva inkomsten af sin rörelse, då de härvid hade att utstå konkurrensen med en likartad vara, som tillhandahölles af nämarene till ett vida lägre pris. Huru ogynsam denna konkurrens i sjelfva verket gestaltat sig för bolagen framginge af följande siffror: År 1892 försålde af bolagen härstädes sammanlagt 542,564 liter bränvin af 42 % styrka, medan handlandenes minutförsäljning af inhemska konjak och rom uppgick till 218,110 liter samt af utländsk konjak och rom till 51,060 liter. *) Tio år senare, år 1901, hade bolagens afsättning af bränvin nedgått till 415,265 liter af 50 % styrka, motsvarande 494,363 liter å 42 %, medan minutförsäljningen af inhemska konjak och rom samtidigt ökats till icke mindre än 504,675 liter å 50 %, motsvarande 600,803 liter å 42 %, och af utländsk vara till 160,693 liter. **) Men om och sålunda hufvudorsaken till den relativt ringa inkomst, härvarande Utskänkings- och Utminuterings-

*) Se 1893 års utsk. bet. pag. 12 och 13.

**) Se 1901 års kommunalberättelse tab. 181.

bolags rörelse afkastat, vore att finna uti monopolets begränsade omfattning, kunde det icke nekas att äfven vissa andra faktorer gäfves, hvilka inverkat i nämnda syfte. Såsom en sådan borde framhållas att behållningen af Utskänkningsaktiebolagets rörelse i allmänhet icke stått i skäligt förhållande till omfånget af bolagets omsättning, särskildt om man dermed jemförde resultatet af Utminuteringsaktiebolagets betydligt mindre omfattande affär. För att endast anföra siffror från år 1902 hade Utminuteringsbolaget med en total utminutering af 213,352 liter bränvin och sprit inbringat en nettovinst af 72,463 mark, under det Utskänkningsbolaget med en utminutering af 394,350 liter samt en bruttovinst på utskänknings af 107,636 mk lemnat i nettovinst endast 87,117 mk. Detta för Utskänkningsbolaget ofördelaktiga resultat torde, enligt hvad utskottet vid granskning af berättelsen öfver verkställd revision af bolagets räkenskaper och förvaltning för ifrågavarande år trott sig finna, till största delen varit beroende derpå att bolagets ekonomi nedtyngdes af öfverdrifvet höga omkostnader. På en bruttovinst af c:a 276,000 mark belöpte sig allmänna omkostnader till inalles 193,000 mark, bland hvilka för *aftöningar* 62,435 mark, *hyror* 64,530 mark och *diverse omkostnader* 42,747 mark. Utskottet hade låtit genom stadens hos bolaget anställde kontrollant med ledning af bolagets böcker verkställa en fördelning af de för utminuterings- och utskänkningsrörelsen gemensamma bokföringsposterna för året, af hvilken fördelning jemte bokföringen i öfrigt framgått att, medan utminuteringsbolaget lemnat en nettovinst af 124,711 mark 27 penni, utskänkningsrörelsen medfört en förlust af 42,092 mark 59 penni, hvaraf på 5 af bolaget uppehållna nykterhetsvärdshus belöpt sig 10,166 mark 52 penni. Här af blef tydligt att bolagets utskänkningsrörelse icke burit sig, utan drifvits på bekostnad af vinsten från utminuteringsrörelsen.

Till det relativt ogynsamma finansiella resultatet af bolagens verksamhet hade slutligen bidragit den omständigheten att bolagen vid inköpet af det till salu hållna bränvinet haft att kämpa emot en sammanslutning af landets bränvinsfabrikanter med syfte att uppdrifva bränvinets marknadspris. I hvad mon denna „bränvinsring“ lyckats efterhand fördyra bränvinets inköpspris framgick af efterföljande tablå, utvisande de pris, Helsingfors Utminuteringsaktiebolag nödgats erlægga till sina leverantörer ända från det bolaget vidtog med sin verksamhet till år 1901, hvarvid skatteafdraget reducerats till det belopp, som motsvarar den styrka (42 å 41 %), hvilken det till bolaget levererade bränvinet innehåft:

Tiden för hvilken leveransen kontraherats.	Pris per liter.	Bränvinets styrka.	Skatteafdrag.	Nettopris per liter.
1887 till 15 sept.	87,8 p.	42 %	52 p.	35,8 p.
1887 från 15 sept. till 1 juni 1888	83,6 „	42 „	52 „	31,6 „
1888 från 1 juni	91,3 „	42 „	52 „	39,3 „
1890	95 „	42 „	52 „	43 „
1892	1:— „	42 „	55 „	45 „

1893	1:04 p.	42 %	55 p.	49 p.
1895	1:09 ”	42 ”	59 ”	50 ”
1898 till 1 juni	1:13,5 ”	42 ”	63 ”	50,5 ”
1898 från 1 juni	1:16 ”	42 ”	63 ”	53 ”
1900	1:16 ”	41 ”	61,5 ”	54,5 ”
1901	1:26 ”	41 ”	69,7 ”	56,3 ”

Såsom af denna tablå syntes hade nettopriset stigit från 35,8 eller om man medtog tiden från den 15 Sept. 1887 till den 1 Juni 1888, då enligt hvad för utskottet uppgifvits konkurrensen emellan leverantörer nedtryckt priset, från 31,6 penni till 56,3 penni per liter eller således med 78 %. Visserligen hade bolagen i någon mån kunnat neutralisera inflytandet af denna anmärkningsvärda prishöjning genom en ökning af minutpriset, men af orsak, som utskottet redan i det föregående framhållit, hade bolagen härvid varit tvungne att taga hänsyn till det pris, för hvilket färgadt bränvin saluhölles, utgörande 1 mark 20 penni och derunder per liter, hvarför priset för vanligt renadt bränvin icke kunnat sättas högre än till 1 mark 60 penni per liter.

Genom nu anförda förhållande hade bolagen äfven varit urståndsatta att i så hög grad som det varit önskligt och med bolagens bildande afsetts genom stegring af bränvinspriset motverka konsumtionen af spritdrycker. Denna slutsats gälde närmast utminuteringsbolaget. Att icke heller den af Utskänkningsbolaget bedrifna utskänkningsrörelsens resultat kunde skattas synnerligen högt ur nykterhetsvänlig synpunkt sade sig sjelft, i betraktande af den mängd utskänkningsställen af högre och lägre klass, hvilka utöfvade sin verksamhet jemsides med bolagets, helt och hållet undandragna dess inflytande och kontroll. Då emellertid förefintligheten af en sådan kontroll bildade hörnstenen i det s. k. Göteborgska systemet, var det uppenbart att det sätt, på hvilket utskänkningsrörelsen för närvarande var härstädes ordnad, icke ur någon synpunkt öfverensstämde med principerna i sagda system, utan i sjelfva verket måste karakteriseras såsom skäligen principlöst.

Den utredning, utskottet i det föregående lemnat af orsakerna till att resultatet af Utminuterings- och Utskänkningsaktiebolagens verksamhet utfallit så klent såväl ur finansiell som nykterhetsvänlig synpunkt, gäfvade tydligen vid handen att ett afhjelpande af systemets brister kunde ernås endast på den väg, redan 1893 års utskott förordat, d. v. s. genom en utvidgning af spritförsäljningsmonopolet. Utskottet hade för sin del icke tvekat att härvid gå ännu ett steg längre än 1893 års utskott genom att föreslå, att åt ett enda bolag, som afsåge rörelsens bedrifvande icke för egen vinning utan för dryckenskapens motarbetande, skulle ombetros uteslutande rätt till utminuterings och utskänkning af alla såväl inhemska som utländska spritvaror. Etablerandet af ett sådant monopol borde så mycket mindre vara egnadt att väcka betänkligheter, som den i ämnet gällande lagstiftningen uttryckligen förutsatte att

bolag, som tilldelats monopol af antydd art, skulle „ega rätt att mot bestämd, till bolaget erlagd afgift åt innehafvare af hotell, restauration eller konditori upplåta en del af de utaf bolaget öfvertagna utskänkingsrättigheterna samt likaledes till enskilda köpmän öfverlåta rätt till minuthandel med utländska spritvaror“. Då man å priori kunde antaga att det föreslagna bolaget i vidsträckt grad skulle begagna sig af denna rättighet att exploatera sitt monopol äfven genom andra sprit-handlare och restaurationsinnehafvare — och intet hindrade ju att Stadsfullmäktige vid monopolets beviljande gjorde ett uttryckligt förbehåll i detta syfte —, behöfde det icke befaras vare sig att monopolets införande skulle hafva till påföljd några ekonomiska rubbningar af nämnvärd art för spritvaruhandlarna eller att afnämarenes önskningsmål vidkommande varornas beskaffenhet och mångfald blefve mindre väl tillgodosedda än hittills. Hufvudvikten härvid låge derpå att bolaget tillförsäkrades möjlighet att utöfva kontroll öfver de till salu hållna varornas beskaffenhet och pris.

Enahanda fördelar komme äfven utskänkingsrörelsens ordnande på denna bas att medföra. De förnämligare värdshusen skulle icke lida något afbräck i sin rörelse, men deremot skulle hvarjehanda utskänkingsställen af tvifvelaktig nytta komma att försvinna.

I betraktande emellertid af att en längre tid kunde erfordras för organisationen af bolaget och vidtagande af alla förberedande åtgärder för dess verksamhet, syntes försigtigheten bjuda att den nya ordningen tillämpades först från den 1 Juni 1905, hvarigenom äfven de innehafvare af utminuterings- och utskänkingsrättigheter, hvilka icke kunnat påräkna att få sina rättigheter förnyade af bolaget, bereddes tillräcklig respittid för lagrens realisering och affärernas afveckling.

Utskottet föreslog derfor bland annat:

att från den 1 Juni 1905 uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af alla såväl inhemska som utländska spritvaror skulle beviljas åt ett enda bolag, som afsåge rörelsens bedrivande icke för egen vinning utan för drycken-skapens motarbetande, med rätt för bolaget att mot bestämd till bolaget erlagd afgift åt innehafvare af hotell, restauration eller konditori upplåta en del af de utaf bolaget öfvertagna utskänkingsrättigheterna samt att likaledes till enskilda köpmän öfverlåta rätt till minuthandel med utländska spritvaror; samt

att tillföljd häraf enskilda utminuterings- och utskänkingsrättigheter icke skulle upplåtas för längre tid än till den 1 Juni 1905.

Med anslutning till utskottets förslag beviljade Stadsfullmäktige sedermera den 29 Mars 1904 det äskade monopolet åt Helsingfors Utskänkings Aktiebolag som dock, af förut anförda skäl, icke blef i tillfälle att begagna sig af detsamma förr än räknadt från den 15 dennes.

Att utskottet sålunda utförligt redogjort för innehållet i de åren 1893 och 1904 hos Stadsfullmäktige i frågan tillkomna betänkandena, beror derpå att dessa betänkanden, efter utskottets tanke, i väsentliga delar innehålla det, som kan sägas tala till förmån för det äskade monopoliet. Medan i 1893 års betänkande lägges vikt förnämligast vid att, genom att utminuteringen och utskänkningen så vidt möjligt öfverlemnas åt ett enda, i nykterhetens intresse arbetande bolag, så begå att denna rörelse bedrifves uteslutande i sedlighetens intresse, betonas i betänkanlandet af år 1904 — en följd af det utskottet då gifna uppdraget — särskildt att vinsten från omordade rörelse bör ökas. Det är icke heller orätt att äfven sistnämnda synpunkt framhåfves. Berörda vinst får, enligt förordningens uttryckliga föreskrift, användas endast „till allmänt nyttiga ändamål, dock icke sådana, hvilka kommunerna sjelfva äro förpligtade att tillgodose genom beskattning af sina medlemmar“. I öfverensstämmelse härmed har denna vinst i Helsingfors disponerats förnämligast till åtgärder, afseende arbetareklassens fromma.

I sjelfva verket synes, der tvekan råder beträffande riktigheten och möjligheten att införa en förbudslag, åtgärden att etablera ett så beskaffadt monopol som nu är i fråga vara det bästa, som till befrämjande af nykterheten kan göras. Å ena sidan skapas garantier mot att utminuteringen och utskänkningen bedrifves på sätt, som är egnadt att förleda till superi, och å andra sidan fästes afseende dervid att, för att motarbete dryckenskapslasten, det icke är nog med att försvåra åtkomsten af starka varor. Drinkaren super icke blott för att njuta af smaken på spirituosa; han vill glömma en eländig tillvaro och har icke bättre medel dertill än ruset. Att förbättra arbetarens lefnadsförhållanden, öka hans vetande och bereda honom ädlare förströelser ökar därför jemväl hans motståndskraft mot superiet, och bör hvarje ärligt medel, som tjänar härtill, icke tillbakavisas.

Det kan icke sägas att man, genom att tillmötesgå Utskänkningsaktiebolagets anhållan, dräper den fria konkurrensen på ett område af näringslivet, der den förut existerat, och der skapar ett monopol. Ett sådant monopol finnes redan. Att ifrågavarande näring hittills fått bedrifvas endast af ett visst, begränsadt antal personer, hvilket antal under femton år icke nämnvärdt ökats, är ju i och för sig ett monopol, med den skilnaden endast att inkomsten från monopoliet hittills kommit enskilda och icke det allmänna till godo.

Det kan för öfrigt, efter pluralitetens inom utskottet åsigt, icke gerna ifrågakomma att sedan staden en gång redan beslutit till monopol af ifrågavarande slag, och efter det beslutet endast någon vecka tillämpats, skrida till ändring af det införda systemet, innan sålunda dess ändamålsenlighet ännu hunnit ens i någon mån pröfvas.

Enligt 9 § i förordningen af den 9 juni 1892 samt 25 § i Utskänkningsbolagets stadgar öfvervakas bolagets verksamhet af en utaf Stadsfullmäktige utsedd

kontrollant, som „är berättigad ej mindre att bivista bolagsstyrelsens sammanträden äfvensom revision och bolagsstämma samt dervid till protokollet göra de påminnelser, hvartill skäl kan förekomma, än att så ofta han anser nödigt, genomse bolagets böcker och öfriga handlingar“. Kontrollantens aflöning, hvars belopp bestämmes af Stadsfullmäktige, erlægges af bolaget.

Vidare finnes stadgadt i åberopade § 9 att granskning af bolagets räkenskaper skall ske genom tre revisorer, af hvilka bolaget utser en, Stadsfullmäktige en annan och Länestyrelsen en tredje. Berättelse öfver revisionen bör före utgången af mars ingifvas till Magistraten, som öfverlemnar densamma till Stadsfullmäktige. Vägra Stadsfullmäktige ansvarsfrihet för bolagets förvaltning, hänskjutes frågan derom till slutligt afgörande af skiljomän, till hvilka bolaget utser två, Stadsfullmäktige likaledes två samt Länestyrelsen en femte till ordförande.

Dessa föreskrifter äro afsedda att förekomma missbruk vid bolagets förvaltning. Emellertid hafva, såsom i det ofvanstående antydts, anmärkningar försports mot skötseln af bolagets rörelse. Särskildt har bolaget tillvitats att icke alltid iakttaga nödig sparsamhet. Då nu, i händelse bolagets ansökning bifalles, dess verksamhetsområde kommer att betydligt utvidgas, borde äfven garantierna mot felaktig förvaltning och missbruk af de bolaget beviljade stora rättigheter ökas. Hvad sistnämnda omständighet beträffar, så synas de personer, hvilka hittills bedrivit utminuterings- och utskänkningsrörelse härstädes, icke böra lemnas helt och hållet i bolagets hand. Sålunda skulle, enligt 8 punkten i de för närvarande gällande kontrakten, person, som af bolaget hyrt utminuterings- eller utskänkningsrätt, kunna, beroende endast på bolagets pröfning, af bolaget skiljas från sin förvärfvade rätt. Detta synes alltför godtyckligt. Utskottet får därför föreslå att vid beviljandet af ifråga- varande rättighet åt bolaget fästas följande vilkor:

i bolagets styrelse bör plats beredas åt minst två, af Stadsfullmäktige valda ledamöter, motsvarande en tredjedel af ledamöternas antal;

formulären till de kontrakt, hvarigenom rättigheter till utminutering eller utskänkning öfverlätas, böra fastställas af Stadsfullmäktige;

klassen, till hvilken hvarje utskänkningsställe skall hänföras, skall fortfarande bestämmas af Magistraten;

bolaget bör från dess egna butiker sälja spritvaror endast till afhämtning, icke sända sådana hem eller till ort utom staden;

bolaget bör sist inom februari månad afgöra, om tidigare upprättadt kontrakt skall förnyas för följande period eller ej;

innehafvarene af utskänkningsrätt böra ega rätt att requirera erforderliga varor från hvilken bland stadens spritvaruhandlare som helst; samt

att åt en af Stadsfullmäktige utsedd permanent skiljenämnd af förslagsvis tre personer och nödigt antal suppleanter öfverlemnas att afgöra: a) fråga derom, huruvida arrendator på yrkande af bolaget skall förklaras beviljad rättighet förlustig eller om hans arrenderätt skall förnyas; b) öfriga tvister, som kunna uppkomma mellan

bolaget och dess arrendatorer angående arrendekontraktens innebörd; c) beloppet af afgift, som får af bolaget fordras för utarrendering af rättighet; samt d) fråga om inlösen af varulager, då sådant yrkas af arrendator, hvars arrenderätt icke förnyats eller blifvit förverkad.

Skulle förestående villkor af Stadsfullmäktige godkännas, vore jämväl det af särskilda minuthandlare i staden uti deras ofvanberörda skrift framhållna önskningsmålet erforderligen beaktadt.

Slutligen skulle utskottet vilja hafva till beaktande af bolaget uttaladt:

att bolaget icke bör tillgodogöra sig monopolet för erhållande af så stor vinst på rörelsen som möjligt, utan främst för att motarbete missbruket af spirituosa; samt att bolaget bör söka att så vidt möjligt nedbringa alkoholhalten i de drycker, som bolaget utbjuder till salu.

På anförda skäl föreslås därför värdsamt att Stadsfullmäktige ville besluta:

att åt Helsingfors Utskänknings Aktiebolag bevilja uteslutanderätt till utminutering och utskänkning af alla såväl utländska som inhemska spritvaror härstädes under tiden från den 1 juni 1906 till samma dag 1908, med rätt för bolaget att mot bestämd, till bolaget erlagd afgift åt innehafvare af hotell, restaurant eller konditori upplåta en del af de utaf bolaget öfvertagna utskänkningsrättigheterna samt att likaledes till enskilda köpmän eller bolag öfverlåta rätt till minuthandel med utländska spritvaror;

men att vid anförda begifvande fästa de villkor, utskottet ofvan förordat.

En reservation bifogas.

Helsingfors, den 22 februari 1906.

Arvid Nyberg.

K. von Alfthan.

Hugo Holsti.

August Lundqvist.

Lennart Cajander
(frånvarande vid justeringen.)

W. A. Lavonius.

K. R. Wahlfors
(frånvarande vid justeringen.)

Reservation.

Undertecknade, som icke ens med de af utskottet enhälligt förordade vilkor kunna bifalla till den af utskänkningsbolaget inlämnade ansökan om utsträckt monopol, stödja denna vår afvikande mening på i hufvudsak följande grunder:

1:o. Sedan bolaget undfått monopol uppå all utminuterung och utskänkning af spirituosa, har bolaget såsom hufvudsakligaste medel för nykterhetens befrämjande uppställt ett fördyrande af spritvarorna, undantagandes brännvin. Så länge konkurrens i denna branch är rådande såväl från orter inom landet som från utlandet är detta medel af tvifvelaktig nytta. En mindre förhöjning af prisen på andra billiga inhemska spritvaror utan brännvin skall icke kunna hos arbetareklassen minska oseden att genom ett omåttligt förtärande af rusdrycker öfverlasta sig, hälst handeln med viner och andra svagare rusdrycker enligt lag är från monopolet utsluten. Bolagets nu viddagna åtgärder afse att hufvudsakligen de spritvaror komma att fördyras, som konsumeras af de ekonomiskt bättre situerade folkklasserna, för hvilka restriktiva nykterhetsåtgärder äro i ringa grad af behovet påkallade. Åtgärden finge således hufvudsakligen karaktären af att utgöra *en ny ansenlig skatt* uppå denna del af samhällets medlemmar.

2:o. Ett ansenligt fördyrande af spritvarorna i Helsingfors skulle medföra att privata konsumenter i högre grad än härintills skulle förse sig med dessa varor genom förmedling af vinagenter, eller från närliggande mindre landsortsstäder, och sålunda utan afsedd värkan skada Helsingfors stads handel.

3:o. Det nu förefintliga monopolet beslöts väsentligen med hänsyn till den fullkomliga desorganisation, hvori polisen råkat under den Bobrikoffska regimen, ett motiv som numera efter polisens reorganisation bortfaller.

4:o. Den till förmån för monopol åberopade svenska statistiken är i så mätto underhaltig, som däri saknas uppgift öfver i hvad mån den privata konsumtionen, som förmedlas af resande vinagenter, samtidigt ökats. För öfrigt invärka äfven många andra omständigheter än en måttlig prisstegring uppå denna konsumtions storlek.

5:o. I Sverige användes 99% af inkomsten från monopolet för stads- eller genom landstingens bemedling för landskommunernas behof, medan i Finland 40% af dessa inkomster tillfaller statens kommunikationsfond och det öfriga icke får användas till minskande af kommunal uttaxering. Genom införande af monopol

skulle sålunda Stadsfullmäktige beskatta kommunens innevånare i väsendtlig grad till förmån för en statsfond och alls icke till fördel för de skattdragande i kommunen.

6:o. Beloppet inkomst, som det utsträckta monopoliet efterhand skulle komma att inbringa, måste för Helsingfors antagas komma att utgöra flere hundratusen mark, hvilken indirekta skatteinkomst icke samtidigt skulle medvärka till en lindring af den direkta beskattningen. För denna senare beskattning har lagstiftaren tillskapat en vidlyftig apparat, taxeringsnämnd, pröfningsnämnd och besvärsrätt öfver taxeringsgrunden. Det synes då vara föga välbetänkt att åt en af sex enskilda personer bestående direktion utan besvärsmöjlighet öfverlåta att godtyckligt bestämma öfver en så vidtgående skatteläggning af kommunens medlemmar, som den nu ifrågasatta.

På anförda skäl få vi förty vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att lämna ett afböjande svar å utskänkningsbolagets föreliggande ansökan om utsträckt monopol å all utminuterung och utskänkning af spritdrycker, med bolagets bibehållande vid dess tidigare innehafda begränsade monopol å försäljning af bränvin och bränvinssprit.

Helsingfors, den 22 februari 1906.

K. von Alfthan.

Arvid Nyberg.

August Lundqvist.

---

*Bilaga I.**Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.*

Genom beslut af den 29 Mars 1904 hafva Herrar Stadsfullmäktige beviljat Helsingfors utskänkningsaktiebolag uteslutande rätt i Helsingfors till utminutering och utskänkning af alla såväl inhemska och utländska spritvaror under tiden från den 1 Juni 1905 till samma dag 1906; och detta Stadsfullmäktiges beslut har omsider, sedan detsamma af Guvernörsembetet i länet upphäfts, af Kejserliga Senaten faststälts medelst utslag den 15 December 1905. Ehuru Helsingfors utskänkningsaktiebolag, som den 17 sistvikne Januari erhållit del af Senatens utslag, ännu ej hunnit skrida till andra än förberedande åtgärder för genomförandet af det erhållna s. k. försäljningsmonopolet och bolaget förty icke kan hänvisa till några erfarenheter beträffande verkningarna af en så anordnad försäljning, anser bolaget sig dock, enär ordnandet af spritdrycksförsäljningen i staden för tiden mellan den 1 Juni 1906 och den 1 Juni 1908 snarligen torde komma till behandling inför Herrar Stadsfullmäktige, härmed böra göra framställning om att fortsättningsvis för nyssnämnda tid af två år erhålla uteslutande rätt att i Helsingfors stad öfvertaga utminuteringen och utskänkningen af alla inhemska och utländska spritvaror.

Till stöd för sin ansökan tillåter sig bolaget framhålla, hurusom ändamålet dermed är att i enlighet med grunderna för det s. k. Göteborgssystemet söka så vidt möjligt är minska de skadliga följderna af rusdrycksförbrukningen genom att på ett humant och förnuftigt sätt nedbringa konsumtionen.

Göteborgssystemet utgår på sätt känt är från det faktiska förhållandet, att tillverkning och försäljning af spirituosa är från statens sida tillåten; och söker systemet motverka missförhållandena vid rusdrycksförsäljningen genom att öfverlemna hela spritförsäljningen åt bolag, som arbeta — icke för egen vinning — utan för det allmänna bästa. Härmed ernås å ena sidan att försäljningen beröfvas egelsen af det enskilda vinstbegäret och å andra sidan att bolagen kunna icke blott utöfva sträng kontroll öfver iakttagandet af de utaf lagstiftaren i sedlighetens intresse gifna bestämningarna vid försäljningen utan ock genom särskilda af bolagen utfärdade föreskrifter gestalta rusdrycksförsäljningen så, att de lagbestämda restriktionerna skärpas i mån och på sätt som förhållandena å hvarje plats kräfva.

Den verksamhet Helsingfors utskänkningsaktiebolag hittills bedrifvit har visserligen i allo gått ut på att förverkliga samma mål som Göteborgssystemet uppställer. Men resultatet af bolagets arbete har dock ej varit sådant det kunnat vara, i fall bolaget egt uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af alla spirituosa. Ty äfven om bolaget efter erhållet monopol kommer att fortfarande, jemlikt 2 mom. 9 § i förordningen den 9 Juni 1892 angående försäljning m. m. af bränvin och andra brända och destillerade spritdrycker, öfverlåta en del af sina rättigheter åt

enskilda utminuterare och utskänkare, är dock uppenbart att framgången af bolagets verksamhet äfven i så fall blefve betydligt större, än den hittills kunnat vara.

Till belysande häraf får bolaget bilägga formulär till de kontrakt, som bolaget dels redan uppgjort dels håller på att avsluta med enskilda angående öfverlåtelse af försäljningsrätt för den tid som återstår af bolagets monopol eller från den 15 Februari till den 1 Juni. Af dessa formulär inhemtas att bolaget genom fastställande af minimipris för spritvarorna vid utminutering eller genom stipulationen att spirituosa, som utskänkas, får inköpas blott hos bolaget, i nödig mån kan höja priset å spritvarorna och dymedels minska konsumtionen. Vidare är bolaget i tillfälle att genom upptagande af försäljningsafgifter tillförsäkra det allmänna en afsevärd del af den vinst, som försäljningen afkastar. Bolaget har beräknadt att nämnda afgifter, hvilka fastställas efter ett visst belopp per liter af den ungefärliga omsättning resp. försäljare kunna påräkna under den uppgifna tiden af 3 1/2 månad — komme att uppgå till sammanlagdt c:a 25,000 mark. Slutligen må här erinras om att vid öfverlåtelse af utskänkningsrätt en del värdshus, hvilka hittills haft första klassens rättigheter, på förslag af bolaget „nedflyttats“ till sådana af andra klass och har härigenom tiden för utskänkningsrörelsen kunnat inskränkas. Några längre gående åtgärder för befrämjande af nykterhet och måttlighet, såsom exempelvis reserverande åt bolaget af flere utskänkningsrättigheter till inrättande af väl ordnade värdshus för den arbetande- och medelklassen, har bolaget för närvarande i följd af den korta tid, som återstår för monopolets utöfvande, icke kunnat vidtaga utan har dermed ansetts böra anstå tills kännedom vunnits om bolaget erhåller förlängning af monopolet.

De skäl som ofvan å bolagets vägnar anförts böra till fulla motivera dess ansökning.

Derutöfver torde Herrar Stadsfullmäktige emellertid taga i betraktande att Stadsfullmäktige beviljat Helsingfors utskänkningsaktiebolag uteslutande försäljningsrätten å spirituosa för tiden från den 1 Juni 1905 till den 1 Juni 1906 eller ett helt år, men att tiden för tillståndets utöfvande sedermera genom anförda besvär förkortats till endast några månader. Enär ännu icke någon som helst erfarenhet kunnat vinnas om monopolsystemets verkningar, synes konsekvensen af Herrar Stadsfullmäktige tidigare beslut bjuda att jemväl nu genom bifall till bolagets ansökan sätta detsamma i tillfälle att genomföra systemet. Ett exemplar af bolagets stadgar bifogas. Helsingfors den 3 Februari 1906.

För Helsingfors Utskänknings Aktiebolag:

Dess Direktion:

Viktor Öhberg.

August Fabritius.
A. Procopé.
G. Idström.

Otto Lukander.
Oscar Wasastjerna.

I Hans Kejsersliga Majestäts Höga Namn, Dess Senats för Finland

resolution i anledning af en utaf Folkskoleinspektorn Viktor Öhberg jemte särskilda andra medlemmar i styrelsen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag till Kejsersliga Senaten ingifven skrift, deri sökandene, med anmälan att ett uppgjordt, ansökningsskriften bilagdt förslag till ny bolagsordning blifvit å den 26 September och den 26 Oktober innevarande år hållna bolagsstämmor godkändt, i underdanighet anhålla om stadfästelse å berörda, här intagna, så lydande

Förslag till bolagsordning för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag.

§ 1.

Helsingfors Utskänkningsaktiebolag, hvilket, i enlighet med den 3 September 1887 nådigst fastställda stadgar, på grund af härtills gällande författningar bedrifvit utminutering och utskänkning af spritdrycker i Helsingfors stad uti sedlighetens intresse och till arbetarebefolkningens i staden gagn, fortsätter sin rörelse under samma namn, med det föremål för sin verksamhet, som närmare angifves och bestämmes i 9 och 10 §§ af Kejsersliga förordningen af den 9 Juni 1892 angående försäljning, forsling samt upplag af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker.

Bolagets hemort är Helsingfors stad.

§ 2.

Bolagets grungkapital utgör trettiotusen mark, fördeladt i trehundra aktier, hvarje lydande å etthundra mark, hvilket belopp är af de nuvarande aktionärerna fullt inbetaldt. — — — — —

§ 10.

Bolagets styrelse har sitt säte i Helsingfors och utgöres af:

a) Direktionen, som består af sex ledamöter och två suppleanter, hvilka vid ordinarie bolagsstämma utses för två år i sender. Af ledamöterna och suppleanterne afgår halfva antalet årligen, nemligen de till tjenstetiden äldste. Afgående direktionsmedlem och suppleant kan dock återväljas.

b) Fullmäktige, hvilka väljas på samma sätt och till lika antal som direktions ledamöter och suppleanter.

Direktionen utser inom sig ordförande för året och fördelar inom sig göromålen. Direktionens ordförande fungerar som sådan jemväl i direktionens sammanträden med fullmäktige.

Vid direktionens sammanträden kunna beslut fattas af tre medlemmar, ordföranden inberäknad. Vid gemensamt sammanträde af direktionen med fullmäktige fordras till beslutfört antal att minst nio närvara, ordföranden inberäknad.

§ 11.

Direktionen tillkommer:

a) att bringa till verkställighet bolagsstämmas beslut och vaka öfver förvaltningens omsorgsfulla handhavande;

b) att i öfverensstämmelse med de beslut, som vid gemensamt sammanträde med fullmäktige fattas, utöfva bolagets rätt beträffande bestämmandet af utminuterings- och utskänkingslokalernas samt nykterhetsvärdshusens antal och läge m. m. samt till hvilken omfattning rörelsen må å hvarje ställe bedrivas;

c) att till- och afsätta bolagets tjänstemän och betjente samt för dem utfärda instruktioner, äfvensom att ifall af behof, intill närmaste bolagsstämma öka tjänstepersonalen och bestämma de nyantagnas göromål och aflöning;

d) att antaga föreståndare å utminuterings- och utskänkingsställena samt nykterhetsvärdshusen och med dessa personer äfvensom angående erforderliga lokalers anskaffande uppgöra kontrakt.

§ 12.

Fullmäktige tillkommer att gemensamt med direktionen handlägga och afgöra de i § 11 mom. b omnämnda frågor samt ärenden, hvilka angå sådan öfverlåtelse af utskänkings- och utminuteringsrätt, som omförmåles i 2 mom. 9 § af åberopade förordning om försäljning af bränvin och spritdrycker, äfvensom bestämmandet af den afgift, som för sådan öfverlåtelse bör erläggas.

§ 13.

Af bolagets vinst, efter afdrag af förvaltningskostnaden och öfriga utgifter samt sex procents årlig ränta å det inbetalda aktiekapitalet till utdelning bland aktionärerne, afläggas två procent till bildande af en reservfond för oförutsedda behof. Rörande användningen af nettovinsten samt öfverskottet af bolagets reservfond så ock öfrig bolagets egendom, som uppstår af vinstmedel efter den 1 Januari 1893, är stadgad i 9 § 3 mom. och 10 § af åberopade förordning om försäljning af bränvin och spritdrycker.

§ 25.

Helsingfors stads myndigheter ega, i öfverensstämmelse med stadgandena i 9 § af åberopade förordning angående försäljning af bränvin och spritdrycker,

genom tillsatt kontrollant öfvervaka bolagets förvaltning samt sålunda tillse att bolagets verksamhet motsvarar det med dess inrättande afsedda ändamål.

Gifven i Kejslerliga Senaten för Finland och Dess Ekonomie Departement, i Helsingfors, den 4 November 1894.

Kejslerliga Senaten har låtit denna underdåniga ansökning Sig föredragas och pröfvar skäligt, med upphäfvande af de för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag den 3 September 1887 stadfästade stadgar, ofvanintagna förslag till bolagsordning gilla och till efterrättelse fastställa; åliggande det bolaget att förete bolagsordningen jemte denna resolution hos Magistraten i Helsingfors stad i det afseende 3 och 4 §§ i nådiga förordningen den 24 November 1864, angående anonyma eller aktiebolag, innehålla, hvarjemte bolaget äfven i öfrigt eger iakttaga föreskrifterna ej mindre i berörda förordning än i nådiga förordningen den 9 Juni 1892 rörande försäljning, försling samt upplag af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker. Det alle, som vederbör, till underdånig efterrättelse länder.

I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn, Dess Senat för Finland:

C. O. Melan.
K. F. Ignatius.

A. E. Arppe.
Wald. Eneberg.

Elis Furuhjelm.

Bilaga 3.

Kontrakt.

Helsingfors Utskänknings Aktiebolag, som erhållit uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af alla såväl inhemska som utländska spritvaror i Helsingfors stad, öfverlåter härmed, jemlikt § 9 mom. 2 i K. förordningen den 9 Juni 1892 angående försäljning m. m. af bränvin och andra brända och destillerade spritdrycker, åt rätt till *minuthandel* med utländska spritdrycker att under tiden från den 15 Februari 1906 till och med den 31 Maj samma år idkas i en i gården N:o vid gatan här i staden belägen lokal på följande vilkor:

- 1) Rättigheten omfattar utländska spritdrycker af det slag som omnämnes i § 51 af ofvanåberopade förordning.
- 2) De utländska spritdryckerna få icke försäljas till lägre pris än 2 mark 40 penni per liter af 50 proc. alkoholhalt.

3) Uti det i föregående punkt bestämda minimipris må nedsättning icke ske vare sig genom köpare lemnad rabatt, gåfva eller traktering, eller genom inköpt varas utlemnande å buteljer eller andra kärl, för hvilka betalning ej erlägges, eller genom beredande af annan fördel af hvad beskaffenhet den vara må; och betraktas såsom öfverträdelse af denna punkt hvarje gåfva eller traktering, som utlemnas vid minuthandeln utan afseende å pris eller kvantitet.

4) För den händelse partipriset å bränvin skulle komma att öfverstiga 1 mark 50 penni litern vid 50 proc. alkoholhalt, eger Utskänkningsbolaget att föreskrifva höjning uti ifrågavarande minimipris.

5) Spirituosa, som säljes till pris understigande 4 mark 50 penni litern, får icke utlemnas å kärl af mindre rymd än två liter, hvilket minsta belopp icke må vid försäljning fördelas å flera kärl.

6) Ifrågavarande rättighet får i öfrigt icke begagnas till försäljning af spirituosa i mindre belopp än gällande lag tillåter, hvarjemte alla i allmän författning gifna eller af vederbörande myndighet särskildt meddelade, å den ifrågavarande rörelsen tillämpliga föreskrifter skola af rättighetsinnehafvaren noggrannt efterleivas.

7) Såsom försäljningsavgift för härmed öfverlättna minuthandelsrättighet skall rättighetsinnehafvaren till bolaget förskottsvis erlägga mark.

8) Derest Utskänknings Aktiebolagets direktion skulle finna rättighetsinnehafvaren öfverträda någon af de i detta kontrakt fastställda bestämmelser, är direktionen berättigad att genast återtaga den öfverlättna rättigheten, utan skyldighet att återgifva något af den erlagda afgiften.

Detta kontrakt, hvaraf två lika lydande exemplar äro utfärdade, ett för hvardera kontrahenten, skall icke anses gällande med mindre öfverlåtelsen varder bifallen, på sätt i ofvan åberopade förordning bestämmes.

Helsingfors den

Å Direktionen för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag vägnar:

Detta kontrakt antages af
Helsingfors som ofvan.

Vittnen:

---

*Bilaga 4.***Kontrakt.**

Helsingfors Utskänknings Aktiebolag, som erhållit uteslutande rätt till utminutering och utskänkning af alla såväl inhemska som utländska spritvaror i Helsingfors stad, öfverlåter härmed jemlikt § 9 mom. 2 i K. förordningen af den 9 Juni 1892 angående försäljning m. m. af brännvin och andra brända och destillerade spritdrycker, åt rättighet till *utskänkning* af såväl inhemska som utländska spritvaror, att från och med den 15 Februari 1906 till och med den 31 Maj samma år idkas uti en i gården N:o vid gatan här i staden belägen författningsenligt besiktigad lokal.

Denna öfverlåtelse sker på följande vilkor:

1:o. Rättigheten utöfvas enligt föreskrift för värdshus af klass.
2:o. Alla i allmän författning gifna eller af vederbörande myndigheter särskildt meddelade, å denna rörelse tillämpliga föreskrifter skola af rättighetsinnehafvaren noggrant efterlefas, hvarjemte han är bolaget ansvarig för all den skada, som genom uraktlåtenhet härutinnan kan drabba bolaget.

3:o. Spirituosa få icke säljas till afhemtning.

4:o. Rättighetsinnehafvaren åligger att efter de priser, som bolaget bestämmer, hos bolaget inköpa all den spirituosa, som är erforderlig för utskänkningsrörelsens bedrivande och hvilken icke får till sin beskaffenhet förändras; och må rättighetsinnehafvaren under ingen förevändning, ej ens för eget behof, från någon annan än från bolaget inköpa, emottaga eller hos sig förvara dylika varor. I följd häraf kan inventering af rättighetsinnehafvarens spirituosaförråd företagas så ofta bolaget för godt finner.

Ifrågavarande spirituosa requirerar rättighetsinnehafvaren å bolagets kontor och erlägger derstädes ock betalning för varorna i den mån som de levereras.

5:o. Dock må rättighetsinnehafvaren slutförsälja det lager af spirituosa, som han vid tiden för kontraktets undertecknande innehar, derest han derförinnan för bolaget anmäler sig sådant åstunda, och låter i närvaro af bolagets ombud inventera sitt lager.

6:o. Rättighetsinnehafvaren bör tillhandahålla allmänheten mat- och dryckesvaror i bästa möjliga skick samt hålla lokal och mobilier i godt stånd.

7:o. Såsom försäljningsafgift för härmed öfverlåtna utskänkningsrättighet skall rättighetsinnehafvaren, utom den i punkt 4 åtagna skyldighet att hos bolaget inköpa sina spirituosa, till Utskänknings Aktiebolaget erlægga i förskott F.mark

8:o. Öfverträder rättighetsinnehafvaren någon af ofvan gifna bestämmelser, eger bolaget genast återkalla öfverlåtelsen, utan skyldighet att återbetala något af den erlagda utskänkingsafgiften.

Detta kontrakt, hvaraf två lika lydande exemplar äro utfärdade, ett för hvardera kontrahenten, gäller icke med mindre öfverlåtelsen fastställles, på sätt i ofvanåberopade förordning bestämmes.

Helsingfors den

Å Direktionens för Helsingfors Utskänkings Aktiebolag vägnar:

Detta kontrakt antages af mig:
Helsingfors som ofvan.

Vittnen:

Bilaga 5.

Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Emedan Herrar Stadsfullmäktige lemnat uteslutande rätt till utminuterung af spirituosa till den 1 Juni detta år till Helsingfors Utskänkings Aktiebolag med rättighet för detta att till enskilda köpmän öfverlåta rätt till minuthandel med utländska spritvaror, våga undertecknade, spirituosahandlande i denna stad, hvaribland ej få drifvit denna handel före nu gällande lags tillkomst år 1892, härigenom hemställa till Herrar Stadsfullmäktige, huruvida icke, ifall Helsingfors Utskänkings Aktiebolag tilläfsventyrs äfven efter den 1 Juni detta år erhåller uteslutande rätt till utminuterung af spirituosa, rättvisa och billighet kräfva, att våra affärer blifva exproprierade och vårt varulager öfvertages af staden eller af Helsingfors Utskänkings Aktiebolag, om detsamma uppställer sådana villkor, att vi anse oss ej kunna fortsätta med denna handel.

Helsingfors, den 12 Februari 1906.

Aktiebolaget J. H. Wickel.
William Wickel.

Otto Rohde.

Axel Palmroos, Aktiebolag.
Axel Palmroos.

J. F. Sjöberg.

Aktiebolaget Gösta Sundmans Vinkällare.

Walter Sjöberg.

Hjelt & Lindgrén.

W. Relanders Vin- & Spirituosahandel.

L. V. Relander.

W. Ahlfors.

Aktiebolaget H. Fryckman.

Hilda Fryckman.

Fridolf Ekberg.

i firma W:m Ekberg.

B. Hildén.

J. C. Maexmontan

Ernst Nyberg & C:o.

A. W. Eklund & C:o A. B.

A. Nikander.

V. R. Kåhlman.

A. F. Hagelberg.

M. Hirvonen.

N. Pletschikoff.

g:m W. Pletschikoff.

Klas Rosenqvist.

pr. Adrian Westerberg.

g:m Alfred Malmberg.

Mathilda Holmqvist.

Aktieb. Axel Pihlgren.

E. Pihlgren.

N. A. Turdén, Aktiebolag.

N. A. Turdén.

Albin Jansson & C:o, Helsingfors.

Albin Jansson.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

---

*Bilaga till Utskottsbetänkande med anledning af
Helsingfors Utskänknings Aktiebolags anhållan om uteslu-
tande rätt att härstädes utskänka och utminutera spritvaror.*

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan Helsingfors Utskänkningsaktiebolag hos Herrar Stadsfullmäktige anhållit att under tiden från den 1 Juni 1906 till samma dag 1908 erhålla uteslutande rätt att i Helsingfors stad öfvertaga utminuteringen och utskänkningen af alla inhemska och utländska spritvaror, har ett af Stadsfullmäktige för ärendets beredning tillsatt utskott afgifvit betänkande i saken, hvori utskottets flertal förordar bolagets anhållan, dock med vissa särskildt angifna förbehåll.

Med anledning af detta betänkande tillåter sig direktionen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag vördsamt för Herrar Stadsfullmäktige framhålla några omständigheter.

Uti sitt betänkande refererar utskottet det skriftliga yttrande, som ett af Stadsfullmäktige 1902 tillsatt utskott afgaf i rusdrycksfrågan och hvori bland annat uppgifves att behållningen af Utskänkningsaktiebolagets rörelse i allmänhet icke stått i skäligt förhållande till omfånget af bolagets omsättning, särskildt om man dermed jemförde resultatet af Utminuteringsaktiebolagets betydligt mindre omfattande affär, hvarhos påpekades att Utskänkningsaktiebolagets ekonomi nedtyngdes af öfverdrifvet höga omkostnader. Ehuru detta yttrande afgifvits för flere år sedan och redan vid dess offentliggörande torde i nödig mån från Utskänkningsaktiebolagets sida bemötts, anser sig direktionen dock äfven i detta sammanhang böra bringa i erinran, hurusom den gjorda jemförelsen mellan antydda tvenne bolag måste betraktas såsom högst oegentlig. Ty vid utminuteringsrörelsen kunna, i följd af denna affärs natur, omkostnaderna icke stiga till stora belopp. Annat är förhållandet med utskänkningsrörelsen, då nu för tiden ställas stora anspråk på sättet för dess bedrivande. Så skola lokalerua vara ljusa, rymliga och snygga

samt inredda till de besökandes trefnad, och vid rörelsen bör öfvervakas att ordning och skick råder samt att ingen tillåtes öfverlasta sig. I följd häraf måste kostnaderna vid utskänkingsrörelsen ställa sig ojemförligt mycket högre än vid utminuterung. Exempelvis må här blott nämnas att åt de personer som upprätthålla ordning å Helsingfors Utskänkingsaktiebolags värdshus utgafs år 1902 i aflöningar 26,816 mark eller i det närmaste hälften af hela den summa som under året inalles åtgått till „aflöningar“. Och lönerna för nämnda personer voro ingalunda för högt tilltagna med fästadt afseende å deras oafbrutna och ansträngande arbete. Att jemförelsen under nämnda år, 1902, dessutom stälde sig mer än vanligt ofördelaktig för Utskänkingsaktiebolaget berodde derjemte på särskilda då tillstötande omständigheter. Året förut hade nämligen bolaget på grund af myndigheternas beslut nödgats stänga tvenne de förnämsta utskänkingsvärdshusen vid Unionsgatan, hvarigenom bruttoinkomsten för år 1902 nedgick med icke mindre än c:a 14,000 mark för hvardera värdshuset eller sammanlagdt 28,000 mark, medan bolagets utgiftskonto dock belastades med hyra för de tvenne för flere år framåt hyrda lokalerna, hvilka först senare fingos uthyrda. Så mycket nu angående den del af motiveringen som hänför sig till beredningen af rusdrycksfrågan 1902.

Å sid. 11 af sitt betänkande har utskottet äfven för egen del erinrat om, att bolaget tillvitats att icke alltid iakttaga nödig sparsamhet. Häremot vill direktionen framhålla, att under hela den tid af omkring 20 år, som bolagets förvaltning öfvervakats af den utaf Stadsfullmäktige utsedde kontrollanten, har från dennes lika litet som från revisorernas sida någon annan anmärkning framställts mot de af direktionen och bolaget beslutna utgifterna, än att aflönandet af poliser för öfvervakandet af ordningen utanför bolagets värdshus ansetts oegentligt, enär denna utgift rätteligen bordt bestridas med anslagen för polisväsendets underhåll.

Beträffande sedan de villkor, som utskottet föreslår att vid beviljandet af rusdrycksmonopolet borde fästas, ber direktionen att få uttala följande:

Till först uppställer utskottet den fordran att i bolagets styrelse borde beredas plats åt minst två af Stadsfullmäktige valda ledamöter motsvarande en tredjedel af styrelsemedlemmarnes antal. Direktionen förutsätter att bolaget ingalunda vill undandraga sig en ökad kontroll från stadsmyndigheternas sida. Huruvida likväl denna kontroll bör anordnas på det sätt utskottet föreslagit vill direktionen icke uttala sig om, enär saken ju beror på bolagsstämmans afgörande. Det torde dock kunna dragas i tvifvelsmål, huruvida en bestämning, sådan som den föreslagna, kan anses stå i öfverensstämmelse med föreskrifterna i gällande aktielag af den 2 Maj 1905. Uti dess 26 § stadgas nämligen att val af medlemmar i styrelsen ankommer å ordinarie bolagsstämma. I § 34 mom. 2 af samma lag säges väl att i bolagsordningen må bestämmas om och i hvad mån bolagets styrelse får åt någon bland sig eller åt „annan person“ uppdraga handhafvandet af de löpande ärendena eller eljes viss del af förvaltningen; men valet är härvid förbehållet bolagets styrelse, och en utom bolaget stående person kan derjemte icke tillerkännas

samma ställning inom bolaget som en styrelseledamot. Vid sådant förhållande torde en ändring af bolagets stadgar derhän, att nu ifrågavarande vilkor blefve lagligen uppfyllt, knappast kunna utverkas.

Det andra af de utaf utskottet föreslagna vilkoren eller att formulären till de kontrakt, hvarigenom rättigheter till utminuterings eller utskänkning öfverlätas, borde fastställas af Stadsfullmäktige, anser direktionen sig kunna biträda utan afseende å den inskränkning i bolagets beslutanderätt som härigenom gjordes. Direktionen måste dock för sin del ifrågasätta lämpligheten af att belasta Stadsfullmäktige med afgörandet af sådana detaljbestämningar, som härvid komme i fråga.

Beträffande det fjerde af de uppställda vilkoren eller att bolaget borde från dess egna butiker sälja spritvaror endast till afhemtning, icke sända sådana hem eller till ort utom staden, anser sig direktionen böra meddela att bolaget under hela den tid af öfver 30 år detsamma bedrifvit utminuteringsrörelse i Helsingfors försålt sina spritvaror uteslutande till afhemtning.

I afseende å det föreslagna femte vilkoret eller att bolaget borde sist inom Februari månad afgöra om tidigare upprättadt kontrakt skall förnyas för följande period eller icke, får direktionen tillkännagifva, att direktionen för sin del gerna önskar afgöra dessa frågor så tidigt som möjligt och helst inom januari månad, under hvilken månad upphyrning af affärslokaler i allmänhet eger rum; från direktionens sida möter således icke något hinder för att i god tid upprätta öfverlåtelsekontrakten.

Hvad beträffar det sjette vilkoret, att innehafvarene af utskänkningsrätt borde ega rätt att requirera de erforderliga dryckesvarorna från hvilken bland stadens spritvaruhandlande som helst, vore enligt direktionens tanke härvid nödig en tilläggsbestämning derom, att rekvisitionen i alla händelser skulle ske genom bolagets kontor på sätt äfven nu är fallet, enär det annars blefve ganska vanskligt för bolaget, att utöfva kontroll öfver att spritvarorna inköpas från stadens minuthandlande, samt erhålla den uppgift öfver mängden af de inköpta spritvarorna, som erfordras bl. a. för verkställande af en rättvis beskattning utaf spritdryckskonsumtionen. Och det är ju en sådan beskattning, som genom beviljande af monopolet torde vara afsedd att åstadkommas. Bestämningen i bolagets kontrakt om att innehafvare af utskänkningsrättighet skall hos bolaget inköpa alla sina spritvaror har nämligen jemväl en skatteteknisk betydelse. Och vid sättet för bestämmandet af öfverlåtelseafgiften har direktionen gifvit företräde åt det sätt att ordna saken, som följts af utskänkningsaktiebolaget i Göteborg, i motsats till det i Stockholm af enahanda bolag omfattade förfaringssättet att bestämma afgiften för värdshusidkare efter deras uppgifter om konsumtionen under närmast föregående år.

Hvad sedan vidkommer det sista af de uppställda vilkoren eller tillsättandet af en utaf Stadsfullmäktige utsedd permanent skiljenämnd för slitande af eventuella konflikter mellan bolaget och dess kontrahenter, synes detsamma enligt direktionens tanke vara ur praktisk synpunkt mindre ändamålsenligt. Direktionen håller före

att man äfven framdeles bäst kommer tillrätta med att öfverlämna uppkomna tvister till de vanliga domstolarnes afgörande. Direktionen har dock för sin del intet emot att, derest någon af kontrahenterna sådant önskar, i öfverlåtelsekontraktet intaga en klausul om skiljemannaförfarande. Skulle dock ett obligatoriskt anlitande af skiljemän anses böra påbjudas, borde då, enligt direktionens åsigt, i stället för en permanent skiljenämnd vid förekommande behof på vanligt sätt tillsättas en kompromissrätt.

Bland de ärenden, som skulle hänskjutas till skiljenämndens afgörande upptager utskottet i sitt förslag äfven bestämmandet af den afgift som finge af bolaget fordras för utarrendering af rättighet. Denna punkt i förslaget anser direktionen böra uteslutas, enär densamma innebär en altför stor inskränkning i bolagets beslutanderätt i dess angelägenheter.

Slutligen och med anledning deraf att utskottet (å sid. 12 i betänkandet) velat hafva till bolagets beaktande uttaladt, att bolaget icke borde tillgodogöra sig monopoliet för erhållande af så stor vinst på rörelsen som möjligt, utan främst för att motarbeta missbruket af spirituosa, samt att bolaget borde söka såvidt möjligt nedbringa alkoholhalten i de drycker som bolaget utbjuder till salu, vill direktionen betona, att bolaget vid hvars rörelse alkoholhalten väsendtligen nedbragts, eller från 45 % tidigare till 38 à 40 % numera, städse sökt ordna sin försäljning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af utskottet förordade principen, men att detta ovilkorligen har till påföljd ett icke oväsentligt fördyrande af bolagets förvaltning. Helsingfors den 5 Mars 1906.

Direktionen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag:

	Viktor Öhberg.	
Aug. Fabritius.	Otto Lucander.	A. Procopé.
Oscar Wasastjerna.		G. Idström.

---

*Handlingar rörande Helsingfors stads räkenskaper
och bokslut för år 1905.*

Jemlikt för Helsingfors stads Drätselkontor gällande instruktion afgifves härmed efterföljande berättelse öfver stadens bokslut för år 1905.

Utöfver hvad ur bokslutstabläerna direkt framgår, tillåter sig kontoret beträffande de skilda utgifts- och inkomst-titlarne lemna nedanstående närmare uppgifter.

Utgifter.

1. Stadens skulder.

3,6 %/o Chausséeobligationslånet af år 1865.

Ursprungligt belopp Fmk 160,000: —

	Förfallna obligationer			Förfallna kuponger		
	Antal à 100 mk	Antal à 50 mk	Fmk	Antal à 3:60	Antal à 1:80	Fmk
Utestående belopp d. 1/1	—	—	—	59	22	252
Förfallna d. 1/2	300	600	60,000	300	600	2,160
Summa	300	600	60,000	359	622	2,412
Under året inlösta	297	599	59,650	297	599	2,147
Rest	3	1	350	62	23	264
Præskriberade	—	—	—	4	1	16
Bilans till år 1906	3	1	350	58	22	248

Vid årsskiftet utestodo inlösta obligationerna ser. D. à 100 mk N:ris 8, 120, 271, à 50 mk N:o 520.

5 % Obligationslånet af år 1876.

Ursprungligt belopp Fmk 1,500,000: —

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger			
	A 1,000 mk	B 500 mk	C 200 mk	<i>Fmk</i>	A 25: —	B 12: 50	C 5: —	<i>Fmk</i>
Utestående belopp d. 1/1	9	3	10	11,020	68	135	110	3,937 50
Förfallna d. 1/5	10	29	27	29,900	384	1,153	951	28,767 50
" d. 1/11	—	—	—	—	374	1,124	924	28,020 —
Summa	19	32	37	40,920	826	2,412	1,985	60,725 —
Under året inlösta	11	27	25	29,195	818	2,293	1,906	58,642 50
Rest	8	5	12	11,725	8	119	79	2,082 50
Kuponger till förfallna oblig. . .	—	—	—	670	18	8	24	670 —
Bilans till år 1906	8	5	12	11,055	26	127	103	2,752 50

Vid årsskiftet utestodo följande, förfallna obligationer:

A 1,000 mk	B 500 mk	C 200 mk
85	45	114
219	241	206
267	738	221
414	902	331
428	1,303	620
453		624
454		625
455		628
		641
		655
		1,152
		1,153

4 1/2 % Obligationslånet af år 1882.

Ursprungligt belopp Fmk 1,550,000:—

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger			
	A 3,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk	Fmk.	A 67: 50	B 22: 50	C 11: 25	Fmk.
Utestående belopp d. 1/, ...	—	2	1	2,083 75	9	72	101	3,363 75
Förfallna d. 1/5	5	28	31	58,500 —	79	370	410	18,270 —
” d. 1/11	—	—	—	— —	74	342	379	16,953 75
Summa	5	30	32	60,583 75	162	784	890	38,587 50
Under året inlösta	5	27	29	56,185 —	158	734	848	36,720 —
Rest	—	3	3	4,398 75	4	50	42	1,867 50
Kuponger till förfallna oblig. . .	—	—	—	90 —	—	3	2	90 —
Bilans till år 1906	—	3	3	4,308 75	4	53	44	1,957 50

Vid årets utgång utestodo följande, förfallna obligationer:

A 3,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk
—	148	58
—	218	268
—	640	752

4 1/2 % Obligationslånet af år 1892.

Kontraheradt med Föreningsbanken i Finland, Nordiska Aktiebanken för Handel och Industri samt Senatorm L. Mechelin. Ursprungligt belopp Fmk 4,500,000:—

	Förfallna obligationer				Förfallna kuponger			
	A 5,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk	Fmk.	A 112: 50	B 22: 50	C 11: 25	Fmk.
Utestående belopp d. 1/1	—	2	2	2,662 50	215	760	1,190	54,675 —
Förfallna d. 1/5	2	9	15	26,500 —	378	1,424	1,892	95,850 —
” d. 1/11	—	—	—	— —	376	1,415	1,877	95,253 75
Summa	2	11	17	29,162 50	969	3,599	4,959	245,778 75
Under året redovisade	2	10	14	26,955 —	772	2,747	3,568	188,797 50
Rest	—	1	3	2,207 50	197	852	1,391	56,981 25
Kuponger till förfallna oblig. . .	—	—	—	112 50	—	3	4	112 50
Bilans till år 1906	—	1	3	2,095 —	197	855	1,395	57,093 75

Oredovisade utestodo vid årsskiftet obligationerna:

A 5,000 mk	B 1,000 mk	C 500 mk
—	781	186
—	—	703
—	—	1,045

3 1/2 % Obligationslånet af år 1898.

Kontraheradt med Finlands Bank, Föreningsbanken i Finland, Bankhuset Robert Warschauer & C:o. Berlin, och Aktiebolaget Stockholms Handelsbank, Stockholm. Ursprungligt belopp Fmk 3,994,000: —

	Förfallna obligationer					Förfallna kuponger				
	A 5,000 mk	B 2,000 mk	C 1,000 mk	D 500 mk	Fmk	A 87: 50	B 35: —	C 17: 50	D 8: 75	Fmk
Utestående belopp 1/1 . . .	—	2	1	5	7,106 25	1	2	14	30	665 —
Förfallna den 1/2	—	—	—	—	—	180	432	582	1,065	50,373 75
„ den 1/8	—	3	6	21	22,500 —	180	432	582	1,065	50,373 75
Summa	—	5	7	26	29,606 25	361	866	1,178	2,160	101,412 50
Under året redovisade . . .	—	4	6	26	26,886 25	361	848	1,155	2,121	100,038 75
Rest	—	1	1	—	2,720 —	—	18	23	39	1,373 75
Kuponger till ff. oblig. . .	—	—	—	—	105 —	—	1	1	6	105 —
Bilans till år 1906	—	1	1	—	2,615 —	—	19	24	45	1,478 75

Vid årsskiftet utestodo oredovisade obligationerna: Litt. B. N:o 54 och Litt. C. N:o 220.

4 % Obligationslånet af år 1900.

Kontraheradt med Finlands Bank, Föreningsbanken i Finland, Bankhuset Robert Warschauer & C:o, Berlin, Vereinsbank in Hamburg, Bankhuset M. M. Warburg & C:o, Hamburg, och Aktiebolaget Stockholms Handelsbank, Stockholm. Ursprungligt belopp Fmk 3,000,000:—

	Förfallna obligationer					Förfallna kuponger				
	A 5,000 mk	B 2,000 mk	C 1,000 mk	D 500 mk	Fmk.	A 100:—	B 40:—	C 20:—	D 10:—	Fmk.
Utestående belopp d. 1/1	—	—	—	1	500	21	29	18	86	4,480
Förfallna d. 1/2	—	—	—	—	—	180	438	576	1,170	58,740
” d. 1/8	—	3	6	12	18,000	180	438	576	1,170	58,740
Summa	—	3	6	13	18,500	381	905	1,170	2,426	121,960
Under året redovisade	—	3	4	12	16,000	372	878	1,150	2,347	118,790
Rest	—	—	2	1	2,500	9	27	20	79	3,170
Bilans till år 1906	—	—	2	1	2,500	9	27	20	79	3,170

Vid årsskiftet utestodo oredovisade obligationerna Litt. C. N:ris 707, 823 och Litt. D. N:o 1,568.

4 % Obligationslånet af år 1902.

Kontraheradt med Finlands Bank, Bankhuset Robert Warschauer & C:o i Berlin, Vereinsbank in Hamburg, Bankhuset M. M. Warburg & C:o, Hamburg, Aktiebolaget Stockholms Handelsbank, Stockholm, Bankhuset Hope & C:o, Amsterdam och Basler Handelsbank, Basel.

	Förfallna obligationer		Förfallna kuponger	
	500 Fmk.	Fmk.	10 Fmk.	Fmk.
Utestående belopp d. 1/1	39	19,500	8,301	83,010
Förfallna den 1/6	—	—	15,837	158,370
” ” 1/12	87	43,500	15,837	158,370
Summa	126	63,000	39,975	399,750
Under året redovisade	73	36,440	31,391	313,910
Rest	53	26,560	8,584	85,840
Kuponger till ff. obligationer	—	70	7	70
Bilans till år 1906	53	26,490	8,591	85,910

Ultimo December 1905 utestodo oredovisade obligationerna N:ris 1,501, 1,639, 1,708, 1,725, 1,877, 2,048, 2,195, 2,288, 2,637, 2,640, 2,719, 3,805, 4,031, 4,567, 5,024, 5,379, 5,399, 5,603, 5,660, 5,979, 6,478, 7,278, 7,320, 7,388, 8,688, 8,781, 8,818, 9,017, 9,026, 9,256, 9,282, 9,622, 9,641, 9,670, 10,090, 10,877, 10,981, 11,581, 12,124, 12,202, 12,798, 13,535, 13,774, 13,903, 14,006, 14,056, 14,381, 14,919, 15,190, 15,502, 15,712, 15,942, 15,953.

II. Stadens embetsverk.

Kontot för Magistraten utvisar en besparing å Fmk 4,161:22, uppkommen hufvudsakligen genom att vakansbesparing för lediga tjänster, på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 23 Maj 1905, icke till Civilstatens enke- och pupillkassa inlevererats. Anslaget för Rådstufvurätten är öfverskridet af orsak att bötesgarantin, för stadsfiskalerna utgått med 800 i s. f. i budgeten upptagna 600 Fmk. En mindre besparing i anslaget för Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden beror på bortfallna ålderstillägg vid ombyte af vaktmästarepersonal.

Expensanslaget har öfverskridits med c:a 1,200 mark. Ur anslaget hafva bestridts utgifter för:

Annonser	Fmk	1,249: 38
Renskrifning	”	5,090: 75
Renhållning	”	1,391: 86
Extra vaktmästarearvoden	”	288: 50
Valförrättningskostnader	”	1,201: 45
Skrifmaterial o. kontorsutensilier	”	2,660: 54
Tryck och inbindning	”	3,095: —
Portokostnader	”	368: 16
Diverse	”	877: 33
	<u>Fmk</u>	<u>16,222: 97</u>

Kostnaderna för hufvudtiteln hafva uppgått till:

År 1877	Fmk	115,874: 38	År 1891	Fmk	169,648: 77
” 1878	”	119,341: 23	” 1892	”	183,103: 52
” 1879	”	116,951: 47	” 1893	”	179,796: 64
” 1880	”	117,082: 19	” 1894	”	183,230: 20
” 1881	”	119,216: 43	” 1895	”	191,927: 70
” 1882	”	118,684: 35	” 1896	”	192,934: 17
” 1883	”	133,865: 76	” 1897	”	206,090: 76
” 1884	”	159,768: 37	” 1898	”	213,485: 69
” 1885	”	196,090: 88	” 1899	”	216,135: 26
” 1886	”	173,744: 24	” 1900	”	221,240: 54
” 1887	”	169,746: 86	” 1901	”	221,389: 39
” 1888	”	168,523: 17	” 1902	”	225,433: 06
” 1889	”	168,886: 85	” 1903	”	223,672: 71
” 1890	”	171,796: 17	” 1904	”	231,055: 17
			” 1905	”	224,256: 07

III. Kommunalförvaltningen.

Stadsfullmäktiges konto öfverskrider anslagssumman med Fmk 4,596:58. Expensutgifterna, hvilka vållat merkostnaden, utgöras af:

Renskrifning	<i>Fmk</i>	324: 80
Tryck o. inbindning	”	7,554: 02
Annonser	”	609: 66
Öfersättningar	”	470: —
Kansliutensilier	”	234: 80
Diverse	”	403: 30
	<i>Fmk</i>	<u>9,596: 58</u>

Totalkostnaderna för hufvudtiteln uppgå under åren 1877--1905 till:

År 1877	<i>Fmk</i>	116,459: 63	År 1892	<i>Fmk</i>	161,680: 73
” 1878	”	113,504: 25	” 1893	”	162,367: 10
” 1879	”	107,803: 49	” 1894	”	168,690: 81
” 1880	”	103,708: 26	” 1895	”	174,401: 37
” 1881	”	115,467: 04	” 1896	”	179,340: 39
” 1882	”	118,204: 63	” 1897	”	180,605: 15
” 1883	”	127,063: 08	” 1898	”	194,595: 12
” 1884	”	123,415: 21	” 1899	”	196,551: 56
” 1885	”	126,560: 57	” 1900	”	216,755: 37
” 1886	”	135,594: 53	” 1901	”	226,849: 89
” 1887	”	144,094: 75	” 1902	”	240,091: 11
” 1888	”	140,336: 72	” 1903	”	262,676: 04
” 1889	”	151,518: 01	” 1904	”	279,030: 01
” 1890	”	155,080: 97	” 1905	”	283,516: 26
” 1891	”	160,906: 33			

IV. Gatubelysningen.

Af konti under denna hufvudtitel utvisa tvänne besparingar å anslagsbelopen, nämligen:

Gasbelysningen	<i>Fmk</i>	5,399: 40
Extra belysning af kajer och varuskjul	”	4,280: 98
	<i>Fmk</i>	<u>9,680: 38</u>

hwaremot Petroleumbelysningen öfverskridit anslaget med *Fmk* 13,150: 60, detta sistnämnda förorsakadt af att staden under lykttändarstrejken nödgades öfvertaga belysningen samt inlösa diverse tillhörande inventarier m. m. Vid den slutlikvid, som därvid uppgjordes med entreprenören, blefvo en del kostnader, hvilka annars plägat erläggas i maj påföljande år, debiterade årets konto. En besparing å 1906 års anslag för petroleumbelysning torde därför vara att omtse.

Gatubelysningskostnaderna åren 1877—1905 fördela sig sålunda:

Å r	Gasbelysning	Terpentin eller petro- leum belys- ning	Extra belys- ning	Totalkostnad
1877	37,700 97	26,414 70	— —	64,115 67*)
1878	39,800 56	27,348 01	— —	67,148 57*)
1879	38,487 16	23,722 25	— —	62,209 41
1880	41,288 29	24,857 —	— —	66,145 29
1881	42,419 11	27,360 —	— —	69,779 11
1882	48,089 04	27,303 —	— —	75,392 04
1883	53,088 41	29,769 82	— —	82,858 23
1884	53,264 01	24,406 22	— —	77,670 23
1885	56,769 05	15,870 84	— —	72,639 89
1886	59,087 41	19,758 90	— —	78,846 31
1887	55,366 24	23,554 33	— —	78,920 57
1888	59,804 71	30,274 57	— —	90,079 28
1889	66,066 29	32,044 98	— —	98,111 27
1890	71,403 58	27,373 03	3,285 —	102,061 61
1891	82,910 59	27,496 38	1,830 —	112,236 97
1892	93,294 07	44,858 91	1,830 —	139,982 98
1893	94,326 84	43,235 81	915 —	138,477 65
1894	93,402 83	47,098 72	— —	140,501 55
1895	94,032 53	56,886 29	374 58	151,293 40
1896	94,818 84	44,716 44	6,638 24	146,173 52
1897	96,114 87	48,194 01	8,051 79	152,360 67
1898	98,456 15	58,832 42	9,013 73	166,302 30
1899	99,070 40	67,582 70	9,074 42	175,727 52
1900	100,394 68	75,666 80	7,689 48	191,750 96
1901	97,010 05	79,431 70	6,313 75	182,755 50
1902	104,940 40	82,504 94	7,246 63	194,711 97
1903	112,636 50	82,458 50	15,247 53	210,342 53
1904	118,383 —	95,137 90	12,654 39	226,175 29
1905	120,900 60	114,586 16	7,559 02	243,045 78

V. Brandverket.

Brandverkets konti förete icke nämnvärda afvikelser från den för året fastställda staten. Anslaget för brandstallet är öfverskridet med 137 mark 59 penni, hvaremot å öfriga konti förekomma inbesparingar sammanlagdt 311 mark 60 p.ni. Slutresultatet är sålunda en besparing å Fmk 177: 01.

Kostnaderna för hufvudtiteln V. Brandverket uppgå för tidigare år till nedanstående belopp:

År 1877	Fmk	73,094: 69	År 1882	Fmk	58,157: 14
” 1878	”	51,796: 04	” 1883	”	55,058: 65
” 1879	”	50,305: 70	” 1884	”	57,220: 72
” 1880	”	50,281: 18	” 1885	”	54,522: 98
” 1881	”	54,958: 17	” 1886	”	54,849: 73

*) Häre ingå äfven kostnader för belysning af en del af stadens hus.

År 1887	<i>Fmy.</i>	63,206: 57	År 1897	<i>Fmy.</i>	89,553: 39
" 1888	"	56,527: 05	" 1898	"	94,898: 87
" 1889	"	65,384: 59	" 1899	"	97,274: 55
" 1890	"	70,021: 34	" 1900	"	123,150: 52
" 1891	"	80,180: 25	" 1901	"	112,480: 84
" 1892	"	83,585: 88	" 1902	"	120,121: 36
" 1893	"	81,071: 32	" 1903	"	115,048: 98
" 1894	"	85,820: 07	" 1904	"	113,749: 55
" 1895	"	90,035: 90	" 1905	"	118,055: 99
" 1896	"	113,007: 52			

Anm. I dessa kostnader ingår icke hyran för de staden tillhöriga hus, där brandmanskapet och dess redskap är inhyst.

VI. Polisnrättningen.

Stadens kostnader för polisen, hvilka numera utgå dels i form af kontant bidrag, som inlevereras till länets ränteri, dels som embetslokaler med värme och lyse, samt anskaffande af hästar, ridtyg och bevärning, hafva detta år uppgått till:

		anslag	utgift
Kontant bidrag	<i>Fmy.</i>	198,034: 28	198,034: 28
Embetslokaler	"	28,080: —	28,080: —
Eldning och belysning	"	18,300: —	20,170: 99
Diverse	"	1,000: —	536: —
	<i>Fmy.</i>	245,414: 28	246,821: 27

Kostnaderna för eldning och belysning, hvilka år 1903 uppgingo till Fmk 17,691: 25 samt år 1904 till Fmk 21,920: 07, belöpa sig 1905 till Fmk 20,170: 99: sålunda fördelade:

Eldning	<i>Fmy.</i>	6,806: 59
Petroleum o. ljus	<i>Fmy.</i>	496: 25
Helsingfors Belysningsverk	"	104: 55
Helsingfors Elektriska Belysnings Aktiebolag	"	12,763: 60
	<i>Fmy.</i>	20,170: 99

Af det kontanta bidraget balancerar, som innehållet, $\frac{1}{6}$ eller för månaderna November och December, hvaremot å andra sidan stadens under samma tid utbetalda kostnader för polisen jemväl balancerats, till dess likvid med statsverket härutinnan kan komma till stånd.

Stadens kostnader för polisen, med afdrag af statsverkets bidrag, belöpa sig under åren 1877—1905 till nedanstående belopp:

År 1877	<i>Fmk</i>	49,161: 12	År 1892	<i>Fmk</i>	97,326: 90
" 1878	"	51,962: 07	" 1893	"	104,464: 35
" 1879	"	54,543: 58	" 1894	"	104,204: 04
" 1880	"	53,569: 23	" 1895	"	101,536: 33
" 1881	"	54,665: 65	" 1896	"	102,425: 85
" 1882	"	55,821: 73	" 1897	"	108,295: 17
" 1883	"	53,300: 33	" 1898	"	111,129: 67 *)
" 1884	"	66,568: 22	" 1899	"	117,454: 59
" 1885	"	69,946: 93	" 1900	"	137,745: 52 *)
" 1886	"	80,092: 23	" 1901	"	163,048: 78
" 1887	"	80,049: 41	" 1902	"	164,509: 11
" 1888	"	80,102: 90	" 1903	"	236,470: 65 *)
" 1889	"	73,731: 37	" 1904	"	249,996: 22
" 1890	"	75,056: 07	" 1905	"	246,821: 27
" 1891	"	74,304: 97			

Anm. I totalkostnaden för åren 1877—1888 ingå äfven stadshäktet, hvilket först sistsagda år upphörde.

Anm. I kostnadssumman för åren 1877—1902 äro icke hyrorna för de polisens embetslokaler och stallar, som äro inrymda i staden tillhöriga hus, inräknade.

VII. Sundhets och sjukvården.

Kontot för läkare och sjukvårdspersonal visar en slutsumma å Fmk 48,069: 86 emot i staten upptagna 49,020: —. Differensen beror på besparing i anslagen för söndagsdejourering och vikariatsarvoden, samt resekostnader och sjukvårdspersedlar.

Hälsovårdsnämndens expensanslag är öfverskridet med *Fmk* 994: 71, trots af Stadsfullmäktige beviljad tillskottsanslag å Fmk 1,800: —.

Totalkostnaden för Maria sjukhus olika afdelningar uppgår för året till:

		anslag		kostnad
Icke epidemiska afdelningen	<i>Fmk</i>	32,460: —	<i>Fmk</i>	40,856: 32
Epidemiska afdelningen	"	27,290: —	"	24,608: 41
Medic. kirurgiska afdelningen	"	23,750: —	"	23,255: 08
Ekonomiafdelningen	"	147,513: —	"	148,205: 97
Desinfektionsinrättningen	"	3,120: —	"	2,626: 40
	<i>Fmk</i>	234,133: —	<i>Fmk</i>	239,552: 18
Anslagen öfverskridna med	"	5,419: 18	"	— —
	<i>Fmk</i>	239,552: 18	<i>Fmk</i>	239,552: 18

*) Ny stat tillämpad under året.

Öfriga konti under denna hufvudtitel förete icke nämnvärda afvikelser från för året fastställd stat.

Totalkostnaderna för stadens sundhets- och sjukvård visa för åren 1877—1904 följande siffror:

År 1877	<i>Smc</i>	20,685: 67	År 1892	<i>Smc</i>	78,352: 05
" 1878	"	27,131: 28	" 1893	"	170,882: 49
" 1879	"	36,009: 20	" 1894	"	153,467: 42
" 1880	"	28,086: 08	" 1895	"	148,270: 04
" 1881	"	34,435: 14	" 1896	"	159,890: 38
" 1882	"	28,099: 51	" 1897	"	192,024: 08
" 1883	"	28,897: 89	" 1898	"	204,569: 30
" 1884	"	36,712: 60	" 1899	"	241,704: 08
" 1885	"	39,559: 93	" 1900	"	241,426: 39
" 1886	"	40,966: 75	" 1901	"	244,304: 14
" 1887	"	38,395: 22	" 1902	"	333,278: 36
" 1888	"	41,987: 37	" 1903	"	322,994: 99
" 1889	"	41,026: 85	" 1904	"	358,315: 78
" 1890	"	63,124: 69	" 1905	"	383,523: 86
" 1891	"	71,396: 48			

I summorna ingå ej hyror för stadens egna sjukhus, ej heller för embetslokaler inrymda i stadens hus.

VIII. Fattigvården.

Anslagen för stadens fattigvård äro för året nästan samtliga öfverskridna och bokslutet visar en merkostnad af Fmk 29,001: 86 utöfver staten. Kostnaderna fördela sig sålunda:

Fattigvårdens i Helsingfors utgifter under år 1905.

	Anslag för år 1905	Summa utgifter år 1905	Öfverskridet anslag.	Behållning å anslaget
<i>Fattigvårdsstyrelsen.</i>				
Aflöningar	11,600 —	11,600 —	— —	— —
Arvode för tillsyningsmän	7,700 —	7,200 —	— —	500 —
Ersättning för inspektionsresor	800 —	271 40	— —	528 60
<i>Fattigvården.</i>				
Aflöningar	15,600 —	15,600 —	— —	— —
Beklädnad	4,500 —	6,104 72	1,604 72	— —
Transport	40,200 —	40,776 12	1,604 72	1,028 60

	Transport	40,200 —	40,776 12	1,604 72	1,028 60
Kost		28,000 —	28,816 45	816 45	— —
Läkemedel		4,000 —	3,329 32	— —	670 68
Inventarier		1,000 —	1,656 65	656 65	— —
Material		800 —	902 41	102 41	— —
Ved och belysning		8,500 —	9,345 39	845 39	— —
Hästfourage		800 —	865 67	65 67	— —
Remontarbeten		4,400 —	6,105 99	1,705 99	— —
Diverse utgifter		3,500 —	4,530 11	1,030 11	— —
<i>Arbetsinrättningen.</i>					
Aföningar		3,420 —	3,420 —	— —	— —
Ved och belysning		1,300 —	1,627 51	327 51	— —
Kost		11,000 —	11,973 78	973 78	— —
Beklädnadskostnader		2,500 —	2,947 25	447 25	— —
Material		5,000 —	9,481 59	4,481 59	— —
Inventarier o. arbetsverktyg		500 —	274 63	— —	225 37
Flitpenningar		1,000 —	1,364 50	364 50	— —
Remontarbeten		1,100 —	923 40	— —	176 60
Diverse utgifter		500 —	831 85	331 85	— —
<i>Därvårdsanstalten.</i>					
Aföningar		9,480 —	9,480 —	— —	— —
Beklädnad		5,500 —	6,535 36	1,035 36	— —
Kost		16,000 —	18,181 68	2,181 68	— —
Läkemedel		2,000 —	2,291 31	291 31	— —
Inventarier		1,200 —	4,272 70	3,072 70	— —
Ved och belysning		7,000 —	7,197 67	197 67	— —
Remontarbeten		500 —	457 31	— —	42 69
Diverse utgifter		1,000 —	2,287 90	1,287 90	— —
<i>Tuberkulospaviljongen.</i>					
Ved och belysning		1,000 —	1,165 32	165 32	— —
Remontarbeten		500 —	359 05	— —	140 95
<i>Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.</i>					
Für i staden och å landsbygden utackorderade		70,000 —	75,394 64	5,394 64	— —
I särskilda inrättningar intagna		6,500 —	4,334 35	— —	2,165 65
Sjukvårdskostnader		8,000 —	9,028 55	1,028 55	— —
Därvårdskostnader		22,000 —	22,470 80	470 80	— —
Läkemedel		10,000 —	11,762 32	1,762 32	— —
<i>Direkta understöd.</i>					
a) åt personer ovillkorligen berättigade till fattigvård		36,000 —	39,981 —	3,981 —	— —
b) åt nödställda, hvilka icke ega ovillkorlig rätt till fattigvård		22,000 —	25,661 —	3,661 —	— —
	Transport	336,200 —	370,033 58	83,284 12	4,450 54

Transport	336,200	370,033 58	38,284 12	4,450 54
<i>Diverse.</i>				
Begravningskostnader	1,000 —	1,429 34	429 34	— —
Expenser	1,000 —	1,936 32	936 32	— —
Oförutsedda utgifter	2,000 —	4,122 62	2,122 62	— —
Summa <i>Fm.</i>	340,200 —	377,521 86	41,772 40	4,450 54
<i>Tillskottsanslag.</i>				
För inredning och underhåll af en ny dårvårds- paviljong å fattiggården	6,000 —	{ Utgifterna inberäkna- de i Dårv. anst. olika konti }	— —	6,000 —
För aflönande af ökad vårdpersonal vid dårvårds- anstalten å fattiggården	1,520 —	{ Utgifterna ingå i of- vannämnda }	— —	1,520 —
Ersättning för en studieresa	800 —	{ oförutsedda utgifter }	— —	800 —
Summa summarum <i>Fm.</i>	348,520 —	377,521 86	41,772 40	12,770 54
Sammandrag.				
Fattigvårdsstyrelsen	20,100 —	19,071 40	— —	1,028 60
Fattiggården	71,100 —	77,256 71	6,156 71	— —
Arbetsinrättningen	26,320 —	32,844 51	6,524 51	— —
Dårvårdsanstalten	48,680 —	50,703 93	2,023 93	— —
Tuberkulospaviljongen	1,500 —	1,524 37	24 37	— —
Utackorderingskostnader	76,500 —	79,728 99	3,228 99	— —
Sjukvårdskostnader	8,000 —	9,028 55	1,028 55	— —
Dårvårdskostnader	22,000 —	22,470 80	470 80	— —
Läkemedel	10,000 —	11,762 32	1,762 32	— —
Direkta understöd	58,000 —	65,642 —	7,642 —	— —
Diverse	6,320 —	7,488 28	1,168 28	— —
Summa <i>Fm.</i>	348,520 —	377,521 86	30,030 46	1,028 60

Öfverskridandet af anslagen för beklädning, kost m. m., är beroende af att hjonens antal å alla afdelningar öfverstigit det normala, i det t. ex. 1905 12,000 flere matportioner utgifvits än under föregående år.

Materialanslaget för arbetsinrättningen är öfverskridet, enär beställningarne särskildt å skoarbeten för stadens folkskolor betydligt ökats, men visar motsvarande inkomstpost jämväl en betydande stegring.

Kostnaderna för stadens fattigvård uppgå för åren 1877—1905 till nedanstående belopp:

År 1877	<i>Fmk</i>	106,809: 65	År 1892	<i>Fmk</i>	250,275: 59
” 1878	”	92,269: 24	” 1893	”	273,314: 72
” 1879	”	92,260: 50	” 1894	”	278,482: 61
” 1880	”	91,153: 66	” 1895	”	274,135: 95
” 1881	”	104,207: 09	” 1896	”	278,876: 45
” 1882	”	102,839: 10	” 1897	”	270,217: 57
” 1883	”	109,194: 36	” 1898	”	258,794: 94
” 1884	”	112,735: 66	” 1899	”	260,557: 78
” 1885	”	115,632: 16	” 1900	”	288,742: 13
” 1886	”	119,529: 04	” 1901	”	303,687: 22
” 1887	”	125,515: 40	” 1902	”	310,629: 94
” 1888	”	128,961: 61	” 1903	”	368,987: 63
” 1889	”	145,994: 76	” 1904	”	360,778: 49
” 1890	”	184,829: 21	” 1905	”	369,074: 86 ¹⁾
” 1891	”	222,292: 76			

I summorna äro icke hyror för stadens arbets- och fattiggård äfvensom i staden tillhöriga hus inrymda embetslokaler inberäknade.

IX. Undervisningsväsendet.

Konti för Navigationsskolan och Handtverksskolor utvisa anslagsbesparingar. Enahanda är förhållandet med Asyler för vanartade barn samt Folkbiblioteket och läsesalarne.

Deremot förete Folkskolornas konti delvis mycket betydliga afvikelser från den fastställda årsstaten. Så äro konti för hyror, möbel, material, renhållning och expenser öfverskridna med tillsammans c:a Fmk 20,153: 12, kontot för underhåll af skolornas gårdar och hyrda lokaler med Fmk 5,015: — samt kontot för beklädnads-kostnader med Fmk 13,350: 05. Deremot förekomma besparingar å konti för aflöningar, ved, belysning och pensionsbidrag sammanlagdt c:a 4,300 mark. Totalkostnaden för folkskolorna uppgår för året till Fmk 833,177: 52 emot i budgeten beräknade Fmk 798,957: 50.

Utgifterna för asyler för vanartade barn hafva år 1905 uppgått till:

Kostnader vid Sibbo asyl	<i>Fmk</i>	7,530: 25
” ” Nummis asyl	”	7,518: —
” ” Lojo ”	”	6,509: 45
” ” Vänä ”	”	6,260: 68
” ” Lavers ”	”	4,936: 88
Läkarearvode	”	70: —
Kostnader för enskild utackordering	”	16,244: 45
	<i>Fmk</i>	49,069: 69

En del af dessa kostnader hafva bestridts med räntemedel ur donationsfonderna . . . . . *Fmk* 4,554: 15
 samt i stadens bokslut observerats återstående . *Fmk* 44,515: 54

¹⁾ Häri äro ej tillskottsanslagen, som ingå under Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, inräknade.

Stadens kostnader för budgethufvudtiteln „Undervisningsväsendet“ belöpa sig för åren 1877—1905 till följande belopp:

År 1877	<i>Frk</i>	95,906: 69	År 1892	<i>Frk</i>	423,425: 76
” 1878	”	107,608: 27	” 1893	”	443,193: 12
” 1879	”	119,272: 81	” 1894	”	456,493: 30
” 1880	”	124,703: 36	” 1895	”	480,012: 94
” 1881	”	134,845: 74	” 1896	”	505,521: 10
” 1882	”	147,992: 04	” 1897	”	525,720: 18
” 1883	”	170,140: 77	” 1898	”	558,070: 93
” 1884	”	187,345: 35	” 1899	”	637,311: 75
” 1885	”	205,834: 43	” 1900	”	793,047: 46
” 1886	”	251,605: 96	” 1901	”	783,043: 77
” 1887	”	283,290: 78	” 1902	”	863,433: 66
” 1888	”	296,118: 15	” 1903	”	893,433: 46
” 1889	”	319,834: 01	” 1904	”	1,014,267: 16
” 1890	”	353,795: 73	” 1905	”	1,116,592: 64
” 1891	”	396,052: 63			

I dessa summor äro ej inberäknade hyrorna för stadens egna folkskolebyggnader, ej heller det kommunen för folkskolornas underhåll tillerkända statsbidrag afdraget.

X. Allmänna onera.

Inkvarteringskostnaderna för året 1905 uppgå till *Frk*: 263,834: 38

Deraf har enl. gällande tariff ersatts . . . . . ” 263,720: 25

Hvadan staden till last stadnat . . . . . *Frk*: 114: 13

Förhöjd tariff tillämpad under året, hvadan de staden drabbande kostnaderna nedbragts.

Inkvarteringskostnaderna, hvilka direkte drabbat kommunens skattdragande innebyggare, belöpa sig för åren 1890—1905 till följande belopp:

År 1890	<i>Frk</i>	1,255: 59
” 1891	”	1,883: 17
” 1892	”	181: 03
” 1893	”	1,415: 18
” 1894	”	2,580: 74
” 1895	”	626: 13
” 1896	”	230: 99
” 1897	”	1,962: 27
” 1898	”	1,834: 31
” 1899	”	4,000: 10
” 1900	”	8,540: 41
” 1901	”	19,665: 96
” 1902	”	20,568: 72
” 1903	”	14,592: 55
” 1904	”	10,746: 76
” 1905	”	114: 13

I dessa kostnader äro icke aföningar, lokal med värme och lyse samt expenser för inkvarteringsnämnden medräknade.

XI. Vattenledningen.

Konti för förvaltning och drift, visa icke betydligare avvikelser från årsstaten, undantagandes kontot för privata anslutningar, hvarå arbetskostnaderna understiga de beräknade med c:a 5,000 mark.

I öfrigt visa konti under denna hufvudtitel nästan alla besparing å anslagssummorna, hvilket hvad konti för nyanläggningarne beträffar beror af att större bergsprängningsarbeten kunnat undvikas.

Utgifterna för stadens vattenledning under åren 1877—1905 belöpa sig till:

År 1877	<i>Fm.</i>	254,181: 19	År 1892	<i>Fm.</i>	188,128: 34
” 1878	”	135,502: 08	” 1893	”	171,507: 28
” 1879	”	50,023: 21	” 1894	”	206,629: 02
” 1880	”	239,367: 71	” 1895	”	272,412: 75
” 1881	”	46,137: 79	” 1896	”	184,192: 28
” 1882	”	47,324: 78	” 1897	”	232,826: 64
” 1883	”	90,435: 44	” 1898	”	262,392: 30
” 1884	”	58,455: 29	” 1899	”	337,182: 73
” 1885	”	67,101: 93	” 1900	”	303,357: 13
” 1886	”	48,229: 27	” 1901	”	333,392: 87
” 1887	”	180,507: 47	” 1902	”	460,746: —
” 1888	”	52,243: 42	” 1903	”	391,991: 39
” 1889	”	579,468: 96	” 1904	”	336,721: 38
” 1890	”	595,842: 67	” 1905	”	358,684: 30
” 1891	”	435,621: 83			

XII. Saluhallarna.

Omkostnaderna för året för hallarna understiga något anslagsbeloppen. Utgifterna uppgå till:

för Saluhallen å Strandtorget.

Aflöningar	<i>Fm.</i>	2,430: —	
Belysning	”	2,436: 28	
Diverse	”	632: —	<i>Fm.</i> 5,498: 28

för Saluhallen å Sandvikstorget.

Aflöningar	<i>Fm.</i>	1,350: —	
Renhållning	”	600: —	
Belysning	”	2,137: 14	
Diverse	”	555: 50	<i>Fm.</i> 4,642: 64
			Transport <i>Fm.</i> 10,140: 92

Transport *Fmk* 10,140: 92

för Saluhallen Vestra Kajen N:o 10.

Aflöningar	<i>Fmk</i>	1,350: —	
Renhållning	”	240: —	
Belysning	”	887: 28	
Diverse	”	231: 85	<i>Fmk</i> 2,709: 13
			<u><i>Fmk</i> 12,850: 05</u>

Saluhallarnes rentabilitet framgår af nedanstående sammanställning, utvisande huru mycket års-
hyran, efter afdrag af årsunderhållet, utgör i procent å byggnadskostnaderna, hvilka uppgå för:

Saluhallen å Vestra kajen, uppförd åren 1887/89 till	<i>Fmk</i>	214,888: 83
Hallen i gamla packhuset, inredd 1904	”	26,481: 55
Saluhallen å Sandvikstorget, uppförd år 1903	”	151,306: 56
	<i>Fmk</i>	<u>392,676: 94</u>

År	Underhålls- kostnad		Årshyror		%
1889	2,162	28	14,777	64	5,8 ¹⁾
1890	9,524	71	31,313	61	10,0
1891	7,051	55	33,506	25	12,3
1892	8,448	55	36,255	25	12,9
1893	9,377	12	36,264	—	12,5
1894	6,013	13	36,200	25	14,0
1895	5,948	58	39,299	34	15,5
1896	5,980	89	40,850	—	16,2
1897	6,553	87	40,833	50	15,9
1898	7,253	67	40,802	—	15,6
1899	7,457	17	40,769	—	15,4
1900	7,271	07	40,708	50	15,5
1901	6,574	75	40,443	50	15,7
1902	6,137	05	40,479	25	15,9
1903	8,131	06	48,031	45	10,9 ²⁾
1904	14,459	11	78,200	34	16,2
1905	12,850	05	75,290	89	15,9

¹⁾ Hallen uthyrd endast en del af året.

²⁾ Sandvikshallen uthyrd endast för ett kvartal.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Förvaltningskostnaderna för lägenheten Gumtäckt med förstäderna utgöras af:

Arvode åt en Drätselkamarledamot	<i>Fmf.</i>	1,800: —	
D:o åt ordningsman	„	2,799: 96	
Utgifter för polisstationen:			
Hyra	<i>Fmf.</i>	560: —	
Ved	„	305: 04	
Belysning	„	80: 05	
Renhållning	„	197: 65	
Kontorsutensilier	„	88: 80	
Diverse	„	176: 80	<i>Fmf.</i> 1,408: 34
Uppbördskostnader	„	50: —	
Utskylder till Helsinge kommun	„	342: 55	
			<u><i>Fmf.</i> 6,400: 85</u>

Utgifterna för lägenheten Mejlans utgöras af:

Utskylder till Helsinge kommun	<i>Fmf.</i>	290: 03
Diverse kostnader	„	98: —
		<u><i>Fmf.</i> 388: 03</u>

Utgifterna för hufvudtiteln hafva tidigare utgjort:

År 1894	<i>Fmf.</i>	13,867: 35	År 1900	<i>Fmf.</i>	6,845: 78
„ 1895	„	5,093: 14	„ 1901	„	6,610: 70
„ 1896	„	5,498: 12	„ 1902	„	6,449: 99
„ 1897	„	6,219: 47	„ 1903	„	6,623: 05
„ 1898	„	17,375: 59 ¹⁾	„ 1904	„	7,260: 93
„ 1899	„	6,469: 05	„ 1905	„	6,788: 88

XIV. Allmänna arbeten.

Beträffande de anslagsposter, hvilka i betydligare mån öfverskridits, har stadens Byggnadskontor lämnat följande upplysningar:

Byggnader och lägenheter.

Enär Maria sjukhus icke erbjöd tillräckligt utrymme för i tyfus insjuknade personer måste tvänne af kolerabarackerna, på Hälsovårdsnämndens anmodan, in-

¹⁾ Härei ingår ett anslag å 7,000 mark för skolor.

redas till tyfussjukhus. Och steg kostnaden för den remont, som häraf föranleddes, till Fmk 5,007:05. Utöfver kostnadsförslaget måste dessutom för Societetshuset dess ena dekompositionsbrunn ombyggas och vattentaket grundligt renoveras, hvarjämte inom gården Bergmangatan N:o 9 vattenledningens tilloppsrör måste totalt omläggas på grund af att detsamma var fullkomligt igenrostadt.

Hagasund.

Likaså måste på grund af läckor större delen af vattenledningsnätet inom villan Hagasund omläggas, för hvilket arbete någon kostnad icke observerats vid kostnadsförslagets upprättande.

Ändring och nybyggnad af Rådhuset.

För arbetets utförande var anvisadt ett förslagsvis beviljadt anslag, hvilket såvidt Kontoret har sig bekant, icke var grundadt på detaljerad kostnadsberäkning. Till ledning för arbetets utförande har Kontoret haft endast de af Stadsfullmäktige godkända och fastställda ritningarna.

Magasinskajens stensättning.

För undvikande af sättningar blef fyllningen å en del af kajen ersatt med bokad sten. Och då det häraf föranledda schaktningsarbetet utfördes vintertid, för beredande af sysselsättning åt arbetslösa, blef arbetet dyrare än om detsamma hade utförts under lämplig årstid. Till anslaget öfverskridande bidrog dock äfven den omständigheten att stensättningen, på hamnbefälets anhållan, utsträcktes längre söderut än beräknadt var.

Skatudds bron.

Att det för arbetet beviljade anslaget öfverskreds berodde dels därpå att i den gamla bron förefintliga jernbärare, hvilka voro afsedda att begagnas äfven i och för utvidgningen, befunnos vara så spröda att Kontoret ej riskerade vidare använda desamma hvarför nya bjälkar måste i deras ställe anskaffas, dels äfven af att vattenpumpningen stälde sig dyrare än hvad vid kostnadsförslagets upprättande förutsatts, enär jordlagret under den norra fångdammen tillät ett oafbrutet vattentillopp till den afdämnda arbetsplatsen.

Kanaler: diverse underhåll.

För att bereda den å Blindhemmets område uppförda nybyggnaden tillfälle till anslutning med afloppsledning måste Kontoret under slutet af året förlänga kanalen under gamla Djurgårdsvägen med c:a 150 meter, hvilket arbete drog en kostnad af i det närmaste Fmk 1,500:—.

Kanalen under 5:te linien.

Att anslaget öfverskreds berodde hufvudsakligast däraf att kanalsprängningen stälde sig dyrare än i kostnadsförslaget blifvit förutsatt.

Remont af vägar.

Remontarbetena måste utföras till sådan omfattning att kostnaderna för desamma öfverskredo det förslagsvis beviljade anslaget.

Hamnar: diverse reparationer.

Anslagets öfverskridande förorsakades uteslutande däraf att en kostnad af icke mindre än Fmk 6,299:50 åtgick för emottagning af från särskilda privata byggen i staden öfverblifven sprängd sten och jord, använd i och för utfyllning af särskilda vattenområden inom hamnarna. Dock bör observeras att värdet af de därigenom erhållna ytorna är mångfaldt större än förenämnda summa.

Renhållning af gator och allmänna platser m. m.

Att anslagen för renhållning af gator och allmänna platser, äfvensom för renhållning af chausséer öfverskridits beror endast däraf att resp. belopp varit, såsom Kontoret äfven tidigare framhållit, för knappt tillmätta.

Remont af latriner och pissoirer.

Tvåne pissoirer, nämligen de i Teateresplanaden och vid Broholmsgatan, måste till följd af verkställda nybyggnader flyttas, hvarutom pissoiren inom Lönnrots skvären af samma anledning undanskaffades. Då särskilda anslag för dessa arbeten ej funnos anvisade måste kostnaderna för desamma påföras förenämnda anslag, som på grund häraf öfverskreds.

Underhåll af klappbryggor, vedmått m. m.

Det anvisade anslaget är alldeles för knappt tillmätt. Kostnaden för underhåll, eldning m. m. af klappbryggor uppgår ensamt till Fmk 6,629:50, hvarutom anslaget betungas med utgifterna för nyanskaffande och underhåll af vedmått, lyktstolpar, lifräddningsredskap m. m.

XV. Pensioner.

Besparingen å kontot härleder sig af förre Ordningsmannen I. Rönnebergs, förre Fångknekten J. Starcks samt förra Tillsyningskvinnan vid Fattigvården Emilia Grönstrands under året inträffade frånfälle.

Beloppet af staden utbetalta pensioner uppgår för åren 1877—1905 till:

År 1877	<i>Fmk</i>	2,486: 66	År 1892	<i>Fmk</i>	6,621: 68
” 1878	”	3,611: 66	” 1893	”	9,755: —
” 1879	”	3,629: 99	” 1894	”	14,423: 35
” 1880	”	3,606: 66	” 1895	”	14,666: 68
” 1881	”	3,606: 67	” 1896	”	14,806: 68
” 1882	”	3,489: 99	” 1897	”	11,898: 34
” 1883	”	3,281: 67	” 1898	”	10,073: 35
” 1884	”	2,866: 67	” 1899	”	9,543: 35
” 1885	”	4,006: 68	” 1900	”	10,486: 68
” 1886	”	3,706: 68	” 1901	”	9,724: 43
” 1887	”	4,540: 01	” 1902	”	14,906: 08
” 1888	”	4,306: 68	” 1903	”	14,217: 34
” 1889	”	4,026: 68	” 1904	”	13,670: —
” 1890	”	5,376: 69	” 1905	”	12,914: 61
” 1891	”	6,975: 01			

XVI. Diverse utgifter.

Flertalet konti under denna hufvudtitel lämna besparingar å anslagen i staten, med undantag af ett par smärre konti samt kontot för afkortning och restitution å utskylder, där anslaget öferskridits med Fmk 17,283: 37, äfvensom kontot för bränsle, som jemväl uppgår till Fmk 1,715: 67, utöfver anslaget i staten. För tidigare år hafva afkortningssummorna utgått på sätt ur nedanstående sammanställning framgår.

Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster, hvilken till sin hufvudsakligaste del utgöres af afskrifna kommunala utskylder, hafva för åren 1878—1905 utgjort:

för år	<i>Fmk</i>	% af uttaxerings- summan
1878	42,053: 08	= 6,9
” 1879	35,038: 73	= 6,1
” 1880	41,632: 50	= 6,9
” 1881	55,481: 56	= 9,4
” 1882	61,431: 02	= 12,0
” 1883	71,492: 80	= 13,1
” 1884	63,965: 92	= 8,3
” 1885	43,174: 13	= 6,6
” 1886	43,979: 29	= 6,3
” 1887	43,973: 54	= 6,5
” 1888	41,954: 65	= 6,8
” 1889	39,222: 34	= 6,4
” 1890	46,781: —	= 5,9
” 1891	41,556: 19	= 5,2
” 1892	51,709: 03	= 5,7

		% af uttaxerings- summan
för år 1893	<i>Fmk</i>	53,957: 94 = 5,9
” 1894	”	48,211: 54 = 4,1
” 1895	”	41,591: 67 = 3,5
” 1896	”	35,443: 15 = 3,0
” 1897	”	27,164: 59 = 2,2
” 1898	”	24,916: 43 = 2,0
” 1899	”	206,633: 37 = ¹⁾ 15,4
” 1900	”	31,542: 27 = 1,8
” 1901	”	40,905: 54 = 2,3
” 1902	”	37,974: 05 = 2,0
” 1903	”	65,010: 53 = 3,5
” 1904	”	44,466: 81 = 2,4
” 1905	”	47,283: 37 = 2,4

Medelprocent för åren 1878—1905 5,81.

Stadsfullmäktiges använda dispositionsmedel hafva med *Fmk* 92,178: 89 öfverstigit det i årsstaten upptagna anslagsbeloppet. På sätt ur den specificerade bokslutstablan närmare framgår hafva ur dispositionsmedlen anslag beviljats och användts för:

II. Stadens embetsverk	<i>Fmk</i>	7,751: 77
III. Kommunalförvaltningen	”	1,889: 67
IV. Gatubelysningen	”	686: 40
VII. Sundhets- och sjukvården	”	48,952: 24
VIII. Fattigvården	”	8,820: —
IX. Undervisningsväsendet	”	6,922: 64
XIV. Allmänna arbeten	”	28,012: 50
XV. Pensioner	”	20,434: 16
XVI. Diverse utgifter	”	38,689: 51
	<i>Fmk</i>	162,178: 89

Staden tillhöriga fastigheters och inventariers brandförsäkringsvärden samt erlagda försäkringspremier framgå af nedanstående sammanställningar.

Förteckning å Helsingfors stad tillhöriga byggnaders brandförsäkringsvärde:

		Brand- försäkrings- värde
Arbetsinrättningen å villan Edet	<i>Fmk</i>	77,150: —
Afträde i Teateresplanaden	”	9,000: —
” i Kaisaniemi	”	2,800: —
” vid Åbo kasärn	”	600: —
” å Sandvikskajen	”	2,500: —
	Transport <i>Fmk</i>	92,050: —

¹⁾ Här ingår afskrifning af bankerna debiterad kommunalskatt för vinst å nyemitterade aktier.

	Transport	<i>Fm</i>	Brand- försäkrings- värde
Brandstationen, norra		"	92,050: —
" å Kamptorget		"	60,150: —
" å Bärghäll		"	26,000: —
Brandredskapslider i Tölö		"	6,000: —
Brandverkshuset vid Högbergsgatan		"	1,000: —
Bergmangatan n:o 6		"	300,000: —
Beckkokningshus å Blåbärgslandet		"	63,100: —
Brunnsparken: diverse byggnader		"	2,000: —
" restaurationsbyggnaden		"	43,500: —
" musikpaviljong		"	129,000: —
" badhuset		"	10,000: —
" pulsometerlider		"	70,000: —
Djurgården: östra parkvaktstugan		"	2,200: —
" vestra do		"	4,500: —
Folkskolehus vid Kasärngatan		"	2,500: —
" vid Nikolaigatan		"	100,400: —
" vid Rödbergsgatan		"	241,460: —
" vid Malmgatan		"	40,200: —
" å Bärghäll		"	310,000: —
" å Fjälldal		"	77,400: —
" vid Lappviksgatan		"	10,000: —
" å Valigård		"	112,000: —
Folkbibliotekshuset vid Richardsgatan		"	230,800: —
Fattiggården å villan Edet		"	251,500: —
Fabriksparken, växthus		"	698,950: —
Gammelstadskvarnen		"	15,100: —
Grejus, skogsvaktarbostad		"	20,000: —
Hesperia, byggnader		"	5,000: —
Hafshamnen, paviljong		"	35,000: —
Hamnkontorsbyggnad i Sörnäs		"	6,000: —
Hagasund, byggnader		"	8,000: —
Kaisaniemi, värdshusbyggnad		"	106,500: —
Kapellet i Esplanaden		"	21,000: —
Kolerabarackerna å Sandnäs		"	140,000: —
Klappbrygga i Gräsviken		"	35,000: —
" i Djurgårdsviken		"	1,200: —
" vid Brobergskajen		"	1,200: —
" " Norra hamnen		"	3,000: —
" " Hafshamnen		"	1,200: —
" " Munkholmssundet		"	1,200: —
" " Skatuddskajen		"	3,000: —
Malm, afstjälpningsstation		"	1,200: —
Materialgårdens byggnader		"	3,000: —
Maria sjukhus		"	59,000: —
Narinkbodarna		"	827,000: —
			31,000: —
	Transport	<i>Fm</i>	4,208,310: —

	Transport	Fm ^c	Brand- försäkrings- värde
			4,208,310:—
Obduktionshus å Alkärr	”		16,000:—
Packhuset, gamla, Alexandersg. 1	”		57,200:—
Politiekarlsbostad å villan Malm	”		4,800:—
Rådhuset, Alexandersgatan 20	”		262,000:—
Rådhusannexet, Alexandersgatan 22	”		104,200:—
Sofiegatan n:o 3	”		145,000:—
Saluhallen vid Vestra Kajen	”		170,000:—
” å Sandvikstorget	”		125,000:—
Simhus å Aspås	”		5,000:—
” vid Brobergskajen	”		7,500:—
” ” Munkholmen	”		4,000:—
” i fabrikskvarteret n:o 181	”		20,150:—
Societetshuset	”		675,000:—
Tull- och packhuset vid Vestra Kajen	”		180,000:—
” å Skatudden	”		625,000:—
Vattenverket, byggnader i Gammelstaden	”		73,000:—
” ångpumpverk	”		166,300:—
” värmeinrättningskjul för reservröret	”		1,300:—
” filteröfverbyggnader	”		41,000:—
” vaktstuga vid vattenborgen	”		3,000:—
Varuskjul i Södra hamnen, slutet	”		27,000:—
” ” öppna	”		6,600:—
” å Magasinskajen	”		140,000:—
” å Skatuddskajen	”		240,000:—
Vaktstuga å Sandviks molon	”		1,500:—
Väntpaviljong å Slottskajen	”		3,200:—
	Summa	Fm ^c	7,312,060:—

Förteckning å Helsingfors stad tillhörig lösegendoms brandförsäkringsvärde.

Lösegendom i:		Försäkrings- värde.
Arbetsinrättningen	Fm ^f	20,000:—
Brandtornet, norra	”	3,000:—
Brandverkshuset	”	8,000:—
Badhuset i Brunnsparken	”	750:—
Brandstation å Kampen	”	4,500:—
” å Hagnäs	”	4,500:—
Folkskolan, Nikolaigatan 18	”	40,000:—
” Rüdbergsgatan 10	”	2,500:—
” Lappviksgatan 6	”	12,000:—
” Kaserngatan 21	”	14,000:—
	Transport	Fm ^c 109,250:—

	Transport	För	Försäkrings- värde
Folkskolan å Surutoin	"		109,250:—
" Kaserngatan 2	"		3,000:—
" Folkskolegatan 2 & 4	"		700:—
" å Bärghäll	"		16,000:—
" å Hesperia	"		6,500:—
" å Fjälldal	"		8,700:—
" å Fredriksberg	"		1,500:—
" Andregatan 13	"		1,600:—
" Estnäs-gatan 3	"		5,000:—
" St. Robertsgatan 11	"		3,000:—
" Mariégatan 24	"		6,500:—
Folkbiblioteket	"		1,200:—
Folkbibl. boksamling	"		20,000:—
Fattiggårdens lösegendom	"		65,000:—
Furuhjelmiska tafvelsamlingen	"		75,000:—
Folkbiblioteket, Fabriks-gatan 36 a	"		75,000:—
" i Tölö	"		1,900:—
" i Folkets hem	"		1,500:—
" d:o boksamling	"		1,200:—
Folkskolan i Hermanstad	"		12,000:—
Fattiggårdens ved	"		2,000:—
Folkskolan å Wallgård	"		4,000:—
" å Humleberg	"		25,000:—
Folkskolekansliet	"		2,000:—
Gammelstadens kvarn, maskiner	"		2,500:—
Maria sjukhus	"		18,000:—
Patienters i Maria sjukhus lösegendom	"		87,000:—
Desinfektionsugn	"		6,000:—
Mudderverk	"		12,000:—
Materialgårdens trälager	"		65,000:—
Materialgårdens upplag	"		11,000:—
Mariasjukhusets ved	"		115,000:—
Mariasjukhus, kirurgiska paviljongen	"		10,000:—
Magasinen å Myntkajen	"		50,000:—
Magasinet å Magasinskajen	"		1,000:—
Mantalsskrifvare kontoret	"		3,500:—
Obduktionshuset	"		500:—
2:a polisstationen	"		1,100:—
3:e "	"		1,500:—
4:e "	"		1,900:—
Polisstationen i Tölö	"		1,500:—
Polisvaktkontoret i Hermanstad	"		500:—
Gamla packhuset, Alexandersgatan 1	"		500:—
Pråmar	"		5,000:—
Rådhuset	"		19,800:—
			63,000:—
	Transport	För	923,850:—

	Transport	Fmyc	Försäkrings- värde.
Alexandersgatan 22		"	923,850: —
Sofiegatan 3		"	15,000: —
Packhuset V. Kajen 10		"	20,000: —
Tullvisitationspaviljongen		"	21,000: —
Tull- och packhuset å Skatudden		"	1,000: —
Sibbo asyl		"	13,000: —
Nummis asyl		"	2,800: —
Lojo "		"	2,700: —
Wånå "		"	2,500: —
Lavers "		"	4,900: —
Vattenledn. pumphusmaskiner		"	3,000: —
Växthuset		"	50,000: —
Vattenledn. verkstad		"	51,000: —
" kontorets inventarier		"	68,000: —
" material å Materialgården		"	24,100: —
Varrantmagasinet		"	65,000: —
Ångvält		"	500: —
Maria sjukhus, ångmaskin m. m.		"	22,000: —
	Summa	Fmyc	1,306,350: —

År 1905 erlagda brandpremier.

För byggnader	Fmyc	6,459: 99
" löseendom	"	4,659: —
	Summa	Fmyc 11,618: 99

hvaraf bokförts å:

Vattenledningens brandstodsafgifter	Fmyc	1,947: 88
Brandstodsafgifters konto	"	9,671: 11
	Summa	Fmyc 11,618: 99

Utgifter ej i staten observerade.

Här upptages det belopp, Fmk 51,390: 43, hvarmed de effektiva kostnaderna för årets utvidgningar af vattenledningsnätet understiga anslagssumman i årsstaten och hvilket belopp krediterats lånemedlen, äfvensom tvänne från tidigare år balancerande anslag, hvilka i någon mån öfverskridits.

Inkomster.

I. Räkter.

Flertalet konti lämna betydande öfverskott utöfver de beräknade intraderna:

Räkter å tomtlösen uppgå till	<i>Fmk</i>	175,638: 95	öfverskott	35,638: 95
Diverse räntor och dividender	„	239,979: 51	„	29,979: 51
Öfriga ränte konti.	„	40,844: 98	„	1,844: 98
			<u>Summa öfverskott</u>	<i>Fmk</i> 67,463: 44

Under tidigare år har summa inkomster under denna hufvudtitel utgjort:

År 1877	<i>Fmk</i>	29,911: 68	År 1892	<i>Fmk</i>	103,840: 40
„ 1878	„	27,296: 39	„ 1893	„	115,085: 41
„ 1879	„	32,300: 20	„ 1894	„	70,222: 78
„ 1880	„	39,918: 86	„ 1895	„	63,455: 76
„ 1881	„	40,847: 45	„ 1896	„	50,354: 45
„ 1882	„	30,580: 81	„ 1897	„	47,392: 12
„ 1883	„	31,773: 72	„ 1898	„	99,453: 65
„ 1884	„	49,177: 26	„ 1899	„	95,810: 83
„ 1885	„	43,577: 55	„ 1900	„	119,815: 70
„ 1886	„	22,391: 29	„ 1901	„	196,235: 76
„ 1887	„	23,559: 09	„ 1902	„	160,370: 55
„ 1888	„	40,805: 14	„ 1903	„	435,407: 69
„ 1889	„	54,689: 37	„ 1904	„	470,918: 27
„ 1890	„	63,753: 23	„ 1905	„	456,463: 44
„ 1891	„	66,521: 26			

II. Tomtlösen.

Under året inbetald löseskilling för försålda tomter

uppgår till	<i>Fmk</i>	454,460: 02
emot i staten upptagna	„	200,000: —
		<u>Öfverskott sålunda</u>
	<i>Fmk</i>	254,460: 02

I tomtlösen har under tidigare år debiterats och influtit nedanstående belopp:

	Ant. sålda tomter	Värdet af för- sålda tomter	Under året in- betaldt belopp
År 1887	—	51,529 40	11,357 11
” 1888	—	852,191 54	491,186 87
” 1889	—	526,974 48	281,931 98
” 1890	—	484,740 99	290,510 27
” 1891	—	139,070 14	166,631 67
” 1892	—	424,505 12	309,536 72
” 1893	—	—	224,357 18
” 1894	2	90,388 03	178,426 86
” 1895	8	347,175 68	331,074 66
” 1896	23	466,244 64	410,726 04
” 1897	27	642,025 31	527,483 96
” 1898	15	296,323 01	302,303 99
” 1899	11	481,230 33	380,189 28
” 1900	23	643,573 52	145,215 01
” 1901	35	714,528 43	158,105 13
” 1902	35	987,200 80	481,739 59
” 1903	52	1,224,745 85	713,706 83
” 1904	32	840,955 21	605,954 02
” 1905	53	1,618,820 93	454,460 02

III. Stadens fasta egendom.

Endel konti för jordarrenden visa öfverskott, tillsammans uppgående till	<i>Små</i>	22,177: 05
Frånräknas härifrån den brist, som å andra konti uppstått, sammanlagdt	”	11,165: 27
lämnar hufvudtiteln ett öfverskott å	<i>Små</i>	11,011: 78

Under föregående år hafva intraderna från stadens fasta egendom utgjort:

År 1877 <i>Små</i>	28,155: 67	År 1892 <i>Små</i>	222,614: 39
” 1878 ”	114,009: 69	” 1893 ”	228,296: 58
” 1879 ”	104,283: 24	” 1894 ”	260,140: 47
” 1880 ”	103,732: 63	” 1895 ”	253,570: 50
” 1881 ”	129,871: 65	” 1896 ”	255,812: 41
” 1882 ”	131,026: 37	” 1897 ”	269,266: 98
” 1883 ”	140,655: 62	” 1898 ”	278,433: 45
” 1884 ”	139,922: 80	” 1899 ”	282,914: 22
” 1885 ”	150,059: 96	” 1900 ”	306,355: 33
” 1886 ”	167,735: 40	” 1901 ”	316,650: 64
” 1887 ”	171,946: 72	” 1902 ”	348,938: 69
” 1888 ”	179,299: 36	” 1903 ”	398,972: —
” 1889 ”	191,607: 07	” 1904 ”	438,320: 07
” 1890 ”	205,988: 29	” 1905 ”	439,611: 74
” 1891 ”	206,815: 47		

IV. Tomtören.

De gårdarna i staden debiterade tomtören, hvilka utgå efter beräkning af 16 $\frac{2}{3}$ penni per hvarje 1,000 kv. fot af tomtarealen och hvilka uppbäras i samband med de uttaxerade kommunala utskylderna, uppgå för året till Fmk 3,061: 51.

För de tio senaste åren uppgår denna jordskatt till:

År 1896	Fmk	2,250: 65	År 1901	Fmk	2,709: 30
" 1897	"	2,263: 95	" 1902	"	2,737: 20
" 1898	"	2,337: —	" 1903	"	2,816: 65
" 1899	"	2,681: 55	" 1904	"	2,955: 82
" 1900	"	2,702: 72	" 1905	"	3,061: 51

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Ett par konti under denna hufvudrubrik visa ett ansenligt öfverskott ut-
öfver i årsstaten beräknade intrader. Sålunda lämna

Tolags m. fl. afgifter	öfverskott	Fmk	83,111: 12
Hamn " "	"	"	7,482: 02
Bouppteckningsprocenter	"	"	53,694: 42
Diverse konti	"	"	7: 57
	Summa öfverskott	Fmk	144,295: 13

Debiteringen och uppbörden vid stadens trafikkontor framgår af vidstå-
ende tabell.

Summariskt sammandrag af uppbörden vid Helsingfors stads Trafikkontor för år 1905.

	Debitering										Uppbörd						Oguldna afgifter	
	Tolag		Trafik- afgifter		Mätning- afgift		Magasins- hyra		Summa		Influtet för år 1905		Influtet för före- gående år		Summa			
	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.	Fm.	nl.
Januari	17,995	69	17,892	66	—	—	39	62	35,927	97	33,831	32	7,040	52	40,871	84	—	—
Februari	14,339	36	8,393	46	—	—	1	20	22,734	02	23,327	19	3,036	84	26,364	03	4	42
Mars	16,795	30	12,727	11	—	—	3	36	29,525	77	28,688	64	1,269	17	29,957	81	1	58
April	16,371	49	13,807	41	—	—	124	09	30,302	99	27,398	43	40	97	27,439	40	37	82
Maj	29,510	95	77,221	21	376	11	377	70	107,485	97	91,888	34	7	11	91,895	45	49	25
Juni	14,511	21	51,880	64	432	67	572	80	67,397	32	73,777	36	25	35	73,802	71	95	93
Juli	13,774	52	45,347	69	221	08	329	87	59,673	16	62,999	48	—	—	62,999	48	241	88
Augusti	19,001	19	52,305	05	—	—	681	08	71,987	32	64,759	65	—	50	64,760	15	675	91
September	28,878	68	67,287	98	—	—	748	66	96,915	32	95,884	—	13	85	95,897	85	1,412	82
Oktober	25,698	19	65,187	55	—	—	626	20	91,511	94	85,038	72	46	71	85,085	43	1,763	62
November	23,422	95	51,185	62	—	—	1,082	20	75,690	77	75,444	97	7	87	75,452	84	4,299	24
December	21,920	64	57,806	24	203	60	790	60	80,721	08	90,017	27	—	—	90,017	27	7,837	79
Summa	242,220	17	521,042	62	1,233	46	5,377	38	769,873	63	753,055	37	11,488	89	764,544	26	16,420	26
Tolag från uppstäder	6,237	49	—	—	—	—	—	—	6,237	49	5,905	51	—	—	5,905	51	331	98
Fm.	248,457	66	—	—	—	—	—	—	776,111	12	758,961	88	—	—	770,449	77	16,752	24
Rester för tidigare år																	598	85
																	17,351	09

Hamkontorets intrader, så vidt de röra denna hufvudtitel, fördela sig på de skilda slagen af afgifter och på de olika månaderna af året sålunda:

Vid Helsingfors Hamnkontor uppburna afgifter år 1905.

Månad	Debiterad Hamnafgift	Bro-afgift	Närings-afgift	Ballast-afgift	Våg-afgift	Lyft-krans-afgift	Beviljadt afdrag	Summa
Januari . . .	3,461 40	— 90	— —	— —	188 73	80 40	2,246 84	1,484 59
Februari . . .	16 —	— —	— —	— —	191 52	2 60	— —	210 12
Mars	16 —	— —	— —	— —	211 04	— —	— —	227 04
April	2,122 20	— —	— —	— —	173 16	2 60	1,185 84	1,112 12
Maj	36,941 95	842 86	942 55	50 —	168 63	73 60	7,632 12	31,392 47
Juni	36,700 80	1,552 83	823 65	24 —	154 74	122 80	8,844 04	30,534 78
Juli	38,618 45	1,535 56	718 70	4 60	161 11	75 60	8,378 16	32,735 86
Augusti . . .	41,757 60	1,566 71	155 —	15 —	181 18	65 60	8,662 48	35,078 61
September . .	37,886 05	1,609 64	241 43	4 —	214 89	136 80	8,660 96	31,431 85
Oktober . . .	33,761 70	1,618 05	610 33	2 —	215 22	47 80	6,970 64	29,284 46
November . .	22,800 25	627 46	463 72	14 40	255 78	74 20	4,719 08	19,516 73
December . .	17,050 35	1,749 94	152 30	— —	176 72	94 40	5,250 32	13,973 39
Summa	271,132 75	11,103 95	4,107 63	114 —	2,292 72	781 40	62,550 48	226,982 02

Dessutom uppbäres å Hamnkontoret under hufvudtiteln

III 2. angifna Fiskevattensafgifter . . . . . *Små* 1,413:—

Summa uppbörd *Små*: 228,395: 02

Afgifterna af trafiken uppgå för åren 1877—1905 till nedanstående belopp:

År	Tolag, trafikafgift		Hamnafgifter	
	m. m.		m. m.	
1877	186,554	03	84,486	59
1878	225,255	72	92,215	84
1879	183,152	49	83,439	84
1880	225,539	45	82,274	67
1881	260,742	60	83,069	83
1882	285,875	36	95,139	66
1883	253,584	67	88,823	91
1884	255,096	20	94,026	30
1885	260,206	14	99,885	58
1886	263,619	31	119,161	27
1887	312,125	51	117,149	74
1888	324,192	36	125,684	60
1889	378,359	94	145,752	13
1890	408,273	55	156,303	76
1891	406,126	57	156,749	83
1892	402,009	39	159,712	68

1893	406,336	17	166,467	22
1894	427,900	02	177,031	32
1895	489,592	31	170,893	21
1896	536,381	46	189,161	65
1897	643,799	45	212,356	64
1898	733,868	90	210,686	76
1899	724,865	56	233,154	87
1900	766,165	11	218,367	19
1901	654,995	38	204,044	27
1902	651,656	71	197,884	69
1903	697,353	25	230,655	98
1904	731,652	23	243,202	04
1905	776,111	12	226,982	02

VI. Diverse inkomster.

Betydligare afvikelser från summorna i årsstaten visar här endast kontot Inkomst från arbetsinrättningen, hvarå influtit 6,584 mark 70 p:ni utöfver beräknade Fmk 10,000: —.

I hufvudtitelns summa för året, Fmk 406,852: 51, ingår af finska och ryska statsverken ersatta inkvarteringskostnader med Fmk 263,720: 25.

VII. Statsbidrag.

Stadens andel af bränvinsskatten har utfallit med Fmk 16,872: 34, hvarigenom ett öfverskott å c:a Fmk 3,800 uppkommit.

Angående statsbidragen till folkskolorna, gatubelysningen och brandverket se vidare under Bilansen per 31 december.

Statsbidraget till stadens folkskolor, som år 1877 utgick med 16,000 mark, förhöjdes följande år till 26,000, samt genom K. Senatens resolution af den 15 Februari 1884 till 32,000 mark pr år, från och med år 1884. Genom resolution af den 10 November 1887 beviljade K. Senaten bidragets ökning från och med år 1888 till 52,000 mark, samt från och med den 1 September 1892 till Fmk 72,000 per år (K. Sen. res. $1\frac{1}{2}$ 1903). År 1895 blef bidraget ytterligare förhöjdt till 110,000 mark per år (K. Sen. res. $1\frac{2}{3}$ 1895) samt från och med år 1898 till Fmk 123,000. Ytterligare höjdes detsamma år 1900 till Fmk 165,000 genom K. Senatens resolution af den 19 April s. å. samt genom resolution af den 16 Juli 1902 till 184,000 mark per år, med hvilket belopp detsamma för närvarande utgår.

Statsverkets bidrag till gatubelysningen har på grund af K. Senatens resolution af den 22 Januari 1878 utbetalts till staden med 10,000 mark per år för hvarje af åren 1875—1880; från år 1881 utgick detsamma, enl. K. Senatens resolution af den 8 Februari s. å. med Fmk 12,000 till och med år 1890. Stadsfullmäktige anhöllo därefter den 29 April 1890 att sagda bidrag för följande 10 års period blefve höjdt till 17,500 mark, men beviljades häraf emellertid endast Fmk 15,170 (K. Sen. resol. $2\frac{1}{2}$ 1892).

I bidrag af Statsverket för underhåll af stadens brandverk har staden, jemlikt Civilexped. bref af den 11 Maj 1880, åtnjutit ett belopp af 8,210 mark per år, hvilket bidrag, jemlikt K. Senatens bref af den 10 Maj 1898, förhöjdes till 21,000 mark årligen.

VIII. Vattenledningen.

Uppbördslängderna för åren 1904 och 1905 utvisa debitering:

	År 1904		År 1905		Ökning	
1:sta kvartalet	114,387	06	120,237	70	5,850	64
2:dra d:o	122,050	36	127,129	46	5,079	10
3:dje d:o	111,375	52	130,388	85	19,013	33
4:de d:o	131,231	02	143,483	84	12,252	82
Summa	479,043	96	521,239	85	42,195	89
Afgår provision å vattenförsäljning	593	55	—	—	—	—
<i>Samt</i>	478,450	41	521,239	85	42,195	89

I debetsummorna ingå mätarehyror med resp. 25,303: 50 och 26,291: — mark.

Under åren 1877—1905 utvisa vattenkonsumtionsavgifterna nedanstående siffror:

År 1877	<i>Små</i>	5,516: 50	År 1892	<i>Små</i>	242,880: 05
” 1878	”	36,134: 92	” 1893	”	242,602: 54
” 1879	”	42,674: 95	” 1894	”	248,988: 37
” 1880	”	57,809: 57	” 1895	”	257,416: 76
” 1881	”	72,951: 10	” 1896	”	270,242: 35
” 1882	”	91,002: 26	” 1897	”	275,773: 94
” 1883	”	104,127: 53	” 1898	”	309,711: 59
” 1884	”	120,440: 05	” 1899	”	351,508: 90
” 1885	”	140,480: 26	” 1900	”	399,019: 12
” 1886	”	160,782: 12	” 1901	”	418,116: 47
” 1887	”	183,110: 33	” 1902	”	397,335: 03
” 1888	”	194,759: 96	” 1903	”	442,274: 48
” 1889	”	229,088: 24	” 1904	”	478,450: 41
” 1890	”	263,896: 27	” 1905	”	521,239: 85
” 1891	”	253,947: 17			

IX. Belysningsverket.

Belysningsverkets utgifter och inkomster samt ställningen per ultimo December 1905 framgå ur nedanstående tablåer:

Helsingfors Stads Belysningsverks utgifter och inkomster år 1905.

	Anslag enligt stat		Kostnad enligt böcker		Anslaget öfverskridet		Besparing å anslaget	
Utgifter.								
<i>Förvaltning.</i>								
Löner och arvoden	46,150	—	47,233	—	1,083	—	—	—
Expenser	3,500	—	3,074	40	—	—	425	60
<i>Gastillverkningskostnader.</i>								
Vanliga gaskol	153,000	—	148,849	44	—	—	4,150	56
Cannelkol	33,000	—	25,113	05	—	—	7,886	95
Transport och lämpning af kol	7,000	—	3,655	56	—	—	3,344	44
Diverse materialier	2,500	—	4,935	71	2,435	71	—	—
Arbetskostnad i retorthuset	21,600	—	21,359	35	—	—	240	65
Ångpanne och exhaustorkostnad	14,000	—	10,511	21	—	—	3,488	79
Gasrening	2,000	—	3,133	10	1,133	10	—	—
Bränsle	800	—	1,323	10	523	10	—	—
Elektrisk belysning	600	—	920	15	320	15	—	—
Vattenafgift	1,800	—	1,719	10	—	—	80	90
Brand- och olycksfallsförsäkringspremier	6,800	—	5,972	72	—	—	827	28
Renhållning, vakthållning m. m.	5,000	—	10,044	56	5,044	56	—	—
<i>Kostnader för biprodukter.</i>								
Arbetskostnad för koks	7,000	—	10,845	26	3,845	26	—	—
” ” stenkolstjära	2,400	—	3,062	37	662	37	—	—
<i>Kostnader för gatubelysning.</i>								
Lykttändare och lampskötare	27,800	—	28,034	35	234	35	—	—
Glödkroppar och cylindrar	2,200	—	2,397	01	197	01	—	—
Diverse omkostnader	2,800	—	1,224	24	—	—	1,575	76
<i>Kostnader för privat gasförbrukning.</i>								
Mätareafäsning och inkassering	4,600	—	5,117	85	517	85	—	—
Diverse omkostnader	6,000	—	5,571	87	—	—	428	13
<i>Remont och underhåll af:</i>								
Byggnader	3,000	—	849	81	—	—	2,150	19
Ugnar	11,300	—	12,872	16	1,572	16	—	—
Apparater	1,500	—	2,162	95	662	95	—	—
Transport	366,350	—	359,982	32	18,231	57	24,599	25

	Anslag enligt stat		Kostnad enligt böcker		Anslaget öfverskridet		Besparing å anslaget	
Transport	366,350	—	359,982	32	18,231	57	24,599	25
Gasklockor	500	—	631	38	131	38	—	—
Hufvudrörnätet	3,000	—	1,940	33	—	—	1,059	67
Lyktor, stolpar och serviser	3,200	—	3,557	56	357	56	—	—
Privatserviser	500	—	38	14	—	—	461	86
Gasmätare	3,000	—	1,449	69	—	—	1,550	31
Inventarier	4,000	—	2,012	46	—	—	1,987	54
<i>Ränta</i>								
å Kontokurant räkning med stadskassan	8,500	—	4,907	22	—	—	3,592	78
<i>Utsträckning af hufvudrörnätet.</i>								
under Unionsgatan mellan S. Esplanad- och S. Magasinsgatorna	3,510	—	3,510	—	—	—	—	—
under Andregatan mellan Georgs- och Abrahams- gatorna	8,970	—	7,491	32	—	—	1,478	68
under Trädgårdsgatan mellan Berg- och Fabians- gatorna	850	—	784	71	—	—	65	29
under Skepparegatan mellan Fabriks- och Peters- gatorna	1,160	—	844	27	—	—	315	73
under Fabriksgatan mellan Skeppare- och Smeds- gatorna	5,025	—	5,757	59	732	59	—	—
under Hafsgatan mellan Kaptens- och Skeppare- gatorna	1,900	—	565	24	—	—	1,334	76
under Villagatan mellan Fabriks- och Hafs- gatorna	2,880	—	2,237	42	—	—	642	58
under Docksgatan mellan Munkholms- och Ärt- holmsgatorna	855	—	327	75	—	—	527	25
under Högvaktstorget mellan N. Esplanadgatan och Skatuddsbron	1,870	—	922	73	—	—	947	27
under Myntkajen mellan Ankaregatan och Kron- bergskajen	2,790	—	2,790	—	—	—	—	—
under Kanalgatan mellan V. Hamngatan och Kronbergskajen	4,095	—	3,982	55	—	—	112	45
under Lökholmogatan mellan Ankaregatan och Kronbergskajen	2,880	—	1,366	20	—	—	1,513	80
under Ankaregatan mellan Myntkajen och Kron- bergsgatan	1,080	—	844	21	—	—	235	79
under O. Hamngatan mellan Myntkajen och Kronbergsgatan	1,080	—	1,021	62	—	—	58	38
under Kronbergskajen mellan Myntkajen och Kronbergsgatan	960	—	448	31	—	—	511	69
under Kronbergsgatan mellan Slottsgatan och Kronbergskajen	1,216	—	1,134	26	—	—	81	74
under Sandviks s. kajen mellan Boulevards- och Rödbergsgatorna	3,920	—	4,074	08	154	08	—	—
under Rödbergsgatan mellan Sandviks S. Kajen och Styrmansgatan	1,045	—	1,025	45	—	—	19	55
Transport	435,136	—	413,646	81	19,607	18	41,096	37

	Anslag enligt stat		Kostnad enligt böckerna		Anslaget öfverskridet		Besparing å anslaget	
Transport under Styrmansgatan mellan Sjömans- och Fabriksgatorna	435,136	—	413,646	81	19,607	18	41,096	37
under Nikolaigatan mellan Estnäs-gatan och Broberget	2,090	—	2,183	32	93	32	—	—
under Mariiegatan mellan Kyrko- och Estnäs-gatorna	3,520	—	3,141	33	—	—	378	67
under Nya Skatuddsbron	1,320	—	1,740	13	420	13	—	—
under särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande	1,400	—	1,444	87	44	87	—	—
	10,584	—	4,182	94	—	—	6,401	06
<i>Uppställande af nya lyktor.</i>								
å Sandviks s. kajen, Docksgatan, Fabriksgatan, Skepparegatan, Villagatan, Hafsgatan, Nikolaigatan, Högvaktstorget, Myntkajen, Kronbergsgatan, Kanalgatan, Lökholmogatan, Ankaregatan, Ö. Hamngatan, Kronbergskajen samt å 14 st. pissoirer å diverse ställen i staden, tillsammans 72 st. lyktor å Fmk 150: — samt en 6-låg. kandelaber, å Högvaktstorget å Fmk 600: —	11,400	—	8,912	32	—	—	2,487	68
å särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande, 24 st. lyktor å Fmk 150: —	3,600	—	5,729	09	2,129	09	—	—
<i>Serviser, inventarier m. m.</i>								
Privatserviser, förslagsvis	5,500	—	5,656	99	156	99	—	—
Gasmätare "	27,000	—	30,051	24	3,051	24	—	—
Inventarier "	2,550	—	763	36	—	—	1,786	64
<i>Fmk.</i>	504,100	—	477,452	40	25,502	82	52,150	42
Behållning	170,200	—	200,074	53	—	—	—	—
<i>Summa Fmk.</i>	674,300	—	677,526	93	25,502	82	52,150	42

Inkomster.	Beräknad inkomst enligt stat		Inkomst enligt böckerna		Brist		Öfverskott	
Gatubelysningen	126,300	—	120,900	60	5,399	40	—	—
Privat förbrukning	394,500	—	384,008	23	10,491	77	—	—
Biprodukter: koks	108,000	—	110,158	84	—	—	2,158	84
" stenkolstjära	15,500	—	16,012	—	—	—	512	—
Privata arbeten och materialförsäljningar	30,000	—	45,746	26	—	—	15,746	26
Extra inkomst: vid utbyten erhållna användbar materiel	—	—	701	—	—	—	701	—
<i>Summa Fmk.</i>	674,300	—	677,526	93	15,891	17	19,118	10

*Sammandrag af Helsingfors Stads Belysningsverks bokslut.***Inkomster.**

Inkomster enligt stat	<i>Fmf.</i>	674,300: —
„ utöfver stat	„	19,118: 10
Besparing å anslag	„	52,150: 42
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>745,568: 52</u>

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>Fmf.</i>	504,100: —
Anslagen öfverskridna med	„	25,502: 82
Brist i beräknade inkomster	„	15,891: 17
	<u><i>Fmf.</i></u>	<u>545,493: 99</u>
Årets resultat: vinst	„	200,074: 53
	<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>745,568: 52</u>

Bilans per 31 December 1904.

Aktiva.

Fastigheters konto:		
Hufvudrörnätet	<i>Fmf.</i>	382,203: 12
Lyktor, stolpar och serviser	„	155,994: 22
Privatserviser	„	43,085: 48
Byggnader å gasverket	„	376,349: 80
„ å Arkadia	„	628: 89
Ugnar med armatur	„	95,815: 42
Apparater med rörledningar	„	46,299: 02
Gasklockor	„	15,783: 95
Gasverkstomten	„	300,000: —
Oljegasverket	„	113,483: —
	<u><i>Fmf.</i></u>	<u>1,529,642: 90</u>
Inventariers konto:		
Inventarier för gasberedning	<i>Fmf.</i>	2,352: 60
„ „ gatubelysning	„	647: 50
„ „ rörläggning	„	8,573: 11
„ å kontoret	„	3,071: 09
„ diverse	„	1,552: 72
	„	16,197: 02
Gasmätarens konto	„	98,988: 57
	<u>Transport <i>Fmf.</i></u>	<u>1,644,828: 49</u>

			Transport <i>Fmy</i> 1,644,828: 49
Materialiers konto:			
Vanliga kol	<i>Fmy</i>	65,790: 89	
Cannel kol	"	17,516: 80	
Diverse	"	88,234: 36	" 171,542: 05
Oljegasverkets anslags Konto		— —	" 51,198: 77
Tillverknings konto:			
Gas i klockorna		— —	" 348: —
Privata arbetens konto:			
Ofullbordade arbeten		— —	" 8,900: 02
Biprodukters konto:			
Lager af koks	<i>Fmy</i>	27,049: 50	
" " stenkolstjära	"	5,740: —	" 32,789: 50
Elektricitetsverkets förskottskonto		— —	" 13,607: 60
Konto pro diverse		— —	" 77,057: 47
Dubiösa fordringar		— —	" 54: 91
Gaskonsumenters konto:			
Obetalda räkningar		— —	" 49,263: 10
Kassa konto		— —	" 468: 09
			<u>Summa <i>Fmy</i> 2,050,058: —</u>

Passiva.

Gasverkets inköpssumma		— —	<i>Fmy</i> 1,400,000: —
Konto-Kurant räkning med stadskassan		— —	" 185,666: 11
Anslag för utsträckning af hufvudrörnätet		— —	" 4,133: 42
Deponenters konto		— —	" 355: 45
Elektricitetsverkets anslags konto		— —	" 1,392: 40
Kapital konto	<i>Fmy</i>	258,436: 09	
Disponibel vinst	"	200,074: 53	" 458,510: 62
			<u>Summa <i>Fmy</i> 2,050,058: —</u>

Kapital kontots

utgående bilans har bildats sålunda att till			
ingående bilansen från 1904		— —	<i>Fmy</i> 105,762: 40
lagts värdeökningar år 1905 å:			
Hufvudrörnätet	<i>Fmy</i>	47,426: 88	
Lyktor, stolpar och serviser	"	14,446: 41	
Privatserviser	"	5,656: 99	" 67,530: 28
Inventarier för gatubelysning	"	22: —	
" " rörläggning	"	741: 36	" 763: 36
Gasmätare		— —	" 30,051: 24
Oljegasverket		— —	" 113,483: —
Elektricitets verkets anslags Konto		— —	" 620: —
			<u>Summa <i>Fmy</i> 318,210: 28</u>

Då härifrån afdragas årets afskrifningar å		
Hufvudrörnätet 2 %	<i>Fmk</i>	6,832: 17
Lyktor, stolpar och serviser 2 %	”	2,888: 73
Privatserviser 2 %	”	763: 85
Byggnader å gasverket 7,5 %	”	30,514: 85
” å Arkadia 50 %	”	628: 88
Ugnar med armatur 7,5 %	”	7,768: 82
Apparater med rörledning 7,5 %	”	3,753: 98
Gasklockor 7,5 %	”	1,279: 78
Inventarier för gasberedning 10 %	”	261: 40
” ” gatubelysning 10 %	”	69: 50
” ” rörläggning 10 %	”	870: 19
” å kontoret 10 %	”	341: 23
” diverse 10 %	”	172: 53
Gasmätare 5 %	”	3,628: 28
	<i>Fmk</i>	59,774: 19
blir saldot till år 1906	— —	” 258,436: 09
	Summa <i>Fmk</i> :	318,210: 28

X. Lån.

I budgeten observerade anslag å lånemedel hafva debiterats „Odisponerade lånemedels konto“ och utgått ur reserverade medel af 1902 års obligationslån.

XI. Uttaxering.

Uttaxeringssumman för året fördelar sig å:

1,137 privilegierade ören å Fmk 11: 65	<i>Fmk</i>	13,246: 05
228 från inkvartering befriade ören å Fmk 11: 89	”	2,710: 92
158,062 oprivilegierade ören å Fmk 12: 01	”	1,898,324: 62
S:a 159,427 ören	Summa <i>Fmk</i> :	1,914,281: 59

på sätt af efterföljande tabell närmare framgår.

Uttaxering af Kommunala utskylder i

Stadsdel	Af taxeringsnämnden påförda				Af pröfningsnämnden nedsatta				Å t e r			
	Ören för fastighet	Ören för näring	Ören för lön m. m.	Summa betalande ören	Ören för fastighet	Ören för näring	Ören för lön m. m.	Summa betalande ören	Ören för fastighet	Ören för näring	Ören för lön m. m.	Summa betalande ören
I.	3,655	4,782	14,822	22,540	124	10	1,429	1,561	3,531	4,772	13,393	20,979
II.	5,894	19,114	8,615	33,137	—	202	168	370	5,894	18,912	8,447	32,767
III.	3,504	10,020	8,332	21,452	—	149	61	208	3,504	9,871	8,271	21,244
IV.	5,473	6,233	11,404	21,933	22	176	653	845	5,451	6,057	10,751	21,088
V.	3,111	5,109	8,628	16,313	28	53	95	176	3,083	5,056	8,533	16,137
VI.	1,861	1,027	2,002	4,299	7	13	73	90	1,854	1,014	1,929	4,209
VII.	2,398	2,672	9,423	13,683	30	84	290	403	2,368	2,588	9,133	13,280
VIII.	1,345	1,437	4,922	7,580	16	—	45	60	1,329	1,437	4,877	7,520
IX.	484	861	2,219	3,511	—	—	13	13	484	861	2,206	3,498
X.	1,076	2,246	2,031	5,057	10	4	26	36	1,066	2,242	2,005	5,021
XI.	1,632	801	2,864	4,405	24	4	12	32	1,608	797	2,852	4,373
XII.	388	158	324	735	4	1	—	5	384	157	324	730
XIII.	1,449	5,753	2,460	9,120	5	264	272	539	1,444	5,489	2,188	8,581
S:ma	32,270	60,213	78,046	163,765	270	960	3,137	4,338	32,000	59,253	74,909	159,427

Helsingfors stad för år 1904 (1905 års behof).

s t å r		U t t a x e r a d t b e l o p p							T o m t t r e n		D e b e t s o d e l a g f i t t e r		S u m m a	
Priviligerade ören	Fr. inkvartering beträde ören	Opri- vilegerade ören	Priviligerade ören å Fmk 11: 65	Från inkvar- tering beträde ören å Fmk 11: 89	Opri- vilegerade ören å Fmk 12: 01	S u m m a		Fmk	Fmk	S u m m a				
337	14	20,628	3,926 05	166 46	247,742 28	251,834 79	329 28	66 80	252,230 87					
164	175	32,428	1,910 60	2,080 75	389,460 28	393,451 63	293 91	54 60	393,800 14					
356	—	20,888	4,147 40	—	250,864 88	255,012 28	208 12	45 88	255,266 28					
43	27	21,018	500 95	321 03	252,426 18	253,248 16	654 73	88 52	253,991 41					
105	12	16,020	1,223 25	142 68	192,400 20	193,766 13	298 13	48 44	194,112 70					
—	—	4,209	—	—	50,550 09	50,550 09	274 —	34 23	50,858 37					
87	—	13,193	1,013 55	—	158,447 93	159,461 48	342 64	62 68	159,866 80					
26	—	7,494	302 90	—	90,002 94	90,305 84	96 —	17 52	90,419 36					
19	—	3,479	221 35	—	41,782 79	42,004 14	—	8 36	42,012 50					
—	—	5,021	—	—	60,302 21	60,302 21	387 60	20 08	60,709 89					
—	—	4,373	—	—	52,519 73	52,519 73	97 14	46 44	52,663 31					
—	—	730	—	—	8,767 30	8,767 30	79 96	7 80	8,855 06					
—	—	8,581	—	—	103,057 81	103,057 81	—	35 44	103,093 25					
1,137	228	158,062	13,246 05	2,710 92	1,898,324 62	1,914,281 59	3,061 51	536 84	1,917,879 94					

Efterföljande sammanställningar ur årets samt tidigare års taxerings- och uppborrdslängder belysa närmare beskattningsförhållandena i staden:

Skattöreantal och uttaxering i Helsingfors stad åren 1883—1905.

Å r	Antal skatt- ören (motsvarande 400 marks årsinkomst)	Ökning	Minskning	Uttaxerad belopp per skattöre (oprivile- gieradt)	A n m ä r k n i n g
1883	55,364	2,542	—	9 79	1) Deraf ca 8,300 ören för agio vinst, hvilken beskattning sedermera, på grund af Kejs. Senatens utslag, resti- tuerats.
1884	62,818	7,454	—	12 22	
1885	63,613	795	—	10 26	
1886	62,745	—	868	11 —	
1887	61,396	—	1,349	11 —	
1888	65,961	4,565	—	9 45	
1889	68,458	2,497	—	9 10	
1890	72,776	4,318	—	9 76	
1891	79,306	6,530	—	10 —	
1892	80,719	1,413	—	11 20	
1893	83,927	3,208	—	10 76	2) Deraf ca 14,000 ören tillfällig arfsskatt.
1894	86,675	2,748	—	13 61	
1895	82,024	—	4,651	14 50	
1896	83,787	1,763	—	14 —	
1897	101,923	18,136 ¹⁾	—	12 20	
1898	104,329	2,406	—	12 —	
1899	133,456	29,127 ²⁾	—	10 10	
1900	136,575	3,119 ³⁾	—	12 66	
1901	137,244	669	—	12 91	
1902	139,631	2,387	—	13 31	
1903	146,288	6,657	—	12 56	3) Deraf ca 3,000 ören tillfällig arfsskatt.
1904	151,113	4,825	—	12 33	
1905	159,427	8,314	—	12 01	

Kommunalbeskattningen i Helsingfors stad år 1905.

För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmk.</i>	Antal beskat- tade	För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmk.</i>	Antal beskat- tade	För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmk.</i>	Antal beskat- tade	För en an- tagen års- inkomst af <i>Fmk.</i>	Antal beskat- tade
800	4,620	21,600	6	46,000	4	93,600	1
1,200	2,179	22,000	28	46,400	1	96,000	1
1,600	1,148	22,400	5	46,800	1	96,800	1
2,000	745	22,800	10	47,200	2	98,000	1
2,400	484	23,200	7	48,000	1	98,400	1
2,800	325	23,600	3	48,800	1	100,000	3
3,200	385	24,000	20	49,400	1	101,200	1
3,600	161	24,400	3	50,000	3	104,000	1
4,000	418	24,800	4	50,400	1	105,400	1
4,400	102	25,200	6	50,800	2	106,200	1
4,800	257	25,600	6	51,600	1	109,600	1
5,200	82	26,000	24	52,000	3	110,000	1
5,600	117	26,400	1	52,800	1	112,000	1
6,000	296	26,800	1	54,000	2	114,000	2
6,400	91	27,200	9	54,400	3	119,200	1
6,800	79	27,600	4	54,800	2	119,600	1
7,200	116	28,000	17	56,000	6	120,000	3
7,600	37	28,800	2	56,400	1	122,800	1
8,000	210	29,200	5	56,800	1	124,000	1
8,400	32	29,600	4	57,200	2	130,000	1
8,800	55	30,000	18	57,600	1	132,000	1
9,200	47	30,400	4	58,400	1	134,000	1
9,600	36	30,800	1	58,800	1	138,400	1
10,000	172	31,200	1	60,000	8	142,000	1
10,400	26	31,600	4	60,800	1	146,400	1
10,800	32	32,000	17	61,200	2	154,400	1
11,200	41	32,400	3	62,000	1	161,600	1
11,600	23	32,800	3	63,200	2	168,000	1
12,000	137	33,200	4	64,000	2	182,000	1
12,400	16	33,600	2	66,000	1	182,800	1
12,800	34	34,000	9	67,600	2	198,800	1
13,200	23	34,800	1	68,800	3	199,200	1
13,600	15	35,200	1	70,000	2	200,000	1
14,000	44	35,600	4	71,600	1	203,600	1
14,400	18	36,000	12	72,000	1	206,000	1
14,800	28	36,400	3	73,200	1	208,000	1
15,200	16	37,200	1	74,000	1	210,000	1
15,600	14	37,600	3	74,800	1	234,000	1
16,000	70	38,000	6	75,200	1	240,000	1
16,400	13	38,400	2	76,000	2	280,000	1
16,800	24	38,800	2	76,400	2	300,400	1
17,200	8	39,200	3	77,600	1	309,600	1
17,600	8	39,600	3	78,000	1	365,600	1
18,000	37	40,000	22	80,000	4	390,400	1
18,400	7	40,800	1	80,400	1	392,000	1
18,800	18	41,600	3	84,400	1	450,400	1
19,200	11	42,000	3	84,800	1	548,000	1
19,600	5	43,200	1	86,000	1	832,000	1
20,000	80	44,000	2	87,200	1	902,400	1
20,400	2	44,400	1	88,000	2	998,400	1
20,800	13	44,800	1	90,000	1	1,237,600	1
21,200	8	45,200	1	92,800	2		
						Summa	13,420

Kommunalbeskattningen i Helsingfors stad åren 1885—1905.

Å r	Antal inne- vånare enligt mantals- längd	Antal beskattade	Procent af antalet inne- vånare	Antagen skattbar års- inkomst	Uttaxerad belopp	Skatte- procent	Medeltal af de beskatta- des års- inkomst		
1885	41,579	8,146	19,59	25,445,200	652,357	62	2,56	3,123	64
1886	43,345	7,887	18,20	25,098,000	689,651	10	2,75	3,182	20
1887	43,834	7,513	17,14	24,558,400	674,857	40	2,75	3,268	79
1888	46,255	8,413	18,19	26,384,400	622,186	83	2,36	3,136	15
1889	53,910	7,872	14,60	27,383,200	622,065	18	2,27	3,478	57
1890	56,236	7,203	12,81	29,110,400	707,879	84	2,43	4,041	42
1891	58,799	8,032	13,66	31,722,400	791,475	38	2,49	3,949	50
1892	57,192	8,516	14,89	32,237,600	902,879	32	2,80	3,791	40
1893	57,210	8,416	14,72	33,570,800	902,467	12	2,69	3,988	93
1894	58,637	7,603	12,97	34,670,000	1,179,009	44	3,40	4,560	04
1895	64,554	7,866	12,18	32,809,600	1,188,794	39	3,62	4,171	07
1896	67,653	7,696	11,37	33,514,800	1,172,367	18	3,50	4,354	83
1897	70,698	8,180	11,57	40,769,200	1,242,432	32	3,05	4,984	01
1898	71,365	8,924	12,50	41,731,600	1,251,439	68	3,—	4,676	33
1899	75,492	10,242	13,58	53,382,400	1,345,593	81	2,52	5,212	11
1900	79,126	11,069	13,99	54,630,000	1,726,212	94	3,16	4,935	41
1901	82,213	11,445	13,92	54,897,600	1,771,284	15	3,22	4,796	64
1902	82,604	11,672	14,13	58,213,200	1,857,556	73	3,13	4,977	42
1903	85,583	12,237	14,28	61,028,800	1,837,068	83	3,32	4,987	23
1904	88,838	12,305	13,85	62,826,800	1,862,649	02	3,52	5,105	79
1905	93,626	13,421	14,33	66,464,800	1,914,281	59	2,88	4,952	30

Från föregående år balanserade konti.

Under denna rubrik upptages som besparing ett belopp å 3,241:16 utgörande inbesparing å trenne anslag från tidigare år samt å ett under året beviljad extra vattenledningsanslag.

Inkomster ej i staten observerade.

Här ingå endast en post å Fmk 16:20, utgörande praescriberade kuponger till stadens chausséebyggnadslån af år 1866, ett belopp å Fmk 2,745:73 influten auktionsskilling för förslitna verktyg m. m. äfvensom den af Statsverket engång för alla inbetalta summan af 10,668 mark 99 penni för framtida underhåll af skvären vid Polyteknikum.

Bilansen per 31 December 1905.

Ingående bilansen från år 1904 å obligationers konto utgjordes af:

Obligationer till Helsingfors stads 3,6 % lån af år 1866	<i>Fmk</i>	57,550:—
Obligationer till Helsingfors stads 5 % lån af år 1876	„	336,137:10
	<i>Fmk</i>	<u>393,687:10</u>

Under året har afgått:

Samtliga chausséelåneobligationer, förfallna till inlösen d. 1/2 1905	<i>Fmk</i>	57,550:—
samt på grund af utlottning af 1876 års vattenledningslåneobligationer	„	4,800:—
Kursförlust å 1876 års obligationer	„	588:45
	<i>Fmk</i>	<u>62,938:45</u>
Saldot till år 1906	<i>Fmk</i>	330,748:65

utgöres af:

Helsingfors stads 5 % obligationer af år 1876:

109 st. à 1,000 mark	<i>Fmk</i>	109,000:—
307 st. à 500 mark	„	153,500:—
204 st. à 200 mark	„	40,800:—
	<i>Fmk</i>	<u>303,300:—</u>
		à 109:05 <i>Fmk</i> 330,748:65

Statsbidraget till gatubelysningen ingår i bilansen med en summa af Fmk 67,940 eller för:

år 1901	<i>Fmk</i>	7,260:—
„ 1902	„	15,170:—
„ 1903	„	15,170:—
„ 1904	„	15,170:—
„ 1905	„	15,170:—
	<i>Fmk</i>	<u>67,940:—</u>

Anhållan om förnyande af statsbidraget till gatubelysning, hvilket tidigare var beviljad t. o. m. året 1900, inlämnades redan år 1901, men torde ärendet ännu ej vara afgjordt.

I Belysningsverkets förskotter ingår äfven årsvinsten af gasverksdriften med Fmk 200,074:53.

Bland rester utgöras de mera betydande beloppen under rubrikerna diverse afgifter, vattenkonsumtion och vattenledningsarbeten af debiteringssummor, hvilka först under innevarande år förfalla till betalning.

Beträffande de poster hvilka ingå under titeln „Diverse debitorer“ må nämnas att allmänna latrinrenhållningen öfverbalanserats med en utgifts summa af Fmk 35,830: 54, hvilken är afsedd att under de närmaste åren betäckas genom inkomster för försäld spillning m. m.

Balanserade arbetskonti motsvaras af anslag i 1906 års stat.

Under rubriken olyftade anslag balanserar återstoden af Drätselkammarens expensmedel för mötande af kostnaderna för kommunalberättelsen för år 1904. — Den balanserade summan, Fmk 32,465: 92, utgöres af den icke inlevererade delen af stadens kontanta bidrag till polisinrättningens underhåll.

Angående posten „odisponerade lånemedel“ hänvisas till rubriken Helsingfors stads konsoliderade gäld, 1902 års obligationslån.

Behållningen

till år 1906 utgöres af:

Öfverskott för året 1905	Fmk.	263,269: 55
Odisponerad del af tidigare behållning	„	892,841: 35
	<u>Fmk.</u>	<u>1,156,110: 90</u>

Öfverskottet för år 1905 har uppstått genom öfverskott å följande konti:

I. Räntor	Fmk.	67,463: 44
II. Tomtlösen	„	254,460: 02
III. Stadens fasta egendom	„	11,011: 74
V. Inkomstgifvande rättigheter	„	144,295: 13
VI. Diverse inkomster	„	55,729: 39
VII. Statsbidrag	„	1,905: 68
VIII. Vattenledningen	„	57,368: 12
IX. Belysningsverket	„	29,874: 53
Diverse konti	„	15,359: 72
	<u>Fmk.</u>	<u>637,467: 77</u>

Häriifrån afgår:

Öfverskridna anslag	„	374,198: 22
	<u>Fmk.</u>	<u>263,269: 55</u>

Under de senaste åren har årsöfverskottet uppgått till:

År 1894	<i>Små</i>	385,536: 55	År 1900	<i>Små</i>	296,655: 91
” 1895	”	383,872: 02	” 1901	”	246,885: 80
” 1896	”	281,736: 46	” 1902	”	562,779: 35
” 1897	”	585,934: 72	” 1903	”	581,434: 83
” 1898	”	388,477: 54	” 1904	”	824,770: 22
” 1899	”	224,072: 60	” 1905	”	263,269: 55

Sammandrag af bokslutet.

Inkomster.

Disponerad behållning från år 1904	<i>Små</i>	750,000: —
Inkomster enligt stat	”	5,601,146: 73
” utöfver stat	”	654,463: 53
Besparing å anslag	”	141,594: 39
	Summa <i>Små</i>	7,147,204: 65

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>Små</i>	6,351,146: 73
Anslagen öfverskridna med	”	515,792: 61
Brist i beräknade inkomster	”	16,995: 76
	<i>Små</i>	6,883,935: 10
Årets resultat, öfverskott	”	263,269: 55
	Summa <i>Små</i>	7,147,204: 65
Förenämnda öfverskott	<i>Små</i>	263,269: 55
ökadt med den odisponerade behållningen från år 1904 eller	”	892,841: 35
lemnar saldöt till år 1906	<i>Små</i>	1,156,110: 90

Helsingfors stads Drätselkontor i Februari 1906.

Teodor Holmberg.

Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1905.

Utgifts-konti.	Anslag enligt stat	Kostnad enligt böckerna	Anslaget öfverskridet	Besparing å anslaget
I. Stadens skulder.				
Chausséobligationerna, amortering	5,900 —	5,900 —		
ränta	2,160 —	2,160 —		
Vattenledningslånet af år 1876, amortering	29,900 —	29,900 —		
ränta	56,787 50	56,787 50		
kursförlust	500 —	588 45	88 45	
Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, amortering	58,500 —	58,500 —		
ränta	35,223 75	35,223 75		
Obligationslånet af år 1892, amor- tering	26,500 —	26,500 —		
ränta	191,103 75	191,103 75		
provisioner m. m.	900 —	667 14	— —	232 86
Obligationslånet af år 1898, amor- tering	22,500 —	22,500 —		
ränta	100,747 50	100,747 50		
provisioner m. m.	1,000 —	1,073 59	73 59	
Obligationslånet af år 1900, amor- tering	18,000 —	18,000 —		
ränta	117,480 —	117,480 —		
provisioner m. m.	1,000 —	725 35	— —	274 65
Obligationslånet af år 1902, amor- tering	43,500 —	43,500 —		
ränta	316,740 —	316,740 —		
provisioner m. m.	1,500 —	3,733 66	2,233 66	
Transport	1,029,942 50	1,031,830 69	2,395 70	507 51

Transport	1,029,942 50	1,031,830 69	2,395 70	507 51
II. Stadens embetsverk.				
Magistraten	36,700 —	32,538 78	— —	4,161 22
Rådstufvurätten	109,400 —	109,799 66	399 66	
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och be- tjening	28,120 —	27,794 73	— —	325 27
Executionsverket	34,600 —	34,599 48	— —	— 52
Renskrifning af protokoll	1,700 —	1,300 45	— —	399 55
Anslag för ryska öfversättningar .	2,000 —	2,000 —		
Expenser	15,000 —	16,222 97	1,222 97	
III. Kommunalförvaltningen.				
Stadsfullmäktiges kansli	14,900 —	19,496 58	4,596 58	
Drätselkammaren, aflöningar	33,700 —	33,659 88	— —	40 12
expenser	15,000 —	15,000 —		
Drätselkontoret, aflöningar	45,785 —	45,823 30	38 30	
expenser	5,800 —	5,810 11	10 11	
Trafikkontoret, aflöningar	39,140 —	39,030 42	— —	109 58
mätarearvoden	800 —	704 82	— —	95 18
expenser	1,800 —	1,799 93	— —	— 07
Hamnkontoret, aflöningar	36,450 —	36,488 88	38 88	
expenser, m. m.	1,250 —	929 74	— —	320 26
Byggnadskontoret, aflöningar	32,860 —	32,859 73	— —	— 27
extra ingenjörers och ritarebiträden	8,000 —	8,300 —	300 —	
Byggnadskontoret, skogvaktarebi- träden och skogskultur	1,500 —	1,274 87	— —	225 13
material- och handtlangaredags- verken	10,000 —	11,380 96	1,380 96	
expenser	1,500 —	1,681 53	181 53	
Trädgårdsnämnden	6,900 —	6,970 67	70 67	
Taxerings- och pröfningsnämnden	5,800 —	5,926 07	126 07	
Förmyndarenämnden	1,400 —	1,396 57	— —	3 43
Nämnden för arbetareangelägen- heter	4,200 —	4,252 13	52 13	
Kommunal arbetsförmedlingsbyrå	7,500 —	7,935 15	435 15	
Uppfostringsnämnden	3,000 —	2,794 92	— —	205 08
IV. Gatu- och kajbelysning.				
Gasbelysning	126,300 —	120,900 60	— —	5,399 40
Petroleumbelysning	101,436 —	114,586 16	13,150 16	
Extra belysning af kajer och varu- skjul	11,840 —	7,559 02	— —	4,280 98
Transport	1,774,323 50	1,782,648 80	24,398 87	16,073 57

Transport	1,774,323 50	1,782,648 80	24,398 87	16,073 57
V. Brandverket.				
Aflöningar och andra förmåner	80,730 —	80,699 39	— —	30 61
Brandstallet	9,460 —	9,597 59	137 59	— —
Eldning och belysning	10,360 —	10,313 07	— —	46 93
Redskap och inventarier	9,000 —	8,854 41	— —	145 59
Diverse	3,680 —	3,591 53	— —	88 47
Anslag åt frivilliga brandkåren	5,000 —	5,000 —	— —	— —
VI. Polisnärningen.				
Kontant bidrag	198,034 28	198,034 28	— —	— —
Embetslokaler	28,080 —	28,080 —	— —	— —
Eldning och belysning	18,300 —	20,170 99	1,870 99	— —
Diverse	1,000 —	536 —	— —	464 —
VII. Sundhets- och sjukvården.				
Läkare- och sjukvårdspersonal	49,020 —	48,069 86	— —	950 14
Helsovårdsnämnden	8,800 —	9,794 71	994 71	— —
Maria sjukhus, icke epidemiafdelningen	32,460 —	40,856 32	8,396 32	— —
epidemiafdelningen	27,290 —	24,608 41	— —	2,681 59
medicinsk-kirurgiska afdelningen	23,750 —	23,255 08	— —	494 92
ekonomiafdelningen	147,513 —	148,205 97	692 97	— —
desinfektionsnärningen	3,120 —	2,626 40	— —	493 60
Sjukstuga i Sörnäs	10,500 —	10,500 —	— —	— —
Polikliniker	29,060 —	29,079 72	19 72	— —
Helsopolisen	22,000 —	21,380 25	— —	619 75
Besigtningbyrån	6,660 —	6,503 24	— —	156 76
Laboratorium för sanitära undersökningar	14,100 —	13,708 47	— —	391 53
Köttkontroll vid slaktinärningen	4,300 —	4,499 67	199 67	— —
Obduktionshuset	150 —	35 80	— —	114 20
Vaccindepoten	400 —	399 96	— —	— 04
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen	20,100 —	19,071 40	— —	1,028 60
Fattiggården	71,100 —	77,256 71	6,156 71	— —
Arbetsnärningen	26,320 —	32,844 51	6,524 51	— —
Därvårdsanstalten	42,680 —	44,703 93	2,023 93	— —
Tuberkulospaviljongen	1,500 —	1,524 37	24 37	— —
Utackorderingskostnader	76,500 —	79,728 99	3,228 99	— —
Sjukvårdskostnader	8,000 —	9,028 55	1,028 55	— —
Transport	2,763,290 78	2,795,208 38	55,697 90	23,780 30

Transport	2,763,290 78	2,795,208 38	55,697 90	23,780 30
Dårvårdskostnader	22,000 —	22,470 80	470 80	
Läkemedel	10,000 —	11,762 32	1,762 32	
Direkta understöd	58,000 —	65,515 —	7,515 —	
Diverse	4,000 —	5,168 28	1,168 28	
IX. Undervisnings- och bildningsanstalter.				
Navigationsskolan	3,600 —	3,415 36	— —	184 64
Handtverksskolorna, högre och lägre	55,113 —	53,946 71	— —	1,166 29
Förberedande yrkesskolan för gossar	37,633 33	36,744 41	— —	888 92
Yrkesskolan för flickor	37,670 —	37,291 71	— —	378 29
Handelsläroverk	15,000 —	15,000 —	— —	
Folkskolorna, aflöningar	630,670 —	629,228 55	— —	1,441 45
hyror	30,000 —	32,115 33	2,115 33	
undervisningsmaterial	15,000 —	16,192 56	1,192 56	
material för handarbeten och skolkök	5,000 —	6,521 02	1,521 02	
möbel	14,000 —	18,841 68	4,841 68	
ved och vedhuggning	22,000 —	19,213 45	— —	2,786 55
belysning	16,000 —	15,954 85	— —	45 15
beklädnadshjelp	10,000 —	23,350 05	13,350 05	
renhållning	18,000 —	26,816 73	8,816 73	
underhåll af lokaler	24,000 —	29,015 —	5,015 —	
pensionsbidrag	8,787 50	8,762 50	— —	25 —
expenser	4,000 —	5,665 80	1,665 80	
Resestipendier	1,500 —	1,500 —	— —	
Uppfostringsanstalt för andesvaga barn	4,500 —	4,500 —	— —	
Asyler för vanartade barn	47,845 17	44,515 54	— —	3,329 63
Folkbibliotek och läsesalar	49,480 —	49,001 39	— —	478 61
Öfriga folkbildningsändamål	39,000 —	39,000 —	— —	
X. Allmänna onera.				
Skjutshållning	1,950 —	1,875 —	— —	75 —
Kronoutlagor	54 96	54 96	— —	
Inkvarteringskostnader	236,818 12	263,834 38	27,016 26	
Inkvarteringsnämnden	8,000 —	8,000 70	— 70	
Transport	4,192,912 86	4,290,482 46	132,149 43	34,579 83

Transport	4,192,912 86	4,290,482 46	132,149 43	34,579 83
XI. Vattenledningen.				
1. Förvaltning och drift.				
Aflöningar	26,100 —	26,085 92	— —	14 08
Driftkostnad för pumpverket	6,000 —	6,459 11	459 11	
Driftkostnad för filterna	12,000 —	12,777 72	777 72	
Afläsning och kontroll af vatten- mätare	8,500 —	8,332 93	— —	167 07
Mätningar och undersökningar för utvidgningar	1,500 —	1,500 —		
Brandförsäkringspremier	1,200 —	1,947 88	747 88	
Arrenden	950 —	950 —		
Hyra, städning och belysning af kontorslokal.	2,000 —	1,939 07	— —	60 93
Expenser	2,500 —	2,323 33	— —	176 67
Utskylder till Helsinge kommun . .	800 —	862 65	62 65	
Distribuering etc. af debetsedlar och räkningar	700 —	700 —		
Kostnader för hästhoarna	2,700 —	2,358 45	— —	341 55
Privata anslutningar	95,000 —	89,934 18	— —	5,065 82
<i>Samt: 159,950: — 156,171: 24</i>				
2. Underhåll och remont.				
Remont och underhåll af vatten- ledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät	22,000 —	26,578 73	4,578 73	
Reparation och justering af vatten- mätare.	4,500 —	4,313 99	— —	186 01
Betonering af filtret N:o I	5,700 —	4,251 56	— —	1,448 44
Nyanläggning af taket i den äldre vattenborgen, $\frac{1}{3}$ af hela ytan	5,000 —	4,571 66	— —	428 34
<i>— Samt: 37,200: — 39,715: 94 —</i>				
3. Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.				
Inköp af vattenmätare	8,000 —	10,428 27	2,428 27	
Vattenledning under Andrégatan från Västra Henriksgatan till Abrahamsgatan (rörombyte)	23,800 —	16,433 11	— —	7,366 89
D:o under Albertsgatan mellan André- och Boulevardsgatorna (delvis rörombyte)	10,500 —	10,500 —		
Transport	4,432,362 86	4,523,731 02	141,203 79	49,835 63

Transport	4,432,362 86	4,523,731 02	141,203 79	49,835 63
D:o under Gräsviksgatan och en del af Lappviksgatan mellan Malmbrinken och Sandviksgatan (rörombyte)	28,800 —	17,924 66	— —	10,875 34
D:o under Unionsgatan mellan S. Esplanadgatan och N. Magasinsgatan (rörombyte)	3,800 —	3,800 —	— —	— —
D:o under Trädgårdsgatan mellan Berg- och Fabiansgatorna (rörombyte)	1,600 —	1,929 34	329 34	— —
D:o under Ö. Chausséen från Vilhelmsbergsgatan till villan n:o 1 a i Vallgård	13,200 —	11,255 57	— —	1,944 43
D:o under V. Chausséen från Djurgårdssporten till villan Humlebärg N:o 1	39,000 —	28,778 11	— —	10,221 89
D:o under Skepparegatan mellan Fabriks- och Petersgatorna	6,950 —	4,111 40	— —	2,838 60
D:o under Circus- och Holmnäsgatorna på Broholmen	12,500 —	10,514 55	— —	1,985 45
D:o under Fredriksbergsgatan fr. Flemings- till Svalbogatan	22,100 —	11,832 07	— —	10,267 93
D:o under Alpgatan från Vallins- till Kristinegatan	10,900 —	8,111 01	— —	2,788 99
D:o under Ö. Chausséen mellan N:o 45 och Vilhelmsbergsgatan	7,000 —	5,524 34	— —	1,475 66
D:o under Hagasundsgatan vid N:o 4 (rörombyte)	900 —	924 27	24 27	— —
— <i>Små</i> 189,050: — 142,066: 70 —				
4. Diverse.				
Afstängningskranar och brandposter å rörnätet	2,000 —	2,624 92	624 92	— —
Planteringsarbeten i Gammelstaden	300 —	105 50	— —	194 50
Fortsatta försök med vattenledningsvattnets renande samt grundvattenundersökningar	18,000 —	18,000 —	— —	— —
— <i>Små</i> 20,300: — 20,730: 42 —				
XII. Saluhallarna.				
Hallen å Strandtorget	6,150 —	5,498 28	— —	651 72
Hallen å Sandvikstorget	5,400 —	4,642 64	— —	757 36
Hallen vid Vestra Kajen N:o 10	3,350 —	2,709 13	— —	640 87
Transport	4,614,312 86	4,662,016 81	142,182 32	94,478 37

Transport	4,614,312 86	4,662,016 81	142,182 32	94,478 37
XIII. Stadens jordlägenheter.				
Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m.	7,000 —	6,400 85	— —	599 15
Mejlans, utskylder m. m.	400 —	388 03	— —	11 97
XIV. Allmänna arbeten.				
1:o. Byggnader och lägenheter.				
Diverse reparationer	27,500 —	35,641 04	8,141 04	
Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300 —	4,149 41	— —	150 59
Remont i Maria sjukhus	16,500 —	17,792 26	1,292 26	
D:o af byggnaderna å villan Haga-sund, eventuelt	9,100 —	11,664 48	2,564 48	
D:o af polisinsrättningens lokaler .	9,400 —	9,753 21	353 21	
Fönstergaller, linoleummattor samt särskilda ändringsarbeten i tull- och packhuset å Skatudden . .	6,150 —	6,329 16	179 16	
Ändring och nybyggnad af råd- huset	70,000 —	101,273 86	31,273 86	
Saluhall å Kaserntorget	200,000 —	200,000 —		
Folkskolehus vid Tölögatan . . .	297,000 —	297,000 —		
— <i>Inf. 639,950: — 683,603: 42 —</i>				
2:o. Gator och allmänna platser.				
Diverse reparationer	12,000 —	11,570 26	— —	429 74
Stensättning med I:a nubbssten i asfalt af stadens andel af Träd- gårdsgatan emellan Unions- och Fabiansgatorna	7,600 —	6,757 50	— —	842 50
D:o med d:o af Östra Henriks- gatans förlängning från S. Esp- lanad- till Boulevardsgatan . .	16,000 —	14,404 69	— —	1,595 31
D:o med d:o af en körbana öfver Skilnaden från adr. N:o 4 till Boulevardsgatan	11,100 —	10,795 87	— —	304 13
D:o med d:o af uppfarten till Långa bron	8,600 —	8,267 39	— —	332 61
D:o med d:o af norra delen af Salutorget emellan Helenegatans förlängning och väntpaviljongen å Slottskajen	20,000 —	19,855 05	— —	144 95
Transport	5,336,962 86	5,424,059 87	185,986 33	98,889 32

Transport	5,336,962 86	5,424,059 87	185,986 33	98,889 32
Påfyllning med asfalt i fogarna å den med I:a nubbsten belagda delen af Salutorget	5,300 —	4,653 97	— —	646 03
Stensättning med II:a nubbsten och fältsten af Magasinskajen utmed varuskjulet å densamma	22,000 —	24,203 85	2,203 85	
Omläggning med II:a nubbsten af trottoiren å V. Kajen invid Observatoriiberget	1,500 —	1,456 47	— —	43 53
Ombyggnad af stödjemuren å Mikaelsgatan emellan Wilhelmsgatan och Kaisaniemi	5,800 —	5,946 23	146 23	
D:o och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar	13,000 —	12,884 03	— —	115 97
Utvidgning af Skatuddsbron	28,200 —	34,398 27	6,198 27	
Stensättning med II:a nubbsten och fältsten af särskilda ytor å Myntkajen	9,300 —	9,791 49	491 49	
Stensättning med fältsten af stadens andel af en 15 meter bred körbana å Hagnäs torg utmed norra gränsen af kv. N:o 300	2,500 —	2,470 05	— —	29 95
D:o med d:o af en körbana öfver Hagnäs torg i riktning af Sörnäs Strandväg	16,900 —	17,311 18	411 18	
Planering och makadamisering af Sandviks norra kajen utmed kv. N:o 175	5,600 —	6,093 84	493 84	
Stensättning med fältsten af stadens andel af Gräsvikskajen utmed kv. N:o 175	7,100 —	6,673 38	— —	426 62
Planering och makadamisering af Observatoriegatans förlängning utmed gårdarna adr. N:ris 2 och 4	3,900 —	3,743 43	— —	156 57
Stensättning med fältsten af Petersgatan utanför Fruntimmersföreningens barnhem	2,100 —	2,032 32	— —	67 68
D:o med d:o af stadens andelar af Kaptensgatan utmed adress N:o 3 samt emellan Fabriks- och Petersgatorna	5,000 —	4,877 20	— —	122 80
D:o med d:o af stadens andel i körbanan å den öppna platsen framför kvarteret N:o 180	1,800 —	1,285 40	— —	514 60
Transport	5,466,962 86	5,561,880 98	195,931 19	101,013 07

Transport	5,466,962 86	5,561,880 98	195,931 19	101,013 07
Planering af Skepparegatan emellan Fabriks- och Petersgatorna	25,500 —	23,888 03	— —	1,611 97
Planering af Cirkusgatan	18,900 —	18,629 32	— —	270 68
D:o af Holmnäsgatan	5,900 —	5,208 31	— —	691 69
Planering och makadamisering af Kyrkogårdsgatan utmed Gamla kyrkogården samt af den öppna platsen invid Lappviksgatans vestra del	9,800 —	8,719 06	— —	1,080 94
Planering af 5:te linien från Porthans- till Ö. Prästgatan	30,000 —	29,581 50	— —	418 50
D:o af Castréngsgatan utanför adr. N:o 22	2,500 —	2,402 55	— —	97 45
D:o af Alpgatan från Vallins- till Kristinegatan samt utmed tomten N:o 23 i kv. N:o 324.	40,000 —	38,860 77	— —	1,139 23
D:o af halfva gatan emellan kvarteren N:ris 324 och 326 i 12:te stadsdelen	8,000 —	7,659 20	— —	340 80
D:o af Fredriksbergsgatan emellan Flemings- och Åsgatorna	48,000 —	46,590 47	— —	1,409 53
D:o af Åsgatan emellan Vasa- och Fredriksbergsgatorna	11,200 —	10,988 58	— —	211 42
Planering af Ekogatan	4,600 —	4,253 02	— —	346 98
D:o af södra hälften af Malmgatan från adr. N:o 30 till S. Järnvägs- gatan	41,200 —	40,845 39	— —	354 61
— <i>Samt</i> 450,900: — 447,098: 07 —				
3:o. Kanaler och afloppsdi- ken.				
Diverse underhåll	15,000 —	18,183 72	3,183 72	
Kompletteringsarbeten	3,000 —	3,074 65	74 65	
Kanal under Östra Chausséen från adr. N:o 45 till Vilhelmsbergs- gatan och från Torkelsgatan till kanalen under Aspnäsgatan	42,900 —	39,908 08	— —	2,991 92
D:o under Skepparegatan från adr. N:o 29 till Petersgatan	5,100 —	4,007 88	— —	1,092 12
D:o under Cirkusgatan från adr. N:o 5 till Broholmogatan	6,500 —	4,181 08	— —	2,318 92
D:o under Holmnäsgatan från adr. N:o 6 till Långbrokajen	1,900 —	1,334 30	— —	565 70
D:o under 5:te linien från Ö. Präst- till Porthansgatan	6,200 —	7,380 47	1,180 47	
Transport	5,793,162 86	5,877,577 36	200,370 03	115,955 53

Transport	5,793,162 86	5,877,577 36	200,370 03	115,955 53
D:o under Fredriksbergsgatan från adr. N:o 26 till Svalbogatan . . .	14,900 —	13,747 75	— —	1,152 25
D:o under Åsgatan från adr. N:o 6 till Fredriksbergsgatan	3,400 —	2,113 87	— —	1,286 13
D:o under Ekogatan från adr. N:o 3 till Norra hamnen	2,800 —	3,692 61	892 61	
D:o under Alpgatan från Vallins-till Kristinegatan	5,750 —	4,812 18	— —	937 82
D:o under Malmgatan från adress N:o 34 till S. Järnvägsgatan . . .	2,650 —	2,257 79	— —	392 21
— <i>Små</i> 110,100: — 104,694: 38 —				
4.o. Vägar.				
Diverse reparationer	10,000 —	12,541 87	2,541 87	
— <i>Små</i> 10,000: — 12,541: 87 —				
5.o. Chausséer.				
Diverse reparationer	15,000 —	15,454 91	454 91	
Trottoir längs Östra Chausséen från Hörnebergsgatan till Hermanstad . .	5,500 —	6,154 66	654 66	
— <i>Små</i> 20,500: — 21,609: 57 —				
6.o. Hamnar.				
Diverse reparationer	15,000 —	17,203 35	2,203 35	
Nedfartsbroar till isarne och stängsel vid kajerna	3,000 —	2,993 19	— —	6 81
Muddring i hamnarna	20,000 —	19,885 22	— —	114 78
Ombyggnad af ballastbron i Sörnäs	6,000 —	5,747 58	— —	252 42
Remont af vestra och östra broarna i Sörnäs	3,000 —	2,775 37	— —	224 63
D:o af brolocket å Magasinskajens sydligaste del	4,000 —	3,679 77	— —	320 23
Ombyggnad af ångslupsbron i Tölö viken	1,800 —	1,426 50	— —	373 50
D:o och förlängning af lossningsbryggan vid allmanningen mellan villorna Brävalla och Ulfåsa . .	3,000 —	2,711 72	— —	288 28
Förtöjningsplatser för båtar vid norra stranden af Djurgårsviken samt vid Sörnäs strandväg . . .	2,000 —	2,034 42	34 42	
Lossningsbro vid Fågelviksgatan . .	2,500 —	2,203 64	— —	296 36
Transport	5,913,462 86	5,999,013 76	207,151 85	121,600 95

Transport	5,913,462 86	5,999,013 76	207,151 85	121,600 95
Täckt klappbrygga vid Sörnäs strandväg	3,000 —	3,308 68	308 68	
— <i>My.</i> 63,300: — 63,969: 44 —				
7:o. Planteringar.				
Underhåll af planteringar och trädskolor	54,000 —	55,431 64	1,431 64	
Underhåll af hägnader	2,000 —	2,393 32	393 32	
Beredning af jord för stadsplanteringarna	2,500 —	2,502 30	2 30	
Planeringsarbeten i Brunnsparken	10,000 —	10,295 40	295 40	
Planering af Dockstorget	2,500 —	2,504 16	4 16	
Anläggning af lekplan och plantering å Aspås plantage	3,500 —	3,500 —		
Planering af Skatuddstorget	7,300 —	7,521 14	221 14	
Reglering af området mellan Kanal-gatan och kyrkoterassen	600 —	320 —	— —	280 —
Anläggning af en nedgång från Unionsgatan till Kajsaniemi park	950 —	865 66	— —	84 34
Anordnande af källbanor	1,100 —	1,237 90	137 90	
— <i>My.</i> 84,450: — 86,571: 52 —				
8:o. Renhållningsväsendet.				
Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800 —	3,389 48	589 48	
Vakters aflöning	5,200 —	6,084 30	884 30	
Renhållning af latriner och pissoirer	12,000 —	12,039 57	39 57	
Remont af d:o och d:o	2,000 —	3,042 81	1,042 81	
Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar, m. m.	49,000 —	63,649 46	14,649 46	
Bevattning af stadens centrala gator	10,000 —	9,664 94	— —	335 06
Renhållning af chausséerna	20,000 —	25,809 64	5,809 64	
D:o af d:o i Brunnsparken	1,000 —	1,229 44	229 44	
D:o af vägar	7,000 —	8,395 76	1,395 76	
D:o af båthamnar	700 —	999 95	299 95	
Rengöring af isarna	1,500 —	662 93	— —	837 07
Tillskottsanslag för renhållningsstationen å Malm, äfvensom för anskaffande af ytterligare soptransportkärror, sophinkar m. m.	31,800 —	31,886 90	86 90	
— <i>My.</i> 143,000: — 166,855: 18 —				
Transport	6,143,912 86	6,255,749 14	234,973 70	123,137 42

Transport	6,143,912 86	6,255,749 14	234,973 70	123,137 42
9:o. Arbetsredskap.				
Diverse inköp och remont, Byggnadskontoret	7,000 —	6,691 15	1,193 —	
D:o d:o, Vattenledningskontoret		1,501 85		
Inköp af ångpanna för ett transportabelt pumpverk	2,750 —	2,681 50	— —	68 50
— <i>Små</i> 9,750: — 10,874: 50 —				
10:o. Diverse.				
Underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar m. m. . . .	6,000 —	9,490 30	3,490 30	
— <i>Små</i> 6,000: — 9,490: 30 —				
XV. Pensioner	13,690 67	12,914 61	— —	776 06
XVI. Diverse utgifter.				
Revision af stadens räkenskaper	4,100 —	4,100 —		
Inventering af lösegendom . . .	800 —	800 —		
Bränsle	11,000 —	12,715 67	1,715 67	
Belysning, (inclusive illuminationer).	8,000 —	6,624 75	— —	1,375 25
Stormvarningstelegram	250 —	85 —	— —	165 —
Brandstodsafgifter	12,000 —	9,671 11	— —	2,328 89
Anslag åt mantalsskrifvaren . . .	3,000 —	3,000 —		
Anslag för byggnadsinspektör . .	2,400 —	2,400 —		
Arvode för elektrotekniska besigtningar	1,000 —	530 —	— —	470 —
Arvoden åt 2:ne fiskeritillsyningsmän	600 —	600 —		
För öfvervakande af virkesflottningen i stadens hamnområde	150 —	150 —		
Arvode åt gårdsekonomen	1,800 —	1,800 —		
Uppsigt öfver varuskjulet samt kostnader för d:o	1,500 —	1,200 —	— —	300 —
Utskrifning af vallängden samt register dertill	1,400 —	1,400 —		
Anslag till juridiskt biträde åt omedlade	2,500 —	2,499 96	— —	— 04
Anslag till Fängelseföreningens skyddsherbergen	1,200 —	1,200 —		
Politiekarlars arvoden	1,200 —	1,200 —		
Transport	6,226,253 53	6,339,005 04	241,372 67	128,621 16

Transport	6,226,253 53	6,339,005 04	241,372 67	128,621 16
Skadestånd åt arbetare för kroppsskada	43 20	214 20	171 —	
Underhåll af normalur	1,450 —	1,500 —	50 —	
Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering	7,500 —	5,949 73	— —	1,550 27
Telefonafgifter	4,500 —	4,135 65	— —	364 35
Anslag för isobservationer	600 —	600 —		
För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten	500 —	500 —		
Signalering af middagstimmen	300 —	300 —		
Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster	40,000 —	47,283 37	7,283 37	
För oförutsedda hehof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande.				
II. <i>Stadens embetsverk.</i>				
Arvode åt t. f. politieborgmästaren	2,333: 31	— —	2,333 31	
Arvode åt t. f. politierådman	394: 46	— —	394 46	
Åt stadsfiskal O. R. F. Albrecht för särskilda undersökningar	900: —	— —	900 —	
För extra vaktmästare vid Rådstufvurätten	1,200: —	— —	4,124 —	2,424 —
Åt stadsfiskalerna för särskilda tjänsteutgifter	500: —			
III. <i>Kommunalförvaltningen.</i>				
Åt protokollsekreteraren E. Furuhjelms hustru	1,200: —	— —	1,200 —	
Arvode åt t. f. hamnbokhållaren Georg Stenius	291: 67	— —	291 67	
Åt nämnden för arbetareangelägenheter för tryckning och öfersättning af ett betänkande	390: —	— —	398 —	8 —
Transport	7,209: 44	6,281,146 73	251,309 04	130,535 78

Transport	7,209: 44	6,281,146 73	6,409,129 43	251,309 04	130,535 78
IV. <i>Gatu- och kajbelysning.</i>					
Åt utskottet för elektriska belysningens ordnande	686: 40	—	686 40		
VII. <i>Sundhets och sjukvården.</i>					
Tillskottsanslag för Hälsovårdsnämndens expenser	1,800: —	—	1,800 —		
Tillskottsanslag för desinfektion i hemmen	900: —	—	900 —		
Inhågnande af vedplan för Maria sjukhus .	2,000: —	—	2,127 85	127 85	
Tyfusannexet vid Maria sjukhus under tyfusedemin	12,000: —	—	9,614 53	—	2,385 47
Tillskottsanslag för tuberkulos-polikliniken vid Maria sjukhus .	1,000: —	—	1,000 —		
Vikariatsarvode under tillsyningsmannen vid hälsopolisen Meriläinens tjänstledighet.	375: —	—	375 —		
Extra tillsyningsmän vid hälsopolisen . .	245: 96	—	245 96		
Iordningsställande af sjukhuset å Greijus hemman	12,600: —	—	15,308 55	2,708 55	
Underhåll af sjukhuset å Greijus	17,000: —	—	13,297 25	—	3,702 75
Hyra för åbyggnad å Greijus till sjukhus	1,750: —	—	1,500 —	—	250 —
Anskaffande af rullbåror för transport af förolyckade och sårade samt äfven af sjuka från hemmen, jämte till betjäning för bårarna	2,020: —	—	783 10	—	1,236 90
Studium af epinemi-sjukhusanläggningar	2,000: —	—	2,000 —		
Transport	61,586: 80	6,281,146 73	6,458,768 07	254,145 44	138,110 90

Transport	61,586: 80	6,281,146 73	6,458,768 07	254,145 44	138,110 90
VIII. <i>Fattigvården.</i>					
Nya tuberkulospaviljongens å Fattiggården användande till sinnessjukhus . . .	7,520: —	—	7,520 —		
Järngaller för fönstren å ofvannämnda paviljong	500: —	—	500 —		
Till studieresa för inspektorn vid fattiggården	800: —	—	800 —		
IX. <i>Undervisnings- och bildningsanstalter.</i>					
Kompletterande årskurs vid lägre handverksskolorna . . .	700: —	—	700 —		
Vikariatsarvode för föreståndaren vid förberedande yrkesskolan för gossar . . .	458: 64	—	458 64		
Resestipendium åt Uppfostringsnämndens sekreterare	700: —	—	700 —		
Extra undervisning för flickorna på folkskolornas högsta kurs .	200: —	—	200 —		
Gratifikation åt allidna enkan U. G. Brandts rättsinnehafvare . .	150: —	—	150 —		
Till den högre arbetareundervisningen . . .	3,750: —	—	3,750 —		
Tillskottsanslag åt konstflitföreningen .	964: —	—	964 —		
XIV. <i>Allmänna arbeten.</i>					
Inredande af lokal för fattigvårdstyrelsen .	12,500: —	—	14,727 43	2,227 43	
Undanskaffande af brandstationen å Tavastgatan, samt utvidgning af brandstationen å Berghäll	2,800: —	—	3,662 86	862 86	
Transport	92,629: 44	6,281,146 73	6,492,901 —	257,235 73	138,110 90

Transport	92,629: 44	6,281,146 73	6,492,901 —	257,235 73	138,110 90
Remont af polishäktet	1,200: —	—	1,303 —	103 —	
Provisionel station och experiment för kloak- vattens renande . .	1,600: —	—	2,087 54	487 54	
Anslag för en direkt in- gång från Vestra Chausséen till Haga- sunds villaområde .	850: —	—	974 —	124 —	
Uppförande af en för- töjningstrappa i Gräs- vikshamnen	1,200: —	—	957 67	—	242 33
Tillskottsanslag för un- derhåll af planterin- gar	4,300: —	—	4,300 —		
<i>XV. Pensioner.</i>					
Pension åt byggmä- stareenkan A. M. Ny- holm och hennes barn	300: —	—	300 —		
Pension åt städerskan K. Ch. Sundmark .	175: —	—	175 —		
Pensionstillskott åt f. d. vaktmästaren F. M. Lindqvist	87: 50	—	87 50		
Pension åt lärarinnan Maria Hertz . . .	333: 33	—	333 33		
Pension åt borgmästa- ren E. Ohman . .	19,250: —	—	19,250 —		
Pension åt enkekaptens- skan E. K. Hjelt .	125: —	—	125 —		
Lifstidsunderstöd åt en- kan K. W. Rönberg	183: 33	—	183 33		
<i>XVI. Diverse.</i>					
Upprätthållande af fisk- auktionsverk	2,000: —	—	2,000 —		
Stadsmissionens arbets- inrättningar för män och kvinnor	5,500: —	—	5,500 —		
Upprätthållande af ord- ningen i staden un- der sträjkveckan . .	10,000: —	—	10,959 25	959 25	
Löner åt stadens arbe- tare under d:o . . .	899: 96	—	12,458 66	11,558 70	
Transport	140,633: 56	6,281,146 73	6,553,895 28	270,468 22	138,353 23

Transport 140,633: 56	6,281,146 73	6,553,895 28	270,468 22	138,353 23
Arvoden åt prisnämnden för en folkskolebyggnad vid Fabriks-gatan	1,350: —	—	1,350 —	
Inköp af ritningar samt täflingspris till folkskolebyggnad vid Fabriksgatan	3,500: —	—	3,500 —	
Diakonissan Hia Björkenheims kommunal-skatt	1,921: 60	—	1,921 60	
Anordnande af en en-quète angående arbetarbostads förhål-landen	1,000: —	—	1,000 —	
	148,405: 16	70,000 —	—	78,405 16
— <i>Smf.</i> 70,000: — 162,178: 89 —				
Utgifter ej i staten observerade.				
Ny tuberkulos paviljong å Fattig-gården	—	—	1,583 50	1,583 50
Vattenledn. under en del af 5 linien	—	—	462 30	462 30
Besparingar å anslagen för vatten-ledningens utvidgning 1905 . .	—	—	51,390 43	51,390 43
Uppförande af ett oljegasverk . .	—	—	113,483 —	113,483 — *)
— <i>Smf.</i> 166,919: 23 —				
<i>Smf.</i>	6,351,146 73	6,728,586 11	515,792 61	138,353 23
Saldo till år 1906	—	—	1,156,110 90	
Summa <i>Smf.</i>	6,351,146 73	7,884,697 01	515,792 61	138,353 23

*) Anslaget utgår enl. S. F. beslut ur belysningsverkets vinst för 1904.

Inkomst-konti.	Beräknad inkomst enligt stat	Inkomst enligt bäckerna	Brist	Öfverskott
Disponibel behållning från föregående år	750,000	1,642,841 35		
I. Räkter.				
Å vattenledningslåneobligationer	15,000	15,285 —	— —	285 —
Å chaussée-obligationer	2,000	2,071 80	— —	71 80
Å tomtlösen	140,000	175,638 95	— —	35,638 95
Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden	16,000	18,580 96	— —	2,580 96
Diverse räntor och dividender	210,000	239,979 51	— —	29,979 51
Å Belysningsverkets förskotter	6,000	4,907 22	1,092 78	
II. Tomtlösen				
	200,000	454,460 02	— —	254,460 02
III. Stadens fasta egendom.				
I. Räkter från donerade hemman				
	1,800	1,780 08	19 92	
2. Stadens afhysta område.				
Arrenden	163,000	153,717 58	9,282 42	
” från Brunnsparksområdet	15,000	15,692 69	— —	692 69
Arrende för Societetshuset	44,800	44,799 96	— 04	
Hyra för försäljningsplatser å tor- gen	33,000	32,702 —	298 —	
Hyra för Polisens embetslokaler och stall	18,100	18,100 —		
Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan	3,200	3,084 10	115 90	
Hyra för lokaler i gården N:o 6 vid Bergmangatan	6,200	5,081 01	1,118 99	
Diverse hyror	6,300	8,002 49	— —	1,702 49
Hyra för bodar och diskar	5,000	5,022 —	— —	22 —
” för stånd i Saluhallarna	74,000	75,290 89	— —	1,290 89
Simhusafgifter	1,000	757 —	243 —	
Fiskevattensafgifter	1,500	1,413 —	87 —	
Hötägt och mulbetsafgifter	150	327 —	— —	177 —
Tillfälliga arrenden och planhyror	20,000	35,931 78	— —	15,931 78
Transport	1,732,050	2,955,466 39	12,258 05	342,833 09

Transport	1,732,050	—	2,955,466	39	12,258	05	342,833	09
3. Stadens jordlägenheters arrenden	35,550	—	37,910	16	—	—	2,360	16
IV. Tomtören	2,800	—	3,061	51	—	—	261	51
V. Inkomstgifvande rättigheter.								
Tolag för till Helsingfors destinerade varor	210,000	—	242,174	24	—	—	32,174	24
Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad	8,000	—	6,237	49	1,762	51		
Trafikafgifter	470,000	—	521,088	55	—	—	51,088	55
Mätningafgifter	1,500	—	1,233	46	266	54		
Magasinshyra	3,500	—	5,377	38	—	—	1,877	38
Hamnafgifter	205,000	—	208,582	27	—	—	3,582	27
Broafgifter	9,000	—	11,103	95	—	—	2,103	95
Lyftkransafgifter	500	—	781	40	—	—	281	40
Ballastafgifter	100	—	114	—	—	—	14	—
Vägningsafgifter	2,400	—	2,292	72	107	28		
Afgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast	2,500	—	4,107	68	—	—	1,607	68
Biljardafgifter	400	—	576	—	—	—	176	—
Bouppteckningsprocenter	38,000	—	91,694	42	—	—	53,694	42
Kollektmedel	200	—	136	57	63	43		
Diverse böter	200	—	95	—	105	—		
Arrende för Gammelstadskvarnen	3,500	—	3,500	—	—	—		
VI. Diverse inkomster.								
Personel fattigafgift	39,000	—	43,617	47	—	—	4,617	47
För sjukvård i Maria sjukhus	16,000	—	19,522	75	—	—	3,522	75
Inkomst från desinfektionsinrättningen	300	—	331	75	—	—	31	75
För desinfektion i hemmen	1,000	—	1,537	—	—	—	537	—
Fattighjons arbeten	500	—	222	51	277	49		
Inkomst från arbetsinrättningen	10,000	—	16,584	70	—	—	6,584	70
Jordafkastning från fattiggården	1,000	—	2,091	92	—	—	1,091	92
Ersättning för underhåll af fattiga	12,000	—	12,107	23	—	—	107	23
Transport	2,805,000	—	4,191,548	52	14,840	30	508,547	47

Transport	2,805,000 —	4,191,548 52	14,840 30	508,547 47
Elevers i folkskolan afgifter och handarbeten	500 —	627 —	— —	127 —
Ersättning för i asyler underhållna barn	1,000 —	1,600 75	— —	600 75
Boklån	7,500 —	8,247 10	— —	747 10
Hundskatt	15,000 —	15,950 —	— —	950 —
Intrader vid arbetsförmedlingsbyrån	175 —	441 58	— —	266 58
Intrader vid stadens laboratorium för sanitära undersökningar . .	1,000 —	1,550 30	— —	550 30
Afgifter för klosettorna	6,500 —	6,311 20	188 80	— —
Bidrag till underhåll af planteringar	2,100 —	2,100 —	— —	— —
Bidrag till gatuhållningen af evangel. luth. kyrkoförsamlingen	2,100 —	2,100 —	— —	— —
Bidrag till gatubelysningen af Finlands Bank och af Ständerhuset	800 —	800 —	— —	— —
Vederlag för staden frångångna bötesandelar	7,389 —	7,389 —	— —	— —
Ersatta inkvarteringskostnader . .	227,259 12	263,720 25	— —	36,461 13
VII. Statsbidrag.				
Till Folkskolorna	184,000 —	184,000 —	— —	— —
„ Gatubelysningen	15,170 —	15,170 —	— —	— —
„ Brandverket	21,000 —	21,000 —	— —	— —
Tull- och källarfrihets ersättning.	368 —	368 —	— —	— —
Till förberedande yrkesskolan för gossar	19,516 66	17,550 —	1,966 66	— —
Stadens andel af bränvinsskatten	13,000 —	16,872 34	— —	3,872 34
VIII. Vattenledningen.				
För vattenförsäljning	465,000 —	521,239 85	— —	56,239 85
Vattenavgifter från hästhoarna . .	2,100 —	2,196 29	— —	96 29
Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsavgifter . .	500 —	1,092 03	— —	592 03
Ersättning för verkställda anslutningar	115,000 —	115,439 95	— —	439 95
Arrenden för vattenledningens jordområde	250 —	250 —	— —	— —
Transport	3,912,227 78	5,397,564 16	16,995 76	609,490 79

Transport	3,912,227 78	5,397,564 16	16,995 76	609,490 79
IX. Belysningsverket . . .	170,200 —	200,074 53	— —	29,874 53
X. Lån	356,050 —	356,050 —		
XI. Kommunala utskylder . . .	1,912,668 95	1,914,336 24	— —	1,667 29
Inkomster ej i staten observerade:				
Praeskriberade kuponger	— —	16 20	— —	16 20
Försålda verktyg m. m.	— —	2,745 73	— —	2,745 73
För underhåll af en skvår vid Polyteknikum	— —	10,668 99	— —	10,668 99
— <i>Fmf. 13,414: 72</i> —				
Från föregående år balanserade anslagsbelopp m. m. hvilka ej kommit till användning och inbesparats:				
Anslag för sjuktransportvagn	— —	182 50	— —	182 50
Vattenledning under Malm- och S. Järnvägsgatan	— —	1,029 82	— —	1,029 82
Anordnande af en enquête angående arbetarebostadsförhållandena i staden	— —	617 50	— —	617 50
Ny vattenledning till Skatudden	— —	1,411 34	— —	1,411 34
— <i>Fmf. 3,241: 66</i> —				
Summa <i>Fmf.</i>	6,351,146 73	7,884,697 01	16,995 76	657,704 69

Sammandrag.

af Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1905.

H u f v u d t i t e l	Enligt stat		Enligt böckerna	
Utgifter				
I Stadens skulder	1,029,942	50	1,031,830	69
II Stadens embetsverk	227,520	—	224,256	07
III Kommunalförvaltningen	277,285	—	283,516	26
IV Gatubelysningen	239,576	—	243,045	78
V Brandverket	118,230	—	118,055	99
VI Polisinrättningen	245,414	28	246,821	27
VII Sundhets- och sjukvården	379,123	—	383,523	86
VIII Fattigvården	340,200	—	369,074	86
IX Undervisnings- och bildningsanstalter	1,088,799	—	1,116,592	64
X Staden åliggande allmänna onera	246,823	08	273,765	04
XI Vattenledningen	406,500	—	358,634	30
XII Saluhallarna	14,900	—	12,850	05
XIII Stadens jordlägenheter	7,400	—	6,788	88
XIV Allmänna arbeten	1,537,950	—	1,607,308	25
XV Pensioner	13,690	67	12,914	61
XVI Diverse	177,793	20	272,638	33
Utgifter ej i staten observerade	—	—	166,919	23
Behållning till år 1906	—	—	1,156,110	90
Summa <i>Fm.</i>	6,351,146	73	7,884,697	01
Inkomster				
Behållning från år 1904	750,000	—	1,642,841	35
I Räntor	389,000	—	456,463	44
II Tomtlösen	200,000	—	454,460	02
III Stadens fasta egendom	428,600	—	439,611	74
IV Tomtören	2,800	—	3,061	51
V Inkomstgivande rättigheter	954,800	—	1,099,095	13
VI Diverse	351,123	12	406,852	51
VII Statsbidrag	253,054	66	254,960	34
VIII Vattenledningen	582,850	—	640,218	12
IX Belysningsverket	170,200	—	200,074	53
X Lån	356,050	—	356,050	—
XI Uttaxering	1,912,668	95	1,914,336	24
Inkomster ej i staten observerade	—	—	16,672	08
Summa <i>Fm.</i>	6,351,146	73	7,884,697	01

Bilans per 31 December 1905.

	Fmç	pk	Fmç	pk
Aktiva.				
Kassa	176,167	78		
Obligationer	330,748	65		
Byggnadsmaterial	353,395	73		
Vattenledningsmaterial	204,759	85		
Bankräkning	4,672,395	02	5,737,467	03
Olyftade bidrag.				
Statsbidrag till gatubelysningen	67,940	—		
Stadens andel af brännvinsskatten	16,872	34		
Inkvarteringskostnader	24,112	46	108,924	80
Förskotter.				
Drätselkammaren	233	01		
Drätselkontoret	2,519	77		
Trafikkontoret	1,349	71		
Arbetarenämnden	25	38		
Uppfostringsnämnden	3,890	07		
Belysningsverket	385,740	64		
Helsovårdsnämnden	2,949	88		
Maria sjukhus	593	38		
Fattigvården	5,653	84		
Folkskolorna	883	41		
Utskottet för elektricitetsverk	14,389	22		
Polisinrättningen	20,076	05	438,304	36
Rester.				
Arrenden	6,348	94		
Tillfälliga arrenden	15,313	—		
Jordlägenheters arrenden	13,362	39		
Tolag och trafikafgifter	17,351	09		
Personel fattigafgift	3,811	99		
Hundskatt	613	38		
Vattenkonsumtionsafgifter	150,273	95		
Vattenledningsarbeten	44,058	19		
Kommunala utskylder	82,812	84		
Renhållningsafgifter för Brunnsparksschausséerna	2,006	54		
Diverse	134,526	13	470,478	44
Transport	—	—	6,755,174	63

	Transport	—	—	6,755,174	63
Diverse debitorer.					
Stadens embetsverk, expenser		7	50		
Drätselkontoret, aflöningar		1,200	—		
Polikliniker		72	24		
Handverksskolorna		466	29		
Ränta å tomtlösen		12,039	35		
Tomtlösen		5,809	28		
Helsingfors Utskänknings- och Utminuterings aktiebolags vinstmedel		1,200	—		
Komitén för historiskt-statistiskt arbete om städernas i Finland kommunalförvaltning		4,370	—		
Vattenledningens tullafgifter		1,569	97		
Förskotterade landtdagskostnader		12,564	44		
Vattenledning under Kammiogatan		3,876	03		
Allmänna latrinrenhållningen		35,830	54		
Gata genom kvarteret N:o 182		2,703	67		
D:o d:o d:o N:o 183		804	48		
D:o d:o d:o N:o 185		4,065	69		
Ny tuberkulospaviljong å fattiggården		50,219	03		
Kanal under Kammiogatan		12,416	66		
Remont af Stadsfullmäktiges sessionssal		18,902	93		
Vattenledning under Hummelgatan		5,563	73		
Museigatans planering		14,834	32		
Anslag för fiskauktionsverket		1,000	—		
Kanal under Museigatan		1,623	25		
Förskotterade kostnader för polisinsättningen		20,804	65	211,944	05
	Summa <i>Smf.</i>	—	—	6,967,118	68

	<i>Fm.</i>	<i>nl.</i>	<i>Fm.</i>	<i>nl.</i>
Passiva.				
Förfallna obligationer och kuponger.				
Obligationer till 1876 års lån	11,055	—		
” ” 1882 ” ”	4,308	75		
Kuponger ” 1876 ” ”	2,752	50		
” ” 1882 ” ”	1,957	50	20,073	75
Olyftade anslag.				
Drätselkammarens expenser	5,720	67		
Brandverkets redskap och inventarier	1,400	—		
Polisinrättningens kontanta bidrag	32,465	72		
Vattenledningen, distribution af debetsedlar, räkningar m. m.	1,130	81		
Vattenledning under Albertsgatan	7,758	72		
” ” Unionsgatan	1,598	89		
Fortsatta försök med vattenledningsvattnets renande	5,968	42		
Saluhall å Kaserntorget	185,748	33		
Folkskolehus vid Tölögatan	72,295	69		
Anläggning af lekplan och plantering å Aspnäs plantage	1,052	87		
Anslag åt mantalsskrifvaren	300	—		
Anslag för isobservationer	2,978	94		
För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten	235	—		
Utarbetande af ny stadsplan	651	—	319,305	06
Diverse kreditorer.				
Trädgårdsnämndens förskotter	72	27		
Brandverkets ” ”	6,558	71		
Laboratorium för sanitära undersökningar förskotter	135	98		
Yrkesskolans för flickor förskotter	303	22		
Inlösen af Brunnsparken	11,070	87		
Odisponerade lånemedel	5,110,905	88		
Förskottsbetalningar	3,532	52		
Joh. Johansson	2,000	—		
Helsingfors Utskänknings- och Utminuterings aktiebolags vinstmedel	42,326	03		
Utelöpande chausséelånekuponger	248	40		
Utelöpande chausséelåneobligationer	350	—		
Olikviderade räkningar	294,125	09	5,471,628	97
Summa <i>Fm.</i>	—	—	5,811,007	78
Behållning till år 1906	—	—	1,156,110	90
Summa <i>Fm.</i>	—	—	6,967,118	68

Helsingfors stads kapitaltillgångar:

	Saldo den 1 Januari 1905.	Afgått år 1905.	Tillkommit år 1905.	Saldo den 31 December 1905.
I. Byggnader och bebyggda fastigheter	10,550,195 22	31,143 73	277,704 31	10,796,755 80
II. Jordlägenheter utom staden	880,000 —	— —	— —	880,000 —
III. Värdet af stadens utarrenderade jord	3,462,918 —	— —	72,423 —	3,535,341 —
IV. Till försäljning disponibla tomter	2,657,545 —	1,090,072 —	416,226 —	1,983,699 —
V. Icke förfallen löseskilling för försålda tomter	3,382,816 52	510,773 40	1,618,820 93	4,490,864 05
VI. Vattenledningens kapitalvärde	3,631,610 96	— —	139,243 95	3,770,854 91
VII. Gasverkets kapitalvärde	694,938 26	23,287 33	181,013 28	852,664 21
VIII. Inventarier	1,491,619 25	129,282 76	283,570 67	1,645,907 16
IX. Värdepapper	113,500 —	— —	— —	113,500 —
Summa <i>Fm.</i>	26,865,143 21	1,784,559 22	2,989,002 14	28,069,586 13

I. Byggnader och bebyggda fastigheter.

Saldo från år 1904	<i>Fm.</i> 10,550,195: 22
Afgår afskrifning å N:ris 59 & 60	„ 31,143: 73
	<i>Fm.</i> 10,519,051: 49
Tillkommer å N:ris 45 samt N:ris 70	„ 277,704: 31
Saldot den 31 December 1905	<i>Fm.</i> 10,796,755: 80 utgöres af:

	Tomten.		Byggnaderna.		Summa.	
1. Rådhuset, Alexandersgatan 20	278,558	—	186,991	71	465,549	71
2. Tull- och packhus, V. Kajen kv. 54	454,146	—	131,772	97	585,918	97
3. Auktionskammare och packhus, Alexandersgatan 1	265,357	—	88,662	—	354,019	—
4. Norra branddepoten, Estnäs-gatan 2	33,500	—	71,500	—	105,000	—
5. Brandverkshuset, Högbergsgatan 26	130,000	—	370,000	—	500,000	—
6. Branddepoten vid Berghäll	—	—	3,000	—	3,000	—
7. D:o å Kamptorget	—	—	28,000	—	28,000	—
8. Brunnshuset i Brunnsparken	—	—	135,000	—	135,000	—
9. Badhuset i d:o	—	—	30,000	—	30,000	—
10. Simhusen i d:o	—	—	25,000	—	25,000	—
11. D:o å Brobergskajen	—	—	5,000	—	5,000	—
12. D:o å Munkholmen	—	—	3,000	—	3,000	—
13. D:o å Aspnäs	—	—	4,500	—	4,500	—
14. Rådhusannexet, Alexandersgatan 22	209,000	—	59,600	—	268,600	—
15. Gården N:o 3 vid Sofiegatan	158,416	—	90,480	—	248,896	—
16. Kaisaniemi värdsbushusbyggnad	—	—	11,000	—	11,000	—
17. Kågelbanan i Brunnsparken	—	—	2,500	—	2,500	—
18. Byggnaderna å stadens materialgård	—	—	30,200	—	30,200	—
19. Mängleribodarna å Narinkplatsen	—	—	40,000	—	40,000	—
20. Afträdet vid formansstationen invid Åbokasern	—	—	600	—	600	—
21. Allmänna afträdet i Teateresplanaden	—	—	10,000	—	10,000	—
22. Publikt afträde i Kaisaniemi	—	—	2,800	—	2,800	—
23. Skogsvaktarebostaden å Grejus	—	—	3,400	—	3,400	—
24. D:o i Djurgården	—	—	2,500	—	2,500	—
25. Parkvaktarebostaden i Djurgården	—	—	2,500	—	2,500	—
26. Politiekarlsbostaden	—	—	4,000	—	4,000	—
27. Varuskjulen å Norra och Södra kajarmen	—	—	18,300	—	18,300	—
28. Varuskjul å Södra kajarmen	—	—	18,400	—	18,400	—
29. D:o å Magasinskajen	—	—	245,000	—	245,000	—
30. Hamnkontoret i Sörnäs	—	—	8,000	—	8,000	—
31. Maria sjukhus, Lappviksgatan 16	350,000	—	829,887	99	1,179,887	99
32. Kolerabarakerna	—	—	25,000	—	25,000	—
33. Folkbiblioteket, Högbergsgatan 43	59,000	—	211,000	—	270,000	—
34. Saluhallen å Vestra kajen	—	—	210,000	—	210,000	—
35. Väntpaviljongen å Slottskajen	—	—	3,200	—	3,200	—
36. Paviljong å Hafstorget	—	—	2,300	—	2,300	—
37. Vattenledningens byggnader i Gammelstaden	—	—	201,601	—	201,601	—
38. Vattenledningsverkstaden å stadens materialgård	—	—	86,700	—	36,700	—
39. Helsingfors stads arbets- och fattiggård	—	—	697,348	53	697,348	53
40. Folkskolehuset, Annegatan N:o 30	104,200	—	309,300	—	413,500	—
41. Folkskolehuset, Lappviksgatan N:o 19	97,620	—	108,620	—	206,240	—
42. Folkskolehuset, Kaserngatan N:o 21	112,867	—	117,400	—	230,267	—
43. Folkskolehuset, Nikolaigatan N:o 18	68,180	—	226,544	52	294,724	52
44. Folkskolehuset, Rödbergsgatan N:o 10	19,760	—	20,700	—	40,460	—
45. Folkskolehuset å Berghäll	53,000	—	90,000	—	143,000	—
46. Folkskolehuset å Hesperia	—	—	31,000	—	31,000	—
47. Folkskolehuset å villan Fjelldal	—	—	13,280	—	13,280	—
48. Växthuset i Fabriksparken	—	—	7,000	—	7,000	—
49. Branddepoten i Tölö	—	—	800	—	800	—
50. Restaurationsbyggnaden i Esplanaden	—	—	160,000	—	160,000	—
51. Byggnaderna å villan Hagasund	—	—	60,000	—	60,000	—
Transport	2,393,604		4,993,388	72	7,386,992	72

	Tomten.		Byggnaderna.		Summa.	
Transport	2,393,604	—	4,993,388	72	7,386,992	72
52. Gården N:o 6 vid Bergmangatan	80,000	—	4,000	—	84,000	—
53. Beckkockningshuset å Blåbergsländet	—	—	2,000	—	2,000	—
54. Obduktionshuset å villan Alkärr	—	—	17,505	93	17,505	93
55. Vaktstugan vid vattenborgen i Djurgården	—	—	2,913	45	2,913	45
56. Kvarnbyggnaderna i Gammelstaden	—	—	38,300	—	38,300	—
57. Simhus i fabrikskvarteret N:o 181	—	—	38,706	35	38,706	35
58. Afträdet å Sandvikstorget	—	—	2,588	05	2,588	05
59. Gasverket	300,000	—	376,349	80	676,349	80
60. Gasverkets byggnader å villan Arkadia	—	—	628	89	628	89
61. Tull- och packhus å Skatudden	103,500	—	692,251	89	795,751	89
62. Varuskjul å Skatuddskajen	—	—	96,854	92	96,854	92
63. Vaktstugan å Sandviksmolon	—	—	1,314	33	1,314	33
64. Folkskolehuset å Vallgård	—	—	234,907	97	234,907	97
65. Societetshuset	600,000	—	240,000	—	840,000	—
66. Saluhall å Sandvikstorget	—	—	151,306	56	151,306	56
67. Varuskjul å Skatuddskajen	—	—	98,950	81	98,950	81
68. Varuskjul å Skatuddskajen	—	—	99,979	82	99,979	82
69. Byggnader å afstjelpningsstationen vid Malm	—	—	3,000	—	3,000	—
70. Folkskolehus i Tölö	—	—	224,704	31	224,704	31
Summa den ³¹ / ₁₂ 1905 <i>Fmk</i>	3,477,104	—	7,319,651	80	10,796,755	80

II. Jordlägenheter utom staden.

Saldo från år 1904 . . . . . *Fmk* 880,000: —

Saldot den 31 December 1905 omfattar följande lägenheter:

Gumtäkt säteri . . . . . *Fmk* 500,000: —

Meilans hemman . . . . . " 260,000: —

Grejus hemman . . . . . " 70,000: —

Reimars hemman . . . . . " 50,000: —

Fmk 880,000: —

III. Stadens utarrenderade jord.

Saldo från år 1904 . . . . . *Fmk* 3,462,918: —

Arrendedebiteringen år 1905 utgår å:

Diverse arrenden med . . . . . *Fmk* 138,067: 58

Brunnsparken " " . . . . . " 2,767: 69

Tillfälliga " " . . . . . " 35,931: 78

Fmk 176,767: 05

emot år 1904 . . . . . " 173,145: 90

ökning i årsarrenden . . . . . *Fmk* 3,621: 15

hvilken ökning kapitaliserad å 5 % motsvarar ett värde af . . . . . *Fmk* 72,423: —

Saldot den 31 December 1905 *Fmk* 3,535,341: —

IV. Till försäljning disponibla tomter d. 31 December 1905.

Kvart. N:o	Tomt N:o	Gatans namn	Areal i m ²		Enhetspris		Försäljningsvärde	
			Bostads-	Fabriks- & magasin-	Fm.	rk	Fm.	rk
24	5	Vinkelgatan	1,547	—	10	—	15,470	—
110	2 a	Annegatan	1,060	—	50	—	53,000	—
"	8	Bangatan	1,090	—	40	—	43,600	—
"	10	"	1,090	—	40	—	43,600	—
"	12	"	1,124	—	40	—	44,960	—
128	18	Fabriksgatan	1,801	—	12	—	21,612	—
"	20	"	1,911	—	12	—	22,932	—
129	10	Petersgatan	1,545	—	22	—	33,990	—
"	14	"	1,315	—	20	—	26,300	—
"	16	"	1,316	—	20	—	26,320	—
"	7	Skeppsredaregatan	1,319	—	22	—	29,018	—
"	9	"	1,319	—	22	—	29,018	—
166	13	Gräsviksgatan	2,970	—	30	—	89,100	—
180	15	Villagatan	694	—	15	—	10,410	—
182	1	"	629	—	15	—	9,435	—
"	3	"	629	—	15	—	9,435	—
"	5	"	629	—	15	—	9,435	—
"	7	"	629	—	15	—	9,435	—
"	9	"	629	—	15	—	9,435	—
183	6	"	502	—	15	—	7,530	—
"	8	"	502	—	15	—	7,530	—
"	10	"	502	—	15	—	7,530	—
"	12	"	502	—	15	—	7,530	—
"	5	Skepparegatan	502	—	15	—	7,570	—
"	7	"	502	—	15	—	7,570	—
"	9	"	502	—	15	—	7,570	—
185	14	Villagatan	540	—	15	—	8,100	—
"	16	"	540	—	15	—	8,100	—
"	18	"	540	—	14	—	7,560	—
"	20	"	540	—	14	—	7,560	—
"	22	"	540	—	12	—	6,480	—
"	24	"	540	—	12	—	6,480	—
"	13	Skepparegatan	540	—	15	—	8,100	—
188	10—12	Skatudds norra kajen	—	936	10	—	9,360	—
139	4	Västra Hamngatan	1,836	—	50	—	91,800	—
147	11	"	1,249	—	55	—	68,705	—
190	9	Slottsgatan "	—	410	10	—	4,100	—
"	13	"	—	369	10	—	3,690	—
"	15	"	—	369	10	—	3,690	—
"	17	"	—	369	10	—	3,690	—
"	19	"	—	369	10	—	3,690	—
"	21	"	—	1,228	10	—	12,280	—
"	21	"	—	373	10	—	3,730	—
191	6	"	—	373	10	—	3,730	—
"	8	"	—	373	10	—	3,730	—
"	15	Kronbergsgatan	—	373	10	—	3,730	—
"	17	"	—	373	10	—	3,730	—
250	6	Gökgränden	1,400	—	20	—	28,000	—
"	4	"	1,762	—	16	—	28,192	—
"	30	Östra "Chausséen	1,289	—	20	—	25,780	—
"	32	" "	1,338	—	19	—	25,422	—
"	34	" "	1,182	—	20	—	23,640	—
"	36	" "	1,085	—	20	—	21,700	—
Transport			—	—	—	—	1,010,374	—

Kvart. N:o	Tomt N:o	Gatans namn	Areal i m ²		Enhetspris		Försäljningsvärde	
			Bostads-	Fabriks- & magasin-	Fr ^g .	7 ^{li} .	Fr ^g .	7 ^{li} .
		Transport	—	—	—	—	1,010,374	—
250	38	Östra Chausséen	730	—	25	—	18,250	—
251	1	Vilhelmsbärgsgatan	1,164	—	20	—	23,280	—
"	3	"	1,254	—	10	—	12,540	—
"	5	"	1,254	—	14	—	17,556	—
"	7	"	1,307	—	16	—	20,912	—
"	9	"	897	—	18	—	16,146	—
297	3	Långbrokajen	1,488	—	25	—	37,200	—
"	5	"	823	—	15	—	12,345	—
"	7	"	884	—	15	—	13,260	—
"	9	"	850	—	15	—	12,750	—
"	11	"	1,900	—	20	—	38,000	—
"	2	Bromholmsgatan	1,650	—	30	—	49,500	—
298	12	Sparbankskajen	1,400	—	16	—	22,400	—
322	32	Helsingegatan	1,680	—	15	—	25,200	—
351	3	Josafatsgatan	980	—	14	—	13,720	—
"	3	Ö. Brahegatan	1,695	—	14	—	23,730	—
"	28	Vasagatan	1,015	—	14	—	14,210	—
356	10	Kristinegatan	1,712	—	12	—	20,544	—
360	16	Fredriksbärgsgatan	1,509	—	11	—	16,599	—
"	18	"	1,202	—	12	—	14,424	—
361	20	"	1,042	—	14	—	14,588	—
"	22	"	1,259	—	11	—	13,849	—
"	24	"	1,313	—	12	—	15,756	—
"	26	"	1,425	—	13	—	18,525	—
"	28	"	1,618	—	15	—	24,270	—
362	11	Borgågatan	1,397	—	12	—	16,764	—
"	38	Fredriksbärgsgatan	1,378	—	11	—	15,158	—
"	40	"	1,222	—	12	—	14,664	—
"	13	Ö. Brahegatan	1,156	—	11	—	12,716	—
363	35	Vasagatan	1,295	—	14	—	18,130	—
"	2	Borgågatan	1,671	—	15	—	25,065	—
"	4	"	1,805	—	14	—	25,270	—
364	10	Vestra Brahegatan	1,216	—	14	—	17,024	—
"	12	"	1,172	—	14	—	16,408	—
"	37	Vasagatan	1,254	—	16	—	20,064	—
365	41	"	1,872	—	13	—	24,336	—
376	52	Fredriksbergsgatan	1,188	—	13	—	15,444	—
"	54	"	1,386	—	10	—	13,860	—
"	56	"	1,386	—	10	—	13,860	—
"	58	"	1,188	—	13	—	15,444	—
"	4	Kajanagatan	1,188	—	11	—	13,068	—
"	7	Kotkagatan	1,188	—	12	—	14,256	—
"	23	Borgågatan	1,188	—	13	—	15,444	—
"	25	"	1,386	—	11	—	15,246	—
"	27	"	1,386	—	10	—	13,860	—
"	29	"	1,188	—	14	—	16,632	—
377	18	"	1,276	—	12	—	15,312	—
"	20	"	1,290	—	11	—	14,190	—
"	22	"	1,550	—	13	—	20,150	—
"	19	"	1,237	—	14	—	17,318	—
378	60	Lovisagatan	999	—	12	—	11,988	—
"	31	Fredriksbergsgatan	999	—	12	—	11,988	—
379	24	Borgågatan	838	—	12	—	10,056	—
"	21	"	838	—	12	—	10,056	—
		Summa Fr ^g	—	—	—	—	1,983,699	—

V. Icke förfallen löseskilling för försålda tomter.

		Fm.		Fm.	
Tomtlösen.					
Saldo den 1 Januari 1905		—	—	3,218,949	72
Under år 1905 försålda tomter:					
N:is 4—19	vid Brobergsterrassen till Kejs. Alexanders Universitetet . .	43,215	51		
" 5	" Josafatsgatan till byggmästaren V. Mikkola	15,247	50		
" 7	" d:o " d:o	14,231	—		
" 37	" III linien till byggmästaren N. L. Eskola	7,888	—		
" 19	" Skepparegatan till handlanden U. Staudinger	9,100	—		
" 10	" Köpmansgatan till byggmästaren E. N. Lietzén	22,120	—		
" 2	" Holmnäsgatan till byggmästaren M. Sundqvist	28,000	—		
" 11	" Petersgatan till cementarbetaren K. Suo	37,292	75		
" 24	" d:o " muraren J. Eronen	14,600	—		
" 11	" Skepparegatan till d:o	9,600	—		
" 8	" Köpmansgatan till byggmästaren E. W. Lietzén	30,200	—		
" 2	" Östra Chausséen till timmerrnannen J. W. Isaksson och byggmästaren H. Kaartinen	51,581	25		
" 15	" Långbrokajgatan till handlanden E. Björkell	25,242	73		
" 11	" Wasagatan till handlanden E. Jäppinen	22,578	72		
" 18	" d:o till hyrkusken J. J. Eklund	17,550	—		
" 6	" Holmnäsgatan till byggmästaren T. Lindberg	39,644	42		
" 20	" Petersgatan till byggmästaren E. Löppönen	13,581	59		
" 22	" d:o till muraren D. Huttunen	9,930	52		
" 22	" Fabriksgatan till byggmästaren Hj. Linderoos och timmerrnannen H. Lähde	70,500	—		
" 14	" Lotsgatan till juriskandidaten L. Hjelt	30,000	—		
" 5 & 7	" Fabriksgatan till byggmästaren J. Ahde	68,721	80		
" 16	" Lotsgatan till ingenjör W. Grönqvist	35,000	—		
" 34	" Malmgatan till byggmästaren V. Mikkola	32,458	20		
" 15	" Petersgatan till handlanden J. A. Kauppinen	38,247	70		
" 6	" Maringatan till sågägaren N. Ahlgren	52,500	—		
" 11	" Skeppsredaregatan till cementarbetaren K. Suo	36,000	—		
Vattenområdet vid kv. 292 till Maskin och Brobyggnadsaktiebolaget . .		19,035	—		
N:o 18	vid V linien till muraren E. Alho	26,060	90		
" 30	" Wasagatan till handlanden V. Liljeström	17,280	—		
" 4	" Vestra Brahegatan till d:o	29,735	—		
" 6	" IV linien till djurläkaren O. Lindström	13,698	45		
" 11	" Villagatan till byggmästaren E. Löppönen	10,064	—		
" 15	" Skepparegatan till vicehäradshöfding O. Wegelius	9,055	—		
" 17	" d:o till handlanden Uno Staudinger	7,970	—		
" 5	" Holmnäsgatan till Helsingfors Arbetareförening	113,048	63		
" 51	" Östra Chausséen till enkefru A. Malmberg	21,080	—		
" 14	" Fabriksgatan till byggmästaren O. Eklund	54,100	—		
" 9	" III linien till fru A. Edberg	14,253	79		
" 12	" Petersgatan till fabrikanten K. G. Tirkkonen	35,564	—		
" 3	" Cirkusgatan till Helsingfors Arbetareförening	34,348	86		
" 12	" Maringatan till byggmästaren E. Ikäläinen	39,450	—		
" 10	" Wasagatan till handlanden O. W. Wainio	16,450	—		
" 13	" Flemingsgatan till handlanden G. Strömberg	73,071	64		
" 33	" III linien till handlanden H. J. Ek	17,412	36		
" 8	" Maringatan till handlanden D. Miettinen	49,140	—		
" 10	" d:o " d:o	37,800	—		
Transport		1,413,649	32	3,218,949	72

	<i>Fmy.</i>		<i>Fmy.</i>	
Transport	1,413,649	32	3,218,949	72
N:o 39 vid Wasagatan till kontoristen E. Packalén	20,235	—		
” 4 ” Maringatan till byggmästaren D. Koponen	52,662	96		
” 9 ” Petersgatan till byggmästaren K. A. Himanko	28,409	29		
” 10 ” Villagatan till Familjebyggnadsaktiebolaget	10,753	12		
” 13 ” d:o ” d:o	10,753	12		
” 16 ” Fabriksgatan till byggmästaren G. W. Nyberg	34,747	12		
Kvartoret N:o 187 till Helsingfors Magasins Aktiebolag	47,611	—	1,618,820	93
<i>Fmy.</i>	—	—	4,837,770	65
Afgår 1905 års annuitet	450,034	23		
” enligt Drätselkammarens beslut tomten N:o 11 vid Hamngatan	56,313	38	506,347	61
<i>Fmy.</i>	—	—	4,331,423	04
Tomtlösen från Brunnsparksområdet.				
Saldo den 1 Januari 1905	163,866	80		
Afgår 1905 års annuitet	4,425	79	159,441	01
Saldo den ³¹ / ₁₂ 1905 <i>Fmy.</i>	—	—	4,490,864	05

VI. Vattenledningens kapitalvärde

utgjorde, enligt uppgift från Vattenledningskontoret, den 31 December år 1905 . . . *Fmy.* 4,193,988: 69
hvarifrån afdrages värdena för till inrättningen hörande:

byggnader, observerade under I N:r:is 37 o. 55	<i>Fmy.</i> 204,514: 45	
vattenmätare, ” ” VIII N:o 77	” 218,619: 33	” 423,133: 78
Kapitalvärde d. ³¹ / ₁₂ 1905 <i>Fmy.</i>		3,770,854: 91

VII. Gasverkets kapitalvärde.

Enligt belysningsverkets bokföring utgjorde gasverkets kapitalvärde med undantag af under rubriken I och VIII, angifna byggnader samt inventarier vid utgången af år 1904 . . . . . *Fmy.* 694,938: 26

ökning under 1905 . . . . . ” 181,013: 28

afskrifning samma år . . . . . ” 875,951: 54

” 23,287: 33

Kapitalsaldot den 31 december 1905 *Fmy.* 852,664: 21

fördeladt på:

Hufvudröret	<i>Fmy.</i> 382,203: 12
Lyktor, stolpar och serviser	” 155,994: 22
Privatserviser	” 43,085: 48
Ugnar med armatur	” 95,815: 42
Apparater med rürlningar	” 46,299: 02
Gasklockor	” 15,783: 95
Oljegasverket	” 113,483: —
<i>Fmy.</i>	852,664: 21

VIII. Inventarier i lokaler, disponerade af:

	Saldo från år 1904		Under år 1905				Saldo den ³¹ / ₁₂ 1905	
			Afgått		Tillkommit			
1. Magistraten	7,412	95	963	10	596	—	7,045	85
2. Rådstufvurätten	5,134	20	1,319	70	900	80	4,715	30
3. Rådhusarkivet	2,093	50	323	—	9	—	1,784	50
4. Stadsfogdekontoret	979	35	431	60	1,773	25	2,321	—
5. Stadsfullmäktige	10,878	75	6,782	25	18,062	65	22,159	15
6. Drätselkammaren	4,865	07	1,267	07	1,076	80	4,674	80
7. Drätselkontoret	18,499	65	104	40	461	65	18,856	90
8. Byggnadskontoret	7,791	20	1,121	45	1,896	25	8,566	—
9. Trafikkontoret	5,242	60	67	50	1,092	20	6,267	30
10. " filial i warrantmagasinet	216	—	—	—	—	—	216	—
11. Strandmagasinet	3,146	60	360	65	108	—	2,893	95
12. Packhuset	6,855	73	907	34	630	31	6,578	70
13. Hamnkontoret	3,931	50	260	50	37	—	3,708	—
14. Uppfostringsnämnden	273	05	—	—	22	—	295	05
15. Belysningsväcket	89,714	12	5,343	13	30,814	60	115,185	59
16. Gaskontrollrummet	1,299	70	—	—	—	—	1,299	70
17. Brandväcket	100,714	90	17,895	10	9,949	20	92,769	95
18. Poliskammaren	4,525	95	—	—	—	—	4,525	95
19. Centralpolisen	10,566	44	—	—	—	—	10,566	44
20. Detektiva afdelningen	4,791	22	—	—	—	—	4,791	22
21. Sedlighets afdelningen	1,972	05	—	—	—	—	1,972	05
22. 1:a polisvaktkontoret	1,556	85	—	—	—	—	1,556	85
23. 2:dra "	998	25	—	—	—	—	998	25
24. 3:dje "	1,828	40	—	—	—	—	1,828	40
25. 4:de "	1,169	55	—	—	—	—	1,169	55
26. Polisvaktkontoret i Hermanstad	514	—	9	05	—	—	504	95
27. Hälsovårdsnämnden	5,472	50	54	—	1,399	66	6,818	16
28. Maria sjukhuset	137,557	70	7,781	96	13,567	85	143,343	59
29. Obduktionshuset	1,044	90	—	—	—	—	1,044	90
30. Laboratorium försanitära undersökn.	10,714	80	481	50	459	30	10,692	60
31. Köttkontrollstationen	3,771	90	286	—	42	—	3,527	90
32. Fattigvårdsstyrelsens lokal	2,426	50	10	—	272	60	2,689	10
33. Fattiggården	47,215	39	15,421	58	9,433	87	41,227	68
34. Arbetsinrättningen	19,987	56	5,125	30	5,846	97	20,709	23
35. Nya sinnessjukhuset	27,566	67	9,764	82	20,476	46	38,278	31
36. Folkskolan vid Folkskoleg. 2 & 4	16,057	65	292	20	1,276	10	17,041	55
37. " " Kaserg. 21	13,729	70	550	90	581	90	13,760	70
38. " " å Bärghäll 4 linj.	5,894	45	157	90	846	20	6,582	75
39. " " å Hesperia	8,600	15	811	90	372	—	8,160	25
40. " " vid Lappviksg. 6	12,021	20	475	20	478	30	12,024	30
41. " " å Humleberg 3	1,898	90	70	—	245	40	2,074	30
42. " " vid Rödbergsg. 10	2,341	65	31	90	164	—	2,473	75
43. " " å Bärghäll 2 linj.	—	—	—	—	3,609	—	3,609	—
44. " " vid Geng. 7	—	—	—	—	3,563	45	3,563	45
45. " " i Fredriksberg (Bönehuset)	1,514	70	31	—	334	50	960	60
46. " " D:o (Karjanens & C:o villa)	—	—	—	—	—	—	857	60
Transport	614,792	90	78,502	—	130,399	27	666,690	17

	Saldo från år 1904		Under år 1905				Saldo den 31/12 1905	
			Afgått		Tillkommit			
Transport	614,792	90	78,502	—	130,399	27	666,690	17
47. Folkskolan vid Nikolaig. 18 . . .	39,794	95	2,646	80	3,219	95	40,368	10
48. " i Fjälldal	1,384	20	43	90	85	—	1,425	30
50. " vid Kaserng. 2	600	90	13	80	7	—	594	10
51. " " St. Robertsg. 11	6,005	90	157	85	429	35	6,277	40
52. " " Andreeg. 13	4,905	10	100	20	94	60	4,899	50
53. " " Estnäs g. 3	2,971	60	2,971	60	—	—	—	—
54. " " Marieg. 24	1,086	—	9	—	1,373	50	2,450	50
55. " " å Backas	1,162	—	23	50	136	50	1,275	—
56. " " Sveaborg	504	—	504	—	—	—	—	—
57. " " Vallgård	24,788	10	137	10	2,187	30	26,838	30
58. " " Surutoin	1,499	—	1,499	—	—	—	—	—
59. Folkskolekansliet (Annegat. N:o 9)	2,267	25	170	—	1,527	—	3,624	25
60. Folkbiblioteket	19,700	75	139	25	554	—	20,115	50
61. " bokförråd	55,000	—	—	—	—	—	55,000	—
62. " filial vid Fabriksg.	1,367	60	3	40	—	—	1,364	20
63. " " i Tölö	1,428	15	—	—	67	50	1,495	65
64. " " i Sörnäs	1,150	65	12	75	169	—	1,306	90
65. " " i " bokförråd	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
66. Uppfostringsanstalten i Nummis	2,647	55	1	65	51	30	2,697	20
67. " " i Sibbo	2,713	40	137	34	349	60	2,925	66
68. " " i Lojo	2,221	39	171	10	468	15	2,518	44
69. " " i Vånå	4,834	40	56	66	717	62	5,495	36
70. " " i Borgå sok- ken (Lavers)	1,970	25	—	—	796	95	2,767	20
71. Uppfostringsanstalten i Sammatti	—	—	—	—	264	95	264	95
72. Inkvarteringsnämnden	823	22	216	47	189	35	796	10
73. Vattenledningen, kontoret	6,812	67	100	—	1,006	—	7,718	67
74. " verkstaden och upplag på materialgården	35,637	08	806	10	1,101	—	35,931	98
75. Vattenledningen, byggnader i Gam- melstaden	10,451	42	323	90	277	50	10,405	02
76. Vattenledningen, vattenmätare	208,191	06	70	—	10,498	27	218,619	33
77. " telefoner	475	—	—	—	—	—	475	—
78. Byggnadskontorets upplag å mate- rialgården	294,348	21	39,502	44	81,323	23	336,169	—
79. Förrådet af växter i växthusen i Fabriksparken	51,000	—	—	—	—	—	51,000	—
80. Kvarnen i Gammelstaden	420	35	45	35	—	—	375	—
81. F. d. Auktionskammaren	333	70	12	60	—	—	321	10
82. Diverse upplag i rådhuset	3,330	50	905	—	309	50	2,735	—
83. Furuhjelmiska tafvelsamlingen	75,000	—	—	—	—	—	75,000	—
84. Societetshuset	—	—	—	—	3,110	—	3,110	—
85. Polikliniken för tuberkulösa	—	—	—	—	388	25	388	25
86. Kommunala arbetsförmedlingsbyrån	—	—	—	—	840	15	840	15
87. Yrnesskolan för flickor	—	—	—	—	13,146	79	13,146	79
88. D:o " gossar	—	—	—	—	14,986	64	14,986	64
89. Tuberkulossjukhuset i Grejus	—	—	—	—	10,736	61	10,736	61
90. Petroleumbelysningen	—	—	—	—	2,758	84	2,758	84
Summa <i>Fmg.</i>	1,491,619	25	129,282	76	283,570	67	1,645,907	16

IX. Värdepapper.

Saldo från år 1904	<i>Fmk.</i> 113,500: —
Saldot d. 31 Dec. 1905 utgöres af:	
Aktier i Helsingfors Magasinsaktiebolag	
N:ris 183—311 = 129 st.	
„ 401—498 = 98 „	
<u>Summa 227 st. à 500 mk = ...</u>	<u><i>Fmk.</i> 113,500: —</u>

Helsingfors stads consoliderade gäld.

Obligationslån	Ursprungligt belopp	Saldo d. 1 Jan. 1905	Amortering år 1905	Saldo d. 31 Dec. 1905	%	Förfall
Chausséeobligationslånet af år 1865	160,000	60,000	60,000	—	3,6	1905
Vattenledningslånet af år 1876	1,500,000	1,150,700	29,900	1,120,800	5	1926
Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882	1,550,000	812,000	58,500	753,500	4,5	1915
Obligationsl. af år 1892	4,500,000	4,260,000	26,500	4,233,500	4,5	1952
Obligationsl. af år 1898	3,994,000	2,878,500	22,500	2,856,000	3,5	1953
Obligationsl. af år 1900	3,000,000	2,937,000	18,000	2,919,000	4	1956
Obligationsl. af år 1902	8,000,000	7,918,500	43,500	7,875,000	4	1958
<i>Fmk.</i>	22,704,000	20,016,700	258,900	19,757,800	—	—

Obligationslån.

Chausséeobligationslånet,

upptaget för byggandet af chausséer invid Helsingfors och upplagd den 1 Februari 1865 i fyra serier:

A. å Fmk	20,000	deraf N:ris 1—100 à 100 mk.	N:ris 1—200 à 50 mk	förfallen $\frac{1}{2}$	1875
B. „ „	30,000	„ „ 1—200 „ „ „	„ 1—200 „ „ „	„ $\frac{1}{2}$	1885
C. „ „	50,000	„ „ 1—400 „ „ „	„ 1—200 „ „ „	„ $\frac{1}{2}$	1895
D. „ „	60,000	„ „ 1—300 „ „ „	„ 1—600 „ „ „	„ $\frac{1}{2}$	1905
Fmk 160,000	deraf	1,000 st. à 100 mk.	1,200 st. à 50 mk.		

Reglemente för lånet är stadfästadt af Guvernören i Nylands län den 26 Januari 1865. Kupongerna förfalla $\frac{1}{2}$ och inlösas likasom förfallna obligationer hos Drätselkontoret i Helsingfors. Räntesats $3,6\%$ med helårskuponger å resp. 3 mk 60 och 1 mk 80.

Vattenledningsobligationslånet,

upptaget för inlösen af vattenledningen i Helsingfors och upplagdt den 1 Maj 1876 enl. K. Senatens begifvande af d. 17 Maj 1876 i 3 serier:

A. å Fmk 1,000 N:ris 1— 500	= Fmk 500,000
B. å „ 500 „ 1—1,500	= „ 750,000
C. å „ 200 „ 1—1,250	= „ 250,000
	3,250 st. Fmk 1,500,000

Kupongerna förfalla $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$. Utlottning försiggår årligen d. 1 November per d. 1 Maj påföljande år. Kuponger och obligationer inlösas hos Drätselkontoret i Helsingfors. Räntesats 5% med halfårskuponger å resp. Fmk 25, 12: 50 och 5.

Amorteras inom 50 år, räknadt fr. d. 1 Maj 1876. Praeskriptionstid för kuponger 10 år, för obligationer 15 år.

Lånet öfvertaget af Föreningsbanken i Finland till al pari kurs och inbetaldt genom:

Kvittning af ett stadens lån från sagde bank af den 11 Maj 1876	Fmk. 1,100,000:—
Kontant inbetalning den 19 April 1877	„ 150,000:—
„ „ „ 27 Juni „	„ 150,000:—
„ „ „ 12 December 1877	„ 100,000:—
	Fmk. 1,500,000:—

Lånet användes till inköp och komplettering af den af Vattenledningsbolaget Neptun i Berlin härstädes inrättade vattenledning.

Den ursprungliga köpeskillingen för vattenverket, som utgjorde	Fmk. 1,200,000:—
nedsattes, dels genom kompromissrätts dom, dels genom godvillig öfverenskommelse, med „	84,804: 55
samt utgick sålunda med Fmk.	1,115,195: 45

Härtill komma utgifter för fulländning, utvidgning, anslutning, drift m. m. under

Åren 1876—77	Fmk. 81,924: 76
År 1878	„ 72,819: 33
„ 1879	„ 46,617: 66
„ 1880	„ 44,802: 75
„ 1881	„ 46,137: 79
	Fmk. 292,302: 29
Räntor med afdrag af inkomster från vattenledningen under åren 1876—81	„ 92,502: 26
	Fmk. 1,500,000:—

Nybyggnads- och Regleringslånet,

upptaget för särskilda nybyggnader och stadsplansregleringar enligt begifvande af Kejs. Senaten af den 4 Augusti 1882. Lånet upplagdt den 1 Maj 1882 i tre serier:

A. å Fmk 3,000	N:ris 1—150	Fmk 450,000
B. å „ 1,000	„ 1—700	„ 700,000
C. å „ 500	„ 1—800	„ 400,000
1,650 st. Fmk		1,550,000

Kupongerna förfalla $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$. Utlottning årligen den 1 November per 1 Maj påföljande år. Kuponger och obligationer inlösas hos Drätselkontoret i Helsingfors. Räntesats $4\frac{1}{2}\%$ med halfårskuponger å resp. Fmk 67: 50, 22: 50 och 11: 25. Amorteras inom 33 år, räknadt från den 1 Maj 1882. Praeskriptions-tid för kuponger 10 år, för obligationer 15 år.

Lånet försåldes af Drätselkammaren under hand till en genomsnittskurs af $97,94\%$ och inbragte en summa af . . . . . Fmk. 1,518,073: 75

Lånemedlen användes till:

Gäldande af 1878 års nybyggnadslån	<i>Fmk</i>	200,000: —
Nytt proviantmagasin för ryska militären	„	400,000: —
Ombyggnad af kvarnen i Gammelstaden	„	45,000: —
Uppförande af ett kommunalt sjukhus	„	257,700: —
Inredning af gamla ryska proviantmagasinet till tull- och packhus	„	33,000: —
Folkskolehus vid Malmgatan	„	196,323: 22
Kanalnätets utsträckning	„	100,000: —
Vattenledningens utsträckning	„	50,000: —
Återställande af särskilda donerare fonder, hvilka af staden upplånats	„	180,812: —
Stenläggning af järnvägstorget	„	50,000: —
Ritningar till byggnad för realskolan	„	2,300: —

Lånekostnader:

Obligationernas förfärdigande	<i>Fmk</i>	1,837: 68
Annonser och diverse omkostnader	„	1,100: 85
		2,938: 53
	<i>Fmk</i>	1,518,073: 75
Kapitalrabatten	„	31,926: 25
	Summa <i>Fmk</i>	1,550,000: —

Obligationslånet af år 1892,

upptaget för inlösen af Brunnsparken, särskilda hus-, kaj- och kanalbyggnader samt utvidgning af vattenverket, enligt medgifvande af Kejs. Senaten af d. 26 Mars 1892. Upplagdt den 1 Maj 1892 i tre serier:

A. å Fmk 5,000 = Kr. 3,600 N:ris 1— 400 Fmk 2,000,000
B. å „ 1,000 = „ 720 „ 1—1,500 „ 1,500,000
C. å „ 500 = „ 360 „ 1—2,000 „ 1,000,000
<u>3,900 st. Fmk 4,500,000</u>

Kupongerna förfalla 1 Maj och 1 November. Utlottning årligen d. 1 November per 1 Maj påföljande år. Kuponger och obligationer inlöses i Fmk hos Förenings Bankens i Finland samt Nordiska Aktiebankens för Handel och Industri samtliga kontor äfvensom i Kronor, efter en kurs 72 Kr. = 100 Fmk, hos Skandinaviska Kredit Aktiebolagets kontor i Stockholm och Göteborg. Räntesats $4\frac{1}{2}\%$ med halfårskuponger å resp. Fmk 112: 50 (Kr. 81), Fmk 22: 50 (Kr. 16: 20) och Fmk 11: 25 (Kr. 8: 10).

Lånet amorteras inom 60 år, räknadt fr. 1 Maj 1892, med rättighet till ökad amortering fr. $\frac{1}{5}$ 1902. Praeskriptionstid för obligationer 15 år, för kuponger 10 år.

Lånet öfvertaget af ett konsortium, bestående af Föreningsbanken i Finland, Helsingfors, Nordiska Aktiebanken för handel och industri i Viborg samt Senatorn L. Mechelin till en kurs af 93 % af nominalvärdet eller Fmk 4,185,000:—.

Lånemedlen hafva användts till:

Inlösen af Brunnsparksområdet	<i>Fmk</i>	287,000:—	
Remont af byggnaderna därstädes	„	13,000:—	
Aflopskanal under Ö. Brunnsparken	„	9,469: 76	<i>Fmk</i> 309,469: 76
Uppförande af saluhallar vid Vestra kajen	<i>Fmk</i>	210,000:—	
Inredning af gamla proviantmagasinet till tull- och packhus	„	47,000:—	
Uppförande af ett hus för brandverket	„	294,000:—	
Tillbyggnader å Fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	„	135,493: 10	
Tillbyggnader till kommunala sjukhuset och dårdvårdsbyggnad å Fattiggården	„	7,066: 90	„ 693,560:—
Vattenledning till Ö. Brunnsparken	<i>Fmk</i>	46,809: 66	
„ „ Munkholmen	„	21,663: 36	
„ „ Lappviks sjukhus	„	11,510: 57	
Transport	<i>Fmk</i>	79,983: 59	<i>Fmk</i> 1,003,029: 76

	Transport	<i>Fmk</i>	79,983: 59	<i>Fmk</i>	1,003,029: 76
Vattenledning till Sörnäs	"		10,315: 98		
" " länefängelset	"		15,880: 23		
" " villan Ås	"		6,034: 72		
Vattenledningens utsträckning år 1887	"		19,225: 78		
" " år 1888	"		104,356: 05		
" " år 1889	"		181,165: 59		
" " år 1890	"		425,127: 55		
" " år 1891	"		74,638: 80		
" " år 1895	"		22,064: 24		
" " år 1896	"		7,601: 69		
" " år 1897	"		99,274: 60		
Uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gam- melstaden	"		178,107: 50		
Nya filtra vid vattenledningen	"		239,519: 17		
Uppförande af verkstad och magasin för vattenledningen	"		36,704: 51	"	1,500,000: —
Tillbyggnad till Magasinskajen	<i>Fmk</i>		288,355: 52		
Fördjupning af hamnen invid sagde kaj	"		14,326: 19		
Kajarbeten i hamnarne år 1894	"		761,960: —		
" " år 1895	"		417,590: 03		
" " år 1896	"		70,195: 93		
" å Skatudden år 1897	"		84,600: —		
" " år 1898	"		40,460: 65	"	1,677,488: 32
Lånekostnader:					
Förfärdigande af obligationerna	<i>Fmk</i>		3,794: 37		
Diverse omkostnader	"		687: 55	"	4,481: 92
				<i>Fmk</i>	4,185,000: —
Kapitalrabatten				"	315,000: —
				<i>Fmk</i>	4,500,000: —

Obligationslånet af år 1898,

upptaget jeml. Stadsfullm. beslut af d. 5 April 1897 och K. Senatens fastställelse af d. 4 Aug. s. å. i och för gäldande af särskilda stadens skulder och inköp af obligationer, hörande till dess lån af åren 1876 och 1882, äfvensom för kajbyggnader å Skatudden och utvidgning af stadens vattenledningsverk samt eventuellt för ett nytt stadshus och ett folkskolehus. Lånet upplagdt d. 1 Februari 1898 å sammanlagdt sju miljoner finska mark af hvilka dock endast 3,994,000 emitterats. Af dessa indrogos dock redan år 1900 Fmk 994,000, hvadan för närvarande utelöpa 3 miljoner mark i fyra serier:

A. å Fmk 5,000 = Rmk 4,050 = Kr 3,600	N:ris 1— 180 Fmk	900,000
B. å „ 2,000 = „ 1,620 = „ 1,440	„ 1— 450 „	900,000
C. å „ 1,000 = „ 810 = „ 720	„ 1— 600 „	600,000
D. å „ 500 = „ 405 = „ 360	„ 1—1,200 „	600,000
	2,430 st. Fmk	3,000,000
Indragna och annullerade obligationer	„	994,000
		<u>Fmk 3,994,000</u>

Kupongerna förfalla $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$. Utlottning årligen i Februari per 1 Augusti. Kuponger och obligationer inlösas i Fmk hos Drätselkontoret i Helsingfors, Finlands Banks och Förenings Bankens i Finland samtliga kontor, i Reichsmark, efter en kurs 100 Fmk = 81 Rmk, hos Bank für Handel und Industrie i Berlin och Vereinsbank in Hamburg äfvensom i Kronor efter kurs 100 Fmk = 72 Kr, hos Aktiebolaget Stockholms Handelsbank i Stockholm. Räntesats $3\frac{1}{2}\%$ med halfårskuponger å resp. Fmk 87:50 (Rmk 70:88, Kr 63), Fmk 35, (Rmk 28:35, Kr 25:20), Fmk 17:50, (Rmk 14:18, Kr 12:60), Fmk 8:75, (Rmk 7:09, Kr 6:30).

Lånet amorteras inom år 1953 med rättighet till ökad amortering fr. $\frac{1}{2}$ 1908. Praescriptionstid för obligationer 15 år, för kuponger 10 år.

af lånebeloppet öfvertogs år 1898 nominelt 3 miljoner F:mark af ett konsortium, bestående af Finlands bank i Helsingfors, Föreningsbanken i Finland, Helsingfors, Bankhuset Robert Warschauer & Co i Berlin, och Aktiebolaget Stockholms Handelsbank i Stockholm till ett pris af $94\frac{1}{2}\%$, motsvarande	Fmk	2,835,000:—
hvarjemte konsortiet år 1899, jemlikt kontrakt af den 25 Juli s. å. ytterligare öfvertog 994,000 Finska mark till kurs 87:40	„	868,756:—
hvidan lånet till dato har inbragt	Fmk	3,703,756:—
Återstoden af det ursprungligen till 7,000,000 mark bestämda lånet kvarligger i stadskassan osåld med	Fmk	3,000,000:—
hvarifrån dock böra frånräknas amorteringarne under åren 1889—1905	„	144,000:—
		<u>Återstår osålda obligationer Fmk 2,856,000:—</u>

Lånemedlen hafva användts till:

Gäldande af lånet för inköp af Gumtäckta säteri	Fmk	500,000:—
„ „ „ „ inköp af gården n:o 22 vid Alexandersgatan samt uppförande af kommunala sjukhusbyggnader	„	500,000:—
Gäldande af löseskillingen för byggnaderna å villan Hagasund	„	60,000:—
Inköp af det s. k. Barnhemmet och dess inredning till folkskola	„	100,000:—
Tillbyggnader å Maria sjukhus	„	100,000:—
Inköp af gården n:o 3 vid Sofiegatan	„	250,000:—
	Transport Fmk	1,510,000:—

			Transport	<i>Fmk</i>	1,510,000: —
Vattenledningsarbeten: *)					
Vattenledningens utsträckning åren 1897—1901		<i>Fmk</i>	418,169: 78		
Tillbyggnad till vattenborgen		"	80,000: —	<i>Fmk</i>	498,169: 78
Kajbyggnader m. m. å Skatudden:					
Kajarbeten		<i>Fmk</i>	587,235: 06		
Tull- och packhus		"	670,000: —	"	1,257,235: 06
Ny paviljon å Maria sjukhus				"	175,000: —
Folkskolehus vid Nikolaigatan				"	234,500: —
				<i>Fmk</i>	3,674,904: 84
* Lånekostnader:					
Obligationernas förfärdigande och försändning		<i>Fmk</i>	7,652: 50		
Tysk riksstämpel		"	19,577: 77		
Diverse omkostnader		"	1,620: 89	"	28,851: 16
				<i>Fmk</i>	3,703,756: —
Kapitalrabatten: år 1898		<i>Fmk</i>	165,000: —		
år 1899		"	125,244: —	"	290,244: —
				<i>Fmk</i>	3,994,000: —

Obligationslånet af år 1900,

upptaget jemlikt Stadsf. beslut af d. 16 Januari 1900, fastställt af Kejs. Senaten den 25 i samma månad, i och för inlösen af gasverket, särskilda nybyggnader samt indragning och annullering af en serie af 1898 års 3 1/2 % lån. Lånet upplagd den 1 Februari 1900 i fyra serier:

A. å	Fmk 5,000	=	Rmk 4,050	=	Kr. 3,600	N:ris	1—180	Fmk	900,000
B. å	" 2,000	=	" 1,620	=	" 1,440	"	181—630	"	900,000
C. å	" 1,000	=	" 810	=	" 720	"	631—1,230	"	600,000
D. å	" 500	=	" 405	=	" 360	"	1,231—2,430	"	600,000
									<u>St. 2,430 Fmk 3,000,000</u>

Kupongerna förfalla 1/2 och 1/8. Utlottning försiggår i Februari per 1 Augusti. Kuponger och obligationer inlöses i Fmk hos Drätselkontoret i Helsingfors, Finlands Banks och Föreningsbankens i Finland samtliga kontor, i Reichsmark. å kurs 100 Fmk = 81 Rmk, hos Bank für Handel und Industrie i Berlin, Vereinsbank in Hamburg samt bankfirman M. M. Warburg & C:o i Ham-

*) Beviljadt anslag d. 5 oktober 1897 Fmk 700,000: —

burg äfvensom i Kronor, efter kurs 100 Fmk = 72 Kr., hos Aktiebolaget Stockholms Handelsbank i Stockholm. Räntesats 4 % med halfårskuponger å resp. Fmk 100, (Rmk 81, Kr. 72), Fmk 40, (Rmk 32: 40, Kr. 28: 80), Fmk 20, (Rmk 16: 20, Kr 14: 40), Fmk 10, (Rmk 8: 10, Kr 7: 20).

Lånet amorteras inom år 1956 med rätt till ökad amortering fr. $\frac{1}{2}$ 1910. Praeskriptionstid för obligationer och kuponger resp. 15 och 10 år.

Lånet kontraheradt den 17 Januari 1900 med ett konsortium, bestående af Finlands Bank i Helsingfors, Föreningsbanken i Finland, Helsingfors, Bankhuset Robert Warschauer & Co i Berlin, Vereinsbank in Hamburg, Herrar M. M. Warburg & Co i Hamburg, och Aktiebolaget Stockholms Handelsbank i Stockholm till en kurs af:

92 $\frac{1}{2}$ % för två miljoner Finska mark	<i>Fmk.</i> 1,850,000: —
94 % för en miljon Finska mark	„ 940,000: —
	<u><i>Fmk.</i> 2,790,000: —</u>

Lånet har användts till:

Inköp af gasverket	<i>Fmk.</i> 1,400,000: —
Indragning af en serie af 1898 års 3 $\frac{1}{2}$ % obligationslån = 994,000 <i>Fmk.</i> å kurs 87: 40	„ 868,756: —
Ny paviljong å Maria sjukhus	„ 125,000: —
Inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen	„ 200,000: —
Kajarbeten å Skatudden	„ 170,761: 48

Lånekostnader:

Obligationernas förfärdigande och försändning	<i>Fmk.</i> 4,912: 60
Tysk riksstämpel	„ 19,679: 77
Diverse omkostnader	„ 890: 15
	<u>„ 25,482: 52</u>
	<i>Fmk.</i> 2,790,000: —
Kapitalrabatten	„ 210,000: —
	<u><i>Fmk.</i> 3,000,000: —</u>

Obligationslånet af år 1902,

upptagat jemlikt Stadsfullm. beslut af den 17 Juni 1902 och Kejs. Senatens fastställelse derå af d. 10 September s. å. i och för betäckande af särskilda å låne-medel anvisade kostnader, för kajbyggnader och varuskjul å Skatudden, inköp af Societetshuset och gården N:o 6 vid Bergmansgatan, uppförande af sjukhus å fattiggården samt folkskolehus å Wallgård, utvidgning af vattenledningen, uppförande af nya saluhallar m. m. Lånet uppladt den 1 December 1902 i appoints N:ris 1—16,000, hvarje lydande å Fmk 500 = Frcs 500 = Rmk 405 = Kr 360, eller tillsammans Fmk 8,000,000. Kupongerna förfalla $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$. Utlottning årligen i Juni per 1 December. Kupongerna och obligationerna inlöses i Fmk hos Drät-

selkontoret i Helsingfors och Finlands Banks samtliga kontor, i Reichsmark, efter kurs 100 Fmk = 81 Rmk, hos Bank für Handel und Industrie i Berlin, Vereinsbank in Hamburg och bankfirman M. M. Warburg & C:o i Hamburg, i Francs, å kurs 100 Fmk = 100 Frcs, hos Basler Handelsbank i Basel samt hos i särskildt tillkännagifvande namngifna banker i Frankrike, i Kronor, efter kurs 100 Fmk = 72 Kr, hos Aktiebolaget Stockholms Handelsbank i Stockholm. Räntesats 4 % med halfårskuponger å Fmk 10 (Frcs 10, Rmk 8: 10, Kr 7: 20).

Lånet amorteras inom år 1958 med rätt till ökad amortering fr. $\frac{1}{12}$ 1912. Praescriptionstid för obligationer 15, för kuponger 10 år.

Lånet öfvertaget, enligt kontrakt af den 5 November 1902, af ett konsortium, bestående af Finlands Bank i Helsingfors, Bankhuset Robert Warschauer & C:o i Berlin, Vereinsbank in Hamburg, Herrar M. M. Warburg & C:o i Hamburg, Aktiebolaget Stockholms Handelsbank i Stockholm, Herrar Hope & C:o i Amsterdam, Basler Handelsbank i Basel samt Herrar von Speyr & C:o i Basel till en kurs af 95,10 % och inbragte sålunda . . . . . Fmk: 7,608,000: —
 Utfallen vinstandel . . . . . " 15,264: 15
 Fmk 7,623,264: 15

Af lånet äro per ultimo December 1905 använda följande belopp:

Inköp af Societetshuset	Fmk	800,000: —
Saluhallar å Sandvikstorget	"	125,000: —
D:o å Kasärntorget	"	175,000: —
Inköp af gården N:o 6 vid Bergmansgatan	"	207,000: —
Folkskolehus å Wallgård	"	239,500: —
Sjukhus å arbets och fattiggården	"	75,000: —

Kajbyggnader m. m. å Skatudden: ¹⁾

Kajarbeten	Fmk	108,003: 46	
Varuskjul	"	200,000: —	Fmk 308,003: 46
Vattenledningens utsträckning ²⁾ 1902/03	Fmk	316,224: 23	
D:o d:o 1904	"	114,827: 44	
D:o d:o 1905	"	142,159: 57	" 573,211: 24

Lånekostnader:

Obligationernas förfärdigande och försändning	Fmk	7,470: 47	
Interimskvittenser	"	1,040: 11	
Diverse omkostnader	"	1,132: 99	Fmk 9,643: 57
			Fmk 2,512,358: 27
Återstår oanvänt	"		" 5,110,905: 88
			Fmk 7,623,264: 15
Kapitalrabatten	Fmk	392,000: —	
Med afdrag af vinstandelen	"	15,264: 15	" 376,735: 85
			Fmk 8,000,000: —

¹⁾ Beviljadt anslag d. 5 April 1897 Fmk 1,000,000: —

" " d. 17 Maj 1898 " 1,325,000: —

²⁾ " " d. 17 Juni 1902 " 1,500,000: —

De „Odisponerade lånemedlen“ äro reserverade för:

Vattenledningens utsträckning	<i>Fmyc</i>	1,021,905: 88
Uppförande af arbetarebostäder	”	1,000,000: —
Kajarbeten m. m. å Skatudden	”	589,000: —
För uppförande af ett elektricitetsverk	”	2,500,000: —
	<i>Fmyc</i>	5,110,905: 88

Helsingfors stads consoliderade gäld uppgick för åren 1880—1905 till nedanstående belopp:

År 1880	<i>Fmyc</i>	2,339,357: 71	År 1893	<i>Fmyc</i>	7,348,437: 17
” 1881	”	2,055,419: 86	” 1894	”	8,412,896: 50
” 1882	”	3,391,577: 13	” 1895	”	8,223,591: 85
” 1883	”	3,377,462: 85	” 1896	”	7,585,300: —
” 1884	”	3,363,064: 66	” 1897	”	7,455,600: —
” 1885	”	3,318,369: 64	” 1898	”	9,871,900: —
” 1886	”	3,285,495: 49	” 1899	”	10,760,100: —
” 1887	”	3,234,333: 08	” 1900	”	12,655,200: —
” 1888	”	3,192,408: 58	” 1901	”	12,525,100: —
” 1889	”	3,130,234: 27	” 1902	”	12,388,800: —
” 1890	”	3,870,906: 44	” 1903	”	20,206,700: —
” 1891	”	5,027,135: 53	” 1904	”	20,016,700: —
” 1892	”	7,447,274: 17	” 1905	”	19,757,800: —

Handlingar rörande Helsingfors stads donerade fonders räkenskaper och bokslut för år 1905.

Kapitalbeloppet af stadens donerade fonder, som vid ingången af år 1905 utgjorde	<i>Fmf.</i> 2,551,797: 95
har under året ökat med inbetalning af herr V. Westerlund till fonderna för ett gubbehem <i>Fmf.</i> 100: —	
räntebesparingar	” 32,244: 51 ” 32,344: 51
hvarför kapitalsaldot den 31 December utgör	<i>Fmf.</i> 2,584,142: 46
Upplupna räntor	” 106,778: 43
	<u>Summa <i>Fmf.</i> 2,690,920: 89</u>

För tidigare år utgjorde fondernas kapitalbelopp:

År 1887 <i>Fmf.</i> 552,413: 82	År 1896 <i>Fmf.</i> 1,677,980: 70
” 1888 ” 577,647: 37	” 1897 ” 1,697,255: 44
” 1889 ” 620,687: 70	” 1898 ” 1,734,359: 01
” 1890 ” 897,319: 16	” 1899 ” 1,788,379: 65
” 1891 ” 1,039,610: 66	” 1900 ” 1,908,717: 79
” 1892 ” 1,214,052: 38	” 1901 ” 2,083,915: 20
” 1893 ” 1,569,538: 72	” 1902 ” 2,112,433: 23
” 1894 ” 1,639,947: 51	” 1903 ” 2,315,456: 83
” 1895 ” 1,665,482: 94	” 1904 ” 2,551,797: 95

Placeringen af fondernas medel äfvensom häri inträffade förändringar framgå af följande tablå.

Fond.		Saldo den 1 Januari	Saldo d. 31 December
	Fastigheters konto.		
XX	Gården N:o 22 vid Mariegatan i kvarteret Vildsvinet	40,000 —	40,000 —
XXIII	Gården N:o 5 vid Andregatan i kvarteret Paradisfågeln	188,460 —	188,460 —
		<u>228,460 —</u>	<u>228,460 —</u>

		Skuldsedlars konto.		
	Mot inteckning och 6 $\frac{0}{100}$ ränta	670,000	—	900,000
	” ” ” 5 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ ”	789,600	—	783,100
	” ” ” 5 $\frac{0}{100}$ ”	471,800	—	470,800
	” borgen och ” 6 $\frac{0}{100}$ ”	9,200	—	8,000
		1,940,600	—	
	Inbetalda lån N:ris 3, 61 & 77 <i>Fmk</i> 89,200:—			
	Afbetaladt å lånen N:ris 68, 82			
	—85 & 88 . . . . . ” 17,500:—	106,700	—	
		1,833,900	—	
	Utgifna lån N:ris 89—92	328,000	—	2,161,900
		Obligationers konto.		
XVI	Preuss. 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ cons. obl. nom. Rmk 2,300:—	3,088	86	3,088 86
XXIII	Rysk-Holl. 5 $\frac{0}{100}$ cons. obl. nom. Rbl 720:—	2,995	20	2,995 20
XXX	Helsingfors stads 5 $\frac{0}{100}$ lån af år 1876 nom. Fmk 5,000:—	5,000	—	5,000
XXX	Helsingfors stads 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ lån af år 1882 nom. Fmk 6,500:— (3,000) :	6,500	—	3,000
XLI	Aktiebolaget Tornators 5 $\frac{0}{100}$ obl. nom. Fmk 24,000:— (23,000)	23,480	—	22,480
		41,064	06	
	Utlottade aktiebolaget Tornators 5 $\frac{0}{100}$ obli- gationer . . . . . 1,000:—			
	Utlottade H:fors 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ lån . . . . . 3,500:—	4,500	—	36,564 06
		Aktiers konto.		
XIV	i Föreningsbanken i Finland 12 st.	1,300	—	1,300
XXI	i Nordiska aktiebanken för Handel och In- dustri, 444 st.	133,200	—	133,200
XLI	5 st. d:o	2,125	—	2,125
XXXVII	i Alkärrs familjebostads aktiebolag, 10 st.	2,650	—	2,650
		139,275	—	139,275
		Bankräkning.		
	Privatbanken i Helsingfors sparkasseräkning	73,356	35	77,404 97
	d:o löpande räkning	15,000	—	—
	Föreningsbanken i Finland, depositionsräk- ning	150,000	—	—
		<i>Fmk</i> 238,356	35	77,404 97

Sammandrag:			
Fastigheter	228,460	—	228,460
Skuldsedlar	1,940,600	—	2,161,900
Obligationer	41,064	06	36,564
Aktier	139,275	—	139,275
Bankräkning	238,356	35	77,404
	<i>Fmk</i>	2,587,755	41
			2,643,604
Räntor, oguldna	23,169	34	23,566
Kassa	40,358	93	23,750
	<i>Summa Fmk</i>	2,651,283	68
			2,690,920

Ränteafkastningen för året uppgår inalles till Fmk 144,170: 70, eller ca 5,65 % å kapitalsaldot den 1 januari 1905, enligt följande fördelning:

Gården N:o 22 vid Mariegatan	1,739	92	
” ” 5 ” Andreegatan	6,007	81	7,747
Preuss. 3½ % cons. obl.	99	25	
Rysk-Holl. 5 % . do	139	69	
Helsingfors stads 5 % obl.	250	—	
” ” 4½ % obl.	213	75	
Aktiebolaget Tornators 5 % obl.	1,175	—	1,877
Aktier i Föreningsbanken	180	—	
” i Nordiska aktiebanken	9,878	—	
” i Alkärrs familjebostads aktiebolag	400	—	10,458
Reverser	119,062	11	
Depositionsränta	900	—	
Sparkasseränta	3,657	42	
Löpande räknings ränta	467	75	124,087
	<i>Fmk</i>	—	—
			144,170

motsvarande för fastigheterna 3,39 %, och för obligationerna 4,57 %, för aktierna 7,5 % och för reverserna och bankräkningen 5,78 % å ingående balansens belopp.

Under året har af fondernas räntemedel utbetalts till:

staden för fattigvården	<i>Fmf.</i>	8,413: 79	
„ kommunala sjukhuset	„	711: 59	
„ folkskolorna	„	9,455: 58	
„ asyler för vanartade barn	„	4,554: 15	<i>Fmf.</i> 23,135: 11
understöd åt medellösa	„	12,724: 06	
underhåll åt obemedlade barnaföderskor	„	5,692: 68	
pensioner åt aflidne poliskonstaplars enkor och barn	„	2,314: 15	
underhåll af Fruntimmersföreningens barnhem	„	772: 71	
understöd åt medellösa folkskoleelever	„	5,693: 79	
underhåll af arbetshusen för barn	„	14,092: 37	
underhåll af Föreningens för barnavården barn- härberge	„	1,923: 29	
underhåll af Mariaföreningens hem för ålder- stigna tjänarinnor	„	2,368: 16	
Föreningen för lyttas bistånd	„	4,000: —	„ 49,581: 21
Belöningar åt dygdigt tjenstefolk	„	600: —	
i hemgift samt räntor å hemgiftsbref åt utdi- mitterade folkskoleelever	„	1,504: 20	
stipendier åt skolelever	„	7,915: 85	
sommarkolonier för folkskoleelever	„	284: 63	„ 10,304: 68
legat och pensioner	„		21,389: 37
gravvård på donator J. G. Wilckmans graf	„		400: —
		<u>Summa <i>Fmf.</i></u>	<u>104,810: 37</u>

Förutom de fonder, hvilkas ränteafkastning på grund af vilkor i donationsbrefven eller andra öfverenskommelser tillsvidare uppbäres af särskilda personer, äro följande fonder ännu ej för med donationerna afsedda syftemål använda:

	Kapital den 31 dec. 1905.	
<i>Helena Kristina Åkermans fond</i> till ett hem för värnlösa fruntimmer	16,483: 57	Fattigvårdsstyrelsen bestämmer tidpunkten för fondens användande.
<i>Emilia Olivia Gustavssons och Athalida Vilhelmina Ingmans fond</i> till ett gossebarnhem i Helsingfors	9,347: 44	Kapitalet förräntas tills ränteafkastningen motsvarar kostnaderna för hemmets underhåll.

	Kapital den 31 dec. 1905.	
<i>Tidningskolportörernas julklappsfond .</i>	1,368: 11	} Förräntas tillsvidare.
<i>Fonder, donerade till ett gubnhem . . .</i>	116,777: 56	
<i>Ryska välgörenhetssällskapets fond för Sveaborgs finska folkskola . . . . .</i>	251: 88	
<i>Makarna Pauligs donation för Bertha Maria hemmet . . . . .</i>	25,200: 09	

Fondernas inkomster och utgifter under året samt ställning vid årsskiftet framgå närmare af omstående tablå.
Helsingfors i januari 1906.

Teodor Holmberg.

	Balans från år 1904		Under året 1905				Balans till år 1906	
			Inkomst		Utgift			
	<i>Smc</i>	<i>nl</i>	<i>Smc</i>	<i>nl</i>	<i>Smc</i>	<i>nl</i>	<i>Smc</i>	<i>nl</i>
I. Till förmån för fattigvården donerade fonder.								
<i>Joh. Sederholms arfvingars fond</i>	2,057	14	—	—	—	—	2,057	14
<i>Nath. Heidenstrauchs fond</i>	1,028	57	—	—	—	—	1,028	57
<i>C. J. Nordenstams fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Jakob Daniel Weckströms fond</i>	4,800	—	—	—	—	—	4,800	—
<i>Finska Frimurarlogernas fond</i>	8,160	—	—	—	—	—	8,160	—
<i>Medborgarkassans fond</i>	4,828	57	—	—	—	—	4,828	57
<i>Helsingfors kyrkofattigkassas fond</i>	2,148	57	—	—	—	—	2,148	57
<i>Sveaborgs skole-, fattigvårds- och ar- betshusinrättnings fond</i>	8,022	86	—	—	—	—	8,022	86
<i>Lars Sederholms fond</i>	571	43	—	—	—	—	571	43
<i>Carl Otto af Forselles fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Joh. Mobergs fond</i>	1,708	57	—	—	—	—	1,708	57
<i>I. A. Ehrenströms fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>H. K. M. Nikolai I:s fond</i>	92,200	—	—	—	—	—	92,200	—
<i>D. K. M. Nikolai I:s och hans ge- måls fond</i>	9,142	86	—	—	—	—	9,142	86
<i>Carolina Charlotta Schulins fond</i>	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
<i>Adolf Ekholms fond</i>	3,702	85	—	—	—	—	3,702	85
<i>Karolina Nyströms fond</i>	4,000	—	—	—	—	—	4,000	—
ränta	8,413	79	8,547	30	—	—	8,547	30
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	8,413	79	—	—
II. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.								
<i>H. K. H. Nikolai Alexandrowitschs fond</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
<i>Eugenie Soltikoffs fond</i>	2,500	—	—	—	—	—	2,500	—
ränta	711	59	722	90	—	—	722	90
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	711	59	—	—
III. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.								
<i>Wilhelm Elgs fond för en fattigskola</i>	34,200	—	—	—	—	—	34,200	—
<i>Danssällskapets i Helsingfors fond</i>	36,900	—	—	—	—	—	36,900	—
<i>Tölö sockerbruksbolags fond</i>	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
ränta	4,332	14	4,400	90	—	—	4,400	90
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	4,332	14	—	—
Transport	249,528	62	13,671	10	13,457	52	250,071	10

Transport	249,528 62	13,671 10	13,457 52	250,071 10
IV. Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål.				
<i>Carl Gustaf Hanells fond</i>	5,200 —	— —	— —	5,200 —
ränta	296 —	300 74	— —	300 74
<i>Gustava Katarina Brobergers fond</i>	571 44	— —	— —	571 44
<i>Paul Demidoffs fond</i>	2,765 71	— —	— —	2,765 71
<i>Ottiliana Palmblads fond</i>	1,451 43	— —	— —	1,451 43
<i>Lovisa Oikelins fond</i>	452 —	— —	— —	452 —
<i>Maria Kristina Mattheizens fond</i>	9,100 —	— —	— —	9,100 —
<i>Kristina Othmans fond</i>	159 42	— —	— —	159 42
ränta	825 45	838 56	— —	838 56
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer (Hanells fond)	— —	— —	296 —	— —
Utbetalt till medellösa fruntimmer i understöd	— —	— —	825 45	— —
V. Fattigvårdens fonder för bestämda ändamål.				
<i>Wilhelm Elgs fond pour les pauvres honteux</i>	10,300 —	— —	— —	10,300 —
ränta	586 40	595 65	— —	595 75
Utbetalt i understöd åt nio särskilda personer	— —	— —	586 30	— —
<i>Carl Sierckens fond</i>	2,800 —	— —	— —	2,800 —
ränta	159 39	161 95	— —	161 95
Understöd till tre medellösa handlande- kor	— —	— —	159 39	— —
<i>Elsa Maria Lampas fond</i>	12,050 —	— —	— —	12,200 —
ränta	527 45	696 85	— —	546 85
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer	— —	— —	527 45	— —
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergers fond</i>	11,200 —	— —	— —	11,200 —
ränta	637 60	647 70	— —	647 70
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer	— —	— —	637 60	— —
<i>Alexandras understöds fond</i>	4,837 47	— —	— —	4,917 22
ränta	200 —	279 75	— —	200 —
Utbetalt till tvenne personer i understöd	— —	— —	200 —	— —
<i>Lisette Gardbergers fond</i>	1,000 —	— —	— —	1,000 —
ränta	56 95	57 85	— —	57 85
Transport	315,034 23	17,250 15	16,689 71	315,537 72

Transport	315,034	23	17,250	15	16,689	71	315,537	72
Utbetalt till en medellös hand- landeenka	—	—	—	—	56	95	—	—
<i>Adolf Fredrik Siercks fond</i>	7,000	—	—	—	—	—	7,000	—
ränta	398	50	404	85	—	—	404	85
Utbetalt i sju särskilda understöd åt medellösa fruntimmer	—	—	—	—	398	50	—	—
VI. I. P. Crogelii barnhusinrätt- nings fond	2,300	—	—	—	—	—	2,300	—
ränta	130	94	133	05	—	—	133	05
Utbetalt till Fruntimmersförening- gen	—	—	—	—	130	94	—	—
VII. Folkskolornas beklädnadsfonder.								
<i>J. H. Lindroos fond</i>	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—
<i>J. E. Ollonqvists fond</i>	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
<i>Mindre handelsborgaresocietetens fond</i>	4,500	—	—	—	—	—	4,500	—
<i>Cronstedts, Guttoffskys och Nybergs fond</i>	2,900	—	—	—	—	—	2,900	—
ränta *)	2,242	95	2,278	50	—	—	4,521	45
VIII. Hedvig Arnells fond	18,300	—	—	—	—	—	18,300	—
ränta	1,041	77	1,058	30	—	—	1,058	30
Utbetalt till Fruntimmersförening- gen	—	—	—	—	641	77	—	—
Utbetalt till trotjänarinnan Wilhel- mina Backström	—	—	—	—	400	—	—	—
IX. Fonder donerade till en asyl för vanartade barn.								
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—
<i>Helsingfors Utskänknings aktiebo- lags fond</i>	50,000	—	—	—	—	—	50,000	—
<i>Helsingfors Utminuterings aktiebo- lags fond</i>	27,000	—	—	—	—	—	27,000	—
ränta	4,554	15	4,626	40	—	—	4,626	40
Utbetalt till stadskassan för under- håll af asylor för vanartade barn	—	—	—	—	4,554	15	—	—
Transport	470,402	54	25,751	25	22,872	02	473,281	77

*) Röntan icke lyftad under året.

Transport	470,402 54	25,751 25	22,872 02	473,281 77
X. Folkskolornas stipendiifonder.				
Helsingfors sparbanks fond	7,000 —	— —	— —	7,000 —
Helsingfors Utskänknings aktiebolags fond	17,000 —	— —	— —	17,000 —
H. K. M. Alexander II:s stipendiifond	30,000 —	— —	— —	30,000 —
Återburna sparbanksinsatser	— —	159 54	— —	— —
räntor	3,094 83	3,123 86	— —	3,328 23
Insatt i sparbank till stipendier för folkskoleelever	— —	— —	3,050 —	— —
XI. Klara Wilhelmina Törmäläs fond	41,600 —	— —	— —	41,600 —
ränta	2,368 16	2,405 75	— —	2,405 75
Utbetalt till Mariaföreningen	— —	— —	2,368 16	— —
XII. Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande	10,200 —	— —	— —	10,200 —
ränta	53 06	589 90	— —	42 96
Insatt å sparbanksbok för tolf tjenare	— —	— —	600 —	— —
XIII. Helsingfors Utskänkningsaktiebolags stipendiifond för lägre handtvärksskolorna	3,000 —	— —	— —	3,000 —
ränta	170 85	173 50	— —	173 50
Utbetalt till stipendier	— —	— —	170 85	— —
XIV. Anna Sara Arosins testamentsfond	71,000 —	— —	— —	71,500 —
ränta	3,586 64	4,210 75	— —	3,797 39
Utbetalt i lifstidsunderstöd om 100 mark till obemedlade, ogifta fruntimmer	— —	— —	3,500 —	— —
XV. I. A. I. Pippingskiölds fond	100,000 —	— —	— —	100,000 —
ränta	5,692 68	5,783 —	— —	5,783 —
Utbetalt till Föreningen för barnavården	— —	— —	5,692 68	— —
Transport	765,168 76	42,197 55	38,253 71	769,112 60

Transport	765,168 76	42,197 55	38,253 71	769,112 60
XVI. Axel Fredrik Laurells stiftelsefond	3,088 86	— —	— —	3,088 86
ränta	95 62	99 25	— —	99 87
Utbetalt till Svenska reallyceum	— —	— —	48 —	— —
Utbetalt till Fröken V. Laurell	— —	— —	47 —	— —
XVII. Carl Rosengrens fond	18,000 —	— —	— —	18,000 —
ränta	953 73	1,040 95	— —	1,044 68
Utbetalt till stipendier i lägre folkskolorna	— —	— —	950 —	— —
XVIII. Helsingfors aftonskolas fond	19,000 —	— —	— —	19,300 —
ränta	1,079 83	1,098 77	— —	978 60
Utbetalt till Föreningen för konstfliten	— —	— —	900 —	— —
XIX. Alexandra Kiseleffs fond	10,000 —	— —	— —	10,000 —
ränta	569 28	578 30	— —	578 30
Utbetalt till Stadsbokhållaren Oskar Paldani	— —	— —	569 28	— —
XX. Maria Charlotta Olanders fond	107,797 73	— —	— —	109,458 43
ränta	4,000 —	3,920 78	— —	4,000 —
Afkastning från fastigheten	— —	1,739 92	— —	— —
Utbetalt till Föreningen för lyttas bistånd	— —	— —	4,000 —	— —
XXI. Senatorskan Julie Thiléns fond	255,700 —	— —	— —	255,700 —
ränta	17,629 52	16,852 20	— —	16,852 20
Utbetalt till fru Adolfini Mallén	— —	— —	100 —	— —
Utbetalt till Föreningen för arbetshusen	— —	— —	14,092 37	— —
Utbetalt till Guvernören i S:t Michels län till understöd åt medellösa fruntimmer därstädes	— —	— —	3,437 15	— —
XXII. Makarne Silfvius' donationsfond	90,000 —	— —	— —	90,000 —
ränta	5,123 44	5,204 70	— —	5,204 70
Utbetalt till stadskassan	— —	— —	5,123 44	— —
Transport	1,298,206 77	72,732 42	67,520 95	1,303,418 24

Transport	1,298,206 77	72,732 42	67,520 95	1,303,418 24
XXIII. Fr. J. von Beckers fond .	320,400 —	— —	— —	323,800 —
ränta	10,258 76	7,596 59	— —	10,263 16
Afkastning från fastigheten . . .	— —	6,007 81	— —	— —
Utbetalt i pensioner till Professor A. von Becker, Litteratören H. von Becker och fröken Augusta von Becker	— —	— —	10,200 —	— —
XXIV. Adolf Holmgrens donations- fond för värlösa mödrar och barn .	22,500 —	— —	— —	23,300 —
ränta	560 79	1,301 20	— —	561 99
Utbetalt till fru M. Thölgren . . .	— —	— —	500 —	— —
XXV. Understödsfonden för aflidne poliskonstaplars enkor och barn .	128,000 —	— —	— —	133,000 —
ränta	2,700 36	7,402 24	— —	2,788 45
Utbetalt i understöd åt aflidne po- liskonstaplars enkor och barn pensioner tillsammans	— —	— —	2,314 15	— —
XXVI. Emilia Olivia Gustavsons och Athalida Wilhelmina Ingmans donationsfond.	8,836 44	— —	— —	9,347 44
ränta	— —	511 —	— —	— —
XXVII. Lina Borgströms donations- fonder.				
<i>Fonden för folkskolebarns bespisande</i>	15,000 —	— —	— —	15,000 —
ränta	853 90	867 45	— —	867 45
<i>Fonden för pauvres honteux . . . .</i>	5,000 —	— —	— —	5,000 —
ränta	284 67	289 15	— —	289 16
Utbetalt i understöd till tvenne obemedlade fruntimmer	— —	— —	284 66	— —
Utbetalt till Föreningen för arbets- husen för barn	— —	— —	853 90	— —
Transport	1,812,601 69	96,707 86	81,673 66	1,827,635 89

Transport	1,812,601 69	96,707 86	81,673 66	1,827,635 89
XXVIII. Emilia Olivia Gustavsons fond	26,300 —	— —	— —	26,500 —
ränta	95 83	1,520 93	— —	16 76
Utbetalt i understöd om 100 mark till obemedlade fruntimmer	— —	— —	1,400 —	— —
XXIX. H. K. M. Kejsarinnan Alexandras fond för understödande af ett barnhärberge	10,200 —	— —	— —	10,200 —
ränta	580 65	589 87	— —	589 87
Utbetalt till Föreningen för barnvården	— —	— —	580 65	— —
XXX. Aurora Demidoffs Hemgiftsfond.				
Kapital	172,387 62	— —	— —	181,109 30
Innestående hemgiftsbelopp	26,500 —	— —	— —	28,000 —
D:o räntor å hemgiftsbref	1,480 10	— —	— —	1,185 82
räntor	— —	11,431 60	— —	— —
Utbetalt hemgiftsbelopp	— —	— —	500 —	— —
D:o räntor å hemgiftsbref	— —	— —	1,004 20	— —
XXXI. Tidningskolportörernas julklapsfond	1,293 33	— —	— —	1,368 11
räntor	— —	74 78	— —	— —
XXXII. Fonder, donerade till ett gubbehem i Helsingfors.				
<i>Oskar Finnes fond</i>	14,379 90	— —	— —	15,211 48
<i>Carl Lindhs m. fl. fond</i>	6,503 48	— —	— —	6,979 56
<i>Konversationsklubbens fond</i>	1,041 66	— —	— —	1,101 87
<i>G. Sundebergs fond</i>	47,477 66	— —	— —	49,573 28
<i>Theodor Holmströms fond</i>	16,453 77	— —	— —	17,405 29
<i>Joh. Gust. Vilckmans fond</i>	15,000 —	— —	— —	15,000 —
<i>Johanna Cecilia Sundströms fond</i>	10,877 06	— —	— —	11,506 08
Inbetalning af herr V. Vesterlund	— —	100 —	— —	— —
räntor	744 53	6,461 48	— —	661 98
Utbetalt åt hushållerskan E. Wolff	— —	— —	650 —	— —
Utbetalt till fru G. Wilckman	— —	— —	950 —	— —
Transport	2,163,917 28	116,886 52	86,758 51	2,194,045 29

Transport	2,163,917 28	116,886 52	86,758 51	2,194,045 29
XXXIII. Maria Bergmans testamentsfond	10,000 —	— —	— —	10,000 —
ränta	569 27	578 30	— —	578 30
Utbetalt i understöd åt 6 särskilda personer	— —	— —	569 27	— —
XXXIV. Helena Kristina Åkermans fond	15,582 42	— —	— —	16,483 57
ränta	— —	901 15	— —	— —
XXXV. Karl Magnus Kullmans fond	5,000 —	— —	— —	5,000 —
ränta	284 63	289 15	— —	289 15
Utbetalt för bekostande af sommarkolonier för folkskoleelever	— —	— —	284 63	— —
XXXVI. Augusta Hammarlunds fond	1,000 —	— —	— —	1,000 —
ränta	56 92	57 83	— —	57 83
Utbetalt till Föreningen för barnavården	— —	— —	56 92	— —
XXXVII. Mortimer Stenius' understödsfond	36,000 —	— —	— —	36,000 —
ränta	2,298 51	2,328 63	— —	2,328 63
Utbetalt till donators släktingar	— —	— —	2,298 51	— —
XXXVIII. Karl Knut Galetskis fond för fattiga, svenska folkskolebarns underhåll	40,800 —	— —	— —	41,100 —
ränta	2,005 54	2,359 46	— —	2,059 46
Utbetalt för bespisande af medellösa folkskoleelever	— —	— —	2,005 54	— —
XXXIX. K. H. Renlunds stipendiefond	41,200 —	— —	— —	41,440 —
ränta	2,450 74	2,382 60	— —	2,193 34
Utbetalt till stipendier	— —	— —	2,400 —	— —
Transport	2,321,165 31	125,783 64	94,373 38	2,352,575 57

Transport	2,321,165 31	125,783 64	94,373 38	2,352,575 57
XL. Carl Fridolf Ekholms stipendii-fond	75,000 —	— —	— —	75,000 —
ränta	— —	4,337 25	— —	— —
Utbetalt i legater	— —	— —	4,337 25	— —
XLI. Mathilda Ekholms donations-fond	55,030 —	— —	— —	55,100 —
ränta	1,285 72	3,011 65	— —	2,318 90
Utbetalt till Föreningen för barnvården	— —	— —	1,285 72	— —
Utbetalt i legater	— —	— —	622 75	— —
XLII. Ryska välgörenhetssällskapets fond för Sveaborgs finska folkskola	238 11	— —	— —	251 88
ränta	— —	13 77	— —	— —
XLIII. Makarne Pauligs donation för Bertha Maria hemmet	23,822 44	— —	— —	25,200 09
ränta	— —	1,377 65	— —	— —
XLIV. Hedvig Falckens donations-fond	5,000 —	— —	— —	5,000 —
ränta	384 39	289 15	— —	323 54
Utbetalt till stipendier	— —	— —	350 —	— —
XLV. Elise Heintzies donationsfond	1,000 —	— —	— —	1,000 —
ränta	56 92	57 83	— —	57 83
Utbetalt till tjänarinnan W. Willberg	— —	— —	56 92	— —
XLVI. Anna Sinebrychoffs donationsfond	150,300 —	— —	— —	151,800 —
ränta	2,906 25	8,691 85	— —	7,263 75
Utbetalt till folkskolorna	— —	— —	2,834 35	— —
XLVII. Johan Gustaf Wilckmans fond för Sörnäs folkskola	15,000 —	— —	— —	15,000 —
Dividend ur konkurs	— —	17 34	— —	— —
ränta	94 54	867 45	— —	29 33
Utbetalt till fru G. Wilckman	— —	— —	550 —	— —
” för grafvård	— —	— —	400 —	— —
Summa Fmk	2,651,283 68	144,447 58	104,810 37	2,690,920 89

Urkunder, rörande till Helsingfors stad donerade fonder.

81. Karl Herman Renlunds stipendiifond.

„HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE.

Helsingfors, d. 13 dec. 1904.

N:o 392.

Till Magistraten i Helsingfors.

Vid i dag hållet sammanträde hafva Stadsfullmäktige godkänt bilagda nya stadgar för K. H. Renlunds stipendiifond; hvilket Stadsfullmäktige få äran delgifva Magistraten, med anhållan att Drättselkammaren och Folkskoledirektionen måtte härom underrättas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Gustaf Zitting.

E. W. Wallén.

„Nya stadgar för K. H. Renlunds stipendiifond.

1. Den af handlanden K. H. Renlund den 19 mars 1900 donerade fond, stor fyratiotusen (40,000) finska mark, förvaltas under ofvanstående benämning af Helsingfors stads drättselkammare sålunda, att $\frac{1}{10}$ af den årliga afkastningen lägges till kapitalet och $\frac{9}{10}$ däraf i afrundadt belopp för hvarje år användas till stipendier för i Helsingfors hemmavarande personer, hvilka under iakttagande af godt uppförande och god flit genomgått högre svensk- eller finskspråkig folkskola i denna stad. Uppkomna besparingar i fonden läggas till kapitalet.

2. Stipendierna utgifvas af folkskoledirektionen vid hvarje vårtermens slut åt elever, som för året erhållit afgångsbetyg från högre folkskola i Helsingfors stad, sedan lärarne och lärarinnorna vid folkskolornas högsta årsafdelning i saken framställt förslag, dock så, att den ena hälften af stipendiesumman tilldelas elever, som genomgått svenskspråkig folkskola, den andra hälften sådana, som genomgått finskspråkig folkskola, och böra stipendierna, såvidt möjligt, jämt fördelas mellan manliga och kvinnliga elever.

3. Stipendierna utdelas i belopp af minst 300 och högst 600 mark och afse både att utgöra en uppmuntran för i skolan visad plikttröhet och att underlätta från folkskolan dimitterade elevers uppehälle, vidare studier eller utbildande till praktiska yrken.

4. Stipendibeloppen insättas i sparbanksinrättning och ega stipendiaterna att under en tid af tre år å de insatta medlen uppbära ej mindre ränta än och å desamma årligen utfå de belopp, hvilka en särskild nämnd, bestående af folkskoleinspektorn samt en lärare och en lärarinna, för ändamålet utsedda af folkskolelärarepersonalen, kan finna för dem erforderliga. Vid beloppens lyftande ega stipendiaterna, jemte uppvisande af särskildt för dem utfärdade stipendiebref för nämnden styrka, att de iakttagit godt uppförande och god flit. Efter tre år, räknadt från den dag, då stipendiebrevet utfärdats, öfverlämnas, i händelse af stipendiet ännu någon del i sparbank kvarstår, sparbanksboken till stipendiatens egen förvaltning.

5. Stipendiat, som visar sig oförtjänt att vid stipendiets åtnjutande bibehållas, kan af folkskoledirektionen förklarar stipendiet förlustig.

6. Stipendierna utanordnas hvarje år inom utgången af maj månad åt folkskoleinspektorn, sedan folkskoledirektionen härom till drätselkammaren insändt rekvisition.“

92. Johan Gustaf Wilckmans fonder.

HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE.

Helsingfors, d. 22 febr. 1905.

N:o 43.

Till Magistraten i Helsingfors.

På framställning af Drätselkammaren hafva Stadsfullmäktige vid i dag hållet sammanträde beträffande framtida användningen af den del utaf framlidne handlanden J. G. Wilckmans testamenteriska donation, som afser «skolan för fattiga barns uppfostran i Sörnäs», förordnat:

att de af donationen efter enkefru Gustava Wilckmans död årligen fallande räntemedlen skola användas till att förskaffa några af de mest nödställda eleverna i folkskolan å Wallgård bespisning och i undantagsfall äfven inackordering;

att dispositionen af dessa räntemedel ankommer å en af lärare och lärarinnor inom nämnda skola i sådant syfte utsedd bestyrelse, bestående af fem personer, bland hvilka skolans föreståndare och föreståndarinna ingå såsom sjelfskrifna medlemmar; samt

att denna bestyrelse skall vid slutet af hvarje läseår hos Folkskoledirektionen redovisa för året.

Hvilket Stadsfullmäktige få äran delgifva Magistraten, med anhållan att Drätselkammaren och Folkskoledirektionen måtte genom Magistratens benägna försorg härom underrättas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Alfred Norrmén.

Gustaf Björkman.

*Styrelsens för stadens belysningsverk framställning
om anställande af en assistent vid gasverket.*

STYRELSEN
FÖR
HELSINGFORS STADS
BELYSNINGSVERK.

Helsingfors
den 7 Februari 1906.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Verksamheten vid Helsingfors gasverk har, såsom känt, sedan staden öfvertagit gasverket förökats i oväntadt hög grad. Gasproduktionen, hvilken år 1901 utgjorde 1,335,000 m³, uppgick för senaste år till 2,390,000 m³, den privata gaskonsumtionen för belysning har under samma tid ökats från 636,379 m³ till 834,568 m³ samt för koking m. m. från 184,292 m³ till 940,004 m³. I bruk varande gasmätare utgjorde 970 st. vid slutet af år 1901 mot 3,979 st. vid senaste års utgång. Antalet af lågor vid gatubelysningen har derunder ökats från 1,282 till 1,684. För att ännu någon tid kunna uppskjuta byggandet af ett nytt kolgasverk uppfördes under senare hälften af år 1905 ett oljegasverk, hvaraf tillsvidare dock endast gasklockan kommit till användning för ökande af det gamla kolgasverkets produktionsförmåga, men hvilket under förstinstundande lysår, månaderna November till Februari, blifver oafvisligen erforderligt för att kunna tillgodose den tvifvelsutän ytterligare stegrade konsumtionen. Sedan medlet af December månad sistlidet år har belysningsverket derjemte öfvertagit anordnandet af petroleumbelysningen härstädes.

Till följd af denna utveckling af stadens belysningsverk hafva göromålen för verkställande direktören vid detsamma stegrats till den grad att fullgörandet af dem helt säkert inom kort kommer att öfverstiga en enda persons krafter. Dessutom föreligger en alltför stor risk för gasverksdriftens behöriga upprätthållande, derest verkställande direktören till följd af sjukdom eller annat förfall blefve för längre tid hindrad att utöfva sin tjänst; slutligen får icke förbises att förarbeten för ett nytt kolgasverks uppförande härstädes inom kort måste vidtagas.

Alla dessa omständigheter föranleda Styrelsen för belysningsverket att hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning angående nödvändigheten af att så snart som möjligt vid gasverket anställa en tekniskt bildad assistent. Då emeller-

tid någon i sådant afseende utbildad inhemsk man, med nödig verkstads-praktik inom facket, icke torde finnas att tillgå, anser sig Styrelsen föranlåten föreslå att Stadsfullmäktige ville omedelbart bifalla till anställandet af en assistent vid gasverket samt för dennes utbildning i utlandet, under ett års tid, utaf gasverkets medel anslå såsom reseunderstöd ett belopp af 5,000 mark, emot skyldighet för den antagna assistenten att i befattningen qvarstå minst tre år efter det han vidtagit med utöfvandet af densamma. För att personen i fråga måtte finna med sitt intresse förenligt att under längre tid bibehålla sin tjänst torde aflöningen icke böra bestämmas lägre än 6,000 mark om året, med rättighet till 10 procents löneförhöjning efter fem och tio års tjänst. Vidare föreslår Styrelsen att för afgang från tjänsten fastställes en ömsesidig uppsägningstid af sex månader. Då enligt den för Styrelsen gällande instruktion antagandet af verkställande direktör för belysningsverket ankommer å Styrelsen, torde jemväl åt densamma öfverlemnas att besätta nu ifrågavarande assistent-befattning, likasom att fastställa arbetsfördelningen emellan denne och verkställande direktören.

Hj. Schildt.

Edvin Bergroth.

E. Öhman.

*Folkskoledirektionens skrifvelse med förslag till
instruktion för folkskoleinspektorsadjointen.*

DIREKTIONEN
FÖR
HELSINGFORS STADS
FOLKSKOLOR.

Helsingfors,
den 19 mars 1906.
№ 14.

Till Stadsfullmäktige.

Genom skrifvelse af den 16 januari detta år hafva Herrar Fullmäktige till Direktionen återremitterat en af Direktionen i oktober månad senaste år gjord framställning om anställande af en adjoint åt inspektorn för stadens folkskolor (Tr. handl. N:o 32 för 1905) och vid remissen, med åberopande af § 111 i folkskoleförordningen af år 1866, uppmanat Direktionen att taga i öfvervägande, huruvida staden borde utgöra ett inspektionsområde, eller om icke skäl förefunnes för dess indelande i flere sådana, samt inkomma till Fullmäktige med alternativt uppgjorda förslag till föreskrifter i ämnet, innefattande för förstnämnda fall jämväl förslag rörande arbetsfördelningen emellan inspektorn och hans adjoint. Med anledning häraf har Direktionen äran anföra följande.

Den i 1866 års folkskoleförordning ingående bestämningen „med hänsigt till folkskolornas antal samt öfriga lokala förhållanden, skall hvarje stad utgöra ett inspektionsområde eller afskiljas i flere sådana — — —“ har närmast gifvit Stadsfullmäktige anledning att taga under ompröfning möjligheten af folkskoleinspektorstjänstens delning. Nämnda författning tillkom emellertid på en tid, då ett folkskoleväsende i egentlig mening hos oss ännu icke förefanns. Det var denna förordning, som lade grunden till folkskoleinstitutionens införande och utveckling. Vid sådant förhållande är det icke förvånansvärdt att man då föreställde sig möjligheten af en delning af folkskolornas i en stad administration, öfvervakande och ledning på ungefär enahanda sätt, som beträffande dessa skolor på landet blifvit stipuleradt. Man kunde näppeligen då tänka sig in i alla detaljer och icke bilda sig en klar uppfattning om, hvilken utveckling folkskoleväsendet i en storstad kunde ernå. Men att nu vid behandling af frågan om ökning af de inspekterande funktionärernas antal begagna sig af den i författningen medgifna utvägen att dela staden i flere inspektionsdistrikt vore enligt Direktionens mening icke stadens folkskoleväsende till gagn.

Direktionen anser skäl ej föreligga att ytterligare betona nödvändigheten af att åtgärder vidtagas, i syfte att underlätta och säkerställa ledningen och öfvervakandet af stadens folkskoleväsende, då Direktionen redan i sin tidigare i ärendet aflåtna skrivelse framhållit densamma, och ej heller Herrar Fullmäktige ställt sig afvisande i frågan om dessa åtgärders behöflighet. Endast det finner Direktionen nödigt ännu en gång påpeka, att det hittills rådande systemet, att *en* inspektor är skyldig att vid sidan af sin allmänna administrativa och organisatoriska verksamhet allena utöfva inspektion öfver de omkring 300 lärare och lärarinnor, som numera finnas anställda i kommunens skolor, är ett fullständigt abnormt förhållande, hvilket icke vidare kan få fortfaara.

Men i denna liksom ock i öfriga städer är det inom hvarje gren af förvaltningen *en* kommunal funktionär, som under inseende af en särskild nämnd i främsta rummet handhar vården och uppbär ansvaret. Lika litet som man exempelvis inom stadens helsovård ville vidtaga en anordning, hvarigenom arbetet fördelades emellan två eller flere funktionärer med fullständigt samma uppgifter och ställning enligt en på geografisk eller språklig grund vidtagen delning af staden, lika litet och ännu mindre borde detta ifrågakomma, när det gäller kommunens skolväsende, inom hvilket en enhetlig ledning är ett livsvilkor. Ingenstädes inom den bildade världen finnes det veterligen en enda stadskommun, där flere än en kommunal funktionär, kallad folkskoleinspektor, skolråd eller skoldirektör, handhar den högsta ledningen af stadens folkskoleväsende. Han biträdes vid ledningen och öfvervakandet af arbetet inom skolorna af en eller flere adjointer eller af inspektörer för hvarje enskild skola. Men att ledningen af en stadskommuns folkskolor skulle jämnt fördelas mellan två eller flere funktionärer torde som sagdt ingenstädes existera och detta är ju äfven fullt naturligt, ty en delning i detta afseende vore en abnormitet, egnad ej mindre att hämma skolväsendets utveckling, än ock att åstadkomma ständiga förvecklingar och olidliga komplikationer.

En delning på språklig grund har visserligen vid ett möte af lärare och lärarinnor, hvilket sammankallats af lärarekårens representant i Direktionen i och för dryftning af frågan om den lämpligaste arbetsfördelningen vid ledningen af stadens folkskolor, förordats med tjugonio röster mot fem. Till stöd för sin uppfattning har mötets pluralitet framhållit i hufvudsak följande synpunkter: adjointen komme att blifva ett slags budbärare mellan inspektorn och skolan utan tillfälle att i högre grad själfständigt ingripa, medan åter inspektorn blefve jämförelsevis främmande för lärarepersonalen; skollifvet skulle i enspråkiga skolor erhålla en naturligare och sundare prägel; tvåspråkigheten medför särskilda praktiska olägenheter vid kustodiering på skolgården, vid skolfester o. s. v. Betydelsen af det nämnda mötets uttalande, betraktadt som uttryck för lärarekårens opinion, försvagas emellertid därigenom att vid ett senare möte, till hvilket kallats de lärare och lärarinnor, hvilka icke kunnat åtnöjas med det förra mötets beslut, de närvarande sextiofyra medlemmarna

af lärarekåren enhälligt omfattat en resolution, som går ut på att folkskoleinspektionsdistriktet borde bibehållas odeladt.

Med anslutning till den motivering, som gifvits för det tidigare läraremötets beslut har en medlem af Direktionen uttalat sig för önskvärdheten af en delning af distriktet på språklig grund, men har Direktionen varit enig därom, att en sådan delning, hvilken ju förutsätter att enspråkighet blir rådande inom hvarje skollokal, ej är möjlig med mindre än att därförinnan särskilda skolbyggnader uppföras. I annat fall komme nämligen skolvägen för ett stort antal elever att betydligt förlängas. Emellertid är det för folkskolebarnen af ännu vida större betydelse än för de högre skolornas elever att få besöka en närbelägen skola. Detta beror dels på folkskolebarnens låga genomsnittsålder, dels därpå, att den näring de erhålla ofta är för knapp att tillåta större ansträngning, att de ofta måste använda en del af den tid, som är fri från skolarbetet, till inkomstbringande sysselsättning, och att de knappt någonsin kunna anlita spårvagn på väg till och från skolan. Möjligheten att besöka en närbelägen skola är således för eleverna en så betydande fördel, att densamma icke utan tvingande nödvändighet borde inskränkas. Dock är det på grund af denna fördels reella art sannolikt, att talrika föräldrar komme att söka inträde för sina barn i den skola, som ligger närmast hemmet, oberoende af, om undervisningsspråket är barnets modersmål. Vid dryftning af frågan om delning eller icke delning bör emellertid ytterligare en omständighet af afgörande betydelse framhållas. Så visst som personlig bekantskap plägar förebygga den bitterhet och de missförstånd, som nationella kontroverser äro egnade att framhålla, vore det ur allmänt fosterländsk synpunkt i hög grad att beklaga, om tillfällena till ett närmande mellan de båda språkgrupperna blefve reducerade. I all synnerhet gäller detta med hänsyn till folkskolornas *elever*, på hvilka samvaron ögonskenligen värkar i hög grad förbrödande. Utan tvifvel är därför den principiella och ideella betydelsen af det nuvarande systemets bibehållande ännu större än den praktiska.

Önskan att i möjligaste mån försona de båda språkgrupperna har äfven varit bestämmande för det senare läraremötets uppfattning. I den skrifvelse, som å detta mötets vägnar tillstälts Direktionen, säges bl. a.: „Delade på språklig grund i tvänne läger skulle såväl lärare som elever från de skilda grupperna bli främmande för hvarandra och antagonismen dem emellan, hvad eleverna vidkommer, redan från barndomen inplantas — — —. De stridigheter, som med hänsyn till de olika språken någon gång särskildt under den allra senaste tiden kommit till synes mellan en del lärare och lärarinnor, måste väl få anses till stor del stå i samband med säregna tidsförhållanden och således vara af tillfällig natur samt kunna redan af sådan orsak icke utgöra en tillräklig grund för en tudelning af stadens folkskolor i språkligt afseende“.

En delning åter på geografisk grund stöter äfven på svårigheter af den art, att hvarje tanke därpå borde få förfalla. En inspektors uppgift är ju ingalunda, såsom namnet kunde gifva vid handen, att endast utöfva inspektion eller med andra ord öfvervaka att lärare och lärarinnor fullgöra sina skyldigheter. En dylik upp-

fattning af inspektors åligganden vore egnad att göra denne till en funktionär, som kontrollerade arten af enhvars pliktuppfyllelse och arbetsresultat, då hans främsta uppgift fastmer måste vara att leda och intressera de personer, som i det dagliga skollifvet skola omsätta de pedagogiska teorierna. Det är inspektor, som skall på grund af vunnit erfarenhet inom eget distrikt och med ledning af folkskoleväsendets utveckling och framåtskridande i andra länder ständigt söka hålla de skolor, som stå under hans närmaste ledning, å nivå med tidens kraf. Han måste genom innovationer i skolorna söka göra rön och iakttagelser i syfte att ernå ett oafbrutet framåtskridande. Det är i regeln närmast på hans förslag, som Folkskoledirektionen vidtager sina förfoganden vid folkskoleväsendets organisation och allmänna gestaltning. Under sådana omständigheter måste på folkskoleväsendet och dess utveckling i hvarje särskild stad tryckas en i viss art egenartad prägel.

Emellertid existerar här, såsom för öfrigt inom hvarje större stad, det förhållande, att såväl lärare som i all synnerhet elever ofta öfvergå från en folkskola till en annan. Huru än en territoriell delning af folkskoledistriktet blefve genomförd, skulle en omflyttning af lärare och lärarinnor från det ena distriktet till det andra ej kunna undvikas, och framförallt komme en öfverflyttning af eleverna i mycket stor utsträckning att ega rum. Erfarenheten ger vid handen att jämförelsevis få af Helsingfors stads folkskolors elever fullfölja sin skolgång inom samma skola. I följd af ett ofta skeende ombyte af bostäder nödgas eleverna mycket allmänt, ingalunda sällan t. o. m. under pågående termin, öfvergå från en skola till en annan. En delning af staden i flere inspektionsdistrikt med olika pedagogisk ledning skulle, så ofta som dessa öfverflyttningar förekomma, själfallet värka hämmande på ett kontinuerligt framåtskridande i skolarbetet, ty en olikhet i lärokurserna och deras tillämpning, i lärometoderna och i skolarbetets anordning öfverhufvud kunde de olika distrikten emellan under inga omständigheter undvikas.

Men inspektor åligger ingalunda endast ledningen af arbetet inom skolorna och utarbetandet af planer för detsamma, till hans skyldigheter höra dessutom ärenden af olikartad natur. Det tillhör inspektor att referera de frågor, som förekomma vid Direktionens sammanträden, att förbereda de utlåtanden, som af Direktionen infordras, att utlåta sig om tjänsters besättande, att föreslå utdelande af understöd åt eleverna och beviljande af resestipendier åt lärare och lärarinnor o. s. v. Hvad under sådana omständigheter följd blefve, om två eller flere inspektorer skulle inför Direktionen söka bevaka sina särskilda intressen, är lätt att tänka sig. En rivalitet och konkurrens mellan de olika distriktens inspektorer kunde icke undvikas; och att ett dylikt förhållande skulle menligt inverka samt till slut omöjliggöra en lugn utveckling af stadens folkskoleväsende är otvifvelaktigt. En omständighet, som äfven förtjänar beaktande, är att folkskoleläkarens och ekonomens samt kanslipersonalens arbete skulle i väsentlig mån försvåras genom konkurrerande anspråk af de olika distriktens inspektorer, särskildt på grund därpå, att perioderna för brådskande arbete öfverhufvud komme att infalla samtidigt för båda distrik-

ten. En dubbel uppsättning af de ifrågavarande funktionärerna vore väl dock ej tänkbar.

Direktionen anser på de grunder, den haft äran framhålla, att hvarje tanke på en delning af stadens folkskoleinspektionsdistrikt borde få förfalla. För att tillmötesgå Herrar Stadsfullmäktiges anmodan fogas emellertid som bilagor till denna skrivelse förslag till delning af distriktet såväl på språklig som på territoriell grund jämte en tablå, utvisande antalet finska och svenska klasser i de olika skolorna.

Emellertid lägga gällande författningar och reglementen intet hinder i vägen för anställande af en adjoint åt inspektor, hvilket Direktionen anser vara det enda sätt, hvarigenom ett nu rådande onaturligt förhållande kunde korrigeras. Då Direktionen hade äran hos Herrar Fullmäktige hemställa om vidtagande af dylik åtgärd, ansåg Direktionen ej skäl föreligga att samtidigt uppgöra ett förslag till instruktion för den nya funktionären, utan afsåg att skrida därtill, sedan under en tid af två år sådan erfarenhet vunnits, som kunde göra förslaget mera detaljeradt och bestämdt. Direktionen, som redan för flere år sedan kommit till insikt om nödvändigheten af en inspektorsadjoints anställande, fann det tillfylles att endast antyda beskaffenheten af adjointens åligganden och formulera desamma på sådant sätt, att det utgjorde det väsentliga af hvad för sådana funktionärer i andra länders stadsfolkskolor finnes stipuleradt. Då emellertid Herrar Fullmäktige af Direktionen infordrat förslag till en arbetsfördelning mellan inspektorn och hans adjoint, har Direktionen förslagsvis uppgjort en instruktion för adjointen och har äran till denna skrivelse bifoga densamma.

Vid uppgörande af detta förslag har Direktionen haft som ögonmärke att för adjointen särskildt föreskrifva biträdande vid själfva inspektionen, för att därigenom åstadkomma en naturlig arbetsfördelning mellan honom och inspektor. Genom anställande af en adjoint, som hufvudsakligen skulle biträda vid inspektionerna, blefve inspektor i väsentlig mån befriad från det mera i detalj gående öfvervakandet af skolarbetet och från instruerandet af de yngre lärarene och lärarinnorna samt de tidt och ofta anställda vikarierna, men han borde själfallet fortsättningsvis genom täta besök i skolorna hålla sig väl underrättad om och utöfva uppsigt öfver det allmänna tillståndet inom skolorna samt de enskilda lärarens och lärarinnornas arbetssätt. Genom en lindring i det egentliga inspektionsarbetet kunde inspektorn mera, än hittills varit möjligt, egna sin tid åt den allmänna organisationen och administrationen af skolorna.

Att för adjointen möjligen föreskrifva inspektion endast af en del skolor samt för inspektor ledningen af de öfriga och sålunda med bibehållande af en odelad inspektorstjänst i alla fall genomföra en viss delning af skolorna mellan dessa två funktionärer vore på de grunder, som ofvan framhållits, fullständigt olämpligt, så mycket mera som själfallet adjointen ej mindre än inspektorn måste göra sig förtrogen ej blott med skolväsendet i dess helhet, utan ock med de enskilda lärarens och lärarinnornas arbete. Direktionen anser sig böra ytterligare framhålla,

att en föreskrift i detalj för adjointens verksamhet allra minst redan nu låter sig göra, men är öfvertygad om ej blott att hans arbete därförutan skall lända skolorna till gagn, utan ock att samarbetet mellan honom och inspektorn, utan att detsamma i alla detaljer föreskrifves och begränsas, skall vara egnadt att befordra folkskoleväsendets i staden utveckling.

Skulle Herrar Stadsfullmäktige dock fatta beslut om inspektionsdistriktets delning vare sig på territoriell eller språklig grund, torde reglementet för folkskolorna böra ändras därhän, att detsamma gäller hvardera eller alla inspektorerna.

Då en delning af distriktet under inga omständigheter torde kunna sättas i värket inom den allra närmaste framtiden, men en omedelbar förstärkning af inspektionen vid skolorna är oafvisligen nödvändig, borde, i händelse delning af distriktet beslutes, en adjoint åt folkskoleinspektorn antagas tillsvidare och intill dess den beslutna delningen hinner genomföras.

På grund af hvad Direktionen haft äran anföra, tillåter sig Direktionen emelertid hemställa det ville Stadsfullmäktige fatta beslut därom:

att en adjoint åt stadens folkskoleinspektor anställles från och med ingången af läsåret 1906—1907;

att för hans verksamhet fastställles ett här bifogadt förslag till instruktion;

att som lön för adjointen bestämles ett belopp af 5,000 mark per år, hvilken ersättning efter fem års tjänstetid ökas med 500 mark och efter ytterligare fem år med enahanda belopp; samt

att hans aflöning för höstterminen 1906 finge utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.

Å Folkskoledirektionens vägnar:

K. R. Wahlfors.

Gustaf Björkman.

*Bilaga N:o 1.***Förslag till instruktion för folkskoleinspektorsadjointen.**

Adjointen, som utses af Stadsfullmäktige på förslag af folkskoledirektionen, åligger närmast att biträda inspektor vid utöfvande af inspektionen i stadens folkskolor, i hvilket afseende det å honom ankommer:

1) att efter samrådan med inspektor utöfva uppsikt öfver undervisning, ordning och disciplin i skolorna; dock är han icke skyldig att under ett läseår åhöra mera än sammanlagdt 700 skoltimmar;

2) att hålla inspektor underrättad om sina iakttagelser och åtgöranden under inspektionerna;

3) att biträda inspektor vid utarbetande af föreskrifter angående undervisningens ordnande, vid uppgörande af förslag till besättande af lärare- och lärarinnetjänster och till antagande af nya läro- och läseböcker samt vid anskaffande af undervisningsmateriel till skolorna;

4) att närvara vid folkskoledirektionens sammanträden, då hans hörande i något föreliggande ärende kan vara önskvärdt; samt

5) att, då inspektor är förhindrad att handhafva sitt embete, träda i hans ställe utan särskildt förordnande af Stadsfullmäktige, dock icke för längre tid än högst en månad, under hvilken tid han åtnjuter skäligen lindring i inspektionsskyldigheten.

Finner adjointen honom af inspektor gifven anvisning olämplig, eger han rätt att hos folkskoledirektionen hemställa om ändring.

*Bilaga N:o 2.***Projekt till delning af stadens folkskoleinspektionsdistrikt på språklig grund.**

I händelse delningen af folkskoleinspektionsdistriktet sker på språklig grund, borde de staden tillhöriga skolbyggnaderna fördelas på följande sätt mellan det svenskspråkiga och det finskspråkiga distriktet:

Det finskspråkiga distriktet borde erhålla den byggnad, som i den närmaste framtiden skall uppföras vid Fabrikgatan, samt folkskolebyggnaderna Kasärngatan 21, Folkskolegatan 2 & 4, i Berghäll 4, Wallgård och Tölö.

Det svenskspråkiga distriktet borde erhålla skolhusen Nikolaigatan 18, Lappviksgatan 6, Rödbergsgatan 10 samt i Fjälldal.

Skulle för det finska distriktets räkning yttermera reserveras de hyrda skollokalererna Robertsgatan 11, Gengatan 7, i Fredriksberg och Hermanstad, vore de finska folkskolornas behof af lokaler för den allra närmaste framtiden behjälpligt tillgodosedt. Dessa klasser, hvilkas antal för närvarande är 134, komma sålunda att hafva till sitt förfogande 84 klassrum. I staden inom tullarna komme emellertid på dessa klassers del endast 47 klassrum, medan klassernas antal redan är 81. I en mycket snar framtid blefve det således nödvändigt att för det finska distriktets räkning uppföra ett nytt hus inom tullarne.

För det svenska distriktets räkning borde åter upphyras ett par skolrum i Fredriksberg samt redan innan delningen genomföres, uppbyggas tre nya skolhus, ett i Berghäll, ett i Tölö samt ett i södra delen af staden, t. ex. ett stenhus i stället för träbyggnaden å skoltomten Rödbergsgatan 10. Till det nya huset i Berghäll skulle öfverflytta de svenska klasserna från skolhuset i Vallgård samt från skolorna i Berghäll. Dessa klassers antal är för närvarande 18. För att hälst för några år framåt motsvara behofvet borde den nya skolbyggnaden inrymma minst 12 klassrum. — I Tölö skola finnas visserligen för närvarande blott 4 svenska klasser. Men då dessa alla äro högre klasser och således i behof icke blott af nödigt antal klassrum utan äfven af särskilda salar för vissa ämnen, särskildt gymnastiksal, vore det icke möjligt att för deras räkning i trakten upphyra en lämplig lokal. Då det ställer sig oekonomiskt att uppföra små skolbyggnader, anser Direktionen fördelaktigast att låta det ifrågavarande huset erhålla större dimensioner än det närmaste behofvet påkallar, d. v. s. detsamma borde bli i det närmaste lika stort som det nyss uppförda skolhuset i Tölö, hvilket omfattar 11 klassrum. — Emedan det antal klassrum, som de svenska klasserna i staden innanför tullarna hade till disposition, annars blefve för litet, när klassrummens antal blefve 30 och klasserna redan nu äro 61, vore slutligen äfven det föreslagna nya skolhuset i södra delen af staden ovilkorligen nödvändigt, och borde detsamma, för att kunna fylla behofvet någon tid framåt, inrymma c. 10 klassrum.

För att en delning af distriktet på språklig grund skall blifva möjlig vore det således af nöden, att inom de allra närmaste åren uppföra tre nya skolhus, inrymmande sammanlagdt c. 30 klasser. Då det visat sig att kostnaderna för ett skolhus är närmelsevis lika med klassrummens antal gånger 20,000 mark kan totalkostnaden för uppförandet af de erforderliga byggnaderna approximativt uppskattas till 600,000 mark. Härtill kommer kostnader för möblering, åskådningsmaterial etc., hvilka kunna antagas stiga till 200,000 à 300,000 mark.

*Bilaga N:o 3.***Projekt till delning af stadens folkskoleinspektionsdistrikt på territoriell grund.**

I händelse Herrar Stndsfullmäktige fatta beslut om delning af inspektionsdistriktet på territoriell grund uppstår närmast frågan om distriktens antal.

Vid afgörandet af denna fråga är det nödvändigt att taga hänsyn därtill, att, ifall man nu stannade vid en tudelning af distriktet, på grund af stadens raska tillväxt och det sannolikt snart skeende införandet af skoltvång en ny delning efter få års förlopp oundgängligen vore af nöden, om man icke vill afstå från den garanti för en tidsenlig utveckling, som ett flitigt samarbete mellan skolornas ledning och de enskilda lärarne och lärarinnorna innebär.

Det tredje distriktet komme då att bestå af delar af tvänne distrikt, hvilka förmodligen redan hunnit utveckla sig i divergerande riktningar. Ett assimilationsarbete skulle förestå, undervisningen måste på det ena eller på båda hållen ledas in i nya banor och fara skulle föreligga, att distriktets skolförhållanden för en tid skulle bringas ur jämvikten. På grund häraf anser sig Direktionen, i syfte att så vidt möjligt för en längre framtid trygga folkskolornas jämna och lugna utveckling, böra föreslå, att, om öfverhufvud en territoriell delning af distriktet skall ega rum, det samma direkt skulle delas i tre delar.

Ett af de tre distrikten, kalladt *Helsingfors södra folkskoleinspektionsdistrikt*, borde omfatta 1, 3, 5, 6, 7, 8 och 9 stadsdelarna, 2 stadsdelen med undantag af det område, som begränsas af Brunns-gatan i norr och södra delen af Mikaelsgatan i öster, samt Broholmen och Sveaborg; ett annat, kalladt *Helsingfors västra folkskoleinspektionsdistrikt*, borde omfatta 4 stadsdelen, sydvästra delen af 3 stadsdelen till Brunns-gatan i norr och södra delen af Mikaelsgatan i öster samt området väster om Järnvägslinien ända till Fredriksberg; det tredje distriktet åter, kalladt *Helsingfors norra folkskoleinspektionsdistrikt*, borde omfatta 10 stadsdelen med undantag af Broholmen, 11 stadsdelen, området norr om dessa stadsdelar och öster om järnvägslinien samt Fredriksberg. Till södra distriktet komme sålunda, enligt folkskoleklassernas dislokation i detta nu, att höra skolorna vid Nikolaigatan 18, Mariegatan 24, Gengatan 7, Kasärngatan 21 och 2, Robertsgatan 11 och Rödbergsgatan 10 eller sammanlagdt 85 klasser, till västra distriktet skolorna vid Folkskolegatan 2 & 4, Andregatan 13, Lappviksgatan 6, i Fjälldal, Tölö och Humleberg eller sammanlagdt 75 skolklasser, till det norra distriktet slutligen skolorna i Berghäll 2 och 4 linien, Vallgård, Hermanstad och Fredriksberg eller sammanlagdt 60 klasser. Den ojämna fördelningen af klasserna mellan de olika distrikten motiveras i någon mån deraf, att inom södra distriktet, där klassernas antal blefve störst, skolorna öfverhufvud äro belägna nära

hvarandra och kommunikationerna goda — blott med hänsyn till den sannolikt snart återupprättade, jämförelsevis obetydliga skolan å Sveaborg komme ett undantag att yppa sig — medan västra distriktet i fråga om afstånd och kommunikationer blefve något ofördelaktigare och norra distriktet, som skulle omfatta det minsta antalet klasser, allra ofördelaktigast; dock är den ifrågavarande fördelningen berättigad framför allt på den grund, att man kan vänta sig den snabbaste ökningen af folkskoleklassernas antal i norra distriktet där arbetarebefolkningens numerär förmodligen kommer att tillväxa snabbast, en något långsammare i västra och den långsammaste i södra distriktet.

För den händelse att Herrar Stadsfullmäktige dock skulle föredraga att tillsvidare indela staden i blott tvänne distrikt framom en omedelbar indelning i trenne har Direktionen äran framställa följande förslag.

Det ena distriktet, benämndt *Helsingfors östra folkskoleinspektionsdistrikt*, borde omfatta 2 stadsdelen med undantag af den del, som begränsas af Mikaelsgatan i öster och Brunngatan i norr, hela 1, 3 och 8 stadsdelarna samt hela stadens område norr om Långa bron och öster om järnvägslinien, det andra distriktet, benämndt *Helsingfors västra folkskoleinspektionsdistrikt*, 4, 5, 6, 7 och 9 stadsdelarna, den del af 2 stadsdelen, som begränsas af Mikaelsgatan i öster och Brunngatan i norr, hela stadens område väster om järnvägslinien samt Sveaborg.

Enligt folkskoleklassernas nuvarande dislokation komme det förstnämnda distriktet att omfatta skolorna vid Nikolaigatan 18, Kasärngatan 21, Mariegatan 24, Gengatan 7, i Berghäll 2 och 4 linien, Vallgård och Hermanstad eller sammanlagdt 115 klasser, det senare skolorna vid Folkskolegatan 2 & 4, Andregatan 13, Lappviksgatan 6, Rödbergsgatan 10, Kasärngatan 2, i Tölö och Fredriksberg eller sammanlagdt 105 klasser.

Bilaga N:o 4.

Tablå, utvisande antalet finska och svenska klasser i Helsingfors folkskolor.

	Finska gossklasser	Svenska gossklasser	Finska flickklasser	Svenska flickklasser	Finska lägre	Svenska lägre	Finsk fortsättningsklass	Svensk fortsättningsklass	Finsk hjälpklass	Svensk hjälpklass	Finsk förberedande	Svensk förberedande	Summa	Klassrum	Skolkök	Handarbetsrum eller rit-sal	Gymnasieksal	Rum för undervisning i naturlära.	Slöjdsal	Summa undervisnings-salar
Nikolaigatan ¹⁾	8	5	8	8	2	2	—	1	—	—	—	—	34	17	1	1	1	1	2	23
Fjälldal	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	2
Kasärngatan 21	4	6	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	18	9	—	—	—	—	2	12
Andregatan	5	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7	5	—	—	1	—	—	6
Robertsgatan	—	—	—	—	10	6	—	—	—	—	1	1	18	9	—	—	—	—	—	9
Folkskolegatan	8	8	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	30	15	—	—	1	—	1	17
Lappviksgatan	—	—	7	3	7	3	—	—	—	—	—	—	20	10	—	—	1	—	—	11
Rödbergsgatan	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—	3
Kasärngatan 2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1
Mariegatan	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	2
Gengatan	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	3	3	1	—	—	—	—	4
Berghäll IV	—	—	—	—	8	4	—	—	—	—	—	—	12	6	—	—	—	—	—	6
” II	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	8	6	—	—	—	—	—	6
Töle	4	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12	11	—	1	1	1	2	16
Humbleberg	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2
Hermanstad	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1
Vallgård	8	4	8	5	5	4	—	—	—	—	—	—	34	16	—	—	1	—	1	18
Fredriksberg	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	2
Fabrikskatan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	1	1	1	1	15
Summa	37	26	41	28	53	29	1	1	1	1	1	1	220	131	2	3	8	3	9	156

¹⁾ De mörkare siffrorna ange stadens egna skolhus.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

Hälsovårdsnämndens framställning om vidtagande af förberedande åtgärder för uppförande af ett kommunalt slakthus samt anläggning af ett kreaturstorg.

HÄLSOVÅRDSNÄMDEN

i

Helsingfors.

*Helsingfors**den 1 Mars 1906.**Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.*

N:o 30.

Den 30 maj 1891 biföllo Stadsfullmäktige till en af Hälsovårdsnämnden gjord framställning om tillsättande af en tillsyningsman för kontrollerande af all å slaktinrättningen försiggående slakt, hvarigenom ett första om ock ringa steg för åstadkommande af köttkontroll i Helsingfors stad blef taget. Men då Nämnden ansåg det ur sanitär synpunkt vara nödvändigt att en obligatorisk kontroll af *allt* det i staden till salu hållna köttet med görligaste första infördes och enär en sådan kontroll kunde fås till stånd endast under förutsättning af att allt det kött, som förekom i handeln i staden, härrörde från djur, hvilka blifvit slaktade å en offentlig under hälsovårdsmyndighets kontroll stående slaktinrättning, fann Nämnden att äfven här likasom i andra kulturländer slakthustvång borde påbjudas. Att förvärliga detta fanns dock vara förenadt med stora svårigheter och så betydande kostnader att sakens realiserande ansågs tillsvidare böra uppskjutas och nöjde sig Nämnden därför med att i skrifvelse af den 4 maj 1896 endast hemställa om vidtagande af särskilda provisoriska åtgärder i samma syfte.

Frågan om dessa sistnämnda åtgärder slutbehandlades af Stadsfullmäktige den 29 september 1896, men frågan om huruvida och på hvad sätt en obligatorisk köttkontroll kunde införas, öfverlämnades samma dag till behandling af ett utskott. Sedan detta utskott i december 1901 till Stadsfullmäktige inkommit med sitt betänkande, beslöto Stadsfullmäktige den 14 januari 1902, utom annat: att hos Kejsarliga Senaten hemställa att i proposition till ny näringslag måtte införas bestämning i syfte att för stadskommun möjliggöra införande af slakthustvång med afgifter för kontrollen;

att lämna frågan om införande af obligatorisk köttkontroll beroende intill dess i Helsingfors införts en tidsenlig kommunal slaktinrättning;

att anmoda Drätselkammaren föreslå lämplig plats, som kunde reserveras för uppförande af en slaktinrättning jämte kreaturstorg, till hvilken järnvägsspår och vattenledning måste kunna föras; samt

att, såsnart stadens tillgångar pröfvades medgifva uppförandet af en kommunalslaktinrättning, utsända lämplig person för att på stadens bekostnad i utlandet taga kännedom om dylika inrättningar samt med berättelse därom och förslag i saken sedermera till Fullmäktige inkomma.

Sedermera har stadsingenjören G. Idström för Nämnden anmält att stadens Byggnadskontor af Drätselkammaren fått i uppdrag att föreslå plats för det ifrågasatta kommunala slakthuset jämte kreatursmarknadstorg. Då stadsingenjören Idström tillika anhållit att några personer af Nämnden blefve anmodade att vid förslaget uppgörande och frågans behandling i öfrigt vara honom behjälpliga, har åt förste stadsläkaren, professorn W. Sucksdorff och stadsveterinären Oskar Lindström uppdragits att deltaga uti nämnda arbeten; och hafva bemälda herrar numera till Nämnden inkommit med af dem affattadt utlåtande i ärendet. I detta utlåtande, som Nämnden anhåller få härjämte öfversända, framhålles: att det enda å stadens afhysta marker belägna område, som blefve lämpligt för ett slakthus och kreatursmarknadstorg, är beläget öster om östra chaussén omedelbart norr om bibanan till Sörnäs; att af sagda område endast tvänne tomter söder om Värkstadsgatan äro försålda i och för bedrivande af fabriksrörelse, men samtliga norr om nämnda gata befintliga kvarter ännu disponibla; att dessa kvarter — N:ris 274, 275, 278 och 279 — jämte mellanliggande gator borde sammanslås, hvarigenom ett c:a 60,000 kvm. stort område, hvilket ej allenast skulle erbjuda tillräckligt utrymme för såväl slakthus som kreaturstorg utan äfven möjliggöra framtida utvidgningar, skulle erhållas; och att de invidliggande kvarteren N:ris 272, 273, 276 och 277, hvilka för närvarande äro utarrenderade, äfven framdeles borde blott arrenderas och ej försäljas för att kunna vara disponibla för utvidgning af slakthuset eller för andra kommunala behof. Vidare lemnas i utlåtande särskilda uppgifter om antalet af för slakthuset nödiga byggnader, sifferuppgifter m. m.

Hvad nu först beträffar platsen för det tillernade slakthuset med kreaturstorg, så är Nämnden i allo ense med hvad i utlåtandet framhållits. Beträffande åter de för slakthuset nödvändig ansedda byggnaderna m. m., så har Nämnden ej ansett sig hafva anledning att ingå på en närmare pröfning af dem eller i allmänhet göra framställning beträffande några detaljer i denna fråga förrän den utredning om kommunala slaktinrättningar i utlandet och därmed sammanhängande frågor, hvilken Stadsfullmäktige ansett böra anskaffas, föreligger. I sammanhang härmed ville Nämnden dock, på det att denna omfattande fråga måtte vinna en så fullständig utredning som möjligt, vördsamt framhålla nödvändigheten af en sådan komplettering af Stadsfullmäktiges ofvanomförmälda beslut, att icke en, utan två personer, af

hvilka den ena borde vara en arkitekt och den andra en hygieniker eller veterinär, finge i uppdrag att i utlandet studera där anlagda kommunala slakthus och i sammanhang med desamma stående inrättningar.

På grund af hvad Nämnden här ofvan haft förmånen framhålla anhåller Nämnden vördsamt få hemställa att Stadsfullmäktiga ville besluta:

att kvarteren N:ris 274, 275, 278 och 279 i 10:de stadsdelen af denna stad måtte, jämte mellanliggande gator, reserveras till plats för uppförande af ett kommunalt slakthus samt anläggning af till detsamma hörande kreaturstorg;

att de för närvarande utarrenderade kvarteren N:ris 272, 273, 276 och 277 icke måtte försäljas utan förbehållas staden för eventuel utvidgning af slakthuset eller annat kommunalt behof;

att uppdraga åt tvänne personer, — en arkitekt och en hygieniker eller veterinär — att införskaffa den utredning om slakthus å utrikes orter, som Stadsfullmäktige tidigare ansett nödig.

Slutligen ville Nämnden meddela att stadens kontrakt med det bolag, som för närvarande disponerar öfver härvarande slaktinrättning, utgår med år 1910, hvarför alla de vidtomfattande åtgärder, som äro nödvändiga för genomförande af förslaget i fråga, borde vara derförinnan slutförda.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Undertecknade, som erhållit i uppdrag att till Hälsovårdsnämnden inkomma med yttrande rörande ett ifrågasatt kommunalt slakthus jämte kreatursmarknadstorg, få i anledning häraf vördsamt anföra följande:

Ett slakthus bör anläggas och placeras med hänsyn fästad ej allenast till de fordringar, hvilka ur sanitär synpunkt äro att ställa på detsamma, utan i lika hög grad med beaktande af praktiska och kommersiella intressen. Möjligheten att sammanjämka dessa högst olikartade fordringar beror hufvudsakligast på läget och beskaffenheten af den plats som för anläggningen anvisas och torde därför en kort redogörelse öfver förenämnda fordringar böra gifvas förrän den af oss tilltänkta platsen för anläggningen underkastas dryftning.

De sanitära fordringarna äro:

att platsen icke ligger i omedelbar närhet till bebyggda stadsdelar;

att slakthuset placeras utom stadens utvecklingsrayon;

att platsen för anläggningen är torr och möjlig att med lätthet afvattna antingen genom anslutning till förefintligt kloaksystem, eller ock genom anläggning af en särskild för slaktinrättningen afsedd kanalisering;

att spillvattnet underkastas rening förrän detsamma afledes till öppet vatten, samt

att slaktinrättningens samtliga byggnader och synnerligast de för slakt eller stallsrum afsedda äro luftiga, väl ventilerade och isolerade från underliggande mark för förebyggande af grundens förorenande.

Ur praktisk synpunkt fordras åter:

att slakthuset är placeradt så nära som möjligt intill stadens affärscentrum;

att slaktinrättningen är belägen omedelbart invid en trafikled;

att platsen för anläggningen skall kunna ansluta till järnvägsspår;

att platsen om möjligt ligger i närhet af hamn med för lossning af boskap lämpligt anordnade bryggor eller kajer;

att kreatursmarknadstorget förlägges omedelbart invid slaktinrättningen samt slutligen

att terrängförhållandena äro någorlunda gynnsamma.

Ytterst bör anmärkas att den areal, som, för städer med innevånareantalet öfverstigande 50,000, erfordras för ett kommunalt slakthus, beräknas till 0,25 kvm. per person samt att kreatursmarknadstorget bör uppgå till en vidd motsvarande c:a 0,15 kvm. per person. För en stad med 100,000 innebyggare skulle alltså för dessa anläggningar gemensamt böra anvisas ett område af inalles 40,000 kvm.

Såsom af det ofvansagda framgår äro fordringarna på den plats, som kan för slakthusanläggningar godkännas, af mångfaldig art och i vissa afseenden hvarandra t. o. m. konträrt motsatta. Redan vid en flyktig granskning af stadsplanen torde framgå att knappast någon af dessa fordringar kunna fyllas af för tillfället disponibla områden inom den egentliga staden. Återstå således blott de ännu obebyggda dels indelade, dels till indelning föreslagna områdena i nordvest och nordost, eller slutligen någon plats inom stadens utmarker. Dock torde dessa sistnämnda kunna lämnas utan afseende, enär desamma ligga på ett så betydande afstånd från stadens trafikcentrum att de reden på denna grund ej kunna för ifrågavarande ändamål godkännas.

Området nordvest om staden eller den s. k. Tölöstadsdelen, inom hvilken för öfrigt det nuvarande slakthuset är beläget, skulle visserligen hafva att erbjuda en för ändamålet lämplig plats, norra delen af Sandudd, därest nämligen förutsättas kunde att Stadsmyndigheterna vore benägna att ej mindre uppoffra nödigt utrymme för slakthusanläggningen ifråga inom en stadsdel, hvarest tomtvärdet sannolikt kommer att blifva ganska högt, än vidtaga de af anläggningen betingade betydande förändringarna i den nyligen af Stadsfullmäktige godkända stadsplanen, men då detta knappast torde kunna påräknas och särskilda andra omständigheter, s. s. svårigheten att anordna spårförbindelse m. m., tala emot slakthusets förläggande till Tölöområdet måste äfven detta lämnas ur räkningen. Vidkommande platsen för det nuvarande slakthuset torde i förbigående böra framhållas att denna ej kan för en modern anläggning ifrågakomma, enär terrängförhållandena äro ytterst ogynnsamma och en utvidgning af dess knappa, blott 12,000 kvm. omfattande område ej är tänkbar utan alltför genomgripande förändringar i den för Tölöstadsdelen upprättade planen.

Beträffande åter stadens nordöstra områden d. v. s. Berghäll, Ås m. fl. torde utan vidare utläggning vara klart att dessa ej lämpa sig för en anläggning af ifrågavarande art. Samma är förhållandet med trakterna norr om Sörnäs bibana och vester om Östra Chausséen, enär desamma, för såvidt undertecknade kunnat finna, ovilkorligen böra reserveras för framtida bostadsanläggningar. Öster om Chausséen och omedelbart norr om sagda bibana påträffas däremot det enligt vår åsigt enda område, som kan för ett slakthus ifrågakomma och detta område vore den till fabriks-tomter indelade trakten emellan Sörnäs tukthus i vester och vägen till Sörnäs bryggeri i öster.

Af sagda område äro endast tvänne tomter söder om Verkstadsgatan försålda i och för bedrifvande af fabriksrörelse, medan samtliga norr om nämnda gata befintliga kvarter äro disponibla. Genom att sammanslå dessa kvarter (N:ris 274, 275, 278 och 279) jämte mellanliggande gator erhöles ett c:a 60,000 kvm. stort område, som ej allenast skulle erbjuda tillräckligt utrymme för såväl slakthus, som kreatursmarknadstorg, utan äfven möjliggjorde framtida utvidgningar.

Fördelarna med denna plats vore:

1) ett från människoboningar afskildt läge, utan att dock afståndet till stadens trafikcentrum vore öfverhöfvan stort;

2) invidliggande områden blifva med sannolikhet aldrig upplåtna för bostadsanläggningar, enär dessa områden otvifvelaktigt måste framdeles lika som nu anvisas för handelns och trafikens eller andra allmänna behof;

3) järnvägsförbindelse i anslutning till Sörnäs bibana erhålles med lätthet, likaså förbindelse med hamn;

4) terrängförhållandena äro gynnsamma och kanalisering af området lätt genomförbar.

Förenämnda plats skulle således i hufvudsak fylla alla här ofvan uppräknade hygieniska och praktiska fordringar och tillåta vi oss förty hos Hälsovårdsnämnden föreslå

det ville Nämnden hos Stadsfullmäktige hemställa om att kvarteren N:ris 274, 275, 278 och 279 i 10:de stadsdelen måtte jämte mellanliggande gator reserveras för anläggning af ett kommunalt slakthus med tillhörande kreatursmarknadstorg samt ytterligare

att de invidliggande kvarteren N:ris 272, 273, 276 och 277, hvilka för närvarande äro utarrenderade, äfven framdeles måtte blott arrenderas och icke försäljas, enär sagda ytor kunna vara af behofvet påkallade för utvidgning af det tillernade slakthuset eller ock användbara för andra kommunala behof.

Beträffande de inom en modern slaktinrättning erforderliga särskilda byggnaderna och deras detaljanordning torde någon specialutredning icke vara i detta sammanhang af nöden. Vi tillåta oss blott nämna att följande byggnader böra därstädes förekomma nämligen:

1) nödiga stallsbyggnader; 2) slakthus, hvaraf bör finnas ett för storboskap, ett för kalffvar och får, ett för svin och ett (mindre) för nedslaktande af sjuka djur; 3) lagerrum utrustade med kylanordningar; 4) ränttvättningsrum och 5) byggnader för uppbevarande af hopad spillning.

För rörelsens bedrivande erfordras ytterligare ett maskin- och ångpannehus; en byggnad inrymmande tvätt- och uppehållsrum för förmän och betjening samt en förvaltningsbyggnad. Slutligen förekommer å marknadstorget vanligen en börsbyggnad, ehuru af mindre dimensioner.

För att vid projekterandet af förenämnda byggnader kunna träffa de rätta dimensionerna bör ovilkorligen utredning föreligga öfver antalet djur, som skola i inrättningen årligen nedslaktas. Den utredning undertecknade lyckats i detta afseende avvägbringa är dock ej att betrakta såsom fullt exakt, enär förteckning öfver till Helsingfors levererade slaktdjur förts endast å Helsingfors Slaktinrättning, hvarest

blott c:a $\frac{1}{4}$ af stadens årsbehof tillgodoses. Inom slaktinrättningen hafva nämligen under år 1905 nedslaktats:

Hästar	32 st.
Storboskap	6,550 „
Kalfvar och får	158 „
Svin	1,290 „
	<hr/>
	Summa 8,030 st.

medan den totala konsumtionen uppskattats till c:a 35,000 djur per år, däraf största delen storboskap.

För jämförelse må meddelas att, enligt tyska uppgifter, en stad om 100,000 innevånare beräknas konsumera per år: 12,000 st. storboskap, 35,000 st. kalvar och får samt 18,000 st. svin.

För att Nämnden må kunna bilda sig en uppfattning om de kostnader anläggningen af ett kommunalt slakthus jämte kreatursmarknadstorg komme att medföra tillåta vi oss nämna att det under åren 1891—92 uppförda slakthuset i Halle a. S., beräknadt för ett innevånareantal af 120,000 och omfattande jämte kreatursmarknadstorget en tomtareal af 49,500 kvm. uppgick till en totalkostnad af Rmk. 2,100,000: — hvaraf 639,400: — belöpte sig å kreaturstorget och därå uppförda byggnader.

En situationsplan öfver den af oss föreslagna platsen för det i Helsingfors tillernade slakthuset bifogas härjämte.

Helsingfors, den 14 Februari 1906.

Oscar Lindström.

Vilh. Sucksdorff.

G. Idström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

Berättelser öfver Helsingfors Utskänkningsaktiebolags
och Helsingfors Utminuteringsaktiebolags verksamhet under
år 1905 jemte revisionsberättelser.

**Berättelse om Helsingfors Utskänkningsaktiebolags verk-
samhet år 1905, afgifven till bolagsstämman den
21 april 1906.**

Bolagets rörelse för året bedrefs i fem värdshus af tredje klass, ett värdshus af andra klass, ett värdshus, å Högholmen under sommaren, af första klass och tre utminuteringsställen samt tre nykterhetsvärdshus, två i staden och det tredje å Fölisön under sommaren. — För utskänknigen uppköptes:

	Inköpspris	Försäljnings- pris	Bruttovinst
49,072 liter bränvin, som kostade . . . . . <i>My.</i>	60,642 70		
såldes till . . . . . "		147,216 —	
och således gaf en bruttovinst af . . . . . "			86,573 30
40,804 korgar helflaskor och 3,991 korgar half- flaskor öl samt 133 korgar halfflaskor porter, som tillsammans kostade . . . . . <i>My.</i>	221,469 50		
såldes för . . . . . "		316,227 60	
och alltså afkastade i bruttovinst . . . . . "			94,758 10
samt 2,106 liter konjak jämte viner, likörer och punsch, som köptes för . . . . . <i>My.</i>	13,608 73		
såldes till . . . . . "		22,424 60	
och således gafvo en bruttobehållning af Genom utminuteringen såldes bränvin och sprit, som kostat . . . . . <i>My.</i>	674,789 —		
för en sammanlagd summa af . . . . . "		881,066 —	
och alltså lämnade en behållning, stor Nykterhetsvärdshuset å Fölisön inbragte och i räntor inflöto under året . . . . . <i>My.</i>			206,277 — 706 01 10,323 23
Summa inköpspris . . . . . <i>My.</i>	970,509 93		
försäljningspris . . . . . "		1,366,934 20	
och bruttovinst . . . . . "			407,453 51

Utgifter under året voro:

aflöningar	<i>My.</i>	66,884: 30
hyror	„	64,926: 66
diverse omkostnader	„	47,588: 45
arrenden	„	5,967: 35
utskylder	„	6,245: 24
för inventarier	„	1,549: 71
förlust å tvänne nykterhetsvårdshus	„	2,610: 54
	<u>Summa utgifter</u> <i>My.</i>	<u>195,772: 25</u>

Då från bruttoinkomsten	<i>My.</i>	407,453: 51
afdrages summa utgifter	„	<u>195,772: 25</u>
återstår en nettobehållning af	<i>My.</i>	211,681: 26

hvarifrån afgå:

6 % å aktiekapitalet, 30,000 mark	„	<u>1,800: —</u>
samt från återstoden	<i>My.</i>	209,881: 26
2 % till reservfonden	„	<u>4,197: 63</u>
hvarefter af det återstående beloppet	„	205,683: 63
$\frac{3}{5}$ tillfalla kommunen med	<i>My.</i>	123,410: 18
och $\frac{2}{5}$ statens kommunika- tionsfond med.	„	<u>82,273: 45</u>
	<u><i>My.</i></u>	<u>205,683: 63</u>

Såsom i berättelsen öfver bolagets verksamhet år 1904 redan omnämndes, tilläts bolaget omsider den 1 februari sistlidet år åter öppna sitt förnämsta vårdshus, i N:o 11 vid Östra Henriksgatan, hvilket genom polisens egenmäktighet utan skäl hållits stängdt i mer än fyra månader. I närheten af ifrågavarande vårdshus finnes en försäljning af s. k. svagare rusdrycker, och flere af dess kunder hade för sed att, sedan de där gjort sina uppköp, på den till gården hörande gårdsplanen förtära de köpta varorna, hvarför i vårdshusets närhet druckna personer ofta voro synliga, en omständighet, hvilken af poliskammaren äfven åberopades såsom skäl för stängningen af bolagets vårdshus. Till förekommande af berörda ofog fann direktionen sig föranlåten anställa en tillsyningsman, åt hvilken gårdens disponent efter träffad öfverenskommelse upplät hyresfri lokal; och har sedan dess någon störing af ordningen i närheten icke vidare förekommit.

Äfven i bolagets öfriga vårdshus och i deras närhet har önskvärd ordning genom tillsyningsmännens omsorg och allt mera förvärfvade vana upprätthållits. För konstaterande af denna ordning har direktionen i sin helhet, i likhet med hvad

under föregående år jämväl skett, upprepade gånger besökt utskänknings- och utminuteringsställena, utom att enskilda direktionsledamöter tid efter annan i värds- husen för samma ändamål aflagt besök. Om intrycken af dessa besök heter det i direktionens protokoll: direktionen kunde på alla ställen öfvertyga sig om, att syn- nerligen god ordning rådde, äfvensom att den till salu erbjudna maten syntes vara väl tillredd och smaklig; och i ett annat protokoll: hvad beträffar ordningen å värdshusen, kunde direktionen likasom förut till sin tillfredsställelse konstatera, att densamma på alla ställen måste betecknas såsom mönstergill; detta oaktadt tilloppet af besökande på alla utskänkningsvärdshus var synnerligen stort. — Då förtjänsten för ordningens upprätthållande å värdshusen i främsta rummet tillkom- mer tillsyningsmännen, fann direktionen allt skäl förefinnas att bevilja dem ansökt lönetillskott af tvåhundra mark per år, helst samma slags befattning i åtskilliga lan- dets städer var bättre aflönad. — Ansökt löneförhöjning af femtio mark i månaden beviljades under året jämväl föreståndaren för Högholmens djurgård för den ord- ning och samvetsgrannhet han ådagalagt vid skötandet af ekonomin för djurgården. I sammanhang härmed må nämnas, att arbetarne å Högholmen, i likhet med sta- dens öfriga arbetare, hvilka deltagit i den såkallade storstrejken, tillerkändes lön äfven för strejktiden. — Åt alla tillsyningsmän, som varit mer än ett år i bolagets tjänst, beviljades under sommaren två veckors ledighet, hvarunder vikarier i till- räckligt antal för dem anställdes.

Förbindelsen mellan staden samt Högholmen och Fölisön underhölls jämväl sistliden sommar af Helsingfors ångslupsaktiebolag mot en subvention af 2,500 mark.

Restaurationen å Högholmen förestods under sommarmånaderna af hr Ver- ner Ax. Å holmen utfördes under sommaren betydande arbeten. Den under före- gående år planlagda buren för sälar å holmens norra sida var färdig vid sommarens början, och befanns vid verkställd afsyning arbetet vara utfördt väl och med syn- nerlig omsorg. Åt fabrikanten Vigg, som levererat sälburen, lämnades nu i upp- drag att jämväl uppföra en ny inhägnad för älgar, öster om hjortburarna, och blef detta arbete, som kräfde en totalkostnad af 2,400 mark, fullfärdigt till af- syning före sommarens utgång. För de af grufingeniören O. Trüstedt till Hög- holmen förärade mineralierna uppläts den å öns sydvästra sida uppförda pavil- jongen, och beslöts, att detta nya museum skulle hållas för den besökande allmän- heten öppet alla dagar tre timmar före och tre timmar efter middagen samt öfver- vakas af en för ändamålet antagen kvinnlig person och skyddas mot okynne genom lämpliga försiktighetsåtgärder. Stället blef sedan under juli—september månader mycket besökt. På Högholmen, likasom äfven å Fölisön, tilläts, i likhet med hvad förut om sommaren varit fallet, mot fastställd, på förhand erlagd låg afgift försäljning af frukt och konfekturner samt användning af fonografer och uppvisning af automater. Äfven å Fölisön utfördes under sommaren särskilda arbeten, mest väg- och plananläggningar, och befunnos de vid direktionens å dem i slutet af

augusti verkställda syn vara genom ordningsmannens å holmen Vallins om tanke och tillsyn med vanlig omsorg fullbordade.

För underhåll af anläggningarna å Högholmen och Fölisön samt bekostande af ledare och arbetare å dessa holmar hade hrr stadsfullmäktige för året anslagit en summa af 35,000 mark.

Renadt bränvin har till bolaget under året levererats från Nääs Spritfabriks Aktiebolag, Lahtis Bränneri Aktiebolag, Maexmontans Spritaktiebolag och Sandviks Spritfabriks Aktiebolag gemensamt för 1 mark 20 p:ri per liter, eller samma pris, till hvilket varan året förut levererades, och har leverantörernes ombud, Sandviks Spritfabriks Aktiebolag städe genom ferm expedition fullgjort åtagandet.

I öfverensstämmelse med stadsfullmäktiges därom uttalade önskan ha bolagets såväl utskänknings- som utminuteringsställen från medlet af oktober månad varit stängda från kl. 12 dagen före sön- och högtidsdagar.

I direktionen har fråga därom väckts, att sådan förändring i bolagets stadgar skulle vidtagas, att vinsten från utskänkningen af svagare alkoholdrycker och öl skulle i enlighet med gällande författningar tillfalla uteslutande staden, och har förslag till sådan ändring af stadgarna blifvit inom direktionen uppgjort.

På förslag af styrelsen för Viborgs Utskänkningsaktiebolag inbjödo direktiönerna för Helsingfors Utskänknings- och Helsingfors Utminuteringsaktiebolag representanter från samtliga spritförsäljningsbolag i landets städer till ett gemensamt möte i Helsingfors den 13 november för öfverläggning om gemensamma angelägenheter, och infunno sig till detta sammanträde delegerade från åtskilliga bolag i landsortsstäderna.

Den under loppet af året sväfvande monopolfrågan föranledde direktionen att sända till Sverige några af sina ledamöter för att taga noga kännedom om monopolväsendets utveckling i Stockholm och Göteborg. Då frågan på våren väcktes, förklarade sig ledamoten O. T. Widerholm benägen att härutinnan tillmötesgå direktiörens åstundan, alldenstund han var tvungen att i andra angelägenheter besöka Stockholm. Han afgaf vid återkomsten ock berättelse om hvad han i saken inhämtat; men hans krafter, försvagada förut, aftogo efter resan allt mera, och den 20 november sistlidet år gick han ur tiden. Då utöfver det, ledamoten Widerholm i sin berättelsen framhållit, åtskilligt ännu återstod att utreda, åtogo sig undertecknade Lucander och Wasastjerna att tillsammans göra en resa till Sverige för inhämtande af hvad som ur Widerholms berättelse icke framgick.

Under den tid af oro och osäkerhet man i Helsingfors mot slutet af sistlidet år upplefde ansåg direktionen sig böra för en kostnad af 396 mark per år anordna om nätterna vakthållning för bolagets tre gårdar af det nybildade skyddsbolaget Säkerhetsvakt.

Före årets utgång anmälde bolagets andre kontrollör, öfverste Ivar Gordie, att han för öfvertagande af annan befattning såg sig föränlåten afgå ur bolagets tjänst. Likaledes tillkännagaf föreståndaren för Högholmens och Fölisöns plan-

teringar, trädgårdsmästaren J. H. Cedergren, att han önskade från bolagets tjänst afgå, och ansåg sig direktionen böra för Cedergrens sextonåriga plikttrogna tjänst tilldela honom en gratifikation af femhundra mark. Mot hösten afgick ock från sin befattning utskänkningsföreståndarinnan fröken Emma Blomqvist, som under flere år innehåft berörda tjänst.

Till andre kontrollör vid bolaget antog direktionen gardeskaptenen Knut Birger Fogelholm.

I tur att ur bolagets direktion afgå äro undertecknade ledamöter Procopé och Wasastjerna samt ledamotssuppleanten Idström. Ny ledamot efter med döden afgångne O. T. Widerholm bör ock af bolagsstämman i direktionen inväljas. Af fullmäktige äro kommerserådet L. Borgström, handlanden Paul Sinebrychoff och assessorn C. Svibergsson samt fullmäktigsuppleanten A. Sahlstedt berättigade att ur bolagets styrelse utträda. Helsingfors, den 24 mars 1906.

Direktionen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag:

	Viktor Öhberg.	
Aug. Fabritius.	Otto Lucander.	A. Procopé.
Oscar Wasastjerna.		G. Idström.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, hvilka utsetts att revidera Helsingfors Utskänknings Aktiebolags räkenskaper och förvaltning under år 1905, hafva numera slutfört detta uppdrag samt funnit, att räkenskaperna, hvilka förts på ett i allo tillfredsställande sätt, öfverensstämma med oss företedda verifikater och att bokslutet är riktigt uppgjort; hvarför och då skäl till anmärkning mot bolagets förvaltning icke heller förekommit vi hafva äran förorda full ansvarsfrihet åt bolagets direktion för år 1905.

Helsingfors den 28 Februari 1906.

A. F. Sandell.	S. Ehrstedt.	Werner Holmberg.
-----------------------	---------------------	-------------------------

Vinst- & Förlust konto.

Månad	dag			Mark	p:i
Debet.					
1905					
April	28	An Kassa konto	245,464	11	
"	30	" Reservfondens d:o	4,972	74	250,436 85
December	31	" Inventarie d:o d:o	1,549	71	
"	"	" Nykterhetsvårdshuset N:o 1	1,344	85	
"	"	" d:o d:o N:o 2	1,265	69	
"	"	" Aflönings konto	66,884	30	
"	"	" Hyrors d:o	64,926	66	
"	"	" Arrende d:o	5,967	35	
"	"	" Omkostnaders d:o	47,588	45	
"	"	" Utskylders d:o	6,245	24	195,772 25
"	"	" Balans d:o	—	—	211,681 26
			<i>Summa Imf.</i>	—	—
					657,890 36

Månad	dag			Mark	p:i
Kredit.					
1905					
Januari	1	Per Balans konto	—	—	250,436 85
September	30	" Högholmens utskänkning	—	—	6,768 02
December	31	" Ränte konto	10,323	23	
"	"	" Nykterhetsvårdshuset å Fölisön	706	01	
"	"	" Öl & Porter konto	94,902	55	
"	"	" Bränvins konto för Utskänkning	85,394	50	
"	"	" Spirituosa & viners d:o	3,082	20	
"	"	" Bränvins konto för utminutering	206,277	—	400,685 49
			<i>Summa Imf.</i>	—	—
					657,890 36

Balans konto.

		Debet.					
1905							
December	31	An	Reservfondens kapital konto	—	—	38,308	55
"	"	"	Inventarie d:o	—	—	12,115	60
"	"	"	Depositioners d:o	—	—	81,391	08
"	"	"	Sparkasseräknings d:o	—	—	130,113	65
"	"	"	Låne d:o d:o	—	—	30,000	—
"	"	"	Kassa d:o d:o	—	—	176	53
				Summa <i>Fmk.</i>		—	—
						292,105	41

		Kredit.					
1905							
December	31	Per	Aktie kapital konto	—	—	30,000	—
"	"	"	Reserv fondens d:o	—	—	38,308	55
"	"	"	Inventarie d:o d:o	—	—	12,115	60
"	"	"	Vinst & förlust d:o	—	—	211,681	26
				Summa <i>Fmk.</i>		—	—
						292,105	41

Tablå öfver 1905 års vinst & förlust.

	Summa	
	Mark	pi
Inkomst.		
Från Utskänkningsvärdshusen:		
Brutto vinst från Högholmen å 1,816 korgar $\frac{1}{2}$ but. öl, 35 korgar $\frac{1}{2}$ buteljer porter, 800 liter ren., 12 liter sockr. brännvin samt diverse cognac, likörer, viner & punsch	6,768	02
Brutto vinst å 40,804 korgar $\frac{1}{1}$ but., 2,095 korgar $\frac{1}{2}$ but. öl & 98 korgar $\frac{1}{2}$ but. porter	94,902	55
Brutto vinst å 44,050 liter renadt & 4,210 liter sockradt brännvin	85,394	50
Brutto vinst å 1,777 $\frac{1}{2}$ lit. cognac, 25 lit. scherry, 85 lit. port- vin, 20 lit. punsch & 2 fl. likör	3,082	20
		190,147 27
Från Utminuteringsbutikerna:		
Brutto vinst å 476,050 lit. brännvin & sprit	—	—
		206,277 —
Diverse:		
Vinst från Nykterhetsvärdshuset å Fölisön	—	—
Influtna räntor under året	—	—
		706 01
		10,323 23
Summa <i>Små</i>:	—	—
		407,453 51

	Summa	
	Mark	pi
Utgifter.		
Aflöningar	66,884	30
Hyror	64,926	66
Arrenden	5,967	35
Utskylder	6,245	24
Omkostnader	47,588	45
Inventarier	1,549	71
Förlust å Nykterhetsvärdshusen	2,610	54
		195,772 25
Behållning.		
Odisponerad vinst	—	—
		211,681 26
Summa <i>Små</i>:	—	—
		407,453 51

Odisponerade vinsten fördelas på:			
1905 års dividend å aktiekapita-			
let	<i>Små:</i> 30,000: — å 6 %	1,800	—
Afdrag till reservfonden för år			
1905 å	„ 209,881: 26 å 2 %	4,197	63
			5,997 63
Kommunens andel $\frac{3}{5}$ å	„ 205,683: 63	123,410	18
Kommunikationsfondens andel $\frac{2}{5}$ å	„ 205,683: 63	82,273	45
			205,683 63
	Summa <i>Små:</i>	—	—
			211,681 26

Helsingfors, den 31 December 1905.

J. H. Sjöholm.

Revisionsberättelse.

Som utsedd revisor af Helsingfors stads Utskänknings Aktiebolags räkenskaper för år 1905 har jag vid granskningen af Bolagets enskilda räkenskaper för nämnda år funnit desamma till alla delar rediga och omsorgsfullt uppgjorda; hvarför full ansvarsfrihet för desamma torde beviljas.

Till belysande af Bolagets tillstånd, enligt dessa enskilda räkenskaper äro balanserna såväl vid årets in- som utgång här af mig intagna.

Helsingfors den 7 Februari 1906.

A. F. Sandell.

Balans vid årets ingång 1905.

				Mark	pi
		Debet.			
1905					
Januari	1	An Aktie-kapital räkning	—	—	30,000 —
"	"	" Reservfondens d:o	—	—	35,472 27
"	"	" Odisponerad vinst d:o	—	—	316,290 18
"	"	" Högholmens djurgårdsfonds d:o	—	—	347 10
"	"	" Amorteringslånets d:o	—	—	55,076 36
		Summa <i>Imf.</i>	—	—	437,185 91

				Mark	pi
		Kredit.			
1905					
Januari	1	Per Gården N:o 34 vid Fredriksgatan	—	—	55,023 91
"	"	" D:o N:o 3 vid Georgsgatan	—	—	125,312 60
"	"	" Högholmens byggnader	—	—	104,434 23
"	"	" D:o vattenledning	—	—	13,283 82
"	"	" Fölisöns byggnader	—	—	95,883 30
"	"	" D:o djursamling	—	—	10,856 32
"	"	" Sparkasse räkning	—	—	25,347 10
"	"	" Depositions d:o	—	—	6,749 62
"	"	" Kassa d:o	—	—	295 01
		Summa <i>Imf.</i>	—	—	437,185 91

Balans vid årets utgång 1905.

		Debet.			
1905					
December	31	An Gården N:o 34 vid Fredriksgatan	—	—	55,023 91
"	"	" D:o N:o 3 vid Georgsgatan	—	—	125,312 60
"	"	" Högholmens byggnader	—	—	104,434 23
"	"	" D:o vattenledning	—	—	13,283 82
"	"	" Fölisöns byggnader	—	—	95,883 30
"	"	" D:o djursamling	—	—	10,856 32
"	"	" Sparkasse räkning	—	—	21,113 60
"	"	" Depositions d:o	—	—	6,029 66
"	"	" Kassa d:o	—	—	15 24
		Summa <i>Små</i> :	—	—	431,952 68

		Kredit.			
1905					
December	31	Per Aktie-kapital räkning	—	—	30,000 —
"	"	" Reservfondens d:o	—	—	35,472 27
"	"	" Odisponerad vinst d:o	—	—	312,162 01
"	"	" Högholmens djurgårdsfonds d:o	—	—	363 60
"	"	" Amorteringslånets d:o	—	—	53,954 80
		Summa <i>Små</i> :	—	—	431,952 68

Uppgift öfver antalet personer, som besökt Helsingfors utskänkningsaktiebolags utskänkningsställen under år 1905.

	Besökande			Afvisade		
	Före kl. 6 e. m.	Efter kl. 6 e. m.	Summa	Före kl. 6 e. m.	Efter kl. 6 e. m.	Summa
Januari	44,307	23,616	67,923	2,974	2,992	5,966
Februari	53,131	30,094	83,225	4,093	4,236	8,329
Mars	61,382	36,429	97,811	4,685	4,940	9,625
April	55,724	28,128	83,852	4,493	4,089	8,582
Maj	60,033	41,026	101,059	4,543	6,834	11,377
Juni	53,761	37,766	91,527	4,275	6,130	10,405
Juli	67,153	43,182	110,335	4,865	6,045	10,910
Augusti	71,912	49,168	121,080	6,246	7,491	13,737
September	76,450	48,576	125,026	6,383	6,680	13,063
Oktober	63,482	28,560	92,042	5,170	4,274	9,444
November	35,300	14,090	49,390	3,660	2,956	6,616
December	59,622	24,298	83,920	4,416	3,809	8,225
Summa	702,257	404,933	1,107,190	55,803	60,476	116,279

Helsingfors Utminuteringsaktiebolags årsberättelse för år 1905.

Direktionen för Helsingfors Utminuteringsaktiebolag får härmed afgifva följande redogörelse rörande bolagets verksamhet under år 1905.

Rörelsen har under redogörelseåret bedrifvits såsom förut i tvänne utminuteringsställen, belägna det ena i gården N:o 18 vid Vestra Henriksgatan och det andra i gården N:o 33 vid Fredriksgatan, hvilka butiker föreståtts af samma personer, som under närmast föregående år.

Leveransen af för bolagets rörelse nödigt renadt bränvin har intill den 1 Juni 1905 fullgjorts af Lahtis bränneriaktiebolag för ett pris af 1 mk 20 penni för bränvin af 40 % alkoholhalt. För senare delen af redogörelseåret öfvertogs leveransen af Sandviks spritfabriks aktiebolag, hvarvid samma pris gälde.

Under redogörelseåret har försålts 147,542 liter renadt bränvin (185,683 liter år 1904) 67,744 liter kryddadt bränvin (61,650 liter år 1904) samt 10,081 liter sprit (9,807 liter år 1904). Af försäljningen har influtit Fmk 402,234: 15 (Fmk 449,006: 10 år 1904) och har belagets bruttovinst för året utgjort Fmk 105,121: 22 (Fmk 121,159: 60 år 1904).

Fördelad på årets skilda månader har intäkten i finska mark utgjort å utminuteringsstället vid

N:o I
V. Henriksgatan.

N:o II
Fredriksgatan.

	1904		1905		1904		1905	
Januari	18,679	35	18,908	85	9,503	75	9,892	—
Februari	20,466	65	19,095	—	10,123	80	9,196	90
Mars	28,734	40	25,785	75	12,925	80	11,255	55
April	20,994	45	20,217	60	12,610	30	11,984	05
Maj	22,552	05	18,916	75	11,988	10	10,343	10
Juni	26,845	75	25,214	60	14,975	25	13,176	80
Juli	25,258	75	27,078	05	12,314	25	12,097	15
Augusti	27,728	15	24,692	35	12,092	20	12,383	85
September	28,006	85	26,949	45	11,881	75	13,014	—
Oktober	24,452	65	19,398	85	12,015	25	10,536	90
November	24,307	65	11,454	35	10,815	35	6,333	10
December	32,868	25	27,511	90	16,865	35	16,797	25
Summa	300,894	95	265,223	50	148,111	15	137,010	65

Förvaltningen af bolaget har under året påkallat en utgift af 25,656: 96 Fmk (24,042: 75 Fmk år 1904), deraf

hyra för försäljningslokalerna	Fmk	4,280: —
aflöningar	„	11,700: —
arvoden åt direktionen och revisorer	„	3,377: —
utskylder	„	2,892: 32
samt diverse omkostnader	„	3,406: 64
	<u>Summa Fmk</u>	<u>25,656: 96</u>

På hvarje försåld liter belöper sig således af denna kostnad 11,39 penni (9,34 penni år 1904).

Efter afdrag af nyss berörda förvaltningskostnader äfvensom af Fmk 600 i dividender åt aktionärerne i bolaget, utgör disponibla nettovinsten för år 1905 78,864: 26 Fmk (96,534: 85 Fmk år 1904) af hvilket belopp $\frac{3}{5}$ med Fmk 47,318: 56 öfverlemnas till Stadsfullmäktige i Helsingfors, samt återstoden Fmk 31,545: 70 tillhandahålles kommunikationsfonden.

Bolagets ställning vid redogörelseårets slut var:

Tillgångar:

Lager af brännvin	Fmk	2,131: 46
Inventarier	„	877: 32
Depositioner	„	75,000: —
Löpande räkning	„	8,021: 42
Kassa	„	3,434: 06
	<u>Summa Fmk</u>	<u>89,464: 26</u>

Skulder:

Aktiekapitalet	Fmk	10,000: —
Dividender	„	600: —
Nettovinst för år 1905	„	78,864: 26
	<u>Summa Fmk</u>	<u>89,464: 26</u>

Helsingfors, den 17 Mars 1904.

C. Cronstedt.

M. Strukel.
Oscar Lindström.

Carl Nummelin.
J. N. Carlander.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, hvilka utsetts att granska Helsingfors Utminuterings Aktiebolags räkenskaper och förvaltning under år 1905, hafva fullgjort detta uppdrag samt dervid funnit att inkomsterna och utgifterna under året öfverensstämma med oss företedda verifikat, att bokslutet är riktigt uppgjort samt att bokföringen äfven i öfrigt handhafts på ett i allo tillfredsställande sätt. I anseende härtill och då skäl till anmärkning mot bolagets förvaltning icke heller eljes förekommit, få vi förorda bolagets direktion till erhållande af ansvarsfrihet för sagda redogörelseår.

Tillika få vi anmäla att bolagets disponibla nettovinst för år 1905 utgör Fmk 78,864:26, hvaraf Fmk 31,545:70 tillfaller kommunikationsfonden och Fmk 47,318:56 Helsingfors kommun.

Helsingfors den 28 Februari 1906.

S. Ehrstedt.

A. V. Lindberg.

Werner Holmberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

---

*Utskottsbetänkande i fråga om försäljningen af viner
och andra svagare rusdrycker.*

Sedan Stadsfullmäktige fått från Magistraten emottaga nedan omförmälda 65 ansökningar, afseende rättighet till försäljning härstädes af viner och andra svagare rusdrycker under tiden från den 1 juni 1906 till samma dag år 1908, äfvensom t. f. polismästarens yttrande öfver 64 af ansökningarna*), har åt utskottet uppdragits att till Fullmäktige afgifva betänkande i ärendet.

Till undvikande af uppfattningen, att ifrågavarande ärende, som bort vara slutbehandladt af Magistrat och Stadsfullmäktige i så god tid före den 1 nästtändande juni att vederbörande kunnat derförinnan förskaffa sig erforderliga lokaler, skulle af utskottet fördröjts, anser sig utskottet böra framhålla att handlingarna i ärendet af Magistraten i skrifvelse af den 1 sistlidna mars öfverlemnades till t. f. polismästarens utlåtande, att detta utlåtande afgafs den 1 innevarande maj och att handlingarna den 2 dennes tillhandakommo utskottet.

Genom beslut af Stadsfullmäktige, hvarom Magistraten förenat sig, har beträffande handeln med viner och andra svagare rusdrycker för perioden den 1 juni 1906—den 1 juni 1908 förordnats som följer:

Antalet rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker skall utgöra högst 70, rättigheterna till utminutering af bränvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade.

Minutförsäljningsställen för dylika drycker få icke finnas inom sjetta, sjunde, åttonde, nionde, tionde, elfte och tolfte stadsdelarna samt å stadens uti stadsplanen icke upptagna område, ej heller i första stadsdelen norr om Fredsgatan, men väl vid sagda gata, i tredje stadsdelen vid Unionsgatan söder om Salutorget eller i de kvarter, som finnas emellan denna gata och Vestra kajen, samt inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som är beläget väster om Fredriksgatan, men väl vid denna gata. Lika litet får sådan utminutering ske i omedelbar närhet af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillopp af folk eger rum, lik-

---

*) Beträffande en af ansökningarna saknas t. f. polismästarens yttrande.

som ej heller vid Salutorget och de delar af Östra och Vestra Henriksgatorna, som ligga norr om Simons- och Brunnsgatorna.

Med anledning häraf har Magistraten i skrifvelse af den 2 dennes till Stadsfullmäktige öfversändt direktionens för stadens folkskolor skrifvelse till Magistraten af den 13 februari 1905. I nämnda skrifvelse anmäler Folkskoledirektionen bland annat att den ur en till direktionen ingifven förteckning erfarit att lokaler för försäljning af rusdrycker finnes i omedelbar närhet af tre utaf stadens folkskolor. I betraktande deraf att Stadsfullmäktige och Magistraten enats om att utminuterung af spritdrycker icke finge bedrifvas i omedelbar närhet af, utom annat, skola, har direktionen därför anhållit att Magistraten ville vidtaga åtgärd derom att näringar af ofvanberörda slag blefve undanskaffade från närheten af folkskolorna.

Uppgifna utminuteringsställen för vin och punsch äro följande:

a) *vid skolan Folkskolegatan 2 & 4:*

I. Iljinoff, Annegatan n:o 32.

b) *vid skolan Rödbergsgatan n:o 10:*

E. T. Nylander, Rödbergsgatan n:o 5.

A. M. Rosberg, " " 7.

K. A. Öhman, " " 7.

c) *vid skolan St. Robertsgatan n:o 11 och Annegatan n:o 5:*

A. E. Häggblom, St. Robertsgatan n:o 7.

Okänd*), Annegatan n:o 9.

I 3 mom. 2 § af förordningen angående vissa inskränkningar i handeln med viner och andra svagare rusdrycker, gifven den 2 maj 1895, stadgas:

„I händelse förnyelse af beviljad försäljningsrätt åstundas, må sådant ej vägras, derest sökanden icke missbrukat rättigheten, brutit mot förordningarna rörande försäljning af sprit- eller maltdrycker, eller annars låtit oskick vid försäljningen komma sig till last.“

Med anledning häraf har utskottet främst ansett sig böra inhemta, hvilka bland sökandene för närvarande redan innehafva rättighet af ifrågavarande slag. Några bland sökandene hafva bilagt sina ansökningar utredning i sådant syfte, andra hafva inskränkt sig till uppgift härom, i många ansökningar saknas deremot hvarje meddelande i antydd riktning. Utskottet har, då icke heller t. f. polismästaren direkte uttalat sig i saken, sökt införskaffa nödiga uppgifter dels ur Magistratens förteckningar, dels ur 1904 års utskottsbetänkande i ämnet samt har i nedanstående förteckning äfven ansökningarna med kursiv stil utmärkt såväl namnen

*) Antagligen handlanden Elisabet Jürjew.

på dem bland sökandene, som, för så vidt sådant kunnat inhemtas, för närvarande redan innehafva rättigheter af ifrågavarande slag, som uppgiften på försäljningsstället, der sådan försäljning för tillfället å platsen af sökanden bedrifves.

Emedan bestämningarna beträffande det område, inom hvilket utminuterung af ifrågavarande slag får under instundande försäljningsperiod bedrifvas, äro andra och strängare än motsvarande bestämningar för nu tilländagående period, uppstår nödvändighet för flere sökande att, derest fortsatt försäljningsrätt dem beviljas, flytta platsen för butiken. Beträffande de flesta sådana anräkningar har t. f. polismästaren gifvit ett afstyrkande utlåtande. Efter utskottets åsigt är det dock riktigare att, om ej annan anmärkning mot ansökningen kan göras än att den uppgifna platsen för försäljningen ej kan godkännas, tillstyrka ansökningen, dock under förutsättning att annat ställe, som kan godkännas, af sökanden uppgifves hos Magistraten. Beträffande en af ansökningarna, n:o 54, har för öfrigt t. f. polismästaren sjelf inlagit denna utväg. — I motsats mot t. f. polismästaren skulle utskottet hålla före att den omständigheten, att sökanden icke styrkt att han upphyrat försäljningslokal å uppgifven plats, eller att gårdsegaren å fråga af polisen förklarat sig der icke vilja upphyra försäljningsställe, icke utgör skäl till afslag, ty hvarken åligger sökanden någon skyldighet att tillhandahålla polisen sitt hyreskontrakt eller är gårdsegarens antydda förklaring för denne bindande så att icke gårdsegaren när som helst kunde ändra mening. Erhåller sökanden icke den uppgifna lokalen, kan han sjelffallet icke begagna sig af honom medgifven försäljningsrätt, der han icke efteråt erhåller tillstånd att utöfva den på annan plats. — Icke heller har utskottet kunnat dela t. f. polismästarens åsigt att försäljningsställen af ifrågavarande beskaffenhet icke borde få finnas vid mera trafikerade gator, ty just å sådana ställen bör försäljning lättast kunna af polisen öfvervakas. — Slutligen kan efter utskottets åsigt varning för öfverträdelse af försäljningsrätt, hvilken öfverträdelse icke blifvit beifrad och sålunda uppenbarligen ej kunnat styrkas, icke motivera att handlande beröfvas rättigheten att fortsättningsvis bedrifva handel med varor i fråga.

Deremot är utskottet ense derom att åt sökande, som för närvarande icke redan innehar rätt att sälja svagare rusdrycker, sådan rätt endast i undantagsfall bör beviljas.

N:o	Sökanden	Försäljningsstället	T. f. polismästarens utlåtande	Utskottets yttrande
1	<i>Poschner, Ida Johanna, enkefru.</i>	<i>Brunnsgatan n:o 11</i>	Afstyrkes, emedan rörelsen är belägen vid en af arbetarebefolkning lifligt trafikerad gata, som dessutom är trafikled för de med lokaltågen till staden anlända resandena, samt då sjelfva gården och angränsande gårdar anlitas af till staden inresta landsbor som stadsqvarter.	Tillstyrkes, emedan t. f. polismästarens skäl ej synas hållbara.
2	<i>Lindgrén, Emanuel, handlande.</i>	<i>Richardsgatan n:o 2</i>	Afstyrkes, emedan rörelsen kommer att bedrivas i omedelbar närhet af stadens folkbibliotek samt folkskolan å Kaserngatan n:o 21.	Emedan folkskolan ej är i omedelbar närhet till den uppgifna försäljningsplatsen, samt folkbibliotekets grannskap ej utgör skäl till afslag, tillstyrkes ansökningen.
3	<i>Jürjew, Elisabet, handlande.</i>	<i>Annegatan n:o 9</i>	Afstyrkes, enär rörelsen kommer att utöfvas i omedelbar närhet af folkskolan vid Stora Robertsgatan n:o 11 och metodistförsamlingens bönehus vid Annegatan n:o 5, der enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 14 sistlidne februari en slik rörelse ej får bedrivas.	Emedan folkskolan och bönehuset ej befinna sig i omedelbart grannskap till försäljningsstället samt bönehus för öfrigt icke synes böra härvid likställas med kyrka, tillstyrkes ansökningen.
4	<i>Sundell, Frans Edvard, handlande.</i>	<i>Nylandsgatan n:o 9</i>	Finnes intet att anmärka.	Tillstyrkes.
5	<i>Iljinoff, Ida Amalia, handlandeanka.</i>	<i>Annegatan n:o 32</i>	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen invid narinken samt midtemot Frälsningsarméns bönesal och dessutom i närheten af artillerikasernen.	Tillstyrkes, dock under förutsättning att annan, lämpligare belägen försäljningsplats anskaffas.
6	<i>Lindgrén, Karl Gustaf, handlande.</i>	<i>Fredriksgatan n:o 32</i>	Afstyrkes, enär lokalen är belägen vid Andrégatan n:o 17 och således ligger utom den af Stadsfullmäktige fastställda rayonen.	Tillstyrkes, dock under förutsättning att annan, lämpligare lokal inom rayonen anskaffas.
7	<i>Wessel, Irene Ingeborg, hustru.</i>	<i>Vilhelmsgatan n:o 7</i>	Afstyrkes, enär lokalen är belägen i närheten af Jernvägstorget och Kaisaniemi park, som utgör rekreatiionsplats såväl för allmänheten som eleverna i de närbelägna skolorna, och då rörelsen dessutom komme att bedrivas vid en af arbetare lifligt trafikerad gata.	Tillstyrkes (se n:o 1).

8	<i>Eriksson, Olga Konstantia, handlande.</i>	Nylandsgatan n:o 28.	Afstyrkes, på grund af att sökanden icke styrkt sig hafva upphyrat lokal å angifven plats och gårdsegaren, vid af polisen gjord förfrågan, förklarar sig icke upplåta lokal för en slik rörelse.	Tillstyrkes (se n:o 1).
9	Gratschow, Ida, murarehustru.	Högbergsgatan n:o 27.	Afstyrkes emedan inga nya rättigheter borde beviljas såsom äfven det af Stadsfullmäktige utsedda utskottet i sitt betänkande frambållit och då sökanden dessutom ej styrkt sig hafva upphyrat lokal i sagda gård.	Afstyrkes såsom ny.
10	<i>Hyvärinen, Katarina, handlande.</i>	<i>Bergmansgatan n:o 1.</i>	Afstyrkes, emedan lokalen komme att ligga utom den af Stadsfullmäktige fastställda rayonen.	Tillstyrkes vilkorligt (se n:o 6).
11	<i>Simolin, Anna, handlande.</i>	Nylandsgatan n:o 26.	Afstyrkes, enär sökanden icke styrkt sig hafva upphyrat lokal å uppgifven plats och gårdsegaren, vid af polisen gjord förfrågan, förklarar sig icke upplåta lokal för sagda ändamål.	Tillstyrkes (se n:o 1).
12	<i>Spjut, August Viktor, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 47.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
13	<i>Tilly, Vilhelm, handlande.</i>	<i>Fredriksgatan n:o 59.</i>	Afstyrkes, emedan rörelsen komme att bedrivas i samma gård som dissenterföreningens bönelokal är belägen samt i omedelbar närhet af Kampbergen och jemväl med fästadt afseende derå att sökanden tidigare af polisen blifvit varnad för att åt druckna personer hafva utskänkt *) starka drycker.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 5).
14	<i>Schkolnoff, Petter, handlande.</i>	<i>Annegatan n:o 1.</i>	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
15	<i>Grönroos, Selma, rustmästare.</i>	Vladimirsgatan n:o 15.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
16	<i>Frantz, Carl Alexander August, handlande.</i>	<i>St. Robertsgatan n:o 3.</i>	Afstyrkes, emedan i samma gård, der rörelsen komme att utöfvas, är förlagd Thyra Albrechts barnskola samt i angränsande gård finnes en folkskola.	Emedan närmaste folkskola finnes i n:o 11 vid Stora Robertsgatan och utskottet icke anser den omständigheten, att en mindre, privat småbarnsskola är inrymd i samma gård, böra hindra, att vinhandel fortfarande får bedrivas i gården, tillstyrkes ansökningen.
17	<i>Poschelonoff, Vasili Konstantinoff, handlande.</i>	Berggatan n:o 16 (Vilhelmsgatan n:o 4).	Afstyrkes, enär lokalen är belägen i omedelbar närhet af Kaisaniemi park och Invalidkasernen samt dessutom vid en lifligt trafikerad gata.	Tillstyrkes (se n:o 1).

*) ?

18	<i>Nylander, Edvard Theodor, handlande.</i>	St. Robertsgatan n:o 21.	Afstyrkes, emedan midt emot på samma gata finnes baptistförsamlingens bönehus och rörelsen dessutom komme att bedrifvas vid en af arbetare lifligt trafikerad gata.	Tillstyrkes (se n:o 1).
19	<i>de Prado, Alfredo Messia, handlande.</i>	Glogatan n:o 2.	Tillstyrkes, likväl med anmärkning att ansökan ej åtföljts af sökandens frejdebevis.	Tillstyrkes.
20	<i>Eklund, Josefina Augusta, handlande-hustru.</i>	Fredriksgatan n:o 51.	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen i omedelbar närhet af disenterförsamlingens bönehus och till Kampbergen.	Tillstyrkes vilkorligt (se n:o 5).
21	<i>Sandström, Edgar Alexander, handlande.</i>	Fabiansgatan n:o 8.		Tillstyrkes.
22	<i>Tötterman, Knut Ferdinand, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 33.		Tillstyrkes.
23	<i>Wilén, Hilda Maria, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 20.		Tillstyrkes.
24	<i>Helsingfors Allmänna Konsumtionsförening, med vaktmästaren Carl Robert Hemstedt såsom föreståndare.</i>	Konstantinsgatan n:o 6.		Tillstyrkes.
25	<i>Nyman, Karl Fredrik, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 47.		Tillstyrkes.
26	<i>Brenner, Bror Benedictus Bernhard, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 23.		Tillstyrkes.
27	<i>Asp, Mina, handlande-enka.</i>	Brunnsgatan n:o 12.	Afstyrkes, emedan rörelsen är belägen vid en af arbetarebefolkning lifligt trafikerad gata, som dessutom är trafikled för de med lokal-tågen anlända resandena, samt då sjelfva gården och angränsande gårdar anlitas af till staden kommande landsbor såsom stadsqvarter.	Tillstyrkes (se n:o 1).
28	<i>Heinonen, Olga Mathilda, handlande.</i>	Vestra Henriksgatan n:o 26.	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen i omedelbar närhet af Åbo kasern och vid en lifligt trafikerad gata.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 5).
29	<i>Winberg, Karl Viktor, handlande.</i>	Mikaelsgatan n:o 23.	Afstyrkes, emedan enligt Stadsfullmäktiges beslut slik rörelse icke får bedrifvas vid torg.	Emedan det enda torg, vid hvilket vinhandel ej får bedrifvas, är Salutorget, och t. f. polismästarens skäl således ej är hållbart, tillstyrkes ansökningsen.

30	<i>Björk, Johan Fredrik, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 31.	Afstyrkes enär sökanden icke, såsom han uppgifvit, drifver rörelsen vid Fredriksgatan 31 och ej heller från den 1 instundande juni för detta ändamål upphyr lokal derstädes.	Tillstyrkes (se n:o 1).
31	<i>Lindgrén, Bror Karl Oskar, handlande.</i>	<i>Hagasundsgatan n:o 2.</i>	Afstyrkes, emedan sökanden icke styrkt sig hafva upphyr lokal å angifna plats.	Tillstyrkes (se n:o 1).
32	<i>Hägglblom, Alma Elisabeth, handlande.</i>	<i>S:t Robertsgatan n:o 7.</i>	Afstyrkes, emedan rörelsen komme att bedrivas i omedelbar närhet af en folkskola och andra privata skolor och då lokalen dessutom komme att vara belägen vid en af arbetare lifligt trafikerad gata.	Tillstyrkes (se n:o 1).
33	<i>Selin, Dagmar Vilhelmina, handladedotter.</i>	<i>Eriks-gatan n:o 19, eller annan lämplig lokal.</i>	Afstyrkes, emedan lokalen komme att vara belägen utom den af Stadsfullmäktige fastställda rayonen.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 6).
34	<i>Törnroos, Mathilda Lovisa, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 38.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
35	<i>Lönnqvist, Olga Aurora, vaktmästarehustru.</i>	Annegatan n:o 3.	Afstyrkes, emedan i samma gård är fröken Hertz' privatskola och i angränsande gård metodistförsamlingens bönehus.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 5).
36	<i>Eklöf, Erika Viktoria, fröken.</i>	Fabiansgatan n:o 4.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
37	<i>Aktiebolaget Hispania Oskayhtio, med vicekonsuln Enrique Sanchez Martinez såsom föreståndare.</i>	Boulevardsgatan n:o 6.	Tillstyrkes.	Emedan finska fruntimmersskolan är förlagd till gården midt emot, tillstyrkes ansökningen endast vilkorligen (se n:o 5).
38	<i>Salminen, Kaarle, handlande.</i>	<i>Annegatan n:o 13.</i>	Afstyrkes, emedan sökanden ej upphyr lokal å angifna plats.	Tillstyrkes (se n:o 1).
39	<i>Dahlgren, Mathilda Vilhelmina, handlandehustru.</i>	Wladimirsgatan n:o 21.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
40	<i>Jerofejeff, Johan Nikola-jeff, handlande.</i>	Nylandsgatan n:o 8.	Afstyrkes, emedan sökanden ej upphyr lokal å angifvet ställe.	Tillstyrkes (se n:o 1).
41	<i>Nyström, Ida Charlotta, fröken.</i>	<i>Eriks-gatan n:o 12.</i>	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
42	<i>Himberg, Johan Petter, handlande.</i>	<i>Fredriksgatan n:o 27.</i>	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen vid en af arbetare lifligt trafikerad gata och i samma gård finnes hofslageri, hvilket dagligen anlitas af stadens hyrkuskar.	Tillstyrkes (se n:o 1).

43	<i>Sundman, Frans August, handlande.</i>	Högbergsgatan n:o 20.	Afstyrkes, emedan sökanden ej styrkt sig hafva hyrt lokal å angifven plats.	Tillstyrkes (se n:o 1).
44	<i>Törnroos, Emil Konstantin, handlande.</i>	Fredriksgatan n:o 38.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
45	<i>Göhle, Carl, handlande.</i>	Vilhelmsgatan n:o 5.	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen i närheten af jernvägstorget och Kajsaniemi park, som är rekreationsplats såväl för allmänheten som eleverna i de närbelägna skolorna, och då rörelsen dessutom komme att bedrivas vid en af arbetare lifligt trafikerad gata.	Tillstyrkes (se n:o 1).
46	<i>Isaksson, August Emil, handlande.</i>	Boulevardsgatan n:o 1.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
47	<i>Henriksson, Edvin Theodor, handlande.</i>	Fredsgatan n:o 7.	Afstyrkes, emedan rörelsen komme att bedrivas i omedelbar närhet af Norra hamnens vedhamn, der en formansstation är förlagd, och då sökanden, som innehar restaurationen S:t Erik å Eriks-gatan n:o 5, icke samtidigt kan förestå ifrågavarande rörelse.	Tillstyrkes (se n:o 1).
48	<i>Manelius, Axel Algoth, handlande.</i>	Annegatan n:o 23.	Afstyrkes, emedan i sagda gård för närvarande ej finnes någon butiklokal och sökanden ej heller från 1 instundande juni upphyrt någon i nämnda gård.	Tillstyrkes (se n:o 1).
49	<i>Wasström, Gustaf Selim, handlande.</i>	Norra Magasinsgatan n:o 3.	Afstyrkes, emedan inga nya rättigheter borde beviljas, såsom äfven det af Stadsfullmäktige utsedda utskottet i sitt betänkande framhållit, och då rörelsen dessutom komme att utöfvas i närheten af Södra hamnen, hvarest sommartid en liflig trafik är rådande och arbetare sysselsatta.	Afstyrkes såsom ny.
50	<i>Öhman, Amanda Johanna, handlande/kenka.</i>	Rödbergsgatan n:o 7.	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen utom den af Stadsfullmäktige fastställda rayonen.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 6).
51	<i>Nyström, Beda Lovisa, handlande/hustru.</i>	Annegatan n:o 6.	Afstyrkes, emedan rörelsen komme att bedrivas i omedelbar närhet af såväl folkskola som metodistförsamlingens bönhus.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 5).
52	<i>Worobjeff, Petter, handlande.</i>	Sofiegatan n:o 5.	Afstyrkes, på grund af Stadsfullmäktiges beslut att en slik rörelse ej får bedrivas vid torg.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 5).

53	<i>Ohman, Alma Katarina, handlande-hustru.</i>	<i>Skilnadsgatan n:ris 15 & 17.</i>	Afstyrkes, emedan sökanden ej upphyrat lokal å angifven plats och disponenten, på därom af polisen gjord förfrågan, förklarar att sökanden ej öns vidtalat honom i sagda syfte samt att han icke kommer att upplåta lokal för slik rörelse.	Tillstyrkes (se n:o 1).
54	<i>Malmberg, Aina Adelia, handlande-enka.</i>	—	Tillstyrkes, dock med vilkor att sökanden anskaffar lämplig lokal inom den af Stadsfullmäktigo fastställda rayonen.	Tillstyrkes under förutsättning att lämplig lokal inom rayomen anskaffas.
55	<i>Lindqvist, Hulda Aurora Mathilda, kronolänsmans-enka.</i>	Katrinogatan n:o 1.	Afstyrkes, emedan sökanden, i strid med hvad hon uppgifvit, icke upphyrat någon lokal å angifven plats, hvilken dessutom vore belägen i omedelbar närhet af Salutorget.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 6).
56	<i>Nyberg, Ernst Albert, handlande.</i>	<i>Brunnsgatan n:o 11.</i>	Afstyrkes, emedan rörelsen är belägen vid en af arbetare lifligt trafikerad gata, som dessutom är trafikled för med lokaltågen ankommande resande, och då dessutom såväl i sagda som angränsande gårdar lokaler till kvarter för inresta landsbor äro upplåtna.	Tillstyrkes (se n:o 1).
57	<i>Grönberg, Alexander Ludvig, restauratör.</i>	<i>Vestra Henriksgatan n:o 24.</i>	Afstyrkes, emedan lokalen är belägen vid en af arbetare lifligt trafikerad gata, och då sökanden, som förestår restaurationen å Finska teatern, ej samtidigt kan egna sig åt denna rörelse.	Tillstyrkes (se n:o 1).
58	<i>Ringbom, Karl August, handlande.</i>	<i>Högbergsgatan n:o 41.</i>	Afstyrkes, emedan rörelsen komme att utöfvas i omedelbar närhet af stadens folkbibliotek.	Tillstyrkes (se n:o 1).
59	<i>Hemmi, Adam, handlande.</i>	<i>Skilnadsgatan n:o 11.</i>	Afstyrkes, emedan sökanden i strid med sin till Magistraten lemnade uppgift icke tidigare idkat en dylik näring å samma ställe samt med afseende jemväl derå att lokalen är belägen i omedelbar närhet af Trekantsqvären, der barn från närbelägna skolor pläga samlas under fritiden och der dessutom en hyrkuskstation är förlagd.	Tillstyrkes (se n:o 1).
60	<i>Lindholm, Eli Anshelm, handlande.</i>	<i>Georgsgatan n:o 14.</i>	Afstyrkes emedan platsen, på samma grunder som föregående, är olämplig.	Tillstyrkes (se n:o 1).
61	<i>Hindsberg, Adolf Albert, handlande.</i>	<i>Kyrkogatan n:o 10.</i>	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.

62	<i>Rosberg, Amanda Maria, handlande</i>	<i>Rödbergsgatan n:o 7.</i>	Afstyrkes, emedan lokalen är be- lägen utom den af Stadsfullmäk- tigue fastställda rayomen.	Tillstyrkes vilkorligen (se n:o 6).
63	<i>Wassholm, Amanda Ka- rolina, handlande.</i>	<i>Glogatan n:o 7.</i>	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
64	<i>Wassholm, Johannes Emil, handlande.</i>	<i>Fredriks-gatan n:o 28.</i>	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
65	<i>Koivu, Viktor Vilhelm, handlande.</i>	Nylandsgatan n:o 18.	(Utlåtande saknas).	Tillstyrkes.

I händelse utskottets förestående förslag blefve af Stadsfullmäktige och Magistraten omfattadt, komma att af samtliga disponibla rättigheter af ifrågavarande slag eller 70 ett antal af 63 att vara bortgifna.

Helsingfors den 4 maj 1906.

Kr. v. Alfthan.

Arvid Nyberg.

Hugo Holsti.

August Lundqvist.

Utlåtande i anledning af väckt fråga om åstadkommande af afbildningar utaf „det Helsingfors som går“.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 3 Maj 1906.

N:o 107.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti en den 15 December 1905 till Stadsfullmäktige ingifven skrift hafva herrar Reinh. Hausen och Gustaf Nyström hemställt om vidtagande af lämpliga åtgärder för att genom afbildningar åt minnet bevara „det Helsingfors som går“. I sådant afseende hafva motionärerne tänkt sig att en permanent nämnd skulle tillsättas, med uppdrag att åstadkomma dylika afbildningar, samt att till nämndens disposition för detta ändamål skulle för år 1906 ställas ett anslag af förslagsvis 800 mark. Öfver ifrågavarande framställning hafva Stadsfullmäktige, jämlikt beslut af den 18 i nämnda månad, infordrat Drätselkammarens utlåtande.

Stadens Byggnadskontor, hvars yttrande i saken Drätselkammaren inhemtat, har i anledning häraf framhållit att kontoret, derest det väckta förslaget vunne godkännande, för sin del icke trodde sig kunna på annat sätt tillhandagå den blifvande nämnden än sålunda att kontoret, hvars personal i följd af sin verksamhet vore i tillfälle att iakttaga de förändringar Helsingfors undergår, skulle hos nämnden göra de anmälningar, som kontoret i anledning däraf kunde finna behöfliga. För detta ändamål emottog kontoret emellertid att i sinom tid erhålla del af den allmänna plan som nämnden vid fullgörande af sitt uppdrag komme att följa. Beträffande storleken af det erforderliga anslagsbeloppet har Byggnadskontoret, utan att kunna härom afgifva något bestämdt uttalande, dock ansett den af motionärerne föreslagna summan 800 mark per år vara tillfylles.

Efter det ärendet härå beredts af Kammarens kansli med biträde af numera aflidne stadskamreraren T. Holmberg, har Drätselkammaren förehaft saken till vidare behandling och får såsom utlåtande deri vördsamt anföra:

Förslaget att genom afbildningar åt efterverlden bevara det märkligaste af det gamla och nutida Helsingfors är utan tvifvel förtjent att beaktas. Väl före-

finnas här icke synnerligen många på grund af sin ålderdomlighet eller stil anmärkningsvärda byggnader från stadens tidigare utvecklingsperioder. Så mycket större skäl är det emellertid att taga vara på det lilla som i den vägen ännu finnes kvar, men hvilket af den nu rådande stora byggnadsverksamheten hotas med att snart försvinna. Uppbevarandet i bild af en del gator, med hus som äro representativa för byggnadssättet under de närmast förgångna decennierna, och af områden hvilkas införlifvande i stadsplanen förestår men hvilka ännu icke blifvit i större mån bebyggda, kan äfven erbjuda ett stort intresse för kommande generationer, såsom af de från Engels tid bevarade akvarellerna tydligt framgår.

Beträffande sättet att härvid gå tillväga synes det Drätselkammaren som skulle tillsättandet af en särskild nämnd för ändamålet icke vara af nöden utan tvärtom kunna få till påföljd att saken, som i sig själf är enkel, öfverhöfvan invecklas. Erfarenheten har äfven visat att nämnder eller komitéer med uppdrag af mera tillfällig eller speciell beskaffenhet endast med svårighet fås att sammanträda och att till deras behandling öfverlemnade ärenden på grund häraf mer än nödigt fördröjas. Det skulle enligt Kammarens tanke otvifvelaktigt lända saken till större gagn om någon enskild, med stadens förhållanden förtrogen och för dess historia och utveckling intresserad person kunde af Stadsfullmäktige ombetros uppdraget att själfständigt utvälja de karaktäristiska motiven och efterhand anskaffa afbildningar, i hvilket afseende fotografiska reproduktioner i de flesta fall skulle vara tillfylles och akvarell endast undantagsvis någon gång komme i fråga. Den med omförmälda uppdrag betrodda personen, som förutsättes icke behöfva aflönas, skulle af Drätselkammaren och Byggnadskontoret erhålla alla de upplysningar angående förestående stadsplansregleringar och nybyggnadsföretag, som stode dessa myndigheter till buds, och vore han jämväl i tillfälle att med dem samråda om särskilda detaljer.

Hvad angår kostnaden för dessa afbildningar och storleken af det dertill möjligen erforderliga anslaget, anser Kammaren att under de närmast följande åren ett belopp af förslagsvis 600 mark per år vore för afbildningarnas anskaffande tillfylles, och torde detta belopp kunna för innevarande år antingen beviljas å Fullmäktiges dispositionsmedel eller ock bestridas af anslaget för Drätselkammarens expenser.

Drätselkammaren tillåter sig på grund af hvad ofvan anförts, med återställande af remissen, vördsamt hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta:

att åt någon för saken intresserad lämplig person, som af Fullmäktige utses, uppdraga att söka efterhand och med följande af en enhetlig plan åstadkomma fotografiskt eller, i undantagsfall, i akvarell utförda afbildningar af sådana märkligare hus, gatupartier och stadsdelar, hvilka komma att ombyggas eller på annat sätt omgestaltas; samt

att till disposition för ifrågavarande ändamål tillsvidare anslå ett årligt belopp af förslagsvis 600 mark.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Edvard Loo.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Då det gäller att lämna en framställning af ett samhälles utveckling, är det icke nog att man har till sitt förfogande en möjligast riklig samling af skriftligt material. Äfven *afbildningar* hafva härvid ett utomordentligt värde. Ingen beskrifning, huru uttömmande och omständlig den än månne vara, kan nämligen gifva ett så enkelt och klart begrepp om ett föremål eller en företeelse så som en afbildning det förmår.

Hvad vår hufvudstad angår, hafva vi uti Engels taflor uti Fullmäktiges sessionssal äfvensom uti ett par i statsarkivet befintliga stora akvareller från år 1828 intressanta och ovärderliga minnen, visande särskilda partier af Helsingfors stad under dess nydaningsperiod. Stadens eget arkiv torde ock hysa en värderik samling af arkitekturritningar till en mängd kommunala och privata byggnader. För öfrigt kan från ett och annat planchverk hämtas afbildningar af Helsingfors under olika tider af 1900:de seklet. Men i allmänhet måste man säga att mycket tyvärr blifvit försummadt för att åt minnet bevara „det Helsingfors som gått“. Orsaken härtill är naturligtvis den, att det icke funnits någon så att säga, myndighet, som haft sig ålagdt ansvaret att härvidlag tillgodose de kommande generationernas rätt.

Har nu en sådan försyndelse blifvit begången beträffande det Helsingfors „som redan gått“, synes det vara hög tid att taga till ompröfning huruvida icke något kunde åtgöras för att uti fotografiska och på annat sätt utförda afbildningar bevara *det Helsingfors, „som håller på att gå“*. Allt efter litet ske inför våra ögon genomgripande omgestaltningar. Än är det en för „den gamla goda tiden“ karakteristisk byggnad, som skattar åt förgängelsen, än är det vildmark, som planeras och bebygges, än slutligen skapas fast mark, där icke lång tid förut fartyg gått fram.

Det kan väl icke råda mer än en mening om att det, som härvid är dömdt att försvinna, såvidt möjligt borde bevaras i afbild.

Beträffande det lämpligaste sättet att bringa ett sådant „räddningsarbete“ till utförande skola vi här icke framställa något detaljeradt förslag. Vi hafva velat blott framhålla själfva saken. För den händelse Stadsfullmäktige, såsom vi hoppas, anse frågan beaktansvärd, torde nog samt det utskott, som i sådant fall får sig saken till beredning förelagd, finna en lycklig lösning, synnerligast som goda föredömen från utlandet härvidlag torde förefinnas. Vi önska blott framhålla såsom vår åsikt att sakens framtida omhänderhafvande lämpligast borde anförtros åt en af Stadsfullmäktige tillsatt permanent nämnd.

Då emellertid intet kan uträttas utan att en sådan nämnd eger till sitt förfogande nödiga penningemedel, och denna nämnd eventuellt redan under nästkommande år skulle träda i verksamhet, tillåta vi oss härmed vördsamt föreslå

att Herrar Stadsfullmäktige, under förutsättning af att en för antydt ändamål utsedd nämnd snarligast komme till stånd, ville åt densamma för år 1906 bevilja ett anslag af förslagsvis åttahundra (800) mark.

Helsingfors den 15 December 1905.

Reinh. Hausen.

Gustaf Nyström.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors

den 15 Februari 1906.

N:o 13.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affordradt yttrande rörande det af Herrar Reinh. Hausen och Gustaf Nyström hos Stadsfullmäktige väkta förslaget om tillsättande af en nämnd, som egde tillse att till förändring eller omdaning afsedda platser, byggnader m. m. karaktäriserande det nuvarande Helsingfors, måtte genom afbildningar bevaras för efterverlden, får Byggnadskontoret vördsamt meddela att Kontoret, därest Herrar Fullmäktige skulle godkänna förslaget, för sin del icke torde på annat sätt kunna

tillhandagå nämnden, än att Kontoret, hvars personal i följd af sin verksamhet är i tillfälle att iakttaga de förändringar Helsingfors undergår, skulle hos nämnden göra sådana anmälningar, hvilka enligt Kontorets tanke möjligen vore i ofvan-
antydtt afseende behöfliga. Och torde därför Kontoret böra i sinom tid erhålla del af den allmänna plan som af den ifrågasatta nämnden komme att följas vid fullgörande af det densamma meddelade uppdraget.

Vidkommande storleken af det belopp, som blefve erforderligt för det till-
ernade arbetets utförande, kan Byggnadskontoret icke afgifva något bestämdt utta-
lande, men håller Kontoret dock före att den af motionärerna föreslagna summan
Fmk 800:-- per år borde vara för ändamålet tillfyllest.

Remisshandlingarna återgå härjämte.

G. Idström.

Handlingar i fråga om ny instruktion för distriktsläkarene i Helsingfors.

HÄLSOVÅRDSNÄMDEN

i

Helsingfors.

Helsingfors,

den 5 April 1906.

N:o 47.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Den för distriktsläkarene i staden gällande instruktion är fastställd genom guvernörens i länet resolution af den 23 mars 1892, hvarhos ändringar i densamma af guvernören stadfästes den 9 juli 1898. Efter berörda tid hafva dock förhållandena i staden undergått betydliga förändringar. Sålunda hafva särskilda områden, hvilka förut varit så godt som obebyggda, intagits i den egentliga stadsplanen, samt uppdelats i tomter och äro numera till stor del bebyggda. Därjämte hafva stora områden, hvilka förut visserligen varit stadens egendom men hört till Helsinges socken, från och med detta års ingång förenats med stadens öfriga afhysta område. Samtidigt med dessa förändringar har folkmängden i staden betydligt ökat samt särskilda industriella inrättningar tillkommit. I följd af dessa omständigheter har den mindre bemedlade befolkningen i staden uti icke ringa grad tillvuxit, hvarjämte grupperingen af densamma inom stadens olika delar undergått betydliga förändringar. Dessutom har numera en större erfarenhet vunnits rörande distriktsläkarenes värksamhet i allmänhet, hvarhos på en del håll en något förändrad uppfattning börjat göra sig gällande rörande kommunens skyldighet att lämna kostnadsfri läkarevård i sådan riktning att kommunen i den allmänna hälsovårdens intresse borde anskaffa sådan läkarevård icke allenast åt dem, hvilka på grund af gällande fattigvårdsförordning därpå kunna göra anspråk, utan äfven åt mindre bemedlade personer, d. v. s. sådana, hvilka under normala förhållanden väl komma till rätta och således icke kunna erhålla intyg om fattigdom, men hvilka dock vid svåra sjukdomsfall, isynnerhet då dessa äro af långvarig beskaffenhet, icke kunna bekosta nödig läkarevård.

Med afseende å ofvan antydda äfvensom särskilda andra förhållanden af

mindre betydelse har Nämnden ansett sig böra taga i öfvervägande om ej skäl förefunnas att, åtminstone delvis, ändra gällande bestämmingar rörande distriktsläkarene och deras värksamhet.

Tidpunkten för genomförande af förändringar utaf antydda slag måste naturligtvis, när distriktsläkarene äro antagna för en bestämd tidsperiod och deras rätt under denna tid icke får kränkas genom införandet af nya bestämmingar, väljas så, att den nya instruktionen är fastställd och bekantgjord innan distriktsläkaretjänsterna ånyo ansökas och besättas. Med afseende härå och då tiden för de nuvarande distriktsläkarenes tjänstevärksamhet utgår den 1 juni 1907 — en tidpunkt, hvilken icke kan anses altför långt aflägsen, då man betänker att behandlingen af en sådan fråga som fastställande af en instruktion, till dess den slutliga fastställelsen erhålles, ofta tager en ganska rundlig tid i anspråk — har Nämnden ansett tiden nu vara inne för genomförandet af möjligen nödiga förändringar uti bestämmingarna rörande distriktsläkaretjänsterna, och då Nämnden ansett önskvärdt och redigast vara att föreskrifterna rörande distriktsläkarenes tjänstevärksamhet stode att finna på ett ställe, har nämnden uppgjort förslag till ny fullständig instruktion för distriktsläkarene i i staden. De närmare motiven till de vidtagna förändringarna anföras här nedan, hvarvid för vinnande af större öfverskådlighet först angifves den paragraf uti den nu gällande instruktionen, hvari de beträffande bestämmingarna ingå.

§ 1. Enligt Nämndens mening är det icke anledning att en gång för alla fixera distriktsläkarenes antal utan måste antalet rättas efter det förefintliga behovet. På denna grund hafva orden „till ett antal af fem“ från Nämndens förslag utelämnats.

Distriktsläkarenes tjänstetid är enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 3 maj 1898, fastställt af guvernören i Nylands län den 9 juli samma år, angifven till sex år i stället för tre uti instruktionen af den 23 mars 1892.

§ 3, mom. 1. Emedan reglementet för den kommunala sjukvården, till hvilket i denna paragraf hänvisas beträffande dem, hvilka det åligger distriktsläkarene att utan ersättning med läkarehjälptillhandagå, för de flesta är okänt och svårt åtkomligt har det syntts Nämnden lämpligt att i paragrafen från berörda reglemente införa de beträffande ordalagen. Därvid har Nämnden dock, i stället för ordet „fattiga“, som återfinnes i reglementet, infört orden „mindre bemedlade“. Om nämligen uttrycket „fattiga“ bibehålles, komme detta, enligt Nämndens mening, att innebära att endast sådana personer, hvilka åtnjuta fattigunderstöd eller eljes medels intyg från fattigvårdsstyrelsen kunna styrka sin fattigdom, vore berättigade till gratis läkarevård. Från social-hygienisk synpunkt synes det dock ligga i kommunens eget intresse, att icke begränsa den afgiftsfria läkarevården uteslutande till dessa „fattiga“ utan utsträcka densamma äfven till alla sådana personer, hvilka, såsom t. ex. största delen kropparbetare, icke åtnjuta fattigunderstöd, men hvilkas inkomster åtgå till det dagliga uppehållet, så att ringa eller inga besparingar kunna göras. Sjelfallet är att om en sådan familjeförsörjare angripes af sjukdom, han hemfaller till den kategori af fattiga, hvilka lagligen äro berättigade till gratis läkarevård. Äfven i

de fall då familjeförsörjaren själf förblir arbetsför men någon annan af familjemedlemmarne insjuknar i en svårare eller långvarigare sjukdom kan familjen vara ur stånd att med egna medel bekosta den sjukas läkarevård. I själfva verket har också, enligt distriktsläkarenes egna uppgifter, sedan långa tider tillbaka varit fallet, att mindre bemedlade personer af dem åtnjutit antingen kostnadsfri läkarevård eller ock behandlats för en ringa afgift. Beaktande dessa förhållanden har Nämnden ansett sig böra föreslå bestämning därom, att „mindre bemedlade“ skola erhålla gratis läkarevård af distriktsläkarene, detta äfven på den grund att en dylik åtgärd måste anses spela en icke oviktig roll såsom preventiv fattigvård.

Beträffande rättigheten att erhålla gratis läkarevård hafva distriktsläkarene uttalat det önskningsmålet, att fattigvårdsstyrelsen borde härför afgifva skriftlig rekommendation. Hälsovårdsnämnden har emellertid icke kunnat förena sig härom utan anser att om genom annonser i de i staden utkommande tidningarna och genom anslag å dörren till distriktsläkarenes mottagningsrum uttryckligen angifves att distriktsläkarenes mottagningar äro afsedda endast för fattiga och mindre bemedlade, så böra distriktsläkarene gratis lämna läkarebehandling åt alla dem, som infinna sig på deras distriktsläkaremottagningstider. Väl kan man förutsätta att denna rättighet till gratis läkarevård någon gång kan komma att missbrukas, men sådant kan icke helt och hållet undvikas. För öfrigt måste det anses såsom en mindre olägenhet om någon obehörig emellanåt erhåller kostnadsfri läkarevård än om en verklig behöfvande kommer att gå miste om sådan. I de fall åter, då distriktsläkaren besöker de sjuka i deras hem, har han lättare att, om han anser skäl därtill föreligga, göra sig underkunnig om deras ekonomiska ställning, hvarförutom alltid den möjligheten står honom till buds att genom förfrågningar å fattigvårdsstyrelsens kansli förskaffa sig nödig kännedom om de sjukas ekonomiska förhållanden.

Härtill torde böra tilläggas att, därest patient frivilligt erbjuder distriktsläkare betalning under dennas distriktsläkaremottagning, är det naturligtvis distriktsläkaren obetaget att betalningen emottaga.

Genom utsträckande af den afgiftsfria läkarevården till de mindre bemedlade, hvilket Nämnden här ofvan föreslagit och hvilket af stadens distriktsläkare hos Nämnden förordats, kommer distriktsläkarenes arbete sannolikt att i någon mån ökas — huru mycket, kan på förhand icke beräknas. Enligt distriktsläkarenes årsrapporter uppgick medeltalet af de besök — polikliniska och hembesök — distriktsläkarene under åren 1893—1904 värkstält till följande antal:

	Poliklin. besök.	Hembesök.
Sörnäs distrikt	3,431	459
Södra „	2,477	329
Berghäll „	1,791	401
Norra „	1,628	207
Tölö „	1,545	227
Kvinliga läkaren	1,277	362

Häraf framgår att medeltalet polikliniska besök per dag utgjort 4—11 och hembesök 0,67—1,5.

Sedan distriktsläkaren i Hermanstad tillkommit, har besökens antal i Sörnäs distrikt, der de förut varit talrikast, betydligt minskats.

Under åren 1904—1905 utgjorde medeltalet:

	Pol. besök. Hembesök per år.		Pol. besök. Hembesök per dag.	
Sörnäs distrikt	2,266	300	7,5	1,0
Södra ”	2,025	331	6,7	1,1
Bärghäll ”	2,238	442	7,5	1,5
Norra ”	1,280	150	4,2	0,5
Tölö ”	1,314	115	4,4	0,4
Hermanstad ”	2,909	193	9,6	0,6
Kvinliga läkaren	1,190	342	4,0	1,5

Däremot torde någon ökning af distriktsläkarenes arbetskvantum, till följd af stadens utveckling, icke vara att i en snar framtid emotse. De redan existerande, af staden subventionerade poliklinikerna tillgodose nämligen redan nu en ej obetydlig del af den på distriktsläkarene tidigare ankommande sjukhjälpen och inrättandet af ytterligare polikliniker för stadens medellösa innevånare är helt säkert att emotse, enär desamma motsvara numera oafvisliga behof.

I sammanhang med frågan om meddelande af gratisläkarevård står frågan om lämnande af kostnadsfri medicin. Stadens distriktsläkare hafva enhälligt framhållit att äfven mindre bemedlade under vissa vilkor borde erhålla medicin på kommunens bekostnad och en minoritet af Nämndens medlemmar har äfven förenat sig härom samt ansett att ett stadgande i detta syfte borde i denna paragraf intagas. Men, ehuru väl Nämndens öfriga ledamöter såväl ur socialhygienisk som preventiv fattigvårds och humanitär synpunkt ansett åtgärden önskvärd, har dock förslaget härom på grund af därmed förenade oberäknliga kostnader, ansetts böra förfalla.

§ 3, mom. 2. Orden „af honom“ hafva uteslutits såsom onödiga och emedan äfven kvinliga läkare kunde till distriktsläkare antagas.

§ 3, mom. 3. Detta moment har icke tillämpats utan har kontrollen öfver sundhetstillståndet handhafts af förste stadsläkaren med biträde af vid hälsovårdsinspektionen anställda personer. På denna grund har momentet ur Nämndens förslag bortlämnats.

§ 3, mom. 4. Från detta moment har föreskriften om distriktsläkarenes skyldighet att anmäla om „större olyckshändelser“ m. m. uteslutits, emedan en sådan skyldighet åligger andra myndigheter, främst polisen.

§ 3, mom. 6. Det synes icke lämpligt att påbjuda iakttagande af sparsamhet vid föreskrifvande af läkemedel särskildt åt fattiga personer, men väl bör sparsamhet

i allmänhet föreskrifvas. Momentets förra del har i enlighet härmed förändrats. Senare delen af momentet har, såsom onödig, bortlämnats.

§ 3, mom. 7. För vinnande af likformighet torde det vara lämpligast att *en* person granskar samtliga de apoteksräkningar, hvilka tillkomma på grund af gratis utgifven medicin, föreskrifven ej blott af distriktsläkarene utan äfven vid poliklinikerne och af andra praktiserande läkare. Enligt Nämndens mening handhafves detta åliggande lämpligast af andra stadsläkaren och har momentet på sådan grund ur distriktsläkareinstruktionen bortlämnats.

§ 3, mom. 8. Sådana månadsrapporter, som i detta moment omförmälas, hafva, sedan flere år tillbaka, icke af distriktsläkarene infordrats, men däremot hafva bemälda läkare, i likhet med öfriga praktiserande läkare i staden, till Nämndens byrå inlämnat rapporter per vecka öfver i deras praktik inträffade sjukdomsfall. För att distriktsläkarene framdeles måtte varda ålagda att afgifva sådana veckorapporter har ordet „månad“ i momentet utbytt emot ordet „vecka.“

§ 4. Stadens den 1 januari innevarande år skedda utvidgning med områdena Gumtäkt, Mejlans, Grejus m. fl. nödvändiggör såväl den enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 20 oktober 1903 inrättade extra distriktsläkaretjänstens i Sörnäs distrikt ombildande till en ordinarie distriktsläkaretjänst som ock de af Nämnden föreslagna förändringarna i distriktenas gränser. Det distrikt den nya ordinarie d. v. s. den tidigare antagna extra distriktsläkaren i Sörnäs komme att erhålla har redan nu gått under namn af Hermanstads distrikt hvarför ock denna benämning af Nämnden upptagits.

§ 5. Den kvinliga läkaren, som den 1 juni 1883 trädde i stadens tjänst med uppdrag att företrädesvis behandla gynäkologiska sjukdomsfall bland i staden bosatta kvinnor samt åt hvilken sedermera år 1886 uppdrogs äfven läkarevården om barnen i första stadsdelen samt inom det då så kallade „östra villaområdet“ (villorna öster om järnvägslinjen), har sedan den 1 juni 1889, då de manliga distriktsläkarenes antal ökades från två till fyra, haft sig ombetrodd, förutom gynäkologiska sjukdomsfall, läkarebehandlingen af barn under femton år inom första, andra, tredje och åttonde stadsdelarne samt allmänna sjukdomsfall hos kvinnor i samma stadsdelar, hvartill från den 1 juni 1902 lades äfven Broholmen. Under de fem första åren af den kvinliga läkarens värksamhet, då endast tvänne manliga distriktsläkare funnos, ökades hennes klientel år för år rätt betydligt, från 235 sjukdomsfall år 1884 till 1,534 år 1888; samtidigt tillväxte äfven antalet sjukbesök ganska betydligt från 428 år 1884 till 2,982 år 1889 — däraf de polikliniska sjukbesökens antal från 375 till 2,270 och hembesökens från 53 till 712. Så snart de manliga distriktsläkarenes antal ökades till fyra, nedgick den kvinliga läkarens klientel omedelbart och har, om man bortser från år 1896, då en ovanligt stor sjuklighet rådde i staden, under åren 1890—1904 utgjordt 900—1000 sjukdomsfall årligen. Under samma år har sjukbesökens antal småningom nedgått från omkring 1,800 till 1,400, däraf de polikliniska sjukbesökens antal från cirka 1,400 till 1,100, men hembesökens antal blifvit i det närmaste oför-

ändradt. Dock har någon nämnvärd minskning i de af den kvinliga läkaren behandlade gynäkologiska sjukdomsfallens antal icke förekommit. Dessa hafva under åren 1886—1904 utgjort circa 200—300 årligen.

Såsom anfördes antogs den kvinliga läkaren ursprungligen för behandling af gynäkologiska sjukdomsfall, men uppdrogs åt henne därjämte efter några år, för att i någon mån öka hennes värksamhetsområde, äfven sjukdomsfallen bland kvinnor och barn inom vissa stadsdelar, hvilka för öfrigt tillhörde de manliga distriktsläkarenes, företrädesvis distriktsläkarens i Norra distriktet, område. Ehuruväl detta den kvinliga läkarens öfvertagande af en del af de manliga distriktsläkarenes arbetsbördas ursprungligen kunde vara väl motiveradt, har dock, genom den utflyttning af mindre bemedlade folkelement, som under de senare åren ägt rum från flertalet stadsdelar inom norra distriktet, distriktsläkarens inom detta distrikt arbete i så afsevärd mån minskats att han utan olägenhet bör kunna öfvertaga behandlingen äfven af de sjukdomsfall inom distriktet, hvilka nu äro anförtrodda åt den kvinliga läkaren. Med hänsyn härtill och då Nämnden icke kan finna att några vägande skäl föreligga för att fortfarande åt den kvinliga läkarens behandling anförtro från Norra distriktet sådana sjukdomsfall, som utan den ringaste olägenhet inom öfriga distrikt behandlas af manliga läkare, har det under närvarande förhållanden syntts Nämnden ur principiell synpunkt riktigast att öfverlemna de åt den kvinliga läkarens vård hittills anförtrodda sjukdomsfallen bland barn samt de allmänna sjukdomsfallen bland kvinnor åt de manliga distriktsläkare, inom hvilkas distrikt de hafva sina bostäder. Däremot synes det Nämnden, att en kvinlig läkare alt fortfarande borde vara anställd i stadens tjänst för vård af gynäkologiska sjukdomsfall hos sådana kvinnor, som för dessa icke önska anlita manlig läkare. Då den kvinliga läkarens värksamhet emellertid härigenom komme att i så väsentlig mån minskas, att åt henne bör kunna anförtros äfven annan medicinsk värksamhet, har det syntts Nämnden lämpligt och väl förenligt med hennes värksamhet såsom gynäkologisk läkare, att åt henne uppdraga öfverinseendet och den medicinskt hygieniska öfverkontrollen öfver de under Nämndens inseende befintliga fosterbarnen, af hvilka det öfvervägande flertalet äro födda utom äktenskapet. Ehuruväl genom den kontroll och hjälp, som af Barnavårdsföreningen, delvis i samarbete med Nämnden, ägnas dessa barn, dödligheten bland de späda fosterbarnen i ålder 0—1 år, är i någon mån ringare än bland de utom äktenskapet födda barnen öfverhufvudtaget, så är dock dödligheten bland fosterbarnen långt större än bland de inom äktenskapet födda barnen i Helsingfors. Under åren 1899—1904 dogo nämligen af 1,000 äkta barn i åldern 0—1 år i årligt medeltal 167 samt af 1,000 oäkta barn i samma ålder 289 och af 1,000 fosterbarn 260. Detta svåra sanitära missförhållande, som iakttagits äfven i de utländska städer, där fosterbarnsväsende existerar, har å många orter, exempelvis Leipzig, gifvit anledning därtill att läkare blifvit anställda med uppdrag att såsom förman handhafva och leda uppsikten och kontrollen öfver fosterbarnen och den vård, som ägnas dem af fostermödrarne och har detta resulterat däri att dödligheten bland de späda fo-

sterbarnen är efter år alt mera aftagit. Redan år 1902 föreslog Nämnden i sin den 10 Mars till Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse angående fortfarande anställande af en kvinlig läkare i stadens tjänst, att åt denna borde öfverlämnas tillsynen öfver de under Nämndens kontroll stående fosterbarnen och åt henne i sådant afseende uppdragas att högst fyra gånger om året på tider och i lokal, som af Nämnden bestämmes, underkasta alla i Nämndens fosterbarnsjournal inskrifna barn granskning i afseende å deras hälsotillstånd samt därvid tillika meddela fostermödrarne råd och föreskrifter angående de dem anförtrodda barnens vård och behandling. Härutöfver borde dock den kvinliga läkaren, då nya fosterbarn å Nämndens byrå anmälas och då de redan förefintligas bostad ombytes, besöka dem i deras bostäder för utrönande af de där rådande på fosterbarnens välbefinnande invärkande omständigheterna. För öfrigt borde fosterbarnsläkaren ställa sig i rapport med Barnavårdsföreningens fosterbarnsbesökare samt då, på grund utaf dem meddelade upplysningar, önskvärdheten af förnyade hembesök hos fosterbarnen framgår, tidtals företaga sådana. Där emot borde den kvinliga läkaren icke åläggas att befatta sig med den egentliga sjukbehandlingen af fosterbarnen, hvilken tillkommer respektive distriktsläkare. Närmare instruktion för denna den kvinliga läkaren nytillkommande värksamhet skulle gifvas henne af Nämnden. Då hela antalet af de på Nämndens byrå anmälda fosterbarnen uppgår till något öfver 200 och de årligen nytillkomnas antal utgör ungefär 100, så komme det tillskott i arbete, som härigenom åhvälfdes den kvinliga distriktsläkaren, ej att öfverstiga det arbetskvantum, som genom den ofvan föreslagna omregleringen af arbetet mellan distriktsläkarene aflyftes från henne och blefve hon därigenom ingalunda betungad med mera arbete än hvad för närvarande är fallet och med fog kan fordras.

§ 6. Det har synts Nämnden oegentligt att läkaren i södra distriktet är skyldig att betjäna underbefäl och manskap vid stadens ordinarie brandkår äfvensom deras familjer med läkarevård, i hvilket distrikt de än må vara boende. Enligt uppgift af stadens brandmästare öfverföres visserligen hvarje till brandmanskapet hörande person, som insjuknat, för erhållande af vård till hufvudbrandstationen, som är belägen inom södra distriktet, men detta är icke förhållandet med underbefålet och dess familjer, hvilka äro bosatta inom olika stadsdelar, hvarför det synts Nämnden mest praktiskt att skyldigheten att lämna läkarevård åt underbefålet och manskapet åligger distriktsläkarene i respektive distrikt.

§§ 7 och 8 har Nämnden ansett böra från instruktionen uteslutas emedan en särskild läkare numera finnes anställd vid stadens arbets- och fattiggård och föreskrifter, beträffande hans skyldigheter, icke lämpligen böra införas uti instruktionen för distriktsläkarene.

§ 11. Senare delen af denna paragraf, som endast innehåller bestämmelser om Hälsovårdsnämndens befogenheter och skyldigheter beträffande distriktsläkarenes mottagningstimmar och bostäder har, såsom icke egande gemenskap med hvad distriktsläkarene i antydt afseende åligger, från paragrafen uteslutits.

§ 12. Den i denna paragraf Hälsovårdsnämnden åhvälfda skyldigheten att vid hvarje ombyte af läkare därom kungöra i tidningarna har -- såsom icke heller hänförande sig till distriktsläkarenes åligganden — bortlämnats.

På grund af hvad Nämnden här ofvan haft äran anföra får hos Stadsfullmäktige Nämnden vördsamt hemställa

att Stadsfullmäktige, med godkännande af det af Nämnden nu uppgjorda förslag till instruktion för distriktsläkarene i Helsingfors ville å ort som vederbör söka ej mindre upphäfvande af instruktionen af den 23 mars 1892 med däri den 9 juli 1898 införd förändring än ock stadfästelse å ny instruktion i enlighet med ofvanberörda förslag.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio

Förslag till instruktion för distriktsläkarene i Helsingfors.

Med ändring af gällande stadganden och upphäfvande af instruktionen för distriktsläkarene i Helsingfors af den 23 mars 1892 och däri genom guvernörens i Nylands län resolution af den 9 juli 1898 fastställda förändringar stadgas:

§ 1.

Distriktsläkarene anställas, på förslag af Hälsovårdsnämnden, utaf Stadsfullmäktige för en tid af sex år, men kunna till befattningen återväljas.

§ 2.

I god tid innan sex år tilländagått anslår Magistraten tjänsterna lediga att inom trettio dagar af legitimerade läkare i landet hos Magistraten ansökas. Sedan Hälsovårdsnämndens yttrande om de sökandes lämplighet inhämtats, öfverlämnas handlingarna till Stadsfullmäktige för vals anställande.

Afgår distriktsläkare innan tiden för hans befattning ute är, eller blir hans tjänst af annan orsak härförinnan ledig, besättes densamma endast för återstoden af den tid, för hvilken den afgangne läkaren varit antagen.

§ 3.

Distriktsläkare åligger:

1) att utan särskild ersättning med läkarehjälp tillhandagå alla inom distriktet boende, mindre bemedlade personer, hvilka själfva ej förmå bekosta sin läkarevård och ej heller i detta afseende kunna hänvisas till offentlig inrättning, anförvandter, husbönder eller arbetsgifvare, hvilka enligt lag äro pliktiga att om dem taga vård, och i antydt afseende lämna denna vård såväl under bestämda, af Hälsovårdsnämnden godkända, mottagningstimmar åt dem, hvilka därvid anmäla sig, som ock, på kallelse eller annan anvisning, åt sådana patienter, som i följd af sjukdomens beskaffenhet icke kunna personligen tillstädeskomma och dem han således bör i deras bostad besöka; egande han jämväl tillse och bedöma om de sjuke lämpligen kunna vårdas i hemmen eller skola intagas i sjukhus, i hvilket sistnämnda fall de böra hänvisas till bestämd uppgifven sjukvårdsanstalt och förses med bevis, innehållande alla de uppgifter, som för hvarje särskildt fall kunna anses behöfliga;

2) att öfver samtliga behandlade sjuka föra journal, upprättad i enlighet med formulär, som af Hälsovårdsnämnden fastställts, samt innehållande anteckningar öfver sådana omständigheter, som möjligen kunna vara af vigt att känna;

3) att hos förste stadsläkaren anmäla ej mindre om märkliga sjukdomsfall, särdeles om sådana som kunna vara af epidemisk natur eller härröra af skadliga ämnens invärkan eller andra mindre vanliga orsaker, än ock om förspord vanvård af barn och andra hjälplösa patienter;

4) att i enlighet med Hälsovårdsnämndens föreskrifter tillhandagå stadens fattigvård med nödiga upplysningar samt afgifva intyg öfver sådana personers hälsotillstånd och arbetsförmåga, som hos densamma ansöka om eller redan åtnjuta understöd eller söka inträde till stadens arbets- och fattiggård samt sjukvårdsanstalter äfvensom att infinna sig till Fattigvårdsstyrelsens sammanträden, då sådant af sagda styrelse befinnes nödvändigt;

5) att iakttaga nödig sparsamhet vid föreskrifvande af läkemedel;

6) att i början af hvarje vecka i enlighet med det af Hälsovårdsnämnden fastställda formulär till stadsläkaren aflämna uppgift öfver de af honom under föregående vecka behandlade sjukdomsfall; samt

7) att årligen inom januari månads utgång till stadsläkaren i och för införande i Hälsovårdsnämndens årsberättelse afgifva fullständig redogörelse öfver hälso- och sjukvården inom distriktet under det förflutna året, åtföljd af tabeller, som blifvit uppgjorda på grund af sjukjournalen och i öfverensstämmelse med det af Hälsovårdsnämnden föreskrifna formulär.

§ 4.

I afseende å den distriktsläkarene åliggande tjänstgöringen är stadens område indeladt uti följande sex distrikt nämligen:

Södra distriktet, omfattande tredje, femte, sjette, sjunde och nionde stadsdelarna.

Norra distriktet, omfattande första, andra, fjärde och åttonde stadsdelarna samt området norr om fjärde stadsdelen till hamnbanelinjen äfvensom områdena Alkärr och Sandudd.

Bärghälls distrikt, omfattande sydvästra delen af tionde stadsdelen till Aspnäs-gatan samt elfte stadsdelen.

Sörnäs distrikt, omfattande tionde stadsdelen nordost om Aspnäsgatan samt tolfte stadsdelen.

Hermanstads distrikt, omfattande trakterna norr om tionde och tolfte stadsdelarna samt öster om järnvägslinjen.

Tölö distrikt, hvar till höra samtliga staden tillhöriga områden norr om Esbo tull och väster om järnvägslinjen.

§ 5.

Den i stadens tjänst anställda kvinnliga läkaren åligger att behandla af gynäkologiska sjukdomar lidande kvinnor inom alla distrikt samt dessutom, enligt Hälsovårdsnämndens närmare anvisning, handhafva hygienisk kontroll öfver samtliga under Hälsovårdsnämndens inseende varande fosterbarn.

§ 6.

Distriktsläkarene i respektive distrikt böra betjäna underbefälet och manskapet vid stadens ordinarie brandkår äfvensom deras familjer med läkarevård.

§ 7.

Mindre förändringar uti här ofvan bestämda arbetsfördelning emellan distriktsläkarene, hvilka äro föranledda af tillfälliga omständigheter, eger Hälsovårdsnämnden i förekommande fall vidtaga.

§ 8.

Distriktsläkare skall ställa sig till efterrättelse ej mindre gällande författningar, rörande den kommunala sjukvården i staden, utan ock hvad Hälsovårdsnämnden och stadsläkaren i hvarje särskildt fall kunna i enlighet därmed föreskrifva.

§ 9.

Distriktsläkare bör ej allenast hafva sin bostad inom sitt distrikt och, så vidt möjligt är, så belägen att densamma för flertalet hjälpbehöfvande lätt är tillgänglig, utan ock på bestämda mottagningstider, minst en timme såväl för- som eftermiddag, hvarje söckendag i sitt hem anträffas, äfvensom på andra tider, vid sjukdomsfall af brådskande beskaffenhet, kunna uppsökas. Om mottagningstimmarna anmäla distriktsläkaren för Hälsovårdsnämnden.

§ 10.

Distriktsläkarene och den kvinliga läkaren äro årligen berättigade till en månads semesterledighet under af Hälsovårdsnämnden godkänd tid; och böra dessa läkare, såväl för semestertid som då tjänstledighet dem eljes af Hälsovårdsnämnden beviljas, ställa sådana vikarier för sig som af Hälsovårdsnämnden godkännas. Emellertid må hvarken tiden eller stället för emottagningstimmarna under kortare ledighet därigenom förändras.

För vikariers aflöning under semesterledighet är särskildt anslag anvisadt.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Vi undertecknade taga oss härmed friheten tillstålla Herrar Stadsfullmäktige ett af oss enhälligt omfattadt uttalande, hvilket vi efter mognad öfverläggning till Hälsovårdsnämnden afgifvit med anledning af ett af nämnden uppgjort förslag till ändring af nu gällande instruktion för stadens distriktsläkare. Hälsovårdsnämnden har visserligen icke ansett sig böra tillmötesgå vår uttryckliga anhållan om att vårt uttalande måtte bifogas till nämndens betänkande, men vi kunna icke i likhet med nämnden finna det lämpligt att för Stadsfullmäktige undanhålla all vår på betydande praktisk erfarenhet grundade belysning, så mycket mindre som nämnden i sin nuvarande sammansättning icke har en enda representant med erfarenhet på det område frågan gäller. Enligt hvad vi erfarit har nämnden underlåtit att bifoga vårt utlåtande på den grund, att den ansett att våra framställningar blifvit af densamma i hufvudsak beaktade i dess numera till Stadsfullmäktige remitterade omarbetade betänkande. Faktiskt har nämnden emellertid endast i mindre väsentliga delar uppmärksammat våra förslag, merändels i sådana delar, hvilka inneburit rättelser af alldeles påfallande oegentligheter i nämndens ursprungliga reformutkast. I hufvudsaken, nämligen i frågorna om gratis medicin och om villkoren för erhållande af kostnadsfri läkarehjälp, som af oss tydligt preciserats i vårt förslag till formulering af § 3. mom. 1. har nämnden inskränkt sig till ett flyktigt omnämmande af vårt förslag under uteslutande af hela vår motivering därtill. Därjämte har nämnden på ett vilseledande sätt framställt vår uppfattning i frågan om den af oss förordade utsträckningen af gratis vård, då den försummat att i det sammanhang, i hvilket den omnämner detta vårt förord, angifva de i vårt utlåtande tydligt preciserade förutsättningar, under hvilka detta förord gifvits. Denna precisering har af oss befunnits vara nödvändig på grunder, rörande hvilka vi bedja att få hänvisa till vårt härhos bifogade utlåtande. Såsom af ofvanstående torde framgå hafva vi sålunda haft vägande skäl till att göra våra åsikter kända för Herrar Stadsfullmäktige. Då vårt utlåtande eger sin tillämpning

äfvén på hälsovårdsnämndens omarbetade förslag till instruktion för distriktsläkarene i Helsingfors kunna vi för denna gång inskränka oss till följande påminnelser.

Då nämnden, oaktadt den principiellt understödt vårt förslag om gratis medicin åt alla distriktpatienter, låtit det falla endast på den grund, att åtgärden enligt nämndens förmodan skulle medföra oberäkneliga kostnader, och då nämnden underlåtit att uppgöra något annat mindre omfattande och kostsamt förslag, torde riktigheten af dess förmodan böra prövas, så mycket mer som nämnden på tal om ökningen i distriktsläkarenes framtida arbete, utan att själf märka det, kullkastar nämnda förmodan med att förutsätta, att någon nämnvärd stegring af de hjälpsökandes antal icke är att emotse. Vi anföra detta endast för att visa vanskligheten af att på basen af nämndens betänkande söka bilda sig en öfvertygelse. Hvad åter nämndens förmodan om en endast ringa ökning af distriktsklientelen beträffar, så är den berättigad endast i det fall, att enligt vårt förslag pröfningen beträffande rättighet till gratis vård ombetros fattigvårdsmyndighet och icke såsom nämnden föreslår, enbart den sjuke själf. Enligt nämndens förslag kan den sjuke med eller mot sin öfvertygelse om att tillhöra de „mindre bemedlade“ framställa fordringar på gratis vård, t. o. m. om distriktsläkaren vid den förfrågan hos fattigvårdsstyrelsen eller genom den undersökning vid hembesöken, som nämnden i motiveringen till sitt förslag tillstodder, blifvit medveten om det oberättigade i denna fordran, ty nämnden anser distriktsläkaren väl böra tillåtas emottaga frivilligt erbjuden betalning, men icke yrka på ersättning. Redan ofvanstående visar gagnlösheten af det enda af nämnden föreslagna correctivet mot missbruk, nämligen en tillbörligt spridd kännedom därom, att distriktsläkarene äro till endast för fattiga och mindre bemedlade. Dock må det tilläggas att distriktsläkarene, oaktadt de nuvarande gränserna för gratis vård äro lika allmänt kända som lättfattliga och skarpa, likväl nödgats vika för oafbrutna och ofta långt gående fordringar samt i praktiken utvidga gränserna för gratis eller för ringa ersättning gifven vård betydligt utöfver instruktionens bestämmelser. Praktiskt tillämpadt skulle nämndens förslag snart visa sig innebära ett gynnande af kreti och pleti på verkligt behöfvandes bekostnad, men det kan icke ligga i dessa senares välförstådda intresse och icke håller vara hälsovårdsnämndens rätta mening, att ett obegränsadt antal obehöriga personer skall med de förra konkurrera om distriktsläkarenes under en begränsad tid gifna kostnadsfria behandling. Principielt skulle ett eventuellt påbud i denna riktning strida mot den af nämnden själf föreslagna bestämningen i § 3 mom. 1 hvilken uttryckligen befriar distriktsläkarene från skyldigheten att utan särskild ersättning tillhandaga sådana mindre bemedlade personer, som i afseende å läkarevårdens bekostande kunna hänvisas till offentlig inrättning, anförvandter, husbönder eller arbetsgifvare, hvilka enligt lag äro pliktiga att om dem taga vård. — Härmed torde vi hafva tillfylles illustrerat oklarheten och omöjligheten af hälsovårdsnämndens förslag i här berörda frågor samt påvisat, att med godkännande af nämndens förslag distriktsklientelen komme att i hög grad ökas, icke minst med personer, hvilka kommunen har ingen anledning att understöda.

En god del af de afsevärda medel, som staden med hänsyn till denna situation blefve tvungen att anslå till förstärkande af sina läkarekrafter och snart äfven sina sjukhusplatser, komme sålunda obehöriga till godo, ja en så god del, att den enligt vår tanke skulle förslå till realiserandet af vårt förslag, d. v. s. etablerandet af en föga kostsam och dock möjligast effektiv kontroll och ett bispringande af alla verkligt behöfvande med såväl läkarevård som medicin. Härigenom blefve en fullgod skötsel möjlig, och en del af medlen skulle till staden indirekt återbördas i form af minskad fattigvård. I detta sammanhang vilja vi tillägga att, om man af formelt juridiska eller andra skäl icke anser denna kontroll kunna åhvälfvas fattigvårdsstyrelsen med eller utan förstärkning af dess krafter, den i alla fall såsom en ren fattigvårdsfråga — här gäller ju endast pröfning af den sjukas ekonomi — dock bör stå i intim rapport med denna styrelse af den anledningen, att i praktiken några skarpa gränser icke existera mellan legalt fattiga och mindre bemedlade, och emedan personer i denna ekonomiska ställning äro än legalt fattiga, än mindre bemedlade, hvadan fattigvårdsstyrelsen och kontrollinrättningen äro i behof af ömsesidiga upplysningar och sålunda äfven böra logera i gemensam lokal. Den framhållna men tilsvidare oundvikliga nackdelen däraf, att de fattiga och mindre bemedlade hafva att hålla sig till en enda, för mången af dem afsides belägen byrå, skall väl i en snar framtid bortfalla, då inrättandet af filialer till fattigvårdsstyrelsen icke länge kan undvikas. Vid dessa filialer kan då en kontrollent för pröfning af rätt till gratis medicin och läkarevård anställas. — Dock oafsedt jämförelsen mellan nämndens och vårt förslag måste väl staden, om den ej föredrar att låta alt blifva vid det gamla, såsom vi redan i vårt utlåtande sagt bereda sig på en i proportion till den utvidgade vården betingad ökning i distriktsbudgeten.

På grund af det bristfälliga och oförberedda skick, hvori dessa frågor sålunda alt ännu befinna sig, förutsätta vi deras hänskjutning till utskott och uttala den förhoppningen, att vi måtte försättas i tillfälle att i sinom tid till detta utskott i fråga om ordnandet af gratis medicin och kontroll, inkomma med detaljeradt förslag jämte kostnadsberäkningar, i fall ej utskottet funne det lämpligt att såsom experter jämte delegerade för fattigvårdsstyrelsen inkalla en eller flere af oss.

Helsingfors den 30 april 1906.

Aug. Elmgren.

Naema Ericson.

O. F. Hästesko.

Elis Kuhlefelt.

V. Leontjeff.

Harald Råbergh.

Axel Wallgren.

Af Hälsovårdsnämnden försatta i tillfälle att afgifva utlåtande öfver ett af nämnden uppgjort förslag till ändring af nu gällande instruktion för stadens distriktsläkare, få vi härmed framhålla följande synpunkter, som af oss enhälligt omfattas *).

§ 1. I motiveringen till denna paragraf anför nämnden att det icke tyckes vara anledning att en gång för alla fixera distriktsläkarenes antal utan måste detta rättas efter det förefintliga behovet. Härtill vilja vi framhålla att det nog är möjligt att den föreslagna utvidgningen af de legala gränserna för erhållandet af kostnadsfri läkarevård då redan nu många mindre bemedlade af distriktsläkarene behandlas, icke omedelbart skall medföra en åtminstone i Hälsovårdsnämndens ögon afsevärd ökning af distriktsläkarenes arbete. Men det är, fränset den ökning i arbetet som kommer att betingas af den kvinliga läkarens förändrade verksamhet, lika möjligt, ja i betraktande af den snabbhet, med hvilken Helsingfors arbetarebefolkning och dennas fordringar tillväxa, mycket sannolikt, att ökningen af arbetskvantiteten innan den kommande sexårsperiodens utgång blir betydande och att distriktsläkarena, hvilka de då än må vara, skola framkomma med anspråk på komensation eller ock arbetets fördelning på flere händer. Det vore enligt vår mening skäl att i sammanhang med framställningen om en förändring af distriktsläkareinstruktionen uttryckligen förbereda Stadsfullmäktige på denna måhända t. o. m. ganska snart inträdande eventualitet på det att icke ett af förhållandena framtvinget förslag om ökning af budgeten för distriktsläkareinstitutionen skall kunna bemötas med invändningen att saken redan blifvit för hela sexårsperioden ordnad.

§ 3, mom. 1 i förslaget ålägger distriktsläkarene att utan särskild ersättning med läkarehjälp tillhandaga alla inom distriktet boende, mindre bemedlade personer, hvilka själfva ej förmå bekosta sin sjukhjälp o. s. v. under det att detta åliggande tidigare gällt endast de „legalt fattiga“.

(Samtliga distriktsläkare hafva uttalat sig till förmån för den angifna utvidgningen senast inför Hälsovårdsnämnden vid samfäldt sammanträde med delegerade för distriktsläkarene och Fattigvårdsstyrelsen. Den nämndens förslag bifogade motiveringen förtiger detta förhållande, ja synes t. o. m. påbörda oss en motsatt åsikt i frågan, hvilket sistnämnda sannolikt beror på en förbisedd, mindre lycklig stilisering. En ändring af hithörande oklara del af motiveringen är sålunda påkallad, redan för åstadkommandet af öfverensstämmelse med verkliga förhållandet, men än mer för att det beaktansvärda förslaget må ytterligare skänkas erfarenhetens värdefulla stöd).

(Ehuru den nu gällande instruktionen icke förpliktar distriktsläkarene att lämna kostnadsfri läkarevård åt andra än legalt fattiga, hafva de nämligen alltid lämnat sin hjälp delvis utan delvis mot en arbetet alls icke motsvarande ersättning åt mindre bemedlade i allmänhet, emedan mångahanda skäl, såväl sociala som hy-

---

*) De inom parentes satta styckena hänföra sig till omständigheter, som af Hälsovårdsnämnden blifvit beaktade.

gieniska, icke tillåtit dem handla annorlunda. Så nödgas de ock framdeles förfara, äfven om den nu gällande instruktionen i detta afseende icke förändrades. Detta förhållande torde knappast hafva varit Hälsovårdsnämnden obekant och hade, enligt vårt förmenande bäst motiverat nämndens förslag, som väl tillämpadt endast ger legal kraft åt ett häfdvunnet af förhållandena framtvinget förfarande).

Ej håller det af oss enhälligt omfattade, lifliga önskningsmålet, att afgörandet af rätt till kostnadsfri läkarevård i regeln skulle ske å Fattigvårdsstyrelsen, har inom nämnden rönt det ringaste beaktande, ty såsom sådant kunna vi icke betrakta det kalla beklagandet af de obehag, nämnda afgörande vållat distriktsläkarene och hvarmed hela denna fråga affärdas.

Vi hafva dock framhållit, att det för distriktsläkaren oftast är omöjligt att på yttre kännetecken afgöra om en obekant patient är mer eller mindre bemedlad. Skenet bedrager. Det gifves kroppsarbetare, hvilka kunna hänföras till de små kapitalisternas klass; en och samma person kan under olika tidsskeden vara ganska olika situerad i ekonomiskt afseende och vederbörandes egna uppgifter om sin betalningsförmåga äro ett alltför subjektivt kriterium, hvars brister icke undanrödjas genom en aldrig så liberal syn på tingen från distriktsläkarens sida, såvida icke *en och hvar, som det önskar*, skall anses vara berättigad till kostnadsfri läkarevård. Så långt torde man ingenstädes i den kända världen hafva kommit, ej håller tyckes Hälsovårdsnämndens förslag afse en så vidtgående reform, hvilket klart framgår af den i det anförda momentet införda begränsningen, angående hvars berättigande intet tvifvel kan råda.

Vi hafva äfven framhållit andra likaledes af nämnden i motiveringen förbigångna synpunkter, hvilkas betydelse ligger däri, att, såsom erfarenheten visat, bevarandet af ett godt samförstånd mellan distriktsläkarene och klientelen försämras om afgörandet af rätt till kostnadsfri läkarevård ålägges distriktsläkarene. Saken är nämligen den, att af läkaren framställda frågor för utrönande af den sjukas eller hans familjs ekonomi — frågor, hvilka redan i och för sig äro motbjudande — mestadels tolkas såsom ett åtrående efter den fattiges sista skärf och såsom afgörande den grad af omsorg, hvarmed läkaren ärnar behandla den sjuke. Detta bör icke håller väcka förvåning isynnerhet om man betänker, att klientelen för det mesta utgöres af obildade samt i allmänhet mot den nuvarande samhällsordningen mer eller mindre bittert stämde personer.

Då nu staden eger en inkom för de mindre bemedlades ekonomiska angelägenheter tillsatt myndighet med talrik personal, hvarföre kan då icke äfven denna rent ekonomiska fråga där afgöras, hvarföre kunna icke distriktsläkarene befrias från ett för dem likaså obehagligt som på hela institutionen oförmånligt invärkande åliggande?

Häri genom vunnnes äfven större rättvisa och jämnhet vid pröfningen, som blefve enhetlig och icke fördelad på flere distriktsläkare med eventuellt olika uppfattning om begreppet mindre bemedlad. Allt tal om distriktsläkarens brist på offervillighet skulle bortfalla, hvilket aldrig komme att ske, så länge afgörandet in

casu angående rätten till gratis vård ej lägges i andras händer än deras, hvilka skola lämna denna vård.

Att äfven Hälsovårdsnämnden själf varit medveten om att svårigheter vid bedömandat af patienternas ekonomiska ställning kunna förekomma, framgår af § 3 mom. 5 och där har nämnden äfven, såsom naturligt är, utpekadt Fattigvårdsstyrelsen såsom den instans, hvilken afgörandet i sista hand tillkommer.

Men huru skall vårt ofvannämnda önskningsmål lämpligast uppfyllas? I detta afseende hafva vi för Hälsovårdsnämnden gjort antydningar som synts oss innebära den mest praktiska och med rättvisans kraf mest öfverensstämmande lösningen.

I omtanke om de ekonomiskt illa lottade sjuklingarne hafva vi så som känt gått längre än nämnden. Så hafva vi lika så energiskt som enhälligt framhållit nödvändigheten af gratis medicin utan inskränkning åt alla, till kostnadsfri läkarevård berättigade. Då ej håller detta vårt förslag vunnit nämndens understöd nödgas vi beröra hithörande delar i motiveringen. Rätt till kostnadsfri läkarevård vill nämnden bevilja dem hvilka ega intet utöfver hvad det dagliga uppehållet tarfvar samt dem hvilka icke kunna göra några nämnvärda besparingar. Att den förra gruppen bör erhålla sin medicin gratis är väl själfallet. Det är således endast beträffande den senare gruppen åsikterna kunna gå åtskiljs. Medgifvande att det gifves fall — om ock få — där öfverskottsmedel finnas, tillräckliga till medicin, den i de flesta fall kostsammare delen af vården om läkarehjälpen erhålles gratis, nödgas vi framhålla att redan en mycket kort tids erfarenhet visar, att i de flesta dylika fall den sjuke, skötseln till skada, drar sig för att röra vid sina små besparingar, af fruktan för att längre fram sakna medel till uppehälle. Vill man då *etablera verklig och ej endast skenbar hjälp* i dessa fall, så måste steget tagas fullt ut. Hela vården måste erhållas gratis, *ty gratis medicin är en fullt lika viktig sak, som erhållandet af kostnadsfri läkarehjälp*. Men bispringandet med gratis medicin är äfven en fullt lika naturlig samhällsplikt som bispringandet med fri läkarevård. Vi kunna därför icke följa nämndens tankegång då den anser det nu ur social synpunkt önskligt att skona dessa icke nämnvärda besparingar när det gäller läkarevården, men icke mera när det gäller läkemedlen.

Vi våga därför hysa tillförsikt därom, att Hälsovårdsnämnden, som synes önska en förbättring af de mindre bemedlades ställning, vid förnyad pröfning skall godkänna vår, på rik erfarenhet grundade uppfattning och icke tveka att föreslå en häraf betingad, åtminstone i förhållande till stadens budget i öfrigt, ringa ökning af utgifterna.

För det praktiska realiserandet af våra ofvan anförda önskningsmål skulle icke några fattigdomsintyg vara af nöden, hvilkas anskaffande kunde såra ambitionen, utan endast t. ex. en af fattigvården påstämplad blankett, som berättigade vederbörande till erhållande af medicin på kommunens bekostnad jämte läkarevård af distriktsläkaren utan hvarje ersättning. Denna blankett skulle sedan gälla för en något längre tid, exempelvis för hvarje skild sjukdomsperiod eller tills distriktsläkaren

af en eller annan anledning ansåge förnyelse nödvändig. Härigenom undvekes en alltför stor ökning af besöken hos Fattigvårdsstyrelsen, som sålunda ej behöfde påstämpla hvarje recept för erhållandet af gratis medicin. Vid fall af brådskande natur finge naturligtvis ej den insjuknades omedelbara behandling genom affordrande af rekommendation fördröjas, utan kunde blankettens företeende uppskjutas till ett följande besök och borde äfven, för undvikande af allt missförstånd, en uttrycklig bestämning därom i instruktionen intagas.

Ofvan föreslagna förfaringssätt har till allmän belåtenhet sedan länge tillämpats t. ex. i Tammerfors, där rekommendation till gratis medicin och läkarevård utfärdas af härtill utsedde förtroendemän en hvar för sitt område, å landsbygden allt sedan kommunalläkareinstitutionens införande, vid flere industriella inrättningar och af Barnavårdsföreningen härstädes. Enligt vårt förmenande skulle helt visst detta med framgång pröfvade förfarande hälsas med tillfredsställelse af alla saken rör och, såsom vi hoppas, fullkomligt undanröjda de af oss tidigare påpekade olägenheterna, hela distriktsläkareinstitutionen till fromma.

I enlighet med det ofvan anförda, vilja vi härmed föreslå, att början af § 3 mom. 1 i Hälsovårdsnämndens förslag finge följande lydelse:

Distriktsläkare åligger:

1) att utan särskild ersättning med läkarehjälp tillhandagå alla inom distriktet boende, mindre bemedlade personer, hvilka själfva ej förmå bekosta sin sjukhjälp och ej heller i detta afseende kunna hänvisas till offentlig inrättning, anförvandter, husbönder eller arbetsgifvare, hvilka enligt lag äro pliktiga att om dem taga vård, mot företeende af rekommendation från Fattigvårdsstyrelsen, hvilken rekommendation äfven innebär, att distriktsläkaren eger åt den sjuke utanordna fri medicin, dock får skötseln i brådskande fall i afvaktan på rekommendationen icke fördröjas.

§ 3 mom. 5. Om det en gång icke anses lämpligt att föreskrifva iakttagande af sparsamhet särskildt vid ordination af läkemedel åt fattiga personer, så är hela detta moment fullkomligt öfverflödigt. Det har ingen praktisk betydelse att inskränka läkarenes frihet eller försöka gifva dem råd i fråga om kostnaden af de mediciner, hvilka vederbörande tillösa sig utan kommunens hjälp.

(Ordet ordination, som betyder föreskrift, borde ersättas med någotdera af orden medicin eller läkemedel, ty annars innebär satsen, att distriktsläkaren vid tvifvel om patientens förmåga att erlægga läkarehonorar, eger hänvisa den sjuke till Fattigvårdsstyrelsen.)

(Att hänvisa sjuka till ordföranden i Fattigvårdsstyrelsen låter sig såsom för nämnden torde vara känt för närvarande svärligen göra, enär ordföranden icke numera, såsom fordom, befattar sig med dessa ärenden, utan åligger de värkställande direktören eller eventuellt andra funktionärer vid sagda styrelse. Att hela denna paragraf, om vårt förslag vinner beaktande, är obehöflig, inses utan vidare.)

§ 5. Beträffande denna paragraf är ett uttalande ej möjligt, förrän känne-

dom vunnits om den särskilda instruktion som i nämndens motivering omnämnes, detta så mycket mindre som den form af värksamhet paragrafen åsyftar, tillvidare är fullkomligt ny och opröfvad. Däremot anse vi oss redan nu kunna och böra uttala vår tanke beträffande nämndens i motiveringen till denna paragraf framträdande uppfattning om det arbetskvantum, som kan påläggas en distriktsläkare i Helsingfors. Det är endast den omständigheten att nämnda uppfattning tydligast framgår på tal om norra distriktet som tvingar oss att särskildt beröra detta distrikt. Nämndens säkerligen gjorda, ehuru icke meddelade beräkningar måste då för det blifvande norra distriktet resultera i c. 2,250 polikliniska och c. 420 hembesök per år, oafsedt den ökning som nämnden själf anfager att de legala gränsernas utvidgning skall tillföra alla distrikt. Då nämnden funnit ändamålsenligt att öfverföra en god del af den kvinnliga läkarens klientel till norra distriktet, kan det icke antagas att nämnden på grund af de härefter ofta större distanserna till läkaren, funnit nödigt att nedskatta dessa siffror. Vi kunna alltså fastslå att det är om ofvanberäknade arbetskvantum för hvilket utöfver lönen härefter i detta liksom i andra distrikt ingen ersättning är att påräkna, som nämnden faller det anmärkningsvärda yttrandet att det utan några som helst olägenheter kan distriktsläkarene påläggas. Vi hålla före att en hvar som besitter helst någon personlig erfarenhet på detta område under förutsättning af ett fullgodt arbete måste med oss instämma däruti att knappast ens så omfattande prestanda borde af distriktsläkarene begäras.

Af ofvanstående torde hafva framgått att vi med det föregående icke åsyftat en ändring i förslaget om distriktsindelningen, hvartill vi hade så mycket mindre anledning som vi förmoda att ifrågavarande distrikt icke skall blifva mera betungadt än de öfriga. I afvaktan på den erfarenhet som ensam kan skänka säker framgång åt förslag i hithörande frågor, hafva vi dock ansett oss böra meddela nämnden den uppfattning af den lämpliga arbetskvantiteten som tidigare och nuvarande distriktsläkare hyst och hysa.

§ 7. (Det föreslagna tillägget, hvarigenom Hälsovårdsnämnden skulle bemyndigas, att vid vissa tillfällen förordna distriktsläkare till tjänstgöring utom dennes distrikt, är hvarken af behovet påkalladt eller lämpligt.)

(Motiveringen af denna paragraf är rätt egendomlig. Sammanställer man det för nämnden bekanta faktum, att till dag som är, tillfällig undsättning åt en ansträngd distriktsläkare aldrig ifrågakommit, af det enkla skäl, att ett dylikt behof icke förefunnits på grund af den hittills relativt goda proportionen mellan de jämförelsevis små förmånerna och arbetsbördan, med den af nämnden uttalade förmodan att någon betungande ökning af arbetet icke i framtiden torde vara att befara, så frågar man sig ovilkorligen: är nämnden måhända dock icke så alldeles säker på att arbetet skall blifva lagom, eller har nämnden försummat att i inlagan omnämna andra motiv, som värkat afgörande vid denna nya bestämmelses införande.)

(Skulle det någon gång framdeles hända, att en distriktsläkare, exempelvis vid en svår epidemi, skulle digna under bördan af sitt arbete, så tvifla vi ej på, att

staden Helsingfors utan prut skulle bevilja ett temporärt anslag för anställande af en extra läkare. Hvarom icke, så skulle, enligt vår öfvertygelse, distriktsläkaren antingen i godo träffa öfverenskommelse med en af sina kolleger eller ock själf bekosta sig ett biträde, hällre än att med instruktionen i hand och chefskapets bistånd förmå sig att påtvinga sina tjänstekamrater rolen af „tjänstemän för särskilda uppdrag“, de där utan vidare af chefskapet till- och afkommenderades. Utan en anhållan af den ansträngde finnes ju ingen anledning att förordna en distriktsläkare till tjänstgöring utom eget distrikt. Vi hysa den bestämda tillförsikten, att nämnden vid förnyad pröfning skall ur förslaget utesluta denna förhatliga paragraf, som skulle skänka nämnden en endast af den själf begränsad maktfullkomlighet.)

§ 10. (Satsen „på tid, som af Hälsovårdsnämnden bestämmes“ synes oss fullkomligt obehöflig, då distriktsläkaren därjämte ålägges, att själf anskaffa vikarie, som af nämnden skall godkännas. Härintills har distriktsläkarenes semesterledighet ju helt enkelt, efter därom gjord ansökan, af Hälsovårdsnämnden beviljats, sedan vikarien godkänts. Det har sålunda stått distriktsläkarene mer eller mindre fritt att själfve bestämma tiden.)

Det är väl knappast tänkbart, att nämnden ville erhålla rätten att i hvarje fall föreskrifva på hvilken tidpunkt hvar och en distriktsläkare skall taga sin semesterledighet.

Till satsen „emellertid må hvarken tiden eller stället för emottagningarna under kortare ledighet“ synes oss lämpligen kunna fogas „utan förste stadsläkarens begifvande ändras“. Detta motsvarade äfven härintills gällande praxis och underlättade vikaries anskaffande.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

Handlingar i anledning af väckta förslag om anordnandet af nya eller förbättrade trafikleder i särskilda delar af staden.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 10 Maj 1906.

N:o 111.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Drätselkammaren, på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 6 Juni 1905, jämte skrifvelse af den 11 Januari 1906 (tr. handl. N:o 5 för 1906) till Fullmäktige insändt af stadens Byggnadskontor införskaffad utredning rörande kostnaderna för genomförandet af särskilda dels i ett utskottsbetänkande af Maj 1905 (tr. handl. N:o 16 för 1905) dels uti en sagda betänkande åtföljande reservation föreslagna ändringar i stadsplanen, åsyftande att förbättra kommunikationslederna från 6:te och 7:de stadsdelarna, hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 13 Februari 1906, jämte det ärendets vidare behandling hänskjutits till förstärkte Fullmäktige, beslutit anmoda Drätselkammaren att inkomma med utredning derom huru kostnaderna skulle ställa sig, derest gårdarne adress N:ris 6 och 8 vid Stora Robertsgatan icke skulle för ändamålet tagas i anspråk utan gatan i stället erhålla en bruten riktning, äfvensom att af egare till samtliga de gårdar, hvilkas inköp ifrågasatts, utverka bindande försäljningsanbud rörande dessa gårdar, gällande för viss bestämd tid.

Vidare hafva Stadsfullmäktige genom beslut af den 10 sistlidne April till Drätselkammaren remitterat en af Arkitekten Lars Sonck till Fullmäktige ingifven skrift, innehållande, bland annat, förslag rörande förbättrandet af några trafikleder i staden, i enlighet med en sagda skrifvelse åtföljande plankarta, med anmodan till Kammaren att, efter Brandkommissionens hörande, till Fullmäktige inkomma med yttrande öfver nämnda förslag jämte bindande försäljningsanbud af egarene till de tomter, hvilkas inköp kunde af förslaget påkallas.

Beträffande hvardera dessa ärenden har Drätselkammaren inhemtat yttrande af Byggnadskontoret, som jämväl anmodats införskaffa anbud af vederbörande gårdsegare. Öfver Arkitekten Soncks förslag såvidt det rör sänkning af Högborgs-

gatan på sträckan mellan Lilla Robertsgatan och Ludvigsgatan har Brandkommissionen, på anhållan af Kammaren, aflemnadt skriftligt yttrande, som tillika med ett deri återopadt utlåtande af Brandmästaren G. Wasenius här bilägges.

Hvad angår den uti Stadsfullmäktiges ofvanberörda skrifvelse af den 13 sistlidne Februari ifrågasatta förändrade riktningen för den föreslagna gatan genom kvarteret N:o 94 har Byggnadskontoret meddelat att kostnaderna för sagda gata väl skulle härigenom nedgå från förut uppgifna Fmk 776,000: — till Fmk 362,000: —, men att fördelarna af denna nya trafikled på samma gång skulle, på skäl som i Byggnadskontorets här närslutna skrifvelse af den 11 April, N:o 49, angifvas, i så hög grad minskas att dessa fördelar enligt Byggnadskontorets åsigt icke ens närmelsevis motsvarade utgifterna för gatans åstadkommande. Enligt de nu erhållna försäljningsanbudena skulle kostnaden för samma gata i dess förut föreslagna riktning ökas till Fmk 786,000: —, beroende derpå att prisen för gårdarna N:ris 14 vid Stora Robertsgatan och 11 vid Bangatan höjts med 5,000 mark hvardera, för den senare gården dock endast för det fall att aftal icke träffats före den 1 Juni 1906.

Enär egarene af gården N:o 10 vid Lilla Robertsgatan höjt priset för denna från 160,000 till 180,000 mark, komme kostnaden för utvidgningen af hörnet emellan sagda gata och Kaserngatan att ökas från förut uppgifna Fmk 229,650: — till Fmk 249,650: —. Egarene af gården N:o 11 (adress 32) vid Kaserngatan hafva emellertid föreslagit sådan öfverenskommelse med staden att desse skulle till ifrågavarande utvidgning afstå dertill erforderlig del af sin tomt emot bekommande i ersättning af den del utaf tomten N:o 10, som icke toges i anspråk för utvidgningen. Genom detta utbyte, hvilket Byggnadskontoret ansett sig böra tillstyrka, skulle kostnaden för utvidgningen af omförmälda gatuhörn inskränkas till utgifterna för inlösen af gården N:o 10 vid Lilla Robertsgatan Fmk 180,000: — och för planering och stenläggning af den nya gatuandelen Fmk 32,650: — eller inalles Fmk 212,650: —.

Af Brandkommissionens ofvanberörda yttrande framgår att Brandkommissionen ansett sig böra afstyrka det af Arkitekten Sonck väckta förslaget om Högbergsgatans sänkning af orsak att östra sidan af gatan, på hvilken sida brandredskapen komme att transporteras, enligt förslaget blefve så trång att brandkårens utryckning vid inträffande eldsvådor kunde försvåras eller helt och hållet förhindras. Enligt hvad Byggnadskontoret uti sitt öfver förslaget afgifna yttrande upplyst komme derjämte det af kontoret tidigare på Arkitekten Soncks anmodan upprättade kostnadsförslaget för detta arbete, sedan numera bindande anbud af resp. gårds-egare införskaffats, att stiga i så hög grad att kostnaden för denna reglerings utförande uppginge till Fmk 755,100: — i stället för förut beräknade Fmk 427,100: —. Då det, enligt Byggnadskontorets åsigt, annars beaktansvärda förslaget sålunda icke kunde för skäligena kostnader genomföras och Brandkommissionen äfven emot detsamma framställt vägande anmärkningar, har Byggnadskontoret ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till förslaget, helst det behof för trafiken som förslaget afsåge att tillfredsställa kunde på annat sätt tillgodoses. I sådant afseende har

Byggnadskontoret framhållit att genom Sjömansgatans och Skepparebrinkens förlängning genom Röddäld samt utvidgning af hörnet mellan Lilla Roberts- och Kaserngatorna, eller alternativt dermed anläggning af den utaf Arkitekten Sonck projekterade nya gatan genom södra delen af kvarteret N:o 52, trafiken från 6:te och 7:de stadsdelarne komme att synnerligen gynsamt fördela sig dels längs Georgs- och Skillnadsgatorna till vestra delen af stadens centrum dels öfver Kaserntorget till hamnarna och Salutorget.

Vid fråga om valet mellan den tidigare föreslagna afskärningen af hörnet mellan Lilla Roberts- och Kaserngatorna samt den af Arkitekten Sonck nu projekterade gatuaneläggningen genom södra delen af kvarteret N:o 52 har Byggnadskontoret ansett företråde från trafiksynpunkt böra gifvas den sistnämnda, trots det att kostnaderna för den nya gatan, beräknade till Fmk 455,500: —, blefve betydligt högre samt att gatuaneläggningen nödvändiggjorde en ombalansering af södra delen af Högbergsgatans backe, hvarigenom denna blefve ännu brantare än för närvarande. I sammanhang härmed har Byggnadskontoret förordat inlösen af tomten N:o 16 (adress 20) vid Högbergsgatan i kvarteret N:o 59 för möjliggörande af Högbergsgatans utvidgning på sträckan mellan den blifvande trafikleden genom kvarteret N:o 52 och den nya gatan genom Röddäld. Då priset för sagda tomt utgjorde 145,000 mark och efter regleringen, hvarvid en yta af 3 meters bredd längs Högbergsgatan skulle tagas i anspråk, den återstående delen af tomten kunde försäljas för 95,000 mark, skulle antydda gatuutvidgning medföra en kostnad af 50,000 mark med tillägg af 1,000 mark för gatans planering, eller inalles 51,000 mark.

Berörande vidare den å Arkitekten Soncks förslag angifna förändrade sträckningen af trafiklederna genom Röddäld, hvilken Byggnadskontoret betraktat endast såsom uttryck för en annan smakriktning, samt en å förslaget jämväl antydd reglering af Regeringsgatan mellan Mikael- och Glogatorna, hvilken Byggnadskontoret funnit kunna medföra vissa fördelar för trafiken till jernvägsstationen, utan att dessa dock uppvägdes af kostnaderna för regleringen, har Byggnadskontoret för sin del uttalat sig för att åtgärd med det snaraste måtte vidtagas för förlängning af Hagasundsgatan genom kvarteret N:o 95 till Södra Esplanadgatan. Derigenom skulle enligt Byggnadskontorets förmenande betydande lättnader ernås för trafiken emellan jernvägsstationen och stadens södra delar; och har Byggnadskontoret, som trott egarene af de tvenne gårdar, genom hvilka gatan komme att dragas, kunna göras intresserade af förslaget, derest staden åtog sig en del af kostnaderna för anläggningen, hemställt att underhandlingar i sådant syfte måtte med gårdsegarene inledas.

Såsom sammanfattning af sitt yttrande öfver de här berörda särskilda regleringsprojekten har Byggnadskontoret föreslagit:

afböjande af förslaget om sänkning af Högbergsgatan på sträckan mellan Lilla Roberts- och Ludvigsgatorna;

anvisande af Fmk 455,500 för anläggning i enlighet med Arkitekten Soncks förslag af en gata genom kvarteret N:o 52;

ett anslag af 51,000 mark för utvidgande med 3 meter af Högbergsgatan mellan Ban- och Lilla Robertsgatorna;

godkännande af gatuanläggningarna inom Röddäld i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det förslag, som ingår i betänkandet N:o 5 för år 1906; samt

bemyndigande för Byggnadskontoret att med egarene af gårdarne N:o 52 vid Alexandersgatan och N:o 41 vid Norra Esplanadgatan underhandla angående en eventuel förlängning af Hagasundsgatan genom kvarteret N:o 95.

Såsom yttrande öfver Arkitekten Soncks förslag såvidt rör sänkningen af Högbergsgatan behöfver Drätselkammaren blott hänvisa till Brandkommissionens och Brandmästarens uttalanden, af hvilka till fullo framgår att förslaget icke kan realiseras utan att utsätta staden för risken af att dess hufvudbrandstation blefve mer eller mindre oanvändbar för sitt ändamål. På sätt de af Byggnadskontoret införskaffade försäljningsanbudena utvisa blefve derjämte kostnaderna för inlösen af de privata gårdarna på vestra sidan om gatan orimligt höga. Drätselkammaren får fördenskuil vördsamt hemställa att nyssberörda förslag icke måtte föranleda till vidare åtgärd.

Beträffande den af Arkitekten Sonck projekterade nya gatan genom kvarteret N:o 52 tillåter sig Drätselkammaren, under återopande af sitt tidigare vid fråga om den s. k. Janssonska kommunikationsleden afgifna yttrande (tr. handl. N:o 17 för 1903), ytterligare påpeka att, enligt Kammarens förmenande, några mera befogade anmärkningar emot de nuvarande trafiklederna till 6:te och 7:de stadsdelarna icke kunna framställas samt att den enda åtgärd som till deras förbättrande vore behöflig skulle bestå i en afskärning af kvarterets N:o 52 sydöstra hörn mellan Lilla Roberts- och Kaserngatorna, der en stockning af trafiken under vissa förhållanden kunde vara att befara. Då i detta afseende endast en mindre del af tomten N:o 10 (adress 30 vid Kaserngatan) behöfde tagas i anspråk, skulle en sådan reglering kunna aflöpa med jämförelsevis ringa kostnader. Genom anordnande därjämte af de i utskottsbetänkandet N:o 16 för 1905 föreslagna nya körvägarna genom Röddäld skulle för stadsdelarna vid Skeppare- och Sjömansgatorna beredas en bekväm och möjligast direkt kommunikation med Salutorget och stadens centrum. Några väsentligare fördelar af den genom södra delen af kvarteret N:o 52 projekterade gatan, hvilken, på sätt Byggnadskontoret framhållit, skulle föranleda eu för trafikförhållandena oförmånlig ombalansering af Högbergsgatans backe, vore, såvidt

Drätselkammaren kan finna, icke att emotse. Kammaren nödgas fördenskull afstyrka äfven sistnämnda förslag, oaktadt detta vunnit Byggnadskontorets förord, likasom ock den i sammanhang därmed föreslagna utvidgningen af Högbergsgatan på stråkan mellan Lilla Roberts- och Bangatorna.

Rörande öfriga å Arkitekten Soncks plankarta antydda regleringsförslag är Drätselkammaren ense med Byggnadskontoret.

Drätselkammaren ber slutligen att i anledning af det från Byggnadskontoret utgångna förslaget om förlängning af Hagasundsgatan genom kvarteret N:o 95 få såsom sin mening uttala, att den genväg för trafiken till och från Jernvägsstationen, som härigenom skulle ernås, icke är af någon nämnvärd betydelse, hvarföre och då staden under den närmaste tiden härefter har att för hvarjehanda dels redan beslutna dels planlagda större företag och arbeten, hvilka icke kunna någon längre tid uppskjutas, emotse högst betydande utgifter, Drätselkammaren icke kan förorda att staden under närvarande tidpunkt skulle offra uttaxerade medel på utförande af kostsamma regleringsarbeten, hvilkas behöflighet kan ifrågasättas.

Jämte det remisshandlingarna återställas biläggas här äfven samtliga ofvannämnda försäljningsanbud.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Edvard Loo.

HELSINGFORS STADS

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 11 April 1906.

N:o 49.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Genom utdrag ur Drätselkammarens protokoll för den 1 Mars 1906 har Byggnadskontoret erhållit i uppdrag ej mindre att afgifva kostnadsförslag för en ifrågasatt trafikled genom kvarteret N:o 94 dragen sålunda att gårdarna adr. N:ris 6 och 8 vid Stora Robertsgatan icke skulle för ändamålet tagas i anspråk, än införskaffa bindande försäljningsanbud rörande samtliga de gårdar, hvilka af staden borde inlösas, därest de i trykta utskottsbetänkandet N:o 16 för år 1905 föreslagna nya kommunikationslederna komme till utförande.

Beträffande främst frågan om en ytterligare förändring af riktningen, genom kvarteret N:o 94, af den s. k. Janssons trafikled, får Byggnadskontoret, hänvisande till bifogade kostnadsförslag och planritning, framhålla att, ehuru väl kostnaderna för förslaget genomförande därigenom skulle minskas till Fmk 362,000:— fördelarna med detsamma dock icke skulle, så vidt Kontoret kan finna, ens närmelsevis motsvara de gjorda utgifterna. Ty blefve denna riktning fastslagen skulle den beräknade stora trafiken från 6:te och 7:de stadsdelarna komma att ledas till just den del af Stora Robertsgatan hvarest trafiken är störst och gatan, i följd af spårvägsvevlingens läge, erbjuder det minsta utrymmet. Oegenligt synes det äfven att låta en bred gata utmynna i en smalare, redan fullt belastad gata, synnerligast om den förstnämnda är anlagd med afsigt att ordna förhandenvarande eller kommande trafikförhållanden. Skall engång en gata anläggas genom kvarteret N:o 94 bör denna, för att motsvara sitt ändamål, icke förskjutas mer ur den ursprungligen angifna riktningen än hvad reservantens förslag i betänkandet N:o 5 för år 1906 vidhandenger.

Vidkommande åter de af Kontoret tidigare upprättade, i sistsagda betänkande återgifna kostnadsförslagen för de ifrågasatta kommunikationslederna till dels Skilnaden, dels Kaserntorget, får Byggnadskontoret, hänvisande till de till Kontoret afgifna bindande försäljningsanbuden för de af dessa gaturegleringar berörda gårdarna, värdsamt meddela att den beräknade kostnaden för trafikleden till Skilnaden, genom kvarteret N:o 94 komme att ökas från Fmk 776,000:— till Fmk 786,000:— på grund af att de tidigare uppgifna prisen för gårdarna N:o 14 vid Stora Robertsgatan och N:o 11 vid Bangatan höjts med 5000 mark vardera, för den senare gården dock under förutsättning af att öfverenskommelse icke träffats före 1 Juni 1906.

Däremot torde någon justering af kostnadsförslaget för utvidgningen af hörnet emellan Kaserngatan och Lilla Robertsgatan icke behöfva göras, ehuru väl priset för tomten N:o 10 vid Lilla Robertsgatan blifvit höjdt från Fmk 160,000:— till Fmk 180,000:— och något bindande anbud för tomten N:o 11 (adr. N:o 32) vid Kaserngatan icke kunnat afgifvas. Tvänne af egarene till sistnämnda tomt hafva nämligen å egna och, så vidt Kontoret fattat, å öfriga medegares vägnar förbundit sig att för den ifrågasatta utvidgningen kostnadsfritt afstå så stor del af sagda tomt, som den ännämnda utskottsbetänkande N:o 5 bifogade planen anger, mot det att staden likaså kostnadsfritt införlifvar med tomt N:o 11 den efter regleringen kvarblifna delen af tomten N:o 10 vid Lilla Robertsgatan (adr. N:o 30 vid Kaserngatan). Då arealen af den af tomten N:o 11 för gatutvidgningen behöfliga delen uppgår till c:a 335 kv. m. och af tomten N:o 10 återstår efter regleringen c:a 355 kv. m. synes förenämnda anbud acceptabelt; och skulle under dessa förutsättningar kostnaderna för gaturegleringen ifråga uppgå till:

Inlösen af tomten N:o 10 vid Lilla Robertsgatan	Fmk	180,000:—
Planering och stensättning (se sid. 7 i betänkandet N:o 5) „	„	32,650:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>212,650:—</u>

emot tidigare beräknade Fmk 229,650: — hvilken summa dock torde böra bibehållas oförändrad, därest Stadsfullmäktige skulle anse ett inköp af gården och tomten N:o 11 vara att föredraga före omordade urbyte.

Ofvannämnda bindande försäljningsanbud, 11 till antalet, bifogas härjämte.

G. Idström.

Kostnads beräkning för anläggning af en ny trafikled genom Kvarteret N:o 94.

Inlösen af gårdarna

adr. N:o 1 vid Stora Robertsgatan . . .	160,000: —	
» » 10 » d:o . . .	90,000: —	
» » 12 » d:o . . .	75,000: —	
» » 14 » d:o . . .	90,000: —	
» » 11 » Bangatan	60,000: —	
» » 13 » d:o	50,000: —	
» » 15 » d:o	115,000: —	640,000: —

Afgår

3,160 m ² tomt att försälja . . . . . å 100: —	316,000: —	324,000: —
Planering och stensättning		
2,000 m ³ bärgsprängning. . . . . » 6: —	12,000: —	
50 » stödjemur . . . . . » 8: —	400: —	
350 » pågrus . . . . . » 4: —	1,400: —	
1,100 m ² I:ma nubbstensläggning . . . » 13: 50	14,350: —	
800 » asfaltläggning . . . . . » 5: —	4,000: —	
240 l. m. kantstensläggning . . . » 7: —	1,680: —	34,330: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	3,670: —	38.000: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>362,000: —</u>

Helsingfors Stads Byggnadskontor den 12 april 1906.

I. I. Holming.

Till Byggnadskontoret!

Med anledning af Byggnadskontorets ofvanstående skrifvelse får jag äran härmed meddela, att vi äro villiga att till Helsingfors stad afstå tomten och gården N:o 30 vid Kasärngatan för ett pris af *etthundra åttiatusen (180,000) Fmk* samt att vi anse detta anbud *bindande för oss till utgången af innevarande år*. Helsingfors den 26 mars 1906.

Å enkefru Mathilda Sievers' arfvingars vägnar:

Richard Sievers.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Med anledning af Herr Stadsingenjörens i skrifvelse af den 22 innev. mars oss affordrade bindande anbud ang. öfverlåtelse till staden af tomten och gården N:o 11 i kvarteret N:o 52 ha vi äran meddela att vi, i anseende till att delägaren i gården Godsägaren Hjalmar Burmeister är bosatt i Sverge, icke inom den utsatta tiden äro i tillfälle att göra bindande anbud i antydt afseende; men äro vi, som länge haft för afsigt att bebygga denna tomt, villiga att till staden afgiftsfritt öfverlåta den del däraf som komme att apteras till gata emot att likaså afgiftsfritt få i utbyte den för stadens syfte icke behöfliga delen af tomten N:o 10 i samma kvarter, under förutsättning att vi för den härigenom uppkommande nya tomtens bebyggande komma i åtnjutande af den frist om fem år byggnadsordningen stipulerar för af staden försålda tomters bebyggande.

För den händelse Herrar Stadsfullmäktige icke godkände vårt anbud, hafva vi tillskrifvit Herr Burmeister ifråga om tomtens försäljning och skola ifall af behof i sinom tid delgifva Herr Stadsingenjören resultatet af våra underhandlingar.

Helsingfors den 30 mars 1906.

Elsa Juselius.

Alfons Juselius.

Undertecknade förbinda sig härmed att till Helsingfors stad försälja vår egande tomt och gård N:o 1 vid Stora Robertsgatan för ett pris af *etthundra sextiotusen (160,000) mark*, hvilket anbud gäller till den 1 Juni 1906.

Helsingfors, den 31 Mars 1906.

Aina och Selma Lindén.

Bevittna:

Elna Lindeqvist.

Evvy Lindeqvist.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor!

Med anledning af skrifvelsen af den 22 innevarande mars får jag härmed äran nämna att definitiva priset på min egande gård och tomt adr. N:o 6 vid Stora Robertsgatan i denna stad utgör Finska Mark tvåhundrafemtiotusen (250,000), och förbinder jag mig att under en tid af fem (5) månader, räknadt från denna dag, låta frågan om ett eventuellt köp från Helsingfors stads sida blifva öppen och således icke åt annan köpare försälja denna min fastighet under sagda tid.

Helsingfors, den 30 Mars 1906.

Klas Henrik Ekroos,
Apotekare.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Med anledning af Byggnadskontorets frågan i skrifvelse för den 22 dennes, angående priset å vår egande gård N:o 8 vid Stora Robertsgatan, får vi härhos meddela, att priset är Fmk 265,000: — och att anbudet å vår sida är bindande till den 1 nästkommande September.

Högaktningsfullt:

Fastighetsaktiebolaget Stora Robertsgatan 8 Kiinteimistö-osakeyhtiö.
K. A. Castrén.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Som svar på Eder ärade skrifvelse af den 22 mars 1906 N:o 32 får meddela, att jag förbinder mig att för det af mig i skrifvelse af den 17 augusti 1905 uppgifna priset Fmk nittiotusen (90,000) försälja tomten och gården adr. N:o 10 vid Stora Robertsgatan och är detta anbud för mig bindande till den 1:sta december 1906. Helsingfors den 26 mars 1906.

Högaktningsfullt:
A. Gratschoff.

Gården och tomten N:o 12 St. Robertsgatan kan af Helsingfors stad inlösas för sjuttiofemtusen (75,000) fmk. Anbudet gäller för detta år.

Helsingfors d. 10 april 1906.

Smedmästar Alex. Lönnqvists arfvingar
g:m D:r Berndt Lönnqvist.

Helsingfors den 29 Mars 1906.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor. Härstädes.

Erkännande Byggnadskontorets skrifvelse af den 22 dennes, har jag härmed äran meddela det jag vore villig att till staden försälja min ägande gård N:o 14 vid Stora Robertsg. i denna stad för ett pris af nittiotusen (90,000) finska mark. Försäkrande härjämte att ofvannämde pris gäller till den 1 Juli 1906.

Högaktningsfullt:
Arthur Holmberg.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor!

Med anledning af till undertecknad stäld förfrågan om till hvilket pris och inom hvilken tid undertecknad vore hugad försälja gården adr. N:o 11 vid Bangatan, ihändelse Herrar Stadsfullmäktige beslöte att för trafikens ordnande inrätta bekvämare trafikleder och därför inlösa, bl. andra gårdar, äfven sådana i 94 kvarteret af 5:te stadsdelen, får äran afgifva:

Pris 60,000 mark, deraf c:a 40,000 mark kontant vid handelns uppgörande. Men detta blott i det fall att handel uppgjordes och ny egare tillträder den förut eller senast den 1 juni innev. år, vid hvilken tid undert. önskar afresa.

Blefve gården icke försäld före den 1 juni för 60,000 mark, gäller detta pris icke derefter. Men — förutsatt att gården icke blefve såld till annan köpare förrän ett möjligt anbud från stadens sida kunde ifrågakomma -- vill jag under ett år framåt ifrån sistnämnda dag afstå till staden gården för ett pris af 65,000 mark.

Helsingfors den 24 Mars 1906.

Br. Wilh. Hising.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

På derom gjord förfrågan har jag äran meddela att priset å gården N:o 13 vid Bangatan är af arfvingarna fastställdt till femtiotusen 50,000 finska mark, äfvenså att det år som efter egarens död är fastställdt i och för arfsutredning utgår i början af Juli 1906.

Högaktningsfullt:
Lydia Blom.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Undertecknad förbinder sig härmed att afstå gården N:o 15 Bangatan (1 Anneg.) till staden för en köpesumma 115,000 Fmk, hvilket pris är bindande intill 1 Juni 1906.

Helsingfors den 29 mars 1906.

S. L. Nummelin
g:m A. N.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors
den 19 April 1906.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 51.

Till Drätselkammaren har Byggnadskontoret äran härjämte öfversända ett af Herr Alfons Juselius jämte fru afgifvet bindande försäljningsanbud rörande gården adr. N:o 32 vid Kaserngatan. Och får Kontoret i anledning häraf meddela att, därest icke det af förenämnda gårdsegare tidigare gjorda anbudet om tomtutbyte skulle godkännas af Stadsfullmäktige, Byggnadskontorets kostnadsförslag för utvidgningen af hörnet mellan Kasern- och Lilla Robertsgatorna bör ökas med 20,000 mark, på grund af att priset för hörngården adr. N:o 30 vid Kaserngatan höjts till Fmk 180,000: — från Fmk 160,000: —, på hvilket senare pris förenämnda kostnadsberäkning bl. a. är baserad.

G. Idström.

För den händelse Helsingfors Stadsfullmäktige icke godkänna vårt anbud om utbyte af tomtdelar förbinda vi oss att till Helsingfors stad öfverlåta vår egande tomt och gård N:o 11, adr. N:o 32, vid Kaserngatan emot en köpeskilling af ett-hundrasjuttiotusen (170,000) finska mark.

Denna förbindelse gäller intill utgången af instundande Maj månad.

Helsingfors den 18 April 1906.

Else Juselius.

Alfons Juselius
ss. målsman och enligt fullmakt för Herr
Hjalmar Burmeister.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Då hela södra hälften af staden, mellan Badhus- och Boulevardsgatan ej eger en enda genomgående, bekväm trafikled, torde i samma mån staden tätare byggas, afsaknaden af en sådan led göra sig ännu mera gällande än nu och är det därför stadens plikt att med blick på framtiden, nu, sålänge möjligheter ännu fin-

nas, rätta tidigare begångna fel. Men då hvarje sådan omreglering sist och slutligen kommer att blifva en kostnadsfråga, vågar undertecknad med beaktande häraf ehuru ock kanske bättre, men mera genomgripande projekt sett dagen föreslå följande:

Tomterna n:o 8, 12 och 14 vid Högbergsgatan inlösas. Af dessa jämte brandstationens plan reserveras till gata, en bredd af minst 6 meter. Af Högbergsgatan mellan Ludvigs- och Robertsgatan lämnas östra sidan oförändrad till en bredd af 6 meter, öfriga delen af ofvannämnda utvidgade gatusträcka nedspränges till horisontal gata. Hvad brandstationens plan härigenom skulle förlora i areal ersättes med en del af närliggande inlösta tomt. Trafiken från brandstationen till den orörda delen af gatan komme att förmedlas genom en bred betonbro.

Då ytterligare högsta delen af sträckningen mellan södra Esplanadgatan och Ludvigsgatan utan olägenheter kan nedsprängas med åtminstone $\frac{1}{2}$ meter erhöles man en bekväm hufvudled från stadens centrum till det s. k. Skoltorget, hvarifrån en mjukt böjd gata genom Röddällden skulle förbinda Högbergsgatan med Skepparebrinken och dymedels bilda en bekväm trafikled till 6:te och 7:de stadsdelarna samt hafvet.

Ofvanomordade utvidgning och planering af Högbergsgatan kan dessutom, såsom bilagda plankarta visar, möjliggöra ett rationelt genomförande af idén om en förbättrad trafikled från sydvästra stadsdelen till Kasern- och Salutorget. Tänker man sig vidare högsta punkten å Högbergsgatans södra del mellan Nya kyrkan och Bergmansgatan nedschaktad med 1 å 2 meter (hvilket ej bör möta praktiska svårigheter sålänge närliggande tomter äro bebyggda med trähus) samt obebyggda delen af kvarteret 127 genombrutet af en förbindningsgata från Högbergsgatan till Jungfrustigen, skulle en ny led öppnas också mot Brunnsparken och Hafshamnen. På detta sätt blefve Högbergsgatan jämte dess fortsättning Michaelsgatan en hufvudåder genom hjärtat af staden, som genom den senare nämnda gatans förbindande med Långabron skulle kunna föra trafiken ända ut till blifvande stadsdelar bortom Berghäll.

På grund af det ofvan anförda vågar jag vördsammast hos Fullmäktige föreslå att en särskild nämnd tillsättes, hvilken fiuge i uppdrag att utan dröjsmål pröfva alla på stadens utveckling baserade nya behof af förbättrade kommunikationsleder.

Helsingfors den 31 mars 1906.

Lars Sonck.

Härjämte närslutes plan öfver Högbergsgatans omplanering jämte tvänne genomskärningsritningar samt ett af Byggnadskontoret uppgjort kostnadsförslag.

Kostnads beräkning för sänkning af Högbärgsgatan å sträckan mellan Ludvigs- och L. Robertsgatorna.

9,400 m ³ bärgsprängning	à 6:—	56,400:—	
1,400 » stödjemur	» 25:—	35,000:—	
225 » betonbro	» 50:—	11,250:—	
175 l. m. barrière	» 20:—	3,500:—	
72 » omläggning af barrière	» 8:—	576:—	
1,700 m ² stensättning med I:ma nubbs- sten	» 12:50	21,250:—	
900 » asfaltgångbana	» 6:—	5,400:—	
330 l. m. kantsten	» 7:—	2,310:—	
800 m ² omläggning med fältsten	» 1:10	880:—	
180 l. m. d:o af vattenledning	» 50:—	9,000:—	
155 » d:o af kloak	» 50:—	7,750:—	
		153,316:—	
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.		15,284:—	168,600:—
Inlösen af tomten N:o 8 vid Högbärgsgatan, upp- skattningsvis		125,000:—	
Inlösen af tomten N:o 12 vid Högbärgsgatan, upp- skattningsvis		80,000:—	
Inlösen af tomten N:o 14 vid Högbärgsgatan, upp- skattningsvis		100,000:—	305,000:—
		<i>Små:</i> 473,600:—	
Afgår för försäljning af tomter			
410 m ² tomten N:o 8 vid Högbärgsgatan å 50:—		20,500:—	
520 » d:o N:o 14 d:o » 50:—		26,000:—	46,500:—
		<i>Summa Små:</i> 427,100:—	

Tomten N:o 12 vid Högbärgsgatan torde böra införlifvas med brandverkets gårdsplan.

Helsingfors Stads Byggnadskontor den 9 februari 1906.

I. I. Holmång.

BRANDKOMMISSIONEN

i

Helsingfors,

den 27 April 1906.

N:o 14.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Uti remissresolution för den 19 innevarande April, vidfogad handlingarna rörande arkitekten Lars Soncks hos Stadsfullmäktige härstädes gjorda framställning om Högbergsgatans sänkning för åstadkommande af förbättrade kommunikationsleder i denna stad, har Drätselkammaren anhållit att Brandkommissionen måtte med skriftligt yttrande i ärendet till Drätselkammaren inkomma; och får i anledning häraf Brandkommissionen, med återställande af remisshandlingarna, äran framhålla att, på sätt af ett Brandmästaren G. Wasenius affordradt, här bifogadt utlåtande i saken närmare framgår, den för transport af brandredskap afsedda delen på östra sidan om Högbergsgatan komme, enligt förslaget, att blifva så trång, att brandkårens utryckning vid inträffande eldsvådor lätt kunde försväras eller helt och hållet förhindras, hvarför och då ifrågavarande förslag sålunda ur brandsynpunkt innebär en våda för allmänheten Brandkommissionen härigenom får afstyrka bifall till detsamma.

På Brandkommissionens vägnar:

Hugo F. Catani.*Werner Holmberg.**Till Brandkommissionen i Helsingfors.*

Anmodad att uttala mig i anledning af ett till Brandkommissionen i afseende å utlåtande remitteradt förslag angående omreglering af den utanför brandstationen belägna delen af Högbergsgatan får ödmjukast jag framhålla följande.

Som af förslaget framgår skulle för trafikbehof å östra sidan af Högbergsgatan bibehållas en gatudel, som inclusive trottoiren komme att upptaga en bredd af endast 6 meter, till hvilken passagen från brandkårstomten förmedlas medels en 14 meter bred bro. Då emellertid brandkåren nu redan bland sin materiel eger redskap, som i längd mäta 9 meter och i bredd upptaga c:a 2,5 meter samt väga flere ton, borde den i fråga satta bron, för att tillåta en svängning in på den smala gatan, utvidgas till en bredd af 20 å 25 meter. En slik förstoring af öfverfartsbron stöter visserligen icke på några praktiska svårigheter, men deremot kommer

utryckningen till eldsvåda å den skarpt sluttande ytterst smala gatan icke att vara säkerställd. Ty om ock i de flesta fall utryckningarna komma att försiggå lyckligt, så behöfves det endast att exempelvis ett möbellass inkräktat en del af gatan eller att vid färden utför backen i menföres tid och halka något af de tyngre brandredskapen slingrat mot gatubarrieren samt dervid fått en skavank och svängt sig på tvären för att all trafik i den smala „rännan“ skall blifva omöjliggjord.

Om dervid malheuren inträffat med något af de först utryckande redskapen, så kunna de efterföljande icke blott icke passera det nämnda stället utan ej heller svänga om på den smala gatan för att i den motsatta riktningen söka sig fram till brandplatsen.

Utryckningen till eldsvåda på ett normalt sätt vore sålunda under alla förhållanden icke säkerställd, och får undertecknad förty motsätta mig förslagets realiserande synnerligast som det gäller stadens hufvudbrandstation, hvarifrån allmänheten vid utbrott af eldsvådor har den kraftigaste hjälpen att påräkna.

Helsingfors den 30 april 1906.

Gösta Wasenius.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR

Helsingfors,
den 7 Maj 1906.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 69.

Till affördradt yttrande rörande Arkitekten Lars Soncks hos Stadsfullmäktige väckta förslag om att Högbergsgatan emellan Ludvigs- och Lilla Robertsgatorna skulle sänkas; att genom södra delen af kvarteret N:o 52 skulle anläggas en ny gata förbindande korsningen emellan Högbergs och Lilla Robertsgatorna med Södra Magasinsgatans vestra ända; samt att den i utskottsbetänkandet N:o 5 för år 1906 föreslagna gatan genom Röddäld skulle till sin sträckning något modifieras, får Byggnadskontoret vördsamt anföra följande:

Förslaget om sänkningen af ifrågavarande del af Högbergsgatan finner Kontoret synnerligen beaktansvärdt och vore Kontoret äfven benäget att förorda förslagets genomförande, derest nämligen arbetet jämte de deraf föranledda inköpen af särskilda gårdar kunde ske för skäligen kostnader samt Brandkårens utryckning vid inträffande vådeld ej skulle genom den föreslagna anordningen försvåras eller måhända rent af omöjliggöras. Det kostnadsförslag Byggnadskontoret på anmodan af Arkitekt Sonck tidigare upprättat i ifrågavarande afseende har numera, efter det

bindande anbud införskaffats af resp. gårdsegare, visat sig vara alldeles för lågt beräknadt, i det att de uppskattningsvis införda kostnaderna för de nödiga gårdsköpen ej ens uppgå till hälften af det sammanlagda belopp gårdarnes egare fordra för sina fastigheter. Sagda kostnadsförslags slutsumma Fmk 427,100: — måste därför, vid beaktande af omnämnda försäljningsanbud höjas till Fmk 755,100: —, såsom närslutna nya kostnadsberäkning närmare vidhandenger. Att Kontoret oakadt gårdarnas höga inköpspris, dock icke i förslaget beräknat högre försäljningspris å de tomter, N:ris 8 och 14 vid Högbergsgatan, hvilka efter verkställd reglering kunde försäljas, beror deraf att tomterna blifva så smala, resp. 15,38 och 11,81 m, att desamma ej med fördel kunna bebyggas.

Då sålunda kostnaderna för det ifrågasatta regleringsförslagets genomförande blefve så betydande, som ofvan nämnts, anser Kontoret, att ett förordande af desamma ovilkorligen bör kunna motiveras med att förslaget är föranlett af ett behof, omöjligt att på annat tillfredsställande sätt tillgodose. Men ett sådant vägande motiv förefinnes här icke, för så vidt Kontoret kan finna.

Förutsättes nämligen att Sjömansgatan resp. Skepparebrinken förlänges på ett eller annat sätt genom Röddäld, samt att antingen den i ofvannämnda utskottsbetänkande förordade utvidgningen af hörnet mellan Lilla Robertsgatan och Kaserngatan eger rum, eller den af Ark. Sonck i förevarande sammanhang föreslagna gatan genom södra delen af kvateret N:o 52 skulle utföras, komme trafiken från 6:te och 7:de stadsdelarna att synnerligen gynsamt fördela sig dels längs Georgs- och Skilnadsgatorna till vestra delen af stadens centrum, dels öfver Kaserntorget till hamnarna och Salutorget, hvarför ingen anledning föreligger till antagandet att sagda trafik skulle koncentrera sig å ifrågavarande del af Högbergsgatan, hvilken, trots den föreslagna sänkningen dock ej skulle å sin norra del erbjuda för trafiken tillfredsställande stigningsförhållanden.

En vid frågans berörande beaktansvärd omständighet är dessutom den, att en koncentring af trafiken å Högbergsgatan ej heller är önskvärd, enär gatans fortsättning, löpande emellan Teater och Runebergsplanaderna, redan är så lifligt frekventerad att det ingalunda är skäl att hit leda ytterligare sådan rörelse som genom förefintliga trafikleder kunde tillgodoses.

På dessa grunder och då Brandkommissionen dessutom ansett att brandverkets hufvudstation blefve som sådan omöjlig, derest den föreslagna sänkningen komme till utförande kan Byggnadskontoret icke tillstyrka bifall till sagda förslag.

Deremot anser sig kontoret utan att inlåta sig på en längre motivering böra förorda förslaget rörande gatuaneläggningen genom södra delen af kvarteret N:o 52. Ty trots det att kostnaderna för detta förslags genomförande blefve högre än för den i utskottsbetänkandet N:o 5 föreslagna utvidgningen af hörnet mellan Lilla Roberts och Kaserngatorna, samt att förstnämnda anläggning skulle nödvändiggöra en sådan ombalansering af södra delen af Högbergsgatans backe att denna blefve ännu brantare än densamma för närvarande är, innebär ifrågavarande förslag

dock framom nämnda utvidgning sådana fördelar för den trafik, som från stadens sydvestra delar söker sig till Salutorget och hamnarne, att stadens Myndigheter icke borde draga i betänkande att uppoffra de summor som erfordras för att sagda trafik skall blifva på ett tillfredsställande sätt tillgodosedd. Och detta skulle, enligt Byggnadskontorets uppfattning, ernås bäst genom den af Ark. Sonck projekterade trafikleden.

Kostnaderna för denna anläggning är beräknad till Fmk. 455,500:—, emot det att ännämnda utvidgning skulle medföra en utgift af Fmk. 229,650:— alternativt Fmk. 249,650:— (se Byggnadskontorets skrifvelse af den 19 April 1906).

Blefve förstnämnda förslag af Stadsmyndigheterna godkändt skulle dock såsom en nödvändig följd häraf tomten N:o 16 (adr. N:o 20) vid Högbergsgatan i kvarteret N:o 59 böra af staden inlösas för möjliggörande af en behöflig utvidgning af den del af Högbergsgatan, som är belägen emellan ifrågavarande nyföreslagna trafikled genom kvarteret N:o 52 samt den nya gatan genom Röddäld.

Då sagda tomt erbjudes staden för ett pris af Fmk 145,000:— och den efter regleringen återstående delen af tomten kunde försäljas för ett pris af Fmk 95,000:— under förutsättning nämligen att af tomten skulle för gatutvidgningen tagas i anspråk en yta af 3 meters bredd, icke 6 såsom Ark. Sonck föreslår, och gatan sålunda blefve 18 meter bred, kommer den ifrågasatta regleringen att medföra en kostnad af Fmk 50,000:— plus utgiften för gatans planering Fmk 1,000, hvarigenom hela beloppet nppginge till Fmk 51,000:—.

Vidkommande slutligen den af Ark. Sonck föreslagna förändrade sträckningen af Skepparegatans och Sjömansgatans förlängning genom Röddäld, får Byggnadskontoret framhålla att förslaget blott är att betrakta såsom uttryck för en annan smakriktning, än den af utskottet i sitt betänkande N:o 5 företrädde. För sin del anser Kontoret utskottets förslag vara att förorda, enär de för park afsedda ytorna inom Röddäld i detta förslag bibehållas mera sammanhängande.

Ytterst må ännu beröras den af Ark. Sonck, i den skrifvelsen bifogade planen med prickade linier, föreslagna regleringen af Regeringsgatan mellan Mikael- och Glogatorna, afseende ett förbättrande af trafiklederna till jernvägsstationen. För sin del håller Kontoret före att, om ock en slik reglering skulle medföra vissa fördelar för trafiken, dessa fördelar dock ingalunda skulle uppvägas af de kostnader anläggningen komme att medföra. En åtgärd, som däremot borde i sagdt afseende med det första vidtagas vore förlängandet af Hagasundsgatan till N. Esplanadgatan genom kvarteret N:o 95, hvarigenom betydande lättnader skulle uppstå för trafiken emellan stationen och stadens söder derom belägna delar. Då det är sannolikt att egarene till de tvänne gårdar, N:o 52 vid Alexandersgatan och N:o 41 vid Esplanadgatan kunde göras intresserade af förslagens genomförande, derest Stadsmyndigheterna förklarade sig villiga att deltaga i kostnaderna för detsamma, får Kontoret hemställa huruvida icke skäl föreläge att i nämndt syfte inleda underhandlingar med sagda gårdsegare.

På grund af det anförda får Byggnadskontoret alltså värdsamt föreslå:
att förslaget rörande sänkningen af Högbergsgatan emellan Ludvigs- och Lilla Robertsgatorna icke måtte föranleda till åtgärd;

att ett anslag af Fmk 455,500: — skulle anvisas för anläggandet af en gata genom kvarteret N:o 52, i enlighet med det af Ark. Sonck upprättade förslaget;

att Fmk 51,000: — måtte anvisas för utvidgande med 3 meter af Högbergsgatan emellan Ban- och Lilla Robertsgatorna inpå tomten N:o 16 i kvarteret N:o 59;

att sträckningarna af de i utskottsbetänkandet N:o 5 för år 1906 föreslagna gatuaneläggningarna inom Röddäld blefve i hufvudsak godkända samt

att Byggnadskontoret blefve bemyndigadt inleda underhandlingar med egarene till gårdarna N:o 52 vid Alexandersgatan och N:o 41 vid N. Esplanadgatan, i och för erhållande af uppgift öfver möjligheten af en förlängning af Hagasundsgatan söderut till N. Esplanadgatan.

Remisshandlingarna och sex särskilda försäljningsanbud bifogas härjämte.

G. Idström.

Kostnads beräkning för sänkning af Högbergsgatan å sträckan mellan Ludvigs- och L. Robertsgatorna.

9,400 m ³ bärgsprängning	å 6: —	56,400: —	
1,400 » stödjemur	» 25: —	35,000: —	
285 » betonbro	» 50: —	14,250: —	
175 l. m. barrière	» 20: —	3,500: —	
72 » omläggning af barrière	» 8: —	576: —	
1,700 m ² I:ma nubbstensläggning	» 12: 50	21,250: —	
900 » asfaltgångbana	» 6: —	5,400: —	
330 l. m. kantsten	» 7: —	2,310: —	
800 m ² omläggning med fältsten	» 1: 10	880: —	
180 l. m. d:o af vattenledning » 50: —		9,000: —	
155 » d:o af kloak	» 50: —	7,750: —	156,316: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.		15,284: —	171,600: —
Inlösen af tomten N:o 8 vid Högbergsgatan		250,000: —	
D:o d:o N:o 12 d:o		80,000: —	
D:o d:o N:o 14 d:o		300,000: —	630,000: —
			<i>Sm:</i> 801,600: —
Afgår för försäljning af tomter			
410 m ² tomten N:o 8 vid Högbergsgatan å 50: —		20,500: —	
520 » d:o N:o 14 » » 50: —		26,000: —	46,500: —
			<u>Summa <i>Sm:</i> 755,100: —</u>

Tomten N:o 12 vid Högbärgsgatan torde böra införlifvas med brandverkets gårdsplan.

Helsingfors Stads Byggnadskontor den 10 maj 1906.

I. I. Holming.

Kostnads beräkning för anläggning af en ny trafikled genom kvarteret N:o 52.

Inlösen af gårdarna

adr. N:o 3 vid Lilla Robertsgatan . . .	95,000:—	
» » 5 » d:o . . .	230,000:—	
» » 32 » Kaserngatan . . .	170,000:—	495,000:—

Afgår

1,550 m ² tomt att försälja . . . . . à 50:—	77,500:—	417,500:—
---	----------	-----------

Planering och stensättning

450 m ³ bärgsprängning . . . . . » 6:—	2,700:—	
1,600 » jordschaktning . . . . . » 1: 50	2,400:—	
180 » stödjemur . . . . . » 15:—	2,700:—	
250 » pågrus . . . . . » 4:—	1,000:—	
1,200 m ² I:ma nubbstensläggning . . » 12: 50	15,000:—	
600 » asfaltläggning för trottoir . » 5:—	3,000:—	
220 l. m. kantsten . . . . . » 7:—	1,540:—	28,340:—

C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	2,860:—	31,200:—
--	---------	----------

Sänkning af Högbärgsgatan utmed adr. N:o 29.

400 m ³ jordschaktning . . . . . à 1: 50	600:—	
250 » bärgsprängning . . . . . » 6:—	1,500:—	
660 m ² omläggning af fältsten . . » 1: 10	726:—	
100 » d:o af II:da nubbsten » 1: 30	130:—	2,956:—

C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	244:—	3,200:—
--	-------	---------

Höjning af L. Robertsgatan utmed Kv. N:o 52.

400 m ³ fyllning att anskaffa . . . . . à 3:—	1,200:—	
1,000 m ² omläggning af fältsten . . » 1: 10	1,100:—	
100 l. m. d:o kantsten . . » 1:—	100:—	
80 m ² d:o plansten . . » 2:—	160:—	
80 » d:o II:da nubbsten » 1: 30	104:—	
130 » d:o asfalttrottoir » 5:—	650:—	3,314:—

C:a 10 % tillskott för arbetsledning m.	286:—	3,600:—
---	-------	---------

Summa *Smc* 455,500:—

Helsingfors Stads Byggnadskontor den 10 maj 1906.

I. I. Holming.

Helsingfors, den 27 april 1906.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Såsom svar å Byggnadskontorets i ärade af den 23 dennes framställda anhållan om bindande uppgift öfver det pris, för hvilket jag vore hugad att till Helsingfors stad afstå gården och tomten adressnummer 28 vid Högbergsgatan, får jag meddela att jag är villig att försälja sagda gård och tomt till staden för ett pris af tvåhundrafemtiotusen (250,000) mark och att detta anbud är för mig bindande intill den 1 mars nästkommande år 1907.

Högaktningfullt:
Agnes Stenberg.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor. Helsingfors.

På Eder värda förfrågan angående gården och tomten adress N:o 24 vid Högbergsgatan få vi härmed delgifva att vi tillsaluhålla densamma för finska mark åttatiotusen (Fmk 80,000: —).

För den händelse Helsingfors stad inom snar framtid komme att köpa gården, sälja vi densamma till ofvanstående belopp. Likaså förbinda vi oss härmed icke sälja gården på annat håll innan den 15 juni detta år, såframt ej Helsingfors Stadsfullmäktige innan dess förkastat ifrågavarande förslag vidkommande gården.

Helsingfors den 27 April 1906.

Dr Glöckner, Pastor,

i egenskap af lagbestämd förmyndare för sinnes-
sjuke magistern Rudolf Arnold Hamnerin.

Therese Wilhelmine Klosse,
född Hamnerin.

W. I. Hamnerin,

i egenskap af lagbestämd förmyndare för mina
minderåriga barn: Emilo Wilhelmina, Alice Therese,
Ester Natalie, Hedvig Maria och Georg Alexander
Hamnerin.

För den händelse Helsingfors stad inom närmaste framtid önskar köpa gården och tomten adress N:o 24 vid Högbergsgatan skulle köpeskillingen utgöra finska mark åttatiotusen (Fmk 80,000: —). För min del förbinder jag mig härmed icke sälja gården på annat håll innan den 15 juni detta år, såframt ej Helsingfors Stadsfullmäktige innan dess definitivt förkastat ifrågavarande förslag vidkommande gården.

Mariehamn den 30 April 1906.

Ida Hamnerin,
lärarinna.

Bevittna:

Irene M. Sterenius,
lärarinna.

Elin Lindborg.

Afskrift.

Protokoll fördt vid Föreningens för Allianshuset i
Helsingfors extra sammanträde i Allianshuset den 7 maj 1906.

§ 2.

Föredrogs en skrifvelse från Helsingfors stads Byggnadskontor med anhållan om bindande uppgift öfver det pris, för hvilket Föreningen kunde till Helsingfors stad afstå Föreningens egande tomt och gård adr. N:o 22 vid Högbergsgatan äfvensom bestyrelsens förslag till svar å nämnda skrifvelse, och beslöt Föreningen i anledning häraf att afgifva följande svar:

Till svar å Byggnadskontorets ärade skrifvelse med anhållan om bindande uppgift om det pris, till hvilket Föreningen för Allianshuset i Helsingfors kunde till Helsingfors stad afstå sin tomt och gård adr. N:o 22 vid Högbergsgatan får Föreningen förklara att den med hänsyn till byggnadstomternas stegrade pris i centrum af staden samt de hyresinkomster dess ifrågavarande fastighet inbringar icke kan afstå nämnda fastighet för mindre än trehundrausen (300,000) finska mark samt på det vilkor, att Föreningen förbehåller sig rätt att disponera gården ett år framåt, räknadt från 1 november hösten näst efter köpets afslutande och mot erläggande till köparen de hyror, som gården under nämnda tid inbringar. Detta köpeanbud är bindande ett år efter denna dag.

§ 3.

Bestyrelsen befullmäktigades att å Föreningens vägnar afsluta köpet med Helsingfors stad på de i § 2 bestämda vilkoren.

§ 5.

Att justera detta protokoll valdes hrr A. Wuorinen och A. Gauffin.
Dag som ofvan.

Fredr. af Forselles.

J. A. Karlberg.

Protokollet justeradtt och godkändtt.

A. Wuorinen.

A. Gauffin.

Afskriftens riktighet bevittna:

Gust. Ad. Lindberg.

L. A. Pajunen.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Till svar å ärade skrifvelsen af den 23 April 1906, få vi härhos äran meddela att vi vore villiga att försälja vår tomt och gård N:o 20 vid Högbergsgatan till ett pris af Etthundrafyrtiofemtusen (145,000) finska mark, och blefve anbudet bindande till 1 Januari 1907.

Helsingfors den 25 April 1906.

K. B. Laurents arfvingar.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Uti skrifvelse till fru Amanda Hallbergs arfvingar af den 23 nyssvikne april N:o 57 har Byggnadskontoret anhållit om uppgift öfver det pris, för hvilket de kunde till Helsingfors stad afstå tomten och gården N:o 29 vid Högbergsgatan för den händelse att Stadsfullmäktige skulle godkänna ett hos Fullmäktige väckt förslag om vidtagande af särskilda gaturegleringar.

Med anledning häraf får Aktiebolaget Neodomus, som af bemälda arfvingar tillhandlat sig gården, meddela att bolaget har för afsigt att å tomten uppföra ett fyra våningars stenhus utmed Högbergsgatan samt höja det utmed Lilla Robertsgatan befintliga gamla stenhuset med en våning, och att med dessa arbeten vidtaga den 1 nästinstundande juni. I betraktande af det värde tomten af byggmästare uppskattats till samt de kostnader för de blifvande ny- och ombyggnaderna bolaget redan fått vidkännas anser sig bolaget icke kunna afstå tomten åt staden för mindre än Fmk 230,000:— och detta endast under uttryckligt förbehåll att köpet afslutas eller åtminstone definitivt bindande löfte om köpet afges före den 15 innevarande maj. Skulle med köpet fördröjas därutöfver förbehåller sig bolaget utöfver ofvannämnda köpesumma full ersättning för de kostnader och utgifter bolaget efter sistnämnda dag nedlagt på gården eller haft för de afsedda byggnadsarbetena å densamma.

Helsingfors den 3 maj 1906.

För Aktiebolaget Neodomus
Heikki Karvonen,
verkställande direktör.

Helsingfors, den 28 April 1906.

Till Helsingfors stads Byggnadskontor.

Till svar å ärade skrifvelsen af den 23 April N:o 58 får äran meddela att jag är villig sälja mig tillhörande gården N:o 3 Lilla Robertsgatan till ett pris af *Emk 95,000*. —.

Tillika får underrätta att ofvanstående meddelande från min sida är bindande på en tid af 6 månader framåt.

Högaktningsfullt:

C. Hellman.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

Utskottsbetänkande i fråga om rättighet att utminutera och utskänka spritdrycker under tiden från den 1 juni 1906 till samma dag år 1908.

Sedan Stadsfullmäktige åt Helsingfors Utskänknings Aktiebolag öfverlemnat uteslutande rätt att i denna stad under tiden från den 1 juni 1906 till samma dag år 1908 utminutera och utskänka spritdrycker, dock med sådan rätt för bolaget att till annan öfverlåta bedrifvandet af rörelsen, som omförmäles i 2 mom. 9 § i Kejs. förordningen angående, utom annat, försäljning af bränvin, gifven den 9 juni 1892, har bolaget i skrifvelse af den 30 nyssvikne april till Magistraten öfverlemnat särskilda ansökningar, afseende öfverlåtelser af nämnda rätt för berörda tid. Tillika har bolaget anmält att det för sin del velat bevilja dylik öfverlåtelse endast för ett år, emedan bolaget under den korta tid, som ifrågakomma monopol hittills af bolaget innehafts, ännu icke hunnit samla tillräcklig erfarenhet om samfliga sökandes lämplighet äfvensom bolaget rimligtvis icke kunde undgå att fastställa samma termin för alla. Derjämte har bolaget för egen del ansökt om utskänkingsrätt å sju ställen samt, när bolaget enligt åberopade i 1892 års förordning icke eger å annan öfverlåta rätt att utminutera bränvin och sprit, om rätt till minutförsäljning af sistnämnda slag å fem ställen. Efter det t. f. polismästarens yttrande öfver ansökningarna inhemtats, har Magistraten i skrifvelse af den 12 dennes anhållit om utlåtande i saken jemväl af Stadsfullmäktige.

Beträffande utminuteringen och utskänkningen af spritdrycker under ifrågavarande period har af Magistraten och Stadsfullmäktige fastställts följande:

att antalet rättigheter till utminutering är trettioen, hvaraf för tiden från den 1 juni 1906 till den 1 juni 1908 fem rättigheter omfatta med andras uteslutande utminutering af bränvin och sprit;

att antalet utskänkingsrättigheter är sextiotvå, af hvilket antal dock icke flere än fyratiosex få till begagnande i sammanhang med värdshusrörelse upplåtas;

att utminuterings- och utskänkingsställen icke få finnas inom sjetten, sjunde, åttonde, nionde, tionde, elfte och tolfte stadsdelarna samt å stadens uti stadsplanen icke upptagna område, ej heller i första stadsdelen norr om Fredsgatan, men väl vid sagda gata, i tredje stadsdelen vid Unionsgatan söder om Salutorget eller i de

qvarter, som finnas emellan denna gata och Vestra kajen, samt inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som är beläget vester om Fredriksgatan, men väl vid denna gata;

att äfven i stadens öfriga delar hvarken utminuterung eller utskänkning af spritdrycker får bedrifvas i omedelbar närhet af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillopp af folk eger rum, liksom ej heller vid Salutorget och de delar af Östra och Vestra Henriksgatorna, som ligga norr om Simons- och Brunnsatorna; samt

att undantag från dessa förbud få göras för hotell, belägna vid Salutorget, för platserna Alphyddan, Kajsaniemi, Blekholmarna, Högholmen och Brunnsuset samt för teatrar och klubbar.

Undertecknade, som i egenskap af ledamöter i det utaf Fullmäktige för ärenden af ifrågavarande slag tillsatta utskottet fått del af ofvannämnda ansökningar, få, efter verkställd granskning af desamma, erinra derom, huruledes, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 8 innevarande maj, ifrågavarande rättigheter böra öfverlåtas icke till den 1 juni 1907 utan till samma dag år 1908. Utskottets yttrande öfver de särskilda ansökningarna torde framgå ur bifogade tablå öfver desamma, hvilken tablå upptager jemväl hvad t. f. polismästaren med anledning af ansökningarna anför.

Helsingfors, den 14 maj 1906.

Arvid Nyberg.

K. von Alfthan.

Aug. Lundqvist.

N:o	Sökanden	Försäljningsstället	T. f. polismästarens yttrande	Utskottets yttrande
Ansökning om rätt till utminuter- ring af brännvin och sprit under tiden 1/6 1906—1/6 1908.				
Helsingfors Utskänknings- aktiebolag				
Föreståndare:				
1	Ida Katarina Lufström.	Glogatan n:o 5.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
2	Mathilda Josefina Dahlgren.	Nylandsgatan n:o 2.	”	”
3	Hilma Maria Lindström.	Fabiansgatan n:o 4.	”	”
4	Amalia Eklund.	V. Henrrksgatan n:o 18.	”	”
5	Olga Agatha Öhman.	Fredriksgatan n:o 33.	”	”
Ansökningar om rätt att utminu- tera andra spritvaror än brän- vin och sprit under tiden 1/6 1906—1/6 1908.				
1	A. W. Eklund & C:o Aktie- bolag, föreståndare: Anders Wilhelm Eklund.	Skillnadsgatan n:o 19.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
2	Rosenqvist, Klas Reinhold, handlande.	Alexandersgatan n:o 11.	”	”
3	Aktiebol. Richard Rudolph O. Y., föreståndare: Otto Berndt Hildén.	St. Robertsgatan n:o 4.	”	”
4	Westerberg, Adrian Albin, handlande.	Alexandersgatan n:o 46.	”	”
5	Hagelberg, August Ferdinand, handlande.	Lilla Robertsgatan n:o 8.	”	”
6	Kählman, V. R., firma, före- ståndare: Hilda Augusta Kählman.	Fredsgatan n:o 15.	”	”
7	Hjelt & Lindgren, firma, föreståndare: Carl August Schugge.	Södra Esplanad- gatan n:o 12.	”	”

8	Jansson, Johan Fredrik Albin, handlande.	Eriks-gatan n:o 13.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
9	J. C. Mæxmontan & C:o, firma, Ernst Nyberg, föreståndare: Ernst Albert Nyberg.	Unionsgatan n:o 28.	”	”
10	N. A. Turdén, Akt. bol., före- ståndare: Nikolai August Turdén.	Mikaelsgatan n:o 5.	”	”
11	Rohde, Otto, handlande.	Alexandersgatan n:o 50.	”	”
12	Hirvonen, Mathilda, handlande- enka.	V. Henriksgatan n:o 18.	”	”
13	Aktiebol. H. Fryckmann Osake- yhtiö, föreståndare: Hilda Natalia Fryckmann.	St. Robertsgatan n:o 25.	”	”
14	Pletschikoff, Wasili, handlande.	S. Esplanadgatan n:o 4.	”	”
15	Ahlfors, Valfrid Alfons, handlande.	Mariegatan n:o 13 B.	”	”
16	Relander, Linda Viktoria, handlande-hustru.	Vilhelmsgatan n:o 4.	Tillstyrkes med villkor att sö- kanden upphyr åt sig lämp- ligare belägen lokal, emedan den nu angifna lokalen är be- lägen invid den af publiken allmänt begagnade vägen till Kajsaniemi park i hvars när- het finnes tvänne skolor samt ryska garnisonssjukhuset och denna trafikled är lifligt an- litad af arbetare.	Emedan t. f. polismästarens skäl icke synas hållbara, tillstyrkes ansökningen utan villkor.
17	Holmqvist, Mathilda Sofia, handlande-enka.	N. Magasinsgatan n:o 6.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
18	Hildén, Otto Berndt, hand- lande.	Fabiansgatan n:o 10.	”	”
19	Aktiebol. Axel Pihlgren, före- ståndare: Johan Emil Pihlgren.	Fabiansgatan n:o 12.	”	”
20	Engström, Gustaf, kontorist.	Fredriks-gatan n:o 22.	”	”
21	Aktiebol. J. H. Wickel, före- ståndare: Alexander Sahlstedt.	Alexandersgatan n:o 32.	”	”
22	Axel Palmroos, Akt. bol., före- ståndare: Karl Axel Palmroos.	N. Esplanadgatan n:o 27.	”	”

23	Nikander, Augusta, handlande- enka.	Mikaelsgatan n:o 11.	Tillstyrkes med vilkor att, sökanden anskaffar lämpligare belägen lokal, emedan den nu uppgifna befinner sig omedelbart invid järnvägstorget, hvar- est en liflig torghandel försig- går till kl. 7 à 8 e. m.	Tillstyrkes utan förbehåll, eme- dan t. f. polismästarens skäl icke synes hållbart.
24	Ekberg, Fridolf Fredrik, hand- lande.	Alexandersgatan n:o 52.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
25	Sjöberg, Gustafva Josefina, enkefru.	Skillnadsgatan n:o 3.	”	”
26	Aktiebol. Gösta Sundmans Spirituosa-affär, föreståndare: Valter Fredrik Sjöberg.	V. Henriksgatan n:o 6.	”	”
Ansökningar af enskilda personer och bolag om rätt att utskänka spritdrycker under fiden 1/6 1906—1/6 1908.				
1	Nordin, Adèle Maria, restauratris.	V. Henriksgatan n:o 4.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
2	Aktiebolaget Societetshuset, föreståndare: Wilhelm Noschis.	Societetshuset.	”	”
3	Haglund, Johan Gustaf, restauratör.	Nya hotellet, Glo- gatan n:o 8.	”	”
4	Restaurant Central, innehaf- vare, fru Sigrid Irene Maria Nyberg.	Hagasundsgatan n:o 4.	”	”
5	Direktionen för Nya Teater- husaktiebolaget, föreståndare: Artur Waldemar Svedin.	Operakällaren.	”	”
6	Wänttinen, Sofia Charlotta, restauratris.	Sofiegatan n:o 2.	Tillstyrkes vilkorligen, eme- dan den af sökanden uppgifna lokalen är invid salutorget och sälunda å plats, hvarest, enligt Stadsfullmäktiges den 12 Fe- bruari 1906 fattade beslut, värdshusrörelse ej finge ut- öfvas.	Tillstyrkes i enlighet med t. f. polismästarens yttrande.
7	Ahlfors, Katarina Charlotra, restauratörsenka.	Glogatan n:o 7.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
8	Torniainen, Amanda Karolina, restauratörsenka.	Vladimirsgatan n:o 14.	”	”

9	Nikolajeff, Edla Wilhelmina, restauratörsenka.	Fabiansgatan n:o 29.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
10	Walker, Fredrik Karl restauratör.	N. Esplanadgatan n:o 35.	"	"
11	Piehl, Rudolf, restauratör.	Fabiansgatan n:o 14.	"	"
12	Brunnhusets Restaurations Aktiebolag, föreståndare: Nils Bengtsson.	Brunnhuset.	Tillstyrkes, hvad vidkommer rörelsens bedrivande inom själfva Brunnshuslokalen. Däremot afstyrkes bifall till utskänkning af såväl sprit- som maltdrycker uti den s. k. Schweitzeri-paviljongen invid stora alléen, på grund där af att senaste år konstaterades att Schweitzeriet ifråga besöktes till stor del af i parken promenerande prostituerade kvinnor och dessas kavallerier, hvilka, efter intagna förfriskningar, uppträdde på ett för den öfriga publiken förargelseväckande sätt.	Tillstyrkes äfven beträffande schweitzeriet, hvarest polisen utan svårighet bör kunna upprätthålla nödig ordning, helst föreskrift kan meddelas om schweitzeriets stängning kl. 11.
13	Winqvist, Carl August, restauratör.	Alexandersgatan n:o 54.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
14	Restaurant Karl König, innehafvare, restauratören Hans Gottfrid Hagen.	Michaelsgatan n:o 4.	"	"
15	Aktiebolaget Hôtel Restaurant, föreståndare: Alfred Gottfrid Lundblad.	N. Esplanadgatan n:o 29.	"	"
16	Wickström, Gustaf Axel, restauratör.	Regeringsgatan n:o 17.	"	"
17	Wickström, Gustaf Axel, restauratör.	Kajsaniemi.	"	"
18	Ax, Johan Werner, restauratör.	Fredriks-gatan n:o 39.	"	"
19	Håkansson, Nils, restauratör.	Kasärngatan n:o 44.	Tillstyrkes, dock bör sökanden uppyra annan lokal, enär den nu uppgifna befinner sig i omedelbar närhet af folkskola och således å plats, hvarest, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 12 Februari 1906, slik rörelse ej får bedrivas.	Tillstyrkes utan förbehåll, emedan t. f. polismästarens skäl icke är hållbart.
20	Noschis, Nikolaj, restauratör.	Alphyddan.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
21	Rolig, Amalia Alexandra, restauratris, innehafvare af Restaurant du Rom.	Kyrkogatan n:o 14.	"	"

22	Lindholm, Hilda Katarina, restauratris.	Annegatan n:o 21.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
23	Kuronen, Johan Edvard, restauratör.	Boulevardsgatan n:o 4.	"	"
24	Gorbatoff, Gustava Wilhelmina, restauratris.	Eriksgatan n:o 16.	"	"
25	Ek, Anna Karolina, handlande-hustru.	V. Henriksgatan n:o 12.	"	"
26	Sihvola, Sofia Mathilda, arkitektenka.	Nylandsgatan n:o 13.	"	"
27	Nikolajeff, Sergej, handlande.	Alexandersteatern.	Tillstyrkes med enahanda villkor som härintills nämligen att utskänkning får försiggå endast under spelaftnar.	"
28	Konditori Catani, innehafvare herr John Catani.	N. Esplanadgatan n:o 31.	Tillstyrkes.	"
29	Klippans Restaurations Aktiebolag, föreståndare: Ernst Emil Ax.	Klippan.	"	"
30	Edberg, Karl Emil, restauratör.	Skilnadsgatan n:o 7.	"	"
31	Direktionen för Helsingfors Frivilliga Brandkår, föreståndare: Carl Söderström.	Brandkårshuset.	Tillstyrkes, likväl endast för de tider då Brandkårshuset är upptaget af kårens egna medlemmar. På grund af ofta återkommande oordningar och däraf framkallade berättigade klagomål föreslås förbud för all utskänkning vid tillfällen då lokalen utgifves till begagnande åt utom kåren hörande personer eller föreningar. För öfrigt hänvisas till en af Helsingin Raittiusyhdistyksen Toimikunta affattad skrifvelses innehåll, hvilken skrifvelse är bilagd ansökningshandlingarna inlämnade af restauratören Söderström, under N:o 31 i denna förteckning.	Tillstyrkes utan förbehåll, emedan t. f. polismästaren vid beviljandet af tillstånd att hålla arbetaresoیرهer och maskrader, kan uppställa det vilkor, att vid sådana tillfällen endast nykterhetsservering får ägas rum.
32	Carlsson, Oskar Wilhelm, restauratör.	Kapellet.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
33	Osoin, John, restauratör.	Kleinehs Hötell Katrinegatan n:o 1.	"	"
34	Carlstedt, Johan Wilhelm, restauratör.	C. F. Nybergs kafé, Alexandersgatan n:o 12.	"	"

35	Björkman, Wilhelm Teodor, restauratör.	Fredriksgatan n:o 27.	Emedan den af sökanden upp- gifna lokalen är belägen i hör- net af tvänne utaf arbetare lifligt trafikerade gator, hvarest slagsmål och andra oordningar dagligen förekommit, hvarvid förbipasserande fredliga perso- ner ofta ofredats, afstyrkes rättigheternas utöfvande å nämnda plats.	Tillstyrkes utan förbehåll, eme- dan polisen bör kunna upprätt- hålla ordning å platsen.
36	Bengtsson, Oskar Fredrik, restauratör, innehafvare af hôtel Kaleva.	V. Henriksgatan n:o 14.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
37	Henriksson, Edvin Teodor, restauratör.	Eriksgatan n:o 5.	"	"
38	Seppänen, Jakob Nestor, restauratör.	Hôtel Fennia Mi- chaelsgatan n:o 21.	"	"
39	Direktionen för Finska teater- hus Aktiebolaget, föreståndare: Alexander Ludvig Grönberg.	Arkadia teatern.	"	"
40	Helsingfors Utskänknings Ak- tiebolag, föreståndare: Matilda Josefina Nordberg.	Fredriksgatan n:o 25.	Afstyrkes, på enahanda grun- der som anføres i anmärknin- gen för N:o 35.	Tillstyrkes på samma grunder som anfördes för N:o 35.
41	D:o d:o föreståndare: Lovisa Nygqvist.	Nylandsgatan n:o 16.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
42	D:o d:o föreståndare: Anna Cecilia Pelkonen.	Fredriksgatan n:o 34.	"	"
43	D:o d:o föreståndare: Amanda Hellström.	Georgsgatan n:o 3.	"	"
44	D:o d:o föreståndare: Anna Kristina Holopainen,	Ö. Henriksgatan n:o 11.	"	"
45	D:o d:o föreståndare: Anna Lovisa Söderlund.	L. Robertsgatan n:o 16.	"	"
46	D:o d:o föreståndare: Johan Werner Ax.	Hügholmen.	"	"

Ansökningar af föreningar och klubbar om rätt att utskänka spritdrycker under tiden $\frac{1}{6}$ 1906— $\frac{1}{6}$ 1908.				
1	Svenska klubben, föreståndare: Karolina Wilhelmina Jürgens.	Fabiansgatan n:o 15.	Tillstyrkes.	Tillstyrkes.
2	Arbetets vänner.	Annegatan n:o 26.	”	”
3	Järnvägsmannaföreningen, föreståndare: Ida Erika Söderholm.	Brunnsgatan n:o 9.	”	”
4	Nyländska Jaktklubben, föreståndare: Emma Kristina Elfström.	Blekholmen.	”	”
5	Helsingfors segelsällskap, föreståndare: Emilia Sofia Lindqvist.	Skifferholmen.	”	”
6	Suomalainen sivistys seura, föreståndare: Amanda Gustava Lindberg.	Michaelsgatan n:o 22.	”	”
7	Helsingfors Handelsbiträdeförening, föreståndare: Gustava Wilhelmina Gorbatoff.	N. Magasinsgatan n:o 1.	”	”
8	Sällskapet M. M. jämte Konstnärsgillet och Konstitutionella klubben, föreståndare: John Carlstedt.	Alexandersgatan n:o 12. (C. F. Nybergs café).	”	”
9	Nyländska studentafdelningen, föreståndare: Ernst Emil Ax.	Kasärngatan n:o 40.	”	”
10	Handelsgillet i Helsingfors, föreståndare: Karl Anton Emil Hult.	Alexandersgatan n:o 7.	”	”
11	Polyteknikernas förening, föreståndare: Arvid Mikael Ahman.	Andrégatan n:o 29.	”	”
12	Farmaceutiska föreningen.	Regeringsgatan n:o 15.	Tillstyrkes, men bör uppgift lämnas å föreståndare, som kan af myndigheterna godkännas.	”

*Utskottsbetänkande med förslag till fördelning af
utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.*

Den 10 sistlidne april hafva Stadsfullmäktige beslutit åt undertecknade uppdraga att till Fullmäktige inkomma med förslag rörande användningen af den staden tillkommande andel i utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för år 1905, hvilken andel, enligt hvad utskottet meddelats, blifvit till stadskassan inlevererad af utskänkningsaktiebolaget med 123,410 mark 18 penni och af utminuteringsaktiebolaget med 47,318 mark 56 penni. Utskottet har härvid haft att beakta följande dels till Stadsfullmäktige inkomna dels direkt till utskottet inlemnade ansökningar om anslag ur vinstmedlen, nemligen af:

- 1:o) Fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman om 8,400 mark till underhåll af folkbarträdgården i Sörnäs;
- 2:o) Fröknarna Bertha Bäckman och Lilli Winter om 6,200 mark för folkbarträdgården i Berghäll;
- 3:o) Fröken Ester Floman om 6,500 mark för folkbarträdgården vid Eriks-gatan;
- 4:o) Fröken Annie Rundström om 6,600 mark för en finskspråkig folkbarträdgård vid Styrmansgatan;
- 5:o) Fröken Lydia Wendell om 6,390 mark för Tölö folkbarträdgård;
- 6:o) Fröken Therese Wuorenheimo om 8,800 mark för den finskspråkiga folkbarträdgården i Hermanstad;
- 7:o) Fröknarna Mildrid Brotherus och Maria Åberg om 4,400 mark för den svenskspråkiga barträdgården i Hermanstad;
- 8:o) Fröken Mary Tesche om 5,500 mark för en ny finskspråkig folkbarträdgård i Sörnäs;
- 9:o) Fröken Agnes Nordman om 6,000 mark för en tillernad svenskspråkig folkbarträdgård i sjetta stadsdelen;

- 10:o) Direktionen för Fredriksbergs folkbarntädgård om ett understöd af 1,000 mark för sagda barntädgård;
- 11:o) Fröken Bertha Hannén om 900 mark för anordnande af lämpliga samsällsättningar för barn;
- 12:o) Föreningen Arbetets Vänners vestra filial om 2,225 mark för sommarsysselsättningar för barn samt 500 mark till förmån för filialens allmänna verksamhet i folkbildningssyfte;
- 13:o) Samma förenings filial i Sörnäs om 700 mark jämväl för bekostande af sommarsysselsättningar för barn;
- 14:o) Fröken Hanna Castrén om 700 mark för anordnande af sommarundervisning för barn i Sörnäs;
- 15:o) Handlanden P. J. Svensson m. fl. om 800 mark för inrättande af en trädgårdskoloni för barn i Hermanstad;
- 16:o) Helsingin Kansanopistoseura om 3,000 mark för upprätthållande af finskspråkiga folkhögskolekurser;
- 17:o) Helsingfors Svenska Folkhögskola om 2,000 mark för fortsättande af dess verksamhet;
- 18:o) Slöjdläraren O. W. Corander om 3,500 mark till uppehållande af en pedagogisk slöjdläroanstalt;
- 19:o) Fröken Agda Blom om 500 mark såsom bidrag till underhållet af hennes slöjdskola;
- 20:o) Direktionen för Finsk kvinnoförenings elementarkurser för tjänarinnor och arbeterskor om 500 mark;
- 21:o) Bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening om 10,000 mark för beredande af kostnadsfri sommarvistelse på landet åt folkskoleelever;
- 22:o) Direktionen för Finsk Kvinnoförenings sommarkolonier för arbetande kvinnor om 2,000 mark;
- 23:o) Bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn om 10,000 mark;
- 24:o) Föreningen för barnavårdens befrämjande om 10,000 mark för fortsättande af dess verksamhet;
- 25:o) Samma förening om ett anslag af 2,000 mark såsom bidrag till underhållet af den s. k. Pippingskjöldska asylen för värlösa mödrar;
- 26:o) Föreningen Mjölkdroppen om ett bidrag af 10,000 mark till föreningens ändamål;
- 27:o) Föreningen „Sanatorium för skrofulösa barn“ om 1,000 mark;
- 28:o) Direktionen för Suomen Liikemiesyhdistys om 2,000 mark såsom bidrag till uppehållande af föreningens aftenkurser för affärsbiträden;
- 29:o) Helsingfors Döfstumförening om 1,000 mark;
- 30:o) Föreningen De blindas vänner om 3,000 mark till arbetsanstalten för blinda män;

- 31:o) Samma förening om 4,000 mark till bekostande af inredning för det af föreningen inrättade barnhemmet;
- 32:o) Bestyrelsen för Arbetshemmet för ålderstigna kvinnor om 4,000 mark;
- 33:o) Fröknarna Elsa Olin, Louise Stoltzenberg och Lydia Wendell om ett understöd af 100 mark för en arbetsstuga för barn i Tölö;
- 34:o) Helsingfors tjenarinneförening om 3,500 mark för dess tjenarinnehem;
- 35:o) Föreningen Martha om 1,200 mark för upprätthållande af dess hem för fabriksarbeterskor;
- 36:o) Kvinnosaksförbundet Unionen om 1,000 mark för fortsättande af dess arbetsutdelning för kvinnor;
- 37:o) Föreningen Martha och Kvinnosaksförbundet Unionen gemensamt om 1,000 mark för fortsatt uppehållande af praktiska matlagningskurser för arbetsklassens kvinnor;
- 38:o) Fruntimmersföreningen om 3,000 mark till underhåll af dess barnhem;
- 39:o) Föreningen Kamratklubben om 1,500 mark för befrämjande af föreningens syften;
- 40:o) Direktionen för Helsingfors handarbetsskola om ett understöd af 2,000 mark;
- 41:o) Föreningen för välgörenhetens ordnande om 2,000 mark till understödande af föreningens arbetsutdelning för kvinnor;
- 42:o) Stadsmissionen i Helsingfors om 1,000 mark till uppehållande af dess arbetsinrättning för kvinnor;
- 43:o) Helsovårdsföreningen i Finland om 2,500 mark till bekostande af föredrag om viktigare hygieniska frågor;
- 44:o) Helsingin Työväenyhdistys om 1,000 mark till förmån för föreningens bibliotek och läsesal;
- 45:o) Samma förenings kvinnoafdelning om c:a 2,000 mark för undervisningsändamål;
- 46:o) Föreningen Arbetets Vänner om 2,000 mark för bekostande af föredrag och språkundervisningskurser;
- 47:o) Töölön Työväenyhdistys om 1,000 mark för anordnande af populära föreläsningar och förökande af föreningens bibliotek;
- 48:o) Hermannin Työväenyhdistys II om 1,000 mark till bekostande af föreläsningskurser och uppehållande af föreningens läsesal;
- 49:o) Fredriksbergin Uusi Työväenyhdistys om 2,500 mark till dess bibliotek och läsesal;
- 50:o) Huopalahden Työväenyhdistys om 2,000 mark till grundande af bibliotek och läsesal samt för undervisningskurser;
- 51:o) Nykterhetsföreningen Koitto om 5,000 mark för föreningens allmänna verksamhet;

- 52:o) Samma förening om 5,000 mark såsom bidrag till inredningen af föreningens nya hus;
- 53:o) Samma förening om likaledes 5,000 mark till underhåll af anläggningarna å Fårholmen;
- 54:o) Nykterhetsföreningen Balder om 5,000 mark för föreningens nykterhetsarbete;
- 55:o) Nykterhetsföreningen Balder i Sörnäs om 2,000 mark för uppköp af nykterhetslitteratur, bekostande af föredrag och underhåll af kurser vid föreningens barnafdelning;
- 56:o) Uudenmaan raittiuspiirin toimikunta om 3,000 mark för dess verksamhet till nykterhetens befrämjande;
- 57:o) Nykterhetsföreningen Toimela om 3,000 mark;
- 58:o) Helsingin Toivonliittojen yhteistoimikunta om 2,500 mark för fortsatt bedrivande af dess nykterhetsverksamhet bland barn;
- 59:o) Samma bestyrelse om ett anslag af 5,000 mark för anskaffande, genom aktieteckning i ett byggnadsbolag, af lokal för de s. k. Toivon liitot;
- 60:o) Ungdomsnykterhetsföreningen Wäinölä om 1,000 mark;
- 61:o) Nykterhetsföreningen Rauha om 1,000 mark;
- 62:o) Ylioppilaiden Raittiusyhdistys om 2,000 mark;
- 63:o) Nykterhetsföreningen Kilpi om 1,500 mark;
- 64:o) Nykterhetsföreningen Pyrintö i Hoplax om 4,000 mark;
- 65:o) Arbetets Vänner i Tölö m. fl. föreningar, hvilka berättigats disponera lokalerna i förra folkskolehuset å Hesperia, om 3,000 mark till bekostande af derstädes erforderliga inre remontarbeten;
- 66:o) Aktiebolaget Folkteatern om 5,000 mark till betäckande af teaterns under senaste spelår uppkomna deficit;
- 67:o) Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska Sällskap om 4,000 mark såsom tillskott till det sällskapet å stadens ordinarie budget beviljade anslag;
- 68:o) Bestyrelsen för Aktiebolaget Folkhemmet om 800 mark för att kunna bereda billiga hyresvilkor åt de föreningar, hvilka hafva lokaler i Folkets hem i Hermanstad;
- 69:o) Helsingfors Simsällskap om 2,500 mark att användas till befordrande af sällskapets syftemål; och
- 70:o) Nylands Djurskyddsförening om 1,000 mark såsom understöd för dess verksamhet.

Ur de nu disponibla vinstmedlen hafva Stadsfullmäktige, enligt hvad utskottet meddelats, redan beviljat följande, ur stadskassan förskottsvis utbetalta anslag, nemligen:

den 28 november 1905 a) 1,200 mark åt föreståndarinnan för den finska folkbarntädgårdens i Hermanstad, fröken Therese Wuorenheimo, såsom tillskottsanslag

för nämnda barnträdgård, och b) 3,000 mk åt bestyrelsen för Nylands Nykterhetsdistrikt till understöd för nykterhetsarbetets befrämjande;

den 29 december 1905 ett belopp af 35,000 mk till underhåll under år 1906 af Helsingfors Utskänkningsaktiebolags planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön; samt

den 13 februari 1906 ett anslag af 1,200 mk åt föreningen Helsingin kansanopistoseura för bekostande af föredrag.

Derjämte hafva Stadsfullmäktige, vid det Fullmäktige den 17 oktober 1905 fattat beslut om beställning hos bildhuggaren Wille Wallgren af en monumental springbrunn i brons för ett pris af 40,000 mk, förutsatt att ej mindre det belopp, hvarmed nämnda pris öfverstege de för ändamålet å utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för åren 1903 och 1904 reserverade medlen, sammanlagdt 32,456 mk 66 p:i, än äfven kostnaden för det springbrunnen omgifvande bäckenet, beräknad till circa 4,000 mk, kunde ytterligare anslås ur samma medel under de tvenne år som konstverkets utförande komme att erfordra.

Vidare hafva Stadsfullmäktige genom beslut af den 29 december 1905 uppdragit åt utskottet att taga i öfvervägande, huruvida det icke vore egentligare att anslaget för den högre arbetareundervisningen äfvensom bidrag för särskilda andra ändamål, hvilka härintills understöds med vinstmedlen, skulle för framtiden upptagas i stadens ordinarie budget, äfvensom att med utlåtande i ärendet till Fullmäktige inkomma.]

Utskottet har äfven tagit del af de berättelser, hvilka särskilda af de sällskap, föreningar och enskilda personer, som under sistlidet år erhållit anslag ur vinstmedlen, afgifvit öfver sin verksamhet under berörda år, samt af de yttranden som vederbörande nämnder aflemnad rörande med dylika anslag understödda inrättningar och föreningar. Enär emellertid flertalet af de sökande icke bilagt redogörelse öfver användningen af näst föregående års anslag, samt utskottet saknar kännedom om huruvida den vid vinstmedlens fördelning föreskrifna redovisningsskyldigheten blifvit vederbörligen fullgjord, har utskottet ansett sig böra föreslå att nämnda skyldighet skulle ytterligare inskräpas samt att Stadsfullmäktige måtte fatta beslut derom

att ansökningar om anslag ur vinstmedlen, som framdeles ingifvas, böra för att kunna tagas i betraktande åtföljas af redovisning öfver användningen af resp. sökande tidigare tilldeladt anslagsbelopp.

På sätt ofvan nämnts uppgå vinstmedlen för år 1905 till inalles 170,728 mk 74 penni. Då Stadsfullmäktige genom förberörda tidigare beviljade anslag deraf

disponerat 40,400 mk, återstå således nu 130,328 mk 74 penni att af Fullmäktige fördelas.

Utskottet har enligt Stadsfullmäktiges uppdrag haft att främst öfverväga huruvida icke en del anslag, hvilka förut utgått ur vinstmedlen, för framtiden lämpligare kunde påföras den ordinarie budgeten. Utskottet har härvid väl funnit principiella skäl tala för att speciellt utgifterna för den högre arbetareundervisningen, om hvars bekostande af staden ett beslut redan föreligger, och dernäst understöden åt de i staden verkande folkbarträdgårdarna, dede tillgodose ett behof som staden icke skulle kunna undandraga sig att tillfredsställa, blefve öfverflyttade till den ordinarie budgeten. Utskottet har emellertid trots den närvarande tidpunkten icke vara lämplig för fattande af ett definitivt beslut om en dylik förändring. De nu disponibla vinstmedlen äro nemligen jämförelsevis små, under det deremot för följande år, med afseende å monopolsystemets införande vid bränvinsutminuterings och utskänknings, en betydande stegring af dessa medel torde kunna emotses. Då, i händelse detta blir fallet, anledning synes förefinnas att låta de för nyssantydta ändamål erforderliga anslagen fortfarande utgå ur vinstmedlen, hellre än att med desamma betunga den ordinarie budgeten, men beloppet af de nästa år disponibla vinstmedlen först vid slutet af innevarande år kan närmare bedömas, får utskottet hemställa,

att åt Stadsfullmäktiges budgetutskott skulle uppdragas att, efter inhämtad upplysning rörande de emotsedda vinstmedlens storlek, aningen i budgetförslaget införa de för nästkommande år behöfliga anslagen för arbetareundervisningen och folkbarträdgårdarne eller ock föreslå dessa anslags beviljande i förskott å vinstmedlen.

Med afseende härå har utskottet i det nu uppgjorda förslaget rörande vinstmedlens fördelning icke upptagit något belopp för bekostande af den högre arbetareundervisningen, för hvars uppehållande under hela detta år anslag redan beviljats ur 1904 års vinstmedel, och observerat anslag för folkbarträdgårdarna endast för höstterminen innevarande år, hvarvid, på grund af att denna termin är kortare, en mindre nedprutning af de för helt år beräknade anslagsbeloppen egt rum.

Genom denna minskning å anslagen för folkbarträdgårdarna har det blifvit möjligt att åt flertalet af de företag som förut understöds ur vinstmedlen föreslå anslag till belopp som icke understiga hvad tidigare åt dem beviljats. I de fall då anslagen sålunda bibehållits vid tidigare belopp har någon utförligare motivering af förslaget ansetts icke vara erforderlig.

Beträffande *folkbarträdgårdarna* bör nämnas, att dessas antal ökas med en ny, för c:a 75 elever beräknad finskspråkig barträdgård i Sörnäs, hvilken Fröken Mary Tesche är betänkt på att inrätta, samt med en ny svenskspråkig barträdgård i sjuette stadsdelen, planlagd af Fröken Agnes Nordman och afsedd att bereda plats

för de c:a 120 svenska talande elever, som med afseende å den af Fröken A. Rundström underhållna barnträdgårdens förestående ombildning till enbart finskspråkig beröfvas tillfälle att besöka densamma. Såsom årsunderstöd för dessa nya barnträdgårdar har begärts 5,500 mk för den förra och 6,000 mk för den senare och ingå i dessa belopp äfven organisationskostnader. Uppfostringsnämnden har på det varmaste förordat hvardera ansökningen, och får utskottet föreslå att åt de nya barnträdgårdarna måtte för instundande hösttermin beviljas anslag till belopp af 3,000 mk för den förra och 3,300 mk för den senare.

Dessutom har för en i Fredriksberg sedan två år förefintlig folkbarnträdgård, hvilken af Helsing kommun för nästa läseår understödes med 900 mark och för hvilken af statsjernvägarna för samma tid påräknas 2,000 mks anslag, ansökts bidrag af staden med 1,000 mk. I ansökningen framhålles det trängande behovet af en dylik anstalt i nämnda förstad samt påpekas att af anstaltens nuvarande 83 elever 76 tillhöra Helsingfors kommun. Vidkommande denna ansökning har Uppfostringsnämnden i sitt yttrande anfört att till Fredriksbergs förstad, för de billiga hyrnas skull, söka sig de allra fattigaste arbetarne, hvilkas barn mest vore i behof af det uppfostrande inflytandet i en folkbarnträdgård, och att bland dessa arbetare också finnas sådana med hemortsrätt i Helsingfors. Då staden för deras skuld ansett sig böra öppna särskilda lägre folkskolor i Fredriksberg, har Uppfostringsnämnden öfverlemnadt till Stadsfullmäktiges pröfning i hvilken mån tilläfventyrs äfven en folkbarnträdgård i Fredriksberg kunde af staden beviljas understöd. Utskottet har på de skäl som i nämnda yttrande framhållits ansett sig böra tillstyrka beviljande af det begärda bidraget.

En med folkbarnträdgårdarnas snarlik verksamhet utöfvas af de kurser som härstädes under de senaste åren anordnats för *barns sysselsättande*. Dylika kurser hafva Arbetets Vänners Vestra och Sörnäs filialer hvar på sitt håll uppehållit och äro dessa afsedda att efter samma plan i år fortsättas. Såsom nya företag i denna branch tillkomma nu Fröken Bertha Hannéns för barn från 7—12 års ålder planerade, af Uppfostringsnämnden till understöds erhållande förordade arbetsskola för barn, hvilken komme att vara i verksamhet hela läseåret och för hvilken fri lokal upplåtits i Betania folkbarnträdgård, Fröken Hanna Castréns sommarundervisning för barn i Sörnäs norrom Berghäll samt den af Handlanden P. J. Svensson m. fl. i Hermanstad inrättade „permanent trädgårdskoloni“ för barn. Med en mindre afprutning å det af Arbetets Vänners vestra filial uppgifna beloppet föreslås beviljande af de för dessa ändamål äskade anslagen.

Anslag för instundande läseår hafva äfven ansökts af de i folkbildningssyfte arbetande föreningarna *Helsingin kansanopistoseura*, med 3,000 mk, samt *Helsingfors Svenska Folkhögskola*, med 2,000 mk. Den nu äskade förhöjningen med 500 mk af anslaget för de svenska kurserna motiveras med nödvändigheten att i någon mån höja ersättningen för lärare och föredragare som vid kurserna engageras. Med påpekande af att ifrågakvarande kurser icke stå i något samband med den af staden

bekostade högre arbetareundervisningen, får utskottet förorda de äskade anslagens beviljande.

Slöjdläraren O. W. Corander, som för den af honom härstädes uppehållna *pedagogiska slöjdläroanstalten* för år 1905 åtnjutit understöd af vinstmedlen med 2,000 mk emot skyldighet att i anstalten bereda kostnadsfri undervisning åt minst 10 elever från läroverk i denna stad, har på grund af att anstalten fortfarande arbetar med förlust, anhållit om anslaget höjande till 3,500 mk. I anseende till de nu disponibla vinstmedlens knapphet har utskottet icke kunnat föreslå någon ökning af anslaget, utan har detta upptagits med det förra beloppet. — I bidrag åt Fröken Agda Bloms *slöjdskola* förordas äfven för detta år 500 mk, med det tidigare uppställda förbehållet om intagande i nämnda skola af 5 frielever från denna stad.

För Finsk kvinnoförenings *elementarkurser för arbeterskor* torde jämväl nu anslås 500 mk.

Bestyrelsen för Helsingfors Folkskolors lärare- och lärarinneförening har för afsigt att i år, likasom under flera föregående år, medels s. k. *sommarkolonier* bereda sjukliga och fattiga elever vid stadens folkskolor tillfälle till kostnadsfri sommarvistelse på landet; och får utskottet tillstyrka beviljande af det för sagda ändamål begärda anslaget 10,000 mk. Äfven för uppehållande af Finsk kvinnoförenings sedan flera år tillbaka anordnade sommarkolonier för sömmerskor och andra under liknande förhållanden arbetande kvinnor har äskats anslag till samma belopp, 2,000 mk, som under år 1905. Enär emellertid bestyrelsen för dessa kolonier, enligt hvad Stadsfullmäktige uti skrifvelse af den 12 december 1905 delgifvit utskottet, i sin berättelse öfver användningen af senaste anslag meddelat att ett belopp af 246 mk 50 p:i innestode oanvänt till följd af att ett antal anmälda interner uteblifvit, har utskottet trots anslaget för innevarande år kunna minskas till 1,700 mk.

Bestyrelsen för *Arbetshusen för fattiga barn*, som af 1904 års vinstmedel tilldelats ett anslag af 7,000 mk för arbetshusens underhåll, har under framhållande af att bestyrelsens afsigt varit att söka i någon mån förbättra kosthållningen för barnen likasom ock att något öka föreståndarinnornas och lärarinnornas nuvarande anspråkslösa löneförmåner, hemställt att bidraget till arbetshusen nu måtte beviljas med 10,000 mk. I anseende till de nu disponibla vinstmedlens knapphet nödgas utskottet emellertid föreslå att anslaget äfven denna gång bestämmes till 7,000 mk.

Föreningen för barnavårdens befrämjande har, för erhållande af medel till föreningens olika ändamål under innevarande år, begärt anslag till lika belopp som under år 1905, eller 10,000 mark. Derutöfver har föreningen särskildt anhållit om ett anslag af 2,000 mark till den s. k. Pippingskjöldska asylen för värnlösa mödrar. För denna asyl har föreningen numera uppfört ett eget hus, som till hufvudsaklig del bekostats med anslag ur den Malmska donationsfonden. Den nu begärda summan uppgifves vara behöflig till ränta å för byggnadsföretagets slutförande upplånade 10,000 mark samt för underhåll af huset och inventarier. Med afseende å

de förtjenster om barnavården föreningen inlagt får utskottet förorda äfven det sistnämnda anslagets beviljande.

Föreningen Mjölkdroppen, som nu utöfvat sin verksamhet under ett och ett halft års tid men som, enligt hvad i föreningens ansökan uppgifves, i brist på erforderliga medel nödgats härintills inskränka sig till uppehållande af en enda, i Berghäll belägen anstalt för mottagning och vård af späda barn, har för möjliggörande af en andra dylik stations inrättande samt utvidgning af föreningens verksamhet i öfrigt anhållit att för innevarande år af vinstmedlen bekomma ett understöd af 10,000 mark. På förut framhållna skäl kan utskottet emellertid icke förorda anslagets höjande öfver det belopp af 5,000 mark som af nästföregående års vinstmedel beviljats föreningen.

Likasom under sistlidet år föreslås äfven nu utgifvande af ett anslag å 1,000 mark till *sanatoriet för skrofulösa barn*, under vilkor om upplåtande afgiftsfritt af fyra platser för patienter från denna stad, hvilka dertill af Fattigvårdsstyrelsen föreslås.

Uti den af föreningen *Suomen Läkemiesyhdistys* ingifna ansökningen förmåles att föreningen redan under flera år med sina ringa tillgångar uppehållit tillfälliga *aftonkurser* för hufvudstadens talrika finskatalande affärsbiträden. Efter att från detta års början hafva beviljats statsbidrag har föreningen för framtiden planlagt ordnandet af dessa kurser såsom en bestående aftonskola med 10 undervisningstimmar i veckan, fördelade på 5 dagar. I årsunderstöd för dessa kurser har föreningen af staden påräknat 2,000 mark. Då nödvändighet föreligger att af vinstmedlen i främsta rummet reservera de belopp som erfordras för tidigare understödda företag, hvilkas hela ekonomi baserats på dessa understöd, kan utskottet för nu ifrågakommande kurser icke förorda större bidrag än 1,000 mark.

För *Helsingfors Döfstumförening* och föreningen *De blindas vänner*, hvilka nu anhållit om understöd med resp. 1,000 mark och 3,000 mark, kan af ofta nämnd orsak någon förhöjning i de förra anslagsbeloppen nu icke ifrågakomma. Åt sist-sagda förening, som uti en å Djurgårdsvillan N:o 7 uppförd nybyggnad beredt lokal för en blifvande barnträdgård eller förskola för blinda barn i åldern mellan 3 och 8 år, förordas såsom bidrag till denna lokals inredning ett anslag af 1,000 mark.

Anslaget till *Arbetshemmet för ålderstigna kvinnor*, för hvilket ansökts en förhöjning af 500 mark, torde jämväl på anförda skäl böra vid det förra beloppet, 3,500 mark, bibehållas.

Fröknarna Elsa Olin, Louise Stoltzenberg och Lydia Vendell, hvilka redan under 5 år i Tölö uppehållit en *arbetsstuga för barn*, hafva till inköp af nödiga arbetsmaterial för sagda arbetsstuga begärt ett anslag af 100 mark, hvars beviljande förordas.

Med oförändrade belopp hafva anslag observerats för det af Tjenarinneföreningen uppehållna *hem för tjenarinnor*, föreningen Marthas *hem för fabriksarbeterskor*, Kvinnosaksförbundet Unionens *arbetsutdelning för kvinnor* samt Marthas och Unionens gemensamt anordnade *praktiska matlagningskurser*.

Fruentimmersföreningen, som till underhåll af dess barnhem af vinstmedlen senast erhöi bidrag till belopp af 2,000 mark, har för i år anhållit om ett till 3,000 mark förhöjdt bidrag, men förefinnes icke möjlighet att bifalla till den begärda förhöjningen.

Föreningen Kamratklubben, hvilken hösten 1903 grundade förenings ändamål är att till kamratlik samvaro under kvällarna sammanföra unga gossar, hvilka eljes vore hänvisade till gatan eller till mindre goda hem, har ansökt bidrag af vinstmedlen med 1,500 mark, att användas till uppyrande af lokal, utvidgning af föreningens bibliotek m. m. Utskottet, som anser föreningens sträfvan vara värd uppmuntran, föreslår åt densamma ett understöd af 1,000 mark.

Direktionens för *Helsingfors handarbetskolas*, af önskan att kunna vid inrättningen fästa skickliga, bildade lärarinnor dikterade anhållan om det förut åtnjutna anslagets förhöjning från 1,000 till 2,000 mark nödgas utskottet på grund af vinstmedlens knapphet afstyrka.

Föreningen för välgörenhetens ordnande torde till förmån för dess arbetsutdelning för kvinnor äfven denna gång tillerkännas ett anslag af 2,000 mark.

Stadsmissionen, som under sistlidet år af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel beviljats bidrag till uppehållande af en *arbetsinrättning för medellösa kvinnor*, har såsom tillskottsbidrag till inrättningen för innevarande vår begärt ett anslag af 1,000 mark, hvars beviljande förordas.

Helsovårdsföreningen i Finland, som med ett i föl af vinstmedlen erhållet anslag af 2,000 mark bekostat föredragsserier om de veneriska sjukdomarna, har med tillkännagifvande af föreningens afsigt att äfven instundande höst och vår föranstalta liknande föredrag angående viktiga hygieniska frågor anhållit om ett anslag af 2,500 mark för detta ändamål, hvilken anhållan förordats af Helsovårdsnämnden. Utskottet föreslår anslagets begränsande till 2,000 mark.

En särskild kategori af understödssökande bilda de i staden och dess närmaste omnejd verkande *arbetare- och nykterhetsföreningarna*. Dessas sträfvanden, såvidt de gå ut på spridandet af upplysning och intresse för nykterhetssaken bland de arbetande klasserna, från hvilka ifrågavarande föreningar erhålla sina flesta medlemmar, äro onekligen förtjenta att af staden uppmuntras. Endast i de fall då de ledande personerna i resp. föreningar icke synts egnade att ingifva förtroende eller då föreningens verksamhet antagit en skarpt agitatorisk eller klassfientlig prägel har utskottet ansett understöd icke böra beviljas. Af sådana orsaker nödgas utskottet afstyrka anslag åt härvarande Arbetareförenings kvinnoafdelning samt åt Hoplax arbetareförening. I fråga om understödens belopp har utskottet rättat sig efter de upplysningar utskottet inhämtat angående de skilda föreningarnas medlemsantal och verksamhetsområden. Härvid bör erinras att utskottet ansett de i Hoplax och Fredriksberg bildade föreningarna icke böra på grund deraf att de utöfva sin

verksamhet till större delen utom stadens gränser fränkännas understöd af staden, då ju ändock flertalet medlemmar i dessa föreningar torde vara i staden hemmahörande. Ytterligare får utskottet vidhandengifva att, enär stadens understöd åt nykterhetsföreningarna, på sätt i sistlidet års betänkande angående vinstmedlens fördelning uttalats, bör afse deras allmänna verksamhet för nykterhets-saken, utskottet icke kunnat förorda anslag till så speciella ändamål som till möblering af nykterhetsföreningen Koittos nybyggnad här i staden eller till underhåll af den såsom rekreations- och sommarvistelse för samma förenings medlemmar använda Fårholmen. Deremot har utskottet, i betraktande af föreningen Koittos stora medlemsantal och betydelse för nykterhetsarbetet i allmänhet, ansett sig kunna för denna förenings nykterhetsverksamhet, för hvilken Fullmäktige sistlidet år, utan att föreningen derom anhållit, af vinstmedlen anslogo 5,000 mark, nu förorda det med samma belopp begärda understödet. — Den af Toivonliittojen yhteistoimikunta gjorda ansökningen om ett bidrag af 5,000 mark till lokals anskaffande genom aktieteckning i ett nybyggnadsföretag har utskottet ansett på nyss antydd grund böra lemnas utan afseende.

Beloppen af de för åsyftade föreningar föreslagna anslagen framgå af sammanställningen i slutet af detta betänkande.

Sedan Stadsfullmäktige, på derom gjord ansökning, innevarande vår upplåtit förra folkskolebyggnaden å Hesperia till gemensamt begagnande af föreningarna Arbetets vänner i Tölö och Tölö arbetareförening samt nykterhetsföreningarna Rauha och Kilpi, under förbehåll att dessa egde sjelfva besörja i byggnaden behöflig inre remont, med undantag af särskilda eldstäders ommurning, för hvilket arbete Fullmäktige beviljat anslag, hafva bemälda föreningar, under uppgift att kostnaderna för den dem sålunda åliggande remonten samt för särskilda nödiga ändringar i lokalernas inredning skulle stiga till större belopp än föreningarnas små tillgångar medgäfvit, anhållit om ett 3,000 mark stort anslag af vinstmedlen för att emot redovisningsskyldighet för detta ändamål användas. Då emellertid bemälda föreningar derigenom att staden åt dem upplåtit hyresfri lokal beredts en så stor förmån att skäl till deras ytterligare gynnande på detta sätt icke torde förefinnas, samt ifrågasvarande remont- och förändringsarbeten kunna utföras efterhand som föreningarnas tillgångar sådant medgifva, får utskottet föreslå att ansökningen lemnas utan afseende.

Aktiebolaget Folkteatern har, såsom nämndt, anhållit om ett anslag ur vinstmedlen af 5,000 mark till betäckande af det deficit som för teatern uppstått under det senaste, i ekonomiskt afseende ogynsamma spelåret. — Likaså har Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska Sällskap på grund deraf att Stadsfullmäktige vid fastställandet af innevarande års budget ansett sig icke kunna af uttaxerade medel bevilja Sällskapet större anslag än 12,000 mark, medan Sällskapet under hvardera af de tvenne sistförflutna åren understöddts med inalles 16,000 mark, anhållit att det återstående beloppet 4,000 mark, som Sällskapet icke kunde utan kännbart men för dess

ekonomi undvara, måtte beviljas ur vinstmedlen eller andra till Stadsfullmäktiges disposition stående medel. Enär emellertid vinstmedlen enligt utskottets förmenande icke få tagas i anspråk till betäckande af lidna förluster i följd af ogynnsamma konjunkturer samt såväl Folkteatern som Filharmoniska Sällskapet redan å stadens ordinarie budget fått sig anvisade jämförelsevis betydande understöd, har utskottet trots sig böra afstyrka hvardera dessa ansökningar.

Till det af Aktiebolaget Folkhemmet i dess ansökning uppgifna ändamål förordas anslag till samma belopp som under sistlidet år tilldelades bolaget, eller 400 mark.

Helsingfors Simsällskap, som under sistlidet år till befordrande af Sällskapets syften erhöll ett anslag af 1,500 mark, har nu anhållit om ett förhöjdt understöd af 2,500 mark och förbundit sig att härför äfven instruera stadens polismanskap uti simning och lifräddning samt sättet för drunknades återkallande till lifvet. Då, såsom tidigare nämnts, nödvändighet föreligger att hålla anslagen ur vinstmedlen inom måttliga gränser, anser sig utskottet kunna åt Simsällskapet nu förorda endast ett anslag af 1,500 mark.

Åt Nylands Djurskyddsförening, som jämväl anhållit om ökad anslag, förordas såsom bidrag till underhållet af föreningens djurskyddskontor, likasom för sistlidet år, ett belopp af 500 mark.

Utskottet föreslår vidare att det belopp af 2,028 mark 74 penni, som, i händelse utskottets nu uppgjorda fördelningsförslag godkännes, af vinstmedlen återstår odisponeradt, måtte anslås till förstärkande af de medel som, enligt hvad ofvan nämnts, från de närmast föregående åren reserverats för inköp af bildhuggaren V. Wallgrens monumentala springbrunn.

På grund af hvad sålunda anförts tillåter sig utskottet vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige måtte afböja de ansökningar om bidrag ur vinstmedlen som inlemnats af Helsingin työväenyhdistyksen naisosasto, Huopalahden työväenyhdistys, nykterhetsföreningen Koitto såvidt angår bidrag till inredningen af föreningens nya hus och till Fårholmen, Toivonliittojen yhteistoimikunta beträffande bidrag till lokals anskaffande, Aktiebolaget Folkteatern och Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska Sällskap äfvensom Arbetets Vänners i Tölö m. fl. föreningars ansökning om anslag till remont af lokalerna i förra folkskolebyggnaden å Hesperia;

att Fullmäktige ville af vinstmedlen anslå:

1) åt fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman till underhåll af deras folkbarträdgård i Sörnäs under höstterminen innevarande år;	4,000 mark	4,000: —
2) åt fröknarna Bertha Bäckman och Lilli Winter till deras folkbarträdgård i Berghäll för samma tid;	3,000 mark	3,000: —
3) åt fröken Ester Floman till uppehållande af folkbarträdgården vid Eriksgatan under instundande hösttermin;	3,000 mark	3,000: —
4) åt fröken Annie Rundström likaledes till hennes barträdgård vid Styrmansgatan för samma tid;	3,000 mark	3,000: —
5) åt fröken Lydia Wendell till folkbarträdgården i Tölö för samma termin;	3,000 mark	3,000: —
6) åt fröken Therese Wuorenheimo till underhåll af den finskspråkiga folkbarträdgården i Hermanstad under nästa hösttermin;	4,000 mark	4,000: —
7) åt fröknarna Mildrid Brotherus och Maria Åberg till den svenskspråkiga folkbarträdgården i Hermanstad för sagda hösttermin;	2,200 mark	2,200: —
8) åt fröken Mary Tesche till en ny finskspråkig folkbarträdgård i Sörnäs för instundande hösttermin;	3,000 mark	3,000: —
9) åt fröken Agnes Nordman till en ny svenskspråkig folkbarträdgård i sjette stadsdelen för samma termin;	3,300 mark	3,300: —
10) åt Fredriksbergs folkbarträdgård för instundande läsåår;	1,000 mark såsom bidrag	1,000: —
11) åt fröken Bertha Hannén till en arbetsskola för barn;	900 mark	900: —
12) åt föreningen Arbetets Vänners vestra filial till anordnande äfven detta år af sommarsysselsättningar för barn samt för föreningens allmänna verksamhet;	2,500 mark	2,500: —
13) åt föreningen Arbetets Vänner i Sörnäs till anordnande af dylika sommarsysselsättningar;	700 mark	700: —
		33,600: —

33,600: —	
700: —	14) åt fröken <i>Hanna Castrén</i> likaledes 700 mark för enahanda ändamål;
800: —	15) åt handlanden <i>P. J. Svensson m. fl.</i> 800 mark till inrättande af en trädgårdskoloni för barn i <i>Hermanstad</i> ;
3,000: —	16) åt <i>Helsingin kansanopistoseura</i> 3,000 mark för uppehållande af finskspråkiga folkhögskolekurser under instundande läseår;
2,000: —	17) åt <i>Helsingfors svenska folkhögskola</i> 2,000 mark för samma läseår;
2,000: —	18) åt slöjdläraren <i>O. W. Corander</i> 2,000 mark såsom understöd för år 1906 åt hans pedagogiska slöjdläroanstalt, under vilkor att i anstalten meddelas kostnadsfri undervisning åt minst 10 elever från läroverk i denna stad;
500: —	19) åt fröken <i>Agda Blom</i> 500 mark till upprätthållande af hennes slöjdskola, emot skyldighet att i skolan afgiftsfritt intaga 5 frielever från denna stad;
500: —	20) åt <i>Finsk kvinnoförening</i> 500 mark till elementarkurser på svenska och finska språken för arbeterskor;
10,000: —	21) åt <i>Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening</i> 10,000 mark till feriekolonier för skolbarn;
1,700: —	22) åt bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor 1,700 mark;
7,000: —	23) åt bestyrelsen för <i>Arbetshusen</i> för fattiga barn 7,000 mark till dessa inrättningsars underhåll under år 1906;
10,000: —	24) åt föreningen för befrämjande af barnavård 10,000 mark såsom understöd för dess verksamhet;
2,000: —	25) åt samma förening 2,000 mark såsom bidrag till den <i>Pip-pingskjöldska asylen</i> ;
5,000: —	26) åt föreningen <i>Mjölkdroppen</i> 5,000 mark såsom understöd för innevarande år;
78,800: —	

	78,800: —
27) åt föreningen Sanatorium för skrofulösa barn 1,000 mark, under vilkor att fyra platser afgiftsfritt upplåtas för patienter från denna stad, hvilka af Fattigvårdsstyrelsen föreslås;	1,000: —
28) åt föreningen Suomen liikemiesyhdistys 1,000 mark såsom bidrag till uppehållande af aftenkurser för finska talande affärsbiträden;	1,000: —
29) åt Helsingfors döfstumförening 500 mark;	500: —
30) åt föreningen De blindas vänner 1,500 mark såsom bidrag till arbetsanstalten för blinda män;	1,500: —
31) åt samma förening 1,000 mark såsom bidrag till inredningen af föreningens barnhem för blinda barn;	1,000: —
32) åt bestyrelsen för arbetshemmet för ålderstigna kvinnor 3,500 mark;	3,500: —
33) åt fröknarna Elsa Olin, Louise Stoltzenberg och Lydia Wendell 100 mark såsom bidrag till en arbetsstuga för barn i Tölö;	100: —
34) åt Helsingfors tjenarinneförening 3,500 mark till underhåll af dess hem för tjenarinnor;	3,500: —
35) åt föreningen Marthas syförening 1,000 mark till upprätt-hållande af dess hem för fabriksarbeterskor;	1,000: —
36) åt kvinnosaksförbundet Unionen 1,000 mark till bekostande af arbetsutdelning för kvinnor;	1,000: —
37) åt kvinnosaksförbundet Unionen och föreningen Martha gemensamt 1,000 mark för anordnande af praktiska matlagningkurser för arbetareklassens kvinnor;	1,000: —
38) åt Fruntimmersföreningen 2,000 mark såsom bidrag till dess barnhem;	2,000: —
39) åt föreningen Kamratklubben 1,000 mark;	1,000: —
40) åt Helsingfors handarbetsskola 1,000 mark såsom bidrag till skolans uppehållande;	1,000: —
	97,900: —

97,900: —	
2,000: —	41) åt föreningen för Vålgörenhetens ordnande 2,000 mark till bekostande af arbetsutdelning åt gifta kvinnor;
1,000: —	42) åt Stadsmissionen 1,000 mark såsom bidrag till dess arbetsinrättning för kvinnor;
2,000: —	43) åt Helsovårdsföreningen i Finland 2,000 mark till bekostande af föredragsserier angående viktigare hygieniska frågor;
1,000: —	44) Helsingin työväenyhdistys 1,000 mark;
1,000: —	45) åt föreningen Arbetets vänner 1,000 mark;
500: —	46) åt Töölön työväenyhdistys 500 mark;
500: —	47) åt Hermannin työväenyhdistys II 500 mark;
500: —	48) åt Fredriksbergin uusi työväenyhdistys 500 mark;
5,000: —	49) åt nykterhetsföreningen Koitto för dess nykterhetsverksamhet 5,000 mark;
4,000: —	50) åt nykterhetsföreningen Balder 4,000 mark;
1,000: —	51) åt nykterhetsföreningen Balder i Sörnäs 1,000 mark;
1,000: —	52) åt Uudenmaan raittiuspiirin toimikunta 1,000 mark;
2,000: —	53) åt nykterhetsföreningen Toimela 2,000 mark;
1,500: —	54) åt Toivonliittojen yhteistoimikunta 1,500 mark;
1,000: —	55) åt nykterhetsföreningen Wäinölä 1,000 mark;
500: —	56) åt nykterhetsföreningen Rauha 500 mark;
1,000: —	57) åt Studenternes nykterhetsförening 1,000 mark;
1,000: —	58) åt nykterhetsföreningen Kälpi 1,000 mark;
1,500: —	59) åt nykterhetsföreningen Pyrintö i Hoplax 1,500 mark;
<u>125,900: —</u>	

	125,900: —
60) åt aktiebolaget Folkhemmet 400 mark för beredande af biliga hyresvilkor för de af särskilda föreningar begagnade lokaler i Folkets hem i Hermanstad;	400: —
61) åt Helsingfors simsällskap 1,500 mark till befordrande af dess syftemål;	1,500: —
62) åt Nylands djurskyddsförening 500 mark såsom bidrag till underhållet af dess djurskyddskontor; samt	500: —
63) det derefter återstående beloppet 2,028 mark 74 penni till förstärkande af de förut reserverade medlen för inköp af bildhuggaren V. Wallgrens monumentala springbrunn.	2,028, 74
	130,328: 74
	Förut disponerade:
	40,400: —
	170,728: 74

Utskottet får derjämte föreslå:

att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelas bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin verksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning, och af dem

föreståndarinnorna och vederbörande bestyrelser för folkbarntädgårdarna och sysselsättningskurserna för barn äfvensom föreningen Kamratklubben till Uppfostringsnämnden;

resp. arbetare- och nykterhetsföreningar, Finsk kvinnoförening, kvinnosaksförbundet Unionen och föreningen Martha, Marthas syförening, bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor, Aktiebolaget Folkhemmet och Nylands djurskyddsförening till Arbetarnämnden;

Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening, Helsingfors döfstumförening, Helsingfors handarbetsskola, Helsingin kansanopisto-seura, Helsingfors svenska folkhögskola, Suomen liikemiesyhdistys, slöjd-läraren Corander, fröken Blom och Helsingfors simsällskap till Folkskoledirektionen;

Helsovårdsföreningen i Finland, föreningen för barnavård och föreningen Sanatorium för skrofulösa barn till Helsovårdsnämnden; samt

föreningen De blindas vänner, Fruntimmersföreningen, bestyrrelserna för arbetshusen för fattiga barn och arbetshemmet för ålderstigna kvinnor, Tjenarinneföreningen, föreningen för välgörenhetens ordnande och Stadsmissionen till Fattigvårdsstyrelsen;

hvilka nämnder det åläge att följa med verksamheten i vederbörande föreningar och inrättningar samt att jämte eget utlåtande till Fullmäktige insända förenämnda berättelser.

Efter det förestående förslag af utskottet redan uppgjorts har utskottet fått från Stadsfullmäktiges beredningsutskott emottaga en den 28 nysslidne maj daterad remiss, hvarigenom till utskottets yttrande hänskjutits en af Finlands kvinnors kristliga nykterhets- och sedlighetsförbund „Hvita Bandet“, hvilken nyligen grundade förening till sin hufvudsakliga uppgift tagit räddningsarbetet bland fallna kvinnor, till Fullmäktige inlemnad ansökning om bidrag till föreningens verksamhet med 5,000 mark för innevarande år. Föreningen underhåller sedan slutet af sistlidne december månad å en villa i Esbo socken ett s. k. räddningshem och har från den 1 juni detta år upphyrt lokal för ett dylikt hem i staden. Föreningens verksamhet, som, enligt hvad i ansökningen uppgifves, äfven vunnit Helsovårdsnämndens erkännande ej blott för dess humanitära syfte utan ock på grund deraf att densamma kunde komma att i någon mån medverka till hämmande af de veneriska sjukdomarnas spridning, är utan tvifvel förtjent af kommunens understöd. Utskottet, som emellertid anser sig icke kunna på grund af den nu inkomna ansökningen vidtaga någon ändring i det uppgjorda förslaget till fördelning af vinstmedlen, får fördenkskull till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlemnna, huruvida icke hela det belopp, som utskottet ofvan under p. 63 föreslagit att läggas till de för inköp af den Wallgrenska springbrunnen reserverade medlen, kunde tilldelas föreningen Hvita Bandet såsom understöd för dess verksamhet, emot skyldighet att för medlens användning i sinom tid afgifva redovisning till Helsovårdsnämnden.

Helsingfors, den 5 juni 1905.

Oskar Heikel.

V. T. Rosenqvist.

M. Pesonen.

Adolf Aminoff.

J. H. Alkunen.

*Förslag rörande åtgärder för uppförande i Helsingfors
af kommunala arbetarebostäder.*

Vid sammanträde den 21 november 1905 hafva Stadsfullmäktige i fråga om uppförande af kommunala arbetarebostäder beslutit, att de lånemedel till belopp af 1 miljon mark, som reserverats för befrämjande af byggnadsföretag med små bostadslägenheter, afsedda företrädesvis för arbetare, skola användas för uppförande å dertill lämpliga disponibla tomter för kommunens räkning dels af byggnader med hyreslokaler om ett rum, ett rum och kök eller två rum, hvilka lokaler böra mot skälig hyra upplätas i främsta rummet åt arbetare, som en längre tid varit anställda i stadens tjänst, samt åt arbetarefamiljer med många barn, dels af arbetare och arbeterske hotell, s. k. logihus, med små enskilda rum för ogifta arbetare eller arbeterskor jämte gemensamt vistelserum med flere sådana nödiga lokaliter; och finge af sagda belopp ända till 3,000 mark användas för anskaffande af normalritningar till arbetarebostadshus. Derjemte uppdrogo Stadsfullmäktige åt en kommission, till medlemmar hvori underskrifne utsågos, att utarbета och till Fullmäktige inkomma med närmare förslag rörande de åtgärder, som vore erforderliga för bringande af Fullmäktiges förenämnda beslut i verkställighet.

Kommissionen, inom hvilken undertecknad Nyberg jemväl fungerat såsom arkitekt, har för fullgörande af sitt uppdrag haft ett flertal sammanträden och dessutom gjort särskilda besök å de olika ställen i staden, som inom kommissionen varit påtänkta såsom tomtplatser för de blifvande arbetarebostäderna.

Med afseende å den fastställda bestämning att vid uthyrandet af ifrågasvarande bostadslägenheter de arbetare, som längre tid haft anställning i stadens tjänst, samt i öfrigt arbetare med många barn ega företrädesrätt har kommissionen ansett nödigt, att främst från stadens Byggnads- och Vattenledningskontor samt Belysningsverk inbegära noggranna uppgifter rörande de arbetare, som äro sysselsatte vid nämnda inrättningar eller vid arbeten, ledda af desamma, hvilka uppgifter afsågo storleken af hela arbetsstyrkan, antalet fast anställda arbetare och

tiden hvarunder de varit anställda, arbetarenes årsinkomst samt deras familjeförhållanden. Ur dessa uppgifter, som i slutet af år 1905 aflemnades till kommissionen, inhemtas följande.

Vid Byggnadskontorets arbeten sysselsättas årligen 1,000 å 1,200 personer, men hafva af dessa endast 224 under en något längre tid varit i stadens arbeten. Af Vattenledningskontorets till 87 man uppgående arbetspersonal hafva 73, hvilka mer än ett år qvarstått i arbetet, ansetts såsom vid kontorets arbeten anställda. Af Belysningsverkets 144 arbetare åter hafva 120 betraktats såsom stadigvarande i arbetet. Antalet af de i slutet af år 1905 vid stadens arbeten mer eller mindre fast anställda arbetarene utgjorde sålunda 417, deri icke inberäknade arbetsledarene vid de af Byggnadskontoret utförda allmänna arbetena och de med körslor sysselsatta arbetare, som varit vid stadens renhållningsverk anställda. Hela detta antal arbetare, hvilka här nedan uteslutande afses, har dock icke en längre tid haft anställning vid stadens arbeten, utan 69 arbetare eller 16.5 proc. kortare tid än 2 år, 119 eller 28,5 proc. mellan 2 och 5 år samt 229 eller c:a 55 proc. mer än 5 år. Af alla dessa arbetare äro 96 ogifta, medan 321 hafva familj. Af familjerna äro 83 barnlösa, i 238 åter finnas barn eller ålderstigna nära anförvandter att försörja. Antalet familjemedlemmar utgör i 217 fall 2—4, i 87 fall 5—7 samt öfverstiger sistnämnda siffra blott i 17 fall. Högsta antalet barn i en och samma familj uppgår till 8. Medelantalet personer för samtliga familjer stiger till 3,9. Arbetarenes årsinkomst har beräknats utgöra, för de vid Byggnadskontorets arbeten anställda i medeltal omkring 1,030 mark, för Vattenledningskontorets arbetare i det närmaste 1,200 mark och för Belysningsverkets vid pass 1,180 mark, eller sålunda med en genomsnittsinkomst för samtliga arbetare af c:a 1,100 mark. Att de vid Byggnadskontorets arbeten anställda arbetarenes medelårsinkomst är något lägre än den Vattenledningskontorets och Belysningsverkets arbetare åtnjuta är beroende icke derpå att för liknande arbete skulle erläggas olika enhetspris utan på den omständigheten att arbetarene vid sistnämnda inrättningar till icke ringa del äro fackarbetare, medan Byggnadskontoret hufvudsakligen sysselsätter icke fackutbildade arbetare. I öfrigt är att märka att från början af detta år aflöningen åt stadens arbetare i allmänhet förhöjts med omkring 10 proc. Ett, dock mycket ringa antal arbetare har uppgifvits besitta egna bostäder, förnämligast i arbetarebyggnadsföretag, nämligen 7 af Byggnadskontorets och 9 af Vattenledningskontorets arbetare, hvarutom 8 af de sistnämnda äro inlogerade i staden tillhöriga bostäder.

Ett mindre antal af arbetarene eller omkring 70 man hafva härintills varit upptagna med allmänna arbeten i stadens utkanter mot norr. Det öfvervägande flertalet åter eller ungefär 84 proc. af arbetsstyrkan har haft sin hufvudsakliga sysselsättning inom eller i omedelbart granskap till den egentliga staden. De tillernade arbetarebostäderna torde därför icke böra alla sammanföras å en plats utan förläggas i olika delar af staden. Inom den bebyggda delen af stadsområdet har kommissionen emellertid icke kunnat finna några disponibla kvarter, som med af-

seende å läge och omfattning lämpade sig för ifrågavarande bostäder, och därför kommit till öfvertygelsen om att plats för dessa bör sökas dels i de obebyggda vestra delarna af staden eller det s. k. Tölö området dels inom den del af 12 stadsdelen, som ännu icke bebyggt.

Å det förra området hafva såsom ändamålsenliga för arbetarebostadskomplexer inom kommissionen föreslagits såväl kvarteret N:o 190 som kvarteren N:ris 412 och 419 å den af stadsmyndigheterna godkända men ännu icke vederbörligen fastställda planen för sagda område. Emedan en stor del af förstnämnda kvarter emellertid är upptagen af kronan tillhöriga, för militärens behof afsedda upplag och sålunda icke är disponibel, har kommissionen ansett sig böra låta tanken på att hit förlägga arbetarebostäderna för närvarande förfalla och i stället riktat sin uppmärksamhet å kvarteren N:ris 412 och 419. Dessa kvarter hafva vid å platsen verkställd syn befunnits för ändamålet i allo lämpliga, och har det syntts kommissionen synnerligen fördelaktigt, att för den såsom nämnts större kontingenten af arbetare, hvilken är sysselsatt med arbeten inom staden, bostäder uppföras å dessa kvarter, som befinna sig i omedelbar närhet af stadens materialgård och vattenledningsverkstad och ej heller afsides från gasverket, hvilka inrättningar just utgöra den egentliga arbetsplatsen för ett stort antal af arbetarene. Om det ock måste förutsättas att i stället för det nuvarande gasverket ett nytt, större gasverk kommer att inom förloppet af några år uppföras i annan del af staden, torde de lägenheter i de blifvande arbetarebostäderna, som till följd af ett antal gasverksarbetares bortflyttning blifva lediga, omedelbart upptagas af andra stadens arbetare, då det ju är att emotse att under många år framåt efterfrågan på rum i dessa bostadskomplexer skall vara mycket större än tillgången. Kommissionen har härvid icke förbisett att tvänne af de staden tillhöriga kolerabarackerna äro belägna å kvarteret N:o 419, men emedan dessa baracker ju i alla händelser måste undanskaffas så snart Tölö området upplåtes för bebyggande och för öfrigt den del af nämnda kvarter, som upptages af barackerna, icke komme att omedelbart tagas i anspråk för nu ifrågavarande ändamål, har berörda omständighet icke ansetts utgöra hinder för frågans afgörande i den riktning ofvan antydts.

Till bostadsplats för de arbetare åter, hvilka hafva sin verksamhet i utkanterna mot^{te} norr, vore enligt kommissionens åsigt kvarteret N:o 372 i 12 stadsdelen i den gestaltning detsamma erhållit å ett uppgjort förslag till förändrad plan för ifrågavarande del af denna stadsdel, i alla afsenden lämpligt.

För att kunna erhålla ändamålsenliga typer för de blifvande arbetarebostäderna har kommissionen, efter ett ingående dryftande af frågan, hvarunder enhälligt uttalats den mening att byggnader af trä i två våningar för ändamålet blefve de billigaste, jemte det de erbjöde en sund bostad och med nutida säkerhetsanordningar mot eldfara äfven kunde göras fullt betryggande, men på grund af gällande byggnadsordnings bestämmingar icke kunna ifrågakomma, öfverlemnad

åt underskrifven Nyberg att uppgöra eskisser till följande olika slag af bostadstyper jemte tillhörande kostnadsberäkningar, nämligen:

1:o träbyggnad i en våning, inrymmande lokaler om 1 rum, kök och tambur;
2:o tvåvåningshus med undre våningen af sten och den öfre af trä, innehållande enahanda lokaler;

3:o en vånings träbyggnad, innehållande enskilda rum med köksafdelning och skild tambur;

4:o hus i två våningar, den undre af sten och öfre af trä, med lägenheter af samma slag, som i punkt 3 omnämnas;

5:o hus af trä i en våning, inrymmande enkla enskilda rum;

6:o logihus för 50 ogifta arbetare eller arbeterskor, uppfördt af sten i två våningar och inrymmande jemväl folkkök och läserum; samt

7:o enahanda logihus, dock utan folkkök; och skulle derjemte en generell plan uppgöras för möjlig omreglering af ifrågavarande trenne kvarter samt för deras bebyggande, med iakttagande af att i kvarterens midt plats borde beredas för en om ock helt liten trädgårdsanläggning för hvarje innehafvare af bostadslägenhet, med undantag af de i logihusen inneboende.

De sedermera uppgjorda projekten till bebyggande af förenämnda kvarter hafva af kommissionen med smärre ändringar enhälligt omfattats. Derest desamma blefve godkända, komme kvarteret N:o 372 att till sin yttre form bibehållas oförändradt och endast tomtgränserna inom detsamma att ändras, hvaremot kvarteren N:ris 412 och 419 å Tölö området underginge en fullständig omgestaltning, i ty att af dessa bildades fyra särskilda kvarter, af hvilka ett, beläget invid Runebergsgatan och omfattande den yttersta östra delen af de ursprungliga kvarteren, genom en 15 meter bred gata afskildes från den öfriga delen, som åter medels två parallela gator af 12 meters bredd indelades i tre kvarter, ett hvart med 38 meters bredd och med samma längdriktning som kvarteren N:ris 412 och 419. Denna omreglering af nämnda kvarter synes ej blott berättigad utan till och med nödvändig för deras tillbörliga utnyttjande.

Det i öster belägna kvarteret skulle med afseende å dess läge invid en blifvande större trafikled icke för nu ifrågavarande ändamål tagas i anspråk. På enahanda grund komme icke heller den mest i vester belägna, till Nordenskiöldgatan stötande delen af de tre andra kvarteren att bebyggas med andra arbetarebostäder än ett logihus för qvinnor, som projekterats uti det nordligaste af dessa kvarter. Å den öfriga delen af kvarteren komme enligt den uppgjorda planen att uppföras 20 bostadshus af normal storlek med en bredd af 10 och längd af c:a 35 meter, 1 bostadshus af half storlek samt 2 logihus. Den vid pass 18 meter breda öppna platsen i kvarterens midt emellan raderna af boningshus komme att ungefär till halfva arealen upptagas af trädgårdsanläggningarna, afbrutna af de i knutpunkterna för de skilda tomterna sammanförda tvätt- och bagarstugubyggnaderna.

Planteckningen öfver kvarteret N:o 372, hvilket, i sin helhet bebyggt, in-

rymmer 8 bostadsbyggnader af vanlig storlek och ett logihus, vidhandengifver att för detta kvarter vidtagits liknande anordningar som i fråga om kvarteren å Tölö området. Det förra kvarteret erbjuder emellertid genom en något större bredd än de andra kvarteren möjlighet att låta trädgårdsanläggningarna inom detsamma få en i motsvarande grad ökad areal.

Emot de uppgjorda eskisserna till ofvannämnda sju olika typer för arbetarebostäder har vid verkställd detaljgranskning kommissionen icke funnit skäl till anmärkningar, som skulle föranledt till ändring af eskisserna. Kommissionen anser väl att eskisserna tala för sig sjelfva, men torde dock en förklarande beskrifning af de olika bostadstyperna icke anses öfverflödigt och har kommissionen därför trott det vara lämpligt att låta en dylik beskrifning här följa. Härvid erinras likväl särskildt i fråga om de fem första typerna att, när dessa i flere afseenden förete endast oväsentliga afvikelser från hvarandra, ett upprepande af sådana detaljer, som för dessa typer äro gemensamma, syntts kommissionen onödigt.

D. Typ 1. Byggnad af trä i en våning. Lokaler om ett rum, kök och tambur.

Byggnaden består af två skilda delar, hvardera omfattande tre lokaler med ett rum af 20 m², ett kök af 25 m² och en tambur af 4 m² golftyta samt enskild utgång till gården, trappa till vinden och nedgång till källaren. Köket, försedt med ljust skafferi, har en mindre kökshäll i förening med kakelugn. Källaren, skild för hvaje lokal, består af ved- och varmkällare och inrymmer jemväl bekvämlighetsinrättning, så anordnad att den väl ventileras genom skorsten öfver byggnadens tak. Tvätt och bagarstugan, gemensam för tre hushåll, är sammanbygd med andra enahanda stugor samt försedd med gryta och mindre bakugn.

Rummen och köken i denna likasom i bostäderna af annan typ äro afsedda att göras c:a 3,1 m höga, och kommer således en lokal af detta slag att i rymd utgöra 140 m³ och kan, efter beräkning af 20 m³ per person, tjena till bostad för 7 personer. Hela byggnaden inrymmer förty 42 personer.

D. Typ 2. Hus i två våningar, den undre af sten och öfre af trä. Lokaler om ett rum, kök och tambur.

Denna typ öfverensstämmer i allt väsentligt med föregående bostadstyp, men emedan rummen i undre våningen med dess tjockare väggar af sten äro lika stora som rummen i förstbeskrifna typ, får etthvart af rummen i öfre våningen med dess tunnare träväggar ett tillskott i golftyta af minst 3 m². Två familjer använda samma utgång till gården likasom ock samma vindstrappa och källarnedgång. Källarena, sjelffallet mindre rymliga än de i envåningshusen, äro dock af fullt tillräcklig storlek.

Lokalernas kubikinnehåll utgör i undre våningen 140 och i öfre 160 m³, hvarför enhvar af lägenheterna i den förra våningen kan bebos af 7 och i den senare af 8 personer samt i hela byggnaden 90 personer erhålla bostad.

E. Typ 3. Byggnad af trä i en våning. Lokaler om enskilda rum med köksafdelning och tambur.

Byggnaden, af samma storlek som D. Typ 1., inrymmer 9 enskilda rum, hvarje bestående af två delar: det egentliga boningsrummet, hvilket i de olika lokalerna är af storlek, vexlande mellan 20 och 28 m² golffyta, samt köksafdelningen, som, till arealen 5 m², har direkt belysning, ljust skafferi och kökshäll, murad i förening med kakelugnen i bostadsrummet. Tre familjer använda samma utgång till gården och nedgång till källarena. Samma tvätt- och bagarstuga användes af samtliga hushåll.

I byggnaden hafva 7 af rummen 80 m³ och 2 100 m³ rymd, och lämpa sig sålunda de förra för familjer, bestående af 4, och de senare för familjer af 5 personer. Byggnaden erbjuder bostad för inalles 38 personer.

E. E. Typ 3. Byggnad af trä i en våning. Lokaler om enkla enskilda rum.

Byggnaden, af samma storlek som D. Typ 1., innehåller 12 enskilda rum, hvarje försedt med kökshäll, ljust skafferi och kontor. Golfarean varierar i de olika rummen mellan 20 m² och 25 m².

Rummen hafva två och två gemensam förstuga, utgång till gården samt källarnedgång och hör till hvarje rum enahanda källare, som i de förut beskrifna typerna föreslagits, om ock af mindre dimensioner. Samma tvätt- och bagarstuga begagnas af 6 hushåll.

6 rum äro af 60 m³ och 6 af 80 m³ rymd och kunna således bebos af familjer, bestående af resp. 3 och 4 medlemmar. Hela byggnaden inrymmer bostäder för 42 personer.

E. Typ 4. Hus i två våningar, den undre af sten och öfre af trä. Lokaler af enahanda slag som i E. Typ 3.

Samma skillnad mellan rummen i undre och öfre våningen, som förekommer i D. Typ 2., gäller äfven i fråga om denna typ, hvilken i öfrigt anordnas på samma sätt som E. Typ 3, utom att 6 familjer använda samma utgång och källarnedgång samt att åt de skilda källarafdelningarna kunnat utmätas ett jämförelsevis mycket begränsadt utrymme.

Rummens kubikinnehåll utgör, i undre våningen för 7 rum 80 m³ och för 2 rum 100 m³ samt i öfre våningen för 7 rum 100 m³ och för 2 rum 120 m³. Enligt förutnämnd beräkning kunna desamma bebos af resp. 4, 5 och 6 samt byggnaden i sin helhet af 85 personer.

A. B. Typ 5. Logihus af sten i två våningar, innehållande rum för 50 ogifta arbetare eller arbeterskor samt folkkök.

Byggnaden inrymmer i undre våningen förutom vestibul och hufvudtrappa 11 rum, af hvilka 4, hvarje afsedt för 2 personer, hafva 12 m² och 7 rum, som ett-hvart kan bebos af blott 1 person, 7 m² golffyta, nödiga bekvämlighetsinrättningar äfvensom ett rymligt kök, en matsal med en areal af 105 m² samt föreståndarinne-, tjenarinne-, serverings- och förrådsrum. Öfre våningen innehåller 11 rum för 2 personer och 13 för en, läserum och bekvämlighetsinrättningar. Dessa våningar förenas, utom genom hufvudtrappan, förmedels två andra trappor af 1 m. bredd,

hvilka från undre våningen leda till källarvåningen, som jemte ved och förråds-källare inrymmer tvättstuga.

A. B. Typ. 6. Enahanda logihus som föregående, dock utan folkkök.

Enär från denna typ folkköket med dertill hörande rum utelemnats, är densamma af vida mindre omfång än logihuset med folkkök. Vidare har bortlemnats den ena sidotrappan. Undre våningen innehåller 6 rum för 2 personer och 10 för en samt rum för föreståndarinna och för städerskor, öfre våningen åter 9 rum för 2 personer och 10 för en samt läserum.

På grund af ett utaf en medlem i kommissionen framkastadt förslag, föranledt af de inom Diakonissanstalten i Stockholm vidtagna anordningar i fråga om planindelning, har visserligen uppgjorts eskiss jemväl till en 8 typ, ett logihus af sten i två våningar, hvardera inrymmande tvänne logisalar med 12 afdelningar eller hytter i salarnes midt, afsedda att hvar för sig bebos af en person, men emedan denna typ dels icke i allo motsvarar den af Stadsfullmäktige uppställda allmänna plan för arbetarebostäderna dels befunnits oändamålsenlig främst hvad de hygieniska fordringarna beträffar och sålunda icke kan af kommissionen förordas, har en närmare beskrifning af denna typ ansetts obehöflig. Omordade skiss har dock fått åtfölja samlingen af öfriga eskisser, signerad *A. B. Typ 7.*

Vid beräkandet af kostnaderna för uppförande af arbetarebostäder utaf de typer, som ofvan beröras, har kommissionen utgått från de pris på byggnads-materialier och de arbetspris, hvilka för närvarande äro å orten gällande, och hafva detaljerade kostnadsberäkningar, hvilka såsom en särskild bilaga närslutas kommissionens förslag, uppgjorts för såväl boningshusen som dertill hörande tvätt- och bagarstugor. Tillika hafva kostnaderna för anläggningarna i deras helhet uträknats och har kommissionen trott sig härvid böra medräkna ett tomtvärde, motsvarande den löseskilling enskild person erlägger för tomt, afsedd för liknande företag, och hvilken kommissionen uppskattat till 10 mark per kvadratmeter. Dessa beräkningar gifva vid handen att kostnaderna för de olika typerna komme att uppgå till nedannämnda belopp:

		Bostads- byggnaden.	Anläggningen i dess helhet.
D. Typ 1.	Fmk	30,000: —	44,080: —
D. ” 2.	”	70,000: —	87,270: —
E. ” 3.	”	30,000: —	42,120: —
E.E. ” 3.	”	31,000: —	45,080: —
E. ” 4.	”	69,500: —	84,150: —
A.B. ” 5.	”	99,600: —	107,000: —
A.B. ” 6.	”	83,500: —	89,900: —

De hyresbelopp, för hvilka lägenheterna i de olika byggnadstyperna kunna uthyras, äro själfallet beroende ej mindre af annuiteten å anläggningskostnaden,

tomtpriset inberäknadt, än af de årliga förvaltnings- och underhållskostnaderna för byggnaderna i fråga. Vid beräkandet af förstnämnda utgifter har kommissionen förutsatt att, enär de medel som komma till användning för byggnadernas uppförande utgöra en del af 1902 års obligationslån, för hvilket annuiteten utgör 4 %, räntan och amorteringen å byggnadskostnaderna ej behöfde öfverskrida sistsagda procentsats med större belopp än att kapitalrabatten m. m. å lånet blefve betäckt, och sålunda en annuitet af 4 1/4 % vore tillfylles, äfvensom att Stadsfullmäktiges beslut af den 21 November 1905 rörande åtgärder för befrämjande af byggnadsföretag med små bostadslägenheter jämväl här blefve tillämpadt, hvarigenom annuiteten å tomtvärdet finge beräknas till blott 6 %. Deremot hafva de årliga förvaltnings- och underhållskostnaderna för byggnaderna endast uppskattningsvis kunnat införas i räntabilitetsberäkningen, hvars resultat jämte de därpå baserade, förslagsvis upptagna hyresbeloppen framgå ur bifogade tablå.

Enligt omordade beräkningar komme sålunda hyran *per månad* att utgöra:

för lokal om 1 rum och kök i envåningshus	Fmk	39: 74
„ „ „ „ „ „ „ tvåvåningshus	„	38: 29
„ enskildt rum med köksafdelning i envåningshus	„	25: 75
„ „ „ „ „ „ tvåvåningshus	„	24: 91
„ enkelt enskildt rum i envåningshus	„	20: 31

samt i logihus:

för rum, bebodt af två personer	Fmk	16: —
„ „ afsedt för en person	„	12: 50

Härvid anser sig kommissionen böra erinra att, enär de i tablån öfver de årliga utgifterna för byggnaderna ingående posterna utgöra allenast beräknade kostnader, det kan förutsättas att hyran för de olika slagen af lokaler och rum i verkligheten måste fastställas till ett något högre belopp, än ofvan nämnes.

Kommissionen håller före, att alla de olika typer för arbetarebostadshus med små hyreslägenheter samt de två olika typerna för logihus, till hvilka kommissionen låtit uppgöra eskisser, kunde i sinom tid komma till utförande för utrönande såvidt möjligt af de för våra förhållanden ändamålsenligaste typer samt att det för fyllande af de olika behof i fråga om bostäder, som göra sig gällande, är viktigt att olika typer sammanföras å en och samma plats. Af särskild betydelse anser Kommissionen det vara att logihuset, såväl de för män som för qvinnor afsedda, placeras sålunda att de likasom utgöra en del af en större eller mindre komplex af arbetarebostadshus. På de i logihuset boende till större delen unga männen och qvinnorna komme utan tvifvel den nära åsynen af arbetet och verksamheten inom familjerna och icke minst sysslandet i de familjelägenheterna åtföljande trädgårdstjapporna att åtminstone i en del fall hafva den inverkan att de uppfostras till ordning och

snygghet; och då i närheten af familjebostäderna finnas logihus för ogifta arbetare, der trefliga och sunda om ock små rum för en jämförelsevis billig hyra kunna erhållas, vore det också möjligt att i de kommunala arbetarbostäderna förekomma det nu så vanliga „inneboendet“.

Ehuru ofvanintagna kalkyler utvisa, att byggnader af sten och trä i två våningar icke ställa sig ekonomiskt ofördelaktigare än hus af trä i en våning utan tvärtom att lägenheterna i de förra, såväl lokalerna om ett rum och kök som de med köksafdelning försedda enskilda rummen, kunna uthyras för en om ock obetydligt lägre månatlig hyra än lokalerna i envåningshusen, anser kommissionen dock att det för vinuande af erfarenhet om anläggningar af ifrågavarande slag beträffande såväl planläggning som utförande vore lämpligast att de byggnadskomplexer, inrymmande små hyreslokaler, kommunen till en början låter för egen räkning uppföra, blifva så enkla som möjligt och sålunda bestå uteslutande af träbyggnader i en våning. Till stöd för förordandet af envåningsbyggnader kan ytterligare framhållas, dels att dessa äro i hygieniskt afseende såtillvida fördelaktigare än byggnader i tvänne våningar, med den nedre af sten och öfre af trä, att uppkomsten af fukt i en träbyggnad är så godt som utesluten, dels att den af kommissionen uppgjorda plan för omreglering af kvarteren N:ris 412 och 419 å Tölö området icke oförändrad kan tillämpas, om derstädes hus i två våningar skola uppföras, i ty att med dylika hus, hvilka upptaga en något större bredd än byggnadsplanerna å teckningen utvisa, de fria tomtplanerna blifva för små för att möjliggöra anordnande af trädgårdsanläggningar. Kommissionen tror för öfrigt att det icke vore i allo välbetänkt att kommunen omedelbart skrede till uppförande samtidigt af hela det antal arbetarbostäder, som beräknas kunna för de för ändamålet reserverade länemedlen fås till stånd, utan borde enligt kommissionens förmenande tillsvidare uppföras, å Tölö området allenast de å södra delen af det nuvarande kvarteret N:o 412 projekterade 8 boningshusen af typerna D., E. och E.E. samt logihuset för män, det sistnämnda med folkkök, äfvensom å kvarteret N:o 372 i 12 stadsdelen de 4 i kvarterets norra ända tillernade boningshusen jemväl af typerna D., E. och E.E.

Utgifterna för dessa tvänne bostadskomplexer med de inom kvarteren nödiga planeringsarbetena komme enligt de bilagda kostnadsberäkningarna att utgöra:

I. För byggnaderna å Tölö området.

A.	Ett logihus med folkkök	Fmk	100,000: —	
DD.	En byggnad, innehållande lokaler om ett rum och kök.	„	35,080: —	
D.	En byggnad, innehållande d:o d:o	„	17,540: —	
E.	Fem byggnader med enskilda rum jemte köksafdelning	„	170,600: —	
EE.	En byggnad, inrymmande enkla enskilda rum	„	36,080: —	359,300: —

II. För byggnaderna i 12:te stadsdelen.

DD.	En byggnad med lokaler om ett rum och kök	Fmk	35,080:—	
E.	Två byggnader, innehållande enskilda rum jemte köksafdelning	„	68,240:—	
EE.	En byggnad med enkla enskilda rum	„	36,080:—	139,400:—
				Fmk 498,700:—

För byggnadsföretaget i denna omfattning hade kommunen således att i rundt tal anvisa 500,000 mark eller hälften af de för uppförande af arbetarebostäder reserverade lånemedlen.

I de till uppförande nu föreslagna arbetarebostäderna komme, under förutsättning att samtliga lokaler vore upptagna och beboddes af högsta antalet personer, för hvilket de äro afsedda, familjer och familjemedlemmar till nedanupptaget antal att erhålla bostad, nämligen:

I. I byggnaderna å Tölö området.

	A.	DD.	D.	E.	EE.	Summa
Antal familjer	—	6	3	45	12	66
„ familjemedlemmar	50	42	21	190	42	345

II. I byggnaderna uti 12:te stadsdelen.

	DD.	E.	EE.	Summa
Antal familjer	6	18	12	36
„ familjemedlemmar	42	76	42	160

I dessa byggnader kommer sålunda bostad att kunna beredas åt 102 af de arbetare, som en längre tid varit i stadens tjänst anställda, hvilket, såsom framgår af tidigare lemnade uppgifter, innebär att något mindre än hälften af de arbetare, som under mer än fem år varit af staden sysselsatte, samt blott omkring en tredjedel af de stadens arbetare, som hafva familj att försörja, kunna i de projekterade boningshusen för familjer inflytta.

Arbetet med uppförande af arbetarebostäder för kommunens räkning torde därför omedelbart efter slutförandet af de byggnadsföretag, som närmast komma till utförande, böra energiskt och utan afbrott fortsättas, och har kommissionen tänkt sig att en särskild byggnadskommission skulle tillsättas med uppdrag att icke allenast hafva närmaste inseendet öfver de byggnadsarbeten, till hvilka förvarande framställning kan föranleda, samt till Stadsfullmäktige i sinom tid inkomma med yttrande och förslag rörande tiden och sättet för byggnadsarbetenas fortsät-

tande å de kvarter, hvilka af Fullmäktige för ändamålet anvisas, utan ock att taga i öfvervägande och afgifva utlåtande derom huruvida det icke vore lämpligt att för påskyndande af uppkomsten utaf billiga och ändamålsenliga bostäder närmast för de arbetare, hvilka äro vid stadens arbeten sysselsatte, delar af ännämnda kvarter å Tölö området och inom 12:te stadsdelen kunde upplåtas för privat byggnadsverksamhet i enlighet med plan, som af Stadsfullmäktige godkändes.

Hvad beträffar verkställandet af de byggnadsarbeten, hvilka af kommissionen föreslagits att närmast utföras, bör den byggnadskommission, åt hvilken arbetenas öfvervakande anförtros, sjelffallet uppställa såsom främsta ögonmärke, jemte det att arbetena med omsorg och noggrannhet utföras, att desamma icke fördyras utöfver det nödvändigaste utan verkställas på det för staden mest förmånliga sätt, emedan företagets räntabilitet och framtida utveckling beror deraf. I sådant afseende torde i all synnerhet böra iakttagas att byggnadsarbetena såvidt möjligt ega rum under sådana tider af året, då den privata byggnadsverksamheten i allmänhet ligger nere, samt att arbetena icke öfver höfvan påskyndas utan tillräckligt lång tid för dem utmätas. För att vid tider då arbetsbrist är rådande de förestående byggnadsarbetena dessutom måtte kunna få den betydelse, att genom dem anskaffandet af sysselsättning åt i staden bofasta arbetslösa personer underlättas, anser kommissionen att det rörande nämnda arbeten bör få förutsättas att vid dem icke anställas andra, än i staden hemmahörande arbetare.

För kommissionen återstår slutligen endast att erinra att samtliga gator, hvilka omgifva de kvarter, som till bebyggande föreslagits, äro oplanerade samt att förty medel torde böra anvisas för erforderliga planeringsarbetens verkställande ungefär samtidigt med det byggnadsarbetena derstädes skola påbörjas.

På grund af hvad ofvan framhållits får kommissionen värdsamt föreslå:

att för uppförande af arbetarebostäder för kommunens räkning måtte anvisas kvarteren N:ris 412 och 419 å Tölö området samt kvarteret N:o 372 inom den till omreglering föreslagna delen af 12:te stadsdelen;

att närslutna generella planteckningar till förenämnda quarters omreglering och bebyggande måtte godkännas;

att vidfogade eskisser till såväl boningshus af olika typer med små hyreslägenheter för arbetare som ock logihus för ogifta arbetare eller arbeterskor, dels med dels utan folkkök, måtte läggas till grund för byggnadernas uppförande;

att för vinmande af nödig erfarenhet beträffande planläggningen och utförandet af byggnadsföretag af ifrågavarande art till en början

endast skulle uppföras hus af trä i en våning af föreslagna tre olika typer samt blott de å södra delen af det nuvarande kvarteret N:o 412 projekterade åtta boningshusen och det i samma kvarter föreslagna logihuset för män, i hvilket jemväl folkkök borde anordnas, äfvensom, i kvarteret N:o 372, de i dess norra del projekterade boningshusen, fyra till antalet;

att för nästnämnda ändamål och deraf föranledda planeringsarbeten inom kvarteren måtte anvisas, för byggnadsarbetena å kvarteret N:o 412 Fmk 360,000: —, deraf Fmk 100,000: — för logihuset, samt för byggnadsföretaget å kvarteret N:o 372 Fmk 140,000: —;

att ifrågavarande arbeten måtte utföras under inseeende af en särskild byggnadskommission, som eger iakttaga ej mindre att arbetena verkställas på det för staden mest förmånliga sätt, i hvilket afseende de såvidt möjligt böra utföras under tider af året, då privat byggnadsverksamhet i allmänhet icke eger rum, än äfven att vid dessa arbeten anställas endast i staden hemmahörande arbetare; samt

att byggnadskommissionen måtte erhålla i uppdrag att framdeles till Stadsfullmäktige inkomma med förslag om tiden och sättet för änsagda quarters vidare bebyggande äfvensom med uttalande derom, huruvida icke större eller mindre delar af kvarteren kunde upplåtas för privat byggnadsverksamhet, i enlighet med af stadsmyndigheterna godkänd plan.

Helsingfors den 8 juni 1906.

V. v. Wright.

J. H. Alkunen.
Joh. Johansson.

G. Idström.
Albert Nyberg.

(Bilaga 1.)

Kostnadsberäkning för arbetarebostäder, afsedda att uppföras för Helsingfors stads räkning.

D. Typ 1.

Lokaler bestående af 1 kök, 1 rum, tambur m. m. samt enskild utgång.

80 m ³ grundgräfnings å 2: 50	<i>Fm.</i> 200: —
70 „ bärgsprängning å 7: —	490: —
82 „ grundmur o. eldstadsgrund å 10: —	820: —
138 m ² sockel af kilad sten å 16: —	2,208: —
12 „ steg af granit å 26: —	312: —
23,000 st. tegel färdigt inmurade, ställningar inberäknade å 110: —	2,530: —
4,300 l. m. stock å 1: 10	4,730: —
292 m ² fullständigt vaslag emot källaren å 9: 50	2,774: —
292 „ fullständigt vaslag emot vinden å 10: —	2,920: —
6 st. runda plåtugnar å 75: —	450: —
6 „ kakelugnar i förening med häll å 275: —	1,650: —
8 „ fönster med målning å 60: —	480: —
8 „ mindre d:o å 40: —	320: —
6 „ skrubbfönster å 20: —	120: —
48 „ dörrar å 40: —	1,920: —
22 „ skrubbdörrar, varmkällardörrar och klosettdörrar å 20: —	440: —
10 „ källargluggar å 10: —	100: —
30 m ² plankvägg i källaren å 1: —	30: —
30 „ brädvägg i rummen å 3: —	90: —
204 l. m. trappsteg å 3: —	612: —
15 m ² trapplan å 4: —	60: —
408 „ vattentak af svart plåt, inberäknadt takstolar o. läkt. å 6: —	2,448: —
6 st. vindskupor å 20: —	120: —
16 m ² plåtbeklädnad på skorstenar å 5: —	90: —
24 st. väggventiler å 3: —	72: —
Vatten- & afloppsledning samt klosetter	800: —
Tapetsering	350: —
Gasledningar, kokare & lampa i köket	300: —
Arbetareolycksfallsförsäkring	100: —
Brandförsäkring under byggnadstiden	90: —
Arkitektarvode, summans utjämning, brädfodring efter 2 år, smide	2,374: —
Summa <i>Fm.</i>	30,000: —

Tvättstugorna.

20 m ³ grundgräfnings å 2: 50	<i>Smf.</i>	50: —
9,6 m ² sockel å 16: —	"	153: 60
15 " asfalt isolering å —: 60	"	9: —
1 " steg af granit å 26: —	"	26: —
9,000 st. tegel å 100: —	"	990: —
2 st. fönster å 60: —	"	120: —
4 " dörrar å 35: —	"	140: —
24 m ² hvalf af beton å 4: —	"	96: —
24 " golf af asfalt på betonunderlag å 5: —	"	120: —
28 l. m. järnvägsskenor å 4: —	"	112: —
2 st. bakugnar och tvättgrytor å 400: —	"	800: —
36 m ² vattentak å 6: —	"	216: —
2 " plåtbeklädnad på skorsten å 5: —	"	10: —
Vatten o. afloppsledning	"	150: —
2 st. slaskbrunnar å 75: —	"	150: —
2 " soplårar å 30: —	"	60: —
90 m ² yttre o. inre rappning å 1: 20	"	108: —
Diverse, summans utjämning	"	289: 40
	Summa <i>Smf.</i>	3,600: —

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Bostadsbyggnaden	<i>Smf.</i>	30,000: —
Tvättstugubyggnaden	"	3,600: —
900 m ² tomtyta å 10: —	"	9,000: —
500 " tomtplanering å 2: —	"	1,000: —
Inhägnad	"	480: —
	Summa <i>Smf.</i>	44,080: —

D. Typ 2.

Lokaler bestående af 1 kök, 1 rum, tambur m. m. i tvåvåningshus.

110 m ³ grundgräfnings å 2: 50	<i>Smf.</i>	275: —
90 " bärgsprängning å 7: —	"	630: —
96 " grundmur å 10: —	"	960: —
68 m ² sockel af kilad sten å 16: —	"	1,088: —
	Transport <i>Smf.</i>	2,953: —

	Transport	<i>Fmf.</i>	
10 m ² steg af granit à 26: —		2,953:	—
180,000 st. tegel färdigt inmurade, ställningar inberäknade à 110: —		260:	—
4,300 l. m. stock à 1: 10		19,800:	—
280 m ² golf af 1 1/2 " plankor i 1:sta våningen, inb. skålningar, fyllning, hvalf af beton samt isolering à 10: 50		4,730:	—
330 „ fullständigt vaslag emellan våningarna à 11: —		2,940:	—
980 l. m. järnvägsskenor à 4: —		3,630:	—
330 m ² fullständigt vaslag emot vind à 10: —		3,920:	—
12 st. runda plåtugnar à —: 75		3,300:	—
12 „ kakelugnar i förening med håll à 275: —		900:	—
16 „ fönster med målning à 60: —		3,300:	—
22 „ mindre d:o, „ à 40: —		960:	—
28 „ skrubbfönster à 20: —		880:	—
60 „ dörrar à 40: —		560:	—
48 „ skrub-, varmkällar- & klosettdörrar à 20: —		2,400:	—
12 „ vedkällardörrar à 15: —		960:	—
12 „ källargluggar à 10: —		180:	—
62 m ² plankvägg i källaren à 1: —		120:	—
125 „ brädvägg i rummen à 3: —		62:	—
72 „ „Luginos“ vägg i vån. I à 7: —		375:	—
348 l. m. steg af cement à 7: —		504:	—
40 m ² plan af cement à 5: —		2,436:	—
144 l. m. steg af trä à 3: —		200:	—
1,292 m ² invändig rappning à 1: 10		432:	—
330 m ² utväldig rappning à 1: 50		1,421:	20
470 „ vattentak af svart plåt, inberäknadt takstolar o. läkt à 6: —		495:	—
30 „ plåtbeklädnad på skorstenar à 5: —		2,820:	—
12 st. vindskupor à 20: —		150:	—
48 „ väggventiler à 3: —		240:	—
28 „ fönsterbläck à 2: —		144:	—
Vatten & afloppsledning samt klosetter		56:	—
Tapetsering		1,500:	—
Gasledningar, kokare & lampa i köket		800:	—
Arbetareolycksfallsförsäkring		600:	—
Brandförsäkring under byggnadstiden		200:	—
Smide		200:	—
Uptorkning af byggnaden		400:	—
Arkitektarvode, brädfodring efter 2 år, summans utjämning		600:	—
	Summa <i>Fmf.</i>	4,571:	80
		70,000:	—

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Bostadsbyggnaden	<i>Smf</i>	70,000: —
Tvättstugubyggnaden = Typ I	”	3,600: —
1,170 m ² tomtyta å 10: —	”	11,700: —
685 ” tomtplanering å 2: —	”	1,370: —
Inhägnad	”	600: —
	Summa <i>Smf</i>	87,270: —

E. typ 3.

Lokaler bestående af enskilda rum med tambur m. m.

80 m ³ grundgrävning å 2: 50	<i>Smf</i>	200: —
70 ” bäringsprängning å 7: —	”	490: —
63 ” grundmur å 10: —	”	630: —
138 m ² sockel af kilad sten å 16: —	”	2,208: —
7 ” steg af granit å 26: —	”	182: —
2,300 st. tegel, ställningar inberäkn. å 110: —	”	2,530: —
3,800 l. m. stock å 1: 10	”	4,180: —
313 m ² fullständigt vaslag emot källaren å 9: 50	”	2,973: 50
313 ” fullständigt vaslag emot vind å 10: —	”	3,130: —
9 st. kakelugnar i förening med håll å 275: —	”	2,475: —
8 ” fönster å 60: —	”	480: —
11 ” mindre d:o å 40: —	”	440: —
9 ” skrubbfönster å 20: —	”	180: —
28 ” dörrar å 40: —	”	1,120: —
27 ” skrub-, varmkällar- och klosettdörrar å 20: —	”	540: —
9 ” vedkällardörrar å 15: —	”	135: —
80 m ² vägg af sp. bräder å 3: —	”	240: —
9 st. källargluggar å 20: —	”	180: —
116 m ² plankvägg i källaren å 1: —	”	116: —
102 l. m. trappsteg å 3: —	”	306: —
17 m ² trapplan å 4: —	”	68: —
400 ” vattentak af svart plåt, inberäknadt takstolar o. läkt å 6: —	”	2,400: —
9 st. vindskupor å 20: —	”	180: —
24 m ² plåtbeslagning af skorstenar å 5: —	”	120: —
18 st. väggventiler å 3: —	”	54: —
Vatten o. afloppsledning samt klosetter	”	1,000: —
Tapetsering	”	400: —
	Transport <i>Smf</i>	26,957: 50

	Transport	<i>Fmf.</i>	26,957: 50
Gasledning, kokare, lampa i taket		"	450: —
Arbetareolycksfallsförsäkring		"	100: —
Brandförsäkring under byggnadstiden		"	90: —
Arkitektarvode, smide, brädfodring efter 2 år, utjämning af summan		"	2,402: 50
	Summa	<i>Fmf.</i>	30,000: —

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Bostadsbyggnaden	<i>Fmf.</i>	30,000: —
Tvättstugan	"	2,800: —
800 m ² tomtyta å 10: —	"	8,000: —
420 „ tomtplanering å 2: —	"	840: —
Inhägnad	"	480: —
	Summa	<i>Fmf.</i> 42,120: —

E. E. Typ 3.

Lokaler bestående af enkla enskilda rum.

80 m ³ grundgrävning å 2: 50	<i>Fmf.</i>	200: —
70 „ bärgsprängning å 7: —	"	490: —
82 „ grundmur o. eldstadsgrund å 10: —	"	820: —
138 m ² sockel af kilad sten å 16: —	"	2,208: —
12 „ steg af granit å 26: —	"	312: —
23,000 st. tegel, färdigt inmurade, ställningar inberäknade å 110: —	"	2,530: —
4,300 l. m. stock å 1: 10	"	4,730: —
292 m ² fullständigt vaslag emot källaren å 9: 50	"	2,774: —
292 „ fullständigt vaslag mot vinden å 10: —	"	2,920: —
12 st. hållkakelugnar å 175: —	"	2,100: —
8 „ fönster med målning å 60: —	"	480: —
8 „ mindre d:o „ å 40: —	"	320: —
12 „ skrubbfönster å 20: —	"	240: —
48 „ dörrar å 40: —	"	1,920: —
22 „ skrub-, varmkällar- och klosettdörrar å 20: —	"	440: —
10 „ källargluggar å 10: —	"	100: —
30 m ² plankvägg i källaren å 1: —	"	30: —
30 „ brädvägg i rummen å 3: —	"	90: —
204 l. m. trappsteg å 3: —	"	612: —
15 m ² trapplan å 4: —	"	60: —
	Transport	<i>Fmf.</i> 23,376: —

	Transport	<i>Fmf.</i>	23,376: —
408 m ² vattentak af svart plåt, inberäknadt takstolar o. läkt. å 6: —	„		2,448: —
6 st. vindskupor å 20: —	„		120: —
16 m ² plåtbeklädnad på skorstenar å 5: —	„		90: —
24 st. väggventiler å 3: —	„		72: —
Vatten & afloppsledning samt klosetter	„		1,400: —
Tapetsering	„		350: —
Gasledningar, kokare och lampa i köket	„		300: —
Arbetareolycksfallsförsäkring	„		100: —
Brandförsäkring under byggnadstiden	„		90: —
Arkitektarvode, summans utjämning, brädfodring efter 2 år, smide	„		2,654: —
	Summa	<i>Fmf.</i>	31,000: —

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Bostadsbyggnaden	<i>Fmf.</i>	31,000: —
Tvättstugubyggnaden	„	3,600: —
900 m ² tomtyta å 10: —	„	9,000: —
500 „ tomtplanering å 2: —	„	1,000: —
Inhägnad	„	480: —
	Summa	<i>Fmf.</i> 45,080: —

E. Typ 4.

Lokaler bestående af enskilda rum med tambur m. m. i tvåvånings hus.

110 m ³ grundgrävning å 2: 50	<i>Fmf.</i>	275: —
90 „ bärgsprängning å 7: —	„	630: —
96 „ grundmur å 10: —	„	960: —
68 „ sockel af kilad sten å 16: —	„	1,088: —
7 m ² steg af granit å 26: —	„	182: —
174,000 st. tegel, ställningar inb. å 110: —	„	19,140: —
3,800 l. m. stock å 1: 10	„	4,180: —
304 m ² golf af 1½" plankor i 1:sta våningen, inb. skålningar, fyllning, hvalf af beton samt isolering å 10: 50	„	3,192: —
342 „ fullständigt vaslag emellan våningarna å 11: —	„	3,762: —
950 l. m. skenor å 4: —	„	3,800: —
342 m ² fullständigt vaslag emot vind å 10: —	„	3,420: —
	Transport	<i>Fmf.</i> 40,629: —

	Transport	<i>Fmf.</i>	40,629: —
18 st. kakelugnar i förening med håll à 275: —	”		4,950: —
8 ” fönster à 60: —	”		480: —
33 ” fönster à 40: —	”		1,320: —
21 ” skrubbfönster à 20: —	”		420: —
42 ” dörrar à 40: —	”		1,680: —
74 ” skrubb-, varmkällar- & klosettdörrar à 20: —	”		1,480: —
16 ” vedkällardörrar à 15: —	”		240: —
24 ” källargluggar à 20: —	”		480: —
260 m ² plankvägg i källaren à 1: —	”		260: —
42 ” „Luginos“ vägg à 7: —	”		294: —
150 ” brädvägg i rummen à 3: —	”		450: —
174 l. m. steg af cement à 7: —	”		1,218: —
30 m ² plan af cement à 5: —	”		150: —
72 l. m. steg af trä à 3: —	”		216: —
1,460 m ² invändig rappning à 1: 10	”		1,606: —
330 m ² utvändig do à 1: 50	”		495: —
470 ” vattentak af svart plåt, inb. takstolar o. läkt. à 6: —	”		2,820: —
40 ” plåtbeklädnad på skorstenar à 5: —	”		200: —
12 st. vindskupor à 20: —	”		240: —
36 ” väggventiler à 3: —	”		108: —
Vatten och afloppsledning samt klosetter	”		2,000: —
Tapetsering	”		800: —
Gasledningar, kokare, lampor i taket	”		900: —
Arbetareolycksfallsförsäkring	”		200: —
Brandförsäkring under byggnadstiden	”		200: —
Smide	”		400: —
Uppptorkning af byggnaden	”		600: —
Arkitektarvode, brädfodring efter 2 år, summans utjämning	”		4,664: —
	Summa <i>Fmf.</i>		69,500: —

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Bostadsbyggnaden	<i>Fmf.</i>	69,500: —
Tvättstugubyggnaden	”	3,000: —
985 m ² tomtyta à 10: —	”	9,850: —
600 ” tomtplanering	”	1,200: —
Inhjägnad	”	600: —
	Summa <i>Fmf.</i>	84,150: —

A. B. Typ 5.**Logihus jämte folkkök.**

210 m ³ grundgräfnig à 2:50	<i>Fr.</i>	525: —
150 » bärgsprängning à 7:—	»	1,050: —
144 » grundmur à 10:—	»	1,440: —
117 m ² sockel af kilad sten à 16:—	»	1,872: —
8 » trappsteg à 26:—	»	208: —
455 » asfaltisolering à —:60	»	273: —
273,000 st. tegel, inb. ställningar à 110:—	»	30,030: —
354 m ² fullst. vaslag emot källaren à 14:—	»	4,956: —
360 » vaslag emellan våningar à 14:—	»	5,040: —
360 » d:o emot vind à 14:—	»	5,040: —
882 » «Luginos» vägg à 5:—	»	4,410: —
58 » plan af cement à 5:—	»	290: —
167 l. m. steg af cement à 8:—	»	1,336: —
3,770 m ² invändig rappning à 1:10	»	4,147: —
50 st. eldstäder af plåt à 60:—	»	3,000: —
1 » kökshäll	»	600: —
84 » fönster à 65:—	»	5,460: —
18 » skrubbfönster à 20:—	»	360: —
2 » yttre dörrar à 100:—	»	200: —
4 » glasdörrar à 100:—	»	400: —
64 » dörrar à 30:—	»	1,920: —
52 » skrubb dörrar à 10:—	»	520: —
2 » varmkällardörrar à 10:—	»	20: —
280 m ² brädvägg à 3:—	»	840: —
345 l. m. järnvägsskenor à 4:—	»	1,380: —
järnkolonner och balkar	»	1,000: —
620 m ² vattentak kmpl. à 7:—	»	4,340: —
1,050 m ² fasadrappning à 2:—	»	2,100: —
2 st. hissar à 500:—	»	1,000: —
Vattenledning och bekvämlighetsinrättningar	»	2,500: —
Målning och tapetsering	»	2,500: —
90 m ² plåtbeklädnad på skorstenar à 5:—	»	450: —
6 st. vindskupor à 20:—	»	120: —
45 » väggventiler à 4:—	»	180: —
Gasledning och belysningsarmatur i korridorer m. m.	»	1,000: —
Arbetareolycksfallsförsäkring	»	400: —
	Transport <i>Fr.</i>	90,907: —

	Transport	<i>Frkf.</i>	90,907: —
Brandförsäkring	»		180: —
Smide	»		900: —
Uppptorkning af byggnaden	»		1,900: —
Arkitektarvode, diverse oförutsedt	»		5,713: —
	Summa	<i>Frkf.</i>	99,600: —

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Logihuset.	<i>Frkf.</i>	99,600: —
200 m ² tomtplanering à 2: —	»	400: —
700 m ² tomtyta à 10: —	»	7,000: —
	Summa	<i>Frkf.</i> 107,000: —

A. B. Typ 6.

Logihus utan folkkök.

207 m ³ grundgräfnig à 2: 50	<i>Frkf.</i>	517: 50
150 » bärgsprängning à 7: —	»	1,050: —
100 » grundmur à 10: —	»	1,000: —
91 m ² sockel af kilad sten à 16: —	»	1,456: —
45 » steg af granit à 26: —	»	117: —
150 » asfaltisolering à —: 60	»	90: —
250,000 st. tegel à 110: —	»	27,500: —
273 m ² fullständigt vaslag emot källaren à 14: —	»	3,822: —
294 » vaslag mellan våningarna à 14: —	»	4,116: —
294 » d:o emot vind à 14: —	»	4,116: —
468 » «Luginos» vägg à 5: —	»	2,340: —
49 » cementplan à 5: —	»	245: —
111 l. m. steg af cement à 8: —	»	888: —
3,400 m ² invändig rappning à 1: 10	»	3,740: —
42 st. eldstäder af plåt à 60: —	»	2,520: —
56 » fönster à 65: —	»	3,640: —
14 » skrubbefönster à 20: —	»	280: —
2 » yttre dörrar à 100: —	»	200: —
4 » glasdörrar à 100: —	»	400: —
60 » inre dörrar à 30: —	»	1,800: —
2 » källardörrar à 10: —	»	20: —
54 » skrubbörrar à 10: —	»	540: —
	Transport	<i>Frkf.</i> 60,397: 50

	Transport	<i>Tmf.</i>	60,397: 50
140 m ² brädvägg å 3: —		»	420: —
345 l. m. järnvägsskenor å 4: —		»	1,380: —
600 m ² vattentak å 7: —		»	4,200: —
790 » fasadrappling å 2: —		»	1,580: —
2 st. hissar å 500: —		»	1,000: —
Vattenledning och bekvämlighetsinrättning		»	2,000: —
Målning och tapetsering		»	2,300: —
90 m ² plåtbeklädnad på skorstenar å 5: —		»	450: —
6 st. vindskupor å 20: —		»	120: —
40 » väggventiler å 4: —		»	160: —
Gasledning och belysningsarmatur i korridorer m. m.		»	900: —
Arbetareolycksfallsförsäkring		»	350: —
Brandförsäkring		»	160: —
Smide		»	800: —
Upptorkning af byggnaden		»	1,800: —
Arkitektarvode, summans utjämning		»	5,482: 50
	Summa	<i>Tmf.</i>	83,500: —

Beräkning af kostnaden för hela anläggningen.

Logihuset	<i>Tmf.</i>	83,500: —	
200 m ² tomtplanering å 2: —	»	400: —	
600 » tomtyta å 10: —	»	6,000: —	
	Summa	<i>Tmf.</i>	89,900: —

Bilaga 2.

Tablå öfver de beräknade årliga utgifterna för nedannämnda typer af arbetarebostadshus samt hyresinkomsten af desamma.

Utgifts- och inkomsttitel.	D. Typ 1.		D. Typ 2.		E. Typ 3.		E. E. Typ 3.		E. Typ 4.		AB. Typ 5.		AB. Typ 6.	
	Mark	p.	Mark	p.	Mark	p.	Mark	p.	Mark	p.	Mark	p.	Mark	p.
U t g i f t e r.														
Omkostnader:														
Disponentarvode	150	—	300	—	150	—	150	—	300	—	300	—	300	—
Brandförsäkringspremie	80	—	150	—	80	—	80	—	150	—	100	—	85	—
Remontkostnad	300	—	600	—	300	—	300	—	600	—	700	—	650	—
Vattenkonsumtionsafgift	40	—	80	—	60	—	60	—	80	—	200	—	150	—
Utgift för renhållning	70	—	140	—	70	—	70	—	170	—	200	—	150	—
» » snösläpning, sand och qvastar	100	—	150	—	100	—	100	—	150	—	100	—	100	—
» » belysning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	150	—
Diverse utgifter	90	—	180	—	90	—	90	—	180	—	410	—	369	25
<i>My.</i>	830	—	1,600	—	850	—	850	—	1,630	—	2,210	—	1,954	25
4,25 proc. annuitet å det för byggnadens uppförande och tomtens planering erforderliga kapitalet (se kostnadsberäkningarna)	1,490	90	3,211	73	1,450	10	1,533	40	3,157	75	4,250	—	3,565	75
6 proc. annuitet å tomtvärdet (se d:o)	540	—	702	—	480	—	540	—	591	—	420	—	360	—
<i>My.</i>	2,860	90	5,513	73	2,780	10	2,923	40	5,378	75	6,880	—	5,880	—
I n k o m s t e r.														
Månatligen, per lokal eller rum:														
I logihusen: rum för 2 personer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	16	—
rum för 1 person	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	50	12	50
Öfriga bostadshus	39	74	38	29	25	75	20	31	24	91	—	—	—	—
Årligt arrende för folkkök	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—
Årlig hyra för samtliga lokaler eller rum i byggnaden	2,860	90	5,513	73	2,780	10	2,923	40	5,378	75	6,880	—	5,880	—
	D. Typ 1.		D. Typ 2.		E. Typ 3.		E. E. Typ 3.		E. Typ 4.		AB. Typ 5.		AB. Typ 6.	
Antalet lokaler	6		12		9		12		18		20	för 1 pers.	15	för 2 pers.

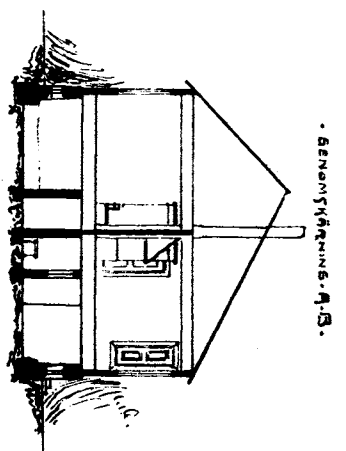
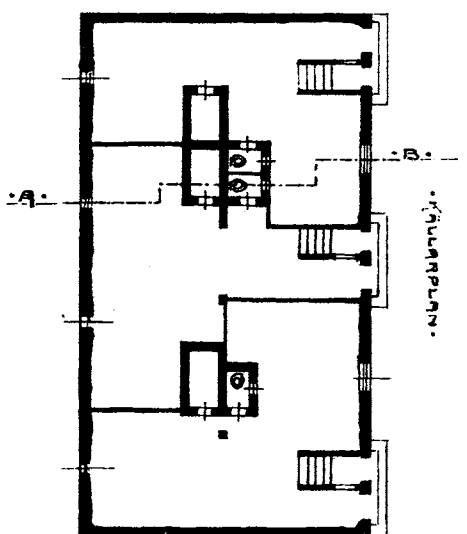
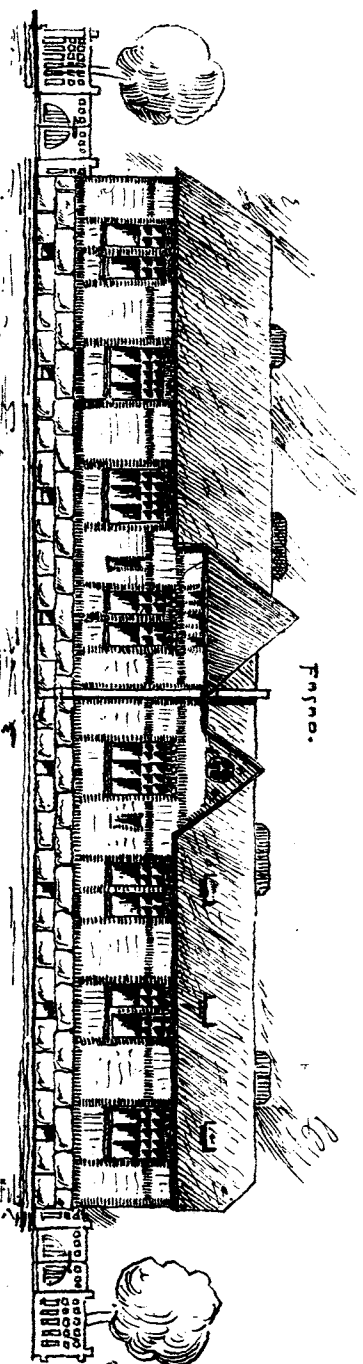
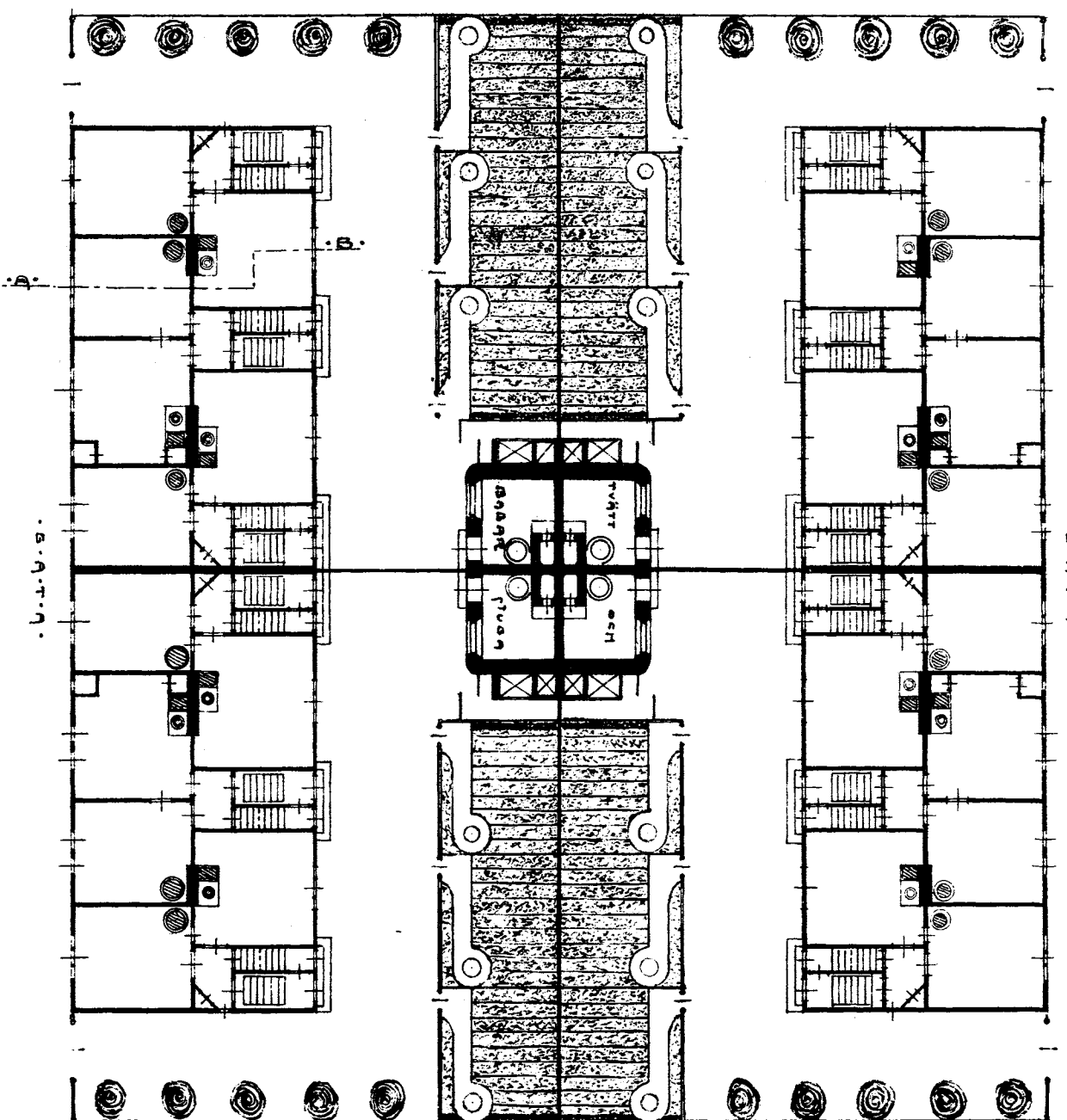

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

D.
Typ. I.

• LÖRNALERN • 011 • KUT • KUM • 02M • K 01X •

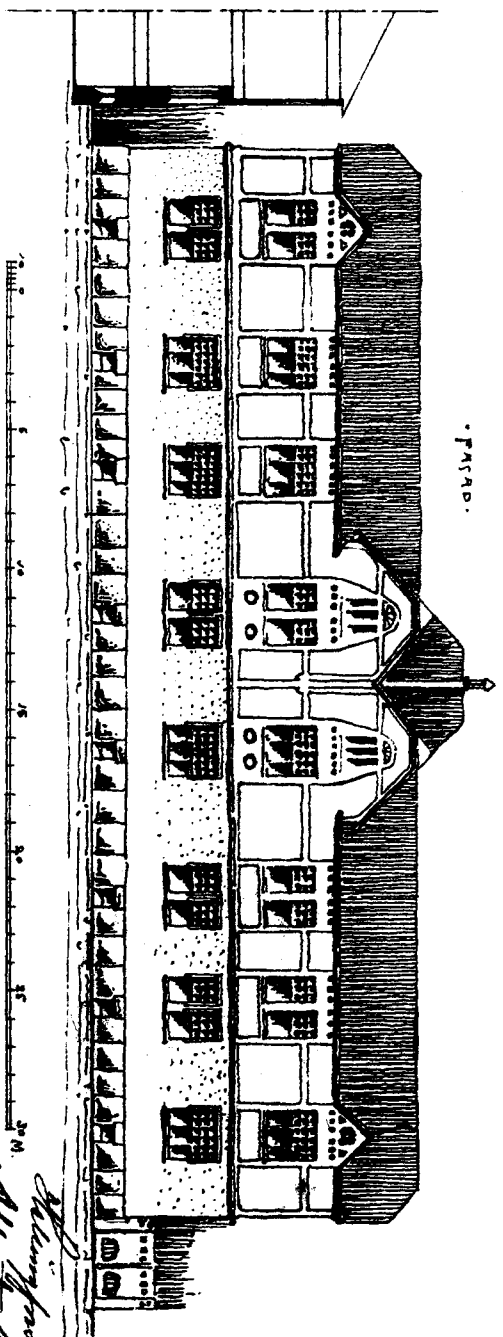
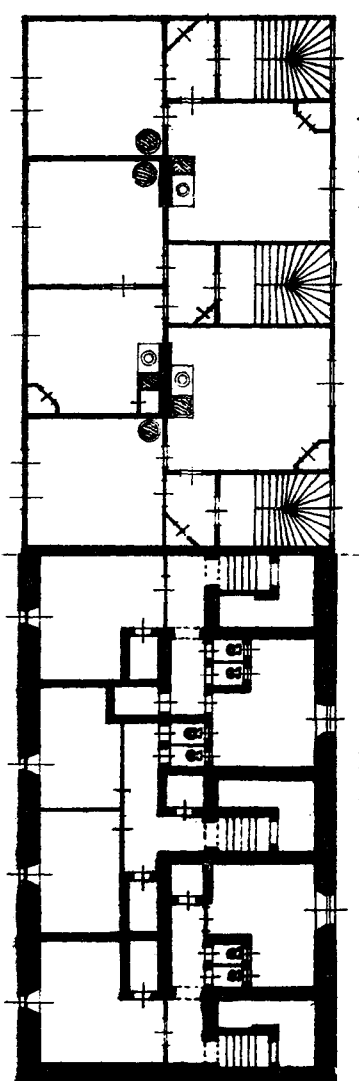
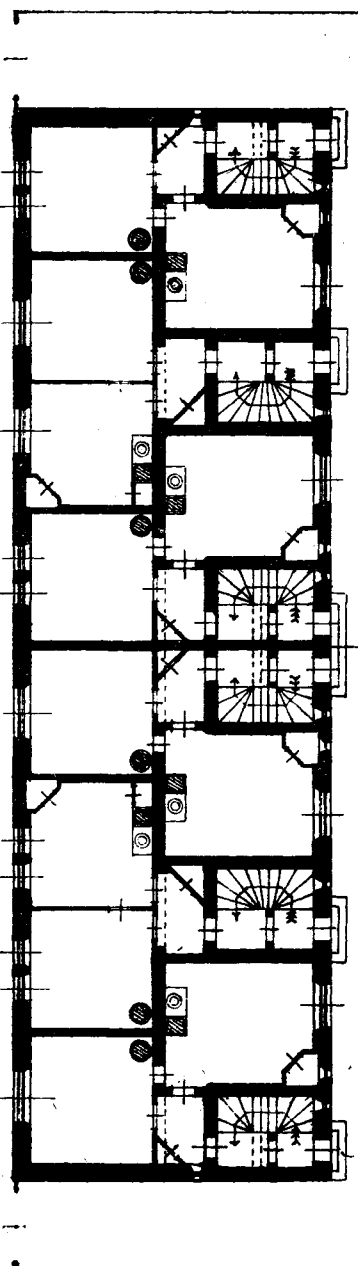
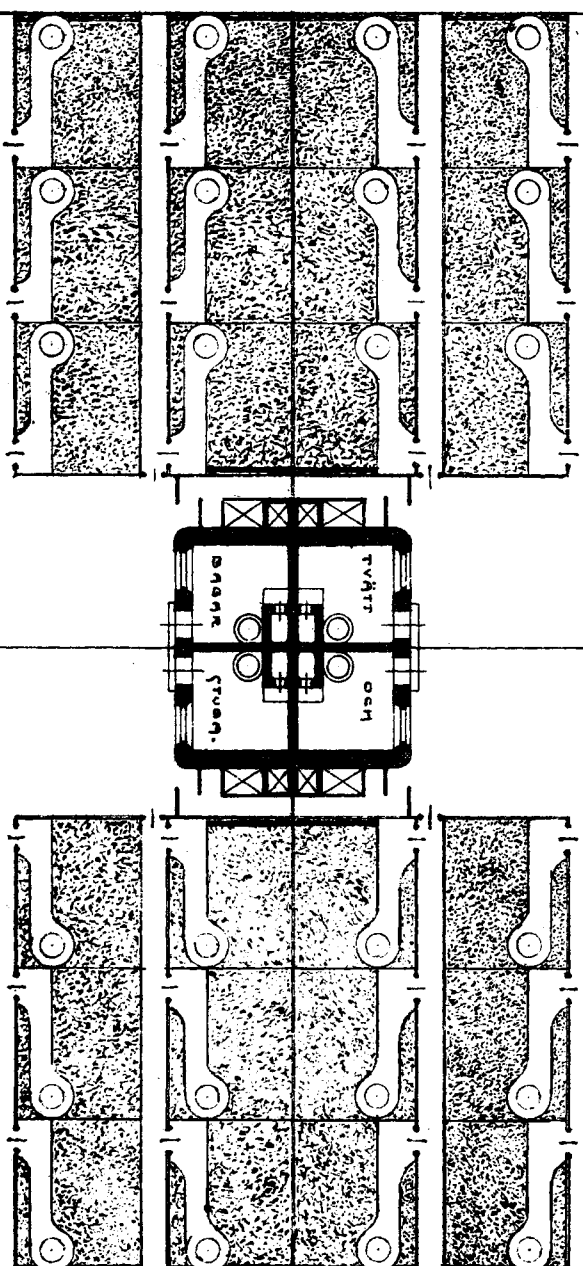
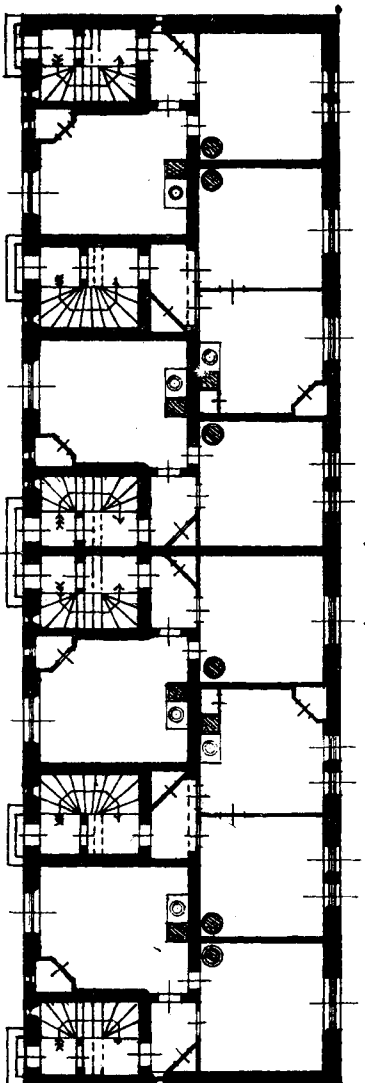
0 5 10 15 20 25 30 M.

*Arkitektfirma: Johansen, 1906.
Arkitekt: Nyberg.*

• D.
• ТУР. 2.

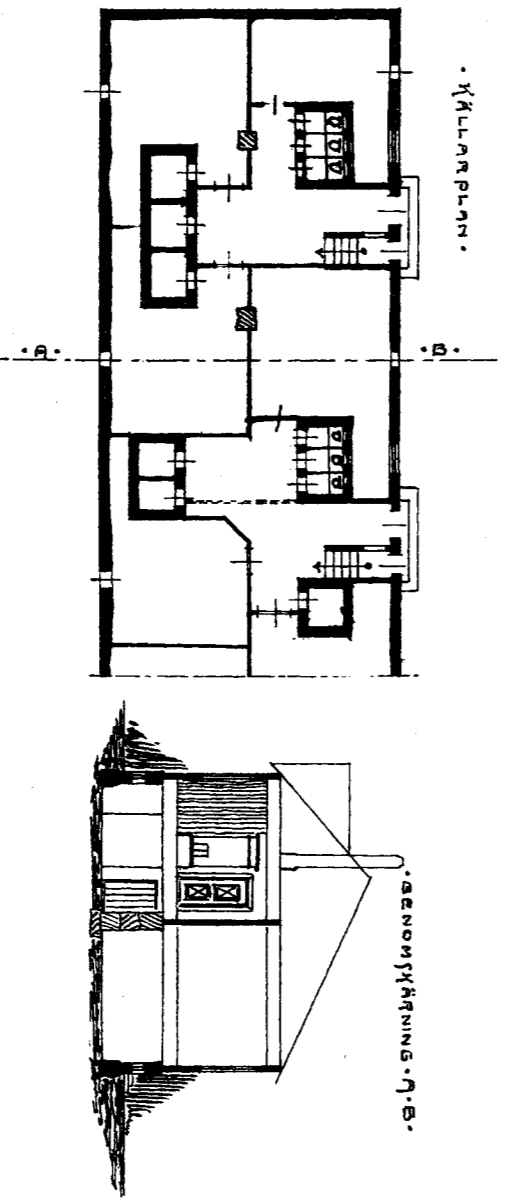
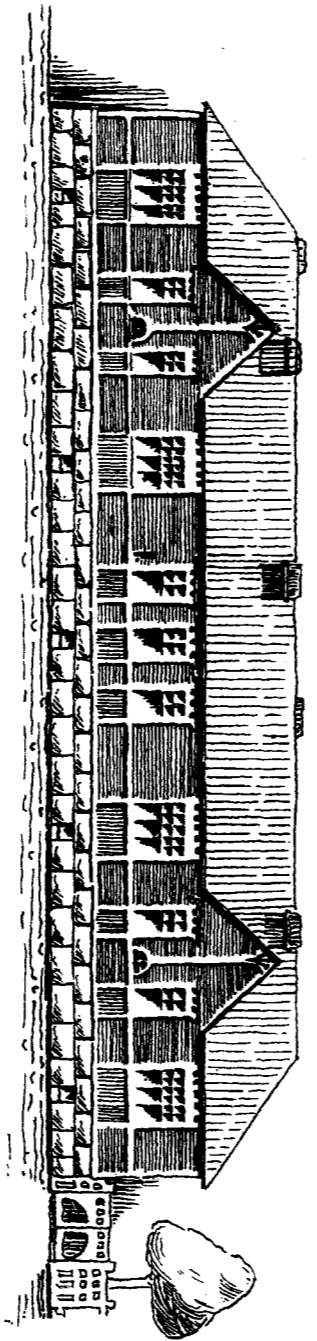
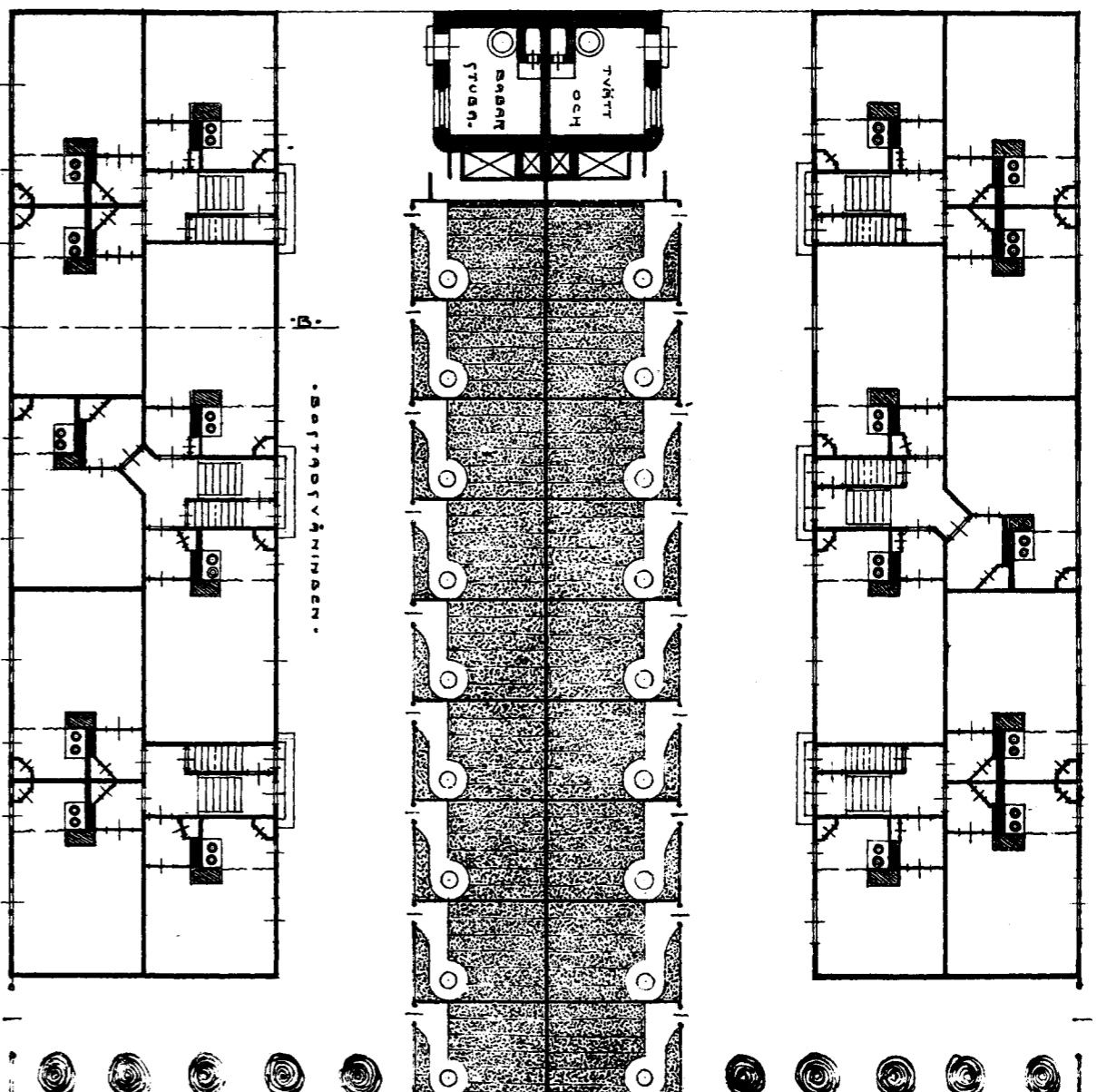
• БОРЖАБДЕР. ОМ. ИТТ. ИУА. ОЕМ. КСМ.

А. А. А. А. А.
А. А. А. А. А.
А. А. А. А. А.

**.E.
TYP.3.**

.LOKALER.BESTÄMMELSE.AF.BUSKILDEA.RUM.

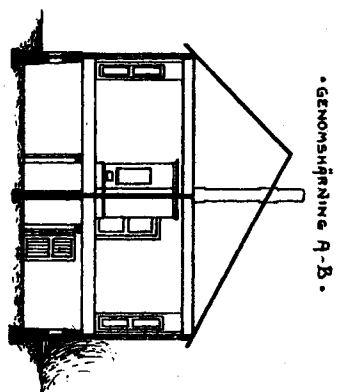
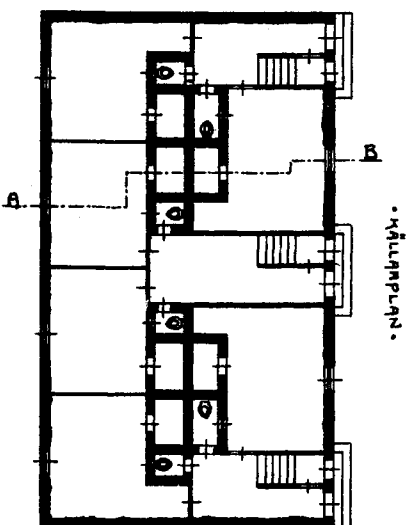
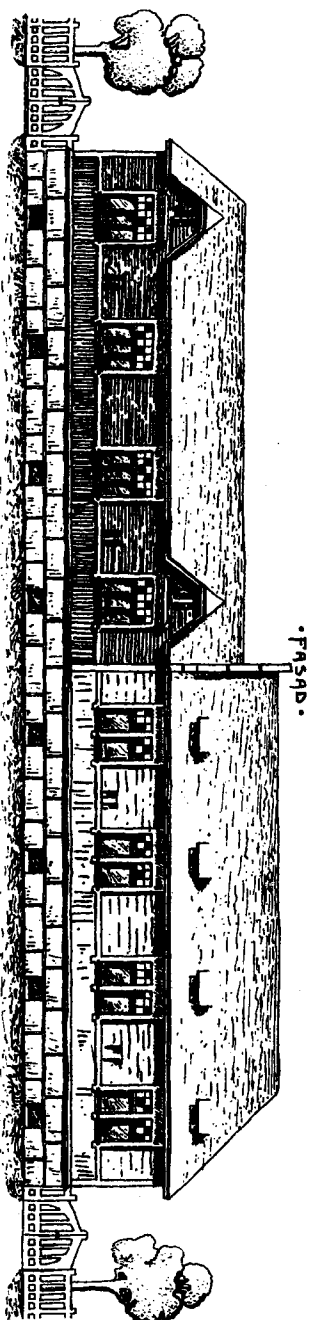
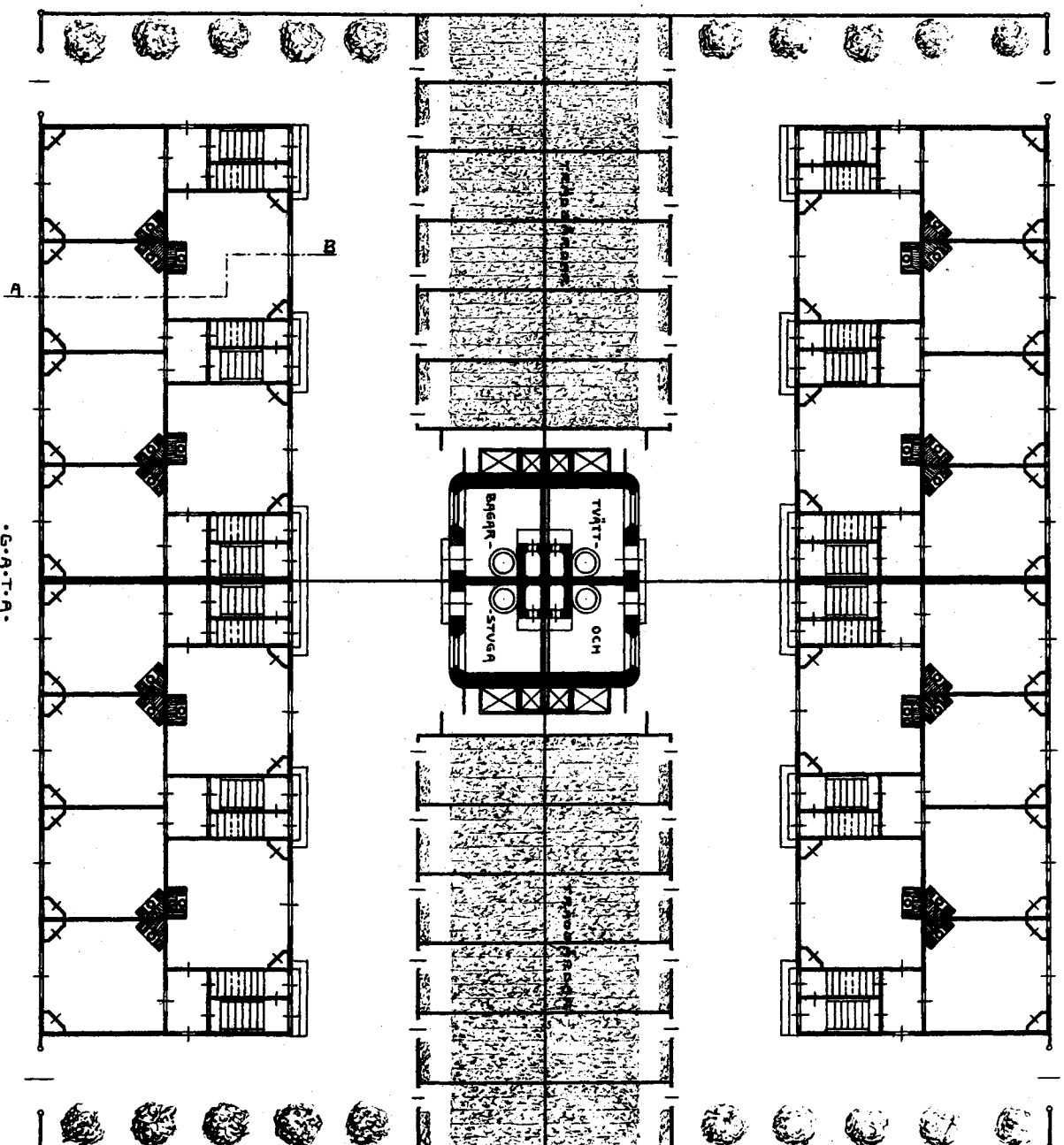

0 5 10 15 20 M.

*Stenbjörn Johansson 1906.
Kunst & Byggn.*

**E.E.
TYP.3.**

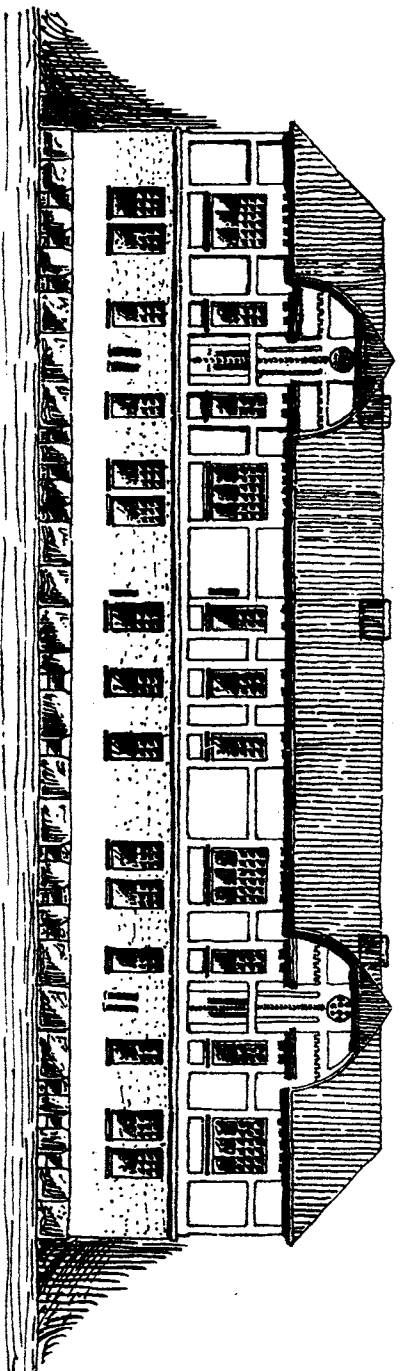
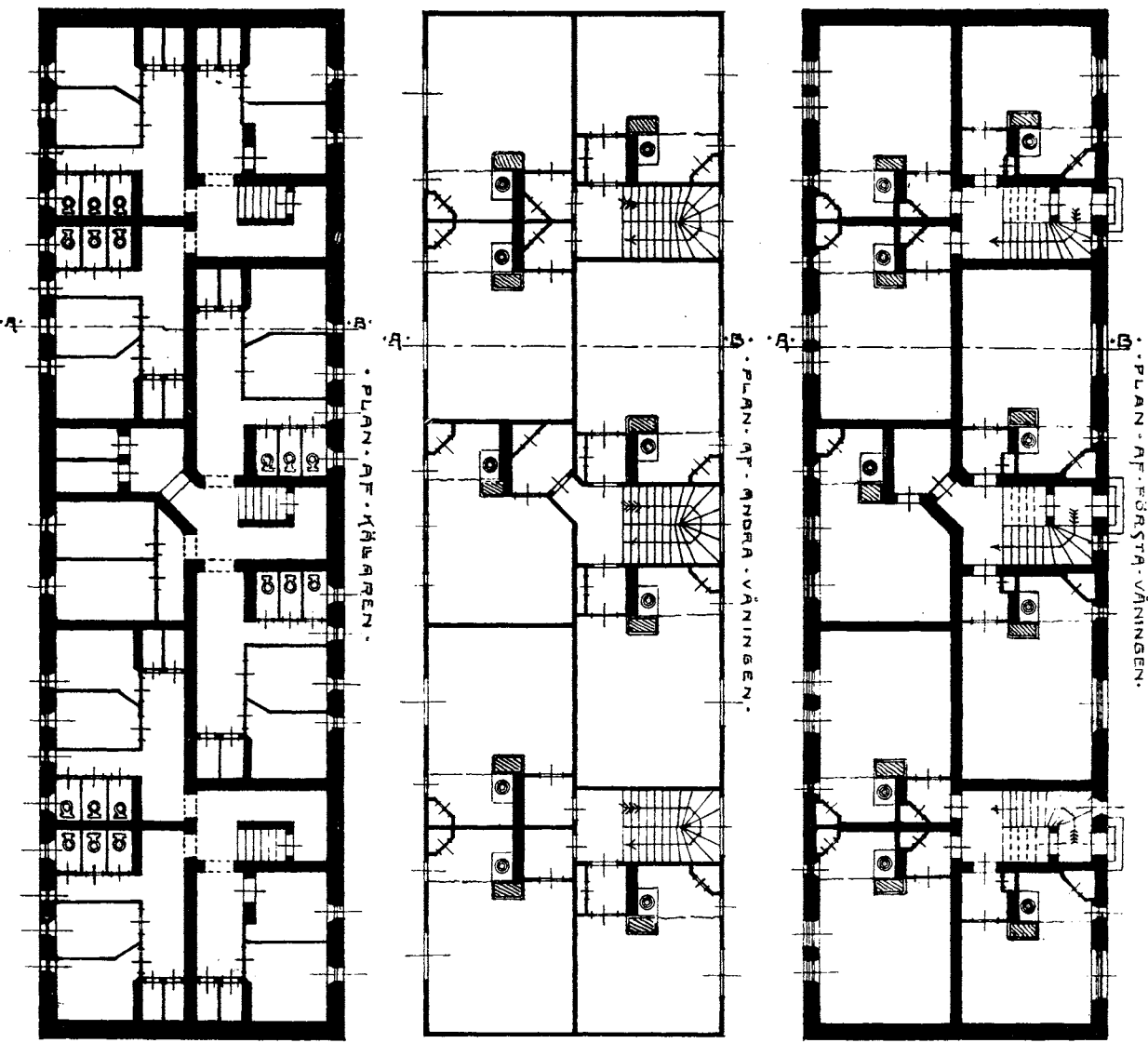
• LÖSALÄR • BERTÄMLING • NF • ENSKILDA • RUM •

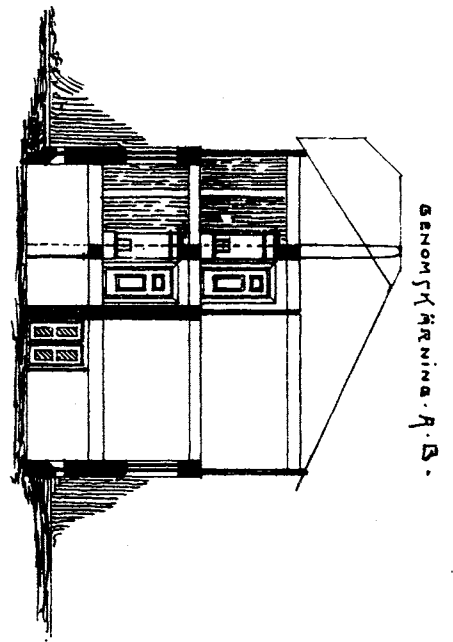
*Skolbyggnad: april 1902.
Must-Sjöberg*

Typ. 4.

LOKALER. BESTÅENDE AF KØKSKIBEN. RUM.

FAÇAD.

GENOMSKÆRNING A. B.

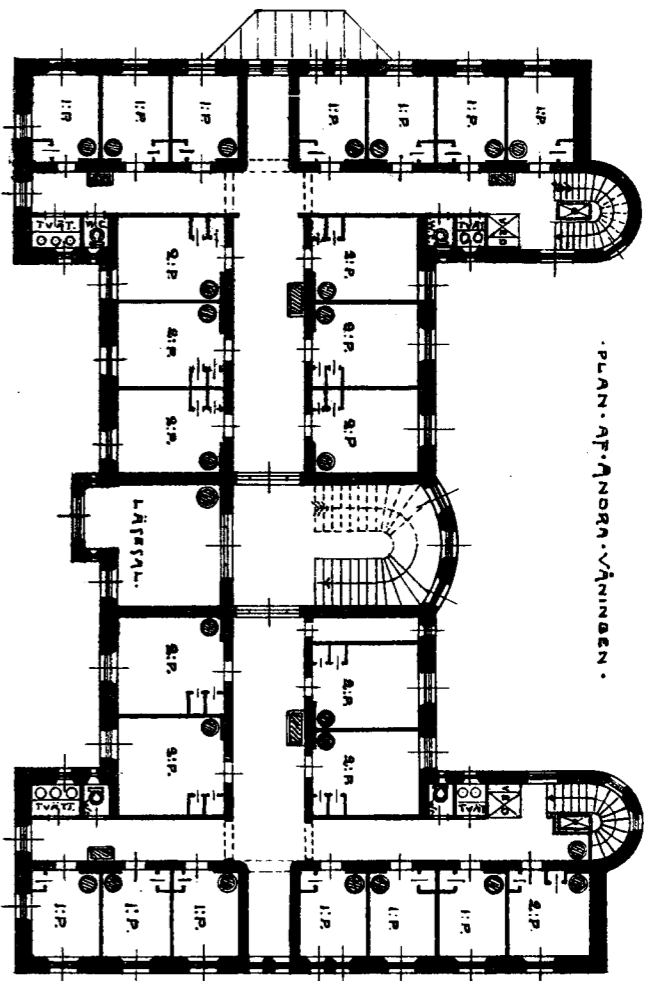

JULIUS & WENTZEL

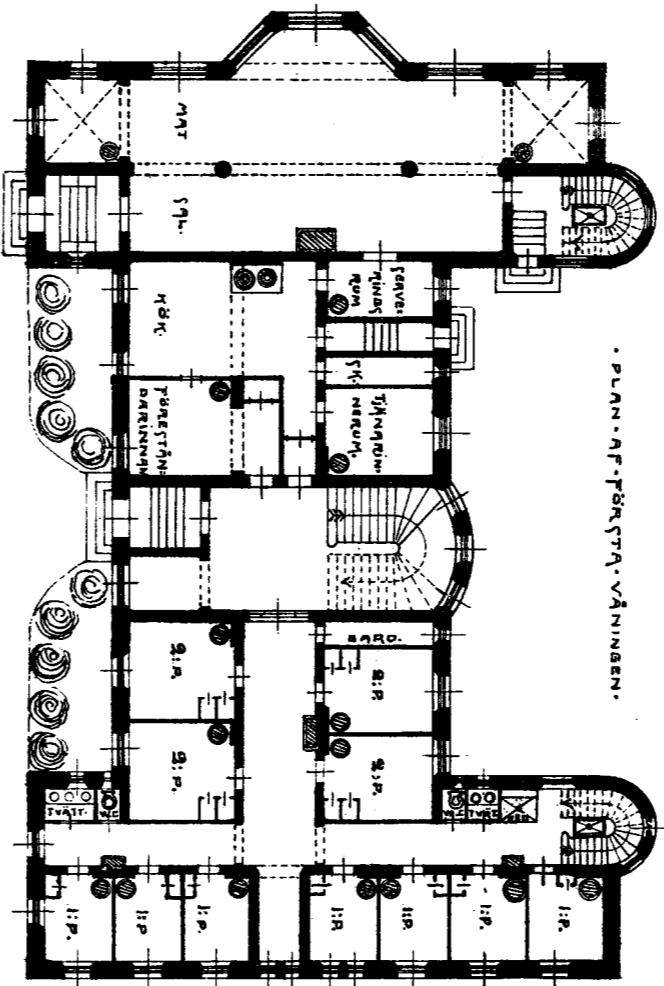
Arbejdet afholdt i København 1906.

A. B.
TYP. 5.

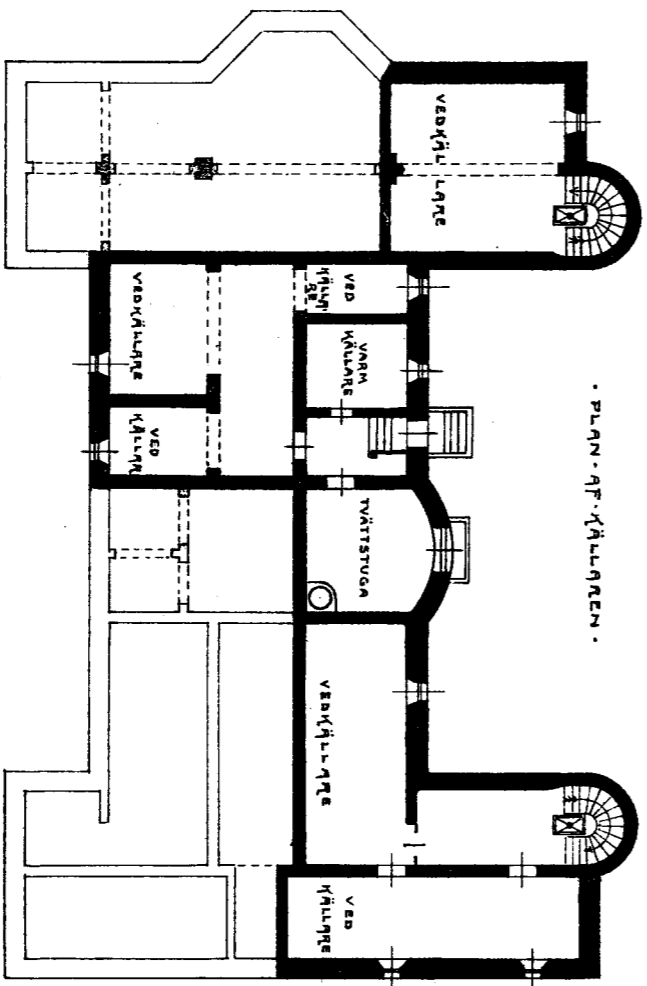
LOHINUTS-FÖR SÖDER. ÖBIFTA. ARRETERARE JÄMTE KANTSERW.

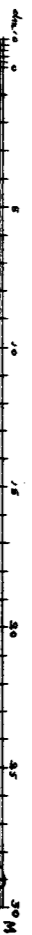
PLAN AF FÖRSTA VÄNINSEN.

PLAN AF FÖRSTA VÄNINSEN.

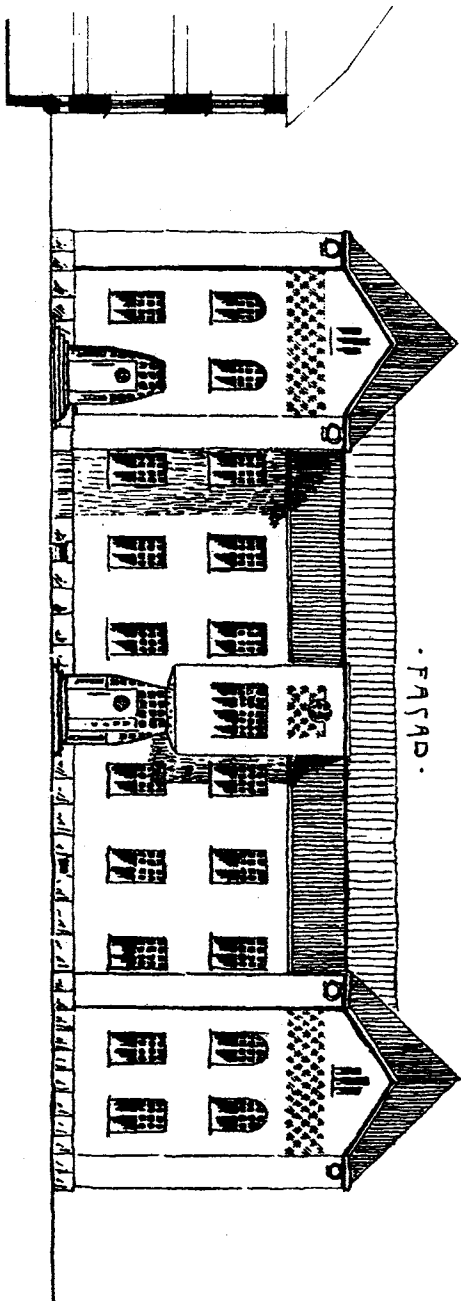

PLAN AF TÄLLRUMMEN.

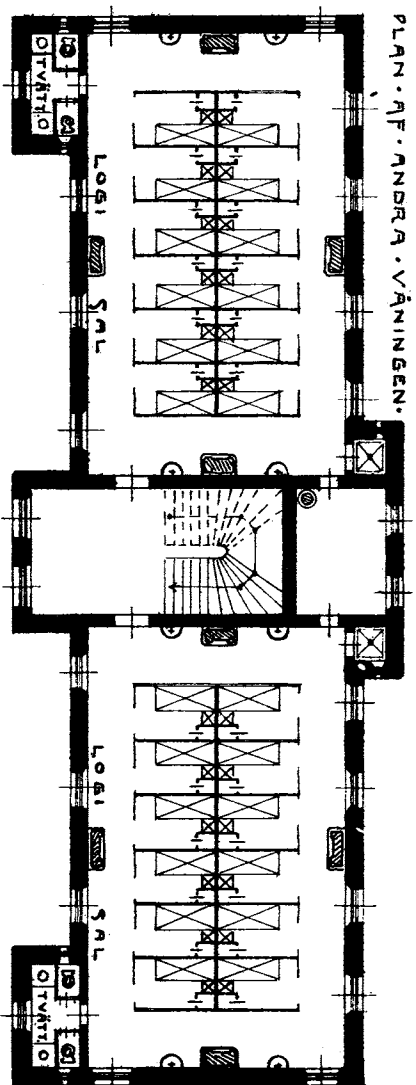
*Wahlström & Johansson 1902.
Kontor och tryckeri*

· A · B ·
· T Y P · S · G ·

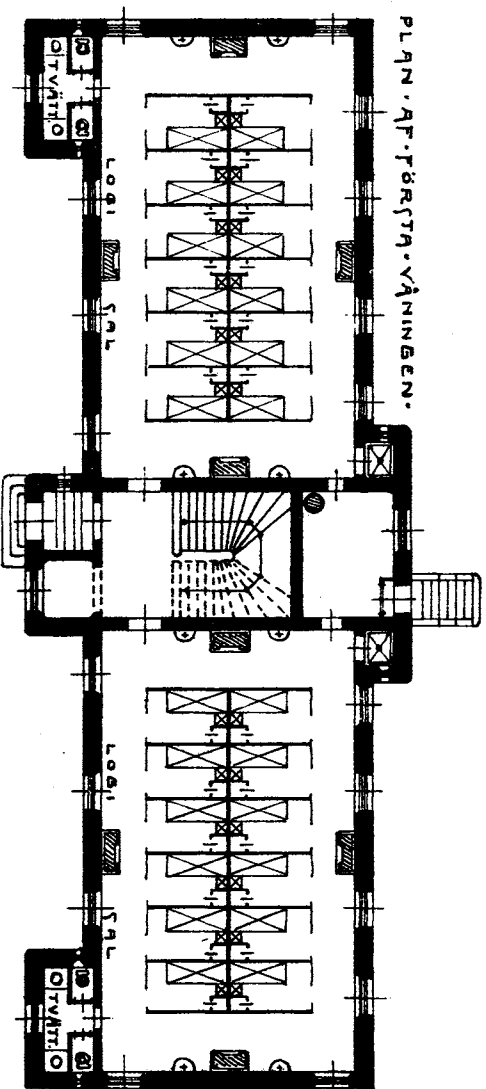

· A · B ·
T Y P · 1 ·

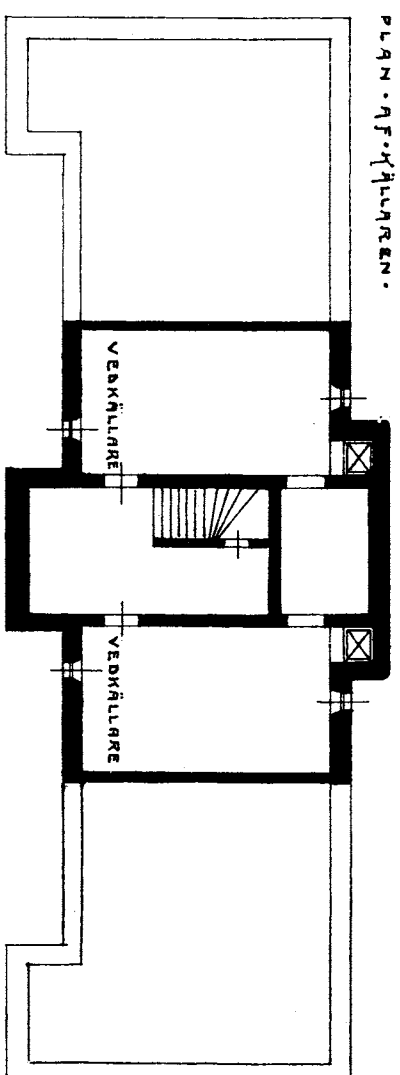
· L Ö S I H U S · F Ö R · Ö I F R A · A R B E T A R N E ·

PLAN · A F · A N D R A · V Ä N I N G E N ·

PLAN · A F · F Ö R S T A · V Ä N I N G E N ·

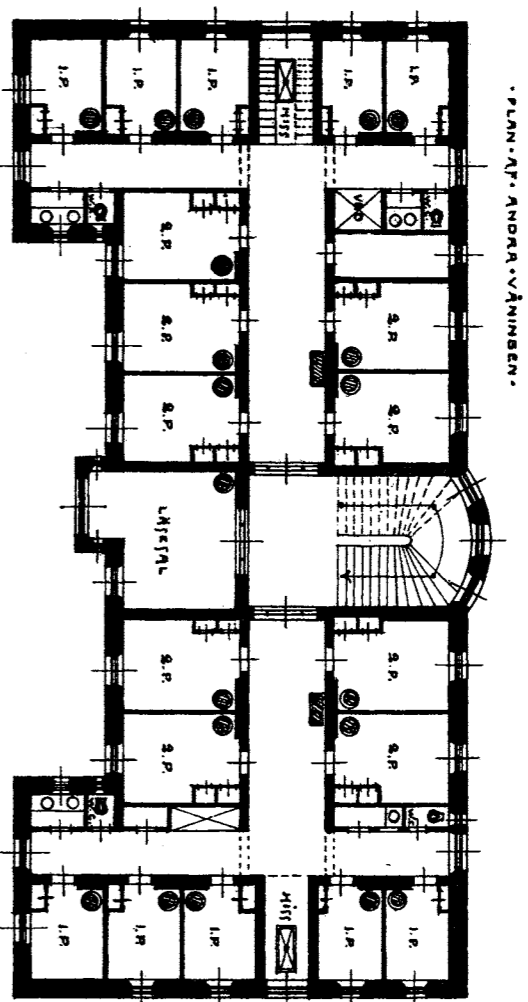
PLAN · A F · K Ä L L A R E N ·

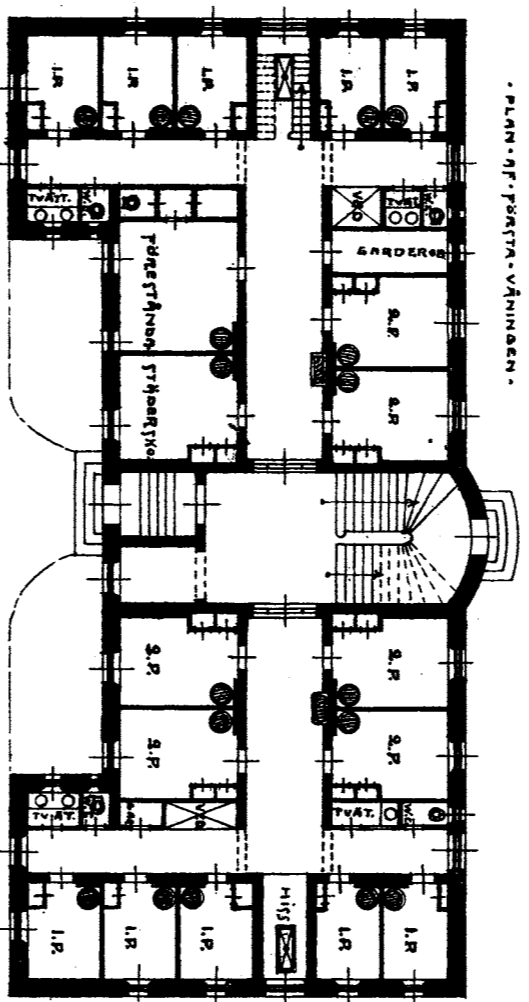
W. Sjöström's Arkitektbyrå
Stockholm 1918.

.A.B.
TYP.6.

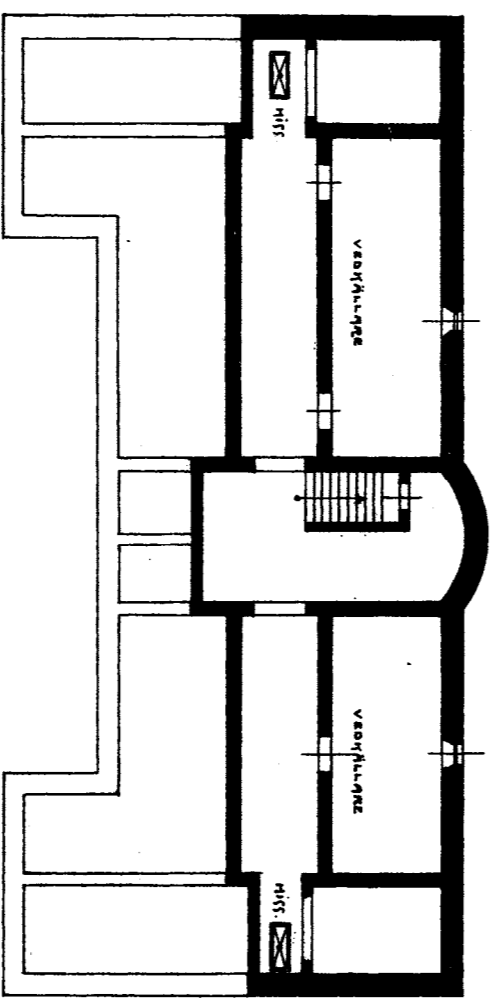
.LODINGS.FÖR.SÖSERU.ÖLIFTA.ARBETARE.

.PLAN.ÖF. ANDRA.VÄNINGSBEN.

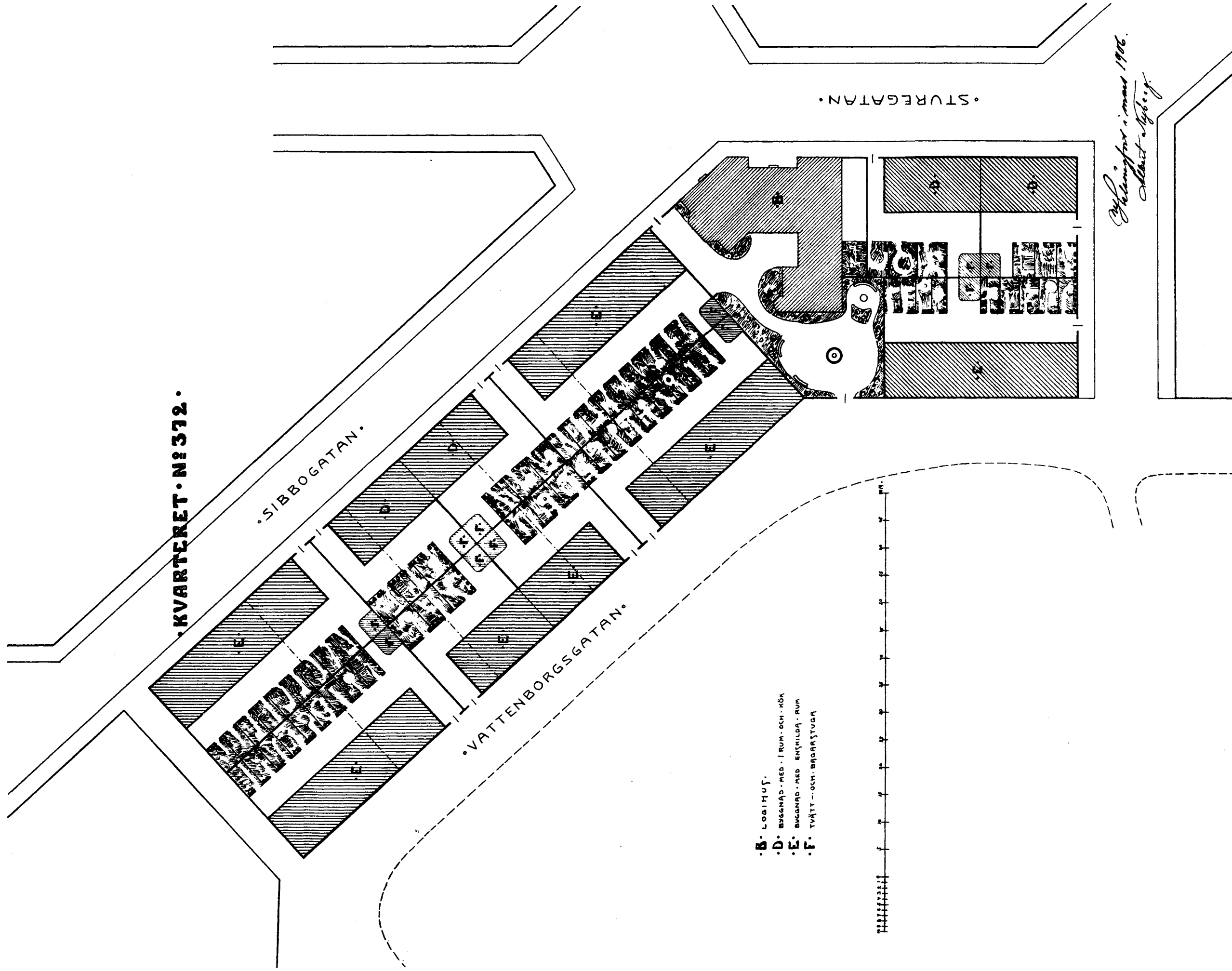
.PLAN.ÖF.FÖRSTA.VÄNINGSBEN.

.KÄLLARPPLAN.

W. H. Hertzberg & Söner
1908.
Arkitektbyrå

*Handlingar rörande revision af Helsingfors stads
räkenskaper för år 1905.*

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

*Helsingfors den 5 maj
1906.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 116.

Revisorernes för stadens räkenskaper för år 1905 afgifna revisionsberättelse jämte af dem aflämnade berättelse öfver förvaltningen under sagda år af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslån af år 1882 har Magistraten äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända.

På Magistratens vägnar:

Hj. Furuhjelm.

t. f.

Alfr. Tuominen.

t. f.

Revisionsberättelse för år 1905.

Undertecknade, som vid allmän rådhusstämma den 21 sistlidne December utsetts att granska Helsingfors stads räkenskaper och förvaltning under år 1905, få efter numera fullgjordt uppdrag, däröfver afgifva följande berättelse:

Efter det revisorerna, som vid ett den 10 Februari hållet möte till sin ordförande utsett underskrifven Saurén, den 3 Mars 1906 varit kallade inför Magistraten

och därvid fått sig öfverlemnade de till stadens förvaltningsgrenar hörande räkenskapsböcker och verifikationer, men ej Stadskamrerarens berättelse, hvilken tryckning på grund af mellankomna hinder fördröjts, vidtog själfva revisionsarbetet den 14 i nyssnämnda månad, hvarvid arbetet jemlikt § 2 i Instruktionen för revisorerna fördelades sålunda, att revisionen af räkenskaperna beträffande

I. Trafikkontoret, Hamnkontoret och Brandväcket öfverlemnades åt: underskrifne Hornborg och Schildt;

II. Polisnrättningen, Fattigvårdsstyrelsen och Hälsovården: underskrifne Lucander och Sundholm;

III. Undervisningsväsendet och särskilda Stadsfullmäktige underlydande bestyrelser: underskrifne Malmberg och Schildt;

IV. Belysningsväcket, Byggnads- och Vattenledningskontoren: underskrifne Fabritius, Lönnrot, Hult och Öller; samt

V. Stadens embetsverk, kommunalförvaltningen, inkomsterna från uttaxering och från stadens egendom, stadens skulder, äfvensom de till staden donerade fonder: underskrifne Lucander och Saurén.

I likhet med föregående år har äfven nu den nämnda fördelningen ej i allo kunnat följas, utan granskningen skett dels gemensamt, dels i större grupper, på grund däraf att Stadskamrerarens i föregående års revisionsberättelse omnämnda afsikt att fördela detaljräkenskaperna på flere s. k. fördelningsjournaler först från och med år 1906 kunnat genomföras.

Sedan förenämnda gruppfordelning den 14 Mars egt rum, uppräknades samma dag de under räkenskapsåret inlösta obligationerna och kupongerna till stadens sju olika obligationslån samt blefvo i med vår påskrift försedda och af oss förseglade konvolut insatta i Drätselkontorets hvalf.

Den af Stadskamreraren afgifna berättelsen öfver inkomster och utgifter vid de olika förvaltningsgrenarna, äfvensom utgående balansen hafva vi granskat och funnit öfverensstämmande med stadens hufvudbok samt styrkt genom behöriga verifikationer.

Det i balansen för den 31 December 1905 ingående kassasaldot, Fmk 176,167: 78, har verifierats genom oss företedt protokoll öfver af vederbörande inventeringsmän nämnda dag företagen kassarevision.

De i balansen med ett belopp af Fmk 330,748: 65 upptagna obligationerna, bestående af i stadens ego befintliga, särskilda ännu ej förfallna obligationer, hörande till stadens 5 % lån af år 1876, hafva af oss uppräknats. Likaså hafva vi ur oss företedda depositionsbevis, och af bank lemnadt intyg öfver stadens fordran å löpande räkning vid årsskiftet, öfvertygat oss om riktigheten af det i balansen ingående tillgodohafvande å bankräkningar Fmk 4,672,395: 02.

På grund häraf, och såvidt de i balansen ingående värdeuppgifterna för lager och material i värligheten hafva sin motsvarighet, anse vi bokslutet riktigt.

Beträffande detaljgranskningen af de särskilda förvaltningsgrenarna hafva revisorerna icke funnit skäl till några nämnvärda anmärkningar.

I likhet med tidigare år utvisa stadens räkenskaper under 1905 en utöfver budgeten gående merinkomst af sammanlagdt Fmk 640,708: 93.

Till detta gynsamma resultat hafva bidragit:

främst tomtlösen med	Fmk 254,460: 02
tolag, trafik-, hamn- m. fl. afgifter samt bouppteckningsprocenter med	„ 144,295: 13
gasvärkets med	„ 29,874: 53
vattenledningsvärkets med	„ 57,368: 12
samt räntor, arrenden och öfriga inkomster med i rundt tal	„ 154,000: —

Frånsedt de besparingar, Fmk 51,390: 43, som gjorts å anlagen för vattenledningens utvidgning under år 1905, och hvilka besparingar krediterats lånemedlen; vidare det belopp af Fmk 113,483: —, som af gasvärkets vinst för år 1904 anslagits för uppförande af ett oljegasværk, samt de Fmk 78,405: 16, hvilka såsom merkostnad bestridts ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, utvisa stadens ordinarie utgifter för år 1905 en merkostnad utöfver budgeten af Fmk 134,160: 79, hvilka fördela sig främst på fattigvården, undervisningsväsendet och de under stadens byggnadskontor stående allmänna arbeten.

Å de med Stadsfullmäktiges bemyndigande till nödställda arbetare under våren 1903 utgifna lån hafva under 1905 återbetalats Fmk 127: — af 9 personer. Af 584 låntagare hafva härintills endast trettio till fullo gäldat sina lån. Det återstående obetalade beloppet utgör Fmk 24,125: —, fördeladt på 554 gäldenärer.

De under stadens förvaltning stående donationsfondernas räkenskaper hafva af oss genomgåts och befunnits öfverensstämmande med däröfver afgifven berättelse, och har placeringen af fondernas kapitaltillgångar, såvidt vi kunna bedöma, synts oss fullt säker. De till donationsfonderna hörande obligationer, aktier och bankmotböcker hafva af oss uppräknats och granskats, utan att skäl till anmärkning förekommit.

Likaledes hafva vi genomgått staden tillhöriga 227 st. aktier i Helsingfors Magasins Aktiebolag samt de i Drätselkammarens hvalf förefintliga arrendekontrakt och skuldsedlar å tomtlösen.

På grund af hvad vi sålunda haft äran anföra anse vi oss kunna afgifva det slutomdöme, att stadens drätsel äfven under år 1905 handhafs på ett erkännansvärdt sätt.

Slutligen kunna vi icke underlåta att med beklagande omnämna Stadskameraren Teodor Holmbergs under revisionstiden inträffade frånfälle. De flesta af oss, som under en följd af år deltagit i revisionsarbetet, hafva därunder varit i tillfälle att iakttaga den skicklighet samt stora arbets- och organisationsförmåga den affidne

ådagalagt vid uppställandet och ledningen af stadens vidlyftiga och arbetsdryga bokföring samt ordnande i öfrigt af Drätselkontorets mångahanda åligganden.

Öfver förvaltningen af stadens vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslånet af år 1882 närsluta vi föreskrifna berättelser.

Helsingfors, den 4 Maj 1906.

Aug. Fabritius.	Karl W. Saurén.	Werner Hult.
Otto Lucander.	Alb. Hornborg.	Emil Malmberg.
Alfred Schildt.	Oscar Lönnrot.	Uno Öller.
	Gösta Sundholm.	

Berättelse om förvaltningen under år 1905 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 17 Maj 1876, rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1905, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 1 November utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 31,400 mark, nämligen:

5 % Obligationslånet af år 1876.

Litt. A. 1,000 Fmk N:ris 28, 34, 42, 50, 254, 300, 311, 313, 434, 439 = 10 st.

Litt. B. 500 Fmk N:ris 112, 184, 187, 235, 296, 362, 449, 580, 620, 640, 684, 694, 778, 780, 800, 882, 895, 912, 935, 965, 978, 1,122, 1,144, 1,151, 1,177, 1,260, 1,285, 1,347, 1,444, 1,483, 1,484, 1,489 = 32 st.

Litt. C. 200 Fmk N:ris 7, 85, 103, 185, 299, 315, 320, 424, 464, 472, 511, 521, 544, 550, 592, 607, 657, 688, 702, 744, 784, 797, 798, 994, 1,010, 1,044, 1,120 = 27 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande obligationer utgjorde ultimo

December 1904 . . . . . Fmk 1,161,720: —

År 1905 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af . . . . Fmk 29,195: —

samt kuponger till förfallna obligationer . . . . „ 670: — „ 29,865: —

Ansvarssumma ultimo December 1905 Fmk 1,131,855: —

		Transport Fmk	1,131,855:—
Vid årets utgång utestodo förfallna, oinlösta obligationer	Fmk	12,437: 50	
med afdrag för inlösta kuponger	”	1,382: 50	” 11,055:—
		<u>Återstår till amortering</u>	Fmk 1,120,800:—
Af förfallna kuponger funnos utelöpande ultimo			
December 1904 sammanräknadt	Fmk	3,937: 50	
År 1905 till inlösen förfallna kuponger	”	56,787: 50	Fmk 60,725:—
Under året inlöstes kuponger för	”	58,642: 50	
Under året preskriberades kuponger	”	— —	
		<u>Fmk 58,642: 50</u>	
eller efter afdrag af kuponger till förfallna obligationer	”	670:—	” 57,972: 50
		<u>Återstår utelöpande förfallna kuponger</u>	Fmk 2,752: 50

Samtliga till lånet hörande under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade samt i konvolut med vår försegling och påteckning om innehållet till förvar i Drätselkontorets hvalf öfverlemnade.

Helsingfors, den 4 Maj 1906.

	Karl W. Saurén.	
Aug. Fabritius.	Alb. Hornborg.	Werner Hult.
Otto Lucander.	Oscar Lönnrot.	Emil Malmberg.
Alfred Schildt.	Gösta Sundholm.	Uno Öller.

Berättelse om förvaltningen under år 1905 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 4 Augusti 1882, rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}\%$ lån för nybyggnads- och regleringsarbeten, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1905, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år.

Den 1 November utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 61,500 mark, nämligen:

4 1/2 % Obligationslånet af år 1882.

Litt. A. 3,000 Fmk N:ris 1, 20, 24, 54, 82, 138 = 6 st.

Litt. B. 1,000 Fmk N:ris 8, 121, 173, 186, 238, 252, 274, 275, 302, 309, 325, 331, 340, 404, 407, 408, 411, 485, 487, 495, 497, 539, 570, 584, 592, 595, 638, 641 = 28 st.

Litt. C. 500 Fmk N:ris 57, 120, 134, 166, 199, 214, 234, 280, 282, 297, 301, 359, 367, 428, 442, 450, 476, 483, 492, 511, 539, 552, 579, 615, 656, 662, 665, 740, 745, 768, 771 = 31 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande obligationer utgjorde ultimo

December 1904 . . . . . Fmk 814,083: 75

År 1905 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af . . . . Fmk 56,185: —

samt kuponger till förfallna obligationer . . . . . „ 90: — „ 56,275: —

Ansvarssumma ultimo December Fmk 757,808: 75

Vid årets utgång utestodo förfallna, oinlösta obli-

gationer . . . . . Fmk 4,826: 25

med afdrag för inlösta kuponger . . . . . „ 517: 50 Fmk 4,308: 75

Återstår till amortering Fmk 753,500: —

Af förfallna kuponger funnos utelöpande ultimo

December 1904 sammanräknadt . . . . Fmk 3,363: 75

År 1905 till inlösen förfallna kuponger . . . . . „ 35,223: 75 „ 38,587: 50

Under året inlöstes kuponger för . . . . . „ 36,720: —

med afdrag af kuponger till förfallna obligationer „ 90: — „ 36,630: —

Återstår utelöpande förfallna kuponger Fmk 1,957: 50

Samtliga till lånet hörande under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade samt i konvolut med vår försegling och påteckning om innehållet till förvar i Drätselkontorets hvalf öfverlemnade.

Helsingfors, den 4 Maj 1906.

	Karl W. Saurén.	
Aug. Fabritius.	Alb. Hornborg.	Werner Hult.
Otto Lucander.	Oscar Lönnrot.	Emil Malmberg.
Alfred Schildt.	Gösta Sundholm.	Uno Öller.

Handlingar i fråga om ansökt gratistomt för särskilda nykterhets- m. fl. föreningar samt om uppförande af hus för arbetareundervisningen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 31 Maj 1905.

N:o 127.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Efter det särskilda för nykterhet, folkbildning m. m. verkande föreningar hos Stadsfullmäktige gjort framställning om att lämplig tomt måtte af staden kostnadsfritt upplåtas för en byggnad, afsedd att inrymma lokaler för bemälda jämte andra i samma syften arbetande föreningar, samt detta ärende remitterats till Drätselkammarens utlåtande, har Drätselkammaren uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 2 Juni 1904, N:o 136 (tr. handl. N:o 24 för 1904) afgifvit yttrande i saken. Häri har Drätselkammaren, under hänvisande till ett skrifvelsen bilagdt uttalande af Nämnden för arbetareangelägenheter, förklarat sig vara med Nämnden ense derom att kommunens medverkan främst påkallades för åstadkommande af ändamålsenliga lokaler för arbetareundervisningen, i hvilket afseende det blefve nödigt att staden själf uppförde ett hus, inrymmande föreläsningssalar och andra behöfliga rum för berörda undervisning. Såsom tomtplats för en dylik byggnad, hvilken borde uppföras möjligast enkelt, hade Kammaren tänkt sig kvarteret N:o 325 invid Helsingtorget i Berghäll. Kammaren har vidare föreslagit att i sammanhang med nämnda byggnad skulle uppföras lokal för folkbibliotekets och läsesalens filial i Sörnäs, hvilken för närvarande disponerar en hyrd lokal i det s. k. Folkets hem men är i behof af utvidgning och dessutom måste säkerställas mot eventuell uppsägning af hyresaftalet. Då ofvanbemälda föreningars ansökning afsåg ej blott att åstadkomma ett hus för arbetareundervisningen utan äfven att bereda lokaler för de enskilda föreningarnas verksamhet, har Drätselkammaren hemställt om afböjande af ansökningen och bemyndigande för Kammaren att inkomma med ritningar och kostnadsförslag till en möjligast enkel byggnad å kvarteret N:o 325, afsedd att inrymma föreläsningssalar och andra rum för den af kommunen understödda arbetareundervisningen samt för folkbibliotekets och läsesalens filial i Sörnäs.

Vid det sagda ärende den 27 September 1904 af Stadsfullmäktige behandlats, hafva Fullmäktige beslutit återremittera ärendet till Drätselkammaren med anmodan för Kammaren att inkomma med utlåtande, huruvidå icke den af Kammaren föreslagna byggnaden lämpligare kunde uppföras å kvarteret N:o 301:b i Berghäll, sedan frågan om uppförande å detta kvarter af ett nytt hus för industriskolan fått förfalla, äfvensom att från de föreningar, hvilka framställt ofvannämnda anhållan, införskaffa yttranden derom huruvida desamma för sin del föredroge upplåtande i enlighet med ansökningen af tomt för det afsedda ändamålet framom det alternativ att staden låte uppföra en byggnad, som inrymde föreläsningssalar och andra rum för folkbildningssträfvanden inom kommunen.

Sedan yttranden i antydt syfte härå affordrats bemälda föreningar och af dem äfven aflemnats, hvarvid åtta af dem uttalat sig för alternativet om upplåtande af kostnadsfri tomt för föreningarnas byggnadsföretag, jämte det några af dessa emotsett att staden utöfver gratis tomt jämväl skulle bevilja penningebidrag till företaget, under det åter fem föreningar äfvensom Nya folkbarntädgården förordat alternativet om byggnadens uppförande för stadens räkning, har Drätselkammaren ytterligare begärt Nämndens för arbetareangelägenheter yttrande i saken. Uti detta, här bilagda yttrande påpekar Nämnden, hurusom af de utaf föreningarna numera afgifna yttrandena med större tydlighet än tillföre framgått att i denna fråga framträda tvänne särskilda behof, hvilka endast delvis sammanfalla, nemligen å ena sidan behofvet af lämpliga lokaler för den högre arbetareundervisningen samt å den andra sidan behofvet af lokaler för särskilda allmännyttiga föreningars verksamhet. Jämte det Nämnden förordat Drätselkammarens förslag om uppförande af en byggnad för arbetareundervisningen å kvarteret N:o 325 invid Helsingtorget, hvilken plats Nämnden, med afseende derå att å Broholmen numera upplåtits tomter för ett eget hus för arbetare- och yrkesföreningarna å orten, ansett vara lämpligare belägen än det jämväl ifrågasatta kvarteret N:o 301:b, har Nämnden framhållit att denna byggnad emellertid komme att, fränset biblioteket och läsesalen, tillgodose endast den af staden bekostade högre arbetareundervisningen och äfven denna endast ofullständigt, i det att nemligen behofvet af denna undervisnings meddelande i olika delar af staden allt fortfarande komme att göra sig gällande. I sådant afseende har Nämnden särskildt framhållit nödvändigheten af att arbetareundervisning äfven framdeles blefve meddelad jämväl i den egentliga staden samt att lämplig lokal för ändamålet der anskaffades. Ett tillfälle att utan direkta byggnadskostnader för kommunen ernå detta har Nämnden funnit erbjuda sig genom förslaget att åstadkomma en byggnad för allmännyttiga föreningar. Dessas verksamhet vore jämväl af den betydelse att stadskommunen hade fullt skäl att understöda densamma, på sätt tidigare redan skett beträffande arbetareföreningarna. Jämte det Nämnden förty förordat bifall till ansökningen om tomtplats för en dylik byggnad, har Nämnden hemställt att härtill måtte upplåtas odisponerade tomten N:o 3 vid Folkskolegatan, hvilken tomt, med en areal af 2,371,637 kv. meter, uppskattats till

94,865 mark 48 penni, samt att härvid måtte såsom vilkor uppställas att köpskillingen finge mot inteckning räntefritt utestå, så länge å tomten underhålles en ändamålsenlig byggnad för allmännyttiga föreningars behof, äfvensom att i byggnaden lämplig lokal upplåtes för den af kommunen bekostade högre arbetareundervisningen, hvarjämte det blifvande byggnadsaktiebolagets vinstutdelning borde begränsas till 6 % och bolagets räkenskaper underkastas kontroll från kommunens sida.

Nämnden för arbetareangelägenheter har för öfrigt, under åberopande af sin härom i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 11 September 1903 i fråga om ordnandet af arbetareundervisning gjorda antydan, ansett sig böra uttala önskvärdheten af att Fullmäktige ville, oberoende af de nu föreslagna åtgärderna, med Helsingfors svensk-finska församling inleda underhandlingar i syfte att stadens kyrkor måtte upplåtas till hållande af offentliga föredrag vid arbetareundervisningen.

Drätselkammarens kansli har derefter i ärendet rådfört sig med ledarene af den härstädes med anslag af stadens medel bedrifna arbetareundervisningen, och hafva desse, i likhet med Arbetarenämnden, uttalat den uppfattning att sagda undervisning icke kunde koncentreras på en enda plats i staden. Af sådan anledning och då det hus Helsingfors arbetareförening har för afsigt att uppföra å de åt föreningen upplåtna tomterna på Broholmen i någon mån komme att tjena äfven undervisningsändamål, har beträffande valet af plats för den byggnad staden kunde besluta sig för att uppföra företräde ansetts böra gifvas åt den föreslagna tomten vid Helsingtorget.

Ärendet har vidare beredts af en af Kammaren utsedd komité, hvari kammarenssekreterare, stadsingeniören och stadens byggnadsinspektör varit medlemmar och hvilken komité haft i uppdrag att utlåta sig rörande program och kostnader för en byggnad af det slag hvarom nu är fråga. Enligt hvad komitén meddelat har härvid kostnaden för en byggnad af sten i två våningar, inrymmande två föreläsningssalar af hvilka den ena för c:a 100 åhörare och den andra för c:a 400 åhörare, jämte särskilda mindre undervisningsrum m. m. äfvensom lokal för folkbibliotekets filial i Sörnäs, beräknats till omkring 500,000 mark. Emellertid har Stadsingeniören i komitén väckt förslag om att för tillgodoseende af behofvet af föreläsningssalar i olika stadsdelar dylika salar skulle uppföras i samband med blifvande nya folkskolebyggnader. Folkskolornas gymnastiksalor uppföras nemligen i regeln uti skilda flygelbyggnader och ofvanom dessa kunde salar för arbetareundervisningen, med nödiga lärarorum och skilda utgångar, förläggas, hvilka salar derjämte skulle kunna af folkskolorna användas till festivitets- eller eventuellt bönsalar. Kostnaden för hvarje sådan tillbyggnad har Stadsingeniören beräknat till endast c:a 30,000 mark, enär salarna skulle komma under samma tak som gymnastikflyglarna. Stadsingeniörens härom framställda förslag har komitén ansett sig böra förorda.

Innan ärendet af Drätselkammaren slutbehandlats hafva Stadsfullmäktige jämte skrifvelse af den 10 sistlidne April, N:o 148, till Drätselkammarens utlåtande öfversändt en af Styrelsen för folkbiblioteket och läsesalen till Fullmäktige aflåten

skrifvelse af den 22 förutgångne Mars, hvori meddelas att Styrelsen högst ett år framåt kunde komma tillrätta med den nuvarande bibliotekslokalen i Folkets hem samt att inköpen af ny litteratur till biblioteket måste upphöra, såframt ej inom denna tid en utvidgad lokal erhöles. Tillfälle till erhållande af en ny större bibliotekssal i Folkets hem från instundande höst erbjödes jämväl genom att med den nuvarande bibliotekslokalen sammanslå tvenne skolsalar med mellanliggande förvaringsrum, för hvilken anordning egarene af Folkets hem dock uppställt såsom vilkor att årshyran för bibliotekslokalen, räknadt från den 1 Juni 1906, förhöjdes från det nuvarande beloppet 3,030 mark till 4,500 mark samt att nytt hyreskontrakt uppgjordes på 5 år. Derest beslut icke kunde omedelbart fattas om uppförande af ett nytt hus för Sörnäs folkbibliotek och läsesal, eller eventuellt om inköp af Folkets hem, har Styrelsen fördenskull hemställt om bemyndigande att avsluta nytt hyreskontrakt på ofvannämnda vilkor samt om beviljandet af för år 1906 erforderlig förhöjning af hyresanslaget med 735 mark äfvensom af 200 mark för ändring och komplettering af bibliotekets inredning.

Vid öfvervägande af de i ärendet gjorda uttalandena och framställda förslagen har Drätselkammaren funnit åsigten derom att ändamålsenliga lokaler för arbetareundervisningen borde beredas i olika delar af staden ega vägande skäl för sig. Den för detta ändamål ifrågasatta byggnaden i Sörnäs stadsdelen skulle vid sådant förhållande icke behöfva erhålla så stora dimensioner som tidigare förutsatts. Med afseende härå och då ifrågavarande, till uppförande vid Helsingtorget föreslagna byggnad skulle påkalla en högst betydande utgift, hvilken icke kan med förefintliga lånemedel bestridas samt icke heller synes böra påföras uttaxerade medel, anser sig Drätselkammaren böra, med frångående af sitt tidigare i ärendet framställda förslag, hemställa att en byggnad af större omfattning för närvarande icke måtte komma till utförande å nämnda plats, men att Drätselkammaren blefve bemyndigad att låta uppgöra förslag till en enklare byggnad, förlagd å lämplig plats i Berghäll och inrymmande lokal för Sörnäs folkbibliotek och läsesal och i sammanhang dermed en sal för arbetareundervisningen. Vid upprättandet af budgetförslaget för nästkommande år kunde sedan tagas under ompröfning huruvida anslag för denna byggnad borde observeras redan i sagda års budget eller om dermed måste till ett följande år anstå.

Beträffande sedan den af förbemälda föreningar gjorda ansöknigen får Drätselkammaren, på de af Nämnden för arbetare angelägenheter i dess ofvanberörda yttrande anförda skäl, tillstyrka upplåtande af tomten N:o 3 vid Folkskolegatan åt ett af dessa föreningar bildadt aktiebolag under de af Nämnden i sådant afseende föreslagna vilkor och förbehåll.

Enär likväl, på sätt Styrelsen för folkbiblioteket och läsesalen antydt, åtgärd för beredande af utvidgad lokal för bibliotekets filial i Sörnäs måste omedelbart vidtagas, får Drätselkammaren hemställa att de rum i Folkets hem, som för detta ändamål behöfva tagas i anspråk, måtte från den 1 instundande Juni tills-

vidare upphyras emot sådan förhöjning af det nuvarande hyresbeloppet som egarene af Folkets hem därför betingat. Deremot anser Drätselkammaren att, då arrendetiden för det jordområde, hvarå Folkets hem är uppfördt, utgår med innevarande år samt något aftal angående möjlig förlängning af arrendet ännu icke kommit till stånd, afseende icke kan fästas vid egarenes af Folkets hem uttalade önskan om kontraktets uppgörande för en tid af fem år.

Ytterst tillåter sig Drätselkammaren, enär det af stadsingenjören Idström framkastade förslaget om uppförande framdeles i samband med blifvande folkskolebyggnader af föreläsningssalar för arbetareundervisningen synes Kammaren vara förtjent att beaktas, värdsamt föreslå att Folkskoledirektionen måtte erhålla i uppdrag att taga i öfvervägande möjligheten och lämpligheten af en dylik anordnings genomförande och särskildt såvidt angår dess möjliga tillämpning vid det som bäst pågående uppförandet af folkskolehuset vid Fabriksgatan.

På grund af hvad sålunda anförts får Drätselkammaren värdsamt hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att åt ett af ofvannämnda föreningar bildadt aktiebolag upplåta Helsingfors stad tillhöriga tomten N:o 3 vid Folkskolegatan för uppförande derå af en byggnad för allmännyttiga föreningars behof, med vilkor att köpeskillingen för sagda tomt, utgörande 94,865 mark 48 penni, får emot in-teckning räntefritt utestå så länge å tomten underhålles en ändamålsenlig byggnad för antyddas behof; att i byggnaden, såvidt sådant med beaktande af föreningarnas behof blir möjligt, upplåtes lämplig lokal för den af kommunen bekostade högre arbetareundervisningen; samt att det blifvande byggnadsaktiebolagets vinstutdelningen begränsas till 6 % och bolagets räkenskaper underkastas kontroll från kommunens sida;

att bemyndiga Drätselkammaren att låta uppgöra och till Fullmäktiges granskning öfverlemnas förslag till en enklare byggnad å lämplig plats inom Berghäll, inrymmande lokal för Sörnäs folkbibliotek och läsesal och i sammanhang dermed en sal för arbetareundervisningen;

att åt Styrelsen för folkbiblioteket och läsesalen uppdraga att emellertid, i och för nödig utvidgning af bibliotekets och läsesalens i Sörnäs nuvarande lokal uti Folkets hem, tillsvidare upphylla ytterligare en större sal, som af egarene af Folkets hem iordningställes, emot en årshyra för den sålunda utvidgade lokalen af 4,500 mark, beräknad från den 1 Juni 1906;

att till bestridande af hyrestillskottet för nämnda lokal för innevarande år bevilja 735 mark samt till bekostande af inredningens i biblioteket ändring och komplettering 200 mark, hvilka anslag påföras Fullmäktiges dispositionsmedel; samt

att uppdraga åt Folkskoledirektionen att utlåta sig öfver förslaget att i samband med blifvande folkskolebyggnader och eventuelt redan uti det nu under byggnad varande folkskolehuset vid Fabriksgatan anordna föreläsningssalar för arbetareundervisningen.

Jämte det ofvan åberopade svarsskrifvelser från föreningarna biläggas, återställas remisshandlingarna.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Edvard Loo.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

N Ä M N D

för

ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors,

den 11 Maj 1905.

Till Drätselkammaren i Helsingfors stad.

N:o 38.

Hos Stadsfullmäktige har föreningen Nykterhetens Vänner jemte särskilda andra för nykterhet, folkbildning, välgörenhet, yrkesintressen, idrott m. m. härstädes verkande föreningar ansökt om upplåtande af kostnadsfri byggnadstomt, förslagsvis tomten N:o 1 vid Norra Jernväggsgatan i kvarteret N:o 401 enligt den för Tölöområdet utarbetade stadsplanen, för uppförande af en byggnad för dessa föreningars behof, hvilket företag ansetts kunna, med emotsedt bidrag ur Malm-ska donationsfonden, realiseras sålunda, att ett för ändamålet bildadt aktiebolag åtog sig att uppföra huset och mot särskilda vilkor öfverlåta detsamma till be-gagnande af de intresserade föreningarna, af hvilka 17 föreningar, representerande öfver 3,800 medlemmar, redan förklarat sig villiga att dels såsom aktionärer dels såsom hyresgäster ansluta sig till företaget. I anledning häraf har Nämnden för arbetareangelägenheter i afgifvet utlåtande af den 8 December 1903 framhållit, att staden sjelf borde uppföra en rymlig, ändamålsenlig och enkel men tillika

värdig byggnad för den högre arbetareundervisningen. För den händelse att detta önskningsmål emellertid icke kunde i närmaste framtid förverkligas, ansåg sig Nämnden böra tillstyrka bifall till föreningarnas ifrågavarande anhållan. Med anslutning till förstnämnda alternativ föreslog jemväl Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 2 Juni 1904, att Stadsfullmäktige, med afböjande af berörda ansökning, skulle vidtaga åtgärd om uppförande af en byggnad, inrymmande föreläsningssalar och andra rum för arbetareundervisningen jemte lokal för folkbibliotekets och läsesalens filial i Sörnäs. En byggnad för hufvudsakligen enahanda ändamål hade på Nämndens för arbetareangelägenheter initiativ redan år 1899 varit ifrågasatt att uppföras å kvarteret N:o 301 b i Berghäll, men då fråga sedermera blifvit väckt om upplåtande derstädes af plats för industriskolans behof, förordade Drätselkammaren i stället kvarteret N:o 325 invid Helsingtorget i samma stadsdel. Sedan frågan om industriskolans placering å kvarteret N:o 301 b emellertid förfallit, blef ärendet den 27 September 1904 till Drätselkammaren återremitteradt för afgifvande af utlåtande, huruvida icke den föreslagna byggnaden lämpligast kunde förläggas å nästnämnda plats, hvarjemte de föreningar, som framställt förevarande anhållan, borde affordras yttranden derom, huruvida desamma för sin del föredroge att i enlighet med ansökningen tomt blefve upplåten för det afsedda ändamålet eller att staden uppförde en byggnad, som inrymde föreningssalar och andra rum för folkbildningssträfvandena inom kommunen.

Med föranledande häraf hafva sedermera yttranden i saken af särskilda föreningar afgifvits; och hafva dervid för det förra alternativet, upplåtande af kostnadsfri tomt för föreningarnas byggnadsföretag, uttalat sig åtta föreningar, nämligen nykterhetsföreningarna Nykterhetens Vänner, Koitto och Kilpi, vidare Helsingin kansanopistoseura och Arbetets Vänners vestra filial, Helsingin ajuriyhdistys och Suomen rautatieläisyhdistys samt Nylands djurskyddsförening, hvarvid några af dem emotsett att staden utöfver gratis tomt jemväl skulle bevilja penningebidrag till företaget. Det senare alternativet eller byggnadens uppförande för stadens räkning har åter förordats af fem föreningar, nämligen af nykterhetsföreningarna Väinölä och Rauha, af Helsingin nuorisoseura, gymnastikföreningen Ponnistus och Helsingfors atletklubb äfvensom af Nya folkbarntädgården.

Beträffande platsen för ifrågavarande byggnad har endast Nya folkbarntädgården tillstyrkt dess förläggande till de centrala delarna af Berghäll, nykterhetsföreningen Rauha till närheten af Arkadia teatern, gymnastikföreningen Ponnistus till Unionsgatan eller Kaisaniemi, derest icke tvenne särskilda byggnader kunde fås till stånd, den ena i Sörnäs och den andra i 4:de eller 6:te stadsdelen, Helsingin kansanopistoseura och Helsingin ajuriyhdistys till stadens centrum samt sju af de öfriga föreningarna till Folkskolegatan. Härvid har af flere föreningar framhållits, att ändamålet med i frågavarande byggnad skulle, beträffande dessa föreningars behof, genom dess förläggande långt ut i Berghäll så godt som

helt och hållet förfelas, emedan afståndet från öfriga delar och särskildt de viktigaste delarna af staden då blefve altför stort.

Genom remiss af den 4 innevarande Maj har Drätselkammaren ytterligare anhållit om Nämndens för arbetareangelägenheter utlåtande i saken; och får Nämnden i sådant afseende äran härigenom afgifva följande:

Af ofvanberörda, numera afgifna yttranden har med större tydlighet än tillföre framgått, att i denna fråga framträda tvenne särskilda behof, hvilka endast delvis sammanfalla, nämligen å ena sidan behofvet af lämpliga lokaler för den högre arbetareundervisningen (jemte folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs) samt å den andra sidan behofvet af lokaler för särskilda allmännyttiga förenings verksamhet.

Vigten af att förstnämnda behof med det snaraste blefve tillgodosedt har redan tidigare framhållits såväl af Drätselkammaren och Nämnden för arbetareangelägenheter i deras förenämnda utlåtanden (Tr. Handl. 1904 N:o 24) som ock uti Arbetareundervisningskomiténs den 14 April 1904 afgifna betänkande (Tr. Handl. 1904 N:o 8). I sådant afseende har Drätselkammarens förslag om uppförande af en byggnad för stadens räkning inom de norr om Långa bron belägna delarna af staden, der åstadkommandet af ändamålsenliga lokaler genom enskildt initiativ icke torde kunna påräknas, jemväl af Nämnden ansetts böra tillstyrkas. Härvid synes kvarteret N:o 325 invid Helsingetorget vara att föredraga framför kvarteret N:o 301 b i Berghäll. Det måste nämligen anses vara af betydelse, att lokaler af nu i frågavarande beskaffenhet så vidt möjligt förefinnas i olika delar af staden; och i närmaste granskning till sistnämnda kvarter hafva Stadsfullmäktige redan den 27 September 1904 upplåtit tomterna N:ris 5 och 7 vid Cirkusgatan samt 6 vid Sparbankskajen å Broholmen för uppförande af eget hus för arbetare- och yrkesföreningarna på orten.

Genom ofvan förordade byggnad, vid hvars uppförande möjligheten af utvidgning i framtiden särskildt borde beaktas, skulle dock, fränset biblioteket och läsesalen, endast den af staden bekostade högre arbetareundervisningen komma att tillgodoses och äfven denna endast ofullständigt. Redan under en följd af år har sagda undervisning på finska språket, och delvis jemväl på svenska, bedrivits såväl i Sörnäs trakten som i den egentliga staden, der antalet åhörare varit vida större, uppgående ända till ettusen personer och derutöver. Detta förhållande kan icke vara beroende endast deraf, att lokalerna i Brandkårshuset och Studenthuset varit rymligare än i Folkets hem, ty i de förra torde det oakadt icke sällan större trängsel varit rådande. Otvifvelaktigt är att, ifall sagda undervisning skulle förläggas uteslutande till Helsingetorget i Berghäll, hela antalet personer, som begagna sig af densamma, komme att i högst betydande grad förminskas; och synes arbetareundervisningen därför ovilkorligen äfven framdeles böra meddelas jemväl i den egentliga staden samt lämplig lokal för ändamålet anskaffas.

Ett tillfälle att ernå detta utan direkta byggnadskostnader för kommunen torde yppats genom nu förevarande förslag om åstadkommande af en särskild byggnad för allmännyttiga föreningar, hvilkas behof, om man frånser en del af arbetareundervisningen, alls icke blefve tillgodosedda genom uppförande af förenämnda byggnad för stadens räkning. Den verksamhet, som af i frågavarande föreningar och särskildt af nykterhetsföreningarna till stor del bland den kroppsarbetande klassen utöfvas, måste emellertid anses vara af den allmänna betydelse, att för stadskommunen förefinnes fullt skäl att understöda densamma, på sätt beträffande arbetareföreningarna redan tidigare skett; och får Nämnden förty förorda bifall till föreningarnas omordade ansökning.

För ifrågakomna ändamål synes, enligt hvad jemväl ofvanberörda yttranden vidhandengifva, odisponerade tomten N:o 3 vid Folkskolegatan erbjuda en synnerligen lämplig plats. Sagda tomt, omfattande 2371,637 kvadratmeter, samt uppskattad till 94,365 mark 48 penni, borde därför enligt Nämndens tanke af staden upplåtas med vilkor att köpeskillingen finge mot inteckning räntefritt utestå så länge å tomten underhålles en ändamålsenlig byggnad för allmännyttiga föreningars behof samt att i byggnaden lämplig lokal borde upplåtas för den af kommunen bekostade högre arbetareundervisningen. Derjemte torde, på sätt i Nämndens tidigare utlåtande föreslagits, det blifvande byggnadsaktiebolagets vinstutdelning böra begränsas till 6 % och bolagets räkenskaper underkastas kontroll från kommunens sida.

I enlighet med det ofvan anförda får Nämnden för arbetareangelägenheter förty föreslå:

att staden måtte å kvarteret N:o 325 vid Helsingetorget i Berg-häll uppföra en byggnad för den högre arbetareundervisningen samt för folkbibliotekets och läsesalens filial i Sörnäs; äfvensom

att tomten N:o 3 vid Folkskolegatan måtte, mot ofvannämnda vilkor, upplåtas för uppförande af en byggnad för allmännyttiga föreningars behof.

I Nämndens för arbetareangelägenheter den 11 September 1903 till Stadsfullmäktige aflåtna framställning i fråga om anordnande af arbetareundervisning (Tr. Handl. 1903 N:o 30) har i förbigående antydts, att äfven stadens kyrkor med särskilda mindre anordningar kunde användas för de folkeliga föredragen; och denna tanke har nu ansetts böra upptagas i sammanhang med förestående tvenne förslag utan att deras brådskande lösning dock borde göras häraf beroende. Det vid en betydande del af arbetareundervisningen framträdande behofvet af stora och kostsamma föreläsningssalar kunde i väsentlig mån tillgodoses, derest de i staden förefintliga kyrkor finge, i likhet med hvad på vissa orter i utlandet är fallet, begag-

nas till hållande af föredrag för den stora allmänheten. Vid den förestående kyrkobyggnaden i Sörnäs kunde redan från början nödig hänsyn till berörda omständighet tagas genom inredande af nödiga mindre rum för föreläsare och undervisningsmaterial. I vårt land, äfven på landsbygden, der andra större samlingsrum nästan helt och hållet saknas, användas de lutherska kyrkorna i regeln endast om söndagen. En på antydt sätt utsträckt användning af kyrkobyggnaderna för undervisning skulle därför icke göra något intrång på den kyrkliga församlingens behof, och med afseende å den allvarliga beskaffenheten af de till arbetareundervisningen hörande offentliga föredragen borde deras hållande i kyrka icke heller med fog kunna anses för den religiösa känslan sårande, helst äfven kyrkostämmor med stundom ganska stormigt förlopp af ålder egt rum i kyrkorna.

Med afseende å det här anförda har Nämnden ansett sig böra uttala önskvärdheten deraf:

att Stadsfullmäktige ville, oberoende af ofvan föreslagna åtgärder, med Helsingfors svensk-finska församling inleda underhandlingar i syfte att stadens kyrkor måtte upplåtas till hållande af offentliga föredrag vid arbetareundervisningen.

De till Nämnden öfversända remisshandlingarna återställas härjämte.

På Nämndens för arbetareangelägenheter vägnar:

V. v. Wright.

K. J. Ståhlberg.

STYRELSEN
för
FOLKBIBLIOTEKET O. LÄSESALEN
I HELSINGFORS.

Helsingfors

den 22 mars 1906.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

N:o 4.

Den 17 Februari 1904 tog sig Styrelsen friheten genom en skrifvelse fästa Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på, att åtgärder i närmaste framtid måste vidtagas för att säkerställa Bibliotekets och Läsesalens i Sörnäs fortsatta verksamhet; och framhöll Styrelsen särskildt, att den lokal i Folkets Hem, hvaröfver inrättningen förfogade, långt ifrån motsvarade behovet.

Styrelsen har sig äfven väl bekant att inom Stadsfullmäktige tvenne utvägar att tillgodose det af Styrelsen framhållna behovet varit påtänkta: den ena att för biblioteket och läsesalen bereda nödigt utrymme i ett nytt hus, som Staden komme att uppföra för folkbildningsändamål i Sörnäs; den andra att af Doktor Matti Helenius och fru Alli Trygg-Helenius inlösa och åt biblioteket öfverlåta det så kallade Folkets Hem. Då emellertid något beslut i ärendet ännu ej fattats af Stadsfullmäktige, ser sig Styrelsen tvungen härmed fästa Fullmäktiges uppmärksamhet på, att Styrelsen högst ett år framåt kan komma tillrätta med den nuvarande bibliotekslokalen i Folkets Hem; erhålles ej inom denna tid en utvidgad lokal, *måste inköpen af ny litteratur till biblioteket upphöra.*

Såsom närslutna, af Doktor Helenius och hans hustru till Styrelsen insända skrifvelse vidhandengifver, erbjudes Styrelsen nu tillfälle att från hösten 1906 erhålla en ny större bibliotekssal i Folkets Hem, mot villkor att den årshyra Staden erlägger för de därstädes upphyrda lokalerna (3,030 mark) från den 1 nästkommande Juni höjes till 4,500 mark och det nya kontraktet uppgöres på fem år.

Styrelsen får därför vördsammast anhålla om att därest Stadsfullmäktige icke se sig i tillfälle att omedelbart fatta beslut om uppförande af nytt hus för bibliotekets och läsesalen i Sörnäs behof (eller om inköp af Folkets Hem för samma ändamål), Fullmäktige ville

1:o *bemyndiga Styrelsen att med egarne af Folkets hem före den 1 nästkommande Juni uppgöra sådant nytt hyreskontrakt, som ofvan nämnts, samt*

2:o *för innevarande år 1906 bevilja erforderlig förhöjning af bibliotekets hyresanslag, med Fmk 735: —, äfvensom Fmk 200: — för ändring och komplettering af inredningen i biblioteket.*

På Styrelsens vägnar:

Richard Sievers.

H. Bergroth.

Heisingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

HÄLSOVÅRDSNÄMDEN

i

Helsingfors.

Helsingfors,

den 17 Maj 1906.

*Hälsovårdsnämndens framställning om beviljande af
anslag för en kirurgisk poliklinik i trakten af Berghäll.*

N:o .

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Uti en till Hälsovårdsnämnden insänd skrifvelse, som härhos bilägges, har medicine- och kirurgiedoktor K. Eskelin, framhållande behovet af en kirurgisk poliklinik i trakterna af Långa bron, Broholmen eller Berghäll af denna stad, anhållit att Hälsovårdsnämnden ville hos Stadsfullmäktige förorda hennes ansökan om beviljande af ett anslag å 3,000 mark i ett för allt för poliklinikens uppsättning och anskaffande af nödig material och 10,000 mark om året för densammas underhåll.

Öfver detta förslag har Nämnden inhämtat utlåtanden såväl af föreståndaren för statens kirurgiska sjukhus, professorn Ali Krogius, med afseende å de synpunkter, som med hänsyn till den ifrågasatta polikliniken vid statens sjukhus vore att beakta, som ock af styrelsen för Maria sjukhus särskildt med hänsyn dertill att det möjligen komme att blifva nödvändigt att i en snar framtid inrätta en af kommunen bekostad kirurgisk poliklinik i sammanhang med den kirurgiska afdelningen vid Maria sjukhuset; och har professorn Krogius i sitt utlåtande framhållit „att en dylik kirurgisk poliklinik vore väl af behovet påkallad och egnad att, utan men för det kirurgiska sjukhuset, i någon mån minska den, åtminstone tidtals, alltför stora tillströmningen af patienter till dess poliklinik“, samt styrelsen för Maria sjukhuset „att en kirurgisk poliklinik för Helsingfors stad, enligt styrelsens mening, vore synnerligen nödvändig och att en sådan lämpligast och billigast kunde anordnas vid Maria sjukhusets kirurgiska afdelning. Men då Maria sjukhus, om en poliklinik vid detsamma skall kunna uppställas, måste utvidgas, hade styrelsen intet att anmärka beträffande understöddet af en privat kirurgisk poliklinik för de närmaste åren till dess antydda utvidgning af Maria sjukhuset kunnat ega rum“.

De fackmyndigheter, hvilka tillfrågats och hvilka måste förutsättas ega kompetens att bedömma ifrågavarande behof, hafva sålunda hvardera uttalat sig till förmån för inrättandet af en ny kirurgisk poliklinik. Dessutom hafva stadens samtliga distriktsläkare, under förmålan att i deras praktik allt som oftast inträffa fall, hvilka lämpligast borde behandlas å en kirurgisk poliklinik, redan tidigare gjort yrkande i

samma riktning. Och då det vidare torde vara allmänt bekant att kirurgiska sjukhusets poliklinik är så upptagen, att patienterna ofta, oaktadt ett forceradt arbete, under flere timmar få vänta på att blifva behandlade, måste Hälsovårdsnämnden anse att ett verkligt behof af ökad tillfälle till erhållande af kirurgisk-poliklinisk behandling förefinnes hos den med kroppsarbete sysselsatta befolkningen i staden.

Sedt ur ekonomisk synpunkt vore det väl för staden fördelaktigast om den kirurgiska polikliniken blefve anordnad i Maria sjukhuset, helst en sådan poliklinik i alla fall, till följd af omständigheternas tvång, med tiden kommer att uppstå. Redan nu förefinnes där nämligen en början till en sådan, ty till följd af det stora antalet inträdessökande måste där intagna patienter utskrifvas så tidigt som möjligt, men, på det att deras vidare behandling ej måtte äfventyras, anmodas de på samma gång återkomma för erhållande af nödig efterbehandling. Sålunda har en poliklinisk emottagning i sjelfva verket allaredan uppkommit och kommer sjelfallet i följd af förhållandenas ofafvisliga kraf att småningom ökas. Men en kirurgisk poliklinik af den omfattning, att den i afsevärd grad skulle kunna tillgodose stadens kroppsarbetande befolknings behof, kan, i brist på utrymme, ej anordnas vid Maria sjukhuset utan att till- och ombyggnader där komma till utförande och då dessa med afseende å de betydande sjukhusbyggnader, hvilka staden som bäst planerar, tillsvidare torde böra uppskjutas, synes tillgodoseendet af det nu redan ganska trängande behofvet af en kommunal kirurgisk poliklinik ej böra göras beroende häraf. Härtill kommer att äfven för den händelse att en större kirurgisk poliklinik framdeles måste anordnas vid Maria sjukhuset, densamma på grund af sjukhusets läge kommer att kunna betjena endast en mindre del af stadens arbetarebefolkning, ty den ojemförligt största delen af denna befolkning är ju numera bosatt i trakterna bortom Långa bron i 10, 11 och 12 stadsdelarne.

Såsom af det ofvansagda framgår finner Nämnden ej blott att den af doktor Eskelin tillernade polikliniken skulle komma att tillgodose ett förefintligt kämbart behof utan äfven att den föreslagna platsen vore för ändamålet särskildt lämplig. Då Nämnden icke heller anser sig hafva skäl till anmärkning emot de af henne anförda kostnadsuppgifterna, anhåller Nämnden att i allo få förorda bifall till hennes ansökan.

Enär doktor Eskelin i sin ansökan icke uppgifvit för huru lång tid hon önskade subvention för sin tillernade poliklinik och icke heller huru lång tid af dagen polikliniken kommer att hållas tillgänglig, har Nämnden därom hos henne låtit göra förfrågan, hvarvid hon uppgifvit att subventionen äskades för tre år räknadt från ingången af år 1907, då hon hade för afsikt att öppna sin poliklinik, och att densamma komme att hållas tillgänglig två timmar om dagen. Äfven beträffande dessa omständigheter är Nämnden med henne ense, dock med Nämnden förbehållen rätt att godkänna berörda mottagningstider och att för öfrigt ställa polikliniken under sådan inspektion Nämnden kan finna nödigt.

På grund af hvad Nämnden här ofvan haft förmånen anföra tillåter sig Nämnden hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta

att åt doktor K. Eskelin för upprättandet från den 1 januari 1907 af en kirurgisk poliklinik i trakten af Berghäll i denna stad i af Hälsovårdsnämnden godkänd lokal på nästkommande års budget upptaga ett anslag i ett för allt af 3,000 mark och för poliklinikens upprätthållande under tre år framåt 10,000 mark årligen under förbehåll att densamma hålles öppen för hjälpsökande minst två timmar om dagen på af Hälsovårdsnämnden godkända tider och ställes under sådan inspektion Hälsovårdsnämnden kan finna nödigt.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Hos Hälsovårdsnämnden har undertecknad äran härmed anhålla, det Hälsovårdsnämnden benäget ville hos Helsingfors Herrar Stadsfullmäktige utvärka anslag engång för alla för uppsättning af en kirurgisk poliklinik i Helsingfors stad samt därutöfver ett bestämdt årligt underhåll för denna samma poliklinik.

Att en kirurgisk poliklinik för Helsingfors vore i hög grad af behovet påkallad har ju länge varit känt och erkänt. Men då staden knappast inom den närmare framtiden torde finna lämpligt att skrida till inrättande af en dylik, har jag tänkt mig att det för staden ej skulle befinnas ofördelaktigt om polikliniken blefve till en början igångsatt på privat väg, hvarigenom det mest trängande behovet kunde afhjälpas. Synnerligen intresserad af denna sak får jag därför anmäla mig villig att inrätta en kirurgisk poliklinik i staden under förutsättning att mig blefve beviljad ett anslag för dess underhåll. Jag har tänkt mig att densamma skulle bäst motsvara sitt ändamål om den blefve förlagd till trakten af Långa bron eller till Broholmen eller till området Berghäll, beroende på hvar lämplig lokal kunde erhållas.

Enär uppsättning och anskaffande af nödig materiel för en kirurgisk poliklinik ställer sig vida kostsammare än hvad för andra polikliniker är fallet, torde den härför nödiga summan icke kunna understiga Fmk 3,000, förslagsvis sålunda fördelad:

Instrument, operationsbord, instrumentbord, sterilisationsapparater, apparater för uppvärmning af vatten med gas, gaslampor, skenor, skålar och fat samt diverse andra inventarier	<i>Fmk</i>	2,000
Möbler och annan inredning, journalböcker, recept- och nummerblanketter, etc.	"	600
Handdukar, lakan, förkläden etc.	"	400
	<u>Summa <i>Fmk</i></u>	<u>3,000</u>

Kostnaden för poliklinikens årliga underhåll är svår att på förhand beräkna. Om man emellertid tager i betraktande att årliga patientantalet å allm. kirurgiska sjukhusets poliklinik de senaste åren utgjort cirka 11,000 och antalet besök cirka 31,000 samt att 60—70 % af detta antal utgjorts af i Helsingfors bosatta personer, så synes det sannolikt att, sedan den nyinrättade polikliniken hunnit blifva känd, den äfven skall varda af stadens arbetarebefolkning flitigt anlita. Äfven om t. ex. endast 20 % af nuvarande kirurgiska poliklinikens klientel skulle vända sig till den nyinrättade, så skulle detta gifva 6—7,000 besök om året, och möjligen blifve frekvensen större. Med hänsyn till den starka åtgången af dyrbart förbands- och annat material å en poliklinik af ifrågavarande slag, samt i betraktande af att arbetet därstädes, som innefattar äfven en hel del operationer, nödvändiggör en personal af åtminstone tvenne biträdande personer utom läkaren (en för narkotisering och en för assistens), äfvensom deraf att sterilisering, rengöring och tvätt, afslitning af instrument etc. ställa sig betydligt kostsammare än å polikliniker för annat ändamål, måste det årliga underhållet beräknas till åtminstone Fmk 10,000, använda förslagsvis på följande sätt:

Hyra för lokal	<i>Fmk</i>	1,200
Amanuens	"	1,200
Sköterska	"	1,500
Ved, gas, tvätt, extra hjälp etc.	"	600
Mediciner och desinfektionsmaterial	"	400
Afslitning och renovering af instrument och andra inventarier	"	400
Öfriga utgifter, förnämligast förbands-, sutur- och gipsningsmaterial, ev. arvode åt läkaren etc.	"	4,700
	<u>Summa <i>Fmk</i></u>	<u>10,000</u>

Skulle min anhållan af Stadsfullmäktige bifallas, förbinder jag mig alltså att i Helsingfors inrätta och upprätthålla en kirurgisk poliklinik, öppen på bestämda tider alla hälgfria dagar, äfvensom att därstädes behandla medellösa stadsbor kostnadsfritt. I betraktande af det redan länge förefintliga behovet af en dylik poliklinik, vore det naturligtvis saken till desto större fromma, om företaget kunde realiseras i en så snar framtid som möjligt.

Öfverlämnande min ansökan till Hälsovårdsnämnden vågar jag hoppas, det Hälsovårdsnämnden, jemte sitt benägna förord behagade framlägga denna sak för Herrar Stadsfullmäktige.

Helsingfors den 29 mars 1906.

K. Eskelin.

Medicine och kirurgie doktor.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Anmodad af Hälsovårdsnämnden att med anledning af en närsluten skrifvelse, i hvilken doktor K. Eskelin ansöker om bidrag för uppehållande af en privat kirurgisk poliklinik i staden, inkomma med utlåtande, särskildt med afseende å de synpunkter, som med hänsyn till den kirurgiska polikliniken vid statens sjukhus vore att beakta, får jag, med återställande af remisshandlingarna, såsom min åsigt uttala att en dylik kirurgisk poliklinik vore väl af behovet påkallad och egnad att utan men för kirurgiska sjukhuset, i någon mån minska den, åtminstone tidtals allt för stora tillströmningen af patienter till dess poliklinik. Helsingfors den 2 maj 1906.

Ali Krogius.

Transsumt.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Med anledning af Hälsovårdsnämndens anhållan att Styrelsen för Maria sjukhus måtte inkomma med utlåtande beträffande en af medicine- och kirurgie doktor K. Eskelin inlemnad ansökan om understöd för inrättande af en privat kirurgisk poliklinik i staden, får Styrelsen äran anföra följande:

I likhet med doktor K. Eskelin anser Styrelsen att en kirurgisk poliklinik för Helsingfors stads innevånare vore synnerligen nödvändig, men håller före att en sådan lämpligast och billigast kunde anordnas vid Maria sjukhus kirurgiska afdelning. Behovvet af en sådan poliklinik härstädes har ända från kirurgiska afdelningens öppnande gjort sig synnerligen kännbar. Tyvärr äro förhållandena vid sjukhuset sådana, att inrättandet af en kirurgisk poliklinik därstädes är omöjligt; i samma byggnad äro, som bekant, de kirurgiska och medicinska afdelningarna sammanförda och begge städse så öfverbelagda med patienter, att ingen som helst möjlighet förefinnes att för en poliklinik undantaga några rum. Styrelsen hoppas dock att en sådan i den närmaste framtiden, då det trängande behovvet af en nybyggnad blifvit tillgodosedt, kan öppnas vid Maria sjukhus. Tills en sådan utvidgning af sjukhuset, hvarom Styrelsen här nedan i detta sammanhang tager sig friheten hemställa om, blir möjlig, har Styrelsen från sin sida intet att anmärka beträffande understödande af en privat kirurgisk poliklinik för de närmaste åren.

Transsumtets riktighet bestyrker

R. Vuorio.

*Handlingar rörande föreslagna ordningsregler för
automobiltrafik i Helsingfors stad.*

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

Helsingfors
den 9 juni 1906.

N:o 685.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan tjänstförrättande polismästaren i staden till Magistraten insändt förslag till ordningsregler för automobiltrafik samt Magistraten uppgjort ett i särskilda punkter därifrån afvikande förslag och öfver detsamma inhämtat yttrande af stadens byggnadskontor, får Magistraten med biläggande af de till ärendet hörande handlingarna äran anhålla om Herrar Fullmäktiges yttrande öfver ett i Magistraten med beaktande i hufvudsak af de utaf byggnadskontoret gjorda anmärkningarna uppgjort nytt förslag i ärendet.

På Magistratens vägnar:

J. von Haartman.

Edv. Öhrnberg.

Förslag till ordningsregler för automobiltrafik i Helsingfors stad.

§ 1.

Med automobil förstås i dessa ordningsregler hvarje åkdon eller fordon, som framdrifves med kraftmaskin och ej löper på skenor.

§ 2.

Vill någon erhålla rättighet att med automobil betjena allmänheten, bör han därom hos Magistraten med biläggande af frejdebevis skriftligen anhålla. Sedan Magistraten pröfvat de omständigheter, som kunna hafva inflytande på saken, bestämmer densamma om rättigheternas beviljande och bör den, som sådan rättighet

erhållit, hos Poliskammaren förete utdrag ur Magistratens i saken förda protokoll innan han begagnar sig af dessa rättigheter.

§ 3.

Automobil, som betjenar allmänheten och hvars typ och färg bestämmes af Magistraten, bör vara försedd med:

a) ordningsnummer, som anbringas å väl synligt ställe å automobilens baksida med hvita siffror målade på svart botten och 15 centimeter höga.

Vid mörker

b) en lykta å framsidan, försedd med 10 centimeter höga ordningsnummer å de mattslipade sidoglasen, med hvitt sken klart belysande vägen minst 10 meter framför bilen;

c) en lykta å baksidan med hvitt sken, som klart belyser ordningsnumret.

§ 4.

Förare för bilen bör vara godkänd af Poliskammaren och må såsom förare godkännas endast den, som fyllt 17 år, är välfrejdad och nykter samt eger förmåga att manövrera bilen samt nödig kännedom i dess konstruktion och skötsel. Kompetensintygen böra företes Poliskammaren och vara utfärdade af den person, som af Magistraten därtill förordnas.

§ 5.

Bilen får ej framdrivas med större hastighet än 15 kilometer i timmen eller 250 meter i minuten. Å de allmänna platser, hvarest enligt gällande föreskrifter är förbjudet att köra eller rida fortare än i skridt, får bilen ej framdrivas med större hastighet än 6 kilometer i timmen eller 100 meter i minuten.

§ 6.

Automobil må äfven användas för godstrafik, men får ej framdrivas med större hastighet än 6 kilometer i timmen och bör för öfrigt gällande föreskrifter angående arbetsådon i lämpliga delar tillämpas på dylika biler.

§ 7.

Ej må till automobil tillkopplas annat ådon utan särskildt tillstånd af Poliskammaren.

§ 8.

Hvad i öfrigt i gällande ordningsregler för hyrkuskar och formän i Helsingfors är stadgadt, gäller äfven automobiltrafiken.

§ 9.

För öfverträdelse af dessa stadgar straffas den skyldiga med böter från 5 till 100 mark eller med förlust af rättigheterna för yrkets bedrivande på viss tid eller för alltid.

§ 10.

Nummern å privata automobiler såväl för person- som godsbefordran bestämes af Poliskammaren, hvilken äfven utfärdar bevis däröfver, upptagande automobil-egarens namn, yrke och adress.

Sålunda utlemnad nummer får endast efter å Poliskammaren skedd anmälan till annan person öfverlätas.

§ 11.

Privata automobiler, hvilkas egare böra rätta sig efter de närmare föreskrifter, som Poliskammaren anser nödigt utfärda angående ordnandet af gatutrafiken, böra vara försedda med:

ordningsnummer, som anbringas å väl synligt ställe å automobilens baksida med röda 15 centimeter höga siffror målade på hvitt; samt
vid mörker försedda med sådana lyktor som i § 3 här ofvan har omnämnts

§ 12.

Hvad här ofvan uti §§ 4, 5, 6, 7 och 8 föreskrifvits gäller äfven för privata automobiler.

§ 13.

Motorvelocipederna få ej öfverskrida den för persontrafiken fastställda farten och böra för öfrigt ställa sig till efter rättelse de föreskrifter, som gälla vanliga velocipeder.

Helsingfors å Poliskammaren den 7 April 1906.

C. W. Malm.

T. f.

Axel Lucander.

F.d.

Magistratens förslag till ordningsregler för automobiltrafik i Helsingfors stad.

§ 1.

Med automobil förstås i dessa ordningsregler hvarje åkdon eller fordon, som framdrifves med kraftmaskin (motor) och ej löper på skenor.

§ 2.

Den som önskar yrkesmässigt utöfva automobiltrafik bör med biläggande af frejdebevis därom skriftligen ansöka hos Magistraten, som efter pröfning meddelar beslut i ärendet; och bör den, hvilken sådan rättighet erhållit, å polisrättningen uppte utdrag ur Magistratens protokoll innan han med rörelsens utöfvande vidtager.

§ 3.

Automobil, afsedd för yrkesmässig trafik, bör vara godkänd af stadens polismyndighet och vara försedd med:

a) ordningsnummer anbringad å väl synligt ställe å automobilens baksida med hvita, 15 centimeter höga siffror målade på mörk botten;

vid mörker:

b) två lyktor å framsidan, anbringade en på hvardera sidan, med hvitt sken klart belysande vägen minst 10 meter framför bilen;

c) en lykta å baksidan med hvitt sken klart belysande ordningsnummern.

§ 4.

Automobilförare bör jemväl vara godkänd af polismyndigheten och må såsom förare godkännas endast den, som uppnått 18 års ålder, gjort sig känd för nykterhet, ordentlighet och pålitlighet samt med bevis, utfärdadt af sakkunnig person, styrkt sig vara fullt förtrogen med automobilens konstruktion, skötsel och manövrering.

§ 5.

Automobil bör vara försedd med en lätt handterlig, snabbt och kraftigt verkande bromsapparat samt får icke framdrifvas med större hastighet än som motsvarar 15 kilometer i timmen under dagsljus och 10 kilometer vid mörker eller dimma,

Å de trafikleder, hvarest det enligt gällande föreskrifter är förbjudet att köra fortare än i skridt, får automobil ej framdrivas med större hastighet än 8 kilometer i timmen.

Automobil, som användes för godstrafik, får icke framdrivas hastigare än 8 kilometer i timmen och böra gällande bestämmingar angående arbetsåkdon i lämpliga delar å sådana automobiler tillämpas.

Vid passerandet af broar och gatu- eller vägkorsningar samt vid framfart å sådana ställen, där lifigare trafik råder eller där körbanan icke kan öfverskådas minst 15 meter framåt, böra ljudliga varningssignaler gifvas och automobilen framföras så sakta, att den ögonblickligen kan stannas.

I öfrigt bör automobilförare ställa sig af polisen gifna föreskrifter till efterrättelse.

§ 6.

Utan särskildt tillstånd från polisinställningen får icke vid automobil tillkopplas annat fordon.

§ 7.

Automobil må ej lämnas utan tillsyn stående å gata eller väg, såvida icke igångsättningsmekanismen är sålunda afkopplad från maskineriet, att obehöriga ej kunna sätta automobilen i rörelse.

§ 8.

Hvad i gällande ordningsregler för hyrkuskar och formän i Helsingfors stad är stadgadt gäller äfven i tillämpliga delar automobiltrafik.

§ 9.

Tillstånd till bedrivande af yrkesmässig automobiltrafik, meddeladt godkännande af för sådan trafik afsedd automobil samt automobilförare kunna återkallas när hälst anledning därtill förekommer.

§ 10.

Privat automobil, hvars ägare och förare böra ställa sig till efterrättelse de närmare föreskrifter polismyndigheten i gatutrafikens intresse anser nödigt utfärda, skall vara försedd:

- a) med ordningsnummër, som anbringas å väl synligt ställe å automobilens baksida med röda, 15 centimeter höga siffror målade på hvitt;
- b) vid mörker: med sådana lyktor, som i § 3 närmare angifvas,

§ 11.

Nummer å privat automobil såväl för person- som godsbefordran bestämmes af polisinsättningen, hvilken däröfver utfärdar bevis, upptagande ägarens namn, yrke och adress.

Utgifven nummer får endast efter å polisinsättningen skedd anmälan till annan person öfverlätas.

§ 12.

Hvad ofvan i §§ 4, 5, 6, 7 och 8 föreskrifvits gäller äfven för privata automobiler.

§ 13.

Motorvelociped får icke öfverskrida den i § 5 för persontrafik fastställda fart och bör ägaren för öfrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som gälla vanliga velocipeder.

§ 14.

För öfverträdelse af dessa ordningsregler straffas den skyldiga med böter högst etthundra mark.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 1 Juni 1906.

Till Magistraten i Helsingfors.

N:o 78.

Byggnadskontoret, som anmodats afgifva yttrande öfver här närslutna förslag till ordningsregler för automobiltrafik i Helsingfors stad, får beträffande de af Magistraten uppställda stadgandena, vördsamt anmärka följande:

§ 3, mom. b. Automobilerna äro i allmänhet utrustade med anordningar för plaserande å deras främre del af tvänne lyktor, en på hvardera sidan af automobilen. Dessa anordningar äro vidtagna med afsigt att för mötande angifva bredden af åkdonet. Och torde därför mom. b böra innehålla en bestämmelse om att lyktornas antal å automobils främre del bör vara två — icke en.

Deremot synes det Kontoret att stadgandet om dessa lyktors förseende med ordningsnummer är öfverflödigt, främst på den grund att en nummer anbragt å

---

sidan af ett snabt framilande åkdon knappast kan iakttagas, men äfven därför att automobillykorna i allmänhet icke äro så konstruerade att en nummer af den i sagda mom. angifna höjden kan å lyktans glas anbringas.

§ 5, momentets senare del. En farhastighet af 12 kilometer i timmen under dimma förefaller att vara för stor. För sin del anser Kontoret att farten under nämnda omständigheter ej bör få öfverskrida 8 kilometer i timmen.

För öfrigt saknas, enligt Byggnadskontorets förmenande, bestämmelser i omordade ordningsregler om:

att ljudliga varningssignaler böra från igångvarande automobil gifvas i god tid före passerandet af gatukorsningar, äfvensom vid framfart å lifligt trafikerad gata eller plats;

att automobil bör vara utrustad med af vederbörande myndighet godkänd, snabt och kraftigt verkande bromsapparat; samt slutligen

att automobil ej må lämnas utan tillsyn stående å gata, såvida ej igångsättningsmekanismen är sålunda afkopplad från maskineriet att obehöriga ej kunna försätta automobilen i rörelse.

G. Idström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

Handlingar rörande föreslagna bestämmelser angående anläggning och drift af hissar i Helsingfors stad.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors

den 7 Juli 1906.

N:o 195

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Enär Magistraten icke till alla delar kunnat godkänna det förslag till bestämmelser rörande anläggning och drift af hissar i denna stad, hvilket af en därför tillsatt kommission tidigare utarbetats (Stgs. tr. handl. N:o 27 för 1904) har Magistraten, som i samråd med stadsingenjören Idström och verkställande direktören för belysningsverket ingenjören Montgomery uppgjort bilagda något ändrade förslag till föreskrifter i ämnet, velat ytterligare anhålla det Herrar Stadsfullmäktige ville däröfver afgifva yttrande.

På Magistratens vägnar:

J. von Haartman.

Alfr. Tuominen.

t. f.

Förslag till föreskrifter angående anläggning och drift af hissar i Helsingfors stad.

§ 1.

Nedanstående föreskrifter afse:

- a) hissar afsedda uteslutande för personbefordran;
- b) hissar afsedda för befordran af såväl personer som varor; samt
- c) hissar afsedda endast för varutransport.

§ 2.

Hiss må anläggas såväl inom hus som utmed byggnads yttre vägg.

Inom hus belägna hissar, förbindande flera än två våningar, böra omslutas af eldfasta väggar. Det sålunda bildade schaktet skall öfvertäckas med eldfast tak

och bör, där så befinnes nödigt, hafva så stor genomskärningsarea att, utom hissen, stigjärn, fasta stegar eller små trappor, afsedda för reparations- och revisionsändamål, få utrymme i detsamma.

För hiss anlagd i trapphus eller som endast förbinder tvänne omedelbart öfver hvarandra belägna våningar resp. gallerier, erfordras icke schakt med täta väggar om farbanan omslutes med ett metalltrådsgaller af högst 10 mm maskvidd, så anordnad att utanför befintliga personer icke kunna komma i beröring med hissen.

Farbanan för hiss anlagd vid yttervägg, skall vara slutet där hissen under användning möter balkong, gårdsplan och dylikt, i hvilket fall farbanan bör till nödig utsträckning skyddas med ett metallgaller af 1,8 meters höjd. Framför fönster, liggande omedelbart invid farbanan, bör liknande skydd anbringas.

Dörr, ledande till hiss (resp. hisschakt), bör anordnas sålunda att den icke kan öppnas emot hissbanan och skall alltid å yttre sidan vara försedd med tydligt anslag, angifvande såväl hissens ändamål och bärförmåga som huruvida personbefordran får ske äfven utan förarens ledning. Sådant anslag skall äfven uppsättas å lämpligt ställe i själfva hisskorgen.

Dessutom skola dörrarna vara ställda i sådan förbindelse med hissmekanismen, att hisskorgen icke kan sättas i gång utan att samtliga dörrar äro stängda. Denna anordning är dock ej nödvänig såvida dörrarna äro själfstängande samt stänginrättningen i öfrigt är sådan, att dörrarna öppnas endast utifrån och af hisspersonalen.

Fönster i hisschakt får anbringas endast å yttervägg och bör förses med sådana anordningar, som omöjliggöra dess öppnande af andra än hisspersonalen.

Dörr till hisschakt med eldfasta väggar skall äfven vara eldfast, utom då hisschaktet är beläget inom trapphus.

§ 3.

Därest särskildt schakt anlägges för motvikter, linor, styranordningar m. m. bör detta inrättas på sätt, som för hisschakt är föreskrifvet.

§ 4.

Hissplanet å hissar i allmänhet skall öfverbyggas med af lämpligt material utförda väggar och tak, bildande den såkallade hisskorgen.

Ingång till hisskorg skall förses med dörr, såvida icke den vägg i hisschaktet, hvilken är belägen framför ingångsöppningen, är fullkomligt slät och utan minsta utsprång samt afståndet från denna vägg till hisskorgen är högst 4 cm. Såsom slät vägg räknas äfven metallgaller af högst 10 mm maskvidd.

Dörr till hisskorg bör anordnas så att den icke kan öppnas utåt och så att igångsättning af hisskorgen ej kan ske utan att dörren är stängd, såvida icke den invid belägna schaktväggen fyller bestämmelserna i föregående moment och dörrarna till hisschaktet stå i sådan förbindelse med hissmekanismen, att hisskorgen icke kan sättas i gång utan att samtliga dörrar äro stängda.

För varuhissar med farbanan fullständigt omgifven af väggar eller galler fordras icke slutet hisskorg.

§ 5.

Varuhiss bör, därest sådant i säkerhetens intresse anses nödigt, vara försedd med en visareanordning, hvilken städse ger tillkänna hisskorgens läge.

Hissmekanismen för såväl person- som varuhissar bör i hvarje fall vara så anordnad, att hisskorgen automatiskt stannar vid sina fastställda ändlägen.

§ 6.

Personhissar och varuhissar afsedda jemväl för personbefordran må hafva en maximihastighet af 1,5 m. i sekunden och böra vara försedda med hastighetsregulator.

§ 7.

Hiss, som icke drifves med en hisskorgen omedelbart bärande kolf, bör vara försedd med en tillförlitlig fäng- eller bromsanordning. Denna skall vid hissens afsyning profvas sålunda, att hisskorgen, belastad med högsta tillåtna tyngd, afkopplas från linan (kettingen, remmen), som uppbär densamma, hvarvid fånganordningen bör träda i värksamhet och stanna hisskorgen i dess rörelse, efter det korgen fallit en sträcka af högst 0,25 meter.

§ 8.

Vid hiss, som sättes i rörelse genom en omedelbart bärande kolf, bör förbindelsen mellan kolfven och hisskorgen vara så fast, att den senare under inga förhållanden kan aflyftas från kolfven genom möjligen anbrakta motvikter.

I vattentilloppsröret bör därjämte tätt vid kolfcylindern en anordning inkopplas, som i händelse af ett brott i tilloppsledningen förhindrar hisskorgen att nedgå med större hastighet än den tillåtna. Denna inrättnings pålitlighet bör vid afsyningen profvas vid hissens högsta ställning och under full belastning.

§ 9.

Vid personhiss samt varuhiss afsedd jemväl för personbefordran bör korgen uppbäras af minst två linor (kettingar eller dyl.), hvilka hvar för sig förmå bära den största tillåtna lasten vid en beräknad tiofaldig säkerhet. Vid besiktningen bör intyg öfver materialets hållfasthet företes.

För varuhiss skall linan kunna bära den största tillåtna lasten vid en beräknad femfaldig säkerhet.

§ 10.

Alla motvikter skola vara styrda på sådant sätt, att de hvarken kunna kastas åt sidan eller, vid eventuellt nedfallande, skada människor eller hisskorgen.

§ 11.

Hisskorg äfvensom ingång till hisschakt skola under användandet vara tillräckligt belysta.

§ 12.

Hiss, med undantag af sådan, som drifves med vattentryck från stadens vattenledning (se § 13 i reglementet för stadens vattenledning), må utan särskildt tillstånd anläggas. Dock skall hvarje hiss, förrän densamma upplåtes till begagnande, underkastas noggrann afsyning för utrönande af huruvida gällande bestämmelser i detta reglemente äro iakttagna.

Vid denna afsyning skola företes de ritningar och den arbetsbeskrifning, som följts vid hissens byggande.

Öfver resultatet af förrättningen skall till hissägaren utfärdas intyg, hvilket jämte förenämnda ritningar och öfriga handlingar inhäftas i en revisionsbok, som ständigt bör finnas tillgänglig.

§ 13.

Hissinnehafvare bör öfvervaka att den högsta tillåtna belastningen icke öfverskrides samt att hiss, som befinner sig i oordning, icke hålles i drift.

De med hissars skötande ombetrodda personer äro förpliktade att under driften begagna säkerhetsanordningarna enligt bestämmelserna för dem och att hos innehafvaren af hissen ofördröjligen anmäla om möjligen uppkomna bristfälligheter i anläggningen.

§ 14.

Vid begagnande af personhiss samt varuhiss afsedd jemväl för personbefordran skall en särskild förare medfölja. Denna bör vara minst 18 år gammal, ordentlig och pålitlig samt fullt förtrogen med hissens maskineri och användande, hvilket skall skriftligen bestyrkas genom ett i revisionsboken infördt, af kompetent person utfärdadt intyg. Föraren bör därjämte i revisionsboken införa ett skriftligt erkännande att han ikläder sig ansvaret för hissens manövrering.

Undantag från dessa föreskrifter kan tillåtas i följande fall: om hissen uteslutande användes af vissa bestämda personer och icke för allmän trafik; om hissen förbinder endast två närmast hvarandra belägna våningar; om i hvarje våning finnes en tillsyningsman; eller om hissen är utrustad med sådana automatiska anordningar att förare är öfverflödig.

§ 15.

Kontrollsyn å hissar afsedda för personbefordran skall värkställas hvarje halfår samt å varuhissar hvar annat år; och bör anteckning om resultatet af syneförrättningen införas i revisionsboken.

Befinnes hissen i sådant skick att af dess användande fara omedelbart kan förestå, bör hissens begagnande förbjudas och om sådant förbud icke efterkommes anmälan därom göras hos Magistraten.

§ 16.

Varuhissar med en plan yta af högst 0,7 kv. m. eller afsedda för en maxilast af 100 kg. hemfalla icke under dessa bestämmelser.

Däremot böra provisoriska hissar underkastas vederbörlig besiktning, men få, vid anläggning af sådana hissar, särskilda förenklingar vidtagas och undantag från ofvanangifna föreskrifter göras, därest vederbörligt tillstånd därtill utvärkas.

Handlingar, angående ifrågasatt inlösen af Finska Trädgårdsföreningens egendom.

HELSINGFORS STADS
TRÄDGÅRDSNÄMND

Den 17 September 1906.

N:o 10.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Medelst remiss för den 20 sistlidne Mars, hafva Stadsfullmäktige infordrat Trädgårdsnämndens yttrande i anledning af Bestyrelsens för Aktiebolaget Finska Trädgårdsföreningen hos Fullmäktige gjorda anbud, att på vissa vilkor till staden öfverlemna föreningens anläggningar uti Djurgården och Mejlans samt alla föreningens öfriga tillgångar. Efter det Trädgårdsnämnden låtit genom en särskild synenämnd, bestående af Trädgårdsnämndens ledamöter Arkitekten M. Schjerfbeck, och Stadsingeniören G. Idström samt suppleant Trädgårdsmästaren Harald Wasastjerna äfvensom Trädgårdsmästaren Björn Lindberg och Stadsbyggmästaren Sanfrid Hongell, anställa besigtning och värdering å platsen, får Trädgårdsnämnden, som numera emottagit synemännens yttrande, i äskadt afseende afgifva följande:

Uti sin till Stadsfullmäktige inlemnade, den 4 Mars 1906 daterade ansökningsskrift har Trädgårdsföreningens bestyrelse i hufvudsak framhållit, hurusom föreningen under första skedet af sin nu tjugufyraåriga tillvaro stod på en jämförelsevis solid ekonomisk grund, om ock omfånget af föreningens arbetsfält år efter år måste utvidgas, för att hållas au niveau med odlingens framsteg såväl hemma som i utlandet och allmänhetens deraf beroende anspråk. Föreningens värksamhet hade äfven ostördt fortgått på den utstakade banan ända till år 1904, då föreningens hos Regeringen gjorda anhållan om fortsatt anslag till underhåll af föreningens trädgårds-elevskola möttes med afslag, en vägran som till sina följder mycket svårt träffade föreningens verksamhet. En stor förlust hade dessutom kort förut drabbat föreningen, då döden beröfvade bestyrelsen dess mångåriga ordförande General J. af Lindfors, som genom sitt varma intresse och aldrig svigtande, uppoffrande nit för föreningens bästa, i ekonomiskt afseende uppehållit densamma. Dessa

i föreningens tillvaro djupt ingripande omständigheter hade hos föreningens bestyrelse väckt tvifvelsmål om möjligheten att vidare kunna fortsätta och upprätthålla föreningens mål och syfte, sådana de i dess stadgar formulerats, isynnerhet som föreningens affärsställning tillika befann sig i ett högst bekymmersamt läge. Visserligen utvisade resultatet af föreningens verksamhet under år 1904 att densamma, derest rörelsen bedrefves hufvudsakligen såsom handelsträdgård, kunde utan ekonomisk förlust upprätthållas; men då föreningen icke på sådant sätt fullföljde sitt egentliga syftemål, hade hos föreningen den åsigt gjort sig gällande, att dess tillgångar, annorlunda använda, kunde på ett mera fruktbringande sätt tillgodose de ändamål, som med dess inrättande afsetts.

I betraktande häraf och då en realisation af föreningens egendom med ens skulle omintetgöra alla de ideela syften föreningens stiftare och donatorer så varmt omhuldat, har Bestyrelsen, i enlighet med föreningens uppdrag, till Stadsfullmäktige framställt förfrågan huruvida Fullmäktige funne det öfverensstämmande med stadens intressen att vid utgången af innevarande år eller eventuelt från den 1 Juli 1907 öfvertaga föreningens aktiva och passiva. Vid detta anbud har föreningen dock ansett sig böra uppställa följande förbehåll, nämligen:

1:o) att staden förbinder sig att såsom vinterträdgård underhålla det s. k. palmhuset samt hålla tillträdet till detsamma öppet för allmänheten, äfvensom

2:o) att staden öfvertager värdshuset Alppaviljongen med därtill hörande fonder samt för framtiden underhåller detsamma såsom en rekreationsplats för stadens innevånare, med användande af fonderna på sätt donator Kommersrådet H. Borgström förordnat, och i öfrigt iakttagar dermed förbundna vilkor, såvida de ännu hafva tillämplighet.

Beträffande Trädgårdsföreningens affärsställning har Trädgårdsnämnden ur förberörda ansökningskrift samt ur föreningens räkenskaper för år 1905, hvilka stått till Nämndens förfogande, inhemtat följande:

Efter det Handelsfirman H. Borgström et C:o och General af Lindfors' arfvingar genom donationsbref af den 5 Februari 1904 med ett belopp af 150,000 mark afkortat sina hos föreningen egande fordringar samt en betydande värdenedsättning af Trädgårdsföreningens tillgångar, jemlikt föreningens vid årsmöte sagda år fattade beslut, egt rum, utvisar föreningens bokslut för berörda år aktiva till värde af 344,450 mark 71 p. samt passiva, förutom aktiekapitalet 27,200 mark, till belopp af 164,516 mark 57 penni.

Enligt bokslutet för 1905 uppgingo åter tillgångarna, bestående af

kontant och fordringar	17,661: 33
värdepapper	4,000: —
inventarier	12,138: 85
växtalster m. m.	85,923: 02

Transport 119,723: 20

	Transport	119,723: 20
byggnader å Mejlsans		14,000: —
åbyggnader		216,300: —
	<u>till sammanlagdt</u>	<u>350,023: 20</u>

Deremot belastades föreningen enligt samma bokslut af följande skulder:

Till Professorn och Fru G. Mittag-Leffler	100,000: —
ränta derå för 1905	5,000: —
„ diverse kreditorer	23,512: 15 *)
„ föreståndaren C. F. Ward, aflöning	4,905: 75 *)
	<u>eller summa mark</u>
	<u>133,417: 90</u>

Bland föreningens passiva upptages dessutom tvenne af Kommerserådet H. Borgström donerade fonder „Garantifonden för Alppaviljongen“ och „Donationsfond för Alplatans förskönande“, med sammanlagdt Fmk 33,033: 50 samt en „Donationsfond till minne af Arkitekten A. Th. Decker“, bestående af 10 st. aktier i Finska Ångfartygsaktiebolaget.

Då Trädgårdsnämnden gått att fullgöra sitt uppdrag har det synts nödvändigt att främst kasta en återblick på Trädgårdsföreningens uppkomst samt dess rättsliga ställning i förhållande till Helsingfors kommun. De af Nämnden i sådant afseende här nedan lemnade upplysningar äro hemtade ur Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens protokoll och handlingar samt urkunder, som tillhandahållits Nämnden af Trädgårdsföreningens bestyrelse.

Frågan om bildande af en trädgårdsförening väcktes redan i början af 1860-talet, framkallad af den allmänt kända bristen på inhemska adepter, dugliga för trädgårdsyrket och vanskligheten af att från utlandet införskrifva för våra behof lämpliga trädgårdsmästare. Till följd af mellankomna hinder kunde dock planen icke realiseras förrän år 1873, då vid ett möte af för saken intresserade personer kommitterade utsågos för vidtagande af förberedande åtgärder till föreningens åvägbringande.

Kommitterade sökte en plats för den tillernade föreningens verksamhet uti den natursköna Tölö park (nuvarande Djurgårds-området) hvilken park, anlagd och dittills underhållen af det s. k. Tölö parkbolaget, vid utgången af 1875 återföll under stadens disposition. Å sin sida ansågo Stadsfullmäktige det ligga i stadens intresse att medverka till uppkomsten af den afsedda föreningen samt att för ändamålet ikläda kommunen vissa uppoffringar. På derom af kommitterade gjord anhållan beviljade Fullmäktige, under förutsättning bland annat att den tillernade Träd-

*) Enligt Trädgårdsnämnden lemnad uppgift torde dessa löpande skulder för närvarande till största delen vara reglerade,

gårdsföreningen inom utgången af år 1881 komme till stånd, för densamma följande förmåner, antecknade uti Fullmäktiges vid sammanträde den 29 Juni 1875 förda protokoll, nemligen

1:o) Till föreningens fria disposition upplåtes, så länge föreningen fullföljer sina uttalade syften att höja trädgårdskulturen i vårt land ej blott genom en mönstergiltig odling af i landet bördiga plantor och växter, utan äfven genom försök att härstädes acklimatisera utländska växter, samt att utbilda praktiska trädgårdsodlare efter tidens fordringar, dock ej för längre tid än femtio år, det jordområde af 20,24 tunneland inom den vester om jernvägen belägna delen af Tölö park, som å en de kommitterades ansökning bilagd karta är med en röd linie betecknad, dock är det föreningen icke tillåtet att på något sätt afstänga den större promenad eller körväg rundt kring parken, som genomskär berörda område.

2:o. Med vilkor att föreningens anläggningar ej antaga karaktären af en handelsträdgård, utan hållas i enlighet med nästberörda syften, befrias föreningen intill utgången af år 1900 från all skatt till staden, såväl för jorden, som för hus, byggnader och inrättningar, hvilka der uppföras.

3:o. Till befrämjande af föreningens syften utbetalas från stadskassan till föreningen ett årligt bidrag af ettusen mark i tio års tid att utgå från och med året efter det föreningen konstituerats och begynt sina arbeten.

4:o. För den händelse att bolaget, sedan det trädt i verksamhet, skulle af en eller annan oförskyld orsak upplösas, berättigas föreningen att borttaga och sig till nytta använda hus och byggnader å marken, jemte fasta och lösa inrättningar af träd, metall eller formad sten äfvensom der befintliga planterade växter af alla slag, som under föreningens besittningstid genom dess försorg tillkommit, med undantag af träd och buskar som tillkommit för terrängens förskönande, hvilka, likasom äfven jorden i välfärdadt skick samt växande skog, vid afträdet skola till stadens disposition utan ersättning öfverlemnas.

I sammanhang med sin förberörda anhållan om upplåtande af plats för trädgårdsföreningens anläggningar hade kommitterade hemställt att dermed måtte inför lifvas jemväl det österom jernvägen belägna området, stort 14,05 tunneland, hvilket Tölö parkbolag såsom särskild possession för sin besittningstid öfverlåtut åt kommerserådet H. Borgström för anläggning af värdshuset Alppaviljongen, och hvilken lägenhet kommerserådet Borgström uti en till komiténs delegerade aflåten skrifvelse af den 27 Mars 1874 förklarar sig vilja såsom gåfva till Trädgårdsföreningen öfverlåta. (Se bilaga I.)

Härvid hade Kommerserådet Borgström, på sätt ur sagda skrifvelse framgår, fastställt följande vilkor:

1:o) de å stället befintliga hus och byggnader, som utgöras af värdshuspaviljongen med verandor, uthusbyggnader, iskällare, musikpaviljong och öppen hall, samt ett då under byggnad varande lusthus på platån vester om chaussén, skola städse hållas till fulla värdet brandförsäkrade;

2:o) hus och byggnader böra af trädgårdsföreningen i godt skick underhållas och i händelse de igenom eld delvis eller helt och hållet förstöras, skall brandförsäkringsersättningen, jemte hvad å årshyran för lägenheten finnes disponibelt, till istandsättande eller återuppbyggande af hvad som sålunda gått förloradt, användas:

3:o) likaså ombesörjer trädgårdsföreningen underhållet af de inom ifrågavarande område befintliga anläggningar, jemte dertill hörande vattenbassiners renhållande från sjögräs, hvarhos trädgårdsföreningen i den mån inkomsterna, som uppgått till 2,500 mk årligen, dertill förslå eller enskilda tillskott för ändamålet möjligen inflyta, bör fullfölja terrängens vidare förskönande, företrädesvis å bergshöjden Alpen;

samt 4:o) trädgårdsföreningen eger icke, utan begifvande af den myndighet, som för tillfället disponerar öfver Tölö park, afstänga den genom ifrågavarande område anlagda chaussé, ej heller åt enskild person, för hvad ändamål det vara må, utarrendera någon del af det område, Kommerserådet Borgström i förestående måtto till föreningen öfverlåtit.

Uti en särskild skrift till Direktionen för Tölö parkbolag af den 2 April 1874 har Kommerserådet Borgström derjemte, för den händelse att Alppaviljongen af en eller annan orsak icke öfverginge till den tillärnade trädgårdsföreningen eller denna, kommen till stånd, kortare eller längre tid derefter upphörde, förklarar, att de å Alppaviljongens område befintliga, af Kommerserådet Borgström uppförda hus, byggnader och inrättningar eller andra, af dessas inkomster härflytande byggnader med dem tillhörande egendom, hvilket allt i sådan händelse till Kommerserådet Borgström eller hans rättsinnehafvares ego öfverginge, skola till Tölö parkbolag eller staden, om den då innehar marken, utan lösen eller annan godtgörelse öfverlåtas på i hufvudsak följande vilkor:

att anläggningen såsom särskild possession för bedrifvande af värdshusrörelse bibehålles;

att possessionen, derest marken till staden öfvergått, fritages från alla afgifter till staden;

att, om marken af staden innehafves, förvaltningen af och tillsynen öfver anläggningen ombesörjes af stadsmyndigheterna med rättighet för Kommerserådet Borgström eller hans rättsinnehafvare att på anmälan derom hos Magistraten såsom consultant i förvaltningen deltaga;

att rättigheten till värdshusrörelsens bedrifvande för ett eller flere år utarrenderas och dervid företrädesvis afseende fästes å person, som lemnar säkra garantier för upprätthållande af inrättningens anseende hos allmänheten;

att byggnaderna böra hållas försäkrade mot eldfara; samt

att inkomsterna användas till underhåll af anläggningen och, då öfverskott uppstår, till förskönande af bergsplatån Alpen eller anläggningarnas utvidgning. (Se närmare bilaga II.)

Efter pröfning af kommitterades ansökning i denna del beslöto Stadsfullmäktige vid förberörda sammanträde den 29 Juni 1875 bland annat:

att med godkännande af Kommerserådet H. Borgströms gjorda eventuella öfverlåtelse af de byggnader han å nu ifrågavarande område uppfört, samt de vilkor han vid öfverlåtelsen fäst, till trädgårdsföreningen upplåta sagda område, dock med förbehåll att området icke afstänges för den besökande allmänheten; samt

att för tiden intill utgången af år 1900 befria föreningen från all skatt såväl för marken som för de derå uppförda byggnader;

och skulle för öfrigt stadens myndigheter vara berättigade att, derest de det önska, vaka öfver vidmakthållandet af de stipulationer Kommerserådet Borgström gjort och i händelse föreningen icke komme till stånd eller förverkade sin dispositionsrätt till den upplåtna marken, hvilken i sådant fall återginge till staden, i öfverensstämmelse med Kommerserådet Borgströms försäkran i dess skrift till Direktionen för Tölö parkbolag af den 2 April 1874, öfvertaga dess å lägenheten uppförda hus, byggnader m. m. på de af Kommerserådet H. Borgström föreskrifna vilkor eller ock ålägga honom eller hans rättsinnehafvare att desamma från parken undanskaffa.

Efter det den tilltänkta Trädgårdsföreningen genom ytterligare donationer af Kommerserådet Borgström (se dennes skrifvelse till kommitterade af den 8 April 1876 samt gåfvoskrift af samma dag, bilagorna III och IV) erhållit utsigt till så stora årliga inkomster att föreningens förverkligande kunde emotses, tillåto Stadsfullmäktige, på derom af kommitterade framställd anhållan, medelst beslut af den 21 November 1876, kommitterade att genast omhändertaga ej allenast det för föreningen reserverade området af Tölö park utan äfven det till Alppaviljongen hörande området, med skyldighet för kommitterade att före 1881 års utgång antingen afträda dessa områden till en konstituerad trädgårdsförening eller ock till staden återlemna desamma.

Den 28 December 1881 anmälde bestyrelsen för Magistraten att föreningen trädt i verksamhet, hvadan dess dispositionsrätt till förberörda tvenne områden kontraktensligt upphör vid utgången af år 1931.

Slutligen bör antecknas att Trädgårdsföreningen medelst Stadsfullmäktiges beslut af den 26 April 1882 tillagts ett område af 9 kappland 630 kv. fot i nordöstra delen af Djurgårdsparken för anläggning af en trädskola för samma tid och på enahanda vilkor, som ofvan faststälts, att Fullmäktige den 22 November 1887 afgiftsfritt på 10 år upplåto åt föreningen ett mindre tillskottsområde söderom den för föreningens anläggningar reserverade plats, äfvensom att föreningen medelst kontrakt af den 21 Juli 1892 disponerar ett område, innefattande 24,950 ha jord å Mejlans hemmans mark, för hvilket område arrendetiden utgår den 1 November 1922.

Vid pröfningen af nu föreliggande anbud om öfvertagande af Trädgårdsföreningens jordområden med derå befintliga anläggningar har Trädgårdsnämnden funnit att anbudets antagande i väsentlig mån är beroende på de betingelser platsen skulle erbjuda för anläggandet af stadens blifvande reservträdgård, hvilket spörsmål som känt står på dagordningen samt kräfver sin snara lösning. Nämnden har för den skull i samråd med Stadsträdgårdsmästaren Olsson sökt egna denna fråga en närmare undersökning.

På sätt den af Trädgårdsnämnden nedsatta synenämnden vid å platsen anställd okulär besigtning iakttagit äro de å Trädgårdsföreningens områden i Djurgården uppförda boningshus, uthusbyggnader och växthus i ett jemförelsevis bristfälligt skick och kräfves i händelse egendomen af staden inlöses och apteras till reservträdgård betydande kostnader för desammas istandsättande, resp. ombyggnad. Särskildt äro boningshusen så förfallna att deras totala utdömande blott är en tidsfråga. Den nuvarande olämpliga anordningen af växthusen verkar i hög grad fördyrande på underhållet, jemte det byggnadernas placering gifver platsen i sin helhet ett splittradt och oordnad utseende. På ej mindre än sex från hvarandra långt aflägsna platser finnas växthus och kaster uppförda, med hvar sin eldstad, hvilket sjelffallet betydligt ökar bränsleåtgången. Det långa afståndet är derjemte obekvämt vid flyttning af växter från det ena drifhuset till det andra.

Med afseende å ofvan antydda olägenheter har Trädgårdsnämnden och Stadsträdgårdsmästaren ansett att vid en eventuel placering af reservträdgården å nu ifrågakvarande område växthus, kaster och drifbänkar böra sammanföras till en enda stor komplex, hvarigenom bränsleåtgången äfven komme att betydligt reduceras. I öfverensstämmelse härmed har Stadsträdgårdsmästaren Olsson, på anhållan af Nämnden, utarbetat härhos bilagda projekt till reservträdgårdens förläggande å sagda område med tillgodogörande i möjligast vidsträckta mån af å platsen förut befintliga anläggningar. Jemlikt af Stadsträdgårdsmästaren Olsson uppgjort kostnadsförslag (se bilaga V) skulle utgifterna för reservträdgårdens anläggning i enlighet med åberopade plan uppgå till sammanlagdt 95,334 mark.

Under förutsättning att den af Herr Olsson framlagda planen blefve genomförd har Trädgårdsnämnden, med stöd af synemännens utlåtande, skridit till värdering af de å Trädgårdsföreningens områden befintliga hus och byggnader, samt dervid uppskattat dem till följande belopp:

Byggnaderna inom Tölö park:

	Fmk.
Ett växthus (N:o 4) af sten, trä och glas (föreslaget till omflyttning)	1,700: —
Ett dito (N:ris 5, 6 och 7) bestående af tre afdelningar i ett sammanhang, af sten, järn, trä och glas, jemte en dermed sammanbyggd extra kast, allt med varmvattenledning (föreslaget till omflyttning)	5,000: —
Transport	6,700: —

	Transport	Fmk.
En växtkast (N:o 8) af sten, trä och glas, med varmvattenledning		6,700: —
En växtkast (N:o 8) af sten, trä och glas, med varmvattenledning		1,000: —
En växtkast (N:o 8) af sten, trä och glas, med varmvattenledning		3,000: —
En växtkast (N:o 8) af sten, trä och glas, med varmvattenledning		14,000: —
En elevbostad af trä under asfalttak		5,000: —
En elevbostad af trä under asfalttak		3,000: —
En latrinbyggnad		300: —
En badstuga		1,000: —
	Summa	34,000: —

Byggnaderna å Mejlans:

Tre lador af stock, under perttak å 100: —	300: —
En lada af bräder, under asfalttak	100: —
En riebbyggnad, med loge och lada, allt under asfalttak	500: —
Ett boningshus, inrymmande 5 rum och kök, i godt stånd, men då sannolikhet föreligger att byggnaden ej kommer att längre tid få förbli på platsen, kan huset ej uppskattas högre än till	3,000: —
Ett mindre boningshus, inrymmande 4 små rum; förfallet, har i bästa fall ett värde af	800: —
En stallsbyggnad med 4 spiltor, rum för stallskar, rum med inmurad gryta samt derjemte vagnslider, allt af gråsten och tegel; får byggnaden kvarstå har den ett värde af Fmk 1,000: —, men kan under andra förutsättningar ej värderas högre än till	300: —
En af gråsten uppförd och med tegel öfverhvälfd stor källare för rotfrukter m. m.	500: —
	Summa 5,500: —
	Inalles 39,500: —

Utom förenämnda byggnader ingår uti den af Trädgårdsföreningen till staden hembjudna egendomen äfven den s. k. vinterträdgården (palmhuset) äfvensom värdshuset Alphyddan jemte dithörande byggnader. Vinterträdgården blefve, öfverlemnad i stadens vård, en dyrbar anläggning i afseende å remont och underhåll. Sagda byggnad, som uppfördes för omkring femton år sedan, är konstruerad af jern och glas i tvenne afdelningar, nämligen ett midtparti och vester om det samma en flygel. Å östra sidan är uppförd en växtafdelning af trä och glas, som till sin konstruktion bjert afsticker från byggnadens stil i öfrigt. Detta växthus är i hög grad angripet af röta och torde för den skull i en snar framtid böra nedrifvas samt ersättas med en af jern och glas konstruerad flygel, motsvarande den

vestra. Genom en sådan tillbyggnad komme vinterträdgården med sitt högresta midtelparti och sina smäckra flyglar att i högre grad än hvad nu är fallet harmoniera med omgifningen. Oafsedt kostnaderna för sagda tillbyggnad, hvilka icke kunna i detta sammanhang uppgifvas, komme utgifterna för vinterträdgårdens iordningställande äfvensom nödiga förändringar i värmeapparatus anordning i syfte att nedbringa bränsleåtgången, enligt af Herr Olsson uppgjord beräkning, (se bilaga VI) att uppgå till inemot 10,000 mark. Byggnadens årliga skötsel torde enligt Nämndens åsigt icke kunna beräknas lägre än 5,000 mark. Vid sidan af sitt egentliga ändamål kunde vinterträdgården användas för förvaring af stadens dekorationsväxter, hvarigenom en skild byggnad för detta ändamål skulle kunna undvaras. Vinterträdgården har af Trädgårdsnämnden åsatts ett värde af 100,000 mark; dock kan byggnadens öfvertagande, i enlighet med hvad ofvan framhållits icke anses innebära någon värdeökning, utan fastmer en direkt utgift för staden.

Värdshuset Alphyddan jemte dertill hörande ekonomiebyggnader, värderadt till 65,000 mark och f. n. inbringande en årshyra af 6,000 mark, har, såsom af bifogade donationshandlingar framgår, tillkommit på initiativ af enskild person för beredande af en rekreationsort för allmänheten samt för att genom de inkomster värdshusrörelsen lemnade garantera planterings- och terrasseringsarbeten i den kringliggande natursköna terrängen äfvensom tillförsäkra Trädgårdsföreningen ett årligt bidrag. Af återopade handlingar synes derjämte att sagda åbyggnader, i händelse Trädgårdsföreningen upphör med sin verksamhet, böra på vissa, tidigare antydda villkor *utan lösen* till staden öfverlemnas. På grund häraf och under förutsättning att dessa förbehåll, så vidt de fortfarande äro tillämpliga, af staden godkännas, torde icke heller värdet för nu ifrågavarande byggnader böra tagas i beräkning såsom vederlag för den staden åliggande eventuella löseskillingen.

Uti Trädgårdsföreningens anbud ingår slutligen erbjudande åt staden af tvenne fonder å sammanlagdt c. 33,000 mark, hvilka af Kommersrådet Borgström genom tidigare återopade gåfvoskrifter af den 2 April 1874 och den 8 April 1876 blifvit donerade för säkerställande af Alppaviljongens ekonomi samt för Alplatåns förskönande. Derest jemte Trädgårdsföreningens öfriga tillgångar sagda fonder skulle till staden öfvergå, torde desamma fortfarande böra förvaltas i enlighet med donators bestämmelser. Jemväl en till minne af Arkitekten Th. Decker till Trädgårdsföreningen donerad fond, bestående af 10 st. aktier i Finska Ångfartygsaktieholaget, värderade till sammanlagdt 4,000 mark, ingår bland föreningens tillgångar och borde förty, derest dessa af staden öfvertagas, af stadens drätselverk särskildt förvaltas.

Uti sin ofvanberörda skrifvelse har Bestyrelsen för Trädgårdsföreningen äfven föreslagit att staden skulle öfvertaga föreningens inventarier, utestående fordringar och kontanta tillgångar, samt deremot åtaga sig ansvarigheten för diverse löpande skulder och utestående aflöningar. Då Trädgårdsnämnden ansett att staden, derest anbudet i öfrigt godkändes, icke i någon händelse bör åhvälfvas reali-

seringen af föreningens inventarier, som till största delen äro för stadens behof oanvändbara, samt indrifning och likvidering af fordringar och löpande skulder, har Nämnden i sina här nedan uppställda kalkyler lemnat nu ifrågavarande poster helt och hållet ur beräkningen. Bland föreningens passiva återstår sålunda, utom aktiekapitalet, blott skulden till Professor och Fru Mittag-Leffler, uppgående med upplupen ränta till i rundt tal 110,000 mark. Utöfver detta belopp torde altså, enligt Nämndens åsigt, den föreningen eventuellt tillkommande löseskillingen icke i någon händelse böra fixeras.

Af det ofvanstående framgår altså att utgifterna för reservträdgårdens anläggning å Trädgårdsföreningens område skulle uppgå till sammanlagt 205,334 mark, hvaraf 95,334 mark utgör direkt anläggningskostnad och återstoden förberörda löseskilling. Till jemförelse må nämnas att reservträdgårdens inrättande å den af Trädgårdsnämnden tidigare föreslagna platsen å villan Savila, enligt Herr Olssons beräkning (se bilaga VII) skulle kräfva en kostnad af 146,625 mark. Denna sistnämnda plats skulle, enligt hvad Stadsträdgårdsmästaren framhållit, erbjuda vissa fördelar framför den nu ifrågavarande terrängen, derigenom att alla till reservträdgården hörande anläggningar å Savila kunde sammanföras inom samma område och inhägnad, då deremot en reservträdgård på Trädgårdsföreningens starkt kuperade mark icke skulle erbjuda tillräckligt utrymme för trädskolorna, hvilka i så fall finge förläggas på någon jemförelsevis långt aflägsen plats. Detta förhållande vore sjelffallet egnadt att i någon mån fördyra underhållskostnaderna.

Då Trädgårdsnämnden detta oaktadt icke tvekat att hos Stadsfullmäktige förorda inlösen af Trädgårdsföreningens egendom på vilkor, som i det föregående blifvit antydda, har det skett hufvudsakligen på följande skäl:

Den vackra plats, der Trädgårdsföreningens anläggningar i Djurgården äro förlagda, har till följd af de ekonomiska svårigheter, som särskildt under senaste år hämmat föreningens verksamhet icke kunnat hållas i det skick platsens verkliga storslagna läge skulle fordra. Om terrängen återföle under stadens disposition och derå befintliga anläggningar härigenom räddades undan den förödelse för hvilken de nu äro utsatta, om vidare en tidsenlig reservträdgård med därtill hörande anläggningar anlades inom parken samt om platsen i öfrigt blefve anordnad af en skicklig hand och på mönstergilt sätt, bland annat genom anläggning af en blomsterplantering, i enlighet med Herr Olssons bifogade förslag, framför vinterträdgården, så komme området otvifvelaktigt att blifva en sevärdhet och erbjuda en ny lockelse för den parkbesökande allmänheten. Med afseende härå och jemväl af pietetsskäl emot de personer, som med en i vårt land sällspord uppoffring nedlagt möda och kapitaler för befordrande af Trädgårdsföreningens sträfvan, har Trädgårdsnämnden för sin del ansett att Helsingfors kommun icke borde undandraga sig att, i hvad på densamma ankommer, tillvarataga de intressen, som här stå i fråga; detta så mycket hellre som kommunen i hvarje fall bör anses förpliktad att,

i händelse af Trädgårdsföreningens upplösning, ikläda sig kostnaderna för områdets ifråga försättande i ett hufvudstaden värdigt skick.

Tidpunkten för anläggningarnas öfvertagande borde, enligt Nämndens åsigt, icke fastställas senare än till ingången af år 1907.

På grund af hvad Trädgårdsnämnden haft äran anföra, får Nämnden hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta:

att de till Aktiebolaget Finska Trädgårdsföreningen för viss tid upplåtna områden inom Djurgårdsparken, vester om jernvägslinien samt å staden underlydande Mejlans hemmans mark vid utgången af innevarande år 1906 skola, i öfverensstämmelse med föreningens i sådant afseende gjorda anbud, af staden öfvertagas jemte alla derå befintliga hus, byggnader och andra anläggningar, träd, buskar och växande skog i markens nuvarande skick; på följande vilkor, nämligen:

att staden i godtgörelse för den sålunda emottagna egendomen ikläder sig ansvarighet för återbetalningen af föreningens skuld till Professorn och Fru G. Mittag-Leffler, uppgående till 100,000 mark jemte derå upplupen ränta, beräknad efter fem procent;

att staden derjemte förbinder sig att såsom vinterträdgård underhålla det af General J. af Lindfors till föreningen skänkta s. k. palmhuset samt hålla tillträdet till detsamma öppet för allmänheten; äfvensom

att staden, räknadt från nästa års början, öfvertager världshuset Alppaviljongen med dertill hörande fonder samt för framtiden underhåller detsamma som en rekreationsplats för stadens innevånare, med användande af fonderna på sätt donator Kommerserådet H. Borgström förordnat, samt med iakttagande i öfrigt af dermed förbundna vilkor, såvida de ännu hafva tillämplighet;

skolande Trädgårdsföreningen för öfrigt vara berättigad att efter godtfinnande förfoga öfver sina egande inventarier, växtförråd, utestående fordringar samt kontanta tillgångar, hvaremot den af Arkitekten Th. Deckers arfvingar till föreningen donerade fond, bestående af 10 st. aktier i Finska Ångfartygsaktiebolaget, bör i afseende å förvaltning till stadskassan öfverlemnas.

Remisshandlingarna återgå härjemte.

På Trädgårdsnämndens vägnar:

R. F. von Willebrand.

John Ugglä.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Tjugufyra år hafva förflutit sedan Finska Trädgårdsföreningen i Helsingfors, på initiativ af Kommerserådet Henrik Borgström och andra för trädgårdsodlingens i landet utveckling nitälskande personer, grundades och begynte sin allt intill denna dag fortgående verksamhet. Trädgårdsföreningen konstituerade sig såsom Aktiebolag, hvilket tillvann sig anslutning af ett ej ringa antal aktionärer, intresserade för dess beaktansvärda mål, trädgårdsodlingens upphjelpande och förkofran, samt villiga att dertill bidraga, änskönt icke någon ekonomisk fördel af företaget var att påräkna. Tack vare ansenliga af Kommerserådet Borgström till Trädgårdsföreningens disposition donerade medel, ett af Helsingfors stad för 10 år framåt lemnadt årligt penningbidrag jämte andra åt föreningen af staden beviljade förmåner samt af landets styrelse tillförsäkradt understöd, kunde Föreningen under första skedet af sin tillvaro och verksamhet med tillförsigt blicka mot framtiden, om också omfånget af Föreningens arbetsfält år efter år måste utvidgas, för att stå i nivå med odlingens framsteg såväl hemma som i utlandet och allmänhetens deraf beroende anspråk.

Föreningens verksamhet fortgick ostördt på den utstakade banan ända till år 1904, då Föreningen på sin underdåniga anhållan hos landets styrelse om beviljande af fortsatt anslag till underhåll af föreningens trädgårds-elevskola, möttes af afslag, en vägran som till sina följder mycket svårt träffade Föreningens verksamhet och syften, enär densamma städse ansett sin elevskola för uppfostrande af praktiskt utbildade trädgårdsarbetare såsom ett af de kraftigaste medel för tillgodoseendet af trädgårdsodlingens förkofran. En stor förlust hade dessutom kort förut drabbat Föreningen, då döden beröfvade bestyrelsen dess mångåriga Ordförande General J. af Lindfors, som icke allenast i sagda egenskap varit Föreningens verkamma ledare utan ock genom sitt varma intresse samt aldrig sviktande, uppoffrande nit för Föreningens bästa, i ekonomiskt afseende uppehållit densamma. Dessa i Föreningens tillvaro djupt ingripande omständigheter väckte hos Föreningens bestyrelse allvar samma tvifvelsmål om möjligheten att vidare kunna fortsätta och upprätthålla Föreningens mål och syften, sådana de i dess stadgar formulerats, i synnerhet som Föreningens affärsställning tillika befann sig i ett högst bekymmersamt läge.

Bokslutet för år 1903 utvisade visserligen att Föreningens bokförda tillgångar i värde motsvarade 414,590 mark 34 penni, men å andra sidan uppgingo Föreningens passiva, exclusive aktiekapitalet 27,200 mark, till det ansenliga beloppet af 295,367 mark 91 penni. Då uppenbart var att Föreningen icke kunnat fortbestå med en så stor skuldbörda hade densamma omedelbart funnit sig föranlåten att träda i liquid, derest icke Handelsfirman H. Borgström & C:ni och General af Lindfors arvingar, för att befordra Föreningens allmännyttiga ändamål, genom donationsbref af

den 5 Februari 1904 med ett belopp af 150,000 mark afkortat sina hos Föreningen egande fordringar.

Då emellertid fara förelåg att Föreningens tillgångar vore bokförda till högre värde än det de i sjelfva verket representerade beslöt Föreningen vid årsmötet i September 1904 att låta genom fackmän verkställa en noggrann uppskattning af desamma. Denna uppskattning medförde en värdenedsättning af tillgångarne med inalles 103,947 mark 13 penni.

Efter dessa förändringar utvisar Föreningens bokslut för år 1904 aktiva till värde af 344,450 mark 71 penni samt passiva, förutom aktiekapitalet, till belopp af 164,516 mark 57 penni; tillgångarna öfverskötö således då skulderna med 179,934 mark 14 penni.

Under året 1904 inflöt genom försäljningen från anläggningarna 71,567 mark 23 penni; vinst- och förlustkontot företer en nettovinst af 8,658 mark 84 penni.

Emedan bokslutet för år 1905 ännu icke är uppgjort må här endast nämnas att inkomsten från försäljningen under året uppgått till 82,689 mark 77 penni eller således till 11,122 mark 54 penni högre än föregående år.

På grund af resultatet af föreningens verksamhet år 1904 kunde visserligen den slutsats dragas att Föreningen, derest densamma hufvudsakligen egnade sig åt bedrivande af rörelsen såsom handelsträdgård, kunde utan ekonomisk förlust upprätthållas, men då Föreningen på sådant sätt icke i någon väsentlig mån fullföljde sitt egentliga syftemål har hos Föreningen den åsigt gjort sig gällande att dess tillgångar annorlunda använda kunde på ett mera fruktbringande sätt tillgodose de ändamål, som med dess inrättande afsetts.

Då Kommerserådet H. Borgström till en blifvande Finsk Trädgårdsförening donerade vissa fonder, ingick i det af honom uppsatta gåfvobrevet en önskan att, i händelse planen om en blifvande Trädgårdsförening genom oförutsedda omständigheters makt icke skulle kunna realiserars, Helsingfors stad skulle omhänderfå de af honom gjorda donationer, att förvaltas af staden och användas antingen till försköningen af vissa områden inom Tölö park eller ock om möjligt så, att medlen kunde i en längre aflägsen framtid komma en Trädgårdsförening i Helsingfors till godo.

Då Finska Trädgårdsföreningen nu står inför nödvändigheten att ändra sin verksamhet, måste vid valet af bästa sättet därför, tanken osökt vända sig till en hembjudan af Föreningens egendom åt Helsingfors stad, framför alternativet att skrida till en realisation af föreningens tillgångar, hvilket sistnämnda tillvägagående med ens skulle omintetgöra alla de ideella syften Föreningens stiftare och donatorer så varmt omhuldat. Föreningens bestyrelse fullföljer därför Föreningens uppdrag då densamma härmedelst till Helsingfors Stadsfullmäktige framställer förfrågan huruvida Fullmäktige funne det öfverensstämmande med stadens intressen att vid utgången af innevarande år eller eventuelt från den 1 Juli 1907 öfvertaga Föreningens såväl aktiva, som passiva?

Jämte det bestyrelsen har äran anmäla att föreningens räkenskaper och dess

per 1 Januari 1906 uppgjorda inventeringslängder öfver växter och öfriga tillgångar sjelffallet stå till stadens myndigheters förfogande i afseende å granskning, anser sig bestyrelsen böra lemna följande närmare uppgifter öfver dess tillgångar och skulder vid utgången af år 1905.

Föreningens tillgångar voro då följande:

	<i>Värde i finska mark:</i>
Byggnader å det af Föreningen disponerade området i Tölö park . . .	151,000: —
Värdshuset Alphyddan jämte dertillhörande ekonomiebyggnader . . .	65,000: —
Byggnader å Mejlans	14,000: —
Inventarier	14,787: 65
Växter under glas	42,732: 15
Frilands växter	43,190: 87
10 st. aktier i Finska Ångfartygsaktiebolaget å nom. 1,000 mk . . .	4,000: —
Utestående fordringar	9,747: 58
Kontanter samt å bankräkning inestående	7,988: 06
	<u>Summa mark 352,446: 31</u>

Deremot belastades Föreningens ekonomi vid samma tidpunkt af följande skulder:

Till Professoren och Fru G. Mittag-Leffler	100: 000: —
„ ränta derå för år 1905	5: 000: —
„ diverse kreditorer	23: 512: 15
„ föreståndaren C. F. Ward, aflöning	4: 905: 75
	<u>Summa mark 133,417: 90</u>

Dessutom npptages bland Föreningens passiva tvänne af Kommersrådet H. Borgström donerade fonder „Garantifond för Alppaviljongen“ och „Donationsfond för Alp-platåns förskönade“ sammanräknadt omkring 33,000 mark samt en till minne af Arkitekten Th. Decker donerad fond bestående af 10 st. aktier i Finska Ångfartygsbolaget, hvilka fonders kapitalbelopp komme att i stadskassan inestå.

Då Trädgårdsföreningen emellertid icke vill lemna obeaktadt möjligheten att få en om ock ringa del af dess verksamhet fortsatt och dessutom redan af pietets-skäl måste tänka på bibehållandet af en af sina förnämsta och tillika mest populära prydnadsföremål på platsen, det af General af Lindfors åt Föreningen skänkta palmhuset eller vinterträdgården, anser sig Föreningen såsom vilkor för afståendet af dess egendom till Helsingfors stad, böra utfästa följande:

att staden förbinder sig att såsom vinterträdgård underhålla det s. k. palmhuset samt hålla tillträdet till detsamma öppet för allmänheten, äfvensom

att staden öfvertager värdshuset Alppaviljongen med dertill hörande fonder samt för framtiden underhåller detsamma såsom en rekreatiionsplats för stadens innevånare,

med användande af fonderna på sätt donator Kommersrådet H. Borgström förordnat, och i öfrigt iakttager dermed förbundna vilkor, såvida de ännu hafva tillämplighet.

Upplyningsvis bör tilläggas att Alppaviljongen för närvarande inbringar en årshyra af 6,000 mark och således, utöfver dess underhållskostnad, lemnar en inkomst, som i det närmaste motsvarar räntan på Föreningens skulder.

Helsingfors den 4 mars 1906.

Bestyrelsen för Aktiebolaget Finska Trädgårdsföreningen.

E. Öhman.

Vilh. Brummer.

Th. Saelan.

F. Saltzman.

Gustaf Nyström.

G. Borgström.

Fredr. Elfving.

Gustaf Niklander.

Bilaga I.

Till Herrar Delegerade af kommittén för bildandet af en Trädgårdsförening härstädes.

Med anledning af Ordföranden Herr Professor O. Lindbergs vid delegerades sammanträde den 5 December 1873 meddelade redogörelse för de åtgärder, som blifvit vidtagne för att bland annat utse lämplig plats för Trädgårdsföreningens anläggningar, och då delegerade enhälligt förenat sig om en terräng inom Thölö park, delvis densamma som Herr Stadsrådet Regel 1870 om sommaren såsom den lämpligaste för ett så beskaffadt ändamål föreslagit och hvaröfver noggrann höjdmätning jemte jordundersökningar sistlidne höst verkställdes och på karta affattades, får jag till bidragande af frågans praktiska lösning, härmedelst såsom gäfvade hembjuda den blifvande Trädgårdsföreningen, under nedannämnde vilkor, de af mig å villan Alpen uppförda, för värdshus afsedda byggnader, benämnda Alppaviljongen, med dertill hörande, å bilagd plankarta affattadt område, som Thölö parkbolag, för den tid marken af detsamma besittes, såsom särskild possession afgiftsfritt till mig afstått, med afseende derå att jag å terrängens bebyggande och förskönande, enligt räkning af den 31 December 1873, nedlagt en summa af 52,531 mark 16 penni, hvarjemte Parkbolaget berättigat mig, att,

derest den blifvande Trädgårdsföreningen komme att inom parken förläggas, till denna förening öfverlåta min sålunda förvärfvade rätt till possessionen.

Mina vilkor äro:

1:o de å stället befintliga hus och byggnader, som utgöras af värdshuspaviljongen med verandor, uthusbyggnader, iskällare, musikpaviljong och öppen hall, hvartill kommer ett under byggnad varande lusthus, på platån vester om chaussén, skola städse hållas till fulla värdet brandförsäkrade; förbindande jag mig att tillsvidare och intill dess Trädgårdsföreningen kommer till stånd, bekosta brandförsäkringspremien, som för ett värde af 25,000 mark nu utgår med 150 mk om året.

2:o hus och byggnader böra af Trädgårdsföreningen i godt skick underhållas, och i händelse de igenom eld delvis eller helt och hållet förstöras, skall brandförsäkringsersättningen, jemte hvad af årshyran för lägenheten finnes disponibelt, till iståndsättande eller återuppbyggande af hvad, som sålunda gått förloradt, användas.

3:o likaså ombesörjer Trädgårdsföreningen underhållet af de inom ifrågavarande område befintliga anläggningar, jemte dertill hörande vattenbasiners renhållande från sjögräs, hvarhos Trädgårdsföreningen i den mån inkomsterne, som nu uppgå till 2,500 mark årligen, dertill förslå eller enskilde tillskott för ändamålet möjligen inflyta, bör fullfölja terrängens vidare förskönande, företrädesvis af bergshöjden Alpen.

4:o Trädgårdsföreningen eger icke, utan begifvande af den myndighet som för tillfället disponerar öfver Thölö park, afstänga den genom ifrågavarande område anlagda chaussé, ej heller åt enskilt person, för hvad ändamål det än vara må, utarrendera någon del af det område, jag till föreningen öfverlåter.

I öfrigt föranlåtes jag omnämna, att som Thölö parkbolag eller Helsingfors stad, för den händelse att denna skulle inträda i parkbolagets rätt, af mig tillförsäkrats rättighet, under vissa vilkor, att ifall Trädgårdsföreningen icke komme att inom Thölö park förläggas eller om föreningen, sedan dess verksamhet inträdt, af ett eller annat skäl skulle upphöra och marken till Thölö parkbolag eller staden sålunda återgå, dispositionen öfver ifrågavarande hus och byggnader då tillkomma den af dessa myndigheter, som för tiden innehar marken, hvarjemte erinras bör, att definitiv öfverlåtelse af hvad jag nu erbjudit Trädgårdsföreningen, icke kan ega rum innan föreningen förvärfvat sig rätt att inom Thölö park förfoga om och, sålänge föreningen hålles vid makt, besitta den för dess anläggningar erforderliga mark. Skolande jemväl, enligt hvad i det föregående är antydt, Trädgårdsföreningens rätt till värdshusområdet med hvad dertill hör upphöra, i händelse disposition till den för anläggningen behöfliga mark icke kan erhållas eller om denna mark af en eller annan anledning komme att föreningen frångå.

Helsingfors, den 27 Mars 1874.

H. Borgström.

*Bilaga II.**Till Direktionen för Thölö Parkbolag.*

Med anledning af Thölö parks Bolagsstämma den 10 December 1873 gjorda förbehåll vid till mig lemnad rättighet att utan bolagets vidare hörande till en sig bildande och inom Thölö park verksam Trädgårdsförening öfverlåta Alp-pavillonen och den dertill af bolaget förlånade mark, att om en sådan öfverlåtelse blifva underrättad, får jag härmed äran Direktionen meddela, det jag under den 27 sistlidne Mars genom en till delegerade af kommittéen för bildandet af en Trädgårdsförening härstädes ställd skrift, såsom gäfvat eventuellt åt en sådan förening öfverlåtit ofvanberörde lägenhet, hvilken skrift af delegerade till Direktionen inlemnas, för att Bolagsstämman den 9 April delgifvas.

Derjemte får jag i sammanhang härmed, för det fall att lägenheten af en eller annan orsak, icke öfvergår till den nu förafsedda Trädgårdsföreningen, eller denna, kommen till stånd, kortare eller längre tid derefter upphör, förklara, att de då å Alp-pavillonens område förefintliga af mig uppförda hus, byggnader och inrättningar eller andra, af dessas inkomster härflytande byggnader med dem tillhörande egendom, hvilket allt i sådan händelse till min eller mina rättsinnehafvares ego öfvergår, skola till Thölö parkbolag eller staden, om den då innehar marken, utan lösen eller annan godtgöring öfverlåtas uppå följande vilkor:

1:o att anläggningen till dess af Thölöparkbolag medgifna omfång, utgörande i areal 14 Tunmland 2870 qv. alnar (den genomgående chausséen oberäknad) hvaraf 1 Tunmland 3350 qv. alnar vattenyta, enligt af Bolaget godkänd karta, såsom särskild possession för bedrifvande af värdshusrörelse bibehålles.

2:o att possessionen, derest marken till staden öfvergått, fritages från alla afgifter till staden, såväl för den upplåtna marken, som för bedrifvandet af värdshusrättigheten inom densamma, äfvensom för hus, byggnader och öfrig egendom, som vid tillträdet förefinnes, eller derefter tillkommit genom användande af inrättningens inkomster eller influtne bidrag till densammas förskönande.

3:o att, om marken af staden innehafves, förvaltningen af och tillsynen öfver anläggningen ombesörjes af stadsmyndigheterna med rättighet för mig eller någon af mine rättsinnehafvare att på anmälan derom hos Magistraten såsom consultant i förvaltningen delta.

4:o att rättigheten till värdshusrörelsens bedrifvande på ett eller flera år

utarrenderas och dervid företrädesvis afseende fästes å person, som lemnar säkra garantier för upprätthållande af inrättningens anseende hos allmänheten.

5:o att hus och byggnader, som städse till fulla värdet böra försäkras mot eldfara, i godt skick underhållas och att, i händelse dessa genom eld till större eller mindre del förstöras, brandförsäkringssättningen, jemte förefintliga tillgångar, om sådant blifver af nöden, användas till iståndsättande eller återuppbyggnad af hvad som gått förloradt.

6:o att inkomsterna användas till underhåll af förefintliga hus, byggnader och inrättningar samt deras försäkring mot brandskada, så ock af anläggningen i öfrigt, såsom vattenbasinens renhållning från sjögräs, promenadvägars och öppna platsers vidmakthållande i städadt skick samt planteringarne och gräsmattorna vid god växtlighet och parkmessig behandling. Uppstår ett öfverskott, sedan förenämnda behof blifvit tillgodosedda, bör detta afsättas eller användas till förskönandet af den inom Alppavillonens område belägna bergsplatån, Alpen benämnd, till anläggningarnes behöfliga utvidgning, äfvensom till åstadkommande af nya inrättningar af mindre omfång, såsom kägelbana, vattenkonst m. m. d., allt efter vederbörandes bestämmande för året.

7:o att förvaltaren i afseende å kontrollen öfver inflytande medel och deras användande, redovisning m. m. iakttagar de honom af vederbörande lemnade instruktioner.

8:o att det emellan Neptunbolaget och Thölö Parkbolag den 25 Februari 1873 uppgjorda kontrakt skall vara gällande i afseende å deri betingade ömsesidiga rättigheter och skyldigheter rörande vattenledningens sträckning genom ifrågavarande mark och kommunikationen med till densamma hörande vattenreservoar i närheten af Alp-pavillonens område.

När den högt belägna bergsplatå, å hvilken Alppavillonan anlades, dertill valdes, förutsågs, att dess ödsliga och sterila omgifningar måste omskapas, hvilket nära fullständigt äfven skett. Den å den upplåtta marken förefintliga bergshöjden Alpen utgör emellertid stället glanspunkt, dit en bekväm väg genom en skogbeväxt dälld redan är anlagd. Denna nu kala bergsplatå, som har under sig jernvägen, Thölö vik och parkanläggningens vackraste del, erbjuder derjemte fri utsigt, icke allenast öfver staden och mellanliggande trakter, utan öfver dessa, delvis hafvet och skärgården. Det är till förskönande af denna punkt genom lämpliga terrasseringsarbeten, uppförandet af en Belvedere samt inrättande af en Schweitzerlocal, man i min tanke oeftergiftigt bör sträfva.

Jag har här uttalat denna min åsigt icke allenast för det fall att Trädgårdsföreningen af en eller annan anledning icke komme till stånd och Staden derigenom snarligen trädde i disposition öfver Alp-pavillonan, utan äfven för att, i motsatt fall, fästa stadsmyndigheternas uppmärksamhet vid vigten af att i det allmännas intresse understödja utförandet af ofvannämnda plan till Alp-platåns

försköning såsom otvifvelaktigt betydligt höjande värdet af parkanläggningen, som då sannolikt öfvergått i stadens ego.

Min höga ålder och det lifliga intresse, med hvilket jag en lång följd af år, deltagit i befrämjandet af Thölö parks utveckling, må tjena mig till ursäkt att jag icke afbidande den tid, då parken öfvergår till stadens disposition och ersättnings frågan till bolagsmännen från stadens sida kontraktenligt skall afgöras, nu bestämmer för mig och mina rättsinnehafvare, att den andel i ersättningen, som tillfaller mig, skall användas såsom bidrag till bildande af en fond för förskönande af ofvannämnde Alp-platå, på sätt jag äfven antydt, under vilkor, att en fullständig af stadsmyndigheterna godkänd plan, jemte kostnadsförslag, uppgöres och utförandet anstår, till dess erforderliga medel dertill förefinnas, skolande anläggningen införlifvas med Alp-pavillonen och derefter disponeras af den, som för tillfället är innehafvare af nämnde pavillon och dess tilldelade område.

Helsingfors den 2 April 1874.

H. Borgström.

Bilaga III.

Till Kommittéerade för bildande af en Trädgårdsförening i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige genom beslut af den 29 Juni förlidet år till förmon för en Trädgårdsförening upplåtit erforderlig mark inom Thölö parks område samt derutöfver utlofvat åt Föreningen, sedan den kommit till stånd, ett årligt bidrag af 1,000 mark, har en väsentlig del af villkoren för dess bildande blifvit vunnen. Då emellertid Kejsrerliga Senaten icke ansett sig kunna bevilja ett så stort årligt anslag, att Föreningens verksamhet dermed varit betryggad, synes visserligen för ögonblicket Kommittéerades uppgift vara försvärad, kanske omöjliggjord.

Fast öfvertygad om gagneligheten af en sådan Förening för befrämjande af en vigtig del af landets kultur, är jag ock förvissad om att behovet deraf i sinom tid skall göra sig gällande samt att företagets gynnare och vänner icke skola låta det falla. Då mina år och krafter icke mer tillåta mig att medverka i kommittén, har jag i min mon sökt att bidraga till företaget genom några tillägg till mina gåfvoskrifter af den 27 Mars och den 2 April 1874, på sätt som närmare framgår ur

min öppna förklaring af denna dag, hvilken i original tillika med deri åberopade depositionsbevis torde af Kommitterade omhändertagas, hvarjemte jag anhåller att i det följande få framställa mina önsknings i detta afseende.

Såsom framgår af åberopade gåfvoskrifter samt af det för Trädgårdsföreningen uppgjorda program har Alppaviljongen blifvit anlagd ej blott för att begagna en naturskön terräng, utan ock för att genom inkomsterna å värdshusrörelsen tillförsäkra Trädgårdsföreningen ett årligt bidrag af 1,500 mark. Efter den vådeld, som förliden höst förstörde hufvudbyggnaden och den angränsande hallen, anser jag mig därför förpligtad att återuppföra densamma, men tror mig handla i allas intresse, då jag dervid vidtar följande förändringar.

Erfarenheten torde hafva visat att tiden ännu icke är inne för en värdshusrörelse året om på så långt afstånd från staden och då dertill kommer, att byggnadsmaterial och arbetslöner stå högt i pris, har det synts mig fördelaktigast att för det närvarande låta uppföra blott ett provisionelt sommarvärdshus bestående af kök, serveringsrum matsal och gästrum af stock, samt bufett och tvenne mindre rum och en större täckt veranda af lättare virke. Uppförandet af denna byggnad, hvartill den gamla gråstensgrunden, iståndsatt och till en del utvidgad, användes, ombesörjes af Herr Arkitekten Th. Decker efter räkning, och äro kostnaderna beräknade för grundens iståndsättande till 1,200 mark, samt för byggnaden till 10,558 mark, tillsammans 11,758 mark. Afdrages denna summa från behållningen i Alppaviljongens kassa, som enligt den af revisorerne Herrar Rådman E. Bergh och Doktor O. Donner granskade och godkända redovisningen vid 1875 års utgång utgjorde 17,062 mark 99 penni, deri inberäknad brandskadeersättning 16,494 mark 30 penni, så återstår ett belopp af 5,304 mark 99 penni, hvilka medel sålunda disponerats, att 4,053 mark 84 penni, insatta den 1 Januari 1876 hos Firman H. Borgström & Comp., skola förräntas efter 5 procents ränta på ränta för att motsvara mitt åtagande att i tioårs tid årligen erlagga 500 mark till Trädgårdsföreningens utgiftsbudget, medan återstoden 1,251 mark 15 penni, deponerade sagde dag å löpande räkning hos samma firma anslås till utbättrande af de skador anläggningarne lidit genom branden och till andra förekommande behof. Till sistnämnda ändamål må äfven de från förra året resterande hyresmedel, utgörande 238 mark 89 penni, som ännu beror på lagsökning, blifva använda till den del de utgå.

Då Alppaviljongen i enlighet med min gåfvoskrift och stadsfullmäktiges dermed öfverensstämmande beslut, skall öfverlätas åt Trädgårdsföreningen, derest den före 1881 års utgång kommer till stånd, vågar jag hoppas att, kommitterade, som undertiden representera den blifvande föreningen, skola, efter öfverenskommelse med stadsstyrelsen benäget åtaga sig att intill sagde tid förvalta och vårda Alppaviljongen samt upprätthålla värdshusrörelsen derstädes, i hvilket afseende ej mindre värdshusarrendet än ock ofvan nämnda till anläggningarnes iståndsättande anslagna belopp stå till kommitténs förfogande.

Skulle denna min önskan villfaras och anläggningen sålunda vidmagthållas

i parkmässigt skick, betviflar jag icke att med tiden, när äfven den öfriga delen af parken under stadens vård blifvit ordnad samt platser för villor blifvit upptagne såväl inom sjelfva parken, som å den vidsträckta terrängen utmed stranden af Tölövik åt Långabron till, en större rörlighet och liflighet skall uppkomma och Alppaviljongen blifva besökt af en vida talrikare publik än nu är fallet. Emotseende en sådan framtid har jag, såsom af mitt donationsbref framgår, anslagit ett kapital af 15,000 mark med ränta på ränta à 5 % för att af Trädgårdsföreningen, eller eventuelt af staden användas till uppförande af en fullständigare värdshusbyggnad, fullt motsvarande det nedbrunna värdshuset och hallen. För att dervid minska kostnaden, har den nu under uppförande provisionella byggnaden blifvit så inrättad att de delar, som äro uppförda af stock, kunna ingå i nybyggnaden, för hvilken jag låtit uppgöra en här bilagd projectritning. Om denna ritning vid Alppaviljongens definitiva utförande vidhålles, komme byggnaden äfven att utom ett ökad antal boningsrum med eldstad, innefatta en större salong, afsedd att tjena icke blott värdshusrörelsen, utan ock till blomster och fruktexpositioner, som af Trädgårdsföreningen kunna föranstaltas.

Denna ombyggnad torde likväl icke företagas innan fonden accumulerat sig derhän att byggnadskostnaden medelst densamma kan bestridas, samt för den nya värdshusbyggnaden derjemte kan påräknas en höjning i hyran motsvarande den deri sålunda nedlagda ökade kapitalränta, jemte brandförsäkring, remont etc:

Då Alppaviljongen, på sätt ofvan nämnts, blifvit i fullständigt skick uppförd, synes ock det årliga bidrag af 1,500 mark, som af dess revenue utlofvats Trädgårdsföreningen, böra vara säkertställt, men då jag anser mig förbunden att, såvidt jag förmår infria detta löfte redan från början af Föreningens verksamhet, så har jag ställt en fond af 12,000 mark hos firman H. Borgström & Comp. att genom räntan derå betäcka möjligen häri uppstående deficit, äfvensom af möjliga differenser under interimis förvaltningen och äfven sedermera, då hyran för värdshuset, som utgör lägenhetens i det närmaste enda inkomst, mer eller mindre af conjunctur förhållanden är beroende, hvarför jag anser förfallen ränta å sagde kapital städse böra vara disponibel att för Alppaviljongens behofver användas, så fram ej utvägar uppstå att genom kapitalets produktiva användande till ställets förskönande t. ex. genom anläggande af vattenkonster, som under sommarmånaderne viss tid på dagen spelade, åvägbringa en större dragningskraft på allmänheten och dymedelst en ökad freqvens af värdshuset och en högre hyresinkomst från det samma, som utjemnade förlusten af räntan på det i företaget nedlagda kapitalet.

Vidhållande min åsigt att i en Trädgårdsförnings omvårdnad Alppaviljongens terräng skall kunna utbildas till ett fulländadt helt med flera fängslande partier, har jag i mitt donationsbref antydt att äfven andra arbeten till lägenhetens underhåll och utvecklande, särdeles med begagnandet af Alpplatån sydost om värdshuset och de för dess förskönande särskildt anvisade samt än vidare tillflytande

medel, må ifråga komma, i den mon donationsmedlen genom räntor eller produktiv användning det tillåta.

I det jag sålunda sökt vid Alppaviljongen förbinda sådana förmoner, att derigenom åtminstone till någon del bildandet af en Trädgårdsförening underlättas, innesluter jag lägenheten med byggnader och inventarier i kommitterades vård och omtanke och torde kommitterade icke undandraga sig att för sin förvaltning aflägga redovisning till Trädgårdsföreningen, eller eventuellt till stadsstyrelsen. Under denna förutsättning tar jag mig friheten härhos öfverlemna:

1:mo Gåfvoskrifterna af de 27 Mars och den 2 April 1874 samt donationsbrevet af denna dag;

2:do Qvitteradt reversal öfver följande af mig hos Firman G. Borgström & Comp. för Trädgårdsföreningens räkning deponerade och uti näst återopade donationsskrift omförmälda penningebelopp, nemligen:

- a) 15,000 mark, eller den för värdshusets framtida ombyggnad anslagna fond
- b) 12,000 mark, med hufvudsyfte att betrygga utlofvadt bidrag af 1,500 mark årligen till Trädgårdsföreningens utgifts budget från Alppaviljongens inkomster.
- c) 4,053 mark 84 penni, såsom garanti för det af mig i 10 års tid utlofvade årliga bidrag af 500 mark till Trädgårdsföreningens utgifts budget;
- d) 1,498 mark 75 penni, utgörande den vid Thölöparksbolags upplösning befintliga och mig på grund af prioritets aktie-rätt af bolaget tillerkända kassa behållning, att användas i öfverensstämmelse med innehållet uti min gåfvoskrift af den 2 April 1874 samt
- e) 10,000 mark, såsom reservfond till fyllandet af den brist, som vid utförandet af Trädgårdsföreningens härjemte äfven närslutne program tilläfvventyrs kan uppstå;

3:tio. Affattad karta öfver den mark, som till Alppaviljongen blifvit anslagen, utgörande 14 tunnland 2,870 qvadrat alnar, den genomgående chausséen oberäknad.

4:o. Ritning och kostnadsförslag till det under byggnad varande provisoriska värdshuset, uppgående till Fmk 10,558, förutom iståndsättande af stenfoten, som beräknad för en utvidgad nybyggnad antages kosta Fmk 1,200;

5:o. Förteckning öfver öfriga å lägenheten befintliga hus;

6:o Förteckning öfver lägenheten åtföljande inventarier;

7:o Projectritning till värdshusets ombyggande och utvidgande.

Skulle Trädgårdsföreningen emot förmodan icke komma till stånd före 1881 års utgång, torde kommittén, jemte det saken anmäles hos Magistraten, till Stadsstyrelsen öfverlemna ej mindre lägenheten Alppaviljongen i det skick den då förefinnes med derå uppförde byggnader och inventarier samt brandförsäkringshandlingar, än ock redovisning öfver förvaltningen jemte möjligen inestående medel, äfvensom ofvannämnde depositionsbevis, hvarefter det ankommer å stadens myndigheter att afgöra huruvida terrängen må bibehållas som en skild lägenhet och förvaltas jemte dertill anslagna medel i enlighet med bestämmelserna i min gåfvoskrift af den 2 April 1874 och af denna dag, eller om dermed annorlunda komme

att förfaras såsom ock i sagde skrifter finnes förutsedt; och är det min förhoppning att såväl för den vård som af kommitterade egnats Alppaviljongen och för de medel jag anslagit till stället framtida förskönande det då skall befinnas öfverensstämmande med allmänhetens intresse att lägenheten utvecklas i den föreskrifna riktningen, i hvilken händelse möjligheten qvarstår af en framtida öfvergång till en sig bildande Trädgårdsförening, då staden, som af Alppaviljongen icke har pekuniär fördel, säkert skall finnas beredd till ett så beskaffadt öfverlåtande, som kommunens allmänna intresse derigenom i hög grad befrämjades. Helsingfors den 8 April 1876.

H. Borgström.

(Sigill).

Bilaga IV.

Donationsbref.

Efter det jag genom tvenne särskilda skrivelser, den ena af den 27 Mars 1874, ställd till Herrar delegerade af komitén för bildande af en Trädgårdsförening i denna stad, och den andra, af den 2 derpåföljde April, till dåvarande Direktionen för det sedermera upplösta Thölöparkbolaget härstädes, förklarat mig under i skrivelserna närmare uppgifna vilkor och för däri omförmälde ändamål till Trädgårdsföreningen, derest den komme till stånd, samt i motsatt fall eller om den tilltänkta föreningen efter någon tids verksamhet af en eller annan orsak upphörde, eventuellt till Tölö parkbolag eller staden, såsom gifva öfverlåta de af mig å villan Alpen inom Thölö parks område uppförde, för värdshusrörelsen afsedda, byggnader, benämnda Alppaviljongen, jemte dertill hörande af mig då innehafda del af detta område, hafva de förutsättningar, hvarunder dessa dispositioner gjordes, blifvit rubbade, dels emedan det bidrag af statsmedel, som man då hoppades kunna för föreningens ändamål underdånigt utverka, genom Hans Kejsarliga Majestäts nådiga Resolution af den 28 Oktober 1875 utfallit till så nedsatt belopp, att Föreningens bildande derigenom blifvit för den närmaste framtiden omöjliggjord, dels ock genom den Alppaviljongen den 7 sistlidne September öfvergångna brand, som totalt ödelade hufvudbyggnaden och hallen invid densamma.

För att likväl fullgöra ett löfte, till hvars uppfyllande jag anser mig moraliskt föpliktad, samt derjemte, såvidt i min förmåga står, bidra till förverkligande af en plan, för hvilken jag länge arbetat och om hvars genomförande i framtiden jag aldrig skall misströsta om ock jag ej får detsamma upplefva, har jag beslutat att till omförmälde dispositioner foga följande tillägg jemte det jag härmedelst bekräftar deras innehåll i hvad detsamma genom tilläggen ej förändrats.

§ 1.

Under förutsättning att den tilltänkta Trädgårdsföreningen inom utgången af år 1881 bildats och trädt i besittning af det genom Magistratens här i staden, i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges beslut, den 21 Augusti 1875 gifna utslag åt en sådan förening upplåtna område af Thölö park, öfverlämnar och donerar jag genom denna min öppna förklaring för de med en Trädgårdsförening åsyftade ändamål, och att af den blifvande föreningen, så länge den i öfverensstämmelse med nu uppgjord plan fortfar med sin verksamhet, öfvertagas och förvaltas:

Mom. 1. Den å villan Alpen under uppförande efter en förändrad plan, hvarom en särskild skrifvelse af denna dag lemna närmare upplysning, varande världshusbyggnad, benämnd Alppaviljongen, jemte dertill hörande bibyggnader och inventarier samt anläggningar, under de vilkor i afseende å brandförsäkring, vård och underhåll, som min skrifvelse af den 27 Mars 1874 derom innehåller; dock att brandförsäkringspremierna fortfarande på sätt hittills skett utgå ur Alppaviljongens inkomster;

Mom. 2. Ett penningekapital af *femtontusen (15,000) mark* finskt mynt, hvilket jag den 1 sistlidne Januari insatt hos firman H. Borgström & Comp. härstädes, som eger detsamma förvalta intill den 1 Januari 1882, då det med ränta på ränta efter fem procent om året af Trädgårdsföreningen omhändertages, men om denna förening då icke blifvit bildad, åt Helsingfors stad öfverlemnas.

Detta kapitals bestämmelse är att användas för en förutsedd utvidgning och delvis ombyggnad af världshuset Alppaviljongen, med ledning af en allaredan uppgjord och i nyss återopade skrifvelse omnämnd plan, då förändrade förhållanden och liffligare rörelse göra en sådan ombyggnad önskvärd eller nödvändig och fondens tillgångar dertill förslå. Skulle, före fondens begagnande för sitt bestämda ändamål, inträffade ogynsamma förhållanden för Alppaviljongen nödvändiggöra användandet af större eller mindre del af räntan på detta kapital, skall sådant kunna ske om Stadsmyndigheterna dertill bifalla; dock att det sålunda förskjutna, så fort ske kan, till fonden med ränta återgäldas.

Mom. 3. En penningesumma af *tolftusen (12,000) mark* finskt mynt, likaledes den 1 Januari detta år insatt hos firman H. Borgström & Comp. för att af firman med ränta på ränta efter fem procent om året fruktbargöras, och den 1 Januari 1882 eller tidigare, ifall Trädgårdsföreningen derförinnan trädt i verksamhet, af densamma öfvertagas, men, om denna vid förenämnda tid icke kommit till stånd, åt Helsingfors stad öfverlemnas; och är hufvudsyttet med denna donation, att sålänge hyran från världshuset icke betäcker utgifterna, inclusive de 1,500 fnk, som blifvit tillförsäkrade Trädgårdsföreningens årliga utgifts-budget, upplupne räntan å dessa tolftusen mark må användas till det för året möjligen bristande; öfverlemnande jag dock till Trädgårdsföreningen, att, om den finner skäl dertill, af detta kapital nedlägga större eller mindre belopp i sådana inrättningar och företag inom Alppaviljongens område, som

äro öfverensstämmande med anläggningens allmänna syfte- och ändamål, hvarvid iakttagas bör att det sålunda fästade kapitalet äfven i ekonomiskt afseende, medelst förhöjning af hyresinkomsten från värds huset, göres fruktbärande.

Med den Trädgårdsföreningen i förestående måtto medgifna rätt må äfven den delegation eller interimsförvaltning, som borde komma att utses i och för främjandet af Föreningens syftemål intill 1881 års utgång, i händelse af behof, disponera öfver förfallna räntan å denna fond.

Från den tid, Trädgårdsföreningen tillträdte förvaltningen och öfvertagit underhållet af villan Alppaviljongens samtliga anläggningar, med undantag af stora körvägen genom villan, som tillhör staden eller Thölö park, samt af hus och byggnaders underhåll och brandförsäkring, äfvensom afgiften till staden för värds husrättigheterna, hvilket allt främst utgår från villans inkomster, skall Föreningen vara berättigad att, såsom ofvan nämndt är, jemväl utbekomma det årliga bidrag af 1,500 mark från Alppaviljongens inkomster i den mån de dertill förslå.

Om genom dessa tvenne donationers förräntande eller medelst några inkomstgifvande anläggningar eller arrangementer å bergshöjden Alpen förr eller sednare skulle uppstå någon härutöfver disponibel vinst, må denne af Trädgårdsföreningen i första rummet reserveras till bestridande af tidtals återkommande drygare utgifter för anläggningens parkmässiga vidmakthållande, såsom ombyggnad af slussen vid jernvägen eller delar deraf, terassen vid värds huset och barierers remontering, vägars ombyggnad och mera dylikt, samt i andra rummet till upphjelpande af terrängen bakom värds huset och ledande af en stig till bergshöjden invid detsamma samt för nya vägars anläggande till vattenledningens reservoar och till Alpplatån å den S. O. om värds huset befintliga skogsbeväxta bergsmark, hvarefter Trädgårdsföreningen, under iakttagande af de vilkor och föreskrifter för villan Alppaviljongens öfverlåtande, som Magistratens protokoll af den 21 Augusti 1875 innehåller, må för andra behof fritt disponera om det öfverskott, som, efter uppgjord och af utsedda revisorer granskad årsräkning pröfvas, i öfverensstämmelse med gällande föreskrifter och utan mehn för värds husaffärens bedrivande, kan förefinnas. Arvodet för året åt den person, som i föreskrifven ordning upprättar årsräkningen öfver förvaltningen af villan Alppaviljongens donationer, hus och byggnader samt inventarier, utgår från villans inkomster och intages i årsräkningen.

Mom. 4. Vidare ett penningebelopp af *fyratusen femtiotre (4,053) mark 84 penni*, äfven den 1 Januari 1876 till förvaltning insatta hos firman H. Borgström & Comp., hvilken summa med löpande fem procents ränta på ränta jemt motsvarar det belopp, som erfordras för uppfyllandet af mitt åtagande att årligen i 10 års tid till den beräknade årsutgiftsbudgeten för Trädgårdsföreningen erlægga 500 mark, skoland dessa penningar följaktligen icke för annat ändamål användas.

Mom. 5. Sedan Thölöparkbolag tillerkänt mig ej mindre förmons rätt till bolagets behållning vid dess upplösning, bestående, enligt granskad likvid den 31 December 1875, af *fmk ettusen fyrahundra nittioåtta (1,498) 75 penni*, än hus och

byggnader m. m., af staden värderade till *ettusen niohundra fyratiofyra (1,944) fmk*, och dessa tillgångar samt hvad för oförsålda arbetsredskap eller på annat sätt för denna fond vidare kan inflyta, i enlighet med min förbemälte skrift af den 2 April 1874, skola användas till förskönande särskildt af Alpplatån, så komma dessa medel efterhand som de till mig ingå att på enahanda vilkor, som förbemälta donation, hos firman H. Borgström & Comp. insättas, för att vid 1881 års utgång, jemte upplupen ränta, till Trädgårdsföreningen eller staden utbetalas och användas likmätigt föreskrifterna i ännämnde skrift af den 2 April 1874.

Mom. 6. Vid förnyad granskning af de till Kejslerliga Senaten specificeradt ingifne kostnadsuppgifterne såväl å de för Trädgårdsföreningen nödiga byggnader, odlingsarbeten och anläggningar, beräknade till 50,000 mark, som ock af uppgiften å drifts- och underhållskostnader, upptagna till 11,198 mark årligen, har jag, med anledning af sedan dess inträdda värdeförändringar, funnit ett tillskott vara nödvändigt för att åstadkomma det med Trädgårdsföreningens tillvägabringande beräknade resultat, och har jag derföre, för den händelse att Föreningen blefve bildad samt under förutsättning att ej mindre sistnämnde 50,000 mark kunna åstadkommas genom bidrag i en eller annan form af enskilda för saken livvade personer, än ock att det från statsmedel och Helsingfors stad gemensamt påräknade årsbidraget af 9,000 mark till underhållskostnaders bestridande äfven utfaller, för min del velat yttermera betrygga företaget genom en reservfond af *tiotusen (10,000) mark* finskt mynt, äfvenledes insatt hos firman H. Borgström & Comp., att i mån af behofvet användas till fyllande af de brister, som vid utförandet af ofvannämnda, härjämte bilagda program kunna uppstå. Är Trädgårdsföreningen icke, såsom ofvan antages, kommen till stånd före 1881 års utgång, öfverlemnas dessa 10,000 mark, hvarå någon ränta ej ifrågakommer, till Helsingfors stad.

§ 2.

Skulle planen att på nu föreliggande grunder bilda en Trädgårdsförening icke före 1881 års utgång kunna genomföras, så öfvergår eganderätten till villan Alpen med byggnader, inventarier m. m. jemte det i § 1 mom. 2 omförmälda penningkapital, 15,000 mark, till Helsingfors stad utan någon lösen eller godtgörelse, derest nemligen staden vill denna egendom under de i ofta berörde skrifvelse af den 2 April 1874 framställda vilkor och förbehåll öfvertaga, samt de donerade medlen och det kontanta öfverskott, som vid aflevereringen kan hos interimsförvaltningen förefinnas, i antydt syfte begagna, äfvensom de derefter från villan Alppaviljongen utfallande inkomster på föreskrifvet sätt till villans förskönande uteslutande använda, beroende det då på Stadsmyndigheterna att, med fästadt afseende å föreskrifterna i detta mitt donationsbref och detsamma åtföljande skrift, afgöra när den i § 1 mom. 2 omnämnda utvidgning eller ombyggnad af världshuset skall företagas.

I ofvanberörde fall öfverlåtes till staden jemväl af det i § 1 mom. 3 omnämnda penningekapital två tredjedelar eller åttatusen (8,000) mark, under vilkor att de användas till sådana anordningar, som, jemte fördelen att kunna utöfva en dragningskraft på publiken, äfven bereda ökad hyresinkomst från värdshuset, motsvarande ungefär räntan å det deri fästade kapitalet, exempelvis vattenkonster, som under vissa tider hållas i gång. Återstoden fyratusen (4,000) mark jemte å kapitalet i sin helhet då odisponerad ränta, äfvensom i § 1 mom. 4 omförmälde donation 4,053 mark 84 penni med den derå upplupna räntan jemte i § 1 mom. 6 donerade 10,000 mark utan ränta, öfverlemnas till staden att sammanslås till en enda fond, som göres räntebärande intill dess en Trädgårdsförening kan på lika säkra och af stadens myndigheter godkända grunder, som de nu ifrågakända, tillvägbringas med anläggningar företrädesvis i Thölö park. Till sålunda bildad förening må då, i händelse staden till densamma utan ersättning jemte nödig mark afträder sin rätt till villan Alppaviljongen, enligt donationens ursprungliga syfte öfverlemnas sagda fond och samtliga nu donerade medel eller de byggnader och anläggningar, som dermed åstadkommits, ifall medlen äro använda på sätt i det föregående finnes bestämdt.

§ 3.

Men om så hända skulle att hvarken en Trädgårdsförening kunde inom ofta sagda tid åstadkommas och ej heller staden ville af min donation sig begagna, utan önskade inträda i fritt förfogande öfver det till villan Alppaviljongen hörande område, så förklarar jag min vilja vara, att den summa, som i lösen för Alppaviljongens byggnader m. m. kan erhållas, sammanslås med änberörda donations-summor: 15,000, 12,000, 10,000 och 4,053 mark 84 penni samt de för Alplatåns förskönande inlutna och än vidare inflytande medel, hvilka likaledes komma att hos firman H. Borgström & Comp. mot ränta å fem procent deponeras, jemte å dessa donationer då upplupna, räntemedel och öfriga tillgångar, samt att deraf bildas en grundfond för en framtida Trädgårdsförening i Helsingfors. Förvaltningen af denna fond vågar jag hoppas att staden icke skall undandraga sig öfvertaga, enär det här gäller en sak af obestridlig vigt och allmänt intresse för kommunen. Denna fond må dock ej för ändamålet användas innan tillernad Förenings syfte, organisation, plan och öfriga materiella tillgångar blifvit af stadsmyndigheterna undersökte, pröfvade och godkände. Och vågar jag ännu till slut uttala den förhoppning och tillförsigt att det dock blefve i Thölö park som en sådan framtida förening komme att få sig plats anvisad och att så mycket som möjligt af min här ofvan antydda plan dervid måtte kunna upptagas. Helsingfors den 8 April 1876.

H. Borgström.
(Sigill).

Att Herr Kommerserådet Henrik Borgström för oss förklarar förestående med Herr Kommerserådets sigill genomdragna och af honom egenhändigt i vår närvaro undertertecknade skrift utgöra en af Kommerserådet till förmon för en allmän Trädgårdsförening i Helsingfors gjord disposition af särskilda uti skriften omförmälda penningebelopp och öfriga förmoner, sådant intygas af undertertecknade derföre tillkallade och samtidigt närvarande.

Helsingfors, den 8 April 1876.

A. Boehm.
Kamrerare i Hypoteksföreningen.

K. F. Wasenius.
Handelskontorist.

Bilaga V.

Kostnadsberäkning för anläggning af en reservträdgård å Finska Trädgårdsföreningens område i Djurgården.

Ett växthus	<i>Fmf.</i>	26,000: —
Kaster	„	25,000: —
	<i>Fmf.</i>	<u>51,000: —</u>
Härifrån afgår dock för materialier, som kunna användas från de förut å platsen befintliga växthusen	<i>Fmf.</i>	12,700: —
	<i>Fmf.</i>	<u>38,300: —</u>
Bärgsprängning och terrasseringsarbete	<i>Fmf.</i>	5,232: —
Bostäderna befinna sig i ett dåligt skick och tarfvar för deras istandsättande	„	13,000: —
Flyttning af ett uthus	„	1,500: —
Uppbrytning af 20,000 m ² stenbunden mark	„	12,000: —
Planering af körvägar gångar och sandplaner 9,414 m ² å 61 p:ni	„	5,742: —
Ett enkelt trästaket omkring reservträdgården jämte plantering af en hagtornshäck	„	3,400: —
	<i>Fmf.</i>	<u>79,174: —</u>
	Transport	<i>Fmf.</i>

	Transport.	<i>Smk</i>	79,174: —
En ny byggnad för svanor och ankor		”	6,000: —
Vattenledning		”	5,000: —
För beredning jämte dränering af tre hektar jord	<i>Smk</i>	3,000: —,	
inhägnad 2,160: —		”	5,160: —
	<u>Summa</u>	<u><i>Smk</i></u>	<u>95,334: —</u>

Helsingfors den 14 September 1906.

S. Olsson.

Bilaga VI.

Kostnadsberäkning för diverse reponter å vinterträdgården i Djurgården.

Inköp af tvenne ångpannor	<i>Smk</i>	3,500: —
D:o „ 210 meter rör jämte föreningsdelar	”	2,400: —
Arbetsomkostnader	”	400: —
Förändringar af de nuvarande rörenas läge	”	325: —
Målning af vinterträdgården, såväl in som utvändigt	”	1,500: —
Uttagning, rengöring samt insättning af glasytorna	”	1,000: —
Dränering samt ny jord för vinterträdgården	”	375: —
Pannrummets renovering	”	430: —
	<u>Summa</u>	<u><i>Smk</i></u>
		<u>9,930: —</u>

Helsingfors den 12 September 1906.

S. Olsson.

Bilaga VII.

Kostnadsberäkning för anläggning af en reservträdgård å villalotten Savila i Djurgården.

Ett växthuskomplex	<i>Sm.</i>	50,000:—
Kaster	"	25,000:—
Tvånne boningshus	"	30,000:—
Uthus	"	5,000:—
Ett hus för svanor och ankor	"	6,000:—
För beredning och dränering af omkring fem hektar jord	"	5,000:—
Planering af körvägar, gångar och sandplaner	"	8,525:—
Vattenledning	"	7,000:—
Ett enkelt trästaket jämte plantering af en hagtornshäck	"	3,600:—
Terrasserings och bärgsprängningsarbeten	"	6,500:—
	<u>Summa <i>Sm.</i></u>	<u>146,625:—</u>

Helsingfors den 14 September 1906.

S. Olsson.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1906

---

*Utskottsbetänkande i fråga om åtgärder för undanröd-
jande af missförhållanden vid den privata arbetsförmedlingen
samt om förlikning och skiljedom i arbetstvister.*

Sedan bestyrelsen för Helsingfors stads kommunala arbetsförmedlingsbyrå i skrifvelse af den 19 maj 1904 hos nämnden för arbetareangelägenheter framhållit nödvändigheten af åtgärder för undanrödning af särskilda missförhållanden i de privata arbetsförmedlingsbyråernas verksamhet, samt efter det utlåtande i ämnet inhemtats af härvarande arbetareorganisationer, tillsattes af sagda nämnd för frågans behandling en särskild komité, bestående af jurisutriusquekandidaten Leo Ehrnrooth såsom ordförande samt fröken Alma Hjelt, läraren A. H. Karvonen, redaktören Eedvard Walpas och timmermannen G. A. Wistbacka såsom ledamöter. Denna komité afgaf den 23 mars 1905 ett utförligt betänkande, åtföljdt af en reservation.

Vid föredragning af sagda betänkande beslöt nämnden för arbetareangelägenheter att genom afgående skrivelser uppmana arbetareorganisationerna på orten att söka verka derhän, att den kommunala och den af föreningar ledda arbetsförmedlingen måtte i möjligaste mån anlitas samt förefallande missbruk från privata arbetsförmedlingsanstalters sida hos behörig myndighet beifras. Härutöver erfordrades emellertid enligt nämndens tanke jemväl ett ingripande af lagstiftningen. Ty de missförhållanden och missbruk, som vidlådde den yrkesmessigt bedrifna arbetsförmedlingen i hufvudstaden, kunde icke fullt effektivt motarbetas med mindre ifrågavarande verksamhet blefve undantagen från de fria näringarna samt underkastad en närmare kontroll och reglementering från det allmännas sida.

På grund häraf har nämnden, i skrifvelse af den 5 maj 1905, med bifogande af berörda komitébetänkande på svenska och finska språken, hemställt, huruvida icke Stadsfullmäktige ville till Senaten ingå med ansökning om ej mindre utarbetande, enligt de i komitébetänkandet angifna grunder, af förslag till förordning angående privat arbetsförmedling än äfven utverkande af landtdagsproposition rörande sådan ändring i ständerlag, som för utfärdandet af den administrativa förordningen erfordras.

Vid sammanträde den 23 maj 1905 hafva Stadsfullmäktige till ett utskott, bestående af undertecknade och herr E. Castrén, öfverlemnadt att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Omordade komitébetänkande, hvars tryckning och öfversättning till det andra inhemska språket bekostats med ett hos Stadsfullmäktige utverkadt anslag, har tidigare utdelats bland Fullmäktige. I betänkandet meddelas redogörelse för det sätt, hvarpå platsförmedlingen i Helsingfors bedrifves, samt för lagstiftningen i ämnet uti olika länder, hvarefter omnämnas de åtgärder, som i ämnet förordats af härvarande arbetareorganisationer. Betänkandet utmynnar i hufvudsak uti följande yttrande och förslag:

Komitén har ansett sig icke kunna biträda de önskningsmål, som från de organiserade arbetarenes sida framstälts angående de privata arbetsförmedlingsbyråernas fullständiga och omedelbara indragande, hvartill förebild kan sökas i den nyaste franska lagstiftningen i ämnet.

En oundgänglig förutsättning för en sådan åtgärd vore enligt komiténs förmenande att den af kommuner eller föreningar ledda platsförmedlingen uppnått en sådan betydenhet att den kunde fullt tillgodose hela det förefintliga behovet af förmedlingsverksamhet på ifrågavarande gebit. Ehuru den kommunala arbetsförmedlingen hos oss syntes gå en snabb utveckling till mötes och jemväl de af föreningar ledda byråerna begynt bereda den yrkesmessigt bedrifna förmedlingsrörelsen en konkurrens, hvars betydelse icke finge underskattas, saknades likväl enligt komiténs åsigt ännu hos oss den angifna förutsättningen, och ovisst vore, om och när den kunde fyllas.

Jemte det komiténs ansett det vara af en synnerlig betydelse för förhållandenas sunda utveckling, att den kommunala arbetsförmedlingen och föreningsverksamheten på förevarande område skulle i ökad mån upptaga konkurrensen med de privata byråerna, har komiténs förty hållit före att lagstiftningen angående platsförmedlingsbyråerna hos oss borde länkas i den riktning, som utomlands representerades icke af den franska, utan af de öfriga lagarna i ämnet (koncessionssystem och reglementering). Komiténs har emellertid icke ansett det höra till sin uppgift att på basen af den gifna utredningen söka utarbete ett fullständigt förslag till förordning i ämnet. Dock har komiténs, enligt hvars åsigt några tvifvelsmål icke kunde hysas om behovet af restriktiva lagbestämningar, velat i största korthet lemna några antydningar om de grundsatser, på hvilka den nödiga vordna lagstiftningen borde byggas. Beträffande enskildheterna hänvisar komiténs i tillämpliga delar till dess öfversigt öfver lagstiftningen i utlandet.

Idkande af platsförmedlingsrörelse såsom näring borde göras beroende af särskildt dertill utverkadt tillstånd. Sådant tillstånd finge beviljas endast i fall

den sökande förutom god frejd vore i besittning af sådana personliga kvalifikationer, som garanterade en ordentlig och hederlig ledning af rörelsen. Kautionsborde af den sökande ställas såsom säkerhet för ingångna förpligtelsers punktliga uppfyllande. Afsåge rörelsen äfven förmedling af platser utom landet, kräfdes, förutom speciella restriktioner, en större kautionssumma än i vanliga fall. Inskriftsavgiftens storlek borde, såvida sådan afgifts uppbärande öfverhufvud kunde medgifvas, i likhet med förmedlingsavgiftens högsta tillåtna belopp i förordningen angifvas, emedan i motsatt fall, enligt hvad erfarenheterna från Tyskland vidhandengåfve, lagstiftningens syftemål i väsentlig mån illuderades. De gällande tarifferna borde i kontorslokalerna anslås. Vidare borde i förordningen ingå stränga bestämmingar till skydd emot icke sanningsenliga tillkännagifvanden från kontorens sida. Äfvenledes borde fordras en noggrann bokföring med skilda förteckningar öfver platssökande och arbetsgifvare, ur hvilka förteckningar, förutom personliga data angående resp. klienter, äfven framginge anmälningens resultat och de uppburna afgifternas belopp. Ett uttryckligt förbud emot obehörig retention af inlemnade betyg och andra dokument, vid hvilkas aflemnande qvitto alltid borde utställas, borde i förordningen inflyta. Öfverträdelse af dessa bestämmingar borde kunna medföra koncessionens förlust samt härutöfver bestraffas med böter, vid iteration eller i svårare fall med fängelse.

Utomlands vore kontrollen öfver lagens efterlefnad allmänt öfverlemnad åt vederbörande polismyndighet. Med afseende å polisens organisation och sammansättning vid den tid, betänkandet afgafs, ansåg sig komitén icke kunna förorda ett dylikt tillvägagående. Komitén hade därför enats om uttalandet af nödvändigheten att kontrollen skulle i en eller annan form ombetros kommunen. Den kontrollerande myndigheten borde tillerkännas rätt att när som helst inspektera kontorslokalen och granska bokföringen.

I sammanhang dermed har komitén äfven velat hafva framhållet, huru som genom den förordade kontrollen ett nytt och icke obetydande material kunde vinnas för arbetslöshetsstatistiken, hvilken sålunda blefve baserad på en bredare grundval än hvad härintills varit möjligt.

Med hänsyn dertill att frågan om ny näringslag i motionsform förelagts den vid tiden för betänkandets afgifvande sammanträdande landtdagen, förordade komitén närmast en framställning till det utskott, till hvilket motionen blefve remitterad, i syfte att idkandet af platsförmedlingsrörelse såsom yrke blefve i den nya näringslagen bland de koncessionerade näringarna upptaget. De närmare bestämmingarna i ämnet kunde sedan lämpligen, under iakttagande af de framhållna synpunkterna, utfärdas i formen af en administrativ förordning.

I en komitébetänkandet vidfogad reservation har komitéledamoten herr Walpas, som ansett det af komitén omfattade förslaget vara af endast temporär betydelse, anhållit att nämnden för arbetareangelägenheter ville vidtaga åtgärder derhän, att framdeles af vinstbegär bedrifna spekulationer i arbetsförmedling

skulle upphöra och det på kommunal arbetsförmedling grundade allmänna arbetsförmedlingssystemet, som åsyftade en förbättring af de arbetslösas ställning, uppmuntras samt jemsides härmed på sin höjd föreningars arbetsförmedlingsbyråer, som verkade för samma mål, tillåtas i mån af behof bispringa det ifrågasvarande systemet.

Sedan inom nämnden för arbetareangelägenheter fråga blifvit väckt om vidtagande af åtgärder för ett fredligt biläggande af arbetstvister och nämndens dåvarande sekreterare, numera senatorn K. J. Ståhlberg, inkommit med en framställning i ämnet, har denna framställning till tryck befordrats, på svenska språket såsom häfte 2 i band IV af Ekonomiska samfundets i Finland föredrag och förhandlingar samt på finska språket, med ett af Handtverks- och Fabriksföreningen i Helsingfors beviljad öfversättnings- och tryckningsbidrag af 450 mark, såsom N:o 23 af den utaf förlagsaktiebolaget Otava utgifna serien Yhteiskunnallisia kysymyksiä.

Vid slutlig behandling af ärendet beslöt nämnden att till Fullmäktige för Handtverks- och Fabriksföreningen i Helsingfors, till Finska Industridelegationens centralkomité äfvensom till yrkesinspektören samt arbetsgivare- och arbetareorganisationerna på orten aflåta skrivelser med uppmaning att söka befrämja åstadkommandet af förlikning och skiljedom i arbetstvister. Med hänsyn dertill att jemväl Helsingfors stadskommun, särskildt i afseende å fattigvården och kommunala undsättningsåtgärder, hade ett betydande intresse af att tilläfventyrs uppkommande arbetstvister vunne en fredlig lösning, samt enär detta syftemål, enligt hvad erfarenheten från andra länder utvisat, i väsentlig mån kunde genom ändamålsenlig lagstiftning i ämnet befrämjas, har nämnden tillika i skrifvelse af den 5 maj 1905 hos Stadsfullmäktige hemställt, huruvida icke Fullmäktige ville, med biläggande af den på nämndens föranstaltande åvägabragta utredningen i ämnet, till Senaten ingå med ansökning om utverkande af landtdagsproposition, innehållande förslag till stadganden angående förlikning och skiljedom i arbetstvister, såvidt möjligt i sammanhang med förslag till ny näringslag.

Äfven detta ärende har af Stadsfullmäktige vid sammanträde den 23 maj 1905 öfverlemnats till utskottets behandling.

Vid behandling af nämndens för arbetareangelägenheter föreliggande förslag har utskottet funnit dessa förslag synnerligt beaktansvärda, men tillika att desamma beröra frågor, som till sin beskaffenhet icke äro kommunala, utan angå förhållandena i landet och dess industri öfverhufvud. Nämndens förslag får därför gran-

skas och bedömas icke ur synpunkten af någon enskild kommuns intressen, utan med beaktande af arbetareförhållandena i landet i gemen. Af sådan anledning har utskottet hållit före att Stadsfullmäktige icke ega anledning att ingå i granskning af enskildheterna i nämndens förslag, utan får utskottet vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville, bifogande nämndens för arbetareangelägenheter ifrågavarande framställningar, hos Kejsrerliga Senaten hemställa att Senaten måtte med anledning af dem vidtaga de åtgärder, till hvilka Senaten finner den i ärendet införskaffade utredningen föranleda.

Slutligen får utskottet anmäla att ledamoten i utskottet, herr Castrén, at sjukdom varit hindrad att taga del i behandlingen af ärendet.

Helsingfors i september 1906.

Leon. v. Pfaler.

Adolf Engström.

W. A. Lavonius.

Emil Perttilä.

Utskottsbetänkande med anledning af en hos Stadsfullmäktige väckt motion derom att handlingar, som till Fullmäktige i tryck utdelas, framdeles borde utkomma på begge de inhemska språken.

Vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 7 sistlidne maj inlemnade herr Alkunen en motion, hvori anhålles att Fullmäktige ville besluta att alla handlingar, förslag och betänkanden, som tryckta utdelas till Fullmäktige, framdeles skulle tryckas både på finska och svenska språken.

Vid sammanträde den 14 derpåföljande juni öfverlemnades ärendet till ett utskott, bestående af herrar Norrmén, Alkunen, Walldén och Heimbürger, med uppdrag att till Fullmäktige inkomma med betänkande i saken.

Ifrågavarande motion är af följande lydelse:

Helsingin kaupungin Valtuusmiehille.

Kun allekirjoittaneella talvella 1904, yhdessä herrojen E. F. Pettersson'in ja W. Wallin'in kanssa, oli kunnia tehdä esitys Helsingin kaupungin Valtuusmiehille siitä, että Suomen kieltä käytettäisiin rinnan Ruotsin kielen kanssa, ei esitys sillä kertaa aiheuttanut muuta toimenpidettä Valtuusmiesten puolelta kuin että ne esitykset, joista äänestetään nimihuudolla, päätettiin esittää myöskin Suomen kielellä.

Aikoessani nyt tehdä samansuuntaisen esityksen, en tee sitä siinä mielessä että pienimmäskään määrässä tahtoisin virittää kieliriitaa. Päinvastoin tahtoisin tämän kautta poistaa niitä syitä, jotka oikeuttavat suomenkielisiä kansalaisia valittamaan sitä, että heidän kielensä on syrjäytetyssä asemassa tämän kaupungin kunnallisessa elämässä. En myöskään ole katsonut sen seikan estävän itseäni tekemästä tätä esitystä, että tästä samasta asiasta ainoastaan kolmatta vuotta takaperin päätös tehtiin. Minä olen katsonut tapausten tällä ajalla muuttaneen niin paljon mielipiteitä että rohkenen tämän esitykseni uudistaa.

Se sorto, jonka alla kansamme silloin eli, oli keskittänyt kaiken toiminnan

oikeuksiemme perustuslailliseen puolustamiseen. Pikkuharrastuksille ei silloin voitu suoda sijaa, vaan katsottiin niiden täytyvän odottaa. Mutta kun suurlakko, keväisen hyökylaineen lailla, murskasi kahleet ja antoi vapaampien tuulahdusten puhaltaa, silloin oli aika ottaa pikkuharrastuksetkin kätköistään esille päivän valoon. Täydellä todella alettiinkin siis heti poistamaan niitä syitä, jotka jo liiankin kauvan olivat olleet kansamme kompastuskivinä synnyttämässä riitaa ja eripuraisuutta sen keskuuteen. Että harrastusta todellakin oli olemassa, siitä on meillä todistuksena suomenkielen aseman järjestäminen Suomen Senaatissa.

Kun voimassa olevan kunnallisasetuksen mukaan suodaan kullekin kunnalle vapaasti oikeus, mieltänsä myöden, määrätä viralliseksi kieleksensä joko suomi taikka ruotsi, ei siinä kohden siis pitäisi periaatteessa olla mitään syytä valittamiseen. Mutta käytännössä tämä asia muuttuu toiseksi heti, jos tänlaisissa kaksikielisissä kunnissa, kun esim. Helsingin kaupunki on, toista taikka toista kieltä virallisessa elämässä enemmän käytetään. Minä kyllä myönnän että täällä on oikeus lausua ajatuksensa jommallakummalla kielellä, ja että pöytäkirja pidetään rinnakkain kahdella kielellä, samoin diariot ja esityslistat. Mutta kun niin tärkeät tekiät kunnallisessa elämässä kun valiokuntain mietinnöt tulevat melkein yksinomaan ruotsinkielisinä, on tämä seikka omansa synnyttämään mielipahaa ja laimentamaan kunnallisten asiain harrastusta kunnan toiskielisen väestön keskuudessa. Ja kuitenkin sekä kunnan että koko maan etu vaatisi, että pääkaupungin asukkaat mahdollisimman suuressa määrässä harrastaisivat kunnallistenkin asiain hoitoa ja kehitystä. Esimerkkinä mainitsen vain, että on ollut varsin vaikea löytää valtuustoon sopivaa edustajaa suomea puhuvalle työväelle sentähden, että löytyy niin vähän sopivia henkilöitä, jotka omin voimin kykenisivät saamaan selvää ruotsinkielisten asiakirjain sisällöstä.

Ettei minua väärin ymmärrettäisi, pyydän heti huomauttaa, että tarkoitukseni ei ole saattaa täällä käytäntöön mitään täydellistä käännösjärjestelmää kaikkine hankaluuksineen ja viivytyksineen. Esitykseni supistuu siihen, että ainoastaan kaikki ne esitykset ja mietinnöt, mitä Valtuusmiehille painettuina jaetaan, painettaisiin myöskin suomenkielellä.

On kyllä totta, että tästä tulisi olemaan joku määrä kuluja ja ehkäpä vähän viivytystäkin muutamien mietinnöiden valmistamisessa. Nuo seikat kuitenkin eivät mielestäni saisi olla estämässä uudistuksen toimeenpanoa, joka toiselta puolen synnyttäisi suurta tyydytystä suuressa osassa kunnan asukkaita, lisäksi kunnallisten asiain harrastusta ja suuressa määrässä helpottaisi muutamille valtuusmiehille mahdollisuutta syventyä kunnallisessa elämässä esiintyviin ilmiöihin.

Tämän kuun 12 p. valmistautuu Suomen kansa viettämään suuren valtiomiehemme J. W. Snellman'in sadatta syntymäpäivää. Voisivatkohon Helsingin kaupungin Valtuusmiehet tehdä mitään, mikä kauniimmalla tavalla vastaisi tuon suuren miehen muiston kunnioittamista, kuin juuri sen, että ne päättäisivät nostaa suomenkielen käytön tasa-arvoiseen asemaan ruotsinkielien rinnalle pääkaupungin kunnallisessa elämässä.

Ottaen kaiken tämän huomioon, pyydän minä siis kunnioittaen ehdottaa että Valtuusmiehet tahtoisivat päättää:

että kaikki ne asiakirjat, esitykset ja mietinnöt, mitkä valtuusmiehille painettuina jaetaan, painetaan tästä eteenpäin sekä Suomen että Ruotsin kielellä.

Helsingissä 7 p. Toukok. 1906.

J. H. Alkunen.

Med anledning af en år 1901 till Stadsfullmäktige inlemnad motion beslöto Fullmäktige den 27 maj 1902 att beträffande den kommunala förvaltningens officiella språk stadga som följer:

„Enhvar eger rätt att, liksom förut, inom eller inför alla kommunala myndigheter i tal och skrift begagna det inhemska språk, svenska eller finska, hvaraf han finner sig bäst betjent.

Vid Stadsfullmäktiges förhandlingar föres ordet och uppställas omröstningspropositionerna på det språk, svenska eller finska, ordföranden bestämmer. Fullmäktiges protokoll och utgående expeditioner äfvensom föredragningslistorna affattas på landets båda språk, svenska och finska, jemside och på spalt. Fullmäktiges diaries föras likaledes både på svenska och finska.

Drätselkammaren och öfriga kommunala nämnder liksom ock Fullmäktiges utskott och öfriga kommunala funktionärer bestämman sjelfva det språk, svenska eller finska, som bör användas i diaries och öfriga inneliggande handlingar, i betänkanden samt skriftvexlingen med Fullmäktige och öfriga verk och myndigheter. Till allmänheten utgående expeditioner affattas, för så vidt de utgöras af köpebref, hyres-, arrende-, entreprenadkontrakt eller andra handlingar af större och mera varaktig betydelse, eller då de kunna utfärdas på blankett, på hvardera språket på sätt om Fullmäktiges expeditioner ofvan sagts; vidkommande öfriga expeditioner till allmänheten tillämpas enahanda förfarande, derest icke vederbörande nämnd eller myndighet med nödig hänsyn till sakegares behof, eller uttalade önskan, pröfvar endast ett språk böra ifrågakomma.

Drätselkammarens berättelse öfver kommunalförvaltningen utgifves å begge språken.“

Vid sammanträde den 23 februari 1904 hafva Stadsfullmäktige, med anledning af en utaf herrar Alkunen, V. Wallin och F. E. Pettersson väckt motion, dessutom beslutit följande:

„Vid Stadsfullmäktiges förhandlingar föres ordet och uppställas omröstningspropositionerna på det språk, svenska eller finska, ordföranden bestämmer. *Dock bör proposition vid omröstning med namnupprop och vid annan omröstning, då sådant påyrkas, återgifvas äfven på det andra inhemska språket.* Fullmäktiges protokoll och utgående expeditioner äfvensom föredragningslistorna affattas på landets båda språk, svenska och finska, jämsides och på spalt. Fullmäktiges diaries föras likaledes på svenska och finska.“

Ofvan stående bestämmingar angående användningen af de båda inhemska språken uti det kommunala lifvet äro grundade på principen att kommunen i all officiel beröring med myndigheter eller enskilda framträder såsom tvåspråkig, medan deremot å stadens i kommunalförvaltningen deltagande medlemmar sjelfva ankommer att, inom hvarje myndighet och nämnd särskildt, genom majoritetsbeslut fastställa det språk, som skall användas i diaries och ineliggande handlingar, i betänkanden äfvensom i skriftvexlingen med Fullmäktige samt öfriga verk och myndigheter. Således: *utåt tvåspråkighet, inåt valfrihet.*

Denna anordning är en naturlig följd af den kommunala sjelfstyrelseprincipen, som otvifvelaktigt innebär att *skyldigheten* för kommunens medlemmar att utan godtgörelse uppoffra tid och arbete för handhafvandet af kommunens angelägenheter motsvaras af en *rättighet* för dem att härvid betjäna sig af det språk, som de bäst beherrska. Visserligen kan vid tillämpningen af denna grundsats inträffa att utlåtanden och framställningar äro affattade på ett språk, hvare en eller annan i kommunalförvaltningen deltagande person icke är fullt hemmastadd. Men, förutom att i en kommun sådan som Helsingfors, der de båda språken talas af ungefär lika stora grupper utaf befolkningen hvardera, måste kunna uppställas den fordran, att personer, som låta invälja sig i den kommunala representationen, böra åtminstone behjelpigt förstå både svenska och finska, kan några medlemmars bristande kunskap i det ena eller andra språket och derpå beroende oförmåga att fullt fatta innehållet i skriftliga eller tryckta utlåtanden eller muntligen afgifna yttranden icke uppväga de olägenheter, som skulle följa af ett obligatoriskt översättningssystem. Det bör nemligen ihågkommas att ett betydande antal ärenden, som ankomma å de kommunala myndigheternas handläggning, kräfver ett skyndsamt afgörande, i fall att det kommunala maskineriet skall funktionera klanderfritt. Och ur rättvisans synpunkt kan heller icke med skäl anmärkning göras emot den i Helsingfors etablerade ordningen, ty i sjelfva verket innefattar den en konsekvent tillämpning af satsen om de båda språkens likställighet. Det kan visserligen icke nekas att utlåtanden och framställningar, som härstädes afgifvas af den kommunala förvaltningens organ, för det mesta — dock ingalunda alltid — äro affattade på svenska; men beror sådant derpå att de vida vägnar flesta i den kommunala förvaltningen deltagande per-

sonerna hafva svenskan till modersmål, och hindrar systemet ingalunda att detta förhållande kan ändras så snart de finska talande medlemmarna inom stadsförvaltningen bilda pluraliteten.

Om än anledning således icke förekommer att bryta med det hittills följda systemet, kan man likväl vara ense derom att finskan mer än som hittills skett borde komma till användning inom kommunalförvaltningen. Särskildt synes önskligt att i frågor, som äro egnade att ådraga sig uppmärksamheten inom vidare kretsar utaf stadens befolkning, och framför allt i sådana, som närmare beröra arbetarebefolkningen, de inom stadsförvaltningen väckta förslagen samt införskaffad utredning blefve på begge de inhemska språken gjord tillgänglig för allmänheten. Detta önskningsmål kan åtminstone i någon mån tillgodoses direkte af Stadsfullmäktige, genom att dessa i hvarje fall, då handlingarna i ett dylikt ärende inkomma, vidtaga åtgärd om handlingarnas offentliggörande på hvardera språket, men fullständigare och med mindre tidsutdräkt ernås målet om kommunens embetsverk och Fullmäktiges utskott, redan vid det de afgifva sina betänkanden och förslag uti frågor, af ofvan antydd art tillse att handlingarna befordras till tryck på de båda inhemska språken.

Hvad särskildt Drätselkammaren vidkommer, borde önskningsmålet att framställningar och utredning i viktigare ärenden meddelas tvåspråkiga, kunna så mycket lättare förverkligas som, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 23 december 1903, sedan 1904 års ingång finnes vid Kammaren anställt ett kanslibiträde, som är aflönadt med 4,000 mark årligen och har till uppdrag att biträda Kammarens sekreterare och notarie vid expeditioner å finska språket.

För genomförandet af de åtgärder, dem utskottet enligt hvad ofvan framhållits skulle anse önskliga, synes det nödigt att det i stadens budget ingående anslaget till Stadsfullmäktiges expenser, för närvarande 5,000 mark, höjes till 10,000 mark. En sådan förhöjning synes vara så mycket mera påkallad som omordade anslag äfven eljes nästan hvarje år öfverskridits. Derjemte torde åt öfriga kommunala verk och myndigheter öfverlemnas att hos Fullmäktige göra framställning om den ökning i deras expensemedel, som kan för ändamålet behöfvas.

På anförda skäl får utskottet derfor föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att uppmana Drätselkammaren samt öfriga kommunala verk och myndigheter äfvensom de af Fullmäktige tillsatta särskilda utskotten att framdeles i alla viktigare ärenden samt i synnerhet uti sådana

frågor, som närmare beröra arbetarebefolkningen å orten, tillse att så vidt möjligt framställningar och betänkanden affattas å begge de inhemska språken; samt

att, för bestridande af häraf föranledda kostnader, upptaga Stadsfullmäktiges expensemedel i 1907 års budget med belopp af förslagsvis 10,000 mark samt åt vederbörande kommunala verk och myndigheter uppdraga att, i fall af behof, hos Fullmäktige göra framställning om den ökning i deras expensemedel, som kan för ändamålet erfordras;

men att låta det i motionen framställda förslaget i öfrigt förfalla.

Helsingfors, i oktober 1906.

Alfred Norrmén.

J. H. Alkunen.

E. W. Walldén.

W. F. Heimbürger.

---

*Handlingar, rörande Herr A. R. Frenckells motion
angående behovet af parker och promenadvägar i Helsing-
fors.*

HELSINGFORS STADS
TRÄDGÅRDSNÄMND

Den 1 November 1906.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 14.

Uti en till Herrar Stadsfullmäktige inlemnad motion har Herr A. R. Frenckell anført, att hufvudstadens behof af parker och promenader icke blifvit i tillräcklig grad tillgodosedt, i hvilket afseende motionären särskildt framhållit det skick, hvaruti vägar och planteringar i Djurgården befinna sig. Af detta område stode, enligt motionärens åsikt, mycket att göra, men så länge kommunikationen med staden förmedlades af tvänne illa hållna allmänna farvägar, blefve nyttan af parkens reglering föga kännbar. Vidare antyder motionären möjligheten af att snart sagdt rundtom hela staden åstadkomma en yttre ringlinie af strandpromenader; att å fälten i Tölö och på Gumtäckts område plats borde reserveras för framtida promenader; att sportintresset borde vederbörligen tillgodoses; samt att de uppstående förstäderna borde förenas med staden förmedelst tidsenliga och tilltalande kommunikationsleder. Motionen utmynnar i förslag därom, att Stadsfullmäktige måtte med det snaraste bringa till verkställighet projektet om Djurgårdens och närliggande områdens reglering äfvensom att en kommitté måtte tillsättas för att uppgöra plan och program för framtida parkanläggningar och promenadvägar samt stadens omgifningars utnyttjande i antydt afseende.

Vid sammanträde den 16 sistlidne Oktober hafva Stadsfullmäktige remitterat motionen till Trädgårdsnämndens yttrande, och får Trädgårdsnämnden till fullgörande häraf äran afgifva följande:

Med den ärade motionären är Trädgårdsnämnden gifvetvis fullt ense i fråga om betydelsen för ett stadssamhälle af att äga parker och promenader äfvensom därom, att hufvudstadens resurser i den vägen äro långt ifrån tillfredsställande. Detta har Nämnden upprepade gånger framhållit, bl. a. med utförlig motivering i betänkandet rörande upplåtande af särskilda Djurgårdsvillaområden till sjukhus-

tomter. (Stadsfullmäktiges tr. handl. N:o 7 för 1906.) Sin ståndpunkt i denna fråga tillåter sig Nämnden här ytterligare framhålla med citat af följande ord ur betänkandet: „Må ingen vilja påstå att vi ha tillräckligt af parker och öppna platser i Helsingfors. Äfven den flyktigaste granskning af sakförhållandena skall bevisa motsatsen.“ Särskildt må än engång framhållas huruledes det hos oss för närvarande så lifaktiga idrottsintresset är rent af bedröfligen illa tillgodosedt i fråga om terrängutrymme, i det Kajsaniemi plan är stadens enda användbara sportplats. Under den korta tid af året, som i vårt klimat står bollspel i det fria till förfogande, kämpa nu här alla hithörande idrottsgrenar för lifvet om hvarje fotsbredd mark. Blicka vi tillbaka i tiden, så finna vi huruledes våra gamla, goda, i bästa mening folkliga bollspel af „kungsbolls“-typen här hade sin okvalda tummelplats. För dåtida behof var den ännu fullt tillräcklig, i betraktande särskildt af att spelarne dessutom kunde fördelas på en mängd andra platser i staden, såsom järnvägstorget, esplanaderna, Kampmalmen och de talrika öppna gårdsplanerna. När så esplanaderna försågos med förstklassiga planteringar, icke afsedda att af människofot beträdas, torgen och Kampmalmen togos i anspråk för sina särskilda ändamål och gårdsplanerna, den ena efter den andra, förvandlades till smalt kringbyggda luftbrunnar, så trängdes bollspelarne samman på denna enda Kajsaniemiplan. Man fick här reda sig bäst man kunde, och reduktionen i utrymme vållade nog redan då, att färdigheten i bollslagning aftog. Så länge man fick vara i fred, gick det dock an. Men så kom lawn-tennis på modet. Detta spel vann snart ifriga anhängare, och äfven de voro så godt som uteslutande hänvisade till Kajsaniemi. Som planen ej rymmer mer än högst 13 samtidigt spelande partier, så har följden varit, att den under vårens, sommarens och höstens bästa timmar merendels står fullsatt af tennislät. „Kungsbollen“ har funnit sig utestängd och är nu faktiskt på väg att dö ut i vår stad. Med allt erkännande af de goda egenskaperna hos tennisspelet är denna omständighet redan på grund däraf beklaglig, att tennis är ett alltför dyrt spel för att någonsin kunna blifva de vidsträcktare lagren af stadens ungdom tillgängligt. En ny konkurrent har vidare under senaste tid gjort sitt inträde. Fotbollen, detta engelsmännens vinterspel, som dock kräfver bar mark och i nordn därför måste förläggas till sommarmånaderna, har på sitt triumftåg genom världen nått äfven vårt land och här fått ifriga adepten. Kajsaniemiplanen måste äfven af dem anlitas, då någon annan ej finnes. Och deras kraf var ändå mer exklusivt än tennisspelarnes, hvilka i enskilda partier kunna tillgodogöra sig mindre terränger, där sådana tilläfventyrs ännu finnas inom stadens område. Uppskattande fotbollens utomordentliga idrottsvärde kunde Trädgårdsnämnden ej annat än hos Drätselkammaren tillstyrka en framställd anhållan om tillstånd att i Kajsaniemi uppställa och vidmakthålla två fotbollsportar, hvarjämte, för undvikande af kollision, vissa veckotimmar uteslutande reserverades för s. k. fria bollspel, en åtgärd, genom hvilken Nämnden försökt bereda äfven den förjagade kungsbollen ett tillfälle att återupplefva. Med nöd, och ej utan konflikter och vecklagan från ömse håll, ha nu dessa idrottsgrenar om hvarandra arbetat på den lilla planen.

Härtill kommer emellertid att äfven andra sportöfningar begynt taga den i anspråk. Spjut- och diskuskastning, kulstötning, sten- och stångstörtning — allt nyttiga öfningar, som numera ha sin gifna plats på de internationella täflingarnas program — hafva vunnit allt flere anhängare äfven bland vår ungdom. Men hvar skola de utöfvas om ej på den enda tillgängliga sportplanen? Dit infinna sig alltså vederbörande kastare med sina redskap. Att konkurrensen om utrymmet härigenom ytterligare skärpts, är gifvet; men värre är, att den skärpts på ett rent af lifsfarligt sätt. Att spela tennis eller slå boll i siktlinien och inom kasthåll för tunga och hvassa projektiler, är alltför riskabelt för ordnade förhållanden. Förbud, reglementeringar och trakasserier, till största men för idrotten, som dock borde på allt sätt främjas, måste oundvikligen följa af den pinsamma brist på fritt utrymme, hvaraf staden lider.

Vid det Trädgårdsnämnden begagnat tillfället att i detta sammanhang särskildt taga idrottens beträngda läge till tals, torde Nämnden jämväl hafva till fullo ådagalagt sitt instämmande i den ärade motionärens önskan att Djurgårdsprojektet redan för idrottskravets skull med det snaraste måtte fullbordas. Något öfverflöd på utrymme kommer visserligen ej ens enligt detta projekt att erbjudas. På någon jämförelse med hvad i andra större städer, särskildt inom den anglosachiska världen, men mångenstädes ock på kontinenten, numera anses böra stå ungdomen till buds, är, äfven när *alla* stadens möjliga resurser tagits till användning, alls inte att tänka. Dock blefve, när Djurgården är iordningställd, ett för stadens nuvarande storlek någorlunda tjänligt utrymme disponibelt; tilläggas må, att då äfven för fotbollens räkning en gräsplan kunde åstadkommas, hvarförutan detta spel blott med stor olägenhet kan utöfvas och i ingen händelse under villkor, som betinga möjlighet att täfla med spelare, som fått öfva sig på gräs.

Att äfven ur det egentliga park- och promenadintressets synpunkt Djurgårdens planering med det snaraste borde fullbordas, ligger i öppen dag. Till klargörande af frågans nuvarande läge får Trädgårdsnämnden erinra om, att planeringsprojektet, jämte skrifvelse, af Nämnden den 15 Maj 1904 insändes till Stadsfullmäktige, af hvilka det omedelbart remitterades till Drätselkammaren. Kammaren har i ärendet infortrat Byggnadskontorets utlåtande, hvilket aflämnats den 15 Juni sagda år och hvari kontoret i allo förordar projektets utförande. Härefter har frågan blifvit hvilande i Drätselkammaren, enligt hvad det uppgifvits, på grund af ärendets nära samband med ifrågasatt inlösen af särskilda villaområden i Djurgården till sjukhus-tomter, hvilken fråga dock längesedan är slutbehandlad.

I full anslutning till motionärens första kläm får Trädgårdsnämnden förden-skull vördsamt hemställa,

att Stadsfullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att till förnyad behandling upptaga projektet till Djurgårdens och närliggande parkers ordnande äfvensom till reglering af hithörande kommunikationsleder. (Stadsfullmäktiges tr. handl. N:o 18 för 1904.)

Vidkommande sedan motionärens förslag om tillsättande af en särskild kommitté för uppgörande af plan och program för framtida parkanläggningar och promenadvägar, finner sig Trädgårdsnämnden naturligtvis ej kunna annat än med glädje tillstyrka hvarje åtgärd, genom hvilken de syften Nämnden närmast fullföljer kunde ytterligare främjas. Visserligen har Trädgårdsnämnden trott sin af Stadsfullmäktige fastställda uppgift omfatta äfven de sidor af stadens trädgårdsvård, motionären nu velat hänskjuta till en särskild kommitté. Att det tillgängliga utrymmet inom stadens bebyggda område med omsorg tillvaratagits för trädgårdsändamål, tror sig Nämnden kunna påstå, under hänvisning till de nyanläggningar, som observerats för 6:te och 12:te stadsdelarne, Tölö-området, Röddäld, Fabriksparken, Dockstorget och Aspås. Stora äro dessa områden, hvart för sig, tyvärr, icke. Men större kunna på respektive platser ej åstadkommas annorledes, än genom friläggning i expropriationsväg af redan bebyggda terränger. Kunde en kommitté utverka beslut om åtgärd i sådan riktning — något hvarom Trädgårdsnämnden för kostnadernas skull ej ansett sig ens böra väcka förslag — så gjorde sig en sådan kommitté för visso högt förtjänt om stadens försköning. Hvad framtidsprogrammet för parkanläggningar vidkommer, så tillåter sig Nämnden ytterligare hänvisa till Djurgårdsprojektet. Enligt detta skola hithörande områdens reglering innefatta anläggning af bekväma åk-, rid- och gångvägar, hvarhos krafvet på genomgående kommunikationsleder tillgodosetts. Hesperia- och Hagasundsområdena, hvilka skola ordnas till ett sammanhängande helt, erhålla medels strandvägar längs Tölö-viken direkt förbindelse med Djurgården. Ett helt system af kommunikationsleder skall därjämte förbinda Djurgården med staden. Äfven idrottens intressen äro, såsom sagdt, i dessa projekt efter möjligheten tillgodosedda. Uppslag till utveckling af stadens trädgårdsanläggningar saknas således icke. Förslå stadens tillgångar till att fullfölja dessa uppslag, så går, enligt hvad Nämnden vågar hålla före, utvecklingen i rätt riktning. Nämnden skall också låta sig angeläget vara att, där fråga uppstår om planering af nya områden, på bästa vis taga parkintresset i akt. Tilläggas må, att den af motionären berörda frågan om de uppstående förstädernas förbindande med staden medels tidsenliga kommunikationsleder faller inom den blifvande stadsplane-kommissionens verksamhet och således torde blifva föremål för sakkunnig behandling.

Funne herrar Stadsfullmäktige emellertid utarbetandet af ett framtidsprogram kräfva förstärkning af arbetskrafterna, så kan, såsom sagdt, Trädgårdsnämnden för sin del visst inte ha något att invända mot tillsättandet af en särskild kommitté. Varder en sådan tillsatt, så lär Trädgårdsnämnden i sinom tid få emotse instruktion om och i hvad mån Nämndens nu gällande uppgifter komma att genom kommitténs verksamhet begränsas.

Uti tidigare åberopade remiss för den 16 nyssförvikne Oktober hafva Stadsfullmäktige anmodat Trädgårdsnämnden att i sammanhang med nu föreliggande ärende taga i öfvervägande huruvida icke Brobergs- och Norra Kajerna kunde förenas medels en promenadväg samt att därom eventuellt aflämna förslag. I anledning häraf får Trädgårdsnämnden framhålla, att en sådan kommunikationsled rundt Nylands bataljons kasernområde är förutsedd uti gällande stadsplan och att staden förty har förfoganderätt öfver den för en sådan väg nödvändiga strandremsan, hvilken för närvarande till en del disponeras af de militära myndigheterna utan därtill utverkadt tillstånd. För åstadkommande af en tillräckligt bred åk- och promenadväg blefve en utfyllning å vissa delar af den tillernade kommunikationsleden af nöden; och borde vägen, för att erhålla en lifligare och mera anslående prägel, i fortsättning med planteringen å Norra kajen förse med en rad alléträd.

Ehuru på tre sidor omgifven af vatten, har vår stad dock hertills varit i stor afsaknad af strandpromenader, hvilka i hög grad bidraga till trefnadan i ett stadssamhälle. Den ifrågasatta vägen emellan Norra Kajen och Brobergs kajen skulle i anslutning till en redan projekterad kommunikationsled längs tillandningarna vid Botaniska trädgårdens område säkerligen blifva en lifligt anlita promenadväg med anslående och växlande utsikt öfver hamnen, förstäderna och skärgården.

I betraktande häraf får Trädgårdsnämnden, som i sakens närvarande skede icke ansett nödigt för Stadsfullmäktige framlägga något utarbetadt förslag till den nu projekterade anläggningen, vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att häfda stadens rätt till den under Nylands bataljons kasernområde liggande strandremsan äfvensom öfverlämna åt Kammaren att uppgöra projekt till anläggning af nu ifrågavarande kommunikationsled.

R. F. v. Willebrand.

John Uggla.

Motion.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Trots Helsingfors rykte att vara en af nordens vackraste städer, och trots den utveckling i arkitektoniskt afseende, stadens tillväxt och de senaste årens byggnadsverksamhet medfört, torde det icke kunna bestridas att åtskilligt blifvit försummadt eller återstår att göra i fråga om utnyttjande af de fördelar stadens läge och omgifningar erbjuda till trefnad för innevånarena, samt hygienisk och estetisk förkofran. Betydelsen för en stad af parkanläggningar och promenader — innevånarens behof af luft och svalkande skugga — kan icke skattas nog högt, men i detta afseende har här gjorts alltför litet.

En jämförelse med t. o. m. rätt anspråkslösa städer utomlands ger otvetydigt vid handen huru vanlottade vi här i Helsingfors äro i fråga om parker och särskildt promenader. Vi hafva Observatoriebärgen och Brunnsparken, hvaröfver vi kunna vara stolta, men dessa områden äro alltför inskränkta till sin areal för att fylla det behof här afses.

Kaisaniemi är afstängdt för vagnstrafik; och beläget så att säga afsides, är dess nytta som park mycket inskränkt; Djurgården, i det skick vägar och planteringar nu befinna sig bekräftar uttalandet om hvad här försummats. Af Djurgården kan göras mycket, men sålänge man endast genom två dammiga, illa hållna, af hela bondtrafiken från landsorten belamrade farvägar kommer till sagda område, blir nyttan af dess vidare planerande föga kännbar. Till en park belägen utom stadens centrum bör man komma genom lummiga vägar.

Stadens läge vid hafvet och dess vikar i omgifningarna äro föga utnyttjade. En yttre ringlinie med strandpromenader kunde här åstadkommas snart sagdt rundtom hela staden.

Å fälten i Tölö och på Gumtäckte kunde plats reserveras för framtida promenadanläggningar och promenadvägar; de uppstående förstäderna borde förenas med staden förmedels tidsenliga och tilltalande kommunikationsleder, flere områden för att möjliggöra olika sportsgrenars utöfning utstakas o. s. v.

I detta syfte tar jag mig friheten föreslå:

dels, att Stadsfullmäktiges tidigare beslut rörande ordnandet af Djurgårds-Hesperia- och Hagasundsparkerna, äfvensom regleringen af Tölö, Djurgårds- och Kaisaniemivikarnas stränder måtte med det snaraste bringas i verkställighet,

dels, att en kommitté måtte nedsättas för att uppgöra plan och program för framtida parkanläggningar och promenadvägar samt Helsingfors stads omgifningars utnyttjande i antydt afseende.

Helsingfors den 1 Oktober.

A. R. Frenckell.

Utskottsbetänkande i fråga om föreslagen omorganisation af andra stadsläkaretjensten.

I skrifvelse af den 2 juni 1905 (se tr. handl. n:o 21 för 1905) framhöll Helsevårdsnämnden behovet af en omorganisation utaf andre stadsläkaretjensten samt hemställde:

att Stadsfullmäktige, med godkännande af Nämndens förslag till förändring af andra stadsläkarens tjänstebefattning sålunda att till densamma skulle hänföras, utom hvad å honom för det närvarande ankommer, äfven skyldigheten att biträda förste stadsläkaren vid öfvervakandet af de sanitära förhållandena i staden, måtte hos vederbörande myndighet utverka fastställelse å ett af Nämnden uppgjort, dess berörda skrifvelse jemväl närslutet instruktionsförslag;

att Stadsfullmäktige måtte tillförsäkra andra stadsläkaren i årsaflöning 7,000 mark, däraf i lön 5,000 mark och i arvode 2,000 mark, med rätt till arvodesförhöjning med 1,000 mark efter fem och tio års förlopp, samt till ort som vederbör inlemna ansökan om delaktighet i civilstatens enke- och pupillkassa; och

att för aflönande af andra stadsläkarens vikarie under dennes semester måtte beviljas ett anslag af 400 mark i året.

Enär de af Nämnden gjorda förslagen lämpligast kunde genomföras förrän andra stadsläkaretjensten blefve lediganslagen, har Nämnden tillika anhållit om åtgärd derhän att med tjenstens ledigansläende skulle tillsvidare anstå och att tjensten finge uppehållas genom vikarie.

Vid sammanträde den 19 september 1905 uppdrogo Stadsfullmäktige åt ett utskott, bestående af undertecknade Öhman och af Forselles samt herr K. F. Ignatius, att med utlåtande i ärendet till Fullmäktige inkomma, hvarefter undertecknad Heikel den 30 sistlidne januari blifvit utsedd till ledamot i utskottet i stället för herr Ignatius.

Enligt gällande instruktion för stadsläkarene i Helsingfors, fastställd af guvernören i Nylands län den 21 december 1893, åligger det förste stadsläkaren att egna uppmärksamheten åt den allmänna helso- och sjukvården i staden samt åt alla de omständigheter, som kunna inverka på stadens sanitära förhållanden, såsom bostäder, fabriker, handtverkerier, renhållning, handel med lifsmedel m. m.

Å andre stadsläkaren åter ankommer att verkställa sådana besigtningar af lefvande personer, liköppningar och andra medikolegala förrättningar, som i enlighet med gällande författningar böra förrättas af stadsläkare. Förste stadsläkarens verksamhet hänför sig således till *stadens allmänna hygieni* och hvad dermed sammanhänger, andre stadsläkarens arbetsområde är hufvudsakligen af *rättsmedicinsk natur*. Endast såtillvida sammangå dessa begge tjänstemäns verksamhetsområden att andre stadsläkaren bör, efter Hälsovårdsnämndens närmare bestämmande, biträda förste stadsläkaren vid uppsamlandet och bearbetningen af uppgifterna om sjukdoms- och dödsfall, hvarjemte han under förste stadsläkarens semesterledighet eller vid inträffadt plötsligt förfall för denne skall förestå dennes tjänst, i sistnämnda fall till dess Hälsovårdsnämnden hinner besluta i ärendet. Det biträde, andre stadsläkaren sålunda bort lemna förste stadsläkaren vid uppsamlandet och bearbetningen af en del utaf det statistiska materialet, har visat sig vara utan praktisk betydelse, och är följden utaf olikheten i förste och andre stadsläkarens verksamhetsområden den att den senare, då han skall företräda förste stadsläkaren, icke är så inkommen i de på dagordningen stående frågorna att han kunnat egna annat än de löpande göromålen sin uppmärksamhet.

I den mån, stadens innevånartal och område ökats samt förste stadsläkarens arbetsfält i förhållande dertill vuxit, har emellertid behof yppats af ett biträde åt förste stadsläkaren, hvilket annorledes än blott till namnet vore dennes assistent och vid ledighet eller förfall för honom omedelbart kunde fortsätta förste stadsläkarens arbete der det afbrutits. Till någon del har detta behof fylts genom att Hälsovårdsnämnden lyckats år 1904 såsom förste tillsyningsman vid hälsopolisen — numera benämnd hälsovårdsinspektör —, hvilken tjänst tidigare åtföljts af en aflöning, utgörande 3,000 mark årligen med 500 marks förhöjning efter fem års tjänst, anställa en legitimerad läkare, hvilken utom sagda aflöning uppbär ett personelt lönetillskott af 500 mark. Beträffande bemälda funktionärs verksamhet innehåller en af honom aflemnad redogörelse i hufvudsak följande:

Förste tillsyningsmannen har såsom förman för de andra tillsyningsmännen att ihopsamla dessas veckorapporter, hvilka för kontrollen öfver hälsopolisens verksamhet aflemnas till förste stadsläkaren, äfvensom desammas månadsrapporter, af hvilka han gör ett sammandrag, som inlemnas till Hälsovårdsnämnden och ingår i densammas protokoll under benämningen „Redogörelse för hälsopolisens i Helsingfors arbeten — — månad 19 “ i tabellform samt åtföljes af en förklarande bilaga och de af alla tillsyningsmännen afgifna månadsrapporterna. I de fall, der af tillsyningsmännen påkallas hans närvaro vid anmärkningsvärdare syner, eger han bistå dem, och kommer han sålunda att i mån af behof taga del i alla grenar af hälsopolisens verksamhet.

Till förste tillsyningsmannens speciela verksamhet hör bokföringen öfver alla å Hälsovårdsnämndens byrå anmälda ärenden samt bokföringen och tillsynen öfver fosterbarnen, hvilka han eger besöka för kontroll af bostadsförhållanden, vård

m. m. Vid anmälan om osunda bostäder har syn af honom verkstälts, vanligen med biträde af en annan tillsyningsman. För öfrigt har på honom ankommit att verkställa de förrättningar, som ej fallit inom de andras verksamhetsområde.

Enligt anvisning af förste stadsläkaren har förste tillsyningsmannen deltagit uti eller ensam utfört en mängd olikartade förrättningar, bland hvilka må nämnas: syner å ångbåtar, undersökning af dekompositionsbrunnar, tagande af blodprof från sjuka personer för bakteriologisk undersökning, besök å barnhem, sjukvårdsanstalter, badinrättningar m. m., syner å aflopp, diken, afstjelningsplatser o. s. v.

Förste tillsyningsman biträder vid det statistiska arbetet i så måtto, att han å de ifrån pastorskansliet till Hälsovårdsnämndens byrå inlemnade dödsattesterna inför de i sagde kanslis kladdar ingående uppgifterna och sammanställer uppgifterna om dödsorsakerna till den i tidningarne meddelade uppgiften om dödligheten hvarje vecka. Likaså sammanställer han på grund af de från läkarena hvarje vecka inkommande rapporterna om sjukdomsförhållandena i staden en veckouppgift derom till tidningarne. Vid affattandet af Hälsovårdsnämndens årsberättelse kommer på förste tillsyningsmannens andel berättelsen om hälsopolisens verksamhet och om fosterbarnen.

Slutligen må nämnas, att förste tillsyningsmannen eger närvara å Hälsovårdsnämndens byrå alla hvardagar kl. 11—1 samt att han i af honom anmälda ärender har att inställa sig vid Hälsovårdsnämndens eller Magistratens behandling af desamma.

Beskaffenheten och omfånget af andra stadsläkarens verksamhet framgår af Hälsovårdsnämndens årsberättelser, af hvilka den för år 1905 innehåller att andra stadsläkaren under året:

tillhandagått polisinrättningen med läkarehjälp vid 39 besök å de särskilda polisstationerna;

utfärdat 3 läkareintyg åt domstolarna;

attesterat 14 personers oförmåga till sjelfförsörjning i och för hjälp från fattigvården;

afgifvit åt 21 personer intyg för intagning å stadens sjukhus och arbetsinrättning;

utfärdat särskilda intyg för enskilda angelägenheter;

undersökt inalles 43 personer för intagning i anstalt för sinnessjuka;

besigtigat 59 personer med afseende å helsotillstånd och arbetsförhet för intagning å korrektionsinrättning; samt

utfärdat sundhetspass för 6 fartyg.

Medikolegala obduktioner hafva utförts af professorn i rättsmedicin E. Ehrnrooth.

Andra stadsläkarens aflöning utgör 3,000 mark.

Då utskottet nu går att uttala sig om Helsovårdsnämndens förslag, som innebär att andra stadsläkaren skulle göras till assistent åt förste stadsläkaren, jemte det hans aflöning skulle i motsvarande grad höjas, har utskottet väl varit ense om behovet af en sådan, fullt kompetent assistent, men icke kunnat enas om tanken att andre stadsläkaretjensten skulle dertill organiseras. Såsom stadsläkaretjenst skall nemligen befattningen i fråga besättas genom val vid rådhusstämma, hvilket utnämningssätt dock vid en tjänst sådan som den förevarande föga är att förorda.

I stället synes den väg böra följas, som, efter hvad ofvan framhållits, förhållandena redan utvisat. Efter utskottets tanke borde helsovårdsinspektörstjensten ombildas till den föreslagna assistentbefattningen. Åt denna assistent skulle uppdragas skyldigheten att efter behof och Helsovårdsnämndens bestämmande biträda förste stadsläkaren i hans embete samt att under hans semesterledighet och vid förfall sköta hans tjänst. Assistenten borde vara legitimerad läkare samt utses till sysslan af Stadsfullmäktige efter Helsovårdsnämnden förslag. Med befattningen borde vidare följa åliggandet att dejourera å Nämndens kansli samt att årligen, inom februari månad, till Nämnden afgifva berättelse öfver hans verksamhet under det förgångna året. I likhet med flertalet öfriga stadens tjänstemän skulle assistenten tillkomma fyra veckors semesterledighet under tid som Nämnden egde bestämma, och vore förste stadsläkaren skyldig att under sagda semesterledighet jemte egen tjänst omhänderhafva äfven assistentens göromål. Med den ökade tjänstgörings-skyldigheten synes böra följa ökad lön, som, efter utskottets förslag, skulle utgöra 5,400 mark med förhöjning af 500 mark efter 5 och likaledes 500 mark efter 10 års tjänst.

Godkännes den anordning utskottet sålunda förordat, skulle den viktiga följden deraf blifva att den tjänsteman, som vore förste stadsläkarens närmaste biträde vid hans dagliga verksamhet, äfven blefve den, som vid hvarje förhinder för honom att sköta sin tjänst omedelbart skulle träda i hans ställe.

Genom berörda anordning blefve en stor del af andra stadsläkarens funktioner, nemligen alla de, som ingår i 4—8 punkterna af hans instruktion, öfverflyttad å förste stadsläkarens assistent. Någon anledning att enbart för de återstående tjänstegöromålen bibehålla andra stadsläkaretjensten finnes efter utskottets förmenande icke. Dessa göromål, som alla äro af rättsmedicinsk beskaffenhet, kunde lämpligast öfverföras till den vid poliskåren anställda läkarens embetsverksamhet. Polisläkaren, som enligt gällande bestämmingar tillsättes af guvernören och har till uppgift att lemna poliskåren nödigt läkarebiträde, åtnjuter för närvarande, förutom särskildt anslag i anledning af den nu ökade polisstyrkan, en aföning af 2,400 mark. Denna aflöning borde, så snart berörda, nu å andre stadsläkaren ankommande rättsmedicinska verksamhet å polisläkaren öfverflyttats, förhöjas med 1,200 mark.

För en sådan öfverflyttning finnes dock det hinder, att ifrågavarande rätts-

medicinska verksamhet enligt särskilda administrativa förordningar och påbud ankommer å stadsläkare i stad. Detta hinder borde likväl ej vara af oöfverstiglig beskaffenhet, utan kunna med bifall af Senaten undanrödjas, helst äfven för närvarande de viktigaste af dessa förrättningar, nämligen alla medikolegala obduktioner, under större delen af året verkställas af professorn i rättsmedicin, hvarom föreskrift meddelats i Nådiga kungörelsen af den 27 september 1876.

På anförda skäl får utskottet vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville till Kejsrerliga Senaten ingå med framställning derom, att de för närvarande å stadsläkaren i Helsingfors ankommande åligganden af rättsmedicinsk beskaffenhet måtte öfverflyttas å polisläkaren.

Sedan bifall härtill erhållits, torde Stadsfullmäktige besluta:

att indraga andre stadsläkaretjensten härstädes;

att likaledes indraga helsovårdsinspektörsbefattningen vid helsepolisen och i stället anställa en legitimerad läkare såsom assistent åt stadsläkaren med de skyldigheter i hufvudsak, utskottet ofvan förordat, och mot en aflöning af 5,400 mark årligen med förhöjning af 500 mark efter fem och ytterligare 500 mark efter tio års tjänst;

att åt Helsovårdsnämnden uppdraga att till Fullmäktige inkomma med förslag till instruktion för assistenten hos stadsläkaren; samt

att såsom tillskott till polisläkarens aflöning bevilja ett årligt anslag af 1,200 mark mot skyldighet för denne att öfvertaga de tidigare å stadsläkaren ankommande åligganden, som ofvan omförmäls.

Helsingfors, i oktober 1906.

E. Öhman.

Oskar Heikel.

A. af Forselles.

*Helsingfors Hamnbyggnadsdelegations utlåtande,
i fråga om tillbyggnad till tull- och packhuset å Skatudden.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige

Den 18 December sistlidet år remitterade Stadsfullmäktige till förberedande handläggning af Hamnbyggnadsdelegationen, förstärkt med Herrar Victor Rydman och Aug. Lundqvist, en af Herr Rydman hos Fullmäktige väckt motion angående vidtagande af åtgärder, hvarigenom större och för ändamålet tillräckligt utrymme i stadens packhus kunde vinnas.

Uti motionen framhålles med skärpa det förhållande att utrymmet i packhuset på långt när icke motsvarar ens anspråkslösa fordringar. Redan i de gamla packhusen var utrymmet alldeles otillräckligt, men det oaktadt vore golfytan i det nya packhuset knappast en tredjedel af den sammanlagda golfytan i de förra packhusen, hvartill komme att denna jemväl annars otillräckliga golfyta fullkomligt onödigtvis yttermera inskränkts genom att icke en utan tvenne trappuppgångar uppförts till öfre våningen, der tullkammaren vore belägen. En följd af utrymmets otillräcklighet vore att varorna så godt som alltid måste utan iakttagande af någon som helst ordning uppstaplas i tre men ofta till och med i fyra hvarf på hvarandra. I den mon trafiken tillväxte komme antydda missförhållande att göra sig än kännbarare, hvarför det vore oundgängligen nödvändigt att i tid vidtaga åtgärder för åstadkommande af större utrymme i packhuset.

Hvad först beträffar den uti motionen meddelade öfverraskande uppgiften att magasins utrymmet uti det gamla packhuset vid Vestra Kajen och det ännu äldre packhuset vid ändan af Alexandersgatan sammanlagdt varit tre gånger större än uti det nya packhuset, har motionären sjelf inom Delegationen afgifvit den förklaringen, att han med åberopade uttalande afsedt endast det för den s. k. Lübecker importen reserverade utrymmet. I sjelfva verket utgör golfytan i magasinsafdelningarna uti packhuset å Skatudden 2,795 m², hvilket genom anbringande af ett ytterligare bjelklag, hvartill tillfälle finnes, äfvensom genom uppförande af mellanbottnar eller s. k. lafvar, som delvis redan egt rum, kan ökas till inemot 4,500 m², medan motsvarande golfyta uti packhuset vid Vestra Kajen utgjorde 820 m², hvartill kommer några hundra m² golfyta uti packhuset vid Alexandersgatan. Att utrymmet i nya packhuset å Skatudden, oaktadt denna högst betydande ökning, nu redan, endast c:a fem år efter det packhuset upplåtits till begagnande, visar sig alltför otillräckligt, kan visserligen delvis hafva sin grund uti en mindre ändamålsenlig fördelning af magasinslokaler emellan de särskilda slagen af import, i det att för Lübecker varorna påtagligen anvisats alldeles för litet utrymme i förhållande till

de från Stockholm, Stettin och engelska hamnar inkommande varorna. Men ytterst beror det anmärkta missförhållandet derpå att det nya packhuset ursprungligen icke varit afsedt att upptaga hela importen af tullpliktigt stycke-gods. Redan vid dess planläggning tänkte man sig en fördelning af densamma på två afdelningar. Uti det betänkande, som år 1898 afgafs af det för frågans beredning tillsatta utskott (se Stadsfullmäktiges tryckta handl. för 1898 N:o 11), uti hvilket utskott framstående representanter för stadens köpmannakår hade säte och stämma, förordades uttryckligen uppförandet af en tillbyggnad till det täckta varuskjulet å Magasinskajen, inrymmande filial af tullkammaren och af trafikkontoret jemte lokal åt hamnkotoret, hvarvid enligt utskottets förslag, af varuskjulets fem afdelningar en eller flere efter behof kunde anvisas till packhusmagasin för tullpliktigt gods. Om detta utskottets förslag förenade sig icke allenast Tullkammaren, dock med framhållande af att såväl stadens och kronans som ock trafikanternas intressen bäst blefve tillgodosedda genom att tull- och packhusen förlades på ett enda ställe, utan äfven Handelsföreningen i Helsingfors, som dock ansåg lämpligt att med uppförandet af den ifrågasatta tullfilialen tills vidare borde få bero. I öfveresstämmelse härmed beslöto äfven Stadsfullmäktige att tillsvidare endast låta uppföra tull- och packhuset å Skatudden, hvarvid det af utskottet utarbetade projektet noggrannt följdes.

Hamnbyggnadsdelegationen är fullt ense med motionären om att utrymmet i packhuset numera är alldeles för otillräckligt och att olägenheterna häraf komma att göra sig gällande i allt högre grad i den mon stadens importrörelse tillväxer, hvilket ju i och för sig är en glädjande företeelse. Delegationen är äfven öfvertygad om att det enda effektiva medlet att afhjelpa sagda missförhållande är att utan tidsutdrägt skrida till uppförandet af ett nytt packhusmagasin, med tillhörande expeditionslokaler. Men i olikhet med 1898 års utskott anser Delegationen att det nya packhusmagasinet bör förläggas å Skatudden och uppföras i närmaste anslutning till den nuvarande packhusbyggnaden. Den erfarenhet, som numera vunnits angående trafikens gestaltning efter hamnbanans färdigblifvande och uppförandet af kajerna och varuskjulen å Skatudden talar nämligen, enligt Delegationens uppfattning, afgjort för en koncentration af packhus- och tullbehandlingen på ett ställe, såsom bäst och bekvämast tillgodosående både trafikanternes intressen och stadens ekonomiska fördel. De tullpliktiga varor, som upplossas å Magasinskajen, måste visserligen i denna händelse allt framgent, såsom härtills, forslas till packhuset å Skatudden, men då transporten numera verkställes så godt som utslutande med jernvägsvagn, spelar afståndet härvid icke någon roll. Att åter, såsom 1898 års utskott förordade, aptera en eller flere afdelningar af varuskjulet å Magasinskajen till packhusmagasin, vore enligt Delegationens mening ett betänkligt missgrepp. Genom en dylik anordning skulle den invid dessa afdelningar belägna kajsträckan blifva obrukbar såsom lossningsplats för ankommande fartyg, ty svårigen kan det tänkas att tullmyndigheterna skulle tillåta att i de såsom tullmagasin

använda varuskjulen samtidigt finge intagas såväl tullpliktiga som tullfria varor och i regeln bestå fartygslasterna af varor af båda slagen. Då härtill kommer att tullpliktiga varor enligt gällande tullförfattningar få kvarligga i packhus under trettio dagar utan vidare påföljd, en omständighet, som i sin mon förklarar det stora behovet af packhusutrymme, är det sannolikt att ifrågavarande varuskjul i dess helhet mycket snart komme att förvandlas till packhusmagasin, en bestämelse, för hvilken detsamma alldeles icke varit ämnadt och icke heller egnar sig, beläget som det är tätt invid kajkanten med genomlöpande hamnbanespåren omedelbart utanför dörrarna å hvardera långsidorna.

Då Delegationen med beaktande af alla dessa synpunkter enhälligt stannat vid att föreslå det nya packhusmagasinets förläggande till Skatudden, har Delegationen haft att välja emellan tvenne platser, hvilka kunde för ändamålet ifrågakomma, nämligen kvarteret N:o 150 norr om packhuset och kvarteret N:o 187 österom detsamma. Valet emellan dessa båda platser, de enda i närheten af packhuset belägna magasinskvarter, till hvilka staden ännu eger dispositionsrätt, sedan Helsingfors Magasinsaktiebolag efterhand inköpt alla återstående magasin stomter å Skatudden, är dock icke svårt. Redan den omständigheten att diagonalt genom kvarteret N:o 150 måste i den närmaste framtiden dragas ett förbindningsspår emellan hufvudspåret till Skatudden och det å Lökholmsgatan nedlagda magasinsspåret, utesluter detta kvarters användning för nu ifrågavarande ändamål. Jernvägsstyrelsen har i sjelfva verket redan hos Drätselkammaren framställt uttrycklig fordran på sagde förbindningsspårs utläggande, och har Hamnbyggnadsdelegationen, till hvilken Drätselkammaren hänskjutit ärendet, gått i författning om utarbetande af kostnadsförslag för den ifrågasatta spåraneläggningen. Men härtill kommer att det återstående området å ömse sidor om spåret synnerligen väl lämpar sig för uppförandet af en godsstation för med hamnbanan ankommande och afgående gods. Anläggandet af dylik godsstation är ett önskningsmål, som uttalats af, bland andra, stadens Handelsförening, och måste utan tvifvel betraktas såsom en nödvändig förutsättning för ett ändamålsenligt ordnande af hamnbanetraffiken. Deremot lämpar sig kvarteret N:o 187 synnerligen väl för packhustillbyggnaden. Afskild från packhuset endast genom en smal gata, hvilken möjligen kan göras ännu smalare, skulle det nya magasinet kunna sättas i förbindelse med det gamla genom en de öfre våningarne förenande täckt gångbro, hvarigenom expeditionen och rörelsen i packhuset skulle i hög grad förenklas och underlättas. Det nya huset skulle dessutom erhålla samma fria och från alla sidor lätt tillgängliga läge, som det nuvarande packhuset.

Vidkommande sättet och ordningen för husets uppförande har Delegationen tänkt sig att detsamma borde byggas i sektioner efter en enhetlig plan sålunda att till en början endast en efter behovet lämpad afdelning närmast intill det gamla packhuset borde komma till utförande samt de öfriga sektionerna först i den mon förhållandena det påkallade. Huset borde uppföras i 4 å 5 våningar, den

nedersta våningen reserveras till expeditionslokaler hvarjemte byggnaden borde förses med bekväma elektriska hissar.

Hamnbyggnadsdelegation har sig väl bekant att Helsingfors Magasins Aktiebolag gör anspråk på förköpsrätt till ifrågavarande kvarter på grund af en bestämning uti det kontrakt, hvarigenom Drätselkammaren upplåtit detsamma åt bolaget å arrende för tio år, räknadt från den 1 Januari 1896. Men då Stadsfullmäktige i öfverensstämmelse med Drätselkammarens till Fullmäktige härom aflättna framställning den 1 Oktober 1895, på samma gång Fullmäktige bifallit till att åt bolaget utan auktion försälja kvarteret N:o 189 för det detsamma vid värdering åsatta värdet af 64,416 mark, hvarvid köpeskillingen finge af bolaget erläggas genom aktier i bolaget, endast bemyndigat Kammaren att för tio år åt bolaget arrendera kvarteret N:o 187 emot en årlig arrendeafgåld af 1,000 mark, „med rätt för staden att framdeles, om så pröfvas för staden förmånligt ingå i samma bolag äfven med värdet af kvarteret N:o 187“, är det otvifvelaktigt att bolagets omförmälda anspråk icke kan af Stadsfullmäktige godkännas, så mycket mindre, som Drätselkammaren enligt dess reglemente icke äger rätt att, utan Stadsfullmäktiges bemyndigande annorlunda än genom i laga ordning utlyst auktion afhända staden eganderätten till någon staden tillhörande tomt, hvarutom Stadsfullmäktige vid fattandet af sitt åberopade beslut uttryckligen erinrat Drätselkammaren om att i händelse ändring uti de af Drätselkammaren föreslagna grunderna för uppgörelsen med Magasinsbolaget befundes vara af nöden, anmälan härom borde göras hos Fullmäktige innan definitiv uppgörelse skedde. I detta särskilda fall skulle dessutom afståendet af omordade magasinskvarter åt bolaget icke allenast icke vara för staden förmånligt, utan tvärtom, enligt Delegationens bestämda mening, innefatta en oersättlig förlust för staden.

På grund af hvad ofvan anförts får Hamnbyggnadsdelegationen äran föreslå

att Stadsfullmäktige ville i princip besluta att en tillbyggnad till tull- och packhuset, inrymmande förnämligast magasinslokaler, skall uppföras å kvarteret N:o 187 å Skatudden;

samt uppdraga åt Hamnbyggnadsdelegation att, förstärkt med sakkunnige från stadens köpmanskår i samråd med en representant för tullverket, utarbета ritningar och kostnadsförslag till ofvannämnda byggnad, afseende dess uppförande i sektioner efter en enhetlig plan.

Protokoll öfver en vid ärendets slutliga behandling inom Delegationen förekommen omröstning bilägges.

Helsingfors, den 22 Oktober 1906.

På Hamnbyggnadsdelegationens vägnar:

Alfred Norrmén.

Utdrag ur Hamnbyggnadsdelegationens protokoll för den 22 Oktober 1906.

År 1906 den 22 Oktober, sammanträdde Helsingfors Hamnbyggnads Delegation. Närvarande ordföranden Bankdirektör Norrmén samt ledamöterna Professor Nyström, Öfveringeniör Tallqvist och Stadsingeniör Idström.

Protokollet fördes af undertecknad ordförande.

§ 1.

§ 2.

Företogs till fortsatt behandling frågan om uppgörelse med Helsingfors Magasins Aktiebolag angående magasinskvarteret N:o 187 å Skatudden.

Ordföranden meddelade att verkställande direktören i Helsingfors Magasins Aktiebolaget Handlanden J. Tallberg tillkännagifvit att bolaget vore benäget för en sådan uppgörelse att bolaget omedelbart skulle uppföra en magasinsbyggnad å kvarteret N:o 187 samt i denna inreda och till staden upplåta packhuslokaler emot skäligen hyra, i den mån staden hade behof af sådana.

Delegationen, som ansåg en uppgörelse i öfverensstämmelse med ofvan nämnda anbud oantaglig, beslöt vidhålla sitt tidigare förslag om att staden för egen räkning skulle å ifrågavarande kvarter uppföra en tillbyggnad till packhuset i öfverensstämmelse med det tidigare projektet samt att staden borde påyrka att omedelbart återkomma i besittning af ifrågavarande kvarter, till hvilket Helsingfors Magasins Aktiebolags arrenderätt upphört vid sistlidet års utgång.

Skiljaktig åsigt uttalades af ordföranden, som ansåg en uppgörelse med bolaget på ofvanantydd basis möjlig och för staden förmånlig, dels emedan staden derigenom utan tidsutdrägt finge behofvet af ökadt packhusutrymme tillgodosedt, dels emedan staden sålunda undginge en betydande kapitalutgift; dock ansåg ordföranden att kvarteret borde ånyo värderas samt staden för värdet af kvarteret betinga sig motsvarande belopp aktier i bolaget för att betrygga sitt inflytande å ledningen af bolagets angelägenheter.

In fidem:
Alfred Norrmén.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 25 Januari 1906.

N:o 45.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

På grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 1 Oktober 1895 upplät Drätselkammaren genom den 10 Juni 1896 upprättadt arrendekontrakt åt Helsingfors Magasins Aktiebolag staden tillhöriga Magasinskvarteret N:o 187 å Skatudden på arrende för en tid af 10 år, räknadt från den 1 Januari 1896, eller således till utgången af år 1905, emot en årlig arrendefärd af 1,000 mark. Härvid intogs uti kontraktets 3:dje punkt en bestämning derom att staden, hvilken är delegare i bolaget, förbehölles rätt att framdeles, om så pröfvades för staden förmånligt, i bolaget ingå äfven med värdet af omförmälda magasinskvarter, uppskattadt till 47,611 mark, men att, derest staden icke ville begagna sig af denna rättighet, det vore bolaget öppet lemnadt att före arrendetidens utgång efter samma värdering tillösa sig eganderätt till kvarteret.

Sedan Helsingfors Magasins Aktiebolag under sistlidne sommar hos Drätselkammaren anhållit om förlängning af ofvannämnda arrendeafstal på en tid af 5 år, samt syn å platsen i anledning häraf anstalts, hvarvid utreds att ifrågavarande magasinskvarter begagnades såsom upplagsplats för handelsvaror samt var bebyggt med några provisoriska brädsckjul, har Drätselkammaren uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 8 Juni 1905, N:o 181, på deri anförda skäl hemställt att bolagets anhållan om förlängd arrenderätt till kvarteret N:o 187 med bibehållen framtida lösningsrätt till kvarteret måtte afböjas, samt att Drätselkammaren skulle bemyndigas att med bolaget inleda underhandling om afstående af dess rätt till inlösen af meranämnda kvarter emot rätt för bolaget att till öfvenskommet pris inlösa andra staden tillhöriga magasinatomter å Skatudden. Denna framställning blef af Stadsfullmäktige genom beslut af den 19 September 1905 bifallen. Såsom svar å den skrifvelse af den 5 påföljande Oktober som Drätselkammaren i anledning häraf till direktionen för bolaget aflät, med uppmaning till direktionen att utse befullmäktigade ombud för att i saken med Drätselkammaren underhandla, förklarade direktionen emellertid uti skrifvelse af den 17 Oktober, att direktionen ansett bolaget icke kunna afstå dess rätt till inlösen af omförmälda kvarter, enär detta skulle kullkasta bolagets planer att å denna välbelägna plats få i framtiden uppföra tidsenliga warrantmagasin, för hvilket ändamål någon annan plats icke gerna kunde tänkas, så mycket mera som en ombyggnad af bolagets äldre magasin i sådan händelse blefve nödig. På grund af detta meddelande ansåg Drätselkam-

maren frågan om bedrifvandet af vidare underhandlingar med bolaget i antydda afseende böra tillsvidare förfalla.

I medlet af nästvikne December månad anmälte härå ordföranden i bolagets direktion, Handlanden Julius Tallberg, hos Drätselkammaren att bolaget ville begagna sig af sin kontraktsenliga rätt att inlösa magasinskvarteret N:o 187 för dess i åberopade kontrakt utsatta värde, hvilket, i händelse sådant från stadens sida önska des, skulle gäldas medels ett köpeskillingsbeloppet motsvarande antal af de nya aktier som bolaget komme att i början af år 1906 utfärda. Enär Drätselkammaren ansåg bolagets rätt att tillösa sig eganderätten till magasinskvarteret icke kunna ifrågasättas, beslöt Drätselkammaren derefter den 21 December 1905 att åt bolaget försälja magasinskvarteret för den i kontraktet ingående värderingssumman, 47,611 mark, samt att såsom likvid för sagda köpesumma emottaga af bolaget utfärdade nya aktier till pari pris; och skulle, sedan likvid härom försiggått, åt bolaget utfärdas salubref å magasinskvarteret. Detta har emellertid ännu icke skett, lika litet som likvid om köpeskillingen hunnit verkställas. Och då Hamnbyggnadsdelegationen uti en Drätselkammaren denna dag tillhandakommen skrifvelse af den 24 innevarande Januari, jämte förmälan att Delegationen af för densamma tillgängliga handlingar trott sig kunna finna att den bestämning i arrendekontraktet, hvarpå Helsingfors Magasins Aktiebolag grundat sitt anspråk på lösningsrätt till kvarteret N:o 187 påtagligen tillkommit genom ett föbiseende i strid med Stadsfullmäktiges i ärendet fattade beslut af den 1 Oktober 1895, under rättat Kammaren att Delegationen beslutit hos Stadsfullmäktige förorda att en ifrågasatt tillbyggnad till stadens packhus skulle förläggas å nämnda kvarter såsom den under alla förhållanden därför lämpligaste platsen, har Drätselkammaren sett sig föranlåten att underställa sitt omordade beslut rörande försäljningen af magasinskvarteret N:o 187 Stadsfullmäktiges närmare pröfning, på samma gång som Drätselkammaren uti skrifvelse underrättat Magasinsbolaget att nyssberörda beslut icke kunde anses definitivt, innan detsamma blifvit af Fullmäktige godkänt.

För motiverande af den uppfattning af Stadsfullmäktiges åberopade beslut, som vid arrendekontraktets upprättande gjort sig gällande, får Drätselkammaren, under medgifvande af att beslutet sådant det formulerats uti Stadsfullmäktiges skrifvelse till Drätselkammaren af den 1 Oktober 1895 icke innehåller något klart uttalande om bolagets lösningsrätt till kvarteret N:o 187, vördsamt framhålla att, såsom af den till grund för beslutet liggande ansökningen tydligen framgår, vid planläggningen af magasinsföretaget förutsatts att bolaget skulle tillförsäkras eganderätt ej blott till kvarteret N:o 189, hvarå magasinsbyggnader först skulle uppföras, utan ock till kvarteret N:o 187, hvilket till en början icke skulle bebyggas utan användas för upplag af sådana varor som icke fordrade skydd af magasin, samt att omständigheterna syns gifva vid handen att stadsmyndigheternas afsigt varit att bereda bolaget, för hvars uppkomst staden intresserade sig, möjlighet till framtida utvidgning genom att till dess disposition ställa jämväl kvarteret N:o 187, oakadt

beträffande detta formen af arrendeafstal kom till användning af den orsak att genom denna anordning bolaget icke kunde förpligtas att inom den i gällande byggnadsordning stadgade tiden af 5 år bebygga kvarteret. Då staden förbehållits rätt att jämväl med värdet för detta kvarter ingå i bolaget, har å andra sidan billigtvis äfven bort åt bolaget medgifvas rätt att, åtminstone vid arrendetidens utgång, inlösa kvarteret, för hvars bebyggande med värdefullare byggnader formuleringen af Stadsfullmäktiges beslut icke skulle lagt hinder.

På grund af hvad ofvan anförts och under förutsättning att Stadsfullmäktiges beslut i saken blifvit af Drätselkammaren rätt uppfattadt, har Kammaren ansett sig böra värdsamt hemställa att Fullmäktige mätte

ej mindre godkänna Drätselkammarens beslut att till Helsingfors Magasins Aktiebolag försälja magasinskvarteret N:o 187 å Skatudden för ett pris af 47,611 mark.

än bemyndiga Drätselkammaren att såsom likvid för sagda köpskilling emottaga aktier i bolaget, beräknade till pari kurs.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Edvard Loo.

Afskrift.

Bilaga N:o 2.

Arrendekontrakt.

Häri genom upplåter Drätselkammaren, jämlikt Stadsfullmäktiges bemyndigande, åt Helsingfors Magasins Aktiebolag staden tillhöriga magasinskvarteret N:o 187 å Skatudden, utgörande i areal 4,331 kvadratmeter, på arrende för en tid af 10 år, räknadt från innevarande års början, eller således till utgången af år 1905, uppå följande vilkor, nemligen:

1:o Bolaget är berättigadt att å ifrågavarande qvarter uppföra magasinbyggnader eller provisionela skjul, i enlighet med därför godkända ritningar, men kan qvarteret tills vidare äfven, efter det detsamma af bolaget inhägnats, disponeras för upplag af varor, hvilka icke fordra skydd af magasin.

2:o I arrende för kvarteret erlägger bolaget årligen för hvarje tilländagånget arrendeår vid pålyst uppbördsstämma till stadskassan ett belopp af ettusen (1,000) mark.

3:o Staden hvilken är delegare i ofvanbemälda bolag, förbehålles rätt att framdeles, om så pröfvas för staden förmånligt, i bolaget ingå äfven med värdet för ofvormälda magasinsqvarter, uppskattadt till 47,611 mark; men skulle staden icke vilja begagna sig af denna rättighet, är det bolaget öppet lemnadt att före arrendetidens utgång efter samma värdering tillösa sig eganderätt till kvarteret.

4:o Går arrendetiden till ända, utan att annan öfverenskommelse blifvit träffad, åligger det bolaget att omedelbart till stadens disposition afträda kvarteret samt på sin bekostnad undanskaffa alla derå befintliga byggnader och inrättningar.

Helsingfors Drätselkammare, den 10 Juni 1896.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Edvard Loo.

Förestående kontrakt godkännes.

Ort och tid som ofvan

För Helsingfors Magasins Aktiebolag

Julius Tallberg.

Afskriftens riktighet bestyrka:

G. Idström.

Tycho Öller.

---

*Afskrift.**Bilaga N:o 3.*

Utdrag ur Magistratens i Helsingfors stad protokoll för den 9 November 1895.

§ 5.

Föredrogs en från Helsingfors Stadsfullmäktige till Magistraten aflåten sålydande skrifvelse:

„HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE.

*Helsingfors d. 1 Oktober
1895.*

N:o 229.

Till Magistraten i Helsingfors.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren inlemnad skrift hafva Handlandene Hj. Schildt, Viktor Ek, Gustav Paulig, A. E. Fazer, Julius Tallberg, C. F. Maury, J. E. Cronvall, K. H. Renlund och Mauritz Hallberg samt Generalmajoren J. af Lindfors jemte förmälan att de vore sinnade att bilda ett aktiebolag för uppförande af warrantmagasin å Skatudden, hos Fullmäktige förfrågat sig, huruvida och på hvilka vilkor Helsingfors stad kunde för företaget intresseras.

Vid i dag hållet sammanträde hafva Stadsfullmäktige, med afseende jemväl å hvad Drätselkammaren i saken anført, beslutit tillförbinda staden att i det tillämnade aktiebolaget ingå med värdet af magasinskvarteret N:o 189, uppskattadt till 64,416 mark, hvarhos Fullmäktige velat bemyndiga Drätselkammaren att å samma bolag mot en årlig afgäld af ettusen (1,000) mark på en tid af tio år, räknadt från instundande års början, utarrendera magasinskvarteret N:o 187; och hafva Fullmäktige tillika förbehållit staden rätt att framdeles, om så prövas för stadens förmånligt, ingå i berörda bolag äfven med värdet af kvarteret N:o 187, uppskattadt till 47,611 mark, börande, derest ändring i de af Drätselkammaren uppställda grunderna för uppgörelsen befinnes vara af nöden, anmälan härom göras hos Stadsfullmäktige, innan definitiv uppgörelse sker.

Hvilket, samt att Drätselkammaren eger vidtaga åtgärd derom att staden blir representerad vid projektets och bolagsstadgarnes uppgörande, Stadsfullmäktige

---

hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan att Drätselkammaren måtte härom underrättas och bilagda eskissritningar till Kammaren återställas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Mechelin.

Elis Furuhjelm.“

efter hvars uppläsande och sedan här antecknats såsom i Magistraten bekant att besvär öfver Stadsfullmäktiges förestående beslut icke blifvit anförda, beslöt Magistraten att genom protokollsutdrag härom underrätta Drätselkammaren i afseende å vidtagande af den på Kammaren ankommande åtgärd jemte det skrifvelsen bilagda eskissritning skulle till Kammaren återställas. Antecknadt. Ort och tid som ofvan.

In fidem:
G. v. Pfaler.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1907.

Upprättadt af Drätselkammaren.

Anm. Tillfälliga utgifter och intrader äro utmärkta med *.

		Fmk		Pd.	
		Fmk	Pd.	Fmk	Pd.
		Utgifter.			
		I. Stadens skulder.			
K. S:ns resol. 17/8 1876	a	1:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 1,089,400:—, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1907 i amortering			
		32,900	—		
		53,647	50		
				87,447	50
K. S:ns resol. 4/8 1882	a	2:o. Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 692,000:—, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1907 i amortering			
		64,000	—		
		29,700	—		
				93,700	—
K. S:ns resol. 26/3 1892	a	3:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 4,206,000:—, erlägges d. $\frac{1}{5}$ 1907 i amortering			
		29,000	—		
		188,617	50		
		217,617	50	181,147	50

			Transport	217,617 50	181,147 50
Enligt lånekontrakt	a		Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	900 —	218,517 50
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897 D:o $\frac{25}{1}$ 1898	a	4:o.	Å obligationslånet af år 1898 Fmk 7,000,000: —, hvaraf intill den $\frac{31}{12}$ 1906 emitterats Fmk 4,000,000: — och utelöpa Fmk 2,832,000: —, erlägges den $\frac{1}{8}$ 1907 i amortering samt d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å $3\frac{1}{2}$ % med	24,000 — 99,120 —	
Enligt lånekontrakt	a		Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000 —	124,120 —
K. S:ns resol. $\frac{25}{1}$ 1900 D:o $\frac{30}{1}$ 1900	a	5:o.	Å obligationslånet af år 1900, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 2,901,000: —, erlägges d. $\frac{1}{8}$ 1907 i amortering samt den $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å 4 % med	19,500 — 116,040 —	
Enligt lånekontrakt	a		Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000 —	136,540 —
K. S:ns resol. $\frac{10}{6}$ 1902	a	6:o.	Å obligationslånet af år 1902, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 7,830,000: —, erlägges d. $\frac{1}{12}$ 1907 i amortering samt den $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$ ränta å 4 % med	47,000 — 313,200 —	
Enligt lånekontrakt	a		Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	3,000 —	363,200 —
			— Fmk 1,023,525: — —		
II. Stadens embetsverk.					
I. Magistraten.					
1886 års stat.	b	1	Politieborgmästare, lön 7,000: — arvode . . . . . 5,000: —	12,000 —	
	b	1	Justitierådman, lön . . . . . 5,000: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 1,000: —		
K. S:ns resol. $\frac{20}{5}$ 1896	b		garanterad brutto- sportelinkomst Fmk 5,000, upptages för- slagsvis med . . . . . 3,000: —	9,000 —	
			Transport	21,000 —	1,023,525 —

1886 års stat	b	1 Politierådman, lön	4,000: —	Transport 21,000 —	1,023,525 —
S. F. besl. ¹³ / ₁₂ 1898	b	arvode	2,000: —		
		vederlag för frångången auktionsprovision	1,000: —	7,000 —	
1886 års stat	b	1 Politierådman, lön	4,000: —	6,000 —	
		arvode	2,000: —	3,200 —	37,200 —
		2 Notarier, lön à	1,600: —		
2. Rådstufvurätten.					
1886 års stat	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —	12,000 —	
		arvode	5,000: —		
		3 Äldre Justitierådman, lön à	5,000: —	24,000 —	
		arvode à	2,000: —		
		förhöjning för 10 års tjänst à	1,000: —		
1886 års stat	b	1 Äldre Justitierådman, lön	5,000: —	7,500 —	
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899		arvode	2,000: —		
K. Sen. resol. ¹⁸ / ₆ 1906		förhöjning för 5 års tjänst	500: —		
		3 Äldre Justitierådman, lön à	5,000: —	21,000 —	
		arvode à	2,000: —		
		4 Yngre Justitierådman, lön à	4,000: —	16,000 —	
1886 års stat	b	Arvode åt 3 afdelningsordförande à	1,000: —	3,000 —	
1886 års stat	b	1 Notarie för civilprotokollet		1,600 —	
1886 års stat	b	6 Notarier för kriminalprotokollet à	3,000: —	18,000 —	103,100 —
<i>Åklagare.</i>					
1886 års stat	b	1 Stadsfiskal, lön	3,000: —		
		arvode	600: —		
S. F. besl. ¹⁷ / ₂ 1903	b	arvodestillskott, personelt	2,100: —		
		garanterad bruttoinkomst af böter för			
		Transport	5,700: —		1,163,825 —

			Transport	5,700:—	—	1,163,825
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	}	öfverträdelse af för- fattningarna angäen- de handeln med brän- vin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages för- slagsvis med	600:—	6,300	
1886 års stat	b		1 Stadsfiskal, lön	3,000:—		
S. F. besl. ¹⁷ / ₂ 1903			arvode	600:—		
			arvodestillskott, per- sonelt	1,600:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	}	garanterad bruttoin- komst af böter för öfverträdelse af för- fattningarna angäen- de handeln med brän- vin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages för- slagsvis med	600:—	5,800	
S. F. besl. ⁶ / ₁₁ 1896	b		1 Biträdande stadsfiskal, arvode .		3,600	15,700
3. Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.						
1886 års stat	b	}	1 Magistratssekreterare och Nota- rius publicus, lön	2,500	2,500	
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	b		1 Aktuarie	2,500:—		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896	b	}	Personelt anslag för af- lönande af biträde	1,200:—	3,700	
1886 års stat	b		1 Registrator	2,400:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	}	förhöjning för 10 års tjänst	400:—	2,800	
1886 års stat	b		1 Kanslist	1,200:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	}	personel löneförhöj- ning	300:—	1,500	
1886 års stat	b		1 Translater för ryska språket . .		1,200	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1892	b	}	1 D:o för tyska språket		300	
1886 års ssat	b		2 Stadsbetjenter vid Magistraten, lön å	1,200:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891	}	}	förhöjning för 10 års tjänst	200:—	2,800	
D:o ¹¹ / ₆ 1895						
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1901						
Transport				14,800	—	1,179,525

			Transport	14,800	1,179,525
1886 års stat S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1888 D:o $\frac{11}{6}$ 1895 D:o $\frac{19}{12}$ 1901	b	1 Stadsbetjent vid Magistratens kansli, lön förhöjning för 10 års tjänst	1,300: — 200: —	1,500	
		2 Stadsbetjenter vid Magistratens kansli, lön å	1,300: —	2,600	
	b	1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön å förhöjning för 10 års tjänst	1,100: — 200: —	1,300	
		1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . förhöjning för 5 års tjänst	1,100: — 100: —	1,200	
1886 års stat S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1888 D:o $\frac{11}{6}$ 1895	b	1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . förhöjning för 5 års tjänst	1,200: — 100: —	1,300	
		5 D:o vid d:o, lön å . .	1,200: —	6,000	
1886 års stat S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888	b	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved		1,000	
1886 års stat S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889 D:o $\frac{6}{10}$ 1903	b	1 Rådhusdräng jemte fri bostad och ved		720	30,420
4. Exekutionsverket.					
S. F. besl. $\frac{17}{10}$ 1899	b	1 Förste Stadsfogde, lön arvode . . . . . förhöjning för 5 års tjänst	3,000: — 1,000: — 500: —	4,500	
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1896	b	1 Andre Stadsfogde, lön arvode . . . . . förhöjning för 5 års tjänst . . . . . förhöjning för 10 års tjänst fr. $\frac{1}{5}$ 1907	3,000: — 2,000: — 500: — 333: 33	5,833 33	
S. F. besl. $\frac{17}{10}$ 1899		b	1 Kriminalexekutor, lön		3,000
			Transport	13,333 33	1,209,945

			Transport	13,333 33	1,209,945 —	
S. F. besl. ^{24/11} 1896 D:o ^{29/12} 1896 D:o ^{21/12} 1897	} b	{	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 10 års tjenst	2,400: — 400: —	2,800 —	
S. F. besl. ^{24/11} 1896 D:o ^{29/12} 1896 D:o ^{21/12} 1899 D:o ^{21/12} 1900 D:o ^{6/3} 1906			} b	{	3 Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . förhöjning för 5 års tjenst à	2,400: — 200: —
S. F. besl. ^{24/11} 1896 D:o ^{29/12} 1896 D:o ^{21/12} 1897 D:o ^{29/12} 1905	} b	{			1 Exekutionsbetjent, lön . . . . . 4 D:o, lön à . . . . . förhöjning för 10 års tjenst	1,500 — 1,600: — 400: —
			} b	{	2 Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . förhöjning för 5 års tjenst	1,600: — 200: —
					1 Exekutionsbetjent, lön	1,600 —
5. Diverse.						
S. F. besl. ^{16/11} 1886 D:o ^{3/9} 1882	} b	}	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktorerne, förslagsvis	1,700 —		
			c	Anslag för öfversättning från ry- ska språket att användas enligt Magistratens bestämmande, för- slagsvis	2,000 —	
	c		Expenser, förslagsvis . . . . . — <i>Fmk 244,253: 33</i> —	15,500 —	19,200 —	
III. Kommunalförvalt- ningen.						
1. Stadsfullmäktiges kansli.						
1886 års stat S. F. besl. ^{25/11} 1902 D:o ^{12/12} 1905	} b	{	1 Sekreterare . . . . . 1 Notarie	6,000 — 3,300 —		
S. F. besl. ^{25/11} 1891 1886 års stat			} b	{	1 Andre notarie . . . . . 1 Vaktmästare	2,400 — 600 —
	c				Expenser, förslagsvis	5,000 —
				Transport	— —	1,285,078 33

			Transport	—	—	1,285,078 33
2. Drätselkammaren.						
			1 Ordförande	4,000	—	
			5 Ledamöter å 20 mk för hvarje ledamot och sammanträde, förslagsvis	5,200	—	
1886 års stat	} b	S. F. besl. 4/2 1890	1 Sekreterare	8,000	—	
D:o 16/12 1902						
D:o 22/12 1903	} b	S. F. besl. 7/3 1900	1 Notarie	5,000	—	
			1 Biträde åt sekreteraren och notarien för finska språket	4,000	—	
			1 Aktuarie	4,500	—	
1886 års stat	} b	S. F. besl. 4/2 1890	1 Kanslist	1,800	—	
D:o 9/12 1902						
D:o 29/12 1905	} b	S. F. besl. 22/12 1898	1 Vaktmästare	800	—	
	} b & c	D:o 9/12 1902	1 Vaktmästarbiträde	780	—	
	c		Expenser, förslagsvis	15,000	—	
	d		För oförutsedda behof, förslagsvis	2,000	—	51,080
3. Drätselkontoret.						
1886 års stat	} b	S. F. besl. 19/12 1899	1 Stadskamrerare, lön	5,000:—		
					arvode	4,000:—
1886 års stat	} b	S. F. besl. 19/12 1899	1 Stadskassör, lön	4,000:—		
					arvode	2,500:—
	} b	K. Förordn. 9/9 1899 K. Sen. bref 9/8 1900	förhöjning för 10 års tjänst	800:—		
					Ersättning för frångången andel i absentieböter	800:—
	} b	S. F. besl. 19/12 1899	1 Äldre Stadsbokhållare, lön	4,000:—		
					arvode	1,000:—
1886 års stat	} b	S. F. besl. 4/11 1902	1 Yngre Stadsbokhållare, lön	3,000:—		
D:o 29/12 1905					arvode	1,200:—
	} b	S. F. besl. 4/11 1902	förhöjning för 10 års tjänst	600:—	4,800	—
					1 Yngre Stadsbokhållare, lön	3,000:—
	} b	D:o 29/12 1905	arvode	600:—	3,600	—
					1 Kontorsskrifvare	1,800:—
1886 års stat	} b	S. F. besl. 19/12 1899	förhöjning för 10 års tjänst	360:—	2,160	—
			Transport	32,660	—	1,336,158 33

			Transport	32,660	1,336,158 33
1886 års stat	S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1894 D:o $\frac{19}{12}$ 1899 D:o $\frac{29}{12}$ 1902	b	1 Vaktmästare, inkassator	1,200: —	
			Arvode för tillsyn öfver torghandeln	600: —	1,800
S. F. besl. $\frac{4}{11}$ 1902	b	1 Vaktmästare		1,200	
S. F. besl. $\frac{13}{10}$ 1898	b & c	Extra biträden, förslagsvis		10,200	
	c	Arvode för debetsedlars kringbärande, förslagsvis		2,000	
		Expenser, förslagsvis		5,000	52,860
4. Trafikkontoret.					
	S. F. besl. $\frac{21}{5}$ 1895	b	1 Kamrerare, lön	5,500: —	
			förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{8}{4}$ 1907	400: —	5,900
	S. F. besl. $\frac{21}{5}$ 1895	b & c	1 Bokhållare, lön	3,000: —	
			förhöjning för 10 års tjänst	600: —	4,200
			personelt tillskott	600: —	
	S. F. besl. $\frac{21}{5}$ 1895	b & c	1 Kassör, lön	2,400: —	
			arvode	600: —	
	S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1896	b	förhöjning för 10 års tjänst	480: —	3,480
	S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1896	b	1 Vågmästare	2,000: —	
			förhöjning för 10 års tjänst	400: —	2,400
	S. F. besl. $\frac{21}{5}$ 1895 D:o $\frac{29}{12}$ 1896	b & c	4 Vaktmästare å	1,100: —	4,400
			Extra biträden, förslagsvis		25,400
	D:o $\frac{29}{10}$ 1895	b	Uppsikt öfver varuskjulen	1,200: —	
			Diverse kostnader d:o d:o	300: —	1,500
	S. F. besl. $\frac{31}{3}$ 1875 D:o $\frac{29}{12}$ 1899	b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	800	
			Mätarearvoden, förslagsvis	1,200	
	S. F. besl. $\frac{17}{5}$ 1904	b & c	1 Maskinist för värmeledn. under 9 månader	1,350	
			1 Maskinist för hissinträttningen	1,100	
		c	Expenser, förslagsvis	1,800	53,530
5. Hamnkontoret.					
1886 års stat	S. F. besl. $\frac{21}{11}$ 1893	b	1 Hamnkaptén	3,000: —	
			4 resp. 2 % af upp- börden, förslagsvis	8,500: —	11,500
			1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400	
			Transport	13,900	1,442,548 33

			Transport	13,900	—	1,442,548	33	
S. F. besl. $\frac{1}{10}$ 1895	b	1 Hamnkontorsbokhållare	3,500:—					
		$\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ af uppbörden, förslagsvis	1,125:—	4,625	—			
S. F. besl. $\frac{30}{4}$ 1901	b	1 Kassör under 9 månader		1,125	—			
1886 års stat	b & c	1 Äldre vaktmästare		1,600	—			
S. F. besl. $\frac{27}{12}$ 1895 D:o $\frac{15}{11}$ 1898								
1886 års stat	b	1 Yngre Vaktmästare		1,200	—			
S. F. besl. $\frac{27}{12}$ 1895 D:o $\frac{13}{11}$ 1898								
1886 års stat	b & c	10 Hamnkonstaplar å	1,200:—	12,000	—			
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888			1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad		1,100	—		
D:o $\frac{29}{12}$ 1890								
D:o $\frac{11}{4}$ 1893								
D:o $\frac{27}{12}$ 1895 D:o $\frac{22}{12}$ 1898								
1886 års stat	b & c	2 Packare och vräkare å	720:—	1,440	—			
S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1894								
D:o $\frac{20}{12}$ 1899	b	1 Parmmätarålderman		600	—			
D:o $\frac{30}{12}$ 1903								
D:o $\frac{11}{4}$ 1893	b	Hamnfiskals arvode		400	—			
	c	Ångslupslega och driftkostnader för motorbåt, förslagsvis		800	—			
	c	1 Motorbåtskötare, förslagsvis 7 månader å 70:—		490	—			
		Expenser, förslagsvis		750	—	40,030		
6. Byggnadskontoret.								
1886 års stat	b	1 Stadsingeniör	8,000:—					
S. F. besl. $\frac{26}{4}$ 1892				förhöjning för 5 års tjänst	800:—			
		resemedel	600:—	9,400	—			
	b	1 Arbetschef	6,500:—					
S. F. besl. $\frac{7}{2}$ 1899				förhöjning för 5 års tjänst	650:—			
				resemedel	500:—	7,650	—	
	b	1 Geodet	3,000:—					
S. F. besl. $\frac{16}{2}$ 1892				förhöjning för 10 års tjänst	600:—			
				resemedel	100:—	3,700	—	
1886 års stat	b	1 Bokhållare	3,000:—					
				förhöjning för 10 års tjänst	600:—			
S. F. besl. $\frac{27}{12}$ 1898	b	personelt tillskott	400:—	4,000	—			
		Transport		24,750	—	1,482,578	33	

			Transport	24,750	—	1,482,578	33	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888 D:o ²⁰ / ₁₂ 1902	b	{	1 Byggmästare	3,000:—				
			förhöjning för 10 års tjänst	600:—				
			personelt anslag	400:—	4,000			
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892 1886 års stat	b	{	1 Förrådsförvaltare	1,800:—				
			personelt tillskott	180:—	1,980			
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894	b		1 Äldreskogsvakt jemte fri bostad och ved	900:—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1899 D:o ³⁰ / ₁₂ 1904 1886 års stat	b	{	personel förhöjning för 10 års tjänst	150:—				
			ytterligare tillskott	100:—				
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1897 D:o ³⁰ / ₁₂ 1904	b	{	d:o d:o	100:—	1,250			
			1 Yngreskogsvakt jemte fri bostad och ved	800:—				
			personel förhöjning för 5 års tjänst	80:—	880			
	c		Extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis		8,000			
	c	{	Skogsvaktarebiträden och skogs- kultur, förslagsvis		1,500			
			Material o. handtlangaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis		10,000			
	c		Utarbetande och tryckning af plan- karta öfver staden		10,500			
	c		Expenser, förslagsvis		1,500	64,360		
			7. Trädgårdsnämnden.					
	b	{	1 Sekreterare		600			
			1 Trädgårdsmästare	3,000:—				
1886 års stat S. F. besl. ⁶ / ₉ och ⁶ / ₁₂ 1898 S. F. besl. ¹⁵ / ₅ 1906			förhöjning för 10 års tjänst	600:—				
			hyresmedel	1,000:—				
			personelt lönetillskott jemte bränsle, fria spårvägsresor och an- dra natura förmåner	2,900:—	7,500			
	c		Expenser, förslagsvis		300	8,400		
			8. Särskilda nämnder.					
			<i>a) Taxerings- och Pröfnings- nämnderna.</i>					
	c	{	Sekreterarearvoden		2,600			
			Expenser, förslagsvis		3,200	5,800		
			Transport	—	—	1,561,138	33	

		Transport	—	—	1,561,138 33
		<i>b) Förmyndarenämnden.</i>			
	c	Sekreterarearvode	1,200	—	
		Vaktmästarearvode, expenser m. m. förslagsvis	600	—	1,800
		<i>c) Nämnden för arbetareangelägenheter.</i>			
S. F. besl. 20/5 1903	b	1 Sekreterare, lön	3,000	—	
		hyresmedel	600	—	3,600
	c	Ersättning för vaktmästarebiträde	100	—	
Expenser samt inköp af litteratur, förslagsvis		500	—	4,200	
		<i>d) Kommunal arbetsförmedlingsbyrå.</i>			
S. F. besl. 1/12 1903 D:o 23/12 1905	} b & c	1 Föreståndare	3,600	—	
		1 manligt biträde	1,500	—	
		1 kvinligt biträde	1,500	—	
		Inventarier, värme, lyse m. m., förslagsvis	2,000	—	8,600
		<i>e) Uppfostringsnämnden.</i>			
S. F. besl. 10/5 och 19/12 1897 och 21/12 1900 D:o 16/5 och 19/12 1899	} b & c	1 Sekreterare, arvode	2,400	—	
		Vaktmästarearvode	300	—	
	} b & c	Expenser m. m., förslagsvis	800	—	3,500
		<i>f) Nämnden för åstadkommande af fotografiska afbildningar af Helsingfors.</i>			
S. F. besl. 21/5 1906	b	Anslag	800	—	800
		— Fmk 312,260: — —			
		Transport	—	—	1,580,038 33

		Transport	—	—	1,580,038	33
IV. Gatu- och kajbelysningen.						
I. Gasbelysningen.						
		Auerlågor:				
		Helnatts, 721 st. under vår- och 743 under höstterminen, förbru- kande gas	281,765	m ³		
		Halfnatts, 1,166 st. un- der vår- och 1,124 under höstterminen, förbrukande gas	209,806	m ³		
		Öppna lågor (å varuskjulen):				
	c	Helnatts, 6 st. under seglationstiden för- brukande gas	2,383	m ³		
		Lucas Lampor (å salutorget):				
		Halfnatts, 2 st. förbru- kande gas	1,816	m ³		
		Förlängd morgonbelys- ning å Salutorget un- der vintermånaderna	600	m ³		
		Extra belysning vid särskilda tillfällen	1,630	m ³		
		Summa gas	498,000	m ³		
		å 30 penni per m ³ , utgörande			149,400	—
2. Petroleumbelysningen.						
		256 st. helnattslyktor å 174 mk per lysår och lykta	44,544	—		
		436 st. halfnattslyktor å 83 mk per lysår och lykta	36,188	—		
		60 st. seglationslyktor, 170 dagar å 60 penni per dag och lykta	6,120	—		
	b & c	5 st. helnattslyktor å isvägen till Sveaborg 120 dagar å 60 penni per dag och lykta	360	—		
		7 st. d:o vid kolerabarackerna 200 dagar å 60 penni per dag och lykta	840	—		
		Transport	88,052	—	1,729,438	33

S. F. besl. ^{22/12} 1898
och ^{22/12} 1903

			Transport	88,052	1,729,438	33
	c*	Utbyte af 50 st. petroleumlampor mot intensiv-lykktor, förslagsvis		3,000	91,052	--
		3. Extra belysning af kajer och varuskjul.				
		<i>a) Sandviks molon.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
S. F. besl. 1/10 1895	b	3 st. 800 ljus bågampor, brinnande 75 dagar, 5 tim. dagligen	340:—			
		6 st. glödlampor, brinnande 150 dagar, 8 timmar dagligen	260:—	600		
		<i>b) Magasinskajen.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
S. F. besl. 27/9 1895	b	4 st. 800 ljus bågampor å sjösidan under 180 dagar, 7 timmar dagligen	1,360:—			
		<i>Gasbelysning.</i>				
	c	11 st. 5 lågors bågampor å sjösidan, 200 dagar, 7 timmar dagligen	2,685:—			
		15 st. 1 lågas bågampor å landssidan, 170 dagar, 3 timmar dagligen	241:—			
		<i>Varuskjulet.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
Kontrakt d. 12/9 1893	b	15 st. 500 ljus bågampor under 180 dagar, brinnande i medeltal 4 timmar dagligen	2,074:—			
		14 st. glödlampor under 150 dagar, brinnande 4 timmar dagligen	300:—			
		Transport	6,660:—	600	1,820,490	33

		Transport	6,660:—	600	1,820,490	33
		<i>Tullvisitationspaviljongen.</i>				
		Elektrisk belysning, förslagsvis	130:—			
		Gasbelysning, förslagsvis	150:—	6,940		
		<i>c) Skatuddskajen.</i>				
		<i>Gasbelysning.</i>				
	c	9 st. 5 lågors bågglampor å sjösidan, brinnande 100 dagar 10 timmar dagligen	1,419:—			
		6 st. 1 lågas bågglampor å sjösidan brinnande 100 dagar, 10 timmar dagligen	189:—			
		12 st. 1 lågas bågglampor å landssidan brinnande 100 dagar 3 timmar dagligen	171:—			
		<i>Varuskjulen.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
	c	4 st. 500 ljus bågglampor, under 180 dagar, i medeltal 4 timmar dagligen	500:—			
		55 st. glödlampor brinnande 150 dagar, 4 timmar dagligen	1,031:—	3,310	10,850	
		— <i>Fmk 251,302:—</i> —				
		V. Brandverket.				
		1. Aflöningar och andra förmåner.				
	b	1 Brandmästare jemte fri bostad, ved och lyse	5,000:—			
		personelt tillskott	1,000:—	6,000		
	b	1 Underbrandmästare jemte ved och lyse	3,000:—			
		hyresmedel	1,500:—	4,500		
		Transport		10,500	1,831,340	33

1886 års stat
 S. F. besl. $\frac{24}{2}$ 1891
 D:o $\frac{29}{12}$ 1893
 D:o $\frac{7}{2}$ 1899
 D:o $\frac{13}{6}$ 1899

S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1899
 D:o $\frac{19}{12}$ 1901

S. F. besl. $\frac{24}{2}$ 1891	b	1 Sekreterare i Brandkommissionen	10,500 —	1,831,340 33
S. F. besl. $\frac{24}{2}$ 1891 D:o $\frac{21}{12}$ 1897 D:o $\frac{20}{12}$ 1902	b	1 Sprutmästare vid hufvudstationen jemte fri bostad, ved och lyse	2,100 —	
		1 D:o vid norra stationen jemte d:o d:o	1,800 —	
D:o $\frac{13}{6}$ 1899	b	1 Maskinist, jemte d:o d:o	1,800 —	
	b	6 Sergeanter, jemte fri bostad, ved och lyse å 1,500: —	9,000 —	
		6 Korpraler, jemte ved och lyse å 900: —	5,400 —	
	b	Hyresmedel för 6 gifta korpraler å 300: —	1,800 —	
S. F. besl. $\frac{25}{2}$ 1891 D:o $\frac{13}{6}$ 1899 D:o $\frac{27}{6}$ 1904 D:o $\frac{17}{1}$ 1905		15 Korpraler, kasererade å 900: —	13,500 —	
		16 första årets konstaplar, kasererade å 300: —	4,800 —	
		15 andra årets konstaplar, kasererade å 420: —	6,300 —	
		15 tredje årets konstaplar, kasererade å 600: —	9,000 —	
		Kosthållning för 67 man å 325: —	21,775 —	
	Beklädnad för 67 man å 150: —	10,050 —	98,425 —	
		2. Brandstallet, 20 hästar.		
	c	34,000 kilogr. hö å 8,5 penni	2,890 —	
		30,500 d:o hafre å 15,5 penni	4,727 50	
		Halm, förslagsvis	750 —	
		Skoning och medicin, förslagsvis	950 —	
		Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	500 —	9,817 50
		3. Eldning och belysning.		
	c	260 kubikmeter björkved å 6 mk	1,560 —	
		960 d:o barrved å 5 mk	4,800 —	
		Belysning, förslagsvis	4,300 —	10,660 —
		4. Redskap och inventarier.		
	c	Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000 —	
		Underhåll af brandtelegrafan, förslagsvis	1,200 —	
	c*	1 häst förslagsvis	700 —	
		En mekanisk brandstege	12,000 —	
		Transport	16,900 —	1,950,242 83

		Transport	16,900	—	1,950,242	83
	c*	Komplettering af slangförrådet	1,000	—		
		Komplettering af antalet liksidiga kopplingar	1,000	—	18,900	—
		5. Diverse.				
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800	—		
		Expenser, gratifikation m. m., förslagsvis	2,500	—		
S. F. besl. 27/6 1904	b	Underhåll af sanitetsvagn och förbandsmaterial, förslagsvis	280	—		
	c	För inköp af böcker och tidningar	100	—	3,680	—
		6. Tillfällig utgift.				
	c*	Anslag för frivilliga brandkåren . . . . . — Fmk 146,482: 50 —	—	—	5,000	—
		VI. Polisrättningen.				
		1. Kontant bidrag.				
K. förordn. d. 20/4 1903	b	Af hela årsanslaget för underhåll af polisrättningen, Fmk 693,120: —, utgår ur stadens medel	—	—	198,034	28
		2. Embetslokaler.				
	} b & c	Lokal för poliskammaren, centralpolisen, detektiva afdelningen och första polisstationen	20,000	—		
		Stall	6,000	—		
		2:dra polisstationen	4,020	—		
		3:dje d:o	4,500	—		
		4:de d:o	2,185	—		
		Tölö d:o	1,080	—		
		Forsby d:o	600	—		
		Hermanstad d:o	1,000	—		
		Gymnastiksal och manège	2,000	—		
	Sedlighetsafdelningens lokal	2,400	—	43,785	—	
D:o d:o Enligt kontrakter		Transport	—	—	2,219,642	11

			Transport	—	2,219,642	11
		3. Eldning och belysning.				
K. Förordn. d. 20/4 1903	b & c	{	Ved förslagsvis	7,500		
			Belysning, d:o	13,500	21,000	
		4. Diverse.				
K. Förordn. d. 20/4 1903	b & c		På staden ankommande remont af beväpningsartiklar, hästar, m. m., förslagsvis	—	3,000	
			— Fmk 265,819: 28 —			
		VII. Sundhets- och sjukvården.				
		1. Helsovårdsnämnden.				
S. F. besl. 29/11 1904	b		Ordförande	1,200		
D:o 3/12 1889	}	b	1 Sekreterare	2,000		
D:o 19/12 1892			1 Vaktmästare	1,000		
D:o 21/12 1897			c	Expenser, förslagsvis	6,800	11,000
		2. Läkare- och sjukvårdspersonal.				
D:o 24/10 1893	b		Förste stadsläkaren, lön 6,000: — arvode . . . . . 4,000: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 2,000: —	12,000		
K. S:ns resol. 5/2 1894	b		Andre stadsläkaren	3,000		
1886 års stat	b		2 Distriktsläkare inom staden å . . . . . 3,000: —	6,000		
S. F. besl. 19/4 1898	b		1 Distriktsläkare i Tölö distrikt .	3,600		
D:o 30/9 1890	b		1 D:o i Sörnäs distrikt 3,000: — tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000		
D:o 20/10 1903	b		1 Distriktsläkare i Hermanstad och Majstad distrikt	4,000		
D:o 29/12 1891	b		1 Distriktsläkare i Berg- häll distrikt . . . . . 3,000: — tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000		
D:o 9/4 1889	b		1 Kvinlig läkare	3,000		
D:o 19/12 1895	b		1 Läkare vid fattiggårdens sjuk- anstalter och dårvårdsinrättning (se VIII Fattigvården).			
			Transport	39,600	2,254,642	11

			Transport	39,600	2,254,642	11
	b	1 Läkare vid stadens folkskolor (se, IX Undervisnings- och bildningsanstalter).				
	b	1 Barnmorska		500		
1886 års stat	}	b	{	6 Kommunala sjuksköterskor å . . . . . 1,080: —	6,480	
S. F. besl. 19/12 1901						
D:o 27/12 1895						
D:o 21/12 1897						
D:o 19/12 1901						
D:o 12/4 1904						
D:o 17/5 1898	b	Resekostnader och sjukvårdspersedlar		600		
D:o 19/4 1898	b	Arvoden åt vikarier under distriktsläkarenes semesterledighet		2,100		
D:o 17/6 1898	}	b	Läkaredejourering om söndagarne under sommarmånaderna	500	49,780	
D:o 29/12 1905						
3. Maria sjukhus.						
<i>a) Afdelningen för icke-epidemiska sjukdomar.</i>						
S. F. besl. 20/12 1893	}	b	1 Öfverläkare, anstaltens direktör, lön	5,000		
D:o 11/10 1898						
D:o 19/12 1901						
D:o 19/12 1901	b & c	1 Underläkare jemte bostad, värmebelysning, städning och kost, lön		3,000		
D:o 17/10 1905	b	För aflönande af vikarie under underläkarens semester		300		
D:o 29/12 1893	b	1 Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön		1,200		
D:o 29/12 1905	b	1 Extra amanuens, förslagsvis under 9 månader jemte bostad, värme, belysning, städning, och kost		900		
D:o 29/12 1893	}	b	3 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,800		
D:o 27/12 1895						
		c	Löneförhöjning åt en sköterska för 10 års tjänst	120		
		c	Löneförhöjning åt en sköterska för 5 års tjänst	60		
D:o 29/12 1899	b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader		300		
D:o 29/12 1896	}	b & c	4 Sköterskor i öfrigt såsom föregående, men lön å 40 mk i månaden	1,920		
D:o 21/12 1897						
D:o 29/12 1899	b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader		180		
Transport				14,780	2,304,422	11

S. F. besl. 29/12 1893	} b & c	Transport	14,780	2,304,422	11	
D:o 29/12 1899		2 Nattsköterskor à 40 mk i månaden	960			
D:o 29/12 1893	} b & c	2 Städerskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 18 mk i månaden	432	28,508		
		c	Städning af tuberkulos-paviljongen			336
	} c	Medicin, förslagsvis	8,000			
		Underhåll af inventarier, förslagsvis	4,000			
<i>b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>						
S. F. besl. 29/12 1893	} b	1 Öfverläkare, jemte fri bostad, samt värme och belysning, lön	5,000	20,316		
D:o 11/10 1898						
D:o 30/12 1904	} b	För aflöning af vikarie under öfverläkarens semester	400			
D:o 19/12 1901						
D:o 11/10 1898	} b	1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	1,200			
		4 Sköterskor (bildade) jemte bostad, belysning, värme och kost, lön à 50 mk i månaden	2,400			
D:o 29/12 1893	} b & c	1 D:o förslagsvis under 6 månader, lön à 50 mk i månaden	300			
D:o 29/12 1899						
D:o 19/12 1901		} c	3 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön à 40 mk i månaden			1,440
D:o 30/12 1904			Löneförhöjning åt en sköterska för 20 års tjänst			120
D:o 19/12 1901	} b & c	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön à 30 mk i månaden	180			
		1 Nattsköterska, lön à 40 mk i månaden	480			
D:o 29/12 1893	} b & c	6 Städerskor, jemte bostad, belysning, värme och kost, lön à 18 mk i månaden	1,296			
D:o 27/12 1895						
D:o 29/12 1896						
D:o 29/12 1899						
D:o 29/12 1905	} c	Medicin, förslagsvis	3,000			
		Underhåll af inventarier, förslagsvis	4,000			
		För desinfektion af sjukrummen, förslagsvis	500			
<i>c) Medicinsk-kirurgiska afdelningen.</i>						
D:o 19/12 1901	} b	1 Öfverläkare, kirurg, lön	4,000	20,316		
		För aflönande af vikarie under öfverläkarens semester	350			
Transport			4,350	2,353,246	11	

			Transport	4,350	2,353,246	11	
S. F. besl. 19/12 1901	b	1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning, städning och kost, lön		1,200			
			1 Operationssköterska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 50 mk i månaden		600		
		2 Sköterskor (bildade), jemte bostad, belysning, värme och kost, lön à 50 mk i månaden		1,200			
	c		Löneförhöjning åt en sköterska för 5 års tjänst		60		
D:o 19/12 1901	b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader		300			
D:o 22/12 1903	b & c	5 Sköterskor jemte bostad, belysning, värme och kost, lön à 40 mk i månaden		2,400			
		1 Sköterska för isolerafdelningen i källarvåningen såsom föregående, lön à 30 mk i månaden		360			
			1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön à 30 mk i månaden		180		
D:o 19/12 1901	b & c	2 Nattsköterskor, lön à 40 mk i månaden		960			
		3 Städerskor, en för hvardera våningen och en för operationsafdelningen jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 18 mk i månaden		648			
D:o 26/5 1903	b		Arvode åt massör		1,000		
		Medicin, förslagsvis		5,000			
	c		Förbandsmaterial och instrument, förslagsvis		4,000		
		Underhåll af inventarier, förslagsvis		3,500	25,758		
		<i>d) Ekonomieafdelningen.</i>					
D:o 12/4 1904	b	1 Syssloman, jemte bostad, belysning och värme, lön		3,000			
D:o 29/12 1893	}	b	1 Hushållerska jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	1,000			
D:o 29/12 1896							
D:o 19/12 1901							
D:o 29/12 1893	}	b	2 Köksor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 300 mk	600			
D:o 29/12 1899							
D:o 19/12 1901							
D:o 29/12 1899	b	1 Köksa, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön		240			
			Transport	4,840	2,379,004	11	

			Transport	4,840	—	2,379,004	11
S. F. besl.	29/12 1899	} b	4 Tjenarinnor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 216 mk	864	—		
D:o	19/12 1901						
D:o	29/12 1905	} b & c	1 Städerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	216	—		
D:o	29/12 1899						
D:o	29/12 1896	} b & c	1 Bakerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	300	—		
D:o	29/12 1899						
D:o	29/12 1893	b	1 Föreståndarinna för linneförrådet, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön . . . . 480:— personellt tillskott . . . . 600:—	1,080	—		
D:o	21/12 1897	b					
D:o	29/12 1893	b & c	4 Tvätterskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 23 mk i månaden	1,104	—		
D:o	19/12 1901	b & c	3 D:o jemte kost (icke bostad) lön à 33 mk i månaden	1,188	—		
D:o	22/12 1903	b	1 Sömmerska, jemte kost (icke bostad) lön à 30 mk i månaden	360	—		
D:o	22/12 1898	} b	2 Maskinister, jemte bostad, värme och belysning, lön à 1,200 mk	2,400	—		
D:o	19/12 1901						
D:o	29/12 1893	b	1 Eldare, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	900	—		
D:o	29/12 1893	} b	1 Vaktmästare, jemte bostad, värme och belysning, lön . . . . . 730:— kostpenningar . . . . . 360:—	1,090	—		
D:o	29/12 1899						
D:o	19/12 1901	} b	3 Drängar, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 420 mk	1,260	—		
D:o	29/12 1893						
D:o	29/12 1899						
D:o	19/12 1901						
D:o	29/12 1893	} b & c	3 D:o, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 380 mk i året	1,140	—		
D:o	29/12 1899						
D:o	27/12 1895	} b	2 Portvakter, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 420 mk	840	—		
D:o	19/12 1901						
D:o	27/12 1895	b & c	1 Klosettömmerska à 33 mk i månaden	396	—		
		c	Kost för 171 patienter à 90 penni per dag, förslagsvis	56,173	50		
			Kost för 12 patienter à 1:50 per dag, förslagsvis	6,570	—		
			Kost för 74 af personalen à 1 mk 10 penni per dag, förslagsvis	29,711	—		
			Kost för 1 af personalen under 9 månader à d:o	297	—		
			Bränsle, förslagsvis	22,500	—		
			Transport	133,229	50	2,379,004	11

			Transport	133,229 50	2,379,004 11	
		c	Gas till laboratoriet och för uppvärmning af ångtält, förslagsvis	600 —		
			Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,400 —		
			Underhåll af häst, förslagsvis . .	600 —		
			Belysning, d:o	8,000 —		
		d	För oförutsedda utgifter, förslagsvis	4,000 —	148,829 50	
S. F. besl. 27/11 1900			<i>e) Desinfektionsinrättningen.</i>			
D:o 29/12 1896	}	b	1 Förman (maskinist), jemte bostad, värme och belysning, lön	1,200 —		
D:o 29/12 1899		b	1 Biträde, jemte bostad och kost, lön	420 —		
D:o 19/4 1898	}	c	Bränsle, förslagsvis	400 —		
D:o 29/12 1899			Underhåll af häst, förslagsvis . .	600 —		
			Desinfektionsmaterial	500 —	3,120 —	
4. Tuberkulos sjukhuset å Grejus.						
S. F. besl. 9/5 1905		b	Hyra	3,000 —		
			Underhåll	29,000 —	32,000 —	
5. Sjukstuga i Sörnäs.						
S. F. besl. 29/11 1904		b	För 9 sjukplatser under år 1907 .	—	10,500 —	
6. Polikliniker.						
S. F. besl. 11/4 1900	}	b	Anslag för barnpolikliniken i Berg-häll	3,300 —		
D:o 29/12 1905			D:o för polikliniken vid Vladimirs-gatan	2,500 —		
D:o 25/3 1902	}	b	Anslag för poliklinisk ögonafdelning . . . . . 2,500: —			
D:o 29/12 1896			Dagafgifter för medel-lösa sjuka emot redovisning . . . . . 200: —	2,700 —		
D:o 29/12 1905						
S. F. besl. 17/3 1903	}	b	Anslag för barnförlossnings-anstalten i Hermanstad:			
D:o 29/12 1905			underhållsbidrag . . . . . 4,300: —			
D:o 8/3 1904	b	1 biträdande barnmorska . . . . . 1,200: —	6,500 —			
				Transport	15,000 —	2,573,453 61

S. F. besl. 23/2 1904	b & c	Transport	15,000	2,573,453	61
		Bekostande af barnmorskebiträde åt medellösa i hemmen, förslags- vis	3,000		
D:o 15/12 1903	b & c	Anslag för 5 sjukplatser i dokto- rerne O. A. Boijes och W. Par- viainens barnförlossningsanstalt	9,720		
D:o 29/12 1905	b & c	Anslag för tuberkulospoliklinik vid Maria sjukhus	12,000		
D:o 3/10 1906	b	Anslag för kirurgisk poli- klinik i Berghäll . . . 3,000:— underhållsbidrag . . . 10,000:—	13,000	52,720	
7. Helsopolisen.					
D:o 24/10 1893	b	1 Hälsovårdsinspektör . . . 3,000:— personelt tillskott . . . 500:—	3,500		
D:o 30/4 1904					
D:o 12/12 1904	b	1 Inspektör för handtverkerier och arbetsplatser	3,000		
1886 års stat	b & c	1 Tillsyningsman . . . . . 5 D:o à 2,000 mk	2,500 10,000		
S. F. besl. 21/12 1889					
D:o 30/5 1891					
D:o 29/12 1892					
D:o 29/12 1896					
D:o 28/12 1899	b & c	Resekostnader för tillsyningsmän- nen	600		
D:o 19/12 1901					
D:o 29/12 1905					
D:o d:o	c	Extra tillsyningsmän, förslagsvis . . .	2,000		
S. F. besl. 28/11 1905	b	För desinfektion i hemmen, förslagsv. Anslag för inspektion af arbetare- bostäder	3,000 3,000	27,600	
8. Besigtningbyrån.					
S. F. besl. 30/4 1895	b	1 Besigtningläkare	6,000		
	c	Städning . . . . . Underhåll af inventarier, förslagsvis	360 300		6,660
9. Laboratorium för sanitära undersökningar.					
S. F. besl. 29/12 1905	b	1 Föreståndare	8,000		
S. F. besl. 26/5 1903		1 Assistent	3,000		
		Proftagare	1,500		
		1 Vaktmästare jemte rum, värme och lyse	1,200		
		Underhåll af apparater och bok- samling	1,200		
		Uppköp af profver m. m.	700	15,600	
Transport			—	2,676,033	61

			Transport	—	—	2,676,033 61	
			10. Köttkontroll vid slagtinrättningen.				
	c	{	1 Veterinär	3,000	—		
			Biträde	1,000	—		
			Omkostnader, förslagsvis	300	—	4,300	
			11. Obduktionshuset.				
	c		Ved, belysning, tvätt etc., förslagsvis	—	—	200	
			12. Vaccindepoten.				
	c		Anslag för tillsyn öfver vaccineringskyldighetens fullgörande	400	—		
			D:o till anskaffande af lokaler för vaccinationer och deras städning	600	—	1,000	
			13. Tillfälligt anslag.				
	c*		För dödande af råttor	—	—	2,000	
			— <i>Fmk 439,891: 50</i> —				
			VIII. Fattigvården.				
			I. Fattigvårdsstyrelsen.				
S. F. besl. 5/12 1895	}	b	1 Ordförande	1,200	—		
D:o 20/12 1902				1 Verkställande direktör	7,000	—	
				1 Sekreterare	2,400	—	
D:o 22/12 1898		b	1 Vaktmästare	1,000	—		
		c	Arvode för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten, förslagsvis	6,500	—		
		c	Ersättning för inspektionsresor, förslagsvis	800	—	18,900	
			2. Fattiggården och dermed förenade inrättningar.				
1886 års stat		b	1 Inspektor jemte fri bostad och ved	4,500	—		
			Transport	4,500	—	2,702,433 61	

		Transport	4,500	2,702,433 61
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891	} b & c	1 Kontorsbiträde	2,000	
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1901				
D:o ³⁰ / ₁₂ 1904				
1886 års stat	} b	1 Predikant	1,400	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889				
D:o ¹⁷ / ₁₁ 1894	} b	1 Läkare vid fattigvårdens sjuk-		
D:o ² / ₁₀ 1906		anstalter och dävårdsinrättning	4,500	12,400
<i>a) Fattiggården.</i>				
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1895	b	1 Husmoder	1,000	
	c	3 Sjuksköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 840: —	2,520	
	c	För aflönande af vikarier under dessas semesterledighet en må- nad å 70: —	210	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	} b	3 Sjuksköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 600: —	1,800	
D:o ²² / ₁₂ 1898				
	c	För aflönande af vikarier under dessas semesterledighet under en half månad å 25: —	75	
	c	7 Biträdande sköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 30 mk i månaden	2,520	
	} c	Beklädnad, förslagsvis	5,000	
		Kost, förslagsvis	33,400	
		Läkemedel, förslagsvis	5,000	
		Inventarier, förslagsvis	1,500	
		Material, förslagsvis	800	
		Ved och belysning, förslagsvis	9,500	
		Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	800	
	d	Remontarbeten, förslagsvis	4,800	
		Diverse utgifter, förslagsvis	4,100	73,025
<i>b) Arbetsinrättningen.</i>				
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889	b & c	1 Tillsyningsman, jemte fri bostad, ved och lyse 1,500: —		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896	} b	personelt tillskott . . . . . 300: —	1,800	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889				
D:o ²² / ₁₂ 1903	} b	2 Vaktmästare, jemte fri bostad, ved och lyse å 960: —	1,920	
			Ved och belysning, förslagsvis	1,300
	} c	Kost, förslagsvis	11,000	
		Beklädnadskostnader, förslagsvis	2,500	
		Material, förslagsvis	6,000	
		Transport	24,520	2,787,858 61

			Transport	24,520	2,787,858	61	
		c	Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis	500			
			Flitpenningar, förslagsvis	1,200			
			Remontarbeten, förslagsvis	1,000			
			d Diverse utgifter, förslagsvis	500	27,720		
		<i>c) Dårvårdsanstalten.</i>					
		b & c	1 Öfversköterska, jemte fri bostad, ved och lyse	1,350			
S. F. besl. 29/12 1891			För aflönande af vikarie under öfversköterskans semesterledighet under en månad	100			
D:o 29/12 1893			12 Kvinliga vårdare, jemte d:o d:o å 600: —	7,200			
D:o 20/12 1896			För aflönande af vikarier under dessas semesterledighet en half månad å 25: —	300			
D:o 21/12 1897			7 Manliga vårdare, jemte fri bostad, ved och lyse å 840: —	5,880			
D:o 20/12 1902		c	Beklädnad, förslagsvis	6,700			
D:o 20/12 1902			Kost, förslagsvis	20,000			
D:o 9/6 1905			Läkemedel, förslagsvis	2,400			
			Inventarier, förslagsvis	1,500			
			Ved och belysning, förslagsvis	9,000			
			Remontarbeten, förslagsvis	1,200			
			Flitpenningar åt hjonerna i dårvårdsanstalten, förslagsvis	300			
		d Diverse utgifter, förslagsvis	1,500	57,430			
		3. Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.					
		c	För i staden och å landsbygden utackorderade, förslagsvis	55,000			
			I särskilda inrättningar intagna, förslagsvis	6,500			
			Sjukvård, d:o	12,000			
			Kostnader för sinnesrubbade personer, förslagsvis	40,000			
			Läkemedel, förslagsvis	15,000			
			Direkta understöd:				
			a) ått personer ovilkorligen berättigade till fattigvård, förslagsvis	50,000			
			Transport 50,000: —	128,500	2,873,008	61	

		Transport 50,000: —	128,500	2,873,008 61
	c	b) åt nödställda, hvilka icke ega ovilkorlig rätt till fattigvård, förslagsvis . . . . . 28,000: —	78,000	206,500
		4. Diverse.		
	c	Begravningskostnader, förslagsvis	1,500	
	c	Expenser, förslagsvis	1,500	
	d	Oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,000	6,000
		— Fmk 401,975: — —		
		IX. Undervisnings- och bildningsanstalter.		
		1. Navigationsskolan.		
S. F. besl. ² / ₅ 1900 Enligt kontrakt	b	Hyra	3,000	
	c	Ved, förslagsvis	600	3,600
		2. Handverksskolorna.		
K. Kung. ²⁵ / ₁₁ 1885	b	Anslag för högre handverksskolorna	32,532	
S. F. besl. ¹⁷ / ₁₀ 1899	b	Anslag för lägre d:o	28,446	
		<i>Förberedande yrkesskolan för gossar:</i>		
	b	1 Lärare i matematiska ämnen på svenska afdelningen . . . . . 4,200: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 600: —		
D:o ²⁶ / ₉ och ²⁰ / ₁₁ 1900	b	1 Lärare i matematiska ämnen på finska afdelningen . . . . . 4,200: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 600: —		
D:o samt ¹⁹ / ₁₂ 1901	b	1 Lärare i frihandstekning . . . . . 3,000: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 400: —		
		Transport 13,000: —	60,978	3,089,108 61

			Transport 13,000:—	60,978	3,089,108 61		
S. F. besl. $\frac{25}{9}$ och $\frac{20}{11}$ 1900	} b	{	1 Verkmästare i träbearbetning	3,300:—			
			förhöjning för 5 års tjänst	300:—			
	} b	{	1 D:o i metallbearbetning	2,700:—			
			förhöjning för 5 års tjänst	300:—			
D:o $\frac{2}{10}$ 1906	b		1 Föreståndare	1,500:—			
			Vikariatsarvode för åtta månader	917: 28			
	c		Arvoden åt timlärare, 44 veckotimmar à 150 mk	6,600:—			
	} c	{	Arvoden åt biträdande verkmästare	3,600:—			
			Vaktmästare	1,000:—			
	c		Arbetsmaterial för verk- staden	1,500:—			
	} c	{	Verkstadsremont och komplettering	500:—			
			Bibliotek, tidskrifter och expenser	550:—			
D:o $\frac{28}{11}$ 1905	b		Hyra för verkstadsloka- len	4,000:—			
	c		Värme och belysning	500:—	40,267 28		
			<i>Yrkeskolan för flickor:</i>				
	} b	{	4 Lärarinnor, lön à 2,200 mk	8,800:—			
			2 d:o à 2,200	4,400:—			
			1 d:o	1,400:—			
			1 d:o	1,100:—			
			Timlärare arvoden	4,900:—			
S. F. besl. $\frac{1}{12}$ 1903					1 Föreståndarinna, ar- vode	800:—	
					Tjenarinnor	650:—	
					Kosthållning	3,000:—	
					Arbetsmaterial	2,500:—	
					Hyra	6,000:—	
					Ved och belysning	2,000:—	
					Inventarier och remont	1,500:—	
					Diverse	2,300:—	39,350
					140,595 28		
			Transport	—	3,229,703 89		

		Transport	—	3,229,703 89
		3. Handelsläroverk.		
	c	Anslag för ett svenskt-finskt handelsläroverk med skyldighet att emottaga minst 15 frielever från Helsingfors	9,000	
		Anslag för ett finskt handelsläroverk med skyldighet att emottaga minst 15 frielever från Helsingfors	9,000	18,000
		4. Folkskolorna.		
		<i>a) Aflöningar.</i>		
1886 års stat	b	Inspektor	7,000	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888		Biträdande inspektor	5,000	
S. F. besl. ⁸ / ₅ 1906	b	Biträde vid inspektorskansliet . .	1,200	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1899	b	Ekonom	5,000	
D:o ²⁰ / ₁₀ 1903	b	Sekreterare i direktionen	800	
D:o ¹ / ₆ 1904	b	1 Läkare vid stadens folkskolor .	6,000	
D:o ¹⁵ / ₁₁ 1904	b	24 Lärare, lön à . . . . 2,400:—		
		förhöjning för 15 års		
		tjänst à . . . . . 1,200:—	86,400	
		10 Lärare, lön à . . . . 2,400:—		
		förhöjning för 10 års		
		tjänst à . . . . . 960:—	33,600	
		16 Lärare, lön à . . . . 2,400:—		
		förhöjning för 5 års		
		tjänst à . . . . . 480:—	46,080	
		17 Lärare, lön à . . . . 2,400:—	40,800	
	b & c	8 Lärare, arvode à . . . . 2,400:—	19,200	
		1 Lärarebiträde, arvode	1,500	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	b	2 Lärarebiträden, arvode à	1,400:—	2,800
		1 Lärarebiträde, arvode	1,200	
1886 års stat	b	2 Lärare i grekisk-rysk troslära, arvode à 800	1,600	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1905		13 Lärarinnor, lön à . . . . 2,000:—		
	b	förhöjning för 25 års		
		tjänst à . . . . . 1,000:—	39,000	
1886 års stat	b	11 Lärarinnor, lön à . . . . 2,000:—		
S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1899		förhöjning för 20 års		
		tjänst à . . . . . 800:—	30,800	
		Transport	327,980	3,247,703 89

			Transport	327,980	—	3,247,703	89
			15 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
			förhöjning för 15 års				
			tjenst à	600: —	39,000	—	
			8 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
			förhöjning för 10 års				
			tjenst à	400: —	19,200	—	
			11 Lärarinnor, lön à	2,000: —			
			förhöjning för 5 års				
			tjenst à	200: —	24,200	—	
			17 Lärarinnor lön à	2,000: —	34,000	—	
			7 Lärarinnor, lön à	1,700: —			
			förhöjning för 25 års				
			tjenst à	850: —	17,850	—	
			9 Lärarinnor, lön à	1,700: —			
			förhöjning för 20 års				
			tjenst à	680: —	21,420	—	
1886 års stat	} b		13 Lärarinnor, lön à	1,700: —			
S. F. besl. 12/12 1899			förhöjning för 15 års				
			tjenst à	510: —	28,730	—	
			12 Lärarinnor, lön à	1,700: —			
			förhöjning för 10 års				
			tjenst à	340: —	24,480	—	
			25 Lärarinnor, lön à	1,700: —			
			förhöjning för 5 års				
			tjenst à	170: —	46,750	—	
			11 Lärarinnor, lön à	1,700: —	18,700	—	
			6 Lärarinnor, arvode à	2,000: —	12,000	—	
			19 Lärarinnor, arvode à	1,700: —	32,300	—	
			2 Lärarinnor i förbere-				
			dande skolor, arvode à	2,000: —	4,000	—	
			Timlärare i slöjd		6,450	—	
			Timlärare och lärarinnor i sång		1,600	—	
			Timlärarinnor i gymnastik		3,600	—	
	} c		Vikarier och sannolikt ökad lärare-				
			personal under höstterminen, för-				
			slagsvis		15,000	—	
			1 Vaktmästare jemte				
			fria rum, ved och lyse	1,000: —			
			personelt tillskott	400: —	1,400	—	
S. F. besl. 28/12 1886	} b & c		1 Vaktmästare jämte d:o d:o		1,200	—	
D:o 20/12 1890			3 D:o d:o d:o à	1,150: —	3,450	—	
D:o 29/12 1892			2 D:o d:o d:o à	1,000: —	2,000	—	
D:o 25/12 1896			1 Gårdsdräng d:o d:o		1,000	—	
D:o 19/12 1899							
D:o 29/12 1905							
			Transport	686,310	—	3,247,703	89

			Transport	686,310	—	3,247,703	89
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886	} b	1 Gårdsdräng jemte fria rum, ved och lyse		900	—		
D:o ²² / ₁₂ 1903			2 Gårdsdrängar jemte d:o d:o å . . . . . 840: —	1,680	—		
D:o ²⁸ / ₁₂ 1886	} b	2 Gårdsdrängar jemte d:o d:o å . . . . . 780: —		1,560	—		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891				Arvode för 2 föreståndare å 500: —	1,000	—	
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902	} c	Arvode för 14 föreståndare och föreståndarinnor å 400: —		5,600	—		
			D:o för 2 d:o d:o å . . . 350: —	700	—		
	} b & c	Arvoden för undervisningen å folkskolornas fortsättningsklasser		3,500	—		
D:o ¹⁷ / ₁₀ 1905			Arvoden för särskild nykterhetsundervisning	1,800	—		
	} c	Arvoden för särskild undervisning i sexualhygieni		300	—		
			Vård af folkskolornas bibliotek och samlingar	600	—	703,950	—
<i>b) Öfriga kostnader.</i>							
	} c	Hyror för kansli och skollokaler, förslagsvis	53,900	—			
		Undervisningsmaterial, förslagsvis	20,000	—			
		Material för handarbeten och skolkök, förslagsvis	8,000	—			
		Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	17,000	—			
		Ved och vedhuggning, förslagsvis	22,000	—			
		Belysning, förslagsvis	17,000	—			
		Till beklädnadshjelp åt fattiga elever hemmahörande i staden, förslagsvis	25,000	—			
		Renhållning, förslagsvis	35,000	—			
		Underhåll och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	40,000	—			
D:o ¹⁷ / ₁₀ 1905		b & c	Platsförmedling för dimitterade folkskoleelever	1,400	—		
D:o ¹⁵ / ₃ 1905	b	Anslag för å Sveaborg och angränsande öar bosatta barns besökande af stadens folkskolor, förslagsvis	1,500	—			
	c*	Möbel till skolbyggnaden vid Fabriksgatan	24,400	—			
		Transport	265,200	—	3,951,653	89	

K. Förordn. $\frac{5}{8}$ 1886	b	Transport	265,200	3,951,653 89
		Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: för 69 lärare à 50 mk . . . 3,450:— för 162 lärarinnor à 37: 50 . . . . . 6,075:—	9,525	
		c & d Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	5,000	
		c Anslag till resestipendier . . . . . <i>Fmk 985,675:—.</i>	2,000	
5. Uppfostringsanstalt för andesvaga barn.				
S. F. besl. $\frac{11}{10}$ 1898	b	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i Berttula anstalt för andesvaga barn intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst	—	4,500
6. Asylor för vanartade barn.				
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1899 D:o $\frac{15}{10}$ 1901	b	Uppfostringsanstalten i Sibbo, förslagsvis	8,750	68,550
		Uppfostringsanstalten i Nummis, förslagsvis	8,200	
		Uppfostringsanstalten i Lojo, förslagsvis	8,100	
		Uppfostringsanstalten i Wänä, förslagsvis	9,500	
D:o $\frac{21}{12}$ 1903	b	Uppfostringsanstalten i Borgå socken, förslagsvis	8,750	68,550
D:o $\frac{29}{12}$ 1905	b	Uppfostringsanstalter i Sammatti och Sibbo, förslagsvis	8,800	
		Uppfostringsanstalten för flickor i Kimito, förslagsvis	10,300	
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1899 D:o $\frac{15}{10}$ 1901	b	För enskild utackordering, förslagsvis	6,000	
		Läkarearvode för besigtning, d:o.	150	
7. Folkbibliotek och läsesalar.				
1886 års stat S. F. besl. $\frac{3}{4}$ 1889	b & c	1 Bibliotekarie	4,000	4,306,428 89
		Transport	4,000	

			Transport	4,000	4,306,428	89	
S. F. besl. 21/12 1889	} b & c	1 Amanuens (Sv. afd.)	1,400: —				
D:o 27/12 1895							
D:o 19/12 1901							
D:o 29/12 1899							
	} b & c	personelt tillskott	600: —	2,000			
D:o 27/12 1895	} b	1 Amanuens (Läsesalen)	900: —				
D:o 21/12 1897			personelt tillskott	600: —	1,500		
D:o 19/12 1901				1 Amanuens (Finska afd.)	900: —		
			personelt tillskott		300: —	1,200	
D:o 21/12 1889	} b & c	1 Amanuens (Sv. afd.)		1,400: —			
D:o 28/12 1891			personelt tillskott	300: —	1,700		
D:o 29/12 1896				1 Amanuens (Sv. afd.)		1,400	
D:o 19/12 1901			1 Amanuens (Finska afd.)		900: —		
D:o 29/12 1900	} b & c	personelt tillskott		300: —	1,200		
D:o 19/12 1901			} b	1 Amanuens (Finska afd.)	900		
D:o 29/12 1900	} c	1 Amanuens (Läsesalen)			900		
D:o 29/12 1902			} c	2 Extra d:o à 550: —	1,100		
	} b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved			900		
1886 års stat			} b	1 Vaktmästarebiträde	600		
S. F. besl. 20/12 1888	} b & c	1 Gårdskarl, jemte fri bostad och ved			360		
D:o 29/12 1888			} b	1 Städerska, jemte fri bostad och ved	720		
D:o 29/12 1891	} b & c	1 Föreståndare för Tölö filial			750		
D:o 20/12 1887			} b	1 Föreståndare för filialen vid Fabriks-gatan N:o 36 jemte fri bostad, ved och lyse	200		
D:o 27/12 1895	} b	1 Föreståndare för filialen i Sörnäs, arvode			1,500		
D:o 2/12 1902			} b & c	2 Extra amanuenser vid Sörnäs filial à 500: —	1,000		
D:o 29/12 1896	} b	1 Vaktmästare vid Sörnäs filial, jemte bostad, ved och lyse			720		
D:o 22/12 1898			} b	2 Städerskor vid filialerna, jemte bostad, ved och lyse à 100 mk	200		
D:o 26/9 1899	} b & c	Hyra för filiallokalerna			6,850		
S. F. besl. 22/12 1898			} b & c	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	15,000		
D:o 26/9 1899	} c	Ved och belysning, förslagsvis			7,000		
D:o 14/6 1906			} c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	230		
					Transport	51,930	4,306,428

			Transport	51,930	—	4,306,428	89
	c*	Nya bokhyllor vid hufvudbiblioteket samt komplettering af inredningen i samlingsalen å Folkets hem		400	—		
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis		3,500	—	55,830	—
		8. Öfriga folkbildningsändamål.					
	c	Anslag till Svenska teatern . . .		5,000	—		
		D:o „ Finska d:o		5,000	—		
		D:o „ Folkteatern		3,000	—		
		D:o „ Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap		12,000	—		
		D:o till Helsingfors Hornorkester		10,000	—	35,000	—
		— Fmk 1,311,750: 28 —					
		X. Staden åliggande allmänna onera.					
		I. Skjutshållning.					
	b	Guv. resol. ²¹ / ₅ 1896 Kontrakt ² / ₂ 1905	Entreprenad, 6 hästar, förslagsvis	—	—	1,800	—
			2. Kronoutflägor.				
	b	Resol. på städ. besv. ¹⁹ / ₁₂ 1757 § 58 K. S:ns res. ¹⁶ / ₅ 1899	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	—	54	96
			3. Inkvarteringen.				
	b	Inkvart. regl. ¹⁹ / ₁ 1876 S. F. besl. ¹¹ / ₃ 1879	Inkvarteringskostnader, förslagsvis	—	—	362,588	75
			4. Inkvarteringsnämnden.				
	b	1886 års stat	1 Ordförande	2,000	—		
			1 Sekreterare	1,600	—		
			1 Kvartermästare	2,000	—		
			1 Translater	1,000	—		
			1 Vaktmästare	800	—		
	c & d		Expenser och oförutsedda utgifter, förslagsvis	600	—	8,000	—
			— Fmk 372,443: 71 —				
			Transport	—	—	4,769,702	60

			Transport	—	—	4,769,702	60
XI. Vattenledningen.							
I. Förvaltning och drift.							
1886 års stat	} b	1 Vattenledningsingeniör,					
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888		lön	8,000:—				
D:o ¹⁶ / ₂ 1892	} b	resemedel, förslagsvis	400:—	8,400	—		
D:o ²⁰ / ₃ 1892		1 Assistent, lön			4,800	—	
D:o ⁵ / ₁₂ 1887	} b	1 Bokhållare	3,000:—				
D:o ²¹ / ₁₂ 1900		förhöjning för 10 års					
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890	} b	tjänst	600:—				
D:o ¹³ / ₁₂ 1892		personelt tillskott	600:—	4,200	—		
D:o ²¹ / ₁₂ 1897	} c	1 Verkmästare, jemte fri bostad					
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890		och ved			1,800	—	
D:o ²⁷ / ₁₂ 1902	} b	1 Ofvermaskinist, jemte					
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899		fri bostad och ved	2,700:—				
	} c	personelt tillskott	300:—	3,000	—		
		1 Förste maskinist, jemte fri bo-					
1886 års stat	} b	stad och ved		1,800	—		
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899		1 Andra maskinist, jemte fri bo-					
1886 års stat	} b	stad och ved		1,500	—		
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899		1 Putsare, jemte fri bostad och ved			1,000	—	
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899	} b	1 Reservoirvakt, jemte fri bostad					
D:o ²¹ / ₁₂ 1889		och ved			500	—	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891	} c	Driftkostnad för pumpverket, för-					
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902		slagsvis		6,000	—		
	} c	Driftkostnad för filterna, förslags-					
		vis		12,000	—		
	} c	Afläsning och kontroll af vatten-					
		mätare, förslagsvis		8,500	—		
	} c	Mätningar och undersökningar för-					
		utvidgningar, förslagsvis		1,500	—		
	} c	Brandförsäkringspremier, förslags-					
		vis		1,200	—		
Enligt kontrakt	} b	Arrende för skyddsområde invid					
K. S:ns resol. ⁷ / ₅ 1895		Vanda å		350	—		
Kontrakt ⁹ / ₆ 1895	} b	Arrende för Broholmen i Gammel-					
Enligt kontrakt		staden		600	—		
	} b	Hyra för vattenledningskontorets					
		lokal, jemte städning och belys-					
		ning, förslagsvis		2,500	—		
		Transport	59,650	—		4,769,702	60

		Transport	59,650 —	4,769,702 60
	c	Expenser, förslagsvis	2,500 —	
		Utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	800 —	
		Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	700 —	
		Kostnader för hästhoarnes skötsel, förslagsvis	2,700 —	
		Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vatten- mätare, förslagsvis	95,000 —	161,350 —
		2. Underhåll och remont.		
	c	Remont och underhåll af vatten- ledningar, byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	25,000 —	
		Reparation och justering af vatten- mätare, förslagsvis	6,000 —	
		Uppsättning af nya apparater för reglering af filtreringshastighe- ten, förslagsvis	5,700 —	36,700 —
		3. Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.		
S. F. besl. 21/5 1906	b*	Vattenledning under Helsingega- tan mellan Vasa- och Åsgatorna	4,150 —	
	c*	D:o under Högbergsgatan mellan S. Esplanadgatan och Lilla Ro- bertsgatan (rörombyte)	8,300 —	
		D:o under Vladimirsgatan mellan Abrahams- och Fredriksgatorna (rörombyte)	7,300 —	
		D:o under Albertsgatan från Vla- dimirs- till Eriksgatan (rörom- byte)	1,300 —	
		D:o under Georgsgatan mellan Vladimirs- och Simonsgatorna (delvis rörombyte)	8,900 —	
		D:o under Alexandersgatan från Ö. till V. Henriksgatan samt sistnä- nda till Simonsgatan (rörombyte)	25,000 —	
			Transport	54,950 —

		Transport	54,950	4,967,752	60
		Vattenledning under Gengatan mellan Kristians- och Brobergsgatan	4,450		
		D:o under St. Robertsgatan mellan Georgs- och Annegatorna (rörombyte)	2,900		
		D:o under Lappviksgatan utanför Maria sjukhus (rörombyte)	2,000		
		D:o under en del af Sparbankskajen	6,900		
		D:o under Fredriksbergsgatan från N:o 4 till Åsgatan	3,700		
		D:o under Kristinegatan N:o 13 till Viborgsgatan samt under en del af Sturegatan	17,700		
		D:o under Nordenskjöldgatan från nya begravningsplatsens port till Arkadiateatern	10,300		
c*		D:o under Sanduddsgatan mellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna	8,800		
		D:o under Arkadiagatan mellan Runeberg- o. Nordenskjöldgatorna	9,200		
		D:o under Runebergsgatan mellan N. Järnvägs- och Arkadiagatorna	34,900		
		D:o under gränderna inom de sammanslagna kv. N:ris 412 och 419	16,600		
		D:o under Handtverkaregatan från Handelsgatan till tomten N:o 1 vid Berggatan i Hermanstad I	11,600		
		D:o under Ekogränd från tomten N:o 3 till V. Chausséen	1,350		
		Ny hufvudledning från närheten af Vattenborgen till V. Chausséen	173,000		
c		Inköp af vattenmätare, förslagsvis	10,000	368,350	
		4. Diverse.			
c*		Uppställning af en fribrunn i Majstad	—	400	
		— Fmk 566,800: —			
		XII. Saluhallarna.			
		1. Saluhallen å Strandtorget.			
S. F. besl. 29/10 1899	b	1 Uppsyningsman, lön	1,200: —		
		beklädnadshjelp	150: —		
	c	personelt tillskott	150: —		
			1,500		
		Transport	1,500	5,336,502	60

			Transport	1,500	5,336,502	60	
	c	1 Dräng, lön		1,200			
			Belysning, förslagsvis		3,300		
			Diverse omkostnader		420	6,420	
		2. Saluhallen å Sandvikstorget.					
S. F. besl. 22/12 1903	b	1 Uppsyningsman, lön	1,200: —				
			beklädnadshjelp	150: —	1,350		
	c	Renhållning, förslagsvis		600			
			Belysning, d:o		3,100		
			Diverse omkostnader, d:o		350	5,400	
		3. Saluhallen vid Vestra Kajen N:o 10.					
	b	1 Uppsyningsman, lön	1,200: —				
			beklädnadshjelp	150: —	1,350		
	c	Renhållning, förslagsvis		240			
			Belysning, d:o		1,500		
			Diverse omkostnader, d:o		260	3,350	
D:o 30/12 1904		4. Saluhallen vid Kaserntorget.					
	c	1 Uppsyningsman, lön	1,200: —				
			beklädnadshjelp	150: —	1,350		
	c	Renhållning, förslagsvis		400			
			Belysning, d:o		3,500		
			Diverse omkostnader, d:o		350	5,600	
		— Fmk 20,770: —					
		XIII. Allmänna arbeten.					
		1:o. Byggnader och lägenheter.					
		<i>Remont och underhåll.</i>					
	c	Snötransport m. m. från stadens gårdar		4,300			
D:o 10/4 1906	b*	Yttre remont och målning af f. d. folkskolebyggnaden i Hesperia park, äfvensom ombyggnad af till huset hörande afträde		3,000			
			c*	Diverse remonter inom Norra och Södra Brandtornen, jemte brandstationerna		8,200	
		Transport			15,500	5,357,272	60

		Transport	15,500	5,357,272 60	
	c*	Diverse remonter i de af Polisverket disponerade lokalerna . . .	4,700		
		D:o d:o inom Maria sjukhus . . .	20,000		
		Remont af Visitationspaviljongen	2,500		
		Särskilda remonter inom Tull- och Packhuset å Skatudden . . .	6,200		
		D:o d:o inom Folkbiblioteket . . .	6,000		
		D:o d:o inom stadens gård Bergmangsgatan N:o 9 . . .	2,170		
		D:o d:o i Varuskjulet å Magasinskajen . . .	5,000		
		c Diverse reparationer . . .	30,000	92,070	
		<i>Nybyggnader.</i>			
		c*	Klapphus vid stranden af Byholmen . . .	3,500	
	D:o vid Hummelviken . . .		3,500		
S. F. besl. 29/6 1906	b*	Inköp af gårdarna N:ris 10 vid Lilla Robertsgatan och 11 vid Kaserngatan . . .	350,000		
	c*	Ny polisstation i Berghäll N:o 5 vid Terrassgatan . . .	118,000		
		Nytt folkskolehus i Berghäll . . .	150,000		
D:o 23/11 1905	b*	Folkskolehuset vid Fabriksgatan N:ris 15—17 . . .	120,000		
D:o 12/6 1906	b*	Kommunala arbetarbostäder . . .	140,000	885,000	
	2:o. Gator och allmänna platser.				
	<i>Remont och underhåll.</i>				
	c*	Stensättning med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af Södra Esplanadgatan emellan Högbergsgatan och Vestra Kajen . . .	24,400		
		D:o med I:a nubbsten af körbanan N. O.—S. V. öfver Kaserntorget . . .	21,500		
		D:o med I:a nubbsten i asfalt af Badhusgatans norra tredjedel . . .	44,000		
		D:o med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Henriksgatan emellan Vladimirs- och Simonsgatorna . . .	16,900		
		Transport	106,800	6,334,342 60	

		Transport	106,800	6,334,342	60
	c*	Stensättning med Ia nubbsten i asfalt af Alexandersgatans förlängning emellan Östra och Västra Henriksgatorna	4,600		
		Ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar	8,000		
	c	Diverse reparationer	12,000	131,400	
		<i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Stensättning med fältsten af Sandvikstorgets östra fjerdedel	3,500		
		Planering af Sparbankskajen	53,500		
S. F. besl. 21/5 1906	b*	D:o af Helsingegatan till halfva sin bredd utmed tomterna N:ris 3—5	11,400		
		D:o af Åsgatan emellan Vasa och Helsingegatorna	10,900		
		D:o af Östra Chausséen utmed kvarteren N:ris 288 och 250	24,800		
		D:o af vägarne öster om kvarteret N:o 250	15,000		
		D:o af Kristinegatan emellan Vasa och Borgågatorna	30,600		
		D:o af Vasagatan emellan Sture och Kristinegatorna	1,800		
		D:o af Sturegatan emellan Vasa och Kristinegatorna	17,000		
	c*	D:o af Nordenskjöldgatan från Sanduddsgatan till Ilmarinengatan, samt till halfva sin bredd emellan sistnämnda och Arkadiagatan	26,000		
		D:o af Sanduddsgatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna	29,600		
		D:o af Arkadiagatan emellan Runeberg- och Nordenkjöldsgatorna	21,900		
		D:o af Runebergsgatan emellan Norra Jernvägsgatan och Arkadiagatan	20,200		
		Transport	266,200	6,465,742	60

		Transport	266,200	—	6,465,742	60	
	c*	Planering af N. Jernväggsgatan emellan Runebergs- o. Fredriksgatorna	9,000	—			
		D:o af gränderna inom de samman- slagna kv. N:ris 412 och 419 . . .	30,000	—			
		D:o af Fredriksbergsgatan emellan Östra Chausséen och Åsgatan . . .	122,000	—			
		D:o af Fredriksgatan emellan Kamp- gatan och Norra Jernväggsgatan . . .	15,500	—			
		D:o af den af Fabriks- och Kap- tensgatorna begränsade öppna platsen i 7:de stadsdelen	9,000	—			
		Jernväggsspår genom kvarteret N:o 150 å Skatudden	20,900	—			
		Makadamisering af staden tillhöriga gatuandelar vid 2:a linj. Berghäll . . .	16,300	—			
		Planering af Östra Prästgatan halfva bredd	6,000	—			
		D:o af Terrassgatans halfva bredd utmed tomt N:o 5	4,050	—			
		D:o af Ekogränd mellan Ö. Chaus- séen och Terrassgatan	7,360	—	506,310	—	
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.					
		<i>Remont och underhåll.</i>					
		c	Diverse underhåll	15,000	—		
	c*	Kompletteringsarbeten	3,000	—	18,000	—	
	<i>Nyanläggningar.</i>						
S. F. besl. 21/6 1906	b*	Kanal under Åsgatan från adr. N:o 3 till Helsingegatan	2,900	—			
	b*	D:o under Sparbankskajen från adr. N:o 4 till Holmnäsgatan	4,400	—			
		D:o under Kristinegatan från adr. N:o 26 till Vasagatan	10,000	—			
	c*	D:o under Sturegatan från adr. N:o 4 till Kristinegatan	1,500	—			
		D:o under Nordenskjöldgatan från Arkadiagatan till kanalen genom Nya kyrkogården	11,300	—			
		D:o under Sanduddsgatan från adr. N:o 3 till Nordenskjöldgatan	5,700	—			
		D:o under Arkadiagatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldga- torna	10,300	—			
		Transport	46,100	—	6,990,052	60	

		Transport	46,100 —	6,990,052 60
c*	{	Kanal under Runebergsgatan från adr. N:o 6 till Arkadiagatan	6,900 —	
		D:o under gränderna inom de sammanslagna kv. N:ris 412 och 419	9,300 —	
		D:o under Fredriksbergsgatan från adr. N:o 4 till kanalen under Åsgatan	6,050 —	
		D:o under Ekogränd från adr. N:o 3 till kloaken under Ö. Chausséen	1,450 —	
		D:o under Handtverkaregatan i Hermanstad I	8,300 —	
		D:o under Mauritzgatan i Hermanstad II	6,600 —	84,700 —
				4:o. Vägar.
		<i>Remont och underhåll.</i>		
c		Diverse reparationer	— —	10,000 —
		<i>Nyanläggningar.</i>		
c*		Makadamisering af vägen genom Tukthusets invid Helsingfors område	— —	7,800 —
		5:o. Chausséer.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
c		Diverse reparationer	15,000 —	
c*		Ombyggnad af brolocket å stadens andel af Gammelstadsbron	2,000 —	17,000 —
		6:o. Hamnar.		
		<i>Remont och underhåll.</i>		
c	{	Diverse reparationer	15,000 —	
		Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel längs kajer och isrännor	3,000 —	
c*	{	Muddring i hamnarna	20,000 —	
		Delvis ombyggnad af f. d. afstjelpningsbron vid Skatuddens norra strand	4,200 —	
		Beläggning med II:a nubbsten af norra kajarmen i Södra hamnen	15,280 —	
		Transport	57,480 —	7,109,552 60

		Transport	57,480	—	7,109,552	60
	c*	Ombyggnad af kajen å Skatudden	235,000	—		
		Delvis remont af brolocket och hvilare å södra kajarmen i Södra hamnen	2,400	—		
		Reparation af bron i Hafshamnen	4,600	—		
		Diverse remonter af broarna inom Sörnäs hamnområde	14,800	—		
		Ny ångpanna till ånggrabben . .	3,500	—	317,780	—
		7:o. Planteringar.				
		<i>a) Remont och underhåll.</i>				
	c	Underhåll af planteringar och trä- skolor	60,000	—		
		Underhåll af hägnader	3,000	—		
	c*	Provisionell remont af reservträd- gården	5,000	—		
		Inköp af trädgårdssoffor	1,050	—		
		Jordberedning för stadsplanterin- garna	3,000	—	72,050	—
		<i>b) Nyanläggningar.</i>				
	c*	Planeringsarbeten i Brunnsparken	10,000	—		
		Fortsättande af planeringsarbeten å Dockstorget	3,000	—		
		Fortsättande af planeringsarbeten å Aspnäs plantage	3,500	—		
		Fortsättande af planeringsarbeten å idrottsplanen i Djurgården . . .	10,000	—		
		Anordnande af kalkbanor	1,400	—		
		Ordnande af entréen till Skatud- den	2,396	—		
		Anläggning af en väg genom Fa- briksparken	1,560	—	31,856	—
		8:o. Renhållningsväsendet.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
	c	Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800	—		
		Vakters aflöning	5,200	—		
		Renhållning af latriner och pis- soirer	12,000	—		
		Remont af latriner och pissoirer .	2,000	—		
		Transport	22,000	—	7,529,238	60

		Transport	22,000	7,529,238 60
	c	Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar m. m.	63,000	
		Bevattning af stadens centrala gator	10,000	
	c	Renhållning af chausséerna	30,000	
		D:o af d:o i Brunnsparken	1,000	
		D:o af vägar	7,000	
		D:o af båthamnar	700	
		Rengöring af isarna	1,500	130,200
		<i>Nyanläggningar.</i>		
	c	Inköp af 300 st. soptransportkärl och 400 st. hermetiskt slutande lock till latrinhinkar	15,200	
		Ett skjul å Sörnäs strandväg för uppbevarande af toma sop- och latrinkärl	1,900	
	c*	Pissoir för 4 personer afsedd att uppställas å gårdsplanen till Rådhusannexet	1,500	
		D:o för 2 personer å Östra Chausséen invid den öppna platsen emellan kvarteren N:ris 250 och 251	600	19,200
		9:o. Arbetsredskap.		
	c	Diverse inköp och remont	—	7,000
		10:o. Diverse.		
	c	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m.	6,000	
	c*	Diverse remont å bykhus	3,000	9,000
		— Fmk 2,344,366: — —		
		XIV. Pensioner.		
Mag. besl. $\frac{18}{2}$ 1863	b	Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266 67	
D:o $\frac{30}{10}$ 1867	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter	300	
S. F. besl. $\frac{9}{2}$ 1875	b	Rådsmannen H. L. Crohns tre barn	600	
		Transport	1,166 67	7,701,638 60

			Transport	1,166 67	7,701,638 60
S. F. besl.	$\frac{3}{12}$ 1889	b	Förre sprutmästaren M. Henelius	800	—
D:o	$\frac{9}{5}$ 1893	b	D:o extra stadsfogden Moses Lindberg	400	—
D:o	$\frac{16}{5}$ 1893	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240	—
D:o	$\frac{16}{3}$ 1893	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120	—
D:o	$\frac{3}{10}$ 1893	b	Drätselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och en minderårig son	800	—
D:o	$\frac{16}{5}$ 1899	b	Vaktmästaredottern Erika Alexandra Rosenström	120	—
D:o	$\frac{19}{11}$ 1895	b	Skogsvaktarenskan Maria Eriksson	120	—
D:o	$\frac{3}{12}$ 1895	b	Stadsbetjentsenkan E. J. Tång	120	—
D:o	$\frac{20}{10}$ 1896	b	Förre realskolevaktmästaren F. M. Lindqvist	450	—
D:o	$\frac{6}{6}$ 1905				
D:o	$\frac{5}{9}$ 1899	b	Hamnkonstapelsenkan Eva Gustava Lönnqvist	120	—
D:o	$\frac{17}{9}$ 1901	b	Förre folkskoleinspektorn Viktor Öhberg	6,000	—
D:o	$\frac{17}{12}$ 1901	b	Uppfostringsbidrag åt afl. härads höfdingen B. Stenius omyndiga dotter	150	—
D:o	$\frac{22}{4}$ 1902	b	Hamnvaktmästarenskan Eva Haggman	144	—
D:o	$\frac{26}{5}$ 1903	b	Stadsbetjentsenkan Adolfina Wilhelmina Fagerholm	120	—
D:o	$\frac{29}{1}$ 1903	b	Sprutmästarenskan Sofia Nyström och hennes minderåriga barn	600	—
D:o	$\frac{20}{5}$ 1904	b	Förre hamnvaktmästaren Johan Edvard Stenman	400	—
D:o	$\frac{8}{3}$ 1904	b	Stadsbetjentsenkan A. M. Olin	120	—
D:o	$\frac{13}{9}$ 1904	b	Vaktmästarenskan M. E. Roskvist	120	—
D:o	$\frac{30}{12}$ 1904	b	Förre tillsyningsmannen vid helso- polisen T. A. Glad	400	—
D:o	$\frac{15}{3}$ 1905	b	Lärarinnan Maria Hertz	1,000	—
D:o	$\frac{6}{6}$ 1905	b	Städerskan K. C. Sundmark	300	—
D:o	$\frac{9}{5}$ 1905	b	Byggmästarenskan A. M. Nyholm och hennes barn	300	—
D:o	$\frac{28}{11}$ 1905	b	Hamnkontorsbokhållarenskan Elise Karolina Hjelt	300	—
D:o	$\frac{12}{12}$ 1905	b	Ordningsmansenskan Karolina Wilhelmina Rönneberg	200	—
D:o	$\frac{29}{12}$ 1905	b	Städerskan Hedvig Kristina Lindgren	230	—
			Transport	14,840 67	7,701,638 60

S. F. besl. 13/2 1906	b	Transport	14,840	67	7,701,638	60
		Förre vattenledningsingenjören C. Hausen	3,000	—		
D:o 21/5 1906	b	Förre föreståndaren för Arbets- och Fattiggården, kommunalrådet C. E. Degerholm	4,500	—		
D:o 21/5 1906	b	Förre vaktmästaren Henrik Gustaf Forsblom	600	—	22,940	67
— Fmk 22,940: 67. —						
XV. Diverse utgifter.						
S. F. besl. 9/10 1875	b	För revision af stadens räkenskaper	4,100	—		
D:o 14/1 1902	b	För inventering af stadens lösegen- dom	800	—		
		Bränsle, förslagsvis	11,000	—		
	c	Belysning, inclusive illuminationer, förslagsvis	8,000	—		
		För stormvarningstelegram, d:o	250	—		
		Brandstodsafgifter, d:o	12,000	—		
D:o 21/12 1897	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	3,000	—		
	c	D:o för städning af mantalsskrif- varelokalen	180	—		
D:o 29/12 1890	b	D:o för byggnadsinspektör	2,400	—		
D:o 29/12 1893						
D:o 29/11 1904	b	Arvodet för elektrotekniska be- sigtningar, förslagsvis	1,000	—		
Fiskeristadgan för H:fors 1/2 1890	b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis	600	—		
S. F. besl. 21/12 1897						
		För öfvervakande af virkesflott- ning i stadens hamnområde	150	—		
D:o 27/2 1906	b	Kostnader för Guntäck, Mejlans och Grejus, förslagsvis	4,000	—		
	c*	Kostnader för Henrik Borgströms folkpark å Turholm, förslagsvis	2,400	—		
		Nybyggnader och reparationsar- beten å d:o	9,000	—		
	c	Arvode åt en gårdsekonom	1,800	—		
D:o 22/12 1898	b	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,400	—		
	c	Anslag till valförberedelser	10,000	—		
D:o 24/11 1885	b	Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500	—		
	c	Anslag till Fängelseföreningens skyddsherberge	600	—		
Transport			75,180	—	7,724,579	27

			Transport	75,180 —	7,724,579 27
S. F. besl. $\frac{26}{5}$ 1903	b	}	Anslag till Fängelseför. skyddsher- berge för frigifna kvinl. fångar	600 —	
1886 års stat					
S. F. besl. $\frac{23}{12}$ 1876	b	}	2 politiekarlar jemte fri bostad, arvode à 600:—	1,200 —	
D:o $\frac{22}{12}$ 1903					
Drkm. besl. $\frac{13}{10}$ 1904		}			
D:o $\frac{4}{5}$ 1905					
D:o $\frac{21}{9}$ 1905	b		Skadestånd åt arbetare för kropps- skada	464 40	
D:o $\frac{4}{1}$ 1906					
D:o $\frac{26}{4}$ 1906					
	c		Underhåll af normalur	1,450 —	
	c	}	Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering, förslagsvis	7,500 —	
	c			Telefonafgifter, d:o	4,500 —
S. F. besl. $\frac{26}{10}$ 1897	b		Anslag för isobservationer, d:o	600 —	
D:o $\frac{6}{6}$ 1905	b		Anslag för ett fiskauktionsverk	2,000 —	
D:o $\frac{21}{12}$ 1897	b		För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hund- skatten	500 —	
	b		Signalering af middagstimmen	300 —	
	c		Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster, förslagsvis	50,000 —	
	d		För oförutsedda behof enligt Stads- fullmäktiges bestämmande	80,000 —	224,294 40
			— Fmk 224,294: 40 —		
			Summa Fmk	—	7,948,873 67

		Räkningen angiver Inkomstens beskatt- enhet enligt 25 § i Kommunallagen		
Inkomster.				
	<i>a</i>		Disponibel behållning från föregående år	600,000
I. Räntor.				
	<i>c</i>		Å vattenledningslåneobligationer, förslagsvis	14,000
	<i>b</i>		Å tomtlösen, förslagsvis	230,000
Enl. donat. urkunderna	<i>b</i>		Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden, förslagsvis	13,500
	<i>c</i>	}	Diverse räntor och dividender, förslagsvis	150,000
			Å Belysningsverkets förskotter	10,000
				417,500
II. Tomtlösen.				
S. F. besl. 9/3 1893	<i>b</i>		Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försålda tomter, förslagsvis	300,000
III. Stadens fasta egendom.				
1. Räntor från donerade hemman.				
K. S:ns res. 12/1 1879	<i>b</i>		Förslagsvis	1,800
2. Stadens afhysta område.				
Kongl. försäkr. 23/2 1789 § 1 o. 4	<i>b</i>	}	Arrenden för byggnader och lägenheter	195,000
K. Förordn. 8/12 1873 § 6			<i>b</i>	Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis . . . . .
Enl. inlösningsvilkoren	<i>b</i>		Arrenden från Societetshuset	44,800
Enligt kontrakt			Transport	254,800
				1,319,300

		Transport	254,800 —	1,319,300 —
K. S:ns utsl. ^{11/11} 1884 S. F. besl. ^{29/10} 1888	b	Hyra för försäljningsplatser å tor- gen, förslagsvis	33,000 —	
	b	Hyra för polisens embetslokaler och stall i staden tillhöriga gårdar	31,000 —	
Enl. kontrakt	b	Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan, förslagsvis	2,100 —	
	b	Hyra för lokaler i gården N:o 9 vid Bergmansgatan	6,700 —	
		Diverse hyror, förslagsvis	22,000 —	
D:o d:o	b	Hyra för bodar och diskar, för- slagsvis	5,000 —	
	b	Hyra för stånd i Saluhallarna, för- slagsvis	75,000 —	
		Simhusafgifter, förslagsvis	700 —	
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis	1,000 —	
	c	Hötägt och mulbetesafgifter, för- slagsvis	150 —	
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	30,000 —	461,450 —
		3. Stadens jordlägenheter.		
Enl. kontrakt	b	Reimars, arrende, förslagsvis . . . . . — Fmk 463,400:—	— —	150 —
		IV. Tomtören.		
	b	Förslagsvis	— —	3,000 —
		V. Inkomstgivande rättig- heter.		
K. Förordn. ^{31/12} 1877 K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destine- rade varor, förslagsvis	250,000 —	
K. kung. af ^{1/10} 1881 K. S:ns skriv. ^{17/4} 1883	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	8,000 —	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888	c	Trafikafgifter, förslagsvis	520,000 —	
D:o d:o	c	Mätningafgifter, förslagsvis	1,500 —	
		Transport	779,500 —	1,783,900 —

			Transport	779,500	1,783,900
S. F. besl. $\frac{1}{6}$ 1876	c	Magasinshyra, förslagsvis	5,000		
		Hamnafgifter, förslagsvis	210,000		
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888	c	Broafgifter, förslagsvis	8,400		
		Lyftkransafgifter, förslagsvis	500		
		Ballastafgifter, förslagsvis	100		
		Vägningsafgifter, förslagsvis	2,000		
K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879	c	Afgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	3,000		
Särsk. K. S:ns resol. K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883	c	Biljardafgifter, förslagsvis	400		
	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	40,000		
K. Stadg. $\frac{21}{10}$ 1698	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000		
	c	Kollektmedel, förslagsvis	200		
	c	Diverse böter, förslagsvis	200		
Enl. kontrakt.	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	2,000		1,059,300
VI. Diverse inkomster.					
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879	c	Personel fattigafgift, förslagsvis	39,000		
Regl. för komm. sjukvård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis	16,000		
	c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	300		
	c	För desinfektion i hemmen, förslagsvis	1,200		
		Fattighjons arbeten, förslagsvis	500		
		Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	11,000		
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	1,000		
	c	Ersättning för underhåll af fattiga, förslagsvis	12,000		
	c	Elevers i Förberedande Yrkesskolan för flickor försålda arbeten, förslagsvis	200		
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{4}{10}$ 1892	c	Elevers i folkskolan afgifter och handarbeten, förslagsvis	600		
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{25}{6}$ 1878	c	Ersättning för i asyler underhållna barn, förslagsvis	1,000		
Stadg. för Folkbibl. $\frac{2}{5}$ 1886	b	Boklån, förslagsvis	8,000		
K. Förordn. $\frac{14}{12}$ 1894	b	Hundskatt, förslagsvis	15,000		
		Transport	105,800		2,843,200

		Transport	105,800 —	2,843,200 —
	c	Intrader vid arbetsförmedlingsbyrån, förslagsvis	300 —	
	c	Intrader vid stadens laboratorium för sanitära undersökningar, förslagsvis	1,000 —	
			Afgifter från klosetterna, förslagsvis	6,500 —
	b	Bidrag till underhåll af Riddarhuskvären	300 —	
		Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600 —	
Enl. kontrakt		Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200 —	
		Bidrag till underhåll af planteringen vid Gamla kyrkan	1,000 —	
		Bidrag till underhåll af planteringarna å Kirurgiska sjukhusets tomt	700 —	
Bankfullm. br. $\frac{9}{7}$ 1892	b	Bidrag till gatubelysningen af Finlands Bank . . . . . 275: — af Ständerhuset . . . . . 525: —	800 —	
K. Förordn. $\frac{8}{9}$ 1899 K. Sen. br. $\frac{9}{8}$ 1900	b	Vederlag för staden frångångna bötesandelar (incl. stadskassören tillhörande dylika)	7,246 —	
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882			b	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af Kronan, enl. tariff, med förslagsvis . . . . .
VII. Statsbidrag.				
K. S:ns resol. $\frac{14}{12}$ 1905	b	Till Folkskolorna	203,000 —	
K. S:ns resol. $\frac{23}{2}$ 1892	b	Till gatubelysningen, förslagsvis	15,170 —	
K. S:ns bref $\frac{10}{5}$ 1898	b	Till Brandverket	21,000 —	
Kongl. br. $\frac{27}{8}$ 1779	b	Tull- och källarfrihets ersättning	368 —	
K. S:ns resol. $\frac{23}{5}$ 1901	b	Till förberedande yrkesskolan för gossar	19,650 —	
K. S:ns resol. $\frac{18}{1}$ 1906	b	Till förberedande yrkesskolan för flickor	11,000 —	
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1892 K. kung. $\frac{14}{12}$ 1894	b	Stadens andel af bränvinsskatten, förslagsvis	13,000 —	283,188 —
			Transport	— —

		Transport	—	3,611,494
		VIII. Vattenledningen.		
Taxa för H:fors stads vattenledning den $\frac{11}{3}$ 1890	}	För vattenförsäljning, förslagsvis	540,000	
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis	28,000	
		Vattenafgifter från hästhoarne, förslagsvis	2,100	
		Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, förslagsvis	500	
		<i>c</i> * Ersättning för värkställda anslutningar m. m., förslagsvis	115,000	
		<i>b & c</i> Arrenden för vattenledningens jordområde, förslagsvis	250	685,850
		IX. Belysningsverket.		
	<i>c</i>	Disponibel vinst af gasverket	—	137,200
		X. Lån.		
		<i>a</i>) Å 1902 års obligationslån anvisas för:		
	<i>c</i>	För vattenledningens utsträckning	368,350	
	<i>c</i>	För uppförande af kommunala arbetarbostäder	140,000	
	<i>c</i>	För kajbyggnader	235,000	
		<i>b</i>) Lån på längre återbetalningstid än två år:		
	<i>c</i>	För inköp af gårdarna N:ris 10 vid Lilla Robertsgatan och 11 vid Kaserngatan	350,000	1,093,350
		XI. Uttaxering.		
	<i>d</i>	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör	—	2,420,979 67
		Summa Fmk	—	7,948,873 67

Sammandrag

af Utgifts- och Inkomststaten för Helsingfors stad år 1907.

Hufvud- titel	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter	Tillfälliga ut- gifter	Summa
I	Räntor och amortering å skuld	1,023,525	—	1,023,525
II	Magistraten och Rådstufvurätten	244,253	—	244,253
III	Kommunalförvaltningen	312,260	—	312,260
IV	Gatubelysningen	248,302	3,000	251,302
V	Brandverket	126,782	19,700	146,482
VI	Polisinrättningen	265,819	—	265,819
VII	Sundhets- och sjukvården	437,891	2,000	439,891
VIII	Fattigvården	401,975	—	401,975
IX	Undervisnings- o. bildningsanstalter	1,286,950	24,800	1,311,750
X	Allmänna onera	372,443	—	372,443
XI	Vattenledningen	208,050	358,750	566,800
XII	Saluhallarna	20,770	—	20,770
XIII	Allmänna arbeten	315,500	2,028,866	2,344,366
XIV	Pensioner	22,940	—	22,940
XV	Diverse utgifter	212,894	11,400	224,294
Summa Fmk		5,500,357	2,448,516	7,948,873
	Inkomster.	Ordinarie in- trader	Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader	Summa
	Behållning	—	600,000	600,000
I	Räntor	417,500	—	417,500
II	Tomtlösen	—	300,000	300,000
III	Inkomst från stadens fasta egendom	463,400	—	463,400
IV	Tomtören	3,000	—	3,000
V	Inkomstgifvande rättigheter	1,059,300	—	1,059,300
VI	Diverse inkomster	485,106	—	485,106
VII	Statsbidrag	283,188	—	283,188
VIII	Vattenledningen	570,850	115,000	685,850
IX	Belysningsverket	137,200	—	137,200
X	Lån	—	1,093,350	1,093,350
XI	Uttaxering	2,420,979	—	2,420,979
Summa Fmk		5,840,523	2,108,350	7,948,873

Bilaga.

Helsingfors stads Belysningsverks

Utgifts- och Inkomststat för år 1907.

Utgifter.				
Förvaltningen.				
Löner och arvoden:				
	Styrelsens arvode	8,000	—	
b	1 Verkställande direktör, lön	8,000	—	
		2,000	—	10,000
b	1 Assistent, lön	6,000	—	
		1,200	—	4,800
	här af ersätter petroleumbelysningen			
	1 Kamrerare och kassör, lön	6,300	—	
	1 Bokförare, lön	3,600	—	
	1 Kontorsbiträde, lön	1,800	—	
b & c	2 Kontorsbiträden, lön à 1,500:—	3,000	—	
c	1 Kontorsbiträde, lön	1,200	—	
b	1 Gasmästare, förutom fri bostad, lyse och värme, lön	4,450	—	
b & c	1 Undergasmästare, lön	2,400	—	
b	1 Rörmästare för privata arbeten, lön	3,000	—	
		3,000	—	
c	1 D:o för arbeten i gatorna, lön	2,200	—	
		2,000	—	
		4,000	—	59,750
	1 Materialbokhållare, lön	2,000	—	
	Extra skrifbiträden, förslagsvis	2,000	—	
	Kontorsexpenser, förslagsvis	4,000	—	
Gastillverkningskostnader.				
<i>För kolgasen.</i>				
Kol:				
c	Vanliga gaskol, förslagsvis	173,250	—	
		36,000	—	
		8,300	—	217,550
	Transport och lämpning, förslagsvis			
	Transport	217,550	—	59,750

		Transport	217,550	59,750	
	c	Icke specificerade materialier, förslagsvis	5,500		
		Arbetskostnad i retorthuset, förslagsvis	30,500		
		Ångpanne- och exhausterkostnad, förslagsvis	13,000		
		Gasreningen, förslagsvis	3,600		
		Bränsle, förslagsvis	800		
		Elektrisk belysning i apparatrummen, förslagsvis	1,000		
		Vattenavgift, förslagsvis	2,000		
		Brand- och olycksfallsförsäkringspremier, förslagsvis	8,700		
		Renhållning, vakthållning och oförutsedda utgifter, förslagsvis	7,500		
			<hr/>	290,150	
			<i>För oljegasen.</i>		
			Råmaterialier, (koks, solarolja, vatten) samt arbetskostnad och underhåll, förslagsvis	53,000	343,150
			Kostnader för biprodukterna.		
	c	Arbetskostnad för koks, förslagsvis	12,600		
		Arbetskostnad för stenkoltjära, förslagsvis	4,000	16,600	
		Kostnader för gatubelysningen.			
	c	Lykttändare och lampskötare, förslagsvis	40,000		
		Glödkroppar och cylindrar, förslagsvis	2,800		
		Diverse, förslagsvis	3,000	45,800	
		Kostnader för privata gasförbrukningen.			
	c	Mätareaf läsning och inkassering, förslagsvis	12,000		
		Diverse — dejourering, afhjelpande af mindre fel, sprit m. m., förslagsvis	7,500	19,500	
		<hr/>			
		Transport	—	484,800	

		Transport	—	484,800	
		Remont och underhåll.			
	c	Byggnader, förslagsvis	3,000		
		Ugnar, förslagsvis	16,500		
		Apparater, förslagsvis	4,000		
		Gasklockor, förslagsvis	1,000		
		Hufvudrörnätet, förslagsvis	3,000		
		Lyktstolpar, lyktor och serviser, förslagsvis	5,700		
		Privatserviser, förslagsvis	500		
		Gasmätare, förslagsvis	4,000		
		Inventarier, förslagsvis	4,000	41,700	
		b	Ränta å kontokuranträknigen med stadskassan, förslagsvis	—	10,000
		Utsträckning af hufvudrörnätet.			
	c*	Under Simonsgatan mellan jude- ständer	525		
		Under Folkskolegatan mellan Anne- och Fredriksgatorna	1,402	50	
		Under Malmgatan mellan Lapp- brinken och Södra Jernvägs- gatan	1,657	50	
		Under Barnhemsgränden mellan Lappviks- och Barnhemsgatorna	1,377	50	
		Under Albertsgatan mellan André- och Vladimirs- samt mellan Eriks- och Gräsviksgatorna	2,125	—	
		Under Brobergskajen och Bro- bergsgatan	4,930	—	
		Under S. Esplanadgatan mellan Högbergsgatan och V. Kajen	11,910	—	
		Under Högbergsgatan från tele- foncentralen till Lilla Roberts- gatan	1,260	—	
		Under Stora Robertsgatan mellan Georgs- och Annegatorna	3,642	50	
		Under Alexandersgatans förläng- ning mellan Östra och Vestra Henriksgatorna	640	—	
		Under Georgsgatan mellan Vladi- mirs- och Simonsgatorna	3,150	—	
		Under särskilda gator enligt Sty- relsens bestämmande	10,380	43,000	
			Transport	—	579,500

		Transport	—	579,500
		Uppställande af nya lyktor,		
		förslagsvis:		
	c* }	å Simonsgatan, Folkskolegatan, Malmgatan, Barnhemsgränden, Albertsgatan, Brobergskajen, Brobergsgatan och Stora Ro- bertsgatan 30 st. lyktor å 160 mark	4,800	
		10 st. dubbla gatuauerlampor å 10 mark	100	
		å särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande, 40 st. lyktor å 160 mark	6,400	11,300
		Serviser, inventarier m. m.		
		Privata serviser	6,000	
	Gasmätare	25,000		
	Inventarier	2,500	33,500	
	<i>Behållning</i>	—	137,200	
		Summa Fmk	—	761,500

Inkomster.			
Gatubelysningen, förslagsvis.			
	Auerlägor:		
	Helnatts; 721 st. under vår- och 743 st. under höstterminen, förbru- kande gas	281,765 m ³	
	Halfnatts; 1,066 st. un- der vår- och 1,124 st. under höstterminen, förbrukande gas	209,806 „	
	Öppna lägor (i varu- skjulen)	1,735 „	
c	Helnatts; 6 st. under seglationstiden, för- brukande gas	648 „	
	Lucas-lampor (å Salu- torget):		
	Halfnatts; 2 st. förbru- kande gas	1,816 „	
	Förlängd morgonbelys- ning å Salutorget un- der vintermånaderna	600 „	
	Extra belysning vid sär- skilda tillfällen	1,630 „	
	Summa gas	498,000 m ³	
	å 30 penni pr m ³	—	149,400 —
Privatförbrukningen, förslagsvis.			
	Gas till lyse 945,000 m ³ å 30 penni		
c	Afgår för rabatter	7,500: —	276,000 —
	Gas till kokning m. m. 1,340,000 m ³ å 15 penni	201,000 —	477,000 —
Biprodukter, förslagsvis.			
	Koks	105,000 —	
c	Stenkolstjära	10,100 —	115,100 —
	Vinst å arbeten och försäljning af materialier, förslagsvis	—	20,000 —
	Summa Fmk	—	761,500 —

Handlingar angående *Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1907.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 31 Oktober 1906.

Till Magistraten i Helsingfors.

N:o 240.

Till Magistraten har Drätselkammaren härmed äran insända ett af Kam-maren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för staden under nästkom-mande år 1907 jämte alla därtill hörande från stadens särskilda nämnder, styrelser och kontor afgifna specialförslag, ritningar och andra handlingar. Tillika får Kam-maren här nedan lämna de förklaringar och motiv, hvartill en afvikelse uti före-liggande förslag antingen från den för innevarande år fastställda staten eller från nämnda specialförslag kunna gifva anledning.

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Under denna hufvudtitel hafva annuiteterna å stadens obligationslån blifvit upptagna i full öfverensstämmelse med härför fastställda amorteringsplaner och bestämmelser i länekontrakten.

II. Stadens embetsverk.

Vid *Magistraten* kommer justitierådsmannen, som under innevarande år åtnjutit löneförhöjning för 10 års tjänst under endast två månader, att åtnjuta den-samma under helt år.

Uti *Rådstufvurättens* stat uppstår endast den förändring att en äldre justitie-rådman, som under innevarande år åtnjutit löneförhöjning för fem års tjänst, från nästkommande år åtnjuter löneförhöjning för 10 års tjänst, samt en äldre justitie-

rådman från nästa års början kommer i åtnjutande af löneförhöjning för fem års tjänst.

Beträffande staten för *Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjäning* tillkommer registratorn, som innevarande år åtnjuter löneförhöjning för fem års tjänst, löneförhöjning för 10 års tjänst. Därjämte kommer anslaget för två stadsbetjänter med 10 års förhöjning och för en med fem års förhöjning att utgå, medan däremot en stadsbetjänt får tillgodoräkna sig 5 års löneförhöjning, hvarigenom lönestaten för ifrågavarande afdelning minskas med 166 mark 67 penni.

Vid *Exekutionsverket* kommer andra stadsfogden att under nästkommande år uppbära förhöjning för 10 års tjänst under 8 månader från den 1 maj. Af de fyra exekutionsbetjänterna med 1,600 marks grundlön, blir en exekutionsbetjänt berättigad till fem års löneförhöjning för helt år, hvarjämte en ny betjänt med 1,500 marks grundlön antagits.

Under afdelningen *Diverse* förekommer endast den förändring, att anslaget för expenser höjts med 500 mark att utgå för städning och eldning af magistratens och rådstufvurättens lokaler i Rådhusets andra våning. Den indirekta förhöjning i rådhusvaktmästarens löneförmåner detta innebär, motiveras af de år ifrån år stigande omkostnader ifrågavarande vaktmästare fått vidkännas för städning och eldning och som, enligt Kammaren lämnad utredning, öfverskridit honom beviljad kontant lön, i följd hvaraf den faktiska ersättning rådhusvaktmästaren, som dock ständigt anlitas vid olika tider och för olika uppdrag, kunnat godtråkna sig, de facto består i fri bostad jämte ved.

III. Kommunalförvaltningen.

Uti staten för *Drättselkammaren* förekommer ej någon annan förändring än att för vaktmästarebiträdet, hvars aflöning härintills utgjort 600 mark, förhöjts med 180 mark till 780 mark på grund af ökadt arbete samt svårigheten för bemålde biträde att med sin nuvarande aflöning komma till rätta.

Till följd af stadskamreraren Teodor Holmbergs fränfalle bortfaller uti *Drättselkontorets* stat för stadskamreraren personelt vederlag för frångången andel i absentieböter 800 mark samt förhöjning för tio års tjänst 1,000 mark. Sedan äldre bokhållaren vid sagda Kontor utnämnts till stadskamrerare, bortfaller för äldre bokhållaren förhöjning för 10 års tjänst 800 mark. Till följd af det ständigt växande arbetet vid stadens drättselverk och för att bereda extra biträdena en mindre förhöjning, beräknad efter tjänstgöringstid enligt stadskamrerarens pröfning, har posten för extra biträden upptagits till 10,200 mark emot 9,000 mark i innevarande års budget.

Äfvenså hafva expenserna ökats med 500 mark, beroende därpå att kostnaderna för tryckning af debetsedlar, som förut ålegat stadskamreraren och för hvil-

ken han uppburit 4 penni per debetsedel, numera ankommer å Kontoret. Extra posten för nya talongblad till 1876 års obligationslån utgår.

Ändringarna uti *Trafikkontorets* stat motsvara icke de i Kontorets specialförslag framställda lönerogleringsförslagen, enär Drätselkammaren haft kännedom om att särskild framställning, baserad i hufvudsak på Trafikkontorets förslag, beträffande ny stat för Kontoret kommer att till Stadsfullmäktige inlämnas. Dock har i budgetförslaget observerats en förhöjning för kamreraren för 5 års tjänst att från den 30 april nästkommande år utgå med 400 mark. Äfvenså kommer kassören, som under innevarande år åtnjutit löneförhöjning för 10 års tjänst under endast 10 månader att åtnjuta densamma under helt år, hvarjämte ett arvodestillägg af 600 mark upptagits. Rörande motiven till denna anslagsförhöjning, mot hvilken Drätselkammaren icke ansett skäl till anmärkning föreligga, får Kammaren endast hänvisa till Trafikkontorets, dess specialförslag åtföljande skrifvelse för den 30 nästvikne september. Uti samma skrifvelse förordade förhöjning af arvodet åt vaktmästarna från 1,000 till 1,100 mark samt tillökningen i deras antal med 2, har af Kammaren äfvenså kunnat godkännas, enär de föreslagna löneförmånerna icke kunna anses obefogade. Likaså hafva mätarearvodena förslagsvis höjts till 1,200 mark på de i Trafikkontorets skrifvelse framhållna grunder. — Därjämte har Kammaren ansett att den under XV hufvudtiteln „Diverse“ ingående posterna „För uppsikt öfver varuskjulen“ och „Diverse kostnader härför“ med sammanlagdt 1,500 mark rätteligen till sin natur böra hänföras under Trafikkontorets stat och förty öfverfört sagda poster under denna afdelning. — Anslaget för aflönande af en maskinist för hissinträttningen i packhuset förhöjdes, efter det en varuhiss tillkommit, genom beslut af Fullmäktige år 1904 med 300 mark. I anseende därtill att honom åligger tjänstgöra icke allenast å den tid, då packhuset hålles öppet för allmänheten, utan äfven därutöfver på andra tider af dagen, då varor intagas i packhuset, har Kammaren ansett en arvodesförhöjning af ytterligare 200 mark fullt berättigad. Slutligen har anslaget för extra biträden höjts med 5,650 mark för att sålunda, under förutsättning att den på särskild framställning beroende omregleringen af Trafikkontorets stat vinner Fullmäktiges beaktande, totalsumman likväl icke behöfde undergå nämnvärd modifikation.

Under *Hamnkontorets* stat observerade uppbördsprocenter för hamnkaptenen och hamnbokhållaren äro själfallet afpassade efter den hamnuppbörd, Drätselkammaren å inkomstsidan uti budgeten förslagsvis trott sig böra upptaga. — För äldre hamnvaktmästaren, hvars arvode år 1898 bestämdes till 1,400 mark har upptagits ett belopp af 1,600 mark, enär innehafvaren af platsen, som sedan år 1901 med nit och omtanke skött sina åligganden, på grund af sin höga ålder icke kan räkna sig andra inkomster än den ringa sportel han får uppbära af dem, som begagna viktualievågen och önska erhålla vågattest utfärdad, en inkomst, som synes år för år nedgå, och icke kan beräknas högre än 30 mark per månad. — Äfven beträffande hamnkonstaplarna hafva aflöningsvilkoren i budgetförslaget upptagits något högre än tillförne och komme för samtliga att utgå med samma belopp 1,200 mark,

förutom hamnkonstapeln i Sörnäs, hvars aflöning blott blefve 1,100 mark, men hvar-till yttermera kommer fri bostad. I sitt affordrade utlåtande framhåller hamnkaptenen såsom motiv för en förhöjning de år för år dyrare lefnadsförhållandena samt att, såsom härintills varit fallet, skilnad i lön emellan hamnkonstaplarna icke framdeles borde ifrågakomma, enär alla hafva samma tjänsteåligganden och samma ansvar. Härtill uttalar hamnkapten ytterligare det önskningsmål att för att uppmuntra vederbörande att längre kvarstå i stadens tjänst, den som oförvitligt skött sina åligganden under tio år borde beviljas ett ålderstillägg af 100 mark. Då detta ålderstillägg nu endast komme att beröra hamnkonstapeln i Sörnäs, hvars löneför-måner dock med fästadt afseende å honom tillkommande fri bostad, af Kammaren beräknats högre än för de öfriga konstaplarna, har Kammaren icke funnit skäl föreligga att denna gång förorda förslaget. — Likasom hamnkonstaplarna hafva äfven stadens packare och vräkare, hvilka äro anställda vid våghuset, anhållit om förhöjning af 15 mark i månaden. Med afseende å att sagda personer under sin tjänstgöring på eftermiddagen, då våghusfrekvensen är synnerligen ringa, kunna beräkna sig extra inkomst, torde dock, såsom af hamnkaptenen framhålles, en förhöjning af lönen med 20 % kunna anses vara skälig och har Drätselkammaren i öfverensstämmelse härmed föreslagit en förhöjning för enhvar af desse med 120 mark per år. För ångslupslega, och driftkostnader för Hamnkontorets motorbåt har upptagits ett belopp af förslagsvis 800 mark, enär driftkostnaderna för berörde båt ställt sig oväntadt höga, beroende på den starka förbrukning benzin som erfordras. För en motorbåtskötare har förslagsvis för sju månader upptagits en aflöning af Fmk 70:— per månad; beräknad efter lön, som åt skötare af privata motorbåtar i regeln betalas.

I *Byggnadskontorets* utgiftsstat förekommer icke någon afvikelse från innevarande års stat. Dock har Drätselkammaren ansett att en genomgående lönereglering af lönerna vid ifrågavarande Kontor borde ifrågakomma och skall icke underlåta att i sammanhang med väkt fråga om inrättande af en stadsarkitekttjänst vid Kontoret till Stadsfullmäktige inkomma med förslag i sådant syfte. — En anslagspost på 10,500 mk har upptagits för utarbetande och tryckning af en plankarta öfver staden och dess underlydande mark. Förslag härom väktes redan af förre stadsingeniören Norrmén och beviljade Fullmäktige äfven ett mindre belopp för sagda ändamål. Enär denna summa emellertid åtgått till förberedande utarbetande af den ifrågasatta kartan och behovet af en dylik alt mer gjort sig gällande, har Kammaren icke tvekat att i budgetförslaget intaga sagda post. Det torde härvid böra bemärkas att beloppet kalkylerats så högt, enär det vore af behovet påkalladt att utgifva kartan i tvänne upplagor, en svensk- och en finskspråkig.

Beträffande *Trädgårdsnämnden* har i budgeten observerats den förhöjning af 1,500 mark i det personela tillskott, som enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 15 maj 1906, tillkommer stadens trädgårdsmästare.

Under rubriken *Särskilda nämnder* är främst att beakta tillkomsten af näm-

den för anskaffande af fotografiska afbildningar samt eventuellt akvareller af „det Helsingfors som går“, hvilken Nämnd, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 21 Maj innevarande år tillsatts och för hvars utgifter anvisats ett anslag af 800 mark. — I sitt budgetförslag upptager den *Kommunala arbetsförmedlingsbyrån* för föreståndaren en förhöjd aflöning med 4,200 mark samt för en städerska, hvars aflöning härintills bestridts ur Byråns expensemedel, 360 mark, hvarjämte för inköp af inventarier upptagits en post af 300 mark. Drätselkammaren har för sin del icke kunnat godkänna det framställda förslaget. Det må visserligen erkännas att Byråns arbetsuppgift utvidgats samt föreståndarens arbetsbörda vuxit under de två år Byrån varit i verksamhet. Men då dess natur är provisorisk och en omreglering af arbetsuppgiften med tyätföljande löne reglering nästkommande år är förestående, har Kammaren ansett det väkta förslaget om löneförhöjning åt föreståndaren kunna anstå för att framdeles i sammanhang därmed upptagas. Vidkommande de två öfriga posterna har Kammaren ansett det vara lämpligare att anslaget för expenser förhöjes till 2,000 mark, hvarur då kunde utgå såväl städerskans aflöning som inköp af nya möbler. Erforderlig minskning i Byråns utgifter har Drätselkammaren ansett kunna ernås om omfånget af dess trykta årsberättelser reducerades i så måtto att endel tabeller blefve till Kammaren öfversända i manuskript för att i kommunalberättelsen observeras. — *Uppfostringsnämnden* har anmält att den omfattning Nämndens verksamhet redan erhållit och hvilken är för år utvidgas, i betydande grad ökat och alt framgent kommer att öka de åligganden, som enligt instruktion ankomma å dess sekreterare. Utom att han på skolornas läsdagar minst en timme skall stå att träffas i uppfostringsangelägenheter, åligger honom skyldigheten att uppsöka försummade barn och träda i mångfaldig förbindelse med deras föräldrar, att i Uppfostringsnämndens förmyndaremål uppvakta vid Förmyndarenämndens och Rådstufvurättens sammanträden samt slutligen att handhafva alla till Nämndens uppgift hörande praktiska angelägenheter. Därtill kommer att han ofta är nödsakad att företaga resor till uppfostringsanstalterna för utredande och ordnande af en eller annan angelägenhet. Då det arvode, som af sekreteraren nu åtnjutes, bestämdes, voro asylerna blott 4 till antalet. Sedan dess hafva icke färre än fyra nya uppstått och uppkomsten af än flere äro att emotse under de närmaste åren. På grund häraf har Drätselkammaren ansett sig kunna förorda Nämndens förslag om förhöjning af sekreterarens arvode från 2,000 till 2,400 mark. Den utvidgade verksamheten har själfallet äfven i väsentlig grad ökat arbetet för Nämndens vaktmästare, hvilken utom dejourering vid sammanträdena har sig ålagd den otacksamma uppgiften att inkassera föräldrars bidrag till barnens underhåll, hvarjämte honom åligger att biträda vid barnens omhändertagande. Drätselkammaren har äfven i detta afseende trott det med billighet öfverensstämmande att vaktmästarens arvode förhöjes från 200 till 300 mark.

IV. Gatu- och Kajbelysning.

För belysningen af gator, kajer och varuskjul med gas, petroleum och elektriskt ljus hafva utgifterna observerats i öfverensstämmelse med det förslag, som uppgjorts af Styrelsen för belysningsverket. Med afseende därå att för belysningen vid kolerabarackerna 7 st. helnattslyktor af Styrelsen beräknats under 100 dagar, har Kammaren, sedan kolerabarackerna numera genom Stadsfullmäktiges beslut öfverlämnats tillsviðare till polisínrättningsens disposition, efter samråd med verkställande direktören för gasverket och polismästaradjointen, beräknat antalet dagar till 200, iföljd hvaraf ifrågavarande post, som af belysningsverket kalkylerats till 620 mark, af Kammaren höjts till 840 mark.

V. Brandverket.

Utgifterna för *aflöningar och andra förmåner* vid brandverket äro i allo upptagna i öfverensstämmelse såväl med innevarande års budget, som Brandkommissionens speciala förslag. Anslaget för *Brandstallet* har, enär priset för hafre beräknats till 0,5 penni per kg billigare än under innevarande år, kunnat något reduceras.

Utgiftsposterna *Eldning och belysning* samt *Diverse* äro oförändrade. För *redskap och inventarier* har slutsumman ökats med 9,000 mark, beroende ökningen på en utgiftspost af 12,000 mark till inköp af en mekanisk brandstege, som Brandkommissionen ansett böra anskaffas. Visserligen disponerar stadens brandkår för närvarande öfver en mekanisk brandstege, men dels är den såsom varande 20 år gammal redan af föråldrad konstruktion, dels förslår stegens längd, utgörande 20 meter, numera icke till våra högsta stenhus i staden. De fall, då brandkåren hittills vid eldsvåda begagnat sig af den mekaniska brandstegen, hafva väl reducerats till något enstaka tillfälle under en lång följd af år, och icke ens vid dessa tillfällen har densamma varit oundgängligen nödvändig, men då man emellertid kan tänka sig sådana fall, exempelvis en teaterbrand eller en eldsvåda i något af våra höga affärspalats, då icke blott en utan flere mekaniska brandstegar vore af behovet påkallade samt medförde största nytta, har Kammaren icke dragit i betänkande att belasta stadens budget för det kommande året med ofvan nämnda summa; detta äfven med fästadt afseende å att den föreslagna åtgärden att anskaffa en eldsläckningsbåt för brandverkets räkning tillsviðare lämnats beroende.

Äfven i det kommande årets budget har Drättselkammaren såsom *Tillfällig utgift* upptagit en post å 5,000 mark för frivilliga brandkårens upprätthållande på grund af den ansökan om dylikt bidrag, som till Kammaren inkommit.

VI. Polisnrättningen.

Under rubriken *Embetslokaler* har främst hyran för lokal för poliskammaren, centralpolisen, detektiva afdelningen och första polisstationen höjts med 4,000 mark, enär under innevarande år större inrednings- och remontarbeten enligt Stadsfullmäktiges beslut vidtagits, särdeles i nuvarande sedlighetsafdelning, samt såväl kommissarien Dahlmans som gårdskarrens lokal appterats för polisnrättningens behof. Därjämte bör beaktas att af de butiklokaler, som i flygeln mot Sofiegatan äro uthyrda åt privatpersoner, från 1 nästkommande juni åtminstone tvänne äro afsedda att för polisnrättningen inredas, den ena till tvättstuga, den andra till sadelkammare. — Sedan Stadsfullmäktige godkänt ett af Kammaren framställt förslag om uppförande af ett nytt polisstall af sten i tvänne våningar samt härför anvisat ett belopp af 40,000 mark, har Kammaren ansett *hyran* för polisstallet böra väsentligt förhöjas samt härför upptagit en post på 6,000 mark. Beträffande hyran för andra, tredje och fjärde polisstationen hafva förhöjda belopp observerats, enär Kammaren, på t. f. polismästarens framställning, ansett skäl föreligga att för beredande af större utrymme åt det till antalet ökade polis-manskapet, upphyra för sagda stationers räkning ett eller flere rum. För den gymnastiksal, som inredts i f. d. kolerabarackerna samt den nya provisoriska manege, som enligt Stadsfullmäktiges beslut uppförts, har beräknats en hyra af 2,000 mark samt för sedlighetsafdelningens nya lokal i förra Tull- och packhuset en hyra af 2,400 mark. — På grund af det ökade antalet lokaler har anslaget för *belysning* och *ved*, i likhet med polisnrättningens speciala budgetsförslag, förhöjts till resp. 7,500 och 13,500 mark. — På staden ankommande kostnader för remont af beväpningsartiklar, hästar m. m. hafva, enär särskilda kompletteringsarbeten under instundande år äro att emotse, upptagits med förslagsvis 3,000 mark. Bland i polisnrättningens speciala budgetsförslag upptagna poster, hvilka icke kunnat af Kammaren godkännas, må särskildt nämnas en på 5,000 mark för inköp af en automobil för polisverkets räkning. Äfven om anskaffande af en automobil otvifvelaktigt vore af största nytta för polisen, bör likväl enligt K. Förordningen af den 20 april 1903 detta icke ankomma å stadsmyndigheterna, på grund hvaraf Drättselkammaren icke ansett sig böra upptaga ifrågavarande utgifts-post.

VII. Sundhets- och sjukvården.

I enlighet med Helsovårdsnämndens förslag hafva beträffande staterna för *Helsovårdsnämnden* samt *Läkare- och sjukvårdspersonal* icke några förändringar emot senaste års utgiftsstat vidtagits. Dock bör bemärkas att emedan områdena Hermanstad och Majstad, för hvilka extra distriktsläkaren i Sörnäs hufvudsakligast

varit anställd, numera äro under staden afhysta, den förra benämningen för denne distriktsläkare utbyttt emot benämningen distriktsläkaren i Hermanstad och Majstad distrikt.

I den föreslagna staten för *Maria sjukhus* ingår löneförhöjning af 500 mark för underläkaren vid sjukhusets afdelning för icke-epidemiska sjukdomar. Ehuru väl den nuvarande innehafvaren af underläkarebefattningen i egenskap af föreståndare för tuberkulos polikliniken vid Maria sjukhus uppbär en aflöning af 1,800 mark i året, har Kammaren dock trott sig böra omfatta den af styrelsen för sjukhuset gjorda framställningen. Ifrågavarande läkares arbete vid sjukhuset är synnerligen betungande och större delen af dagen åtgår till detta arbete, på grund hvaraf föga eller ingen tid att egna sig åt privatpraktik återstår. För sin utkomst är underläkaren så godt som uteslutande hänvisad till aflöningen från sjukhuset och för det arbete underläkaren därvid presterar, är en aflöning äfven af 3,000 mark mycket anspråkslös. För sjukhuset vore det emellertid af stor vikt att underläkaren, som bor å sjukhuset och som därför närmast ansvarar för sjukvården å Medicinska afdelningen, kunde fästas en längre tid vid sjukhuset.

Enär nästan hela personalen vid sjukhusets samtliga afdelningar anhållit om förhöjning af aflöningen, har Sjukhusstyrelsen, med fästadt afseende att vid flere andra af stadens allmänna inrättningar en förhöjning af grundlönen inträder efter vissa tjänsteår och då det uppenbart ligger i sjukhusets intresse att något tätare ombyte af den mera stabila delen af personalen, främst sjuksköterskor icke eger rum, ansett sig böra föreslå att förhöjning af grundlönen skulle inträda när resp. personer varit i sjukhusets tjänst 5 år eller därutöfver. Drätselkammaren, som till fullo uppskattat dessa motiv, har äfven beträffande sjuksköterskorna intagit i budgetförslaget löneförhöjning åt två sjuksköterskor å medicinska afdelningen för 10 och 5 års tjänst att utgå med resp. 120 och 60 mark om året, för en sjuksköterska å epidemiska afdelningen att utgå med 120 mark för 20 års tjänst samt för en sjuksköterska å kirurgiska afdelningen att utgå med 60 mark för 5 års tjänst. Däremot har Kammaren icke ansett enahanda förmåner böra tillerkännas maskinister, eldare och vaktmästare vid sjukhuset, dels emedan desses aflöningsvillkor är fullt jämförliga och bättre än motsvarande personer i privata företag kunna påräkna, dels emedan deras arbete i intet afseende är jämförbart med sjuksköterskans nervslitande uppgift samt en lifligare omsättning af sagda funktionärer vid sjukhuset, om ock ingalunda önskvärd, likväl icke komma att verka i lika grad menligt som med afseende å sjuksköterskorna. För den mindre stabila delen af personalen, såsom undersköterskor, städerskor, tvätterskor och drängar har Kammaren i betraktande af deras ansträngande arbete, som ofta är förenadt med nattvak, icke velat motsätta sig en genomgående förhöjning af lönen, sålunda att lönen för sköterskor från 30 mark i regeln höjts till 40 mark i månaden, samt för städerskor från 15 mark till 18 mark i månaden. För 16 undersköterskor och 13 städerskor utgör detta en förhöjning af staten med 2,388 mark. Aflöningen för 7 tvätterskor

har likaledes förhöjts, efter en beräkning af 3 mark i månaden, utgörande inalles en förhöjning af staten med 252 mark. Likaså har aflöningen för bakerskan höjts med 60 mark i året samt för klosettömmerskan med 36 mark i året. Däremot har Kammaren icke funnit skäl föreligga att höja aflöningen för de drängar, hvilka jämte bostad, värme, belysning och kost, åtnjuta en aflöning af 420 mark i året; en något lägre än af Sjukhusstyrelsen föreslagen förhöjning för de drängar, hvilka, enligt gällande stat jämte bostad, värme, belysning och kost, räkna sig en aflöning 350 mark, har af Kammaren dock medgifvits, och har för dem upptagits en lön af 380 mark i året. Däremot har Kammaren icke ansett sig böra godkänna det af Sjukhusstyrelsen väkta och af Helsovårdsnämnden understödda förslaget om bidrag för beredandet af semesterledighet åt sysslomannen, hushållerskan och föreståndarinan för linneförrådet vid ekonomieafdelningen. För en slik maskerad löneförhöjning, som icke åtnjutes af stadens öfriga funktionärer, hafva icke, enligt Kammarens åsikt, bindande skäl förebragts. Vid desinfektionsinrättningen har af Styrelsen åt en förman föreslagits löneförhöjning för 10 års tjänst, men har Kammaren, på enahanda skäl som beträffande maskinisterna vid Maria sjukhus, afböjt den gjorda framställningen.

Anslagen under afdelningarna: *Tuberkulos sjukhuset å Grejus, Sjukstugan i Sörnäs, Besigtningebyrån, Laboratorium för sanitära undersökningar, Köttkontroll vid slagtinrättningen, Obduktionshuset och Vaccindepoten* förblifva oförändrade, förutom att anslaget för Obduktionshuset höjts med 50 mark, på grund af det årligen stegrade antalet obduktioner, som därstädes numera verkställas.

Under afdelningen *Polikliniker* tillkommer, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 innevarande oktober, ett anslag af 3,000 mark för en kirurgisk poliklinik i Berghäll samt i underhållsbidrag 10,000 mark. Äfvenså har anslaget för bekostande af barnmorskebiträde åt medellösa i hemmen förhöjts med 1,000 mark, när det innevarande år anvisade beloppet härför visat sig otillräckligt och antagligt är att den genom detta anslag för fattiga barnaföderskor beredda utvägen att erhålla barnmorskebiträde allt mera skall komma att anlitas. — På grund af doktorerna Parviainens och Boijes anmälan att de icke se sig i stånd att erbjuda staden dispositions rätt till de fem sjukplatser i den af dem upprätthållna barnförlossningsanstalten, hvilka staden härintills förfogat öfver, med mindre anslaget höjes till 9,720 mark har Drätselkammaren, ehuru kommunens bidrag för denna anstalt sålunda komme att stiga med 1,160 mark, dock ansett sig, när staden icke torde kunna undvara dessa sjukplatser, böra i förslaget upptaga nämnda tillskottsanslag. — Tuberkulopolikliniken vid Maria sjukhus har, sedan densamma numera blifvit mera känd, begynt anlitas i växande grad. Enär önskligt vore att dess värksamhet fortsattes på enahanda sätt, som härintills, har anslaget ökats med 2,000 mark. Däremot bortfaller det anslag för barnförlossningsanstalten i Hermanstad, som ingått i detta års stat för inredningsarbeten och komplettering af inventarier, sammanlagdt 1,500 mark. — Ehuru år 1905 en tillsyningsman vid helsopolisen för öfver-

vakandet af renhållningen inom gårdarna antogs och deras antal sålunda ökades från 5 till 6 har likväl behovet af ytterligare en tillsyningsman gjort sig gällande. Så må framhållas, att ehuru den år 1905 antagne tillsyningsmannen utfördt i rundt tal 27,000 synförrättningar samt under sommarhalfåret varit biträdd af 2 extra tillsyningsmän, det dock visat sig omöjligt för honom att, iföljd af stadens ständigt ökade tillväxt, hinna tillräckligt ofta besöka samtliga gårdar inom staden i och för kontroll af renhållningen inom dessa. På denna grund har anslaget för tillsyningsmännens aflönande höjts till 10,000 mark och resemédlen till 600 mark.

Däremot har på enahanda skäl som beträffande sysslomännens, hushållerskans och föreståndarinnans för linneförrådet vid Maria sjukhus anhållan om anslag för beredandet af semesterledighet framhållits, äfven ett af Helsovårdsnämnden framställt förslag om upptagande af en utgiftspost af 750 mark för aflönande af vikarier under tillsyningsmännens semester afböjts.

VIII. Fattigvården.

Under rubriken *Fattigvårdsstyrelsen* upptager gällande utgiftsstat ett anslag af 6,000 mark till arvoden för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten. Detta anslag har i Fattigvårdsstyrelsens specialförslag upptagits med 6,500 mark, beroende därpå att arvodet för en af tillsyningspersonalen borde ökas från 1,000 till 1,500 mark om året mot förpliktelse för ifrågavarande funktionär att, då verkställande direktören är stadd på inspektionsresor, har förfall eller åtnjuter kortare tjänstledighet, omhänderhafva dennes åligganden. Äfven det ständigt ökade arbetet å Fattigvårdsstyrelsens kansli motiverar en skäligen förhöjning af bemälda funktionärs aflöning.

I tjänstemännens vid *Fattiggården och därmed förenade inrättningar* aflöning har på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 2 innevarande oktober läkarens vid fattigvårdens sjukanstalter och dävårdsinrättning aflöning höjts till 4,500 mark. Likaså har kontorsbitrådets å Arbets- och Fattiggården, Frans Rosendahl, aflöning förhöjts från 900 till 2,000 mark. Härvid bör dock observeras att sagda funktionär skulle framdeles afstå från de förmåner af fri bostad med ved och lyse han å inrättningen åtnjuter och skulle hans rum disponeras af husmodern å anstalten. Fattigvårdsstyrelsen framhåller därjämte att kontorsbitrådets nuvarande aflöning icke står i rättvis proportion till det dugliga och samvetsgranna arbete han fullgör samt att hans kvarstannande i befattningen vore synnerligen önskvärdt, särskildt i anledning af ombytet af föreståndare för anstalten, enär hans förvärfvade erfarenhet i fråga om alla med föreståndarebefattningen förenade göromål, kunde medföra afsevärd nytta. Därjämte vore afsikten att sagda funktionär skulle biträda verkställande direktören vid utackordering af fattighjon å landsbygden, hvilken utackor-

dering härintills skett å Fattiggården genom dess inspektor, men från och med nästa år är afsedd att öfvertagas af verkställande direktören.

För aflönande af vikarier för tre (examinerade) sjuksköterskor vid fattigvården under deras semesterledighet under en månads tid har upptagits en ny utgiftspost å 210 mark, hvarjämte för tre (oexaminerade) sköterskors enahanda ledighet under en half månad observerats 75 mark. De flesta af anstaltens sköterskor hafva visserligen äfven tillförene åtnjutit en kortare tid ledighet under sommaren, men hafva de själfva bekostat sina vikarier. Med hänsikt till det ansvarsfulla och nervslitande arbete dessa sjuksköterskor, som därjämte ofta betungas med nattvak, hafva sig ålagt, har Kammaren icke tvekat att i budgetförslaget upptaga sagda obetydliga utgiftsposter, så mycket mer som äfven för sjuksköterskorna vid Maria sjukhus särskilda afdelningar föreslagits förbättrade löneförmåner. — Därjämte har upptagits aflöning för en biträdande sköterska mer än under innevarande år, emedan anställandet af ytterligare en sådan vid fattiggårdens barnafdelning visat sig nödvändigt. Anslaget för beklädnadshjälp har under de senare åren varit 4,500 mark, men ökades i och för iordningsställande af den nya tuberkulospaviljongen för år 1906 till 8,300 mark. Då det förra anslaget af 4,500 mark är otillräckligt efter det anstalten genom tillkomsten af berörda paviljong utvidgats, har för år 1907 föreslagits ett anslag af 5,000 mark. På nyssnämnda grund har äfven anslaget för inventarier upptagits till 1,500 mark.

Med afseende å innehafvarens af tillsyningsmansbefattningen vid Arbetsinrättningen långa tjänstetid och knappa lönevilkor har lönen förhöjts till 1,500 mark med bibehållande af honom tidigare beviljad personelt lönetillskott af 300 mark. — För remontarbeten å Fattiggården har anslaget förhöjts till 4,800 mark mot 3,300 mark innevarande år, medan för remontarbeten å Arbetsinrättningen anslagsposten nedbragts till 1,000 mark mot 1,400 mark innevarande år.

Under *Dårvårdsanstalten* upptager gällande stat öfversköterskans aflöning till 1,200 mark jämte fri bostad, ved och lyse. Med afseende å det ökade arbetet tillkomsten af två paviljonger, som apterats för vården af sinnessjuka och uti hvilka för närvarande äro intagna inalles 62 patienter, åsamkat öfversköterskan, har hennes aflöning upptagits med förhöjdt belopp af 1,350 mark. Fattigvårdsstyrelsen har visserligen i sitt specialförslag föreslagit hennes aflöning till 1,500 mark, men denna förhöjning har syntes Drätselkammaren väl hög, så mycket mer som därtill yttermera kommer en indirekt förhöjning med 100 mark för aflönande af vikarie för semesterledighet under en månad. — Vidare har upptagits ett belopp af 300 mark för bekostande af vikarier åt tolf vid Dårvårdsinrättningen anställda kvinliga vårdare under deras semesterledighet, beräknad till en half månad för enhvar. För sju manliga vårdare har aflöningen höjts till 840 mark om året för enhvar, enär erfarenheten visat att det ställt sig svårt att mot den nuvarande lönen af 720 mark kunna fästa lämpliga personer vid anstalten, något som med all tydlighet framgår af det ständiga ombytet af manliga vårdare under innevarande år. — Anslaget

för remontarbeten vid Därvårdsanstalten har minskats till 200 mark samt för diverse utgifter ökats till 1,500 mark, enär det nuvarande anslaget af 1,200 öfverskridits. — På läkarens vid Arbets- och Fattiggården därom uttalade önskan har, i enlighet med Fattigvårdsstyrelsens förslag, upptagits en ny anslagspost: flitpenningar åt hjonon med 300 mark att i form af kaffe, tobak o. dyl. utdelas åt sådana sennesjuka hjon, som verkställa några mera afsevärda arbeten för inrättningen.

Under rubriken *Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen* har anslaget för sjukvård höjts med 2,000 mark, enär sjukvårdskostnaderna, på grund af stadens utvidgning, tilltagande epidemiska sjukdomar m. m. äro i ständigt stigande. Af enahanda orsaker har anslaget för läkemedel höjts från 13,000 till 15,000 mark. Tveksam har Kammaren varit rörande anslaget för direkta understöd åt personer, ovillkorligen berättigade till fattigvård, hvilket enligt Fattigvårdsstyrelsens förslag förhöjts från 45,000 mark till 50,000 mark. Men då med all sannolikhet, till följd af de rådande osäkra tiderna, fattigdom och nöd komma att tillväxa, har Kammaren icke velat afböja det framställda förslaget. För expenser har, enär årets anslag visat sig otillräckligt, upptagits ett förhöjdt belopp af 1,000 mark.

IX. Undervisnings- och bildningsanstalter.

Utgifterna för *Navigationskolan* hafva upptagits till samma belopp, som i innevarande års budget.

Under afdelningen *Handtverksskolorna* hafva anslagen observerats i enlighet med de för dessa skolor ingifna specialförslag. Samtliga utgifter för den af Konstflitsföreningen härstädes upprätthållna Centralskolan för konstflit äro af föreningens bestyrelse beräknade till 54,424 mark, hvaraf på statsverkets andel belöpar sig 21,892 mark, motsvarande hälften af föreståndarens och lärarnas aflöning, samt på stadens andel återstoden eller 32,532 mark, utvisande en minskning emot innevarande års stat med 13 mark. Därutöfver har sagda förening i en till Stadsfullmäktige ställd skrivelse framhållit följande:

„I sin sträfvan att gifva den inhemska konstindustrin en möjligast allsidig utveckling har Konstflitsföreningen lagt sig vinn om och äfven lyckats att få en del viktiga, tidigare försummade fackämnen representerade vid undervisningen i Centralskolan för konstflit. Sålunda ha på senare tid konstnärligt krukmakeri, metalldrifning och stensulptur upptagits på skolans program. Ett länge närdt önskningsmål har varit att äfven se det konstnärliga bokbinderiet införlifvadt med Centralskolans läroplan. Konsthandtverket, sådant detta framträder i förmågan att skänka en bok en konstnärlig utstyrrel, har tills dato hos oss haft att uppvisa endast några enstaka vinningar, närmast alstrade af undervisningen i läderplastik. I stort sedt har denna gren af tillämpad konst legat beklagligt nere i vårt land.

Detta framstår särskildt bjärt, om man anställer jämförelser med hvad som på detta område produceras i de skandinaviska grannländerna.

För att råda bot på antydd missförhållanden har Konstflitsföreningens bestyrelse ansett tiden vara inne att genom undervisning af kompetenta lärare i Centralskolan söka höja den konstnärliga nivån hos yrkesutöfvarne inom denna viktiga industriella bransch. Bestyrelsen anser sig ha så mycket större anledning att nu skrida till införandet af en kurs i konstnärligt bokbinderi, som tillfälle erbjuder sig att för undervisningen i ämnet vinna en så insiktsfull och artistisk kvalificerad lärarinna som grefvinnan Eva Sparre, hvilken redan tidigare gjort sig förtjänt om skolan genom sin framgångsrika undervisning i läderplastik. Fru Sparre har därjämte under senaste sommar med stipendium af Konstflitsföreningen bedrivit studier i facket vid ansedda yrkesskolor i Köpenhamn. Medan den konstnärliga ledningen af den planerade kursen komme att anförtros fru Sparre afser bestyrelsen att för den rent tekniska undervisningen anställa bokbinderivärkmästaren C. O. Nyholm, som härtill förklarar sig villig.

För den beramade bokbinderikursen har för 1907 följande kostnadsförslag uppgjorts:

Fru Eva Sparre, konstnärl. ledn.	675:—
Verkmästaren C. O. Nyholm, teknisk undervisning, 8 timmar i veckan å 4 mk under 32 veckor	1,024:—
Hyra för atelier i Lundqvistska huset	600:—
Organisationskostnader (inredning och material i ett för allt)	2,000:—
	<hr/>
	Summa 4,299:—

För bestridande af dessa kostnader får bestyrelsen vördsamt anhålla, att Konstflitsföreningen måtte för 1907 beviljas ett anslag af kommunens medel om Fmk 3,449:50, utgörande hälften af lärarens aflöning Fmk 849:50, hvartill komme öfriga omkostnader: 600 mk i hyra för erforderlig lokal, äfvensom de oundgängligaste utgifterna för kursens inrättande, maskiner, verktyg, material etc., hvilka beräknats till 2,000 mk i ett för allt och sålunda icke utgöra någon årligen återkommande post.

Under förutsättning att det ofvan ansökta bidraget Fmk 3,449:50 kan erhållas är kursen afsedd att vidtaga från början af nästa vårtermin.“

Redan tidigare har Drätselkammaren beaktat den starka stegringen i utgifterna för ifrågavarande skola samt på grund häraf tagit under öfvervägande huruvida icke ett afskiljande af högre handtverksskolan från centralskolan för konstflit borde förordas. Den ekonomiska synpunkten har likväl tillsvidare förmått Drätselkammaren att icke tillstyrka inrättandet af en egen högre handtverksskola för staden. Såsom belysande för de stegrade utgifter staden för ännämnda skola fått ikläda sig, må anföras följande:

Kommunens bidrag för högre handtverksskolan utgjorde

år 1900	18,448
„ 1901	20,176
„ 1902	19,962
„ 1903	25,394
„ 1904	26,866
„ 1905	28,253
„ 1906	32,545
„ 1907	32,534

Sedan år 1900 hafva utgifterna för sagda skola stigit med 40 %, en stegring som icke kan erkännas motsvara behovet. Under sådana omständigheter har Kammaren, huru önskvärdt det väkta förslagens realiserande än vore och då betydande kraf för kommunen närmare berörande uppgifter framställts vid utgiftsstatens uppställande, ansett den gjorda framställningen böra afböjas.

Utgiftsstaten för „förberedande yrkesskolan för gossar“ är upptagen till 40,267 mark 28 penni och 200 mark lägre än den af skolans direktion i dess specialförslag kalkylerade utgiftsstaten, beroende på att Kammaren ansett en förhöjning åt vaktmästaren med 100 mark vara motiverad, men icke kunnat godkänna direktionens förslag om löneförhöjning åt sagda funktionär med 300 mark. Till Luciafest åt eleverna ingår i specialförslaget en särskild post å 50 mark. Denna summa har af Kammaren observerats under posten expenser, hvilken förty förhöjts med motsvarande belopp. — Äfven beträffande „förberedande yrkesskolans för flickor“ stat har en mindre reducering vidtagits, i det anslaget för böcker, i direktionens specialförslag upptaget såsom särskild post med 500 mark, utgått och i dess ställe konto „diverse“ förhöjts med 200 mark. Det har nämligen synts Kammaren, som om den litteratur, som för ifrågavarande skola under det kommande året bör anskaffas, borde kunna erhållas för det af Kammaren kalkylerade beloppet.

I bidragen för *Handelsläroverken* har för det finska handelsläroverket ansetts med rättvisa och billighet förenligt att upptaga enahanda belopp, som för det svenska. Dock har därvid fästats samma vilkor angående skyldigheten att emottaga frielever från Helsingfors, som tidigare stipulerats för det svenska handelsläroverket.

Beträffande utgiftsstaten för *folkskolorna*, slutande å ett belopp af 985,675 mark mot 890,118 mark enligt innevarande års stat, har densamma bibehållits i full öfverensstämmelse med Direktionens för stadens folkskolor uppgjorda specialförslag, och får Kammaren förty hänvisa till dess i skrifvelse af den 28 sistlidne september intagna motivering af resp. utgiftsposter. Redan flerfaldiga gånger har Direktionen uttalat som önskningsmål att vidkommande statens allmänna uppställning den ordning blefve genomförd att inom gruppen aflöningar särskildes mellan

kansliet, lärarepersonalen och betjäningen. Denna uppställning, som synes Kam-maren mera sakelig än den förra, har denna gång vunnit sin tillämpning.

Anslaget för *Uppfostringsanstalten för andesvaga barn* har bibehållits oför-ändradt.

Enligt Uppfostringsnämndens specialförslag komme utgiften för *Asyler för vanartiga barn* att ökas från 61,904 mark 34 penni till 68,598 mark, beroende hufvud-sakligast därpå att Nämnden ansett sig böra hemställa om löneförhöjning för före-ståndarna till 2,000 mark samt för föreständarinnorna till 1,800 mark, samtliga med 20 % och 10 % förhöjning efter resp. 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänst. Likasom förut skulle föreståndare och föreständarinna dessutom åtnjuta fri bostad, ved och lyse samt föreständarinna med internat därjämte kost vid anstaltens bord. Då Uppfostringsnämnden i sitt första förslag till budget hemställde om, att anstalt-föreständares aflöning skulle fastställas till 1,600 mark och föreständarinnas till 1,400 mark med 200 marks förhöjning efter 5 och 10 års oförvitlig tjänst, hade ej ännu vid Helsingfors folkskolor den löneförbättring med 400 mark för lärare och 300 mark för lärarinna beviljats, hvarigenom dessas grundlön förhöjdes till resp. 2,400 och 2,000 mark. Om också uppfostringsanstalternas lärarepersonal tillkom-mer fri bostad, ved och lyse samt lefnadskostnaderna på landsbyggden äro billi-gare, är denna personal i afseende å löneförmåner dock i betydligt sämre läge än folkskolelärare- och lärarinnor i staden; och dock borde förhållandet med hänsikt till uppfostringsarbetets vid asylerna otvifvelaktigt mera kräfvande art snarare vara ett motsatt. Ej förvånansvärdt är under sådana omständigheter om, medan aspiranter till tjänster vid folkskolorna i staden kunnat räknas i tiotal, relativt få kvalificerade personer, ansökt lediga föreståndare- och föreständarinnebefattningar vid uppfo-stringsasylerna. På grund af dessa skäl, som Drätselkammaren kunnat omfatta, hafva utgiftsposterna i budgetförslaget för asylerna observerats i enlighet med Uppfo-stringsnämndens förslag. Dock har Kam-maren, med afseende å dessa utgifters na-tur af förslagsposter ansett sig kunna upptaga utgifterna i afrundade tal.

Uti staten för *Folkbiblioteket och Läsesalen* har upptagits en förhöjning af bibliotekariens aflöning från 3,600 mark till 4,000 mark. För det arbete, som åle-gat honom vid hufvudinrättningen, har han sedan 1890 åtnjutit en årlig lön af 3,000 mark. År 1899 tillades honom visserligen 600 marks tillskott, men var orsaken härtill det ökade arbete värden af de då inrättade filialerna i Tölö och vid Fabriksgatan medförde. Emellertid kan det ej förnekas att bibliotekariens arbete och ansvar se-dan år 1890 i väsentlig grad ökats. Exempelvis må nämnas att årsanslaget för inköp af böcker, inbindning m. m. stegrats från 5,000 till 14,000 mark per år, hvaraf härflutit en motsvarande ökning af katalogiseringsarbetet, som därjämte ut-vecklats på grund af förrådets stora omfattning, genom utarbetandet af ett sakre-gister öfver hela den i biblioteket tillgängliga litteraturen. Då härtill kommer att bibliotekarien sedan år 1900 utan särskild ersättning handhaft högsta värden af det med folkbiblioteket införlivade biblioteket i Sörnäs, samt bibliotekarien icke

numera medhinner med sitt arbete på de tre timmar, som enligt instruktion utgöra hans dagliga tjänstetid, utan tidtals varit tvungen att utföra ett icke ringa öfvertidsarbete, har Kammaren icke tvekat att understödja Styrelsens förslag i detta hänseende.

Därjämte har Styrelsen föreslagit en förhöjning af grundlönen för de tre amanuenserna å bibliotekets svenska afdelning från 1,200 till 1,400 mark. Intill år 1902 utgjorde grundlönen för samtliga ordinarie amanuenser vid biblioteket 900 mark för tre timmars daglig tjänstgöring, altså 300 mark för dagtimme. På grund af den starkt ökade lånerörelsen å bibliotekets svenska afdelning såg sig Styrelsen föranlåten att på hösten 1901 vidtaga åtgärd om bemälda afdelnings öppenhållande fem timmar dagligen samt föreslog i anledning af arbetstidens ökning en förhöjning af grundlönen till 1,400 mark. Emellertid vann detta Styrelsens förslag icke Stadsfullmäktiges bifall; grundlönen bestämdes till 1,200 mark, och amanuenserna läto förmå sig att tillsvidare härmed nöjas. En fem timmars daglig tjänstgöring gör det dock för amanuenserna så godt som omöjligt att erhålla annan sysselsättning vid sidan af biblioteksarbetet. Och själfallet är att med 1,200 mark per år kunna meddellösa amanuenser icke komma till rätta. På dessa grunder och enär Styrelsen, därest lönerna icke i någon mån förhöjas, nödgas låta förmiddagsarbetet å biblioteket helt och hållet skötas af tillfälliga biträden samt ett sådant arrangemang gifvetvis vore till icke ringa men för bibliotekets i litteraturen relativt föga hemmastadda publik, har den ifrågasatta förhöjningen synts Drätselkammaren så rättvis som nödvändig. Kammaren har därför föreslagit att grundlönen för de ordinarie amanuenserna blefve bestämd till, vid finska biblioteksafdelningen och läsesalen 900 mark, vid svenska biblioteksafdelningen 1,400 mark. Härigenom blefve äfven en del oegenligheter rättade, som under årens lopp insmugit sig i bibliotekets och läsesalens stat. De lönetillskott Styrelsen efterhand föreslagit åt särskilda amanuenser hafva delvis och med rätta upptagits i staten som „personella tillskott“, men delvis tillagts grundlönen, hvarigenom skenbara grundlöner på 1,200 och 1,500 mark kommit att inflyta i utgiftsstaten. — För en af amanuenserna vid finska afdelningen, fröken Emilia Hertz, som tjänat inrättningen i tjugu år, däraf tio år som ordinarie amanuens, har tillagts ett personellt lönetillskott om 300 mark. Äfven åt innehafvarinnan af gårdskarlssysslan vid inrättningen, enkan Gustava Mast, hvilken sedan sin mans död år 1895 handhaft sysslan i fråga och numera af ålder och sjuklighet är tvungen att anlita biträde i den utsträckning att hennes lön icke förslår till lifsuppehållet, har upptagits ett personellt lönetillskott om 60 mark i året.

Då frekvensen å filialbiblioteket i Tölö under de senaste åren betydligt stigit, har en förhöjning af filialföreståndarens, från början nog knappt tilltagna årslön af 600 mark, ansetts bära ifrågakomma; dock mot skyldighet för föreståndaren att tjänstgöra tvenne af de tre sommarmånaderna äfvensom tiden från Jul till Trettondag, under hvilka tider han hittills varit från tjänstgöring befriad. Lik-

visst har Kammaren icke kunnat bifalla till den af Styrelsen föreslagna förhöjningen från 600 till 900 mark, men däremot ansett en förhöjning af 20 % eller 150 mark motsvara billighetens kraf. Afven åt föreståndaren för Sörnäs filial har Styrelsen föreslagit en förhöjning af lönevilkoren från den nuvarande lönen 1,500 mark, till 1,800 mark på grund af det ökade arbete filialföreståndaren komme att åläggas i följd af att biblioteket från nästa års början kommer att öppenhållas alla dagar i veckan, hvarjämte i dess specialförslag upptagits anslag å 900 mark för en ordinarie amanuens vid sagda filial. Då emellertid fråga väkts om inrättande af ett folkbibliotek i Sörnäs och förty emotses kan att frågan i hela dess vidd i en nära framtid kommer till behandling, har Drättselkammaren, med afböjande af Styrelsens ofvannämnda förslag, i budgetförslaget upptagit endast ett arvode å 500 mark åt en extra amanuens vid filialbiblioteket i Sörnäs. — Beträffande öfriga förändringar i Folkbibliotekets och läsesalarnas stat hänvisas till Styrelsens ofvanberörda skrifvelse.

Anslagen under titeln *Öfriga folkbildningsändamål* hafva bibehållits oförändrade.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Utgifterna under rubrikerna skjutshållning och kronoutlagor äro upptagna i enlighet med nu gällande stat. *Inkvarteringskostnaderna* hafva observerats i enlighet med Inkvarteringsnämndens förslag. Den staden genom inkvartering under nästkommande år drabbande kostnad har uppskattats till 10,128 mark 75 penni. Vidkommande sekreterarens och translatorns vid *Inkvarteringsnämnden* löneförmåner har Nämnden föreslagit en löneförhöjning af 200 mark för hvardera, på grund af deras ökade arbete. Enär emellertid innehafvarna af sagda befattningar nyligen blifvit därtill utnämnda, har Kammaren icke funnit skäl föreligga att tillmötesgå denna framställning.

XI. Vattenledningen.

Vid afdelningen *Förvaltning och drift* märkes, att sedan förre verkmästaren under året afgått, bortfaller honom beviljad personelt lönetillskott å 200 mark. Däremot har såsom ökad utgiftspost upptagits ett personelt lönetillskott af 600 mark åt bokhållaren Weckman, enär de med denna tjänst förenade åliggandena till följd af vattenledningens utvidgning under årens lopp blifvit alt mera makt-påliggande och ifrågavarande tjänsteman redan under 15 år tjänstgjort vid Kontoret och härunder städe punktligt och noggrant fullgjort sina åligganden. — Likaså har Kammaren för öfvermaskinisten i Gammelstaden tillagt ett personelt lönetillskott af 300 mark. Särskildt under nu rådande förhållanden är det af vikt att

inrättningen i Gammelstaden förestås och är under uppsikt af en fullt pålitlig och samvetsgrann person.

Under rubriken *Underhåll och remont* har anslaget för reparation och justering af vattenmätare beräknats stiga till 6,000 mark, emedan detta arbete till följd af verkstadspersonalens strejk under innevarande år blifvit i någon mån försummadt. Då de gamla inrättningarna för reglering af filtreringshastigheten numera äro utslitna och tillföljd däraf mindre tillförlitliga, har ett belopp af 5,700 mark upptagits för inköp och uppsättning af 6 st. Voltmann vattenmätare en för hvarje filter, och torde hastigheten med tillhjälp af dessa kunna regleras med tillbörlig noggrannhet.

Rörande de föreslagna utgiftsposterna för *Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare* hänvisar Drätselkammaren till Vattenledningskontorets specialbudgetförslag med därtill hörande motivering, framhållande här endast de af Kammaren gjorda tilläggen utöfver detta förslag. Främst har Drätselkammaren, på grund af en till Kammaren ställd skrifvelse, däri vattenledningsingenjören framställt förslag om utförandet af en ny hufvudledning af 800 mm diameter, afsedd att ledas från närheten af vattenreservoaren till Vestra Chausséen, upptagit en utgiftspost för den del af ledningen, som nästkommande år borde komma till utförande, med ett belopp af 173,000 mark. I särskild skrifvelse till Stadsfullmäktige har Kammaren närmare utvecklat motiven för ifrågavarande arbetes utförande och får förty i detta sammanhang hänvisa därtill. — På grund af en i särskild hemställan till Stadsfullmäktige väkt fråga om uppförande af en ny polisstation i Berghäll å tomten N:o 5 vid Terrassgatan, har, under förutsättning att sagda hemställan vinner Fullmäktiges godkännande, upptagits en utgiftspost för vattenledningens dragande under Ekogränd från tomten N:o 3 till Östra Chausséen, och hafva kostnaderna härför på grund af å Vattenledningskontoret verkställd kalkyl, upptagits till 1,350 mark. — Af särskilda villaegare i Hermanstad I har hos Drätselkammaren anhållan framställts bl. a. därom att såväl vatten- som kloakledningen under Berggatan därstädes måtte förlängas söderut till yttersta tomten vid sagda gata. Då den kloakledning, om hvars förlängande sökandena anhållit, afleder sitt vatten norrut, medan däremot Berggatan från platsen vid ledningens öfre ändpunkt lutar söderut och en kanal under ifrågavarande gatudel således icke kan anläggas i förbindelse med det förefintliga kloaknätet, har Kammaren, som funnit omordade ansökan beaktansvärd och en utveckling af kanalnätet inom Hermanstad af behovet påkallad, anmodat Byggnads- och Vattenledningskontoren att uppgöra förslag till förlängningen af kanalen under den parallellt med Berggatan löpande Handtverkaregatan och vidare längs gränsen emellan Hermanstad och Tukthusområdet till yttersta tomten N:o 1 vid Berggatan, hvarigenom möjlighet ernås såväl att afleda spillvattnet till förefintliga ledningar inom stadens eget område som att anlägga biledningar till samtliga ännu icke kanaliserade tomter vid Berggatans södra del samt tomterna vid Handtverkaregatan. Då vattenledningen under Handtverkaregatan nu är utsträckt endast

till Handelsgatan, kunde vattenledningsrören lämpligast och med minsta utgifter nedläggas i samma graf som afloppsroren, hvarigenom äfven den fördelen vunnes att de sista tomterna vid Handtverksgatan blefve i tillfälle att ansluta sig till vattenledningsnätet och under förutsättning att nödiga ledningar få dragas genom tomterna N:ris 2:a och 12, blefve detta äfven möjligt för de tomter vid Berggatan, som nu icke kunna erhålla ledningar från denna gata. Kostnaden för nu ifrågasatta ledning jämte brandpost vid ändan å Berggatan har upptagits med 11,600 mark. — För att bereda villaboarna i Majstad, hvilken förstad till endel saknar vattenledning, lättare tillgång till vattenledningstvatten än forsling af detsamma från fribrunnar invid Chausséen i närheten af Gumtäckts bäcken, dit afståndet från vattenledningsrörets ända i Majstad utgör i det närmaste 600 meter erbjuder, har Drätselkammaren ansett skäl föreligga att uppdraga åt Vattenledningskontoret att vid uppgörande af dess specialbudgetförslag inbegripa inrättandet af en fribrunn på lämpligt ställe i Majstad i närheten af rörsträngens ända. I anledning häraf har Vattenledningskontoret för sagda ändamål observerat en utgiftspost af 400 mark.

XII. Saluhallarna.

Under denna hufvudtitel bör främst observeras tillkomsten af saluhallen vid Kaserntorget. Enligt af stadsingenjören lämnad uppgift torde dess upplåtande för handel kunna ega rum i början af nästinstundande år, och hafva på denna grund utgifterna för densamma beräknats för helt år och enligt enahanda grunder, som för stadens öfriga hallar. — På därom hos Drätselkammaren framställd anhållan har för såväl uppsyningsmannen som drängen vid saluhallen vid Strandtorget upptagits en förhöjd aflöning, för den förre i form af personelt lönetillskott af 150 mark, för den senare med ökad grundlön å 120 mark. Det har nämligen synts Kammaren med billighet förenligt att gårdskarlen G. A. Hedenströms lönevilkor, hvilka för närvarande utgöra 90 mark i månaden, i någon mån förbättras, då han i öfver 10 års tid punktligt skött sin tjänst samt däraf är så upptagen att tid och tillfälle till extra förtjänst för honom icke förefinnas. Äfven beträffande vaktmästaren vid saluhallen å Strandtorget A. J. Björkholm har Kammaren, med fästadt afseende å dennes långvariga verksamhet i stadens tjänst, icke tvekat att tillmötesgå hans framställda anhållan om ökad personelt tillskott. Björkholm har nämligen sedan 1882 innehaft befattning i stadens tjänst, däraf 17 år i sin nuvarande befattning.

XIV. Allmänna arbeten.

Rörande utgifterna i och för remont och underhåll samt nybyggnad af *Byggnader och lägenheter* får Drätselkammaren i hufvudsak hänvisa till Byggnadskontorets specialförslag och detaljerade kostnadsberäkningar. I enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 10 april innevarande år skall den åt särskilda föreningar upplåtna „f. d. folkskolebyggnaden i Hesperia park“ år 1907 underkastas yttre remont och målning, hvarjämte till lägenheten hörande latrin bör ombyggas i enlighet med tunnsystemet. Och hafva kostnaderna för dessa arbeten beräknats af Byggnadskontoret till 3,000 mark. På grund af ofvannämnda beslut har Kammaren icke ansett sig kunna bortlämna sagda utgiftspost, ehuru, enligt Kammarens åsikt, det vanprydande etablissementet lämpligast kunde nedrivvas, och de lokalen disponerande föreningarna uppsägas till afflyttning, så mycket mer som stadsmyndigheternas tillmötesgående att kostnadsfritt upplåta ifrågavarande lokaliteter af sagda föreningar missbrukats. — Det af Byggnadskontoret med 22,500 mark upptagna anslaget för remont af Maria sjukhus har ock minskats med 2,500 mark, enär delvis remontkostnaderna syntes Kammaren något högt beräknade, dels smärre remontarbeten godt kunna anstå till ett följande år. Beträffande anslaget för diverse reparationer har detta höjts med 1,400 mark till 30,000 mark, enär en grundlig reparation af rådhusets nedersta våning i Drätselkammarens och Drätselkontorets lokaler med afseende å fönstrens bristfälliga beskaffenhet är af behovet påkallad.

Förutom hvad Byggnadskontoret i dess specialförslag rörande „nybyggnader“ framhållit, har Drätselkammaren under denna rubrik främst upptagit en utgiftspost af 350,000 mark att utgå i likvid för det af Fullmäktige i förstärkt antal den 29 sistlidne maj beslutna inköpet af gårdarna N:ris 10 vid Lilla Robertsgatan och 11 vid Kaserngatan. — Likaså har af Kammaren observerats en post af 118,000 mark. för uppförande af en ny polisstation i Bärghäll å odisponerade tomten N:o 5 vid Terrassgatan i kvarteret N:o 350. I särskild till Stadsfullmäktige gjord hemställan har Kammaren haft tillfälle att utförligt beröra de motiv, som varit ledande för Kammaren vid dess beslut i frågan. Beträffande kostnaderne för ifrågavarande byggnad, hafva dessa, enligt insändt kostnadsförslag, beräknats till 88,348 mark 25 penni för den byggnad, som är afsedd att inrymma den egentliga polisstationen och 18,446 mark 25 penni för uthusbyggnader, hvartill ytterligare bör läggas 7,000 mark, hvilken kostnad planeringen af tomten å Byggnadskontoret beräknats kräfva, äfvensom 4,205 mark 40 penni för diverse utgifter eller således tillsammans 118,000 mark. Då för poliskommissariens lokal bör kunna påräknas en hyra af 1,000 mark, komme för 4:de polisstationen att utgöras en hyra af 5,000 mark, hvilket måste anses vara billigt för en så utmärkt lokal, då för så föga tillfredsställande sådana, som de hvilka 2:dra och 3:dje polisstationerna förfoga öfver, erläggas hyror af 4,020, resp. 4,500 mark. — I anledning af Stadsfullmäktiges beslut af den 28 november 1905

beträffande uppförande af ett nytt folkskolehus vid Fabriksgatan N:ris 15—17 och härför erforderliga kostnader in summa 320,000 mark har, med afseende därå att i innevarande års budget upptagits för ifrågavarande ändamål 200,000 mark återstoden af det voterade beloppet eller 120,000 mark intagits bland utgiftsposterna för nybyggnader. — Enär till följd af det ständigt växande behovet af nya och tidsenliga lokaler för folkskolornas behof samt till följd af den långvariga strejk, som etablerats vid folkskolebygget å Fabriksgatan, fråga väkts om uppförande nästkommande år af ett nytt folkskolehus i Berghäll, har Kammaren, som för sin del lifligt understöder sagda förslag, i budgetförslaget observerat en utgift härför, uppgående till förslagsvis 150,000 mark. — För uppförande af kommunala arbetarebostäder å tomterna N:ris 412 och 419 å Tölö området samt kvarteret N:o 372 inom den till omreglering föreslagna delen af 12:te stadsdelen hafva Stadsfullmäktige den 12 juni innevarande år beslutit anvisa en summa af 500,000 mark att utgå ur de medel, som af 1902 års obligationslån reserverats för byggnadsföretag af ifrågavarande art; och har Drätselkammaren ansett i nästinstundande års budget en utgiftspost på 140,000 mark för sagda ändamål vara tillfyllest.

Beträffande anslagen under afdelningen *Gator och allmänna platser* bör till först anföras, att Drätselkammaren icke vidtagit andra afvikelser från Byggnadskontorets förslag rörande „remont och underhåll“, hvars motivering Kammaren funnit fullt bindande, än att posten: planering af och stensättning med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af Lilla Robertsgatan utmed de inlösta tomterna N:o 10 vid sagda gata och N:o 11 vid Kaserngatan, beräknad till 30,000 mark, utgått samt anslaget för ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar beräknats till 8,000 mark eller 2,000 mark lägre än i Byggnadskontorets specialförslag. Beträffande de förstnämnda af de vidtagna förändringarna har det syntts Kammaren öfverflödigt att i nästkommande års budget upptaga ännämnda anslag, enär fastställelse af erforderlig stadsplaneändring ännu icke vunnits samt, enligt hvad Kammaren trott sig veta, nya förslag beträffande sagda tomters framtida dispositioner komma att hos Fullmäktige väckas. Vidkommande åter en minskning af anslaget för ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar har Kammaren funnit den af Byggnadskontoret föreslagna anläggning af en 100 l. m. lång järnbarriär längs den del af Badhusgatan, som begränsar Observatoriebärgens sydöstra sluttning föga prydnad och fullkomligt öfverflödig, då de täta och vackra häckar, som där planterats, motsvara det afsedda behovet. Likaså har Kammaren äfven beträffande anslagen under rubriken „nyanläggningar“ i hufvudsak kunnat ansluta sig till Byggnadskontorets specialförslag, såväl i anseende till anslagens belopp som motiven för deras upptagande. Dock har Kammaren i tvänne afseenden beträffande de föreslagna gatuplaneringarna vidtagit förändringar. Sålunda torde med den föreslagna planeringen af Slottsgatan utmed kvarteret N:o 190 kunna anstå tills vidare, så mycket mer som magasin stomterna i nämnda kvarter på grund af Stadsfullmäktiges beslut icke skola

åt enskilda försäljas. Beträffande planeringen af vägarna öster om kvarteret N:o 250 torde ett anslag af 15,000 mark för innevarande år vara tillfyllest samt återstoden af kostnaderna för arbetets utförande lämpligast observeras i ett kommande budgetförslag, enär, enligt af Kammaren erhållen utredning, något ofafvisligt behof för arbetets utförande i den närmaste framtiden icke föreligger.

Däremot har utöfver hvad i Byggnadskontorets speciala förslag ingått, af Kammaren upptagits några nya poster, och torde en närmare motivering häraf böra ifrågakomma.

I skrifvelse af den 2 innevarande oktober hafva särskilda egare af gårdar vid Kaptens- och Fabriksgatorna hos Drätselkammaren ansökt om planering och plantering af den öppna platsen vid nämnda gatas korsning och söderom Fabriksgatan, anförande såsom motiv härför att de platsen omgifvande husen stode färdiga och invid belägna gator vore stenlagda, samt att blott nämnda plats, som delvis upptages af ett högt bärg och delvis af en djup och icke ofarlig sänka, återstode att ordna. Uti häröfver afgifvet yttrande har Byggnadskontoret medgifvit det befogade i samt tillstyrkt bifall till föreliggande anhållan. Och har Kammaren med fästadt afseende därå att enahanda anhållan redan senaste år till Kammaren inlämnades, men arbetet då ansågs lämpligast böra komma till utförande under år 1907, upptagit ett anslag af 9,000 mark, utgörande den beräknade kostnaden för omordade planering.

Sedan t. f. polismästaren i staden hos Magistraten framställt anmälan därom att särskilda gatuandelar inom 10:de och 11:te stadsdelarna befunne sig i bristfälligt skick samt anhållit om åtgärd för desammas istandsättande, har syn å ifrågavarande gator verkstälts, hvarvid de af t. f. polismästaren gjorda anmärkningarna befunnits befogade. I anledning häraf har Kammaren trott sig böra i budgetförslaget för nästkommande år upptaga en utgiftspost för makadamisering af 2:dra linien Berghäll utmed de icke försålda tomterna N:ris 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29 och 35 äfvensom utmed stadens öfriga gatuandelar därstädes. Utgiften härför har, enligt af Byggnadskontoret utförd, i bilaga ingående kostnadsberäkning, upptagits till 16,300 mark. Däremot har förslaget om makadamisering och delvis planering af 4:de linien Berghäll utmed de icke försålda tomterna samt stadens öfriga gatuandelar därstädes af Kammaren denna gång afböjts, enär såväl trafikförhållandena som det skick, hvari körbanor och trottoarer å sistnämnde gata befinna sig, icke kunna anses omedelbart kräfva den ifrågasatta åtgärden.

I en till Drätselkammaren ställd skrifvelse har bostadsaktiebolaget Ihantalo anhållit om planering af Östra Prestgatan, enär bolagets å tomten, adress N:o 18 vid 5:te linien Berghäll uppförda stenhus har en trappgång jämväl mot Östra Prestgatan, längs hvilken all kommunikation för närvarande är omöjlig. Dock torde planering af sagda gata böra ega rum endast till gatans halfva bredd, och har den beräknade kostnaden härför upptagits med 6,000 mark.

På grund af Kammarens ofvanberörda, i särskild hemställan gjorda förslag

om uppförande af en ny polisstation i Berghäll, har bland nyanläggningsarbeten upptagits ytterligare följande tvänne poster, hvilka, för den händelse omordade förslag vinner Fullmäktiges godkännande, omedelbart borde komma till utförande: planering af Terassgatans halfva bredd utmed tomt N:o 5, samt planering af Eko-gränd mellan Östra Chausséen och Terassgatan. Och hafva kostnaderna för dessa arbetens utförande beräknats till 4,050 resp. 7,360 mark.

På sätt redan vid fråga om planering af gatorna vid kvarteret N:o 350 i Berghäll anförts, bör i sammanhang därmed utföras en kanal under Ekogränd från adress N:o 3 till kloaken under Östra Chausséen för en beräknad kostnad af 1,450 mark, hvilken post på denna grund upptagits under titeln *Kanaler och afloppsdikeyn*, nyanläggningar“. — Med hänvisning till de motiv, som varit ledande för Kam-maren vid dess beslut i budgetförslaget upptaga en utgiftspost för vattenlednings-nätets utsträckning under Handtverkaregatan från Handelsgatan till tomten N:o 1 vid Berggatan i Hermanstad I, har själfallet äfven anslag för utförande af en af-loppskanal med motsvarande sträckning upptagits i förslaget, och har kostnaden för detta arbetes utförande beräknats till 8,300 mark. — I skrifvelse till Drätsel-kammaren hafva särskilda villaegare i Hermanstad II framställt anhållan om att en afloppsledning måtte anläggas under Mauritzgatan därstädes, och har Kammaren enär förberörda kanalisering synts vara af behovet påkallad och i hög grad komme att underlätta ett förbättrande af de sanitära förhållandena inom sagda förstad, icke ansett sig böra afslå sagda framställning, så mycket mer som kostnaden för anläggningen är beräknad att uppgå endast till 6,600 mark.

Af posterna under titeln *Hamnar* förekommer främst en för ombyggnad af kajen å Skatudden uppgående till 235,000 mark. I denna fråga har Hamnbyggnads Delegationen insändt följande skrifvelse, som med hänsikt till frågans ekonomiska bärvidd i dess helhet intages, med hänvisning till åtföljande bilagor och kostnadsberäkning.

„Sedan Stadsingeniören G. Idström under senaste vår hos Hamnbyggnads Delegation anmält att den bugtning utåt af Skatuddskajen ungefär å midten af densamma, som redan under en följd af år iakttagits, under förliden vinter ökats derhån att ett ras af själfva kajmuren å ifrågavarande ställe kunde befaras, vidtog Delegationen omedelbart åtgärd om verkställandet af en noggran undersökning, bland annat genom dykare, af kajens tillstånd. Dervid konstaterades att rubbning omfattade en sträcka af c:a 140 meter af den 700 meter långa kajen; att bugtningen utåt af kajmuren, som uppgick ända till 2,8 m, där afvikningen var störst, förorsakats däraf att kajkistans öfre del förskjutit sig, medan basen synes bibehållit sin plats samt att timringen i kistan visserligen ännu icke gifvit vika, men att en bristning däraf till följd af den starka pressningen i sned riktning utåt med sannolikhet kunde befaras. Med afseende å de resultat undersökningen sålunda lemnat tillkallade Delegationen till dess sammanträde den 24 sistlidne april tvenne sakkunnige å vattenbyggnadskonstens område, Öfverdirektören Werner Lindberg och

förre Stadsingeniören Herman Norrmén för att med Delegationen rådpläga angående de åtgärder, som af sakläget påkallades. Dervid förenade sig alla sakkunnige om att kajmuren å den ifrågavarande sträckan omedelbart borde till förekommande af olycksfall rifvas, hvilket äfven genom Byggnadskontorets försorg under våren och sommaren verkställdes, hvarjämte platsen omkring den skadade kajsträckan inhägnades. Öfverdirektören Lindberg och Ingeniören Norrmén hafva därefter hvar för sig på Delegationens anhållan, afgifvit skriftliga utlåtanden i saken, hvilka Delegationen härjemte får äran bilägga. Det förra utlåtandet berör såväl de sannolika orsakerna till den inträffade förskjutningen, som sättet för kajens återuppförande, medan Ingeniören Norrmén, som i tiden i egenskap af Stadsingeniör utarbetade konstruktionsritningarne till kajen och äfven öfvervakade kajbyggnadens utförande i främsta rummet lemnat utredning angående beskaffenheten af konstruktionen och de omständigheter, hvilka inverkade å valet af densamma. Den ledande tanken härvid var, på sätt Ingeniören Norrmén framhåller och Delegationen äfven kan bekräfta, att tillämpa ett konstruktionssätt, som på samma gång det icke tog i anspråk öfverhöfvan stora kostnader, syntes skänka en relativt stor trygghet för kajens bestånd oafsedt grundens synnerligen svårartade beskaffenhet. Skulle man, med åsidosättande af kostnadssynpunkter i främsta rummet förefset att gifva åt kajen en så solid konstruktion, att dess stabilitet under alla förhållanden vore garanterad, så hade ett påtagligt missförhållande uppstått emellan byggnadskostnaderna och betydelsen af den trafik kajen hade att förmedla. Kostnaderna för kajbyggnaden hafva inclusive den 1903 utförda påhöjningen af kajmuren uppgått till inalles 1,010,600: — mark, motsvarande c:a 1,444: — pr. l. m. Och må här såsom jämförelse meddelas att kostnaderna pr. l. m. för kajbyggnaderna i Mäntyluoto uppgingo till c:a Fmk 3,245: —, samt för de tidigare byggda kajerna i Hangö till Fmk 2,243: —. I själfva verket torde förhållandena, sådana de sedermera gestaltat sig, icke få anses jäfva riktigheten af de synpunkter, som sålunda vid kajens byggande blefvo de bestämmande, ty, fränset den nu ifrågavarande förskjutningen å en sträcka af endast 140 meter af den 700 meter långa kajen, har denna i öfrigt under den tidrymd af tio år, som förflutit efter dess byggande, visat sig fullt stabil. Att ett undantag härifrån egt rum beträffande nu omordade del af kajen måste tvifvelsutan tillskrifvas dels att grunden, på sätt profilerna utvisa, på nu ifrågavarande ställe varit af den svåraste beskaffenhet, nämligen temmeligen brandt stupande berg, betäckt med ett ända till 7 m. djupt lager lös jord, dels ett redan under byggnadstiden vid utfyllningen af vattenområdet innanför kajen inträffadt jordras, hvarigenom just den kajsträcka som nu rubbats, blef utsatt för starkt tryck af den påträngande jordmassan, hvilken icke vidare kunde undanskaffas. Ehuru någon märkbar förskjutning af kistans bas vid den verkställda undersökningen icke kunnat iakttagas, förefaller det mer än sannolikt att den förstnämnda omständigheten d. v. s. bärggrundens sluttande beskaffenhet förorsakat en ojemn sättning af den stenbank, å hvilken kistan hvilar, och derigenom bidragit till dess lutand läge.

Vidkommande åter sättet för kajens reparation hafva de sakkunnige enhälligt omfattat Byggnadskontorets närslutna projekt, afseende uppförandet af en fullkomligt ny och betydligt bredare sänkkista än den tidigare, sedan denna förut blifvit upptagen och fundamentbanken med sprängsten utjemnad. Kostnadsförslaget för dessa arbeten, granskadt och godkändt jemväl af Öfverdirektören Lindberg, slutar å 235,000:— mark, hvaraf 118,300:— mark representerar kostnaderna för rifning och upptagning af den gamla kajkistan.

På grund af hvad ofvan framhållits får Delegationen äran anhålla att Drätselkammaren ville i förslaget till utgifts stat för nästkommande år upptaga ett anslag af 235,000:— mark för nu ifrågavarande kajbyggnadsarbete.“

Enär den bro i Hafshammen, som ursprungligen byggdes till fiskförsäljningsplats, men icke blifvit använd för sitt egentliga ändamål, småningom angripits och förstörts af röta, har densamma af såväl Hamnkapten som ock af Byggnadskontoret förklarats befinna sig i ett sådant tillstånd, att den ovilkorligen bör undanskaffas eller undergå en genomgripande remont, hvarför Kammaren för reparation af mernämnda bro upptagit ett belopp af 4,600 mark.

Hänvisande beträffande anslagen för *Planteringar* till Trädgårdsnämdens budgetförslag, får Drätselkammaren endast föreslå att anslaget för underhåll af planteringar och trädskolor, som af Nämnden föreslagits till 70,000 mark, måtte upptagas till samma storlek, som i innevarande års stat, nämligen 60,000 mark. Medgifvas bör visserligen att till följd af de ökade arbetslönerna och den förkortade arbetstiden, kostnaderna själfallet måste stiga. Men enär stadens utgifter för planteringar år för år vuxit och redan uppgå till afsevärda belopp, har Kammaren denna gång funnit skäl föreligga att icke höja det ifrågasatta utgiftsposten utöfver 60,000 mark.

Bland utgifterna för *Renhållningsväsendet* hafva beträffande tvänne poster anslagen i någon mån förhöjts. Till följd af Stadsfullmäktiges beslut att för afhjälpande af halkan å de med nubbsten belagda starkt trafikerade gatorna sandning framdeles skall ega rum, har posten „renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar“ förhöjts från 60,000 mark till 63,000 mark. — Då det visat sig att det i årets stat upptagna beloppet för „renhållning af chausséerna“ redan öfverskridits, har ett ökad anslag af 5,000 mark ansetts af behovet påkalladt.

XIV. Pensioner.

Af pensionstagarena har stadsfiskalsenkan Albertina Meller under året aflidit, hvarför henne tillagd pension 200 mark bortfallit. Uppfostringsbidraget åt aflidne häradshöfding B. Stenius 2 omyndiga barn har upptagits till blott 150 mark, enär en af döttrarna uppnått myndig ålder, samt den andra af samma orsak under nästkommande år eger uppbära bidrag blott under tre kvartal. Likaså har, sedan

politieborgmästaren Elias Öhman blifvit åter insatt i sin innehafda borgmästaretjänst, honom beviljad pension bortfallit. — Under året hafva Fullmäktige vidare beviljat nya pensioner den 12 februari åt vattenledningsingenjören C. Hausen 3,000 mark, den 21 maj åt föreståndaren för Arbets- och Fattiggården, kommunalrådet C. E. Degerholm 4,500 mark samt samma dag åt vaktmästaren Henrik Gustaf Forsblom 600 mark.

XV. Diverse.

Under denna hufvudtitel hafva följande förändringar mot innevarande års stat vidtagits: För städning af mantalskrifvarelokalen har upptagits ett belopp af 180 mark, enär det syntes Kammaren oegentligt att utgifter för sagda ändamål skola påföras Drätselkammarens expensemedel, såsom härintills varit fallet, på den grund att något särskildt anslag härför tillföre icke upptagits. — Det tillfälliga anslaget af 3,600 mark för en rökinspektör att af Helsovårdsnämnden disponeras, har af Kammaren utelämnats, enär, såvidt Kammaren har sig bekant, några nämnvärda resultat af sagda inspektörs verksamhet icke föreligga och hans anställande för ett följande år icke synes medföra staden kostnaderna motsvarande nytta. — Efter det Gumtäckt, Mejlans och Grejus lägenheter med detta år införlivats med staden, har i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut under denna hufvudtitel upptagits en utgiftspost för „Kostnader för Gumtäckt, Mejlans och Grejus“. Hufvudutgiften härför utgör de enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 februari 1906 utgående ersättningar till nuvarande domare och presterskap i Helsinge för dem frångångna inkomster med sammanlagdt 3,654 mark 34 penni. Då emellertid några smärre utgifter för sagda lägenheter äro att emotse, har Kammaren ansett att utgiftsposten förslagsvis borde beräknas till 4,000 mark.

Såsom en ny post under denna hufvudtitel har Kammaren upptagit de kostnader, hvilka under nästa år kunna emotses drabba staden för Henrik Borgströms folkpark å Turholm samt nybyggnader och remontarbeten därstädes med ett sammanlagdt belopp af 11,400 mark. I detta afseende får Kammaren hänvisa till det af Byggnadskontoret i bilaga medföljande speciala budgetförslaget för sagda lägenhet, hvilket förslag af Kammaren i allo kunnat godkännas. Dock har Kammaren ställt sig tveksam huruvida kostnaderna för nämnda folkpark borde upptagas i stadens allmänna inkomst- och utgiftsstat, eller om icke snarare utgifterna härför borde bestridas med Utskänkningsbolagets vinstmedel. Detta har med så mycket större skäl gjorts gällande, som, enligt hvad Kammaren erfarit, dessa vinstmedel för detta år komma att uppgå till och måhända öferskrida en half miljon mark. Då likvisst beslut ännu icke föreligger beträffande det blifvande hemmets å Turholm ändamål och därmed sammanhängande omständigheter, har det dock syntes Kammaren sakenligt att upptaga förenämnda utgifter under denna hufvudtitel. —

En ny anslagspost under ifrågavarande hufvudtitel har upptagits för de kostnader förberedelserna för de politiska valen nästkommande år medföra staden. För Kammaren har det härvid själfallet varit synnerligen vanskligt att vinna säker utredning för beräkning af alla på anslagets storlek verkande faktorer, men torde dock en förslagspost af 10,000 mark icke behöfva öfverskridas. — På grund af Stadsfullmäktiges bemyndigande har Drätselkammaren under året tilldelat tvänne arbetare skadestånd för kroppsskada med sammanlagdt 118 mark 80 penni; och har på grund häraf sagda utgiftspost ökats till 464 mark 40 penni. — Enär kontraktet med den nuvarande arrendatorn af fiskauktionsverket utgår den 1 nästkommande Juli har för sagda inrättnings understödjande upptagits ett belopp af endast 2,000 mark. Det har nämligen syns Kammaren af erfarenheten bekräftadt att fiskauktionsverket icke framdeles bör bibehållas på den nuvarande grunden. Dess tynande och för fiskhandeln fullkomligt ganglösa tillvaro under den tid det existerat, visar oförtydbart att grundväsentliga förändringar böra vidtagas, så framt icke inrättningen skall upphöra, en eventualitet som måhända vore för staden förmånligast. — Med afseende å de säregna ekonomiska och politiska förhållanden, som detta år varit rådande, har Kammaren trott sig böra höja summan för afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster med 10,000 mark. Slutligen har Drätselkammaren beräknat anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande till 80,000 mark.

Inkomster.

Behållning.

Såsom *disponibel behållning från föregående år* har på grund af bilagda utaf Drätselkontoret uppgjorda kalkyl kunnat för år 1906 upptagas en inkomst af 600,000 mark.

I. Räntor.

Under denna rubrik har räntan å vattenledningslåneobligationer beräknats till 14,000 mark. På grund af det starkt stegrade antal tomtförsäljningar har ränta å tomtlösen, som innevarande år beräknats till 160,000 mark, för nästkommande år kunnat kalkyleras väsentligt högre eller till 230,000 mark. Däremot har inkomstposten „Diverse räntor och dividender“ upptagits med förslagsvis blott 150,000 mark mot 210,000 i innevarande års budget. Såsom ofvan framhållits kommer stadskassans tillgångar nästkommande år för betalning af tidigare berörda poster, att strängt anlitas. Ränta å Belysningsverkets förskotter har i enlighet med styrelsens för verket förslag, minskats till 10,000 mark.

II. Tomtlösen.

Ehuru Drätselkammaren icke har sig bekant att under instundande år några mera betydande belopp vore att emotse å tomtlösen i kontant och ehuru den årliga amorteringen af köpeskilling för sålda tomter uppgår till endast c:a 65,000 mark, har Kammaren, för att ej öfverhöfvan stegra uttaxeringen, höjt denna inkomst-titel med 50,000. Det har nämligen visat sig att under senare år i kontant influtit vida högre belopp än i budgeten beräknats. Ehuru det synes som om gynsamma ekonomiska konjunkter vore att förvänta samt därtill kommer att tomter i Tölö nya stadsdel blifva till försäljning disponibla, måste dock en viss försiktighet vid beräkningen af denna inkomstpost iakttagas, särskildt med fästadt afseende å stundande svårigheter på byggnadsindustrins område.

III. Stadens fasta egendom.

Emedan influtna „Arrenden för byggnader och lägenheter“ å *stadens afhysta områden* detta år öfverstiga det i staten upptagna beloppet 188,400 mark, har Drätselkammaren ansett sig kunna höja ifrågavarande förslagspost till 195,000 mark. Sedan utgiftsposten under VI hufvudtiteln för polisens embetslokaler och stall i staden tillhöriga gårdar höjts till 31,000 mark, har motsvarande post å inkomstsidan jämväl ökats med samma belopp. Hyra för lokaler i gårdarna N:ris 3 vid Sofiegatan och 6 vid Bergmansgatan har på grund af uppgjorda kontrakt och gårdsdisponentens uppgifter observerats med sammanlagdt 8,800 mark. Inkomsten af „diverse hyror“, som i senaste budgetförslag upptogs med 6,300 mark har höjts med 22,000 mark, beroende därpå att staden under nästkommande år har att påräkna hyror från de nyinköpta gårdarna vid Kaserngatan och Lilla Robertsgatan, hvilka hvardera uppgifvits afkasta i räntor 6,000 mark, hvartill yttermera bör bemärkas hyran för Hagsund. Förslagsanslaget „hyra för stånd i Saluhallarna“ har, ehuru en ny saluhall tillkommer nästkommande år, höjts blott med 1,000 mark, enär hyrorna i såväl Sandvikshallen som smörhallen vid Vestra kajen visat tendens att nedgå och flere hallbutiker stått outhyrda under året. — Simhusafgifterna hafva minskats från 1,000 till 700 mark, då under en följd af år icke obetydliga afskrifningar blifvit nödvändiga. Likaså har förslagsanslaget „fiskevattenafgifter“ på Hamnkontorets förslag minskats med 400 mark. Posten „tillfälliga arrenden och planhyror“ har kunnat höjas med 5,000 mark, på grund af den starka efterfrågan upplags- och dylika platser rönt.

IV. Tomtören.

Inkomstbeloppet under denna hufvudtitel har af Drätselkammaren lämnats oförändradt.

V. Inkomstgivande rättigheter.

Vid fråga om de belopp, hvartill tolag för varor destinerade till Helsingfors äfvensom trafikafgifter kunna för instundande år beräknas, yttrar trafikkontoret följande:

„För det löpande årets 8 första månader har uppdebiterats tolag Fmk 191,155: 87, utvisande en ökning i förhållande till motsvarande debitering för år 1905 med Fmk 48,856: 18 eller 34,3 %. För September—December 1905 uppgick tolagen till Fmk 99,920: 46 och enär importen tyckes fortgå i samma förhållande, som under årets första månader, torde inkomsten af tolagen för den återstående delen af innevarande år böra kunna uppskattas till minst samma belopp och sålunda för hela året uppgå till minst cirka 291,000 mark. Under 3-års perioden 1903—05 utgjorde tolagen cirka 230,500 mark i medeltal per år.

De gynnsamma skördeutsikterna inom landet och däraf betingad ökad köpförmåga hos landtbefolkningen låta förutsätta en ökad import ef industrialster under nästa år. Däremot kan den genom arbetarekonflikterna på det industriella området framkallade osäkerheten inverka i motsatt riktning med afseende å importen af råmaterialier för fabrikernas behof. I anseende därtill och med beaktande af den omständigheten att särskilda tillfälliga orsaker såsom importen af råmaterialer för tillverkning af krigsförnödenheter för ryska kronans räkning äfvensom vapenimporten till icke så ringa del bidragit till den så ovanligt lifliga importen under innevarande år, men som under år 1906 icke vidare torde vara att emotse, torde inkomsten af tolagen kunnat beräknas till 250,000 mark.

Det uppdebiterade beloppet trafikafgiften utgör för Januari—Augusti Fmk 323,386: 41, utvisande en ökning af Fmk 43,811: 18 eller 15,6 % mot debiteringen för motsvarande tidrymd af år 1905. För September—December 1907 uppdebiterade Fmk 241,467: 29. Under den ganska sannolika förutsättningen, att debiteringen för September—December af innevarande år icke torde blifva lägre än förenämnda belopp, komme beloppet uppdebiterade trafikafgifter för innevarande år att uppgå till cirka 565,000 mark. Under 3-års perioden 1903—05 uppgingo trafikafgifterna i rundt tal till 493,500 mark i medeltal per år. Till de orsaker, som tidigare anförts såsom påverkande kalkylen öfver tolagen för år 1907 kommer med afseende å trafikafgifterna ännu den omständigheten att den rikliga skörden inom landet kunde

hafva till påföljd en minskning uti importen af jordbruksalster. Inkomsten af trafikafgifter för 1907 torde likväl kunna uppskattas till Fmk 520,000.“

På grund af hvad Trafikkontoret sålunda anfört, har jämväl Drätselkammaren ansett sig kunna höja den beräknade inkomsten af „tolag för till Helsingfors stad destinerade varor“ och „trafikafgifter“ med 30,000 mark, hvaremot „tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad“ bibehållits vid samma belopp som i innevarande års stat. Däremot har på Trafikkontorets förslag, magasinshyran höjts med 1,500 mark.

Rörande hamnafgifterna framhåller Hamnkontoret att trafiken innevarande seglation under Januari—Augusti månader varit ungefär lika lifaktig som under samma tid senaste år och tillföljd häraf hafva några större förändringar mot senaste årsberäkningar icke af Hamnkontoret föreslagits. Sålunda hafva „hamnafgifterna“ beräknats 2,000 mark samt „afgifter för utläningar för försäljning af matvaror vid mast“ med 300 mark högre än senaste år, medan däremot „broafgifterna“ och „vägningsafgifterna“ minskats med resp. 1,600 och 300 mark. Dessa Hamnkontorets förslagsposter hafva äfven af Drätselkammaren kunnat godkännas.

Då det under en följd af år visat sig att stadens medel i bouppteckningsprocenter i icke oväsentlig grad öfverskridit det i staten upptagna beloppet af 30,000 mark, har Kammaren icke tvekat att höja sagda inkomstpost till 40,000 mark.

Enligt gällande kontrakt erhåller staden i „arrende för Gammelstadskvarnen“ 2,000 mark, hvilket belopp förty af Kammaren upptagits. Ehuru visserligen sagda kontrakt med detta års utgång upphör samt vid nytt kontrakts uppgörande arrendesumman eventuellt i någon mån kunde höjas, har Drätselkammaren dock ansett sig böra bibehålla den nuvarande arrendesumman.

VI. Diverse inkomster.

Under denna inkomsttitel hafva endast smärre förändringar mot innevarande års budget vidtagits. Så tillkommer en inkomstpost för elever i Förberedande yrkesskolan för flickor försålda arbeten, förslagsvis upptagen med 200 mark. På grund af Stadstullmäktiges beslut angående rätt för Direktionen för förberedande yrkesskolan för gossar att för vissa ändamål disponera öfver de för försålda elevarbeten influtna medlen, har för sagda skola ifrågavarande post utelämnats. Elevers i folkskolan afgifter och handarbeten har höjts på Folkskoledirektionens förslag till 600 mark; och likaså hafva intraderna vid arbetsförmedlingsbyrån på Direktionens förslag höjts till 300 mark. — Det „bidrag till gatuhållningen af evangelisk-lutherska kyrkoförsamlingen“ som tillföre ingått och upptagits med 2,100 mark, har af Drätselkammaren utelämnats, enär detsamma i själfva verket icke utgör något bidrag, utan endast ersättning för af staden hafda utgifter, hvilka vid utgiftsstatens

uppgörande observerats. I följd af rådman Edv. Loos återinträde i sin innehafda rådmans tjänst har posten „vederlag för staden frångångna bötesandelar“ observerats med sitt förra belopp 7,246 mark. Slutligen har Inkvarteringsnämnden uppgifvit beloppet 360,660 mark såsom ersättning för stadens inkvarteringskostnader, hvilken enligt tariff komme att af kronomedel utgå.

VII. Statsbidrag.

Af inkomsterna från statsbidragen hafva samtliga poster upptagits i likhet med detta års inkomststat utom bidraget till Förberedande yrkesskolan för gossar, hvilket enligt K. Senatens resolution af den 5 Maj 1901 upptagits med 19,650 mark. Därutöfver har intagits en ny post på 11,000 mark, det belopp, hvarmed statsverket enligt K. Senatens resolution af den 18 Januari innevarande år, bidrager till underhåll af Förberedande yrkesskolan för flickor.

VIII. Vattenledningen.

Samtliga inkomstposter å denna hufvudtitel äro observerade i enlighet med Vattenledningskontorets hithörande förslag. I följd häraf hafva inkomstposterna „för vattenförsäljning“ samt „hyror för vattenmätare“ höjts med resp. 60,000 och 1,000 mark.

IX. Belysningsverket.

Uti det af Styrelsen för belysningsverket ingifna budgetförslag för år 1907, hvilket såsom bilaga vidfogats Drätselkammarens allmänna utgifts- och inkomstförslag, har vinsten af gasverksdriften upptagits till 137,200 mark och har denna vinst observerats såsom disponibel behållning. I förslaget äro förvaltningskostnaderna ökade med aflöning för en assistent, hvars lön upptagits med 6,000 mark, men då en del af dennes tid och arbete tages i anspråk för administrationen af petroleumbelysningen, har 1,200 mark af assistentens lön påförts petroleumbudgeten, och ingår denna summa, ehuru ej särskildt specificerad, i sagda budget. — Mot tidigare upptagen lön för verkställande direktör, inclusive tantième och hyresbidrag uppgående till 13,500 mark, står nu direktörens lön med 10,000 mark. På grund af rörelsens ständiga utvidgning har Styrelsen sett sig föranledd att anställa yttermera tvänne kontorsbiträden. I anledning af dessa förändringar har kostnaderna för förvaltningen ökat med 4,600 mark.

X. Lån.

På grund af hvad tidigare fastställts rörande användningen af 1902 års obligationslån, har under denna titel som inkomst upptagits kostnaden för utsträckning af vattenledningens rörnät incl. röromläggningar och för inköp af vattenmätare med 368,350 mark. Af samma lånemedel skola äfvenså bestridas utgifterna för uppförande af kommunala arbetarbostäder, för hvilket ändamål för nästkommande år upptagits 140,000 mark. Med enahanda lånemedel borde, enligt Drätselkammarens mening, bekostas äfven ombyggnaden af kajen å Skatudden. Enär, såsom af Hamnbyggnadsdelegationens in extenso intagna relation framgår, ifrågavarande byggnadsarbete utfördes med lånemedel samt den erforderliga ombyggnaden hufvudsakligast är beroende af det knappa anslag, som af dessa lånemedel anvisats, har Kammarerna ansett det med rättvisa och billighet förenligt att kostnaderna för förenämnda ombyggnad äfven bestridas af lånemedel. — Att kostnaderna för inköp af gårdarna N:ris 10 vid Lilla Robertsgatan och 11 vid Kaserngatan skola bestridas med lånemedel på längre återbetalningstid än två år hafva Stadsfullmäktige i förstärkt antal beslutit.

XI. Uttaxering.

Det belopp, som enligt Drätselkammarens föreliggande förslag komme att hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, uppgår till 2,420,979 mark 67 penni eller 183,921 mark 36 penni mera än under innevarande år. Då befaras måste att skattöreantalet endast i mindre väsentlig grad skall ökas, komme uttaxeringen per skattöre, som innevarande år utgjort 13:06 penni, att stiga till inemot 14 mark.

Förutom ofvan åberopade handlingar närslutes en af Drätselkontoret uppgjord behållningskalkyl per 1 Oktober 1905.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors,

den 16 Oktober 1906.

N:o 2,481.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Närslutande förslag till utgifts- och inkomststat för vattenledningen för år 1907, åtföljdt af nödiga kostnadsberäkningar och ritningar, har Kontoret äran med anledning däraf anföra följande:

1. *Förvaltning och drift.* Då bokhållaren redan under en tid af 15 år tjenstgjort vid Kontoret och härunder städe punktligt och noggrant fullgjort sina åligganden och då denna tjenst till följd af vattenledningens utvidgning under årens lopp blifvit allt mera maktpåliggande, har Kontoret under förhoppning att detta vinner Kammarens understöd, upptagit bokhållarens aflöning med ett förhöjdt belopp af 600 mark och torde ansökan i enahanda syfte inlemnats till Drätselkammaren. Likaså har Kontoret för öfvermaskinisten i Gammelstaden tillagt ett personelt lönetillskott af 300 mark. Det kan nemligen icke öfverskattas, att inrättningen i Gammelstaden förestås och alltid är under uppsigt af en fullt pålitlig och samvetsgrann person, hvarföre Kontoret ytterligare får tillstyrka den af öfvermaskinisten redan i fjol gjorda anhållan om ökade löneförmåner, och har förhöjningen upptagits under förutsättning att nämnda anhållan nu skulle vinna Drätselkammarens beaktande. Däremot afgår det personella lönetillskottet för verkmästaren till följd af att ny verkmästare blifvit tillsatt.

Öfriga poster under denna rubrik äro oförändrade.

2. *Underhåll och remont* af vattenledningens byggnader m. m. har upptagits till samma belopp som under detta år, hvaremot reparation och justering af vattenmätare beräknats stiga till 6,000 mark, emedan detta arbete nu blifvit försummadt till följd af verkstadspersonalens strejk.

Då de gamla inrättningarna för reglering af filtreringshastigheten numera äro utslitna och till följd däraf mindre tillförlitliga, har ett belopp af 5,700 mark upptagits för inköp och uppsättning af 6 stycken Woltmann vattenmätare — en för hvarje filter — och torde hastigheten med tillhjälp af dessa kunna regleras med tillbörlig noggrannhet.

3. *Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.* På grund af Statsfullmäktiges beslut upptages främst anslaget för vattenledningens utsträckning under Helsingegatan mellan Wasa- och Åsgatorna till tomterna N:is 3 och 5 vid Helsingegatan. — Vattenledningarna under Högbergs- och Wladimirgatorna afse att genom

utbyte af gamla 102 mm rörledningar mot större af resp. 203 och 153 mm diameter åstadkomma en något bättre vattentillförsel till dessa högt liggande gator. För samma ändamål hafva äfven föreslagits ledningarna under en del af Alberts- och Georgsgatorna, hvilket sistnämnda arbete, likasom ledningen under en del af Gengatan, därjämte är motiveradt för afskaffandet af stumt slutande rörsträngar. — Nedläggandet af nya ledningar under delar af Alexanders- och V. Henriks- samt S. Robertsgatorna redan under nästa år är betingadt af den omständigheten, att motsvarande delar af Henriks- och Robertsgatorna torde komma att stenläggas med nubbssten och har Kontoret, såvidt möjligt, alltid försökt undvika upprifvandet af med nubbssten lagda gator.

Till följd af de tillämnade utvidgningarna af rörnätet uti den nya Tölö stadsdelen har Kontoret föreslagit omläggning af den del af vattenledningen, som till en början allena komme att förmedla vattentillförseln till denna stadsdel, nemligen röret under Lappsviksgatan utanför Maria sjukhus, hvars diameter nu är endast 102 mm, till 153 mm, hvilken dimension ledningen redan nu innehar vid fortsättningen till begravningsplatsen.

Öfriga uti förslaget upptagna arbeten äro beroende af Byggnadskontorets förslag till afloppsledningar under samma gator. Bland dessa är ledningen under Runebergsgatan, och ber kontoret att få framhålla, att densamma är afsedd att utgöra en del af den från vattenreservoaren till ändan af Fredsriksgatan projekterade nya hufvudledningen och därför upptagen med en diameter af 800 mm. För att denna hufvudledning helt och hållet skall kunna användas för sitt afsedda ändamål och endast i undantagsfall behöfva afstängas, har Kontoret därjemte föreslagit nedläggandet af en 126 mm stor ledning under samma gata. Från denna mindre ledning komme därför anslutningarna till gårdarna att utföras. På grund af hufvudledningens stora diameter stiger kostnaden för detta arbete till ett så högt belopp som 34,900 mark.

För komplettering af vattenmätarena har upptagits ett något högre belopp än tidigare, emedan allt större och dyrare mätare måste inköpas för att tillgodose behovet.

4. *Diverse.* Under denna rubrik har nu endast upptagits anslag för en ny fribrunn i Majstad, i enlighet med Drätselkammarens beslut af den 4 innevarande oktober.

Inkomster. Med ledning af årets båda första kvartal hafva inkomsterna för vattenförsäljningen under nästa år beräknats stiga till 540,000 mark och hyror för vattenmätare till 28,000 mark eller resp. 60,000 och 1,000 mark mera än uti innevarande års budget finnas upptagna. Däremot hafva öfriga kostnader upptagits till samma belopp som för detta år.

Som ofvan.

Albin Skog.

Förslag till utgifts- och inkomststat för vattenledningen år 1907.

Utgifter.

1. Förvaltning och drift.

1 Vattenledningsingeniör, lön	8,000: —	
Resemedel, förslagsvis	400: —	8,400: —
1 Assistent, lön		4,800: —
1 Bokhållare, lön	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	600: —	
personelt tillskott, förslagsvis	600: —	4,200: —
1 Verkmästare, jämte fri bostad och ved		1,800: —
1 Öfvermaskinist, jämte d:o d:o	2,700: —	
personelt tillskott, förslagsvis	300: —	3,000: —
1 Förste maskinist, jämte fri bostad och ved		1,800: —
1 Andra maskinist, jämte d:o d:o		1,500: —
1 Putsare, jämte d:o d:o		1,000: —
1 Reservoarvakt, jämte d:o d:o		500: —
Driftkostnad för pumpverkena, förslagsvis	6,000: —	
d:o för filterna, ”		12,000: —
Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	8,500: —	
Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500: —	
Brandförsäkringspremier, förslagsvis	1,200: —	
Arrende för skyddsområdet invid Vanda å	350: —	
Arrende för Broholmen i Gammelstaden	600: —	
Hyra för vattenledningskontorets lokal, jämte städning och belysning, förslagsvis	2,500: —	
Expenser, förslagsvis	2,500: —	
Utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	800: —	
Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	700: —	
Kostnader för hästhoarnes skötsel, förslagsvis	2,700: —	
D:o för privata anslutningar och uppsättning af vatten- mätare, förslagsvis	95,000: —	161,350: —

2. Underhåll och remont.

Underhåll och remont af vattenledningens byggnader, häg- nader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	25,000: —	
Transport	25,000: —	161,350: —

	Transport	25,000:—	161,350:—
Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis . . .		6,000:—	
Uppsättning af nya apparater för reglering af filtreringshastig-			
heten, förslagsvis		5,700:—	36,700:—

3. Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.

Vattenledning under Helsingeg. mellan Wasa- och Åsgatorna	4,150:—	
D:o under Högbergsgatan mellan S. Esplanad och Lilla Robertsgatorna (rörombyte)	8,300:—	
D:o under Wladimirsgatan mellan Abrahams- och Fredriks-		
gatorna (rörombyte)	7,300:—	
D:o under Albertsgatan från Vladimirs- till Eriksgatan		
(rörombyte)	1,300:—	
D:o under Georgsgatan mellan Vladimirs- och Simons-		
gatorna (delvis rörombyte)	8,900:—	
D:o under Gengatan mellan Kristians- och Brobergsgatorna	4,450:—	
D:o under Alexandersgatan från Ö. Henriks- till V. Henriks-		
gatan samt under sistnämnda gata till Simonsgatan		
(rörombyte)	25,000:—	
D:o under Stora Robertsgatan mellan Georgs- och Anne-		
gatorna (rörombyte)	2,900:—	
D:o under Lappviksgatan utanför Maria sjukhus (rörombyte)	2,000:—	
D:o under en del af Sparbankskajen	6,900:—	
D:o under Fredriksbergsgatan från N:o 4 till Åsgatan . . .	3,700:—	
D:o under Kristinegatan från N:o 13 till Wiborgsgatan samt		
under en del af Sturegatan	17,700:—	
D:o under Nordenskjöldgatan från Nya begravningsplatsens		
port till Arkadiagatan	10,300:—	
D:o under Sanduddsgatan mellan Runeberg- och Norden-		
kjöldgatorna	8,800:—	
D:o under Arkadiagatan mellan Runeberg- och Norden-		
sköldsgatorna	9,200:—	
D:o under Runebergsgatan mellan N. Järnvägs- och Arkadia-		
gatorna	34,900:—	
D:o under gränderna inom de sammanslagna kvarteren N:ris		
412 och 419	16,600:—	
Inköp af vattenmätare, förslagsvis	10,000:—	182,400:—

4. Diverse.

För uppsättning af en fribrunn i Majstad	400:—	400:—
	<u>Summa Fmk — — —</u>	<u>380,850:—</u>

Inkomster.

För vattenförsäljning, förslagsvis	540,000: —	
Hyror för vattenmätare, förslagsvis	28,000: —	
Vattenavgifter från hästhoarna, förslagsvis	2,100: —	
Förhöjning för sentida inbetalning af vatenkonsumtionsaf- gifter, förslagsvis	500: —	
Ersättning för verkställda anslutningar m. m., förslagsvis	115,000: —	
Arrende för vattenledningens skyddsområde vid Vanda å, förslagsvis	250: —	685,850: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>— — — 685,850: —</u>

Helsingfors stads vattenledningskontor, den 6 okt. 1906.

Albin Skog.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors

den 18 Oktober 1906.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 2,489.

Sedan några innehafvare af arrendetomter vid södra ändan af Berggatan i Hermanstad hos Drätselkammaren anhållit bl. a., att icke blott vattenledningen utan äfven afloppsledningen under Berggatan måtte förlängas till sista gården invid nämnda gata, har Kammarkamraren infordrat Kontorets yttrande i saken, och får Kontoret vördsamt anföra följande:

Enligt den af Byggnadskontoret uppgjorda planen för afloppsledningens dragande komme densamma icke att förlängas under Berggatan utan under Handtverkaregatan samt genom tomten N:o 12 uti III kvarteret till tomten N:o 2: a. Då vattenledningen under Handtverkaregatan nu är utsträckt endast till Handeltgatan, nedläggas vattenledningsrören lämpligast uti samma graf som afloppsrören, hvarigenom den fördelen vinnes att de sista tomterna vid Handtverkaregatan blifva i tillfälle att ansluta sig till vattenledningsnätet, och under förutsättning att nödiga ledningar få dragas genom tomterna N:ris 2a och 12, blifver detta äfven möjligt för de tomter vid Berggatan, som nu icke kunna erhålla ledningar från denna gata. Kostnaden för en dylik ledning med en brandpost vid ändan å Berggatan

stiger till 11,600 mark, och får Kontoret förorda, att anslag för utförande af densamma i sammanhang med den af Byggnadskontoret föreslagna afloppsledningen måtte upptagas uti nästa års budget.

Albin Skog.

Kostnadsberäkning för Vattenledning under Handtverkaregatan från Handelsgatan till tomten N:o 1 vid Berggatan i Hermanstad I.

m	m ²	m ³	st.	Arbetets beskaffenhet	Pris i Finska mark		
					Detalj	Summa	
230			2	126 mm rör incl. läggning à 8: —	1,840	—	
			2	126 „ afstängningsventiler à 110: —	220	—	
				brandposter à 200: —	400	—	
70				gräfnig och igenfyllning à 7: —	490	—	
		120		kanalsprängning à 15: —	1,800	—	
		150		Fyllning att anskaffa à 4: —	600	—	
				Hälften af för aflopps- och vattenledningar gemensamma kostnader	5,750	—	
				C:a 5 % tillskott för arbetsledning och oförutsedda kostnader		500	
						11,600	
						Fmk	11,600

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,
den 9 Oktober 1906.

N:o 131.

Till Drättselkammaren i Helsingfors.

Jämte det Byggnadskontoret har äran tillstålla Drättselkammaren närslutna förslag till utgiftsstat för „Byggnadskontoret“ och „Allmänna arbeten“ under år 1907, får Kontoret vördsamt, angående förslaget, anföra följande:

Byggnads-
kontoret

De årliga utgifterna, hänförande sig till Byggnadskontorets stat hafva observerats med enahanda belopp som under innevarande år varit gällande.

Allmänna ar-
beten.

Remont och underhåll. För „smötransport m. m. från stadens gårdar“ ingår summan Fmk 4,300:—, jämväl oförändrad.

I enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 10 April 1906 skall den åt **Byggnader och lägenheter.** särskilda föreningar upplätta „f. d. folkskolebyggnaden i Hesperia park“ år 1907 underkastas yttre remont och målning, hvarjämte till lägenheten hörande latrin bör ombyggas i enlighet med tunnssystemet. Och hafva kostnaderna för dessa arbeten beräknats till Fmk 3,000:—.

Kostnaderna för nödigbefunna reparationer s. s. målningsarbeten, diverse eldstadsremonter m. m. i de af Brandverket disponerade lokalerna inom „Norra och Södra Brandtornen“, äfvensom „brandstationerna“ uppgå enligt närslutna detaljerade kostnadsberäkning till Fmk 8,200:—, hvilket belopp observerats såsom särskild post i budgetförslaget.

Inom „polisverkets lokaler“ likasom ock i „Maria sjukhus“ utgöras de under nästa år tillernade remonterna hufvudsakligast af målningsarbeten, för hvilka kostnaderna dock, synnerligast hvad Maria sjukhus beträffar, uppgå till de ganska betydande beloppen af Fmk 4,700:— och Fmk 22,500:—. Beträffande sistnämnda summa torde böra tilläggas ej allenast att densamma är beräknad enligt de uppgifter öfver nödiga remonter, som af sjukhusets direktor och ekonom lämnats byggnadskontoret, än att däri jämväl ingår ett belopp om Fmk 4,800:— för nytt plåttak å ekonomiebyggnaden, hvilket tak befunnits vara så upprätt, sannolikt af kolröken ifrån i huset befintliga ångpannor, att taket måste totalt omläggas.

„Visitationspaviljongen“, som till hufvudsaklig del är uppläten för Tullverkets behof, inrymmer bland annat ett större rum, hvilket nästan året om anlitas af de dejourerande tullvaktmästarena under längre eller kortare tid af dygnet. Detta rum är emellertid vintertid ytterst dragigt och kallt, hvarför en genomgripande remont af rummets golf, såväl som dess yttre väggar är nödig; och uppgår kostnaden härför jämte en väl behöflig yttre målning af hela huset till Fmk 2,500:—.

För särskilda remonter inom „Tull och Packhuset“ å Skatudden har observerats en summa af Fmk 6,200:—, hvaraf c:a 2,500:— Fmk erfordras för ytterligare utvidgning af den i husets andra våning befintliga postafdelningen, samt Fmk 1,200:— till linoleummatta å golvet och oljemålning af väggarna i tullkammarens förrum, medan återstoden af beloppet är beräknadt att användas till särskilda andra, mindre arbeten inom husets vidlyftiga lokaler.

Den inom „Folkbiblioteket“ föreslagna remonten, omfattande tjärning af husets vattentak, öfre läsesalens förseende med linoleummatta, oljemålning af direktionssrummet m. m., är beräknad att medföra en kostnad af Fmk 6,000:—.

Kostnaden för remontarbetena inom „stadens gård Bergmansgatan N:o 9“ komme att uppgå till Fmk 2,170:—, hvaraf Fmk 500:— för en af hyresgästerna därstädes påyrkad ny vindstrappa, medan platsen för den gamla trappan skulle inredas till domestikrum; Fmk 385:— för omläggning af portgångens och gårdsplanens fältstensläggning; Fmk 400:— för diverse timmermans-, och murningsarbeten samt återstoden för särskilda mindre reparationer i gårdens lokaler.

Det för remont af „Varuskjulet å Magasinskajen“ upptagna beloppet Fmk 5,000: — innefattar hufvudsakligast kostnader för ersättande med cement af det utslitna trågolfvet i afdelningen N:o 5, samt de beräknade utgifterna för under året förefallande diverse remont af byggnadens vattentak, dörrar, vågar m. m.

Beloppet för „Diverse reparationer“ inom stadens öfriga hus och byggnader är beräknadt att uppgå till Fmk 28,600: —. De mest anmärkningsvärda detaljposterna, hvori sagda belopp sönderfaller, äro: för reparation inom Rådhuset, hvarest Drätselkontorets och Drätselkammarens resp. förrum äro afsedda att remonteras, golfven i Byggnadskontorets nya lokal att beklädas med linoleummattor samt särskilda rum i Magistratens och Rådstufvurättens lokaler att repareras, för en total kostnad af Fmk 4,763: —; total ombyggnad af den af röta angripna vattenrännan till Gammelstadskvarnen Fmk 2,880: —; reparation inom simhusen i Brunnsparken Fmk 1,895: — och å simhusen vid kvarteret N:o 181 Fmk 1,480: —; kostnaden Fmk 2,030: — för af Trafikkontoret påyrkad beläggning med cement å golfven till magasinerna i Gamla Packhuset vid Alexandersgatan N:o 1, samt slutligen Fmk 1,023: 50 för särskilda tapetserings- och målningsarbeten inom de af Hälsovårdsmyndigheterna och Hamnkontoret disponerade lokalerna i Tull- och Packhuset vid V. Kajen.

„Nybyggnader“. Under vidstående rubrik har i enlighet med ett Byggnadskontoret af Drätselkammaren meddeladt uppdrag af den 8 Mars 1906 upptagits en summa af Fmk 3,500: — för „nytt klapphus vid stranden af Byholmen“.

Enahanda belopp har Kontoret därjämte ansett sig böra anhålla om för en täkt klappbrygga vid Hummelvikens, hvilken brygga vore i lika hög grad af behovet påkallad, som den vid Byholmen föreslagna.

Gator och all-
männa plat-
ser.

„Remont och underhåll“. Jämlikt det genom Magistratens och Drätselkammarens försorg, för ett antal år sedan, tillkomna generella förslaget till successiv utvidgning af den tuktade stenläggningen å stadens gator har Kontoret upptagit i förslaget följande gator till beläggning med prima nubbssten i asfalt nämligen: stadens andel af Södra Esplanadgatan emellan Högbergsgatan och V. Kajen Fmk 24,400: —; körbanan NO-SV öfver Kaserntorget Fmk 21,500: —, men hvilken bana dock icke skulle förseas med asfaltgjutna fogar; Badhusgatans norra tredjedel Fmk 44,000: —; V. Henriksgatan emellan Vladimirs- och Simonsgatorna Fmk 16,900 samt Alexandersgatans förlängning emellan Ö. och V. Henriksgatorna Fmk 4,600: —. Därjämte har ett belopp af Fmk 30,000: — införts i förslaget för ej mindre planering af området för den beslutna utvidgningen af hörnet emellan L. Roberts- och Kaserngatorna, än för den sålunda bildade öppna platsens beläggning med tuktad sten i asfalt.

För „ombyggnad och remont af särskilda barrierer längs staden tillhöriga gatuandelar“ har upptagits en summa af Fmk 10,000: — hvori ingår Fmk 2,000: — för anläggning af en 100 l. m. lång jernbarrier längs den del af Badhusgatan, som begränsar Observatoriebergens sydöstra sluttning; Fmk 1,400: — för ersättande med jernbarrier af ett 70 meter långt, ruttet trästaket å stödjemuren emellan Ö. Alléen

i Brunnsparken och hafvet, samt Fmk 1,200: — för anläggning af ett 60 meter långt jernräck å den del af Kaserngatan, som emot vester begränsar området invid Gardes-manegen. Återstoden af anslaget skulle användas dels för ombyggnad af sådana, i kostnadsförslaget närmare angifna träbarrierer, hvilka tarfva total remont, dels för under årets lopp nödigbefunna diverse reparationer.

„Nyanläggningar.“ Nyläggning med fältsten har Kontoret föreslagits endast å ett ställe, nämligen å den östra fjerdedelen af Sandvikstorget, hvarigenom detta, efter slutfördt arbete, ändtligen komme att te sig i full färdigt skick. Kostnaden för arbetet uppgår till Fmk 3,500: —.

De af Kontoret i budgetförslaget upptagna gatuplaneringarna äro föranledda dels däraf att tomter invid resp. gator allaredan äro försålda och dels under bebyggande, dels af Stadsfullmäktiges beslut därom att särskilda kvarter såväl i Tölöstadsdelen, som i 12:te stadsdelen skola bebyggas med arbetarebostäder, och hvilka samtliga kvarter ännu icke äro begränsade af planerade gator. Till förstnämnda kategori höra: „Sparbankskajen“, invid hvilken tomterna, adr. N:ris 2, 4, 6, 8 och 10 äro försålda, medan tomten adr. N:o 12 skulle genom planeringen blifva till försäljning disponibel; „Slottsgatan“ utmed kvarteret N:o 190, hvarest tomten N:o 13 i kvarteret N:o 160 redan är bebyggd; „Helsingegatan“ till halfva sin bredd utmed tomterna N:ris 3 och 5 äfvensom „Åsgatan“ emellan Wasa- och Helsingegatorna, hvilka tvänne gator böra, jämlikt utdrag ur Drätselkammarens protokoll för den 14 Juni 1906, planeras under instundande år för att möjliggöra sagda tomters bebyggande med hus för en folkbarträdgård; „Östra Chausséen“ utmed kvarteren N:ris 288 och 250, äfvensom de öster om sistnämnda kvarter i stadsplanen angifna „vägarna“, hvilka planeringsarbeten skulle möjliggöra tillträdet till de försålda tomterna N:ris 6 vid Gökgränden, 32, 34, 36 och 38 vid Ö. Chausséen i kvarteret N:o 250, samt till tomterna N:ris 1, 7 och 9 vid Wilhelmsbergsgatan i kvarteret N:o 251.

Öfriga till planering föreslagna gator, med undantag af „Fredriksbergsgatan“ emellan Ö. Chausséen och Åsgatan samt „Fredriksgatan“ emellan Kampgatan och N. Jernvägsgatan, äro att hänföra till den senare kategorin och blifva planerade för möjliggörande af kvarterens N:ris 412 och 419 i Tölöstadsdelen, äfvensom kvarterets N:o 372 i 12:te stadsdelen bebyggande med arbetarebostäder.

Vidkommande ofvannämnda del af Fredriksbergsgatan ber Kontoret få anföra att genom denna gatudels planerande ej mindre 5 st. välbelägna tomter blefve till försäljning disponibla, än att en välbehöflig förbindelselinie emellan Ö. Chausséen och de bebyggda delarna inom 12:te stadsdelen därigenom skulle ernås.

Fredriksgatans planering har åter ansetts nödig därför att denna t. v. komme att utgöra den enda trafikabla förbindelselinien emellan det färdiga gatunätet i staden och de för kommunens arbetarebostäder i Tölö anvisade kvarteren.

Slutligen är i förslaget infördt ett belopp af Fmk 20,900: — för anläggning af det af Jernvägsstyrelsen, genom till Kammaren ställdt bref af den 15 Nov. 1905,

påyrkade förbindningsspåret genom kvarteret N:o 150 å Skatudden. I förenämnda summa, beräknad på basen af det hos Hamnbyggnadsdelegationen af Kontoret gjorda förslaget för sagda kvarters utnyttjande och enligt hvilket förslag bandelen ifråga skulle blifva dubbelpårig, ingår dock icke den till Fmk 12,020: — uppgående kostnaden för railsmaterial m. m., hvilket, såsom äfven tidigare varit fallet, torde komma att kostnadsfritt levereras ur Statsjernvägarnes förråd.

**Kanaler och afloppsdi-
ken.**

„Remont och underhåll.“ För „diverse underhåll“ af stadens kanalnät, äfvensom för „kompletteringsarbeten“ å detsamma hafva oförändrade upptagits belopp om resp. Fmk 15,000: — och Fmk 3,000: —.

„Nyanläggningar“. Samtliga de under vidstående rubrik införda posterna, utgöra de beräknade kostnaderna för sådana kanaliseringsarbeten, hvilka äro af behovet påkallade, endast för den händelse att de under rubrik „gator och allmänna platser“ föreslagna planeringsarbetena blifva till utförande godkända.

Vägar.

„Remont och underhåll.“ För „diverse reparationer“ har upptagits samma belopp Fmk 10,000: —, som för innevarande år varit för ändamålet beviljadt.

„Nyanläggningar“. Den genom Tukthusets försorg, men på stadens bekostnad, under utförande varande vägen genom tukthusområdet blir innevarande år färdigt planerad, men för att densamma framdeles skall kunna trafikeras med tungt lastade fordon bör vägen ovillkorligen makadamiseras. Kontoret har därför ansett sig böra i budgetförslaget upptaga det för sagda arbete nödiga beloppet, hvilket beräknats till Fmk 7,800: —.

Chausséer.

„Remont och underhåll“. Anslaget för „diverse underhåll“ har bibehållits oförändradt med Fmk 15,000: —.

Därjämte ingår under ofvannämnda rubrik en summa af Fmk 2,000: — för ombyggnad af den på staden ankommande hälften af brolocket å Gammelstadsbron, hvilket lock numera är så utslitet att detsamma bör ersättas med ett nytt.

Hamnar.

„Remont och underhåll“. För „diverse reparationer“, äfvensom för „nedfartsbroar till isarna jämte stängsel längs kajer och isrännor“ hafva oförändrade upptagits samma belopp om resp. Fmk 15,000: — och Fmk 3,000: —, som under innevarande år varit för ändamålet nödiga. Likaså har Kontoret för „muddring i hamnarna“, hvarvid företrädesvis farlederna i Norra hamnen komme att fördjupas, upptagit samma belopp, som det under innevarande år beviljade, nämligen Fmk 20,000: —.

Utöfver förenämnda årligen återkommande belopp ingå i förslaget särskilda summor för bekostande af mera omfattande reparationer å stadens kajer och bryggor. Så har en delvis ombyggnad af stocktimran under och planklocket å den af röta angripna f. d. afstjelpningsbron vid Skatuddens norra strand, befunnits i säkerhetens intresse nödig, medförande arbetet en kostnad af Fmk 4,200: —

Ersättandet af fältstensläggningen å „Norra kajarmen“ i Södra hamnen med sekunda tuktad sten vore i högsta grad önskligt, på grund af den lifliga lastnings och lossningsrörelsen, som därstädes eger rum och hvarvid förnämligast låghjulade handkärror komma till användning vid varornas förflyttande, hvarför Kontoret

ansett sig böra upptaga det för sagda stenläggningsarbetes utförande erforderliga beloppet af Fmk 15,280: —

Å „Södra kajarmen“ är brolocket delvis ruttet och hvilarena längs kajen dels utslitna, dels ramponerade, för hvilka bristfälligheters afhjelpande under instundande vinter ett anslag af Fmk 2,400: — vore nödigt.

Inom Sörnäs hamnområde äro jämväl de därstädes befintliga stora broarna, såväl som den s. k. ballastkajen angripna af röta; och är totalkostnaden för remonten af dessa broar beräknad till Fmk 14,800: —, hvaraf Fmk 3,840: — erfordrades för remonten å den östra broarmen, Fmk 7,355: — för den vestra broarmen; Fmk 1,400: — för barlastbryggan, medan återstoden komme att belöpa sig å diverse remont af de inom hamnområdet befintliga, mindre bryggorna.

Stutligen får Kontoret meddela att „ångpannan å stadens grabb“ förklarats af ångpannebesiktningsmannen vara så dålig att den ej kan för nästa år godkännas till användande, hvarför ett belopp af Fmk 3,500: — upptagits för denna pannas ersättande med en ny.

Samtliga de detaljposter, hvilka hänföra sig till „remont och underhåll“ äro observerade med enahanda belopp, som för innevarande år varit beviljade.

Renhållnings-
väsendet.

„Nyanläggningar“. Vid handhafvandet af den allmänna latrinrenhållningen hafva svårigheter yppat sig särskilt hvad beträffar sopornas transport. Höst och jultid, liksom ock under våren, vid snösmältningen, hopas nämligen på fåtal dagar sådana massor sopor att de för dessas uppsamlade afsedda plåtkärnen icke, till det förefintliga antalet, äro tillräckliga för affallets transport från hopsamlingsplatsen till jernvägsvagnarna och ännu mindre kunna få medfölja till afstjelpningsplatsen å Malm för att därstädes lossas. Under nämnda tider har Renhållningsverket därför sett sig tvunget vidtaga den åtgärd att, redan härstädes, tömma de med torra sopor fyllda sopkärnen i de till stadens disposition stående jernvägsvagnarna och icke såsom afsedt varit sända kärnen, jämte innehåll, till afstjelpningsplatsen å Malm för att därstädes lossas. Detta tillvägagångssätt kan försvaras blott under förutsättning att soporna äro i hufvudsak torra, men, synnerligast höst och vår, hafva konflikter med den vagnarna inspekterande jernvägspersonalen inträffat på grund af meningsolikheter beträffande sopornas större eller mindre fuktighetsgrad. För att emellertid i hufvudsak kunna tillmötesgå berättiga fordringar i förenämndt afseende och då redan ett hundratal af de ursprungligen beställda lådorna snarligen måste kasseras, får Kontoret anhålla om beviljandet af ett anslag af Fmk 12,000: — för anskaffande af 300 st. nya sopkärn å Fmk 40: — per styck. Utöfver sagda belopp begäres af Renhållningsverket ytterligare Fmk 3,200: — för inköp af 400 st. hermetiskt slutande lock till latrinkärnen, hvilka lock jämväl förekomma i ett så ringa antal att regelbundenheten i renhållningens handhafvande äfventyras, synnerligast sedan rekvisitionerna å spillning per jernvägsvagn ökats. Att lockens antal är beroende af sistnämnda omständighet har sin förklaring däri att kärnen förekomma till i det närmaste dubbelt så stort antal, som locken, hvarför och då sändningarna till landsorten af

slutna kärl inrymmande latrin, icke kunna återförväntas förrän två å tre dagar efter det lasten afgått, brist på lock yppar sig förrän bristen på kärl blir kännbar. Föremärkta två summor hafva sammanslagits till en post om Fmk 15,200: —, och upptagits i förslaget under gemensam rubrik „inköp af 300 st. sopkärl och 400 st. hermetiskt slutande lock till latrinkärl“.

Under innevarande år har Kontoret sett sig föranlåtet att å Hagnäs anordna en ny lastningsstation för affall, och då i sammanhang därmed erfordras ett skjul för uppbevarande af tomma, rengjorda kärl, afsedda att fördelas till de olika gårdar, hvarest staden omhänderhar renhållningen, har Kontoret upptagit i utgiftsstaten en summa af Fmk 1,900: —, hvori dock ingår ej mindre kostnaden för uppförande af omordade skjul, än det behöfliga beloppet för förflyttning af ett vid V. kajen förefintligt dylikt skjul till en jämväl å Skatudden nyanordnad lastningsplats. Denna senare plats har tillkommit sedan lastningsstationen å Magasinskajen under Maj månad innevarande år indrogs på grund af sitt alltför exponerade läge.

Genom bref af den 19 April 1906 har Helsovårdsnämnden hemställt hos Drätselkammaren om att en pissoir måtte uppställas i omedelbar närhet till spårvägsliniens ändpunkt å Ö. Chausséen. Och har Byggnadskontoret, ej mindre på grund häraf, än därför att Kontoret jämväl för sin del anser en pissoir behöflig i nämnda trakter, upptagit ett belopp af Fmk 600: — för uppställande af en slik för tvänne personer beräknad bekvämlighetsinrättning å den öppna platsen, emellan kvarteren N:ris 250 och 251 inom 10:de stadsdelen.

Å gårdsplanen till det för Polisverkets räkning upplåtta Rådhusannexet finnes uppställd en träpissoir afsedd för tvänne personer, men sedan numera det i gården kasererade polismanskapets antal betydligt ökats har behof gjort sig gällande af en större pissoir därstädes, för hvilket ändamål en summa af Fmk 1,500: — observerats i förslaget.

Arbetsredskap.

För „diverse inköp och remont“ af arbetsredskap har Kontoret upptagit enahanda belopp, Fmk 7,000: —, som under innevarande år varit för ändamålet beviljad. Dock förutsätter Kontoret härvid att beloppet står uteslutande till Byggnadskontorets förfogande och icke, såsom under föregående år varit fallet, anlitas jämväl af andra stadens, arbetsredskap behöfvande, kontor och nämnder.

Diverse.

Beloppet, Fmk 6,000: — för „underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m.“ är bibehållet oförändradt, medan kostnaden för „diverse remont å bykhus“ är införd med ett afrundadt tal Fmk 3,000: —.

Totalsumman af de i Byggnadskontorets budgetförslag upptagna utgiftsposterna belöpa sig till Fmk 1,114,300: —.

Helsingfors som ofvan.

G. Idström.

Byggnadskontorets budgetförslag för år 1907.

Byggnadskontoret.

1 Stadsingeniör	8,000: —	
förhöjning för 5 års tjänst	800: —	
resemedel	600: —	9,400: —
1 Arbetschef	6,500: —	
förhöjning för 5 års tjänst	650: —	
resemedel	500: —	7,650: —
1 Geodet	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	600: —	
resemedel	100: —	3,700: —
1 Bokhållare	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	600: —	
personellt tillskott	400: —	4,000: —
1 Byggmästare	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	600: —	
personellt anslag	400: —	4,000: —
1 Förrådsförvaltare	1,800: —	
personellt tillskott	180: —	1,980: —
1 Äldre skogsvakt, jemte fri bostad och ved	900: —	
personel förhöjning för 10 års tjänst	150: —	
ytterligare tillskott	100: —	
d:o d:o	100: —	1,250: —
1 Yngre skogsvakt, jemte fri bostad och ved	800: —	
personel förhöjning för 5 års tjänst	80: —	880: —
Extra Ingeniörs- och ritarebiträden, förslagsvis		8,000: —
Skogsvaktarebiträden och skogskultur, förslagsvis		1,500: —
Material och handtlångaredagsverken vid mätningar, förslagsvis		10,000: —
Expenser, förslagsvis		1,500: —
		53,860: —
	Summa Fmk	53,860: —

XIII. Allmänna arbeten.**1:o. Byggnader och lägenheter.***Remont och underhåll.*

Snötransport m. m. från stadens gårdar . . .	4,300: —	
Yttre remont och målning af f. d. folkskole- byggnaden i Hesperia park, äfvensom ombyggnad af till huset hörande afträde	3,000: —	
Diverse remonter inom Norra och Södra Brand- tornen, jemte brandstationerna	8,200: —	
D:o d:o i de af Polisverket disponerade lokalerna	4,700: —	
D:o d:o inom Maria sjukhus	22,500: —	
Remont af Visitationspaviljongen	2,500: —	
Särskilda remonter inom Tull- och Packhuset å Skatudden	6,200: —	
D:o d:o inom Folkbiblioteket	6,000: —	
D:o d:o inom stadens gård Bergmansgatan N:o 9	2,170: —	
D:o d:o i Varuskjulet å Magasinskajen	5,000: —	
Diverse reparationer	28,600: —	93,170: —

Nybyggnader.

Klapphus vid stranden af Byholmen	3,500: —		
D:o vid Hummelviken	3,500: —	7,000: —	100,170: —

2:o. Gator och allmänna platser.*Remont och underhåll.*

Stensättning med I:a nubbsten i asfalt af sta- dens andel af Södra Esplanadgatan emellan Högbergsgatan och Vestra Ka- jen	24,400: —		
D:o med I:a nubbsten af körbanan NO—SV öfver Kaserntorget	21,500: —		
D:o med I:a nubbsten i asfalt af Badhusgatans norra tredjedel	44,000: —		
D:o med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Henriksgatan emellan Vladimirs- och Simonsgatorna	16,900: —		
	Transport 106,800: —		100,170: —

	Transport	106,800: —	100,170: —
Stensättning med I:a nubbssten i asfalt af Alexandersgatans förlängning emellan Östra och Vestra Henriksgatorna . .		4,600: —	
Planering af och stensättning med I:a nubbssten i asfalt af stadens andel af L. Robertsgatan utmed de inlösta tomterna N:o 10 vid sagda gata och N:o 11 vid Kaserngatan		30,000: —	
Ombyggnad och remont af särskilda barrierer längs staden tillhöriga gatuandelar .		10,000: —	
Diverse reparationer		12,000: —	163,400: —

Nyanläggningar.

Stensättning med fältsten af Sandvikstorgets östra fjerdedel		3,500: —	
Planering af Sparbankskajen		53,500: —	
D:o af Slottsgatan utmed kvarteret N:o 190 .		7,500: —	
D:o af Helsingegatan till halfva sin bredd utmed tomterna N:ris 3 & 5.		11,400: —	
D:o af Åsgatan emellan Vasa- och Helsingegatorna		10,900: —	
D:o af Östra Chausséen utmed kvarteren N:ris 288 och 250		24,800: —	
D:o af vägarna öster om kvarteret N:o 250 .		32,900: —	
D:o af Kristinegatan emellan Vasa- och Borgågatorna		30,600: —	
D:o af Vasagatan emellan Sture- och Kristinegatorna		1,800: —	
D:o af Sturegatan emellan Vasa- och Kristinegatorna		17,000: —	
D:o af Nordenskjöldgatan från Sanduddsgatan till Ilmarinengatan, samt till halfva sin bredd emellan sistnämnda och Arkadiagatan		26,000: —	
D:o af Sanduddsgatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna		29,600: —	
D:o af Arkadiagatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna		21,900: —	
	Transport	271,400: —	163,400: — 100,170: —

	Transport	271,400: —	163,400: —	100,170: —
Planering af Runebergsgatan emellan Norra Jernvägsgatan och Arkadiagatan		20,200: —		
D:o af Norra Jernvägsgatan emellan Runeberg- och Fredriksgatorna		9,000: —		
D:o af gränderna inom de sammanslagna kvar- teren N:ris 412 & 419		30,000: —		
D:o af Fredriksbergsgatan emellan Östra Chaus- séen och Åsgatan		122,000: —		
D:o af Fredriksgatan emellan Kampgatan och Norra Jernvägsgatan		15,500: —		
Jernvägsspår genom kvarteret N:o 150 å Skat- udden		<u>20,900: —</u>	<u>489,000: —</u>	652,400: —

3:o. Kanaler och afloppsdiken.

Remont och underhåll.

Diverse underhåll	15,000: —	
Kompletteringsarbeten	<u>3,000: —</u>	18,000: —

Nyanläggningar.

Kanal under Sparbankskaen från adr. N:o 4 till Holmnäsgatan	4,400: —			
D:o under Åsgatan från adr. N:o 3 till Hel- singegatan	2,900: —			
D:o under Kristinegatan från adr. N:o 26 till Vasagatan	10,000: —			
D:o under Sturegatan från adr. N:o 4 till Kristinegatan	1,500: —			
D:o under Nordenskjöldgatan från Arkadia- gatan till kanalen genom Nya kyrko- gården	11,300: —			
D:o under Sanduddsgatan från adr. N:o 3 till Nordenskjöldgatan	5,700: —			
D:o under Arkadiagatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna	10,300: —			
D:o under Runebergsgatan från adr. N:o 6 till Arkadiagatan	<u>6,900: —</u>			
	Transport	53,000: —	18,000: —	752,570: —

	Transport	53,000: —	18,000: —	752,570: —
Kanal under gränderna inom de sammanslagna kvarteren N:ris 412 & 419		9,300: —		
D:o under Fredriksbergsgatan från adr. N:o 4 till kanalen under Åsgatan		6,050: —	<u>68,350: —</u>	86,350: —

4:o. Vägar.*Remont och underhåll.*

Diverse reparationer			10,000: —	
--------------------------------	--	--	-----------	--

Nyanläggningar.

Makadamisering af vägen genom Tukthusets invid Helsingfors område			<u>7,800: —</u>	17,800: —
---	--	--	-----------------	-----------

5:o. Chausséer.*Remont och underhåll.*

Diverse reparationer	15,000: —			
Ombyggnad af brolocket å stadens andel af Gammelstadsbron		<u>2,000: —</u>	<u>17,000: —</u>	17,000: —

6:o. Hamnar.*Remont och underhåll.*

Diverse reparationer	15,000: —			
Nedfartsbroar till isarna jemte stängsel längs kajer och isrännor	3,000: —			
Muddring i hamnarna	20,000: —			
Delvis ombyggnad af f. d. afstjelpningsbron vid Skatuddens norra strand	4,200: —			
Beläggning med II:a nubbssten af norra kajarmen i Södra hamnen	15,280: —			
Delvis remont af brolocket och hvilare å södra kajarmen i Södra hamnen	2,400: —			
Diverse remonter af broarna inom Sörnäs hamnområde	14,800: —			
Ny ångpanna till ånggrabben	3,500: —	<u>78,180: —</u>	<u>78,180: —</u>	
	Transport	— —	— —	951,900: —

Transport — — — — 951,900: —

8:o. Renhållningsväsendet.

Remont och underhåll.

Underhåll af afstjelpningsplatser och bryggor	2,800: —		
Vakters aflöning	5,200: —		
Renhållning af latriner och pissoirer	12,000: —		
Remont af latriner och pissoirer	2,000: —		
Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar m. m.	60,000: —		
Bevattning af stadens centrala gator	10,000: —		
Renhållning af chausséerna	25,000: —		
D:o af d:o i Brunnsparken	1,000: —		
D:o af vägar	7,000: —		
D:o af båthamnar	700: —		
Rengöring af isarna	1,500: —	127,200: —	

Nyanläggningar.

Inköp af 300 st. soptransportkärl och 400 st. her- metiskt slutande lock till latrinhinkar	15,200: —		
Ett skjul å Sörnäs Strandväg för uppbeva- rande af toma sop- och latrinkärl . .	1,900: —		
Pissoir för 4 personer, afsedd att uppställas å gårdsplanen till Rådhusannexet . . .	1,500: —		
D:o för 2 personer å Östra Chausséen invid den öppna platsen emellan kvarteren N:ris 250 och 251	600: —	19,200: —	146,400: —

9:o. Arbetsredskap.

Diverse inköp och remont	7,000: —
------------------------------------	----------

10:o. Diverse.

Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. .	6,000: —	
Diverse remont å bykhus	3,000: —	9,000: —
		<u>Summa Fmk 1,114,300: —</u>

Helsingfors stads Byggnadskontor i oktober 1906.

G. Idström.

Kostnadsberäkning

för planering af **Ö. Prästgatan** till halfva sin bredd utmed kvarteret N:o 319.

700 m ³ bärgsprängning å 6: —	4,200: —	
400 m ³ fyllning att anskaffa å —: 50	200: —	
50 m ³ stödjemur å 8: —	400: —	
100 m ³ pågrus å 4: —	400: —	
55 l. m. barrière å 5: —	275: —	5,475: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	— —	525: — 6,000: —
		Summa Fmk 6,000: —

för kanal under **Handtvärkaregatan** från adr. N:o 8 till adr. N:o 1 vid Bärgegatan i Hermanstad I.

Arbeten gemensamma för kanal- och vattenledning.

530 m ³ kanalsprängning å 15: —	7,950: —	
530 m ³ fyllning att enskaffa å 3: —	1,590: —	
160 l. m. kanalgraf att igenfylla och stampa å 6: —	960: —	10,500: —
C:a 10 % tillskott för arbetsdelning m. m.	— —	1,000: —
		Summa Fmk 11,500: —

Kostnad endast för kloakledningen.

Hälften af föregående summa	— —	5,750: —
20 m ³ kanalsprängning å 15: —	300: —	
160 l. m. 12" glacerade lerrör, kompl. å 8: —	1,280: —	
2 st. instigningsschakt å 250: —	500: —	
1 st. infallsbrunn å 150: —	150: —	
1 st. ventilationsrör å 100: —	100: —	2,330: —
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	— —	220: — 8,300: —
		Summa Fmk 8,300: —

för planering af **öppna platsen vid Kaptensgatan.**

1,010 m ³ bärgsprängning å 6: —	6,060: —	
1,600 m ³ fyllning erhålles från bärgsprängningen		
å —: 50	800: —	
2,575 m ³ pågrus å —: 50	1,287: 50	8,147: 50
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	— —	852: 50 9,000: —
		Summa Fmk 9,000: —

för kanal under *Mauritzgatan* i Hermanstad II.

260 l. m. kanalgraf att schakta, igenfylla och stampa			
å 6:—	1,560:—		
115 l. m. 15" glacerade lerrör, kompl. å 9:50 . . .	1,092:50		
145 l. m. 12" d:o d:o kompl. å 8:— . . .	1,160:—		
350 l. m. stock till rustbädd å 1:50	525:—		
5 st. instigningschakt å 250:—	1,250:—		
2 st. infallsbrunnar å 150:—	300:—		
1 st. ventilationsrör å 100:—	100:—	5,987:50	
C:a 10 % tillskott för arbetsledning m. m.	— —	612:50	6,600:—
		<u>Summa Fmk</u>	<u>6,600:—</u>

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors
den 22 oktober 1906.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 139.

Genom utdrag ur Drätselkammarens protokoll för den 5 juli 1906 har Byggnadskontoret erhållit i uppdrag att i budgeten för år 1907 upptaga belopp för nödig befunna arbeten inom den till staden donerade delen af lägenheten Turholm.

På grund häraf får Kontoret värdsamt hemställa om:

att ett belopp af Fmk 1,700:— måtte, i enlighet med ett till Drätselkammaren afgifvet kostnadsförslag af den 27 sept. 1906, anvisas för karaktärsbyggnadens försättande i sådant skick att densamma vore beboelig äfven vintertid;

att för ombyggnad af den af röta angripna och totalt förfallna trädgårdsmästarebostaden omfattande rum och kök skulle anslås Fmk 2,600:—;

att för uppförande af ett mindre simhus inrymmande 5 särskilda hytter och afsedt att anläggas å Hallonholmens vestra strand, hvilken plats Kontoret för sin del funnit vara den för ändamålet mest lämpliga, anvisades en summa af Fmk 1,200:—, hvare jämväl ingår kostnaden för en 1½ meter bred bro förbindande sagda holme med stranden i närheten af karaktärsbyggnaden;

att Fmk 1,440:— skulle anslås för aflönande af tvänne vaktkarlar, af hvilka den ena vore anställd året om emot en aflönning af Fmk 90:— pr månad, och den andra endast under 6 månader för en lön af Fmk 60:— pr månad;

att Fmk 1,000:— skulle reserveras för diverse oförutsedda arbeten och eventuellt behöflig förstärkning af vaktmanskapet, samt slutligen

att Fmk 3,500:— måtte anvisas för anläggning af en 15 meter lång och 5 meter bred allmän ångbåtsbrygga afsedd att, på sätt närslutna plan närmare anger, byggas invid en bergklack å lägenhetens emot Kronbergsfjärden vettande strand.

Totalkostnaden för nyanläggningarna å samt remont och underhåll af lägenheten skulle alltså, enligt föreliggande förslag, uppgå till Fmk 11,440:—.

Särskilda ritningar och kostnadsförslag bifogas härjämte.

G. Idström.

Kostnadsberäkning

för Ångbåtsbrygga, afsedd att anläggas invid Turholms allmänna park.

900 m. stock till kistor å 1:20	1,080:—	
90 m. 9" × 9" bjelk å 4:—	360:—	
80 m ² brolock jemte vasor å 7:—	560:—	
60 m. staket å 5:—	300:—	
80 m ³ sten till fyllning i kistorna å 4:—	320:—	
Planeringskostnader	500:—	3,120:—
C:a 10 % för arbetsledning m. m.	— —	380:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>3,500:—</u>

Helsingfors stads Byggnadskontor i Oktober 1906.

Tycho Öller.

„Till Helsingfors hamnbyggnadsdelegation.

I anledning af inträffade svårare rubbningar uti läget å en sträcka af Skatuddskajen mot södra hamnen kallades undertecknad att jämte ingenjören Herman Normén deltaga uti hamndelegationens sammanträde den 24 april innevarande år.

Dervid förevisades ritningar enligt hvilken kajen å i frågavarande sträcka är utförd samt andra ritningar utvisande storleken och beskaffenheten af rubbnin-

garna. Af sistnämnda ritningar framgick att uti kajen under årens lopp inträffat såväl sättningar som bugtning utåt.

Efter diskussion af förslag till kajens remont och till dess totala ombyggnad, enades de närvarande snart nog om att det endast återstår att ombygga kajsträckan i fråga samt att derföre förslag till kajens ombyggnad borde upprättas och att kajmuren och jordfyllningen bakom densamma till förekommande af olyckshändelser i erforderlig grad genast borde rifvas.

Vid kajens byggande har enligt de uppgifter, som vid sammanträdet meddelades af Ingenjörerne Norrmén och Idström samt enligt hvad senare vid med n. v. stadsingenjören Idström i frågan hafda diskussioner inhemtats, tillvägagåtts sålunda:

Sedan de hafsbotten betäckande lösa jordlagren å platsen för sjelfva kajen undanskaffats genom muddring med s. k. grabb, utfylldes, för bildande af grund för sänkkista, stenbank till krönhöjd af 8 m under nollpunkten på vattenståndsskalan vid Skatuddsbron.

På denna bank ställdes en 6 m bred 7,2 m hög, med en mellanvägg i tvärriktning samt med tvärväggar på hvar tredje meter försedd c:a 200 m lång sänkkista af trä. Enligt uppgift har vid timringen af denna sänkkista träaglar rikligen kommit till användning, men icke skrubbult, ej ens för fästande af följarena.

Ofvanpå sänkkistan ställdes kajmur af granitblock lagda i cement bruk. Efter en i det ursprungliga förslaget icke förutsedd påhöjning af 0,4 m erhöll denna mur en slutlig höjd af 1,90 m ofvanom förenämnda nollpunkt.

Afsigten hade ursprungligen varit att anbringa spint såsom fyllning bakom sänkkistorna, men kunde denna plan i anledning af under byggnadstiden uppkommen brist på spint icke realiseras. Såsom fyllningsmaterial användes jord af hvarjehanda slag samt äfven sprängsten. De öfversta fyllningslagren bestå af sand och grus.

Berggrunden, som vid sjelfva kajen i allmänhet ligger på stort djup, — ställvis c:a 15 m under vattenytan — stiger, ganska starkt upp mot land, så att densamma åtminstone på en sträcka framträdde i dagen 150 å 200 m från kajkanten.

Muddringen för fundamentbanken skedde, såsom nämnt, med s. k. grabb och uppgifves å en del ställen vara verkställd ända till 13 m under vattenytan. Afsigten var att nedföra muddringen ända till berggrunden, men kunde detta i allmänhet icke genomföras, emedan närmare berget fastare jordlager mötte, hvilka antingen alls icke, eller endast mycket långsamt läto undanskaffa sig med grabb.

Efter det kistan i fråga blifvit nedsänkt på sin fundamentbank och fylld med sten, inträffade under pågående utfyllning af området bakom kajen, hvilket utfördes sålunda att fyllningsarbetet vidtog från landsidan och drefs mot kistan, ett plötsligt ras, derigenom att den botten betäckande lösare jorden gaf vika för påtryckning af fyllningsmaterialet, gled utåt och pressades mot kistan, som dervid,

utan att kistans nedre kant synes hafva ändrat läge, erhöill en lutning utåt. Denna lutning var störst på midten af den 140 m långa kajsträckan i fråga och uppgick derstädes vid kistans öfre kant till omkring 1,2 m afvikning från kajlinien utåt. Vid uppförandet af kajmuren gafs åt denna rak sträckning. Sålunda uppstod vid midten af kistan en afsats mellan mur och kistkant af 1,2 m.

Genom nämnda jordras inverkan på kajkistan minskades dennas och derigenom hela konstruktionens stabilitet. Kistan måste dessutom hafva försvagats, i det att, då basen icke förskjöt sig, men väl lutning utåt hos kistan uppstod, rubbning uti förbindningarna stockarna emellan sannolikt inträffat samt möjligen äfven följare brustit.

Kajsträckan i fråga byggdes under åren 1897—1898. Sedermera påhöjdes, såsom redan nämndt, muren år 1900 med 0,4 m och likaså en del af planen närmast bakom kajen. Härigenom ökades ytterligare belastningen. Kajen uppgifves allt sedan den blef färdig hafva något rört sig; nämligen sålunda att lutningen hos kajkistan tilltagit, hvilket gifvit sig tillkänna derigenom, att kajmuren bugtat sig utåt. Denna utbugtning var störst vid midten af kajsträckan och uppgick slutligen på våren innevarande år — innan muren refs — till 2,8 meter, mätt vid kistans öfre kant. Ritningarna öfver ändringarna i kajläget visa äfven att småningom en sättning af fundamentbanken inträdt. Denna sättning är vid midten af kistan omkring 1 meter.

Söker man nu bilda sig ett omdöme om orsakerna till de inträffade rubbningarna i kajläget, finner man att dessa äro att hänföra till en mängd sammanverkande omständigheter.

Såväl konstruktion som utförande visar tydlig sträfvan att hålla anläggningskostnaden inom mycket måttlig höjd.

Så är fundamentbankens dimensioner knappa och hos densamma inträffad sättning låter förmoda att det synnerligen tidsödande undanskaffandet af jorden med grabb, så att ett tillräckligt fast underlag för banken skulle erhållits under förhandenvarande omständigheter — tidsbrist och afsaknad af härför erforderlig redskap — icke låtit med tillräcklig noggrannhet verkställa sig. Denna omständighet, näml. sättningen, synes dock vara af mindre vikt, då någon förskjutning af kistans bas icke kunnat konstateras, men måste likväl framhållas att kistans benägenhet för kantring genom sättningen ökats, isynnerhet som den smala bankbärmen framför sänkkistan låter förmoda, att banken icke kunnat upptaga kanttrycket från kistan, utan att sätta sig.

Om den ursprungliga planen att använda spint såsom fyllning af området bakom kistan, med iakttagande af vissa försiktighetsmått kommit till utförande, hade efter all sannolikhet rubbning af kajens läge icke inträffat.

För kajens ombyggnad har af stadsingenjören i samråd med mig upprätats närslutna ritning och kostnadsförslag.

Såsom af ritningen framgår, är den nuvarande kajkistan föreslagen att helt och hållet undanskaffas samt likaså en del af fyllningsjorden bakom densamma.

Derefter bortmuddras ytterligare lös jord framför fundamentbanken, hvilken sedan utbreddes och påhöjes såsom af ritningen framgår.

Ofvån på fundamentbanken ställes derefter 4 st. i det närmaste 35 m långa nedtill 9,5 m breda sänkkistor med två fullt uttimrade genomgående mellanväggar i längdriktning och dessutom en gles mellanvägg (endast hvartannat stockhvarf intimradt) samt med tvärvägg på hvar 2,5 m och utrustade med följare samt för öfrigt konstruerade såsom ritningen visar.

För fästade af följarena i kistväggarna m. m. är galvaniserad skrubbult föreslagen att komma till användning åtminstone i den utsträckning, som kostnadsförslaget uppstår och i tvärprofilritningen är antydt. För öfrigt bör tränaglar rikligen användas att fästa stockarna vid hvarandra och vid följarena.

Kistan utfylles med sprängd sten af varierande dimensioner och bör dervid block af högst 300—400 kg vikt komma till användning.

Stenfyllningen i kistans yttersta afdelning aftäckes med stenskärf. Muren kommer likväl i hufvudsak att hvila på följarena. Sålunda kunna inga anmärkningsvärda sättningar i densamma uppstå. Närmast bakom kistan anbringas stenkast af mindre sten, som aftäckes med ett 0,6 m tjockt lager finare material, först stenskärf sedan grus. Detta för att hindra fyllningsjorden att intränga i kistan och i fundamentbanken, hvarigenom sättningar i fyllningen skulle blifva följden.

Vid kostnadsförslagets upprättande är förutsatt att större delen af stocken samt all mursten ånyo kommer till användning.

Kostnaderna för kajens ombyggnad stiga enligt förenämnda kostnadsförslag till 235,000 Fmk.

Helsingfors den 16 augusti 1906.

Werner Lindberg.

„Till Hamnbyggnads delegationen i Helsingfors.

Till affördradt yttrande med anledning af det af Öfverdirektören Werner Lindberg och Stadsingenjören G. Idström uppgjorda förslaget till rekonstruktion af den del af Skatudds kajen, hvilken rubbats i sitt läge, får jag anföra följande.

Då undertecknad vid slutet af år 1893 tillträdde Stadsingenjörstjänsten i Helsingfors förelåg ett af min företrädare i tjänsten Ingenjör O. Ehrström uppgjort förslag till anordning och konstruktion af kajer å Skatudden. Nämnda för-

slag utvisade en från Skatudds kanalens mynning i rak linje dragen cirka 450 meter lång kaj; förlängningen af densamma var föreslagen att i bruten båge omgifva den från Skatudden utskjutande Lökhällen. Detaljkonstruktionen af dessa kajer var i det närmaste dylik den af Herrar Lindberg och Idström nu föreslagna rekonstruktionen af kajen. Af flere skäl ansågs emellertid en bruten kajlinje mindre önskvärd. En i sin helhet rak kajlinje kunde dock åstadkommas endast genom förskjutning af den af Ingeniör Ehrström föreslagna linjen sålunda att med bibehållandet af utgångspunkten vid Skatuddskanalen en rak linje drogs från sagda punkt tangerande den af Ingeniör Ehrström föreslagna brutna kajlinjen omkring Lökhällen. Denna anordning lades äfven till grund för förslaget till anordningen af kajer å nämnda ställe.

Projektet sålunda utfördt skulle emellertid komma att kräfva vida större kostnader än det ursprungliga konstruktions förslaget. Omkring 60,000 m³ mera fyllningsjord blefve bland annat erforderlig för utfyllnad bakom kajmuren; dessutom komme grundnings kostnaderna af kajen genom förskjutningen af linjen utåt, där djupet till fast botten är väsentligen större, att blifva mycket högre och tiden för utförandet af arbetet längre. Anskaffandet af 60,000 m³ jord och stenfyllning, därest denna icke inom en jämförelsevis begränsad byggnadstid kunde erhållas gratis eller till ett ringa pris från grundgräfnings arbeten å husbyggnadsplatser i staden, skulle påtagligen kräft nämnvärda kostnader och en förlängning af tiden för kajernas färdigbyggande. (Den kvantitet fyllnadsjord som på ofvanantydde sätt kunde under förloppet af 3 å 4 års byggnadstid erhållas var fullkomligt obereknelig.)

På grund häraf och för att nedbringa kostnaden af kajen sålunda utförd i en rak linje tangerande Lökhällen, utarbetades af mig ett projekt till detaljkonstruktion af densamma. I detta förslag voro grundmuddringen, stenfyllningen under och i kistorna, samt kistornas brädd c:a 25 % mindre än i det ursprungliga af Ingeniör Ehrström uppgjorda konstruktionsförslaget. Denna inskränkning af dimensionerna möjliggjordes genom förslaget att använda ribb som fyllningsmaterial bakom kistorna. Konstruktionen utförd i denna form skulle varit fullkomligt stabil, och godkändes äfven af vederbörande myndighet.

Under utförandet af själfva arbetet inträffade emellertid ett missöde, som omöjliggjorde projektets utförande i enlighet med förslaget, sådant det ofvan relaterats. Sedan kajkistan blifvit sänkt å den färdiga stenbanken och innan fyllningsribb, hvilken vid tiden var omöjlig att erhålla från Nätholmens såg, hunnit anskaffas från annat håll, inträffade ett ras i utfyllningen c:a 30 meter bakom kajkistan. I följd af nämnda ras utfylldes hela området bakom kajen ända upp till vattenytan med lös gyttja. Efter nämnda ras konstaterades icke — såvida mitt minne ej sviker mig — några skador å den nedsänkta och stenfyllda kistan. Den i Öfverdirektör Lindbergs utlåtande antydde ojämnheten i kistkanten, som säges uppstått i följd af raset, förekom redan (åtminstone i någon grad) innan detta in-

träffade och härledde sig däraf att den omkring 190 meter långa sammanhängande kistan icke kunde vid nedsänkningen fås i rak linje, innan dess nedre kant „tog botten“ å det något ojämna stenfundamentet. Jag påminner mig att det nedlades rätt drygt arbete på att tvinga kistan i rak linje utan att detta likväl lyckades. (Ofvan anförda förhållande har undertecknad genom korrespondens med Stadsingeniör Idström sökt klargöra, enär under de förgångna 9 åren en del detaljer från byggnadstiden hunnit utplånas ur minnet. Enligt Ingeniör Idströms utsago torde vid raset kistkantens läge förändrats, hvilket jag likväl ej kan påminna mig.)

Då undanskaffandet af den utrasade gyttjan skulle hafva kräft relativt stor kostnad och lång tid — i afsaknad som vi voro af därtill erforderliga dyrbara muddringsredskap — och då kistan ej föreföll att hafva tagit skada af raset, fortsattes kajbyggnads arbetet med den afvikelsen från projektet att ribbutfyllningen, hvilken numera ej kunde anbringas, bortlämnades å ifrågavarande ställe.

Genom den från det ursprungliga förslaget förändrade konstruktionen af kajen inbesparades approximativt följande kostnadssumma:

Stenfyllning c:a	Fmk	93,000: —
Muddring ”	”	38,000: —
Träkista ”	”	38,000: —
Planering ”	”	3,000: —
	Summa Fmk	172,000: —

Genom bortlämnandet af den projekterade ribbutfyllningen, utgörande å merberörda ställe c:a 47,000 m³, minskades byggnadskostnaden dessutom med c:a Fmk 140,000: —.

Dalsbruk den 17 oktober 1906.

Herman Norrmén.

Kostnadsberäkning

för ombyggnad af Skatuddskajens midtersta del, till en längd af 140 meter.

730 m ³ kajmur att rifva och upplägga å 10: —	7,300: —
5,800 m ³ stenfyllning i sänkkistan att upptaga och upplägga å 8: —	46,400: —
5,600 m ³ fyllningsjord bakom kajen att ofvan vat- ten utschakta och borttransportera å 1: —	5,600: —
	<u>Transport</u> 59,300: —

	Transport	59,300:—	
22,000 m ³	fyllningsjord bakom kajen och framför fundamentbanken att uppmuddra och borttransportera å 2:—	44,000:—	
5,000 m ³	rifning af gammal sänkkista å 3:—	15,000:—	
7,000 m ³	sprängsten att ifylla för fundamentbanken, utbredning och påhöjning å 1:—	7,000:—	
1,800 m ³	fundamentbank att planera å 2:—	3,600:—	
38,200 l. m.	stock af 20 cm toppdiameter att hoplimra till tre stycken sänkkistor, incl. till dem erforderliga följare och bottenstockar å 1: 10 . . . . . Fmk	42,020:—	
	Af gamla kistan ingående c:a 25,000 m stock antages 15,000 m å 60 p. m kunna användas, afdrag . . . . . „	9,000:—	
	Summa Fmk	33,020:—	33,020:—
4,000 kg	galvaniserad 20 mm skruvbult för befastande af följare och bottenstockar å —: 70	2,800:—	
7,500 m ³	sten att fylla i kistan å 1:—	7,500:—	
2,300 m ³	sprängsten, stenskärf och grus att fylla bakom kistorna å 1: 50	3,450:—	
700 m ³	kajmur att uppmura af förefintlig mursten å 10:—	7,000:—	
22,700 m ³	jord att anbringa såsom fyllning bakom kistorna å 1:—	22,700:—	
140 l. m.	gamla ledarebjälkar att anbringa å muren å 5:—	700:—	
5 st.	ringar för fartygsbefästade, incl. murning och murförstärkning å 150:—	750:—	
500 m ²	kajområde att omlägga med II:da nubbsten å 1: 30	650:—	
150 l. m.	järnvägsspår att omlägga å 2:—	300:—	
300 m ²	varuskjul att rifva och ombygga å 20:—	6,000:—	213,770:—
Till arbetsledning och till oförutsedda utgifter c:a 10 % af förestående summa		— — 21,230:—	235,000:—
		Summa Fmk	235,000:—

Helsingfors Stads Byggnadskontor, den 28 augusti 1906.

G. Idström.

vidi Werner Lindberg.

HELSINGFORS STADS
TRÄDGÅRDSNÄMND

Den 17 Sept. 1906.

Till Drätselkammaren.

N:o 11.

Sedan Stadsträdgårdsmästaren uti här närslutna skrifvelse för den 14 innevarande September aflemnad budgetförslag för Helsingfors stadsplanteringar för nästkommande år 1907, får Trädgårdsnämnden, jemlikt föreskriften i § 11 af den för Nämnden gällande instruktion, insända på grundvalen af Stadsträdgårdsmästarens berörda framställning uppgjort förslag till utgiftsstat för sagda år; och anhåller Nämnden tillika att såsom motivering till de i förslaget upptagna anslagsposter få åberopa de af Stadsträdgårdsmästaren framhållna skäl samt derutöfver anföra följande:

Af de utgifter, som hänföra sig till Trädgårdsnämnden, äro anslagen för Nämndens sekreterare och för expenser observerade med enahanda belopp som för innevarande år. Jemlikt Stadsfullmäktiges den 15 Maj innevarande år fattade beslut har Stadsträdgårdsmästaren Olsson, räknadt från den 1 derpå följande Juni, tilldelats ett personelt lönetillskott af 1,500 mark om året samt rätt till fria resor året om å stadens spårvägar, hvarvid dock det förbehåll fästs att, ifall stadsträdgårdsmästaren i framtiden komme att erhålla fri bostad, en reglering af hans löneförmåner borde ega rum. Efter denna förhöjning kommer Stadsträdgårdsmästarens kontanta löneförmåner att uppgå till sammanlagdt 7,500 mark.

Summa för Trädgårdsnämnden 8,400:—.

Underhållsanslaget för stadens parker, planteringar, växthus och trädskolor, som under de senaste åren visat sig vara altför knappt tilltaget, höjdes af Stadsfullmäktige vid fastställande af budgeten för innevarande år från 54,000 till 60,000 mark, hvilken summa, i anseende till de gynsamma väderleksförhållanden, som under året varit rådande, hade motsvarat anslagsbehovet, om blott de förutsättningar i fråga om löneförhållandena inom stadsplanteringarnes arbetspersonal, hvilka legat till grund för budgetens uppgörande, blifvit orubbade. Då emellertid i början af detta år en genomgående förhöjning af arbetslönerna inom öfriga grenar af kommunalförvaltningen genomfördes, anhöllo äfven stadens trädgårdsarbetare och arbeterskor om motsvarande förbättring i deras aflöningsförmåner; och ansåg trädgårdsförvaltningen sig böra rättvisligen tillmötesgå dessa anspråk samt att löne-

regleringen borde ske i öfverensstämmelse med den nya lönetariff, som vid Byggnadskontoret tillämpades. Denna tariff framgår ur följande af Byggnadskontorets arbetschef Stadsträdgårdsmästaren tillhandahållna lönetablå:

Förutvarande timlön.	Nuvarande timlön.	Öfvertid.
40	45	68
38	42	63
35	40	60
—	(38)	(57)
32}	35	52
30}		
28{	32	48
	30	45
25	28	42
22	25	38
20	22	33

Inom stadsplanteringarna sysselsättas uteslutande timlönare, af hvilka hittills endast tvenne i stadens tjänst under flere år anstälde arbetare, som tidtals användts såsom förmän, innehaft en aflöning af 35 p. i timmen. De öfriga arbetarena hafva tidigare uppburit 28 à 30 p., förutom de, som varit sysselsatta med klippning af gräsplanerna, hvilket arbete kan betraktas såsom tyngre, och hvilka haft en aflöning af 32 à 33 p. per timme. Trädgårdseleverna hafva erhållit: första året 25, andra året 28 och tredje året 30 p. i timmen, samt för kvinnorna har timlönen varierat mellan 15 och 17 p. per timme.

Den af trädgårdsförvaltningen vidtagna lönereglering har nu verkstälts i öfverensstämmelse med Byggnadskontorets åberopade lönetariff, dock sålunda att de personer, hvilkas timlön understigit 20 p., erhållit 18 à 19 p. En mindre förhöjning per lass har äfven tillerkänts de vid stadsplanteringarna arbetande formännen.

Förberörda löneökning i förening med nödig befunnen omplantering af gräsplanerna i Esplanaden har betingat en extra utgift af 6,744 mark för tiden 1 Jan. — 30 Aug.; och om härtill lägges merkostnaden för de återstående fyra månaderna af året komme ett tillskottsanslag af 10,000 mark för innevarande år att blifva erforderligt.

Enär behovet af ökadt anslag äfven för nästa år gör sig gällande och en förhöjning jemväl förordats af Stadsträdgårdsmästaren, har Nämnden ansett sig böra något noggrannare kalkylera anslagsbehovet för 1907. För sådant ändamål har Nämnden låtit genom Stadsträdgårdsmästaren uppgöra en detaljkalkyl öfver de beräknade utgifterna för hvarje särskild plantering under nästkommande år samt för anskaffande af nödig materiel m. m. Enligt denna specialkalkyl, som baserar sig på erfarenheten rörande den faktiska medelkostnaden under de närmast

föregående åren samt är uppgjord med tagen hänsyn till den genomförda löneregleringen, hvilken representerar en medelökning af lönerna uppgående till c. 17 %/o, komme omförmälda utgifter att fördela sig på följande sätt:

Alexander II staty	585:—
Ateneum	234:—
Brunnsparken	8,190:—
Djurgården	1,638:—
Elisabetstorget, skvär	468:—
Esplanaderna	8,775:—
Finlands bank, skvär	468:—
Fredrikstorget, d:o	234:—
Fabriksparken	351:—
Gamla kyrkans skvär	2,340:—
Grafvarne å Kyrkogården	351:—
Hagasund & Hesperia	1,170:—
Kajsaniemi	5,850:—
Kirurgiska sjukhusets plantering	700:—
Lappviks skvären	468:—
Lönnrots d:o	526:50
Maria sjukhus plantering	702:—
Materialgården	1,404:—
Observatoriibergen	8,190:—
Riddarhuset, skvär	468:—
Skvären vid Polytekniska institutet	500:—
Skatuddens skväer	1,170:—
Skilnadens skvär	526:50
Ständerhuset, d:o	936:—
Soffor	1,755:—
Trädskolorna	1,170:—
Växthuset	16,380:—
Diverse	4,450:—
	Summa 70,000:—

Med stöd af dessa siffror har Nämnden i sitt budgetförslag för nu ifrågakvarande ändamål upptagit det af Stadsträdgårdsmästaren äskade beloppet 70,000 mark.

Frågan om placering af den blifvande *reservträdgården* har kommit i ett nytt skede genom det anbud om inlösen af Finska Trädgårdsföreningens egendom, som Stadsfullmäktige fått af föreningens bestyrelse emottaga. Uti häröfver till Stadsfullmäktige aflemnadt utlåtande (Se Fullmäktiges tr. handl. N:o 30 för 1906) har Trädgårdsnämnden bland annat förordat öfvertagandet af föreningens områden

i Djurgårdsparken vid utgången af innevarande år, i och för anläggning derstädes af stadens reservträdgård, hvilken anläggning enligt beräkning komme att medtaga en kostnad af c. 95,000 mark. Skulle detta förslag af Stadsfullmäktige godkännas torde frågan om de för antydda ändamål för nästa år nödiga anslag böra undergå ytterligare beredning samt blifva föremål för särskild framställning af Nämnden. I sakens nuvarande skick har Trädgårdsnämnden inskränkt sig till att i sitt budgetförslag upptaga en af Stadsträdgårdsmästaren förordad post å 5,000 mark för provisionel remont å stadens gamla reservträdgård, hvilken post sjelffallet finge utgå i händelse beslut skulle af Stadsfullmäktige fattas om reservträdgårdens omflyttning i en snar framtid till Djurgårdsområdet.

Anslaget för underhåll af *hägnader* har i enlighet med Stadsträdgårdsmästarens förslag upptagits med enahanda belopp som för innevarande år eller 3,000 mark. Likaså har på Stadsträdgårdsmästarens framställning i budgeten observerats en post å 1,050 mark för nödig befunnen ökning af stadens förråd af *trädgårdsoffor*.

För beredning af den för stadsplanteringarna nödiga *matjord*, hvars åtgång ökas i mån af stadsplanteringarnas utvidgning, har Nämnden upptagit ett anslag med förhöjdt belopp af 3,000 mark.

Summa för remont och underhåll 82,050: —.

Bland *nyanläggningar* har Stadsträdgårdsmästaren i sitt förslag i främsta rummet upptagit ett anslag af 10,000 mark för fortsättande af trädgårdsarbetena i Brunnsparken hvilka numera fortskridit så långt, att området österom Stora Alléen till hufvudsaklig del blifvit ordnad. De arbeten, som Stadsträdgårdsmästaren ansett böra för nästa år komma till utförande i Brunnsparken äro: iordningställandet af den vesterom alléen belägna ännu oreglerade platsen i utsigtslinien från Brunns huset, anläggning af promenadvägar uti parkens sydvästra del äfvensom inrättandet af en lekplan för mindre barn å platsen invid villalotten N:o 1 i Vestra Brunnsparken.

Förberörda, till reglering föreslagna område vesterom alléen omsluter en större bergklack, hvilken afskär en del af utsigten mot hafvet till men för denna vackra parkvy, den enda i sitt slag i hufvudstadens trädgårdsanläggningar. Med afseende härå har Stadsträdgårdsmästaren föreslagit att sagda bergparti skulle, till afhjelpande af nämnda olägenhet, bortsprängas till en viss djuplek och påfyllas med ett jordlager, samt platsen i sin helhet derefter öfverdragas med gräsmatta och förses med prydnadsväxter å lämpliga ställen. Kostnaderna för sagda sprängningsarbete har Stadsträdgårdsmästaren beräknat till 2,500 mark.

Ehuru Trädgårdsnämnden är af den åsigt att de i våra parker jemförelsevis sparsamt förekommande klipp- och stenpartier böra i möjligaste mån skonas, har Nämnden dock vid besök å platsen funnit att vägande skäl tala för en bortsprängning af den tidigare omnämnda bergklacken. Belägen å en annan plats skulle sagda, i och för sig föga anslående bergplata kunna genom plantering af buskar

invid densamma gifvas en mera dekorativ prägel. Men å denna plats, som med omgifvande planteringar är afsedd att bilda en parkvy med öppet perspektiv mot hafvet, blefve det en nödvändighet att öfverdraga berget med en gräsmatta, hvilken jemte tillhörande jordlager komme att uppnå en tjocklek af 60 å 70 cm; och komme denna kontur på sätt för Nämnden genom experiment med skärmar å platsen ådagalagts, att i hög grad afskåra den äfven derförutan altför begränsade utsigten mot hafvet. Deremot skulle denna för hufvudstadsbon så kärvordna utsigt betydligt utvidgas genom platsens nivellering, som bland annat skulle från Brunns-parksterrassen möjliggöra en betydligt vidgad blick öfver hafvet ända ned till stranden.

En ledamot i Nämnden har för sin del icke ansett förberörda bergparti på något sätt vanprydande samt förty uttalat sig emot sprängningen och härmed förenade dryga kostnader. På tidigare framhållna skäl har Trädgårdsnämndens flertal likväl ansett sig böra tillstyrka bifall till Stadsträdgårdsmästarens nu ifråga-varande förslag.

Det af Stadsträdgårdsmästaren framlagda projekt till anläggning af en lekplan för mindre barn å ofvan antydd plats inom Brunns-parkens område syntes Nämnden mycket tilltalande. Bristen på lekplaner inom våra parker gör sig år efter år altmer gällande, och den af Stadsträdgårdsmästaren efter mönster från utlandet föreslagna anordningen skulle säkerligen fylla ett verkligt behof, samt blifva till nytta och trefnad för den kringliggande traktens talrika små barn. Lekplanens areal blefve c. 400 m² med tillfälle till utvidgning vid behof i framtiden.

Förutom de af Stadsträdgårdsmästaren Olsson till utförande under nästa år föreslagna promenadvägar har Nämnden velat erinra om behofvet af några mindre uppputsningsarbeten äfven i Brunns-parkens sydöstra del. Den der befintliga gamla skansen, hvilken såsom varande att historiskt minnesmärke bör pietetsfullt vårdas och framdeles underkastas en mera genomgripande restaurering, torde med det första böra undergå en mindre remont, åsyftande fyllandet af å vällen uppkomna vanprydande gropar samt upphjelpande af den delvis defekta stenmuren kring batteriet. Vägen emellan villakvarteren N:ris 202 och 203, som ännu befinner sig i ett oordnad skick borde äfven iordningställas. Dessa sistberörda arbeten torde dock ej kräfvå några extra anslagsposter i budgeten.

För fullföljande af tidigare beslutna planteringsarbeten å Dockstorget, vid Skatuddsentréen samt på Aspnäs plantagen har i enlighet med Stadsträdgårdsmästarens förslag upptagits anslag å resp. 3,000, 2,396 och 3,500 mark.

För fortsättande af arbetena å idrottsplanen i Djurgården har Stadsträdgårdsmästaren hemställt om ett anslag af 10,000 mark, och i sammanhang härmed föreslagit att till arbetet erforderlig stenfyllning, som numera icke för skäligh kostnad kunde erhållas på annat håll, måtte tagas från det vesterom jernvägslinien belägna berget, till den del detsamma inkräktar på den projekterade vägen utefter jernvägslinien mot Fredriksberg.

Uti sin till Stadsfullmäktige aflåtna framställning angående ordnande af Djurgårdsparken, hvilken fråga alt fortfarande är på åtgärd beroende, hade Nämnden bland annat föreslagit anläggning af en 7 m. bred körbana parallelt med jernvägslinien med 3 m. gångbana å ömse sidor samt försedd med en dubbel rad alléeträd. För beredande af plats åt denna väg blefve det nödvändigt att till en bredd af 15 meter afskära förenämnda bergparti.

Det af Stadsträdgårdsmästaren föreslagna sprängningsarbete kan sjelffallet icke ega rum innan projektet till Djurgårdens reglering i nu antydda del vunnit slutlig stadfästelse. Kan denna icke inom en snar framtid emotses, måste arbetena å idrottsplanen i brist på erforderligt fyllnadsmaterial tillsvidare nedläggas, hvilket för sportintressena å orten skulle innebära en kännbar olägenhet. Trädgårdsnämnden har för den skull, under förutsättning att Djurgårdsprojektet i sin helhet eller åtminstone nu ifrågakomna detaljspörsmål ännu inom loppet af detta år skall vinna sin lösning, i sitt budgetförslag observerat det af Stadsträdgårdsmästaren för idrottsplanen föreslagna anslag stort 10,000 mark.

De af Stadsträdgårdsmästaren förordade utgiftsposter å 1,560 mark för anläggning af en gångväg i enlighet med bifogade plan, genom Fabriksparken emellan Fabriks- och Albertsgatorna samt å 1,400 mark för anläggning af källbanor hafva jemväl synts Trädgårdsnämnden väl motiverade samt förty upptagits i Nämndens budgetförslag.

Summa för nyanläggningar 31,856:—.

På Trädgårdsnämndens vägnar:

M. Schjerfbeck.

t. f.

John Ugglä.

Trädgårdsnämndens budgetförslag för år 1907.

III. Kommunalförvaltningen.

Trädgårdsnämnden.

1 Sekreterare	Fmk	— —	600: —
1 Stadsträdgårdsmästare	"	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjänst	"	600: —	
hyresmedel	"	1,000: —	
personelt lönetillskott jemte bränsle, fria spår- vägsresor och andra natura förmåner	"	2,900: —	7,500: —
Expenser, förslagsvis	Fmk	— —	300: —
	Summa Fmk	— —	8,400: —

XIII. Allmänna arbeten.

Planteringar.

a) Remont och underhåll.

Underhåll af planteringar och trädskolor	Fmk	70,000: —	
Provisionel remont å reservträdgården	"	5,000: —	
Underhåll af hägnader	"	3,000: —	
Inköp af trädgårdsoffor	"	1,050: —	
Jordberedning för stadsplanteringarna	"	3,000: —	
	Summa Fmk	82,050: —	

b) Nyanläggningar.

Planeringsarbeten i Brunnsparken	Fmk	10,000: —	
Fortsättande af planeringsarbetena å Dockstorget	"	3,000: —	
" " " vid Skatuddsentréen	"	2,396: —	
" " " å Aspnäs plantage	"	3,500: —	
" " " å Idrottsplanen i Djurgården	"	10,000: —	
Anläggning af en väg genom Fabriksparken	"	1,560: —	
Anordnande af källbanor	"	1,400: —	
	Summa Fmk	31,856: —	

På Trädgårdsnämndens vägnar:

M. Schjerfbeck.

t. f.

John Ugglå.

STYRELSEN
FÖR
HELSINGFORS STADS
BELYSNINGSVK.

Helsingfors,
den 29 September 1906.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Styrelsen för Helsingfors stads belysningsverk har härmed äran till Drätselkammaren öfversända förslag till 1907 års budget för 1. Gasverket, 2. Petroleumbelysningen, 3. Extra belysning af kajer & varuskjul.

1. Beträffande gasverkets budget får Styrelsen anföra följande:

Utgifterna.

a. Förvaltningen.

I förvaltningen har en förändring under detta år inträdt i det en assistent blifvit vid gasverket anställd och ombyte af verkställande direktör samt därmed sammanhängande lönerogleringar skett.

Mot tidigare upptagen lön för verkställande direktör incl. tantième och hyresbidrag, uppgående till Fmk 13,500: —, stå nu direktörens lön med Fmk 10,000: — samt assistentens lön med Fmk 4,800: —, summa Fmk 14,800. Assistentens lön uppgår egentligen till 6,000 mark, men då en del af hans tid och arbete tages i anspråk för administrationen af petroleumbelysningen, har Fmk 1,200: — af assistentens lön påförts petroleumbudgeten och ingår denna summa, ehuru ej särskildt specificerad, i sagda budget.

På grund af rörelsens ständiga utvidgning, har Styrelsen sett sig föranledd att anställa yttermera tvänne kontorsbiträden. I anledning af dessa förändringar har kostnaderna för förvaltningen ökats med Fmk 4,600: —.

b. Gastillverkningskostnader.

Då gasproduktionen för år 1907 beräknats högre än för föregående år samt arbetslönerna stigit och kolprisen visa en stigande tendens har Styrelsen för gastillverkningskostnader upptagit en summa af Fmk 290,150: -- mot Fmk 251,000: — för året 1906.

c. Oljegasbudgeten.

Oljigestillverkningen beräknas för år 1907 större än för år 1906 och upp-
tages därför i budgeten med Fmk 53,000: — mot Fmk 34,000: —.

d. Kostnader för biprodukter.

Biprodukternas mängd har med den stigande produktionen ökats och äf-
venså arbetet för biprodukternas tillgodogörande. Posten har därför beräknats till
Fmk 16,600: — mot tidigare Fmk 8,400: —.

Det knappa utrymmet gasverket å sin tomt förfogar öfver bidrager att år
för år stegra hithörande kostnader.

e. Kostnader för gatubelysningen.

Lyktornas antal har ökats och arbetslönerna för lykttändare och lyktskötare
hafva stigit, hvarför kostnaderna för gatubelysningen beräknats till Fmk 45,800: —
mot Fmk 37,800: — för föregående år.

f. Kostnaderna för privata gasförbrukningen hafva ökats från Fmk 15,100: —
till Fmk 19,500: —, beroende på ett ständigt stigande antal afnämare och däraf
betingad ökning af personalen för afläsning och uppbörd.

g. Remontkostnaderna upptagas till Fmk 41,700: — mot Fmk 31,800: — för
föregående år.

Inkomsterna.

A inkomstsidan har Styrelsen ej beräknat någon ökning i privatlysgasför-
brukningen för året 1907, beroende därpå att gasåtgången för belysning af butiker
och verkstäder minskats efter det tidigare stängningstid för dessa blifvit införd.
Inkomsten vid försäljning af gasverkets biprodukter koks och tjära har Styrelsen
sett sig föranledd att beräkna proportionsvis lägre än för föregående år, och in-
komsten af privat-installationer samt genom försäljning af material har på grund
af förutsedd minskning i byggnadsverksamheten upptagits till lägre belopp än hvad
tidigare varit fallet. I följd häraf ställer sig förhållandet mellan inkomst- och ut-
giftsposten mindre fördelaktigt än för föregående år.

2. Beträffande budgeten för petroleumbelysningen må framhållas följande:

I budgeten har en förenkling af uppställningen företagits, öfriga förändringar
äro betingade af belysningens utvidgning samt förbättrad belysning i förstäderna.

Budgeten är uppställd på samma grunder, som de för år 1906 antagna, enär resultatet af första årets verksamhet efter belysningens öfvertagande af staden ännu icke föreligger.

3. Budgeten för extra belysning af kajer och varuskjul är uppställd i öfverensstämmelse med budgeten för innevarande år.

Hj. Schildt.

Edvin Bergroth.

Edvin Willgren.

Ed. Cedercrutz.

Behållningskalkyl per 1 Oktober 1906.

Öfverskott å inkomstkonti:

I. Räntor	Fmk	56,000: —	
II. Tomtlösen	”	315,000: —	
V. Inkomstgifvande rättigheter	”	195,000: —	
VIII. Vattedningen	”	40,000: —	606,000: —
Besparing å vattenledningens arbetskonti	”	— —	20,000: —
Behållningen från år 1905 utgjorde	”	1,156,000: —	
hvaraf i anspråk tagits år 1906	”	650,000: —	506,000: —
			<hr/>
Behållning till år 1906	Fmk	— —	1,132,000: —

hvaraf dock bundet i

Obligationer	”	320,000: —	
Löpande materiallager	”	212,000: —	532,000: —
			<hr/>
Disponibel behållning till år 1906	Fmk	— —	600,000: —

Drätselkontoret i Helsingfors i Oktober 1906.

Iwar Timgren.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

---

*Utskottsbetänkande i fråga om tillsättandet af en
stadsplanekommission. *)*

Uti en den 8 december 1901 dagtecknad, till Stadsfullmäktige inlemnad motion hafva herr A. Gripenberg och undertecknad Nyström föreslagit att Stadsfullmäktige ville besluta:

att för behandling af frågor rörande stadens utvidgning nedsätta en särskild kommission;

att denna kommission skall bestå af 5, högst 7 personer, valda för en tid af tre år i sender, och berättigas anställa sekreterare samt tekniskt biträde;

att kommissionen främst skall åligga utarbete en allmän plan till stadens utvidgning, men tillika och oberoende af sagda allmänna plan framlägga förslag till beredande och anvisande af nödiga platser för bostads- och fabriksqvarter i den mån behovet af sådana gjort sig gällande eller framdeles uppstår;

att kommissionen inom ett halft år efter det densamma inrättats skall till Stadsfullmäktige insända förslag till instruktion för densamma; samt

att kommissionen skall åligga att hvarje år inom januari månads utgång till Stadsfullmäktige aflemna en kortfattad redogörelse öfver fortgången af dess arbeten under det förflutna året.

Sedan ifrågavarande motion af Stadsfullmäktige remitterats till Drätselkammaren, yttrade sig Byggnadskontoret, hvars utlåtande af Kammaren inhemtades, och hemstälde:

att Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige förorda det af motionärerna framställda förslaget om tillsättande af en särskild stadsplanskommission; samt

att Byggnadskontoret i sinom tid måtte anvisas nödiga medel för utförande af mättnings- och nivelleringsarbeten, omfattande stadens samtliga marker.

I skrifvelse af den 22 augusti 1901 föreslog deremot Drätselkammaren att Stadsfullmäktige, med afböjande af motionen angående nedsättande af en särskild kommission för behandling af frågor rörande stadens utvidgning, för denna gång ville besluta:

---

*) Se tr. handl. n:o 25 för 1901.

att för beredande af möjlighet till uppgörande af nya stadsplaner i och för stadens utvidgning redan för samma ändamål påbörjade mätningar och affattningar skola allt framgent fortsättas; samt

att bemyndiga Drätselkammaren att under 1901 års förlopp och senast vid tiden för uppgörande af utgiftsstat för år 1902 till Stadsfullmäktige inkomma med det förslag rörande Byggnadskontorets personal och anslag, som af detta beslut kan föranledas.

Vid sammanträde den 17 september 1901 hafva Stadsfullmäktige åt under-tecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Till en stadsförvaltnings viktigaste åligganden hör skyldigheten att med omsorg beakta bostadsbehovet och möjligheterna för dess tillfredsställelse samt att i sådant afseende hafva uppmärksamheten särskildt riktad på stadens plan, dess utsträckande i den mån, staden tillväxer, till i planen icke intagna områden och dess förbättrande, för så vidt utvecklingen yppat brister i de redan bestående anordningarna. Detta åliggande kan under ett stadssamhälles tidigare skeden i allmänhet tillfredsställelse fyllas med tillhjälp af stadsförvaltningens ordinarie organ, dess byggnadskontor och de arkitekter, som dervid tilläfventyrs finnas anställda, i synnerhet om man tillbörligen beaktar behovet att för lösningen af svårare frågor anlita sakkunnigt biträde. Men i den grad, staden förstoras, dess yttinnehåll och innevånareantal ökas samt bostadsbehovet äfven till beskaffenheten specialiseras äfvensom frågor om stadsplaneutvidgningar och ändringar begynna allt mera blifva frågor för dagen, kan ett dylikt tillvägagående icke vidare försvaras. Att märkas är nemligen att stadsbyggnadskonsten alltmer utvecklats till ett från arkitektens och ingenjörens allmänna verksamhetsområden afskildt gebit, hvarest för ett framgångsrikt arbete erfordras ej mindre specialstudier än en genom praktiskt arbete förvärfvad förtrogenhet med lösningen af de sig erbjudande problemen. Och icke nog härmed. Ty om arkitekturen i dess högre former med skäl räknas till de bildande konsterna, gäller detta i lika grad äfven stadsarkitekturen, hvars skapelser för öfrigt, mer än kanske inom öfriga konstens grenar är fallet, vädja till den stora allmänheten och nå en aflägsen framtid.

I hvilken grad, kommunens myndigheter under den förgångna tiden tillfyllesgörande löst omordade, magtpåliggande värf, har utskottet saknat anledning att i förevarande sammanhang undersöka, och har utskottet därför ej heller inlåtit sig i någon kritik af de uti Drätselkammarens ofvan omförmälda skrifvelse återopade fakta och uttalade omdömen. Men har utskottet enats om att stadens utveckling numera nått den punkt, då brytning måste ske med det hittills följda systemet att

låta de flesta frågor beträffande utvidgning och omarbetning af stadens plan förberedas af den ordinarie personalen vid byggnadskontoret och drätselkammaren samt, i viktigare fall, definitivt granskas af ett utan ersättning arbetande, mer eller mindre sakkunnigt utskott. Ett betydelsefullt steg i riktning mot en mera sakenlig behandling af berörda ärenden blef af stadsförvaltningen taget redan för mer än tio år sedan, då, på initiativ af byggnadskontoret och drätselkammaren, utarbetandet af planen för Tölö området gjordes till föremål för pristäflan bland landets arkitekter. Denna utväg synes, då fråga föreligger om indragning på en gång af större områden i stadsplanen, visserligen fortfarande kunna anlitas; men för lösningen af de normalt och numera nästan dagligen förekommande frågor, som med stadens plan hafva omedelbar gemenskap, är den icke tillfylles.

Stadsplan för Tölö området har utarbetats och numera blifvit fastställd, men kräfver ännu detaljbehandling innan densamma kan i alla delar utföras. Ett synnerligen viktigt, sin lösning afvaktande spörsmål å detta gebit är frågan om riktningen af de stora kommunikationsled, kring hvilka de framtida nya stadsdelarna skola komma att gruppera sig. Innan denna fråga uttömmande undersökts, är det nästan omöjligt att rätt bestämma placeringen af de stora inrättningar, för hvilka inom den närmaste framtiden plats behöfves utom stadens, å stadsplanen intagna områden. Till dessa inrättningar höra den nya fattiggården, nytt epidemisjukhus, särskilda stadens sjukhusbyggnader, en kommunal slagtinrättning med kreaturstorg, ett veterinärinstitut m. m. Af frågan om de stora trafikledernas sträckning beror vidare huru behofvet af nya fabriks- och upplagstomter skall kunna tillfredsställas. Förslag bör uppgöras om förseende af stadens områden norr om Sörnäs hamnbana med jernvägsspår. Inom den egentliga staden finnes ett stort område i sjetta stadsdelen fortfarande utan fastställd plan. Likaledes är planläggningen af qvarteren i tolfte stadsdelen mellan Djurgården och statsjernvägarnas mekaniska verkstad i behof af ändring. Slutligen föreligger nödvändigheten att i tid taga i öfvervägande frågan om utvidgning och förbättring af särskilda viktigare trafikled inom den redan bebyggda staden.

Utskottet antyde redan att, i förhållande till en stads tillväxt, dess bostadsbehof specialiseras. Affärsmannen ställer andra anspråk på en byggnadstomt än den enskilde, likaledes äro den förres fordringar på sättet att få utnyttja tomten andra än privatmannens. I den mån, Helsingfors förstorats, hafva de enskilda personer tillhöriga, endast för egarens behof bygda gårdarne försvunnit och undanträngts af hyreskaserner. Denna utveckling är icke obetingadt prisvärd, uti kontinentens storstäder har ock alltmera sträfvandet gjort sig gällande att genom skapandet af små och billiga bostadstomter göra det möjligt äfven för annan än den rike att å egen tomt förvärfva ett eget, icke med andra deladt hem. Detta sträfvande har äfven hos oss sports, icke minst inom de lager af befolkningen, hos hvilka de sanitära och sedliga vådorna af ett sammanträngdt byggnadssätt mest

göra sig gällande. Plats sökes i stadens omnejder för uppförandet af billiga och enkla enfamiljshus för arbetare. Men enahanda önskningsmål hafva redan förmått ett icke obetydligt antal af stadens ståndspersoner att söka sig hem utom stadens rårer, vid jernvägslinierna i angränsande socknar. Sådant synes utvisa en brist i rådande förhållanden, som, äfven den, genom sakkunniga anordningar borde kunna i någon mån afhjelpas.

I alla dessa, på dagordningen stående ärenden synes behovet vara stort af en sakkunnig förberedelse. Då härtill kommer att de i Drätselkammarens ofvannämnda skrifvelse omförmälda mätningar och affattningar för beredande af möjlighet till uppgörande af nya stadsplaner i och för stadens utvidgning i det närmaste slutförts, äfvensom stora områden, hvilka varit utarrenderade på lång tid, under de närmaste åren komma att återfalla till stadens fria förfogande, synes icke vidare hinder möta att skrida till åtgärder i det af motionärerne afsedda syfte.

Men om än utskottet är öfvertygadt om att den nu gällande ordningen för utarbetande af förslag uti ärenden af ifrågavarande art icke är egnad att betrygga tillgodoseendet af de synpunkter, som ofvan framhållits, har utskottet dock icke kunnat enas om att förorda tillsättandet för ändamålet af en nämnd eller annat embetsverk med aflönad personal. Den uppgift, som motionärerne i detta afseende velat inrymma åt en särskild kommission, synes nemligen utskottet böra till väsentlig del fortfarande förbehållas Drätselkammaren, som otvifvelaktigt är i besittning af de förnämsta förutsättningarna att i första hand granska de uppgjorda förslagen. I sakens natur ligger deremot att dessa måste utarbetas af en enda person, hvars enhetliga tankegång bör genomgå arbetet i dess helhet. Denna person bör vara så aflönad att man för uppdraget kan erhålla en framstående fackman. För att honom må beredas tillfälle att äfven under arbetets gång oafbrutet stå i beröring med Drätselkammaren, borde vid hans sida ställas någon af Kammarens ledamöter eller dess sekreterare jemte stadsingeniören, hvarutom han sjelffallet måste vara berättigad att anlita biträde af stadsgeodeten och byggnadskontorets öfriga personal äfvensom, i fall af behof, af stadsträdgårdsmästaren.

Åt Drätselkammaren torde uppdragas att uppsöka och föreslå lämplig person för det värf, hvarom här är fråga, samt att med honom öfverenskomma om den ersättning, för hvilken han kan vid sysslan fästas. Efter utskottets tanke borde omordade uppdrag meddelas till en början för en tid af tre år, efter hvilken termins förlopp finge afgöras, huruvida uppdraget skall förlängas eller tilläfventyrs andra anordningar för det afsedda ändamålet vidtagas.

Med anledning af hvad utskottet sålunda anført får utskottet föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, tillsvidare för en tid af tre år, i stadens tjänst anställa en i stadsbyggnadskonsten förfaren person med uppgift att i samråd med en delegerad för Drätselkammaren och stadsingenjören utarbete erforderliga förslag för utvidgning och ändring af stadens plan, för hvilket ändamål han berättigas anlita erforderligt biträde af stadens byggnadskontor och, i förekommande fall, äfven af stadsträdgårdsmästaren; samt

att anmoda Drätselkammaren att hos Stadsfullmäktige föreslå lämplig person för uppdraget äfvensom, efter underhandling med denne, det arvode, för hvilket han kan vid sysslan fästas.

Genom remiss af den 10 förvikne april har utskottet slutligen fått sig tillstald en af arkitekten Lars Sonck hos Stadsfullmäktige gjord framställning, hvori herr Sonck bland annat föreslagit att en särskild nämnd blefve tillsatt med uppdrag att utan dröjsmål pröfva alla på stadens utveckling baserade nya behof af förbättrade kommunikationsled. Då sagda förslag synes afse detsamma som ofvan af utskottet redan behandlade motion, får utskottet beträffande förslaget endast hänvisa till hvad ofvan redan yttrats.

Helsingfors, i oktober 1906.

E. Öhman.

Alfred Norrmén.

August Ramsay.

Gustaf Nyström.

G. Zitting.

*Utskottsbetänkande i anledning af väckt förslag om
inrättande af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarna.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Hamnkaptenen i Helsingfors, O. Andstén, i skrifvelse af den 30 April 1904 hos Helsingfors Stadsfullmäktige framhållit nyttan och nödvändigheten af att en kanal blefve gräfd mellan Tölö- och Edesvikarna och härvid framställt förslag om att åt sakkunnige måtte uppdragas att genom noggrann bearbetning af det angående förhållandet mellan vattenytorna i de nämnda hafsvikarna förefintliga observationsmaterialet och på andra ändamålsenliga sätt söka utröna möjligheterna för och nyttan af en kanal mellan Tölö- och Edesvikarna, äfvensom att vid dispositionen af det område, å hvilket kanalen kunde framledas, sådana anordningar blefve iakttagna, som icke helt och hållet omöjliggjorde kanalens byggande, hafva Fullmäktige den 14 Juni 1904 för frågans utredande nedsatt ett utskott, till hvars medlemmar undertecknade kallats.

Emedan det visat sig nödvändigt att verkställa en arbetsdryg bearbetning af det förefintliga observationsmaterialet äfvensom att utarbета kostnadsförslag m. m., har utskottet sett sig tvunget att för frågans handläggande engagera en sekreterare, och har såsom sådan fungerat äldre ingenjören vid Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna Axel Jusélius.

Utskottet, som vid särskilda sammanträden behandlat frågan, har härmed äran anföra följande:

Anläggandet af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarna har redan länge varit påtänkt, men hafva åsikterna beträffande nyttan och ändamålsenligheten af densamma varit delade. Såsom hufvudändamål med kanalen har afsetts att tillgodose de hygieniska förhållandena i Djurgårdstrakten och i den nya Tölöstadsdelen genom att åstadkomma omsättning af det i Tölöviken inneslutna förorenade, illaluktande vattnet, men har äfven framhållits att, ifall kanalen komme till stånd, ett verkligt trafikbehof genom densamma komme att tillgodoses. Båtar från vestra

skärgården kunde nämligen längs kanalen hafva en bekväm väg till stränderna af Hagnäs torg, och kunde längs densamma byggnadsmaterialier tillföras Tölö stadsdelen och Djurgårdstrakten. Ur trafiksynpunkt har ej heller nyttan af kanalen motsagts. Däremot har man velat ifråga sätta, huruvida tillräcklig ström för vattnets omsättning i Tölö viken komme att uppstå i kanalen. Emedan under en tillräckligt lång tidsperiod verkställda jämförande vattenståndsobservationer i Tölö och Edesvikarna icke tidigare förelegat, har nämnda fråga icke med bestämdhet kunnat utredas.

För erhållande af nödvändigt observationsmaterial i anfördt afseende uppställdes därför, på Hamnkontorets framställning, genom Drätselkammarens försorg i Juli 1902 vid stränderna af Tölö- och Edesvikarna tvänne själfregistrerande limnigrafer, hvilka alltsedan dess varit i en så godt som oafbruten verksamhet. Ett omfattande observationsmaterial står sålunda redan nu till buds, hvilket på grund af sin omfattning förefaller mer än tillräckligt för frågans definitiva utredande.

Vid jämförandet af vattenhöjdförhållandena i de begge hafsvikarna med tillhjälp af de erhållna limnigrafkurvorna är det själfallet af största vikt att exakt känna höjddifferensen emellan apparaternes nollpunkter. Då emellertid denna höjdbestämmning skett endast medels ett vanligt afvägningsinstrument, anmodade utskottet byggnadskontoret att genom precisionsnivelement låta kontrollera sagda höjdbestämmning. Kontrollnivelement verkställdes i anledning häraf under sistförflutna Mars månad af geodeten vid Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna, doktor Edw. Blomqvist, hvarvid, enligt bifogad attest, nollpunkten å limnigrafen i Tölö-viken befanns ligga 3 millimeter öfver nollpunkten för motsvarande apparat i Edesviken.

För bedömande och bearbetning af det förefintliga observationsmaterialet ansågs det till en början nödvändigt att å samma papper samt utgående från en gemensam nollinie upprita de begge limnigrafkurvorna, då hvarken de sammanhäftade limnigrafremorna eller den af byggnadskontoret uppgjorda tabellariska sammanställningen af vattenstånden lemnade någon möjlighet att öfverskåda materialet. Denna uppritning, som verkställdes af stadens byggnadskontor, utfördes på så sätt, att å en kalkerduksremsa nollinien först uppdrogs, och härpå de begge limnigrafkurvorna afkopierades, Tölövikens med blå färg och Edesvikens med röd färg, med iakttagande af den tidigare bestämda höjddifferensen mellan nollpunkterna. Kopieringen, som vidtog med kurvorna för året 1906, fortsattes successivt bakåt, men afbröts den 1 Januari 1904 af orsak, som här nedan skall anföras.

Granskning af det sålunda erhållna kurvmaterialet gifver omedelbart vid handen, att vid hvarje årstid förekomma perioder, under hvilka vattenytan i Tölö-viken befunnit sig antingen öfver eller under vattenytan i Edesviken. Periodlängden är mycket olika och varierar från några timmar till hela månader. Begynna vi med året 1906, finna vi en sådan längre period med högre vattenstånd i Tölö-viken under Januari. Äfven under Juni och December månader 1905 förekomma

liknande längre perioder. En längre period med högre vattenstånd i Edesviken finna vi åter i September och tvänne andra sådana i Augusti och Juni 1905. Karaktäristiskt för alla dessa perioder är att höjddifferensen mellan vattenytorna, som öfverhufvudtaget är jämförelsevis obetydlig, i flertalet fall uppgående till endast ett par centimeter, under en och samma period oafbrutet varierar mellan noll och ett värde, ofta betydligt öfverstigande medelvärdet.

Vid medlet af Maj 1905 observeras en plötslig förändring uti det angifna förhållandet, i det att under hela våren och vintern 1905 vattenytan i Tölövikens oafbrutet befunnit sig c. 8—12 cm. öfver vattenytan i Edesviken. Särskildt i ögonfallande är härvid att denna höjddifferens mellan vattenytorna varit jämförelsevis konstant. Såsom en anmärkningsvärd omständighet är vidare att anteckna att perioden vidtager i Oktober 1904 med småningom stigande nivåskillnad och avslutas plötsligt omkring den 15 Maj 1905.

Under tiden före Oktober 1904 är åter förloppet af kurvorna analogt med det nyss relaterade förhållandet efter den 15 Maj 1905.

Förekomsten af nämnda exceptionella vattenhöjdförhållanden under vintern 1904—1905 gifver osökt anledning att närmare undersöka, huruvida ej dessa möjligen kunde förklaras genom rubbningar i apparaternas höjdlägen, d. v. s. huruvida limnigraferna fästats å fullkomligt orubbliga platser. Vid undersökning af observationsställena framgår att Tölöapparaten är fästad å ändan af en sockerbruket tillhörig äldre brygga vid en påle, som ingalunda är att anse såsom tillförlitlig plats för fästande af en limnigraf. Bryggan, som ursprungligen utförts såsom stenkista, har numera delvis sönderfallit och vid yttre ändan förstärkts med ett antal pålar. En eventuell sänkning af bryggan är möjlig genom belastning och höjningar af densamma under vintern genom isens inverkan ej heller utesluten. Vid Edesviken åter är limnigraferna fästade vid den yttre delen af en staden tillhörig brygga, som utförts i form af stenkista för hvilken dock grundningssättet vid undersökningstillfället ej kunde utrönas.

Såsom här af synes kunna och måste de exceptionella vattenhöjdsförhållandena under vintern 1904—1905 härledas ur möjliga rubbningar hos de begge byggnadsverk, vid hvilka limnigraferna äro fästade, om också ej förekomsten af den konstanta höjddifferensen mellan vattenytorna, i afsaknad af tidigare precisionsnivellement, bevisligen kan anses hafva sin grund i denna omständighet.

Men äfven för den händelse de begge limnigraferna tänkas orubbligt fästade under hela observationsperioden, är förekomsten af en sådan längre period, som under vintern 1904—1905, enbart under något år ej af någon betydelse, då ett stillastående hos vattnet för några månader redan är tillräckligt för att detsamma skall förskämmas. Hvad som erfordras är *förekomsten af ett antal öfver året möjligt jämnt fördelade perioder med tillräckligt lång varaktighet och tillräckligt stort fall emellan vattenytorna, för att den i Tölövikens inneslutna vattenmängden under enhvar af dessa perioder nästan fullständigt må kunna omsättas.* Bearbetningen af mate-

rialet har därför ansetts kunna begränsas till tiden efter den 15 Maj 1905, då det samma är möjligast tillförlitligt och därjämte, af allt att dömma, synes representera förhållandena under ett normalt år.

Vid närmare undersökning af vattenhöjdförhållandena i Tölö- och Edesvikarna ligger det närmast till hands att först söka klargöra, hvaraf de förekommande höjddifferenserna emellan vattenytorna i de begge hafsvikarna bero. Själffallet är orsaken härtill att söka i vindförhållandena, äfvensom i de af vind- och lufttryck beroende hafsströmmarna. Dock komma i föreliggande fall nivåskillnader jämväl att uppstå till följd af vattenståndsvariationerna i hafvet, då Tölövikens kommunicerar med hafvet endast genom den i Tölöbanken förefintliga smala öppningen. Vid hastigt sjunkande vattenstånd måste nämligen vattnet i Tölövikens alltid en kortare tid komma att stå något högre än vattnet i Edesviken, vid hastigt stigande vattenstånd blir förhållandet åter omvänt. Härigenom åstadkommes, om också i mindre grad, ett ständigt ombyte af det i Tölövikens inneslutna vattnet. De nivåskillnader, som af denna sist anförda orsak uppstå, äro emellertid af mycket kort varaktighet, i det att jämnviktstillståndet mycket snart återställes genom att vatten in- eller utrinnes genom öppningen i Tölöbanken. Denna företeelse är därför att betrakta såsom en sådan af sekundär art, hvilken vid föreliggande undersökning kan lemnas å sido. Höjdskillnaden mellan de begge vattenytorna blir sålunda i främsta rummet en funktion af vindriktningen, och för att om möjligt bestämma denna har uti den bilagda grafiska framställningen af vattenhöjderna för tiden 1 Februari 1905—19 Mars 1906 inskrifvits de å Meteorologiska centralanstalten härstädes trenne gånger i dygnet bestämda vindriktningarna äfvensom vindstyrkan.

Jämföres till en början vindriktningen och nivåskillnaden mellan vattenytorna under vintern före den 15 Maj 1905, finner man omedelbart, att oakadt vinden svängt kompassen rundt, detta ej i någon nämnvärd mån inverkat på den förefintliga konstanta höjddifferensen, hvilken omständighet yttermera är en bekräftelse på att en rubbning i höjdläget hos endera eller hos de begge limnigraferna inträffat.

Efter den 15 Maj 1905 visar sig däremot en viss regelbundenhet i förhållandet emellan vindriktningen och höjdskillnaden emellan vattenytorna i Tölö- och Edesvikarna. För klargörande af detta förhållande äro emellertid de uppritade limnigrafkurvorna ej tillräckligt öfverskådliga, och har för den skull i nedanstående tabell sammanställts de perioder, under hvilka fall emellan de begge vattenytorna förekommer, samt de förhärskande vindarna under hvarje enskild period. Förekommande längre perioder hafva härvid betecknats med kursiv siffror, samt perioder med hastigt stigande eller fallande vattenstånd med feta siffror. Vid perioder, under hvilka vattnet afsevärdt stigit, har efter anteckningen om vindriktningen (st.), vid perioder, under hvilka vattnet i nämnvärd grad fallit, åter (f.) tillfogats.

Period.	Förhärskande vindriktning.	
	Vattenståndet högre i Tölövikén.	Vattenståndet högre i Edesvikén.
1	N—W—SSW	
2		SW (st)
3	E (f)	
4		E (st)
5	E (f)	
6		W (st)
7	N—W—SSW	
8		SSW—E—NNE
9		NNE—NNW
10		ENE (st)
11	ENE (f)	
12		E—ENE (st)
13		NE—WNW
14		SW (f)
15		WSW—E—ENE
16		W—S—E—ENE
17		W—SSW—E
18		NNW—W—SSW
19		SE—E—N
20	W—S—ESE	
21	SSW (st)	
22	WSW (st)	
23		SW (f)
24	SW—SSW	
25	SSW—SSE	
26		WSW (st)
27	WSW (f)	
28	W	
29		SW (st)
30		ESE—E—NW
31	NNE (f)	
32		NNW (st)
33	NE (f)	
34		NNE—NNW (st)
35	SSE—ESE (f)	
36		SSE (st)
37	ESE—E (f)	
38	NNE—NW (f)	
39	NW—WNW (f)	
40	N—WNW (f)	
41		SSW—S—SE (st)
42	SSW—WSW (f)	

Period.	Föhrärskande vindriktning.	
	Vattenståndet högre i Tölövikén.	Vattenståndet högre i Edesvikén.
43		WSW—SSW (st)
44	SSW—SE (f)	
45		NE (st)
46	NE—NNE (f)	
47	SE—E (f)	
48	ENE—NNE (f)	
49	ENE—NE (f)	
50		E—NE (st)
51	NE (f)	
52	NE (f)	
53		ENE—NNE (st)
54		SSE (st)
55	SE—E (f)	
56		ENE—NNE
57	WNW—SW	
58	NW—SSW	
59		W—SE (f)
60	SSW (st)	
61		SW—SSE (f)
62	SW—SSW (st)	
63		SSW (f)
64		SW (f)
65	WSW (st)	
66		SW
67	SSW (st)	
68		WNW—SW (f)
69		NW
70	WNW—W (f)	
71	NW (f)	
72	N—W—SSW	
73	WNW	
74	NNW—NW	
75	NNW—W—SE	
76	W—SW	
77	WNW—W	
78	S—SSE—E	
79	WSW—SSW	
80	SW—SSW	
81		SSW—SSE (f)
82	SSW—SSE	
83	SW—SSE	
84	WSW—ESE	

P e r i o d.	Förhärskande vindriktning.	
	Vattenståndet högre i Tölövikén.	Vattenståndet högre i Edesvikén.
85	Alla vindar	
86	WNW—WSW (f)	
87	SSE (f)	
88	SSW	

Samtliga längre perioder, hvilka i föreliggande fall äro af särskild betydelse, hafva yttermera sammanförts i bilagda grafiska framställning, där med blå färg angifvits de perioder, som karakteriseras af högre vattenstånd i Tölövikén, med röd färg de perioder, som åter kännetecknas af högre vattenstånd i Edesvikén. För hvarje period angifver streckets längd riktningen för de förhärskande vindarna.

Af denna framställning framgår omedelbart att under perioder med högre vattenstånd i Tölövikén de förhärskande vindarna i vanliga fall variera från SSE genom WSW till NNW, för perioder med högre vattenstånd i Edesvikén åter från SSE genom E till NNW. Dock förekomma undantag, särskildt i det senare fallet.

Vid kortare perioder med hastigt stigande eller fallande vattenstånd är åter, såsom varit att emotse, i ögonen fallande uppträdandet af högre vattenstånd i Edesvikén vid hastigt stigande, samt förekomsten af högre vattenstånd i Tölövikén vid hastigt fallande vattenstånd. Dock observeras äfven, att oaktadt vinden hållit sig på SW sidan och vattnet hastigt fallit, vattnet kunnat hålla sig högre i Edesvikén.

Lägges härtill ytterligare att tidtals någon nivåkillnad mellan de begge vattenytorna ej kunnat observeras, oaktadt starka SW eller NE vindar under längre tid förekommit, kan man beträffande vindens inflytande på vattenhöjddifferensen emellan de begge hafsvikarna tillsvidare endast uttala:

1) att förekomsten af vindar af viss riktning och styrka ej med nödvändighet synes hafva ett bestämdt inflytande på sagda höjddifferens;

2) att ett högre vattenstånd i Tölövikén i vanliga fall synes åtföljas af vindar, varierande från SSE genom SW till NNW.

De faktorer, af hvilka dimensionerna för den föreslagna kanalen emellan Tölö- och Edesvikarna i främsta rummet bero, äro, såsom redan nämndes, periodlängden samt den under perioden förefintliga medelhöjddifferensen. Tidigare har redan anförts, att såväl periodlängden som sagda höjddifferens äro mycket varie-

rande, hvarför till grund för beräkningarna lämpligen lägges medelperiodlängden och medeltalet af samtliga medelhöjddifferenser under hela observationsperioden. Beräkningen af dessa sist anförda data är sammanställd i nedanstående tabell, som för enhvar af de enskilda perioderna upptager periodens början och slut, dess längd, den af kurvorna begränsade ytan och det beräknade medelfallet. Areabestämningen har härvid utförts medels polarplanimeter.

Periodens Nummer	Perioden		Vattenståndet i Tölö- viken högre				Vattenståndet i Edes- viken högre					
			Periodens längd l i		Periodens areal a i m.m. ²	$h = \frac{2a}{l}$ i cm	Periodens längd l i		Periodens areal a i m.m. ²	$h = \frac{2a}{l}$ i cm		
	börjar den	slutar den	timmar	m m			timmar	m m				
Å r 1 9 0 5.												
1	16/5	— 5 f. m.	22/5	— 1 e. m.	152	251,0	270	2,2	—	—	—	—
2	22/5	— 1 e. m.	22/5	— 5 e. m.	—	—	—	—	4	6,5	5	1,5
3	23/5	— 1 f. m.	23/5	— 6 f. m.	5	8,5	6	1,4	—	—	—	—
4	23/5	— 6 f. m.	23/5	— 1 e. m.	—	—	—	—	7	11,5	6	1,0
5	23/5	— 1 e. m.	24/5	— 3 f. m.	14	23,0	20	1,7	—	—	—	—
6	24/5	— 3 f. m.	24/5	— 12 f. m.	—	—	—	—	9	15,0	6	0,8
7	24/5	— 12 f. m.	12/6	— 2 f. m.	446	736,0	1,040	2,8	—	—	—	—
8	12/6	— 6 f. m.	4/7	— 6 e. m.	—	—	—	—	540	89,1	1,990	4,5
9	11/7	— 9 e. m.	15/7	— 9 e. m.	—	—	—	—	96	158,5	65	0,8
10	20/7	— 4 f. m.	21/7	— 1 f. m.	—	—	—	—	21	34,5	25	1,4
11	21/7	— 1 f. m.	21/7	— 2 e. m.	13	21,5	10	0,9	—	—	—	—
12	22/7	— 8 e. m.	23/7	— 6 f. m.	—	—	—	—	10	16,5	10	1,2
13	25/7	— 4 f. m.	28/7	— 7 e. m.	—	—	—	—	87	143,5	80	1,1
14	30/7	— 6 e. m.	31/7	— 2 f. m.	—	—	—	—	8	13,0	10	1,5
15	31/7	— 12 midd.	4/8	— 2 f. m.	—	—	—	—	86	142,0	100	1,4
16	4/8	— 6 f. m.	7/8	— 4 e. m.	—	—	—	—	82	135,5	280	4,1
17	8/8	— 1 e. m.	9/8	— 2 e. m.	—	—	—	—	25	41,5	30	1,4
18	20/8	— 10 e. m.	23/8	— 12 mid.	—	—	—	—	62	102,5	80	1,6
19	26/8	— 1 e. m.	29/8	— 6 e. m.	—	—	—	—	77	127,0	165	2,6
20	6/9	— 10 f. m.	8/9	— 8 f. m.	46	76,0	50	1,3	—	—	—	—
21	8/9	— 12 mid.	8/9	— 6 e. m.	6	10,0	15	3,0	—	—	—	—
22	8/9	— 8 e. m.	9/9	— 3 f. m.	7	11,5	25	4,3	—	—	—	—
23	9/9	— 3 f. m.	9/9	— 10 f. m.	—	—	—	—	7	11,5	20	3,5
24	9/9	— 5 e. m.	10/9	— 8 f. m.	15	24,5	15	1,2	—	—	—	—
25	10/9	— 6 e. m.	11/9	— 10 f. m.	16	26,5	35	2,6	—	—	—	—
26	11/9	— 10 f. m.	11/9	— 8 e. m.	—	—	—	—	10	16,5	20	2,4
27	11/9	— 8 e. m.	12/9	— 9 f. m.	13	21,5	40	3,7	—	—	—	—
Transport					733	—	—	25,1	1,131	—	—	30,8

Periodens Nummer	Perioden		Vattenståndet i Tölö- viken högre				Vattenståndet i Edes- viken högre			
			Periodens längd l i		Periodens areal a i m/m^2	$h = \frac{2a}{l}$ i cm Medelfallet	Periodens längd l i		Periodens areal a i m/m^2	$h = \frac{2a}{l}$ i cm Medelfallet
	timmar	m/m	timmar	m/m						
		Transport	733	—	—	25,1	1,131	—	—	30,8
28	$\frac{12}{9}$ — 4 e. m.	$\frac{13}{9}$ — 9 f. m.	17	28,0	20	1,4	—	—	—	—
29	$\frac{15}{9}$ — 11 f. m.	$\frac{16}{9}$ — 12 mid.	—	—	—	—	25	41,0	35	1,7
30	$\frac{17}{9}$ — 4 f. m.	$\frac{30}{9}$ — 1 f. m.	—	—	—	—	309	510,0	480	1,9
31	$\frac{2}{10}$ — 10 f. m.	$\frac{2}{10}$ — 5 e. m.	7	11,5	10	1,7	—	—	—	—
32	$\frac{2}{10}$ — 5 e. m.	$\frac{3}{10}$ — 3 f. m.	—	—	—	—	10	16,5	10	1,2
33	$\frac{3}{10}$ — 3 f. m.	$\frac{3}{10}$ — 6 e. m.	15	24,5	25	2,0	—	—	—	—
34	$\frac{3}{10}$ — 6 e. m.	$\frac{4}{10}$ — 12 mid.	—	—	—	—	18	29,5	35	2,4
35	$\frac{5}{10}$ — 9 f. m.	$\frac{6}{10}$ — 4 f. m.	19	31,5	27	1,7	—	—	—	—
36	$\frac{6}{10}$ — 4 f. m.	$\frac{6}{10}$ — 2 e. m.	—	—	—	—	10	16,5	10	1,2
37	$\frac{6}{10}$ — 2 e. m.	$\frac{7}{10}$ — 7 f. m.	17	28,0	20	1,4	—	—	—	—
38	$\frac{7}{10}$ — 11 e. m.	$\frac{8}{10}$ — 6 e. m.	19	31,5	20	1,3	—	—	—	—
39	$\frac{9}{10}$ — 11 f. m.	$\frac{10}{10}$ — 11 f. m.	24	39,5	20	1,0	—	—	—	—
40	$\frac{11}{10}$ — 7 e. m.	$\frac{12}{10}$ — 11 f. m.	16	26,5	30	2,3	—	—	—	—
41	$\frac{12}{10}$ — 11 f. m.	$\frac{13}{10}$ — 4 e. m.	—	—	—	—	29	48,0	40	1,7
42	$\frac{13}{10}$ — 4 e. m.	$\frac{14}{10}$ — 7 f. m.	15	24,5	70	5,7	—	—	—	—
43	$\frac{14}{10}$ — 7 f. m.	$\frac{14}{10}$ — 10 e. m.	—	—	—	—	15	24,5	45	3,7
44	$\frac{15}{10}$ — 12 mid.	$\frac{15}{10}$ — 9 e. m.	9	15,0	30	4,0	—	—	—	—
45	$\frac{16}{10}$ — 5 f. m.	$\frac{16}{10}$ — 4 e. m.	—	—	—	—	11	18,0	25	2,8
46	$\frac{16}{10}$ — 4 e. m.	$\frac{17}{10}$ — 6 f. m.	14	23,0	35	3,0	—	—	—	—
47	$\frac{17}{10}$ — 8 e. m.	$\frac{18}{10}$ — 2 e. m.	18	29,5	25	1,6	—	—	—	—
48	$\frac{20}{10}$ — 11 f. m.	$\frac{20}{10}$ — 10 e. m.	11	18,0	17	1,9	—	—	—	—
49	$\frac{21}{10}$ — 4 e. m.	$\frac{23}{10}$ — 7 e. m.	51	84,0	80	1,9	—	—	—	—
50	$\frac{23}{10}$ — 7 e. m.	$\frac{24}{10}$ — 9 f. m.	—	—	—	—	14	23,0	20	1,7
51	$\frac{24}{10}$ — 9 f. m.	$\frac{25}{10}$ — 1 f. m.	16	26,5	20	1,5	—	—	—	—
52	$\frac{25}{10}$ — 6 f. m.	$\frac{25}{10}$ — 9 e. m.	15	24,5	20	1,6	—	—	—	—
53	$\frac{25}{10}$ — 9 e. m.	$\frac{26}{10}$ — 6 f. m.	—	—	—	—	9	15,0	17	2,3
54	$\frac{31}{10}$ — 3 e. m.	$\frac{1}{11}$ — 8 f. m.	—	—	—	—	17	28,0	30	2,1
55	$\frac{5}{11}$ — 12 mid.	$\frac{6}{11}$ — 3 f. m.	15	24,5	10	0,8	—	—	—	—
56	$\frac{15}{11}$ — 12 mid.	$\frac{17}{11}$ — 2 f. m.	—	—	—	—	38	62,5	40	1,3
57	$\frac{22}{11}$ — 2 f. m.	$\frac{27}{11}$ — 6 e. m.	136	224,5	190	1,7	—	—	—	—
58	$\frac{28}{11}$ — 3 e. m.	$\frac{5}{12}$ — 1 f. m.	154	254,0	270	2,1	—	—	—	—
59	$\frac{5}{12}$ — 1 f. m.	$\frac{5}{12}$ — 5 e. m.	—	—	—	—	16	26,5	50	3,8
60	$\frac{5}{12}$ — 5 e. m.	$\frac{6}{12}$ — 3 f. m.	10	16,5	17	2,1	—	—	—	—
61	$\frac{6}{12}$ — 3 f. m.	$\frac{6}{12}$ — 10 e. m.	—	—	—	—	19	31,5	25	1,6
62	$\frac{6}{12}$ — 10 e. m.	$\frac{7}{12}$ — 5 e. m.	19	31,5	25	1,6	—	—	—	—
63	$\frac{8}{12}$ — 2 f. m.	$\frac{8}{12}$ — 6 f. m.	—	—	—	—	4	6,5	24	7,4
		Transport	1,350	—	—	67,4	—	—	—	67,6

Periodens Nummer	Perioden		Vattenståndet i Tölö- viken högre				Vattenståndet i Edes- viken högre			
			Periodens längd l i		Periodens areal a i m/m ²	Medelfallet $h = \frac{2a}{l}$ i cm	Periodens längd l i		Periodens areal a i m/m ²	Medelfallet $h = \frac{2a}{l}$ i cm
	börjar den	slutar den	timmar	m/m			timmar	m/m		
		Transport	1,350	—	—	67,4	1,675	—	—	67,6
64	8/12 — 10 f. m.	8/12 — 2 e. m.	—	—	—	—	4	6,5	20	6,2
65	8/12 — 8 e. m.	9/12 — 2 f. m.	6	10,0	10	2,0	—	—	—	—
66	9/12 — 2 f. m.	9/12 — 11 f. m.	—	—	—	—	9	15,0	10	1,3
67	9/12 — 4 f. m.	9/12 — 11 f. m.	7	11,5	10	1,7	—	—	—	—
68	9/12 — 11 e. m.	10/12 — 6 e. m.	—	—	—	—	19	31,5	60	3,8
69	11/12 — 5 f. m.	11/12 — 12 mid.	—	—	—	—	7	11,5	20	3,5
70	12/12 — 10 f. m.	12/12 — 9 e. m.	11	18,0	30	3,3	—	—	—	—
71	13/12 — 1 e. m.	13/12 — 10 e. m.	9	15,0	40	5,3	—	—	—	—
72	14/12 — 5 e. m.	21/12 — 11 e. m.	174	287,0	340	2,4	—	—	—	—
73	25/12 — 6 f. m.	26/12 — 9 f. m.	27	44,5	60	2,7	—	—	—	—
74	26/12 — 11 f. m.	29/12 — 11 f. m.	72	119,0	120	2,0	—	—	—	—
		Å r	1	9	0	6.				
75	1/1 — 12 mid.	27/1 — 12 mid.	624	1029,5	1,350	2,6	—	—	—	—
76	28/1 — 1 f. m.	29/1 — 4 f. m.	27	44,5	80	3,6	—	—	—	—
77	29/1 — 11 f. m.	29/1 — 12 mid.	13	21,5	40	3,7	—	—	—	—
78	2/2 — 12 m. n.	5/2 — 1 f. m.	49	81,0	70	1,7	—	—	—	—
79	5/2 — 10 f. m.	8/2 — 5 f. m.	67	110,5	115	2,1	—	—	—	—
80	8/2 — 9 f. m.	9/2 — 4 f. m.	19	31,5	40	2,5	—	—	—	—
81	9/2 — 4 f. m.	9/2 — 6 e. m.	—	—	—	—	14	23,0	35	3,0
82	9/2 — 6 e. m.	11/2 — 4 f. m.	34	56,0	60	2,1	—	—	—	—
83	11/2 — 9 f. m.	12/2 — 1 f. m.	16	26,5	30	2,3	—	—	—	—
84	12/2 — 11 f. m.	16/2 — 9 f. m.	94	155,0	150	1,9	—	—	—	—
85	19/2 — 12 mid.	27/2 — 3 e. m.	195	321,5	480	3,0	—	—	—	—
86	5/3 — 1 e. m.	6/2 — 3 f. m.	14	23,0	20	1,7	—	—	—	—
87	12/3 — 12 mid.	12/3 — 11 e. m.	11	18,0	25	2,8	—	—	—	—
88	13/3 — 3 e. m.	14/3 — 5 f. m.	14	23,0	20	1,7	—	—	—	—
		Summa	2,833	—	—	118,5	1,728	—	—	85,4

Då antalet perioder med högre vattenstånd i Tölöviken är 52 och antalet perioder med högre vattenstånd i Edesviken åter 36, erhålles medelperiodlängden och medelfallet i förra fallet till resp. 54 timmar och 2,3 cm. och i senare fallet till 48 timmar och 2,3 cm. För hela observationsperioden erhålles

$$\begin{aligned} \text{medelperiodlängden} &= 51 \text{ timmar} \text{ och} \\ \text{medelfallet} &= 2,3 \text{ cm.} \end{aligned}$$

För beräkning af kanaldimensionerna erfordras ytterligare kännedom om volymen af den i Tölöviken inneslutna vattenmängden äfvensom om kanallängden. Vattenvolymen i Tölöviken uppgifves, enligt bilagda, af Helsingfors stads byggnadskontor lemnade upplysning, stiga till c. 504,600 m³, och beräknas häraf den vattenmängd, som kanalen per sekund bör afföra, till

$$\frac{504,600}{3,600 \times 51} = 2,75 \text{ m}^3.$$

Kanallängden bestämes ur det för Tölö stadsdel uppgjorda definitiva plan-
net till c. 1,000 m. Antages den blifvande vattenhastigheten i kanalen till 0,17 m,
fås fallförlusten vid vattnets inträde i densamma

$$h = 0,07 \times 0,17^2 = 0,002 \text{ m.}$$

Samma fallförlust erhålles vid genombrottet i banken öfver Tölöviken, under
förutsättning att denna öppning gifves samma dimensioner som den blifvande
kanalen.

Fallet å vattenytan i kanalen bestämes, då fallet å den korta kanalen
genom Tölöbanken kan försummas, till

$$i = \frac{0,023 - 0,004}{1,000} = 0,000.019.$$

Antages härefter vattendjupet i kanalen till 1,8 m och bottenbredden till
9,5 m, erhålles, ifall vertikala eller närmelsevis vertikala sidodosseringar förutsättas,

$$\begin{aligned} \text{tvärsnittsarean} &= 17,10 \text{ m}^2 \\ \text{den våta perimetern} &= 13,10 \text{ m,} \end{aligned}$$

På grund af Ganguillets & Kutters kända formel erhålles då den blifvande vattenhastigheten i kanalen

$$v = \frac{23 + \frac{1}{0,035} + \frac{0,00155}{0,000.019}}{1 + \left(23 + \frac{0,00155}{0,000.019}\right) \frac{0,035}{\sqrt{\frac{17,10}{13,10}}}} \sqrt{\frac{17,10}{13,10}} 0,000.019 = 0,158 \text{ m}$$

Råhetsgraden n i bergsprängning är härvid tagen $= 0,035$.

Den vattenmängd, kanalen förmår afbörda, erhålles åter

$$q = 0,158 \times 17,10 = 2,70 \text{ m}^3.$$

En kanal med 9,5 m bottenbredd och ett vattendjup af 1,8 m vid lågvattenstånd, motsvarande 2,25 m vattendjup vid vattenståndet $= 0$ å Skatuddspegeln i Helsingfors, vore sålunda tillräcklig för omsättning af det i Tölövikens inneslutna vattnet.

Ur *trafiksynpunkt* kan däremot de sålunda erhållna dimensionerna för kanalen ej anses tillfylles. Vattendjupet i kanalen bör visserligen anses tillräckligt, då detsamma tagits lika med djupet i den vesterut från staden ledande farleden genom den inre skärgården. Däremot är bottenbredden för liten för att tillåta mindre ångslupar och prämar att passera förbi hvarandra och borde af denna orsak ökas till minst 12 m.

Då det sålunda enligt utskottets åsikt kan anses utredt, att genom utförandet af den ifrågasatta kanalen emellan Tölö- och Edesvikarna erforderlig ström i densamma komme att uppstå i och för omsättning af det i Tölövikens inneslutna vattnet, framställer sig själfallet frågan hvilka kostnader arbetet komme att medföra samt huruvida dessa kostnader kunna anses motsvara de genom kanalens utförande vunna fördelarna. Utskottet har därför ansett sig böra beräkna dessa kostnader, med anledning hvaraf på uppdrag af utskottet genom byggnadskontorets försorg bilagda höjddplan af trakten kring den föreslagna kanalen äfvensom längdprofil af terrängen längs kanallinien uppgjorts. I planet hafva därjämte tomtgränserna och gatuhöjderna enligt den för området senast utarbetade stadsplanen insatts.

Då såsom af de med rödt i planet uppdragna linierna framgår, genom kanalen enskilda byggnadskvarter blifva dels sönderskurna, dels stympade, äfvensom

delar af gator komme att försvinna, blir själfallet en fullständig omarbetning af stadsplanen för trakten af kanalen en nödvändighet. En sådan omarbetning är emellertid alltför omfattande för att densamma af utskottet skulle kunnat medhinnas, och har därför vid kostnadsförslagets uppgörande förutsatts, att tillstötande byggnadskvarter så mycket afskåras, att en gata med normal bredd erhålles å hvardera sidan om kanalen. Kanalens dosseringar äro i berg föreslagna att uttagas i lutning af 10:1 samt vid skärningar i jord att förses med stödjemurar af tuktad sten i kallmur, hvilka fundamenteras dels på det underliggande berget, dels på pålrust. Samtliga kanalen korsande gator äro föreslagna att öfverföras å hvalf, lemnande en fri genomfarts höjd för kanalen passerande farkoster af 4—5 m öfver nollvattenståndet. Endast bron för Nordenskjöldgatan är föreslagen att utföras såsom fackverk af järn med invändig farbana, då gatuplanet här har en höjd af endast 4,2 m. öfver nollvattenståndet. För Tölö sockerbruks smalspåriga bana är åter föreslagen en svängbro af järn.

De af utskottet för arbetet i fråga beräknade kostnaderna framgå närmare af följande

Approximativa kostnadsförslag.

125,000 m ³ dels stenbunden sand och grus, dels lösare jordarter att utschakta äfvensom borttransportera å 1:50	187,500:—
50,000 m ³ fast berg att lösspränga äfvensom borttransportera å 8:—	400,000:—
70,000 l. m. pålar att till fundament för stödjemurarna längs kanalen inslä till fast grund å 2:—	140,000:—
7,700 m ² rustbädd att anbringa å pålhufvudena å 15:—	115,500:—
31,400 m ³ stödjemurar att utföra längs kanalen af tuktad sten såsom kallmur å 25:—	785,000:—
101,000 m ³ grus att utfylla bakom stödjemurarna å 2:—	202,000:—
Svängbro för sockerbrukets smalspåriga bana enligt uppgjord detaljberäkning (se bilagan)	40,000:—
Bro för vestra chaussén enligt uppgjord detaljberäkning	83,500:—
Bro för Tölögatan enligt uppgjord detaljberäkning	59,000:—
Bro för Tölögränden enligt uppgjord detaljberäkning	17,000:—
Bro för Runebergsgatan enligt uppgjord detaljberäkning	92,500:—
Bro för Sandelsgatan enligt uppgjord detaljberäkning	29,500:—
Bro för Nordenskjöldgatan enligt uppgjord detaljberäkning	112,000:—
2,000 m ³ sandblandad lera att efter arbetets utförande uppmuddra vid kanalmyningarna å 3:—	6,000:—
	Transport 2,269,500:—

	Transport	2,269,500:—
För arbetsledning (arbetet tänkes utfördt under byggnadskontorets uppsikt) 720 byggmästaredagsverken à 6:—		4,320:—
1,440 kvartersmansdagsverken à 5:—		7,200:—
22,000 m ² byggnadstomter, som genom kanalens utförande gå förlo- rade för staden à 15:—		330,000:—
För uppköp och underhåll af arbetsredskap, för skjutser och trans- porter, för oförutsedda utgifter samt för slutsummans afrund- ning c. 7 % af ofvanstående kostnader		188,980:—
	Summa Fmk	2,800,000:—

Till dessa kostnader bör ännu läggas kostnaderna för den erforderliga utvidgningen af öppningen i Tölöbanken till samma djup och bredd som den föreslagna kanalen, enligt uppgjord detaljberäkning uppgående till 65,000 mark, då dessa kostnader med all sannolikhet ej kunna åhvälfvas statsverket. De totala kostnaderna för arbetet i fråga komme sålunda att stiga till sammanlagt 2,865,000 mark.

Jämföres nu de ofvan angifna kostnaderna för arbetet med den nytta, som genom företaget är att påräkna, finner man omedelbart, att denna sistnämnda ej ens närmelsevis motsvarar det för kanalaneläggningen erforderliga penningebeloppet. Då vidare det afsedda resultatet kan ernås på ett vida billigare sätt, exempelvis genom den af byggnadskontoret tidigare föreslagna åtgärden att alla i Tölöviken inmynnande kloaker sammanföras till en eller flere större hufvudkloaker, som förses med reningsstationer, genom hvilka kloakvattnet har att passera innan detsamma utsläppes i hafvet, samt det ytterligare kan ifrågasättas huruvida den ringa vattenhastigheten i kanalen vore tillräcklig för att i framtiden hålla kanalen fri från föroreningar, har utskottet enat sig om

att afstyrka förslaget realisande.

Helsingfors den 13 Oktober 1906.

Werner Lindberg.

Th. Tallqvist.

Theodor Homén.

Axel Juselius,

Enligt af undertecknad den 16, 17 och 23 Februari detta år verkställd precisionsafvägning emellan de af Helsingfors stads Byggnadskontor utsatta limnigraferna i Edesviken och Tölövikens böra afläsningarna å limnigrafen i Edesviken minskas med 3 mm för att blifva jämförbara med afläsningarna å limnigrafen i Tölövikens. Om limnigrafkurvorna uppritas på samma papper, bör följaktligen nollinien för vattenståndskurvan från Edesviken placeras 3 mm under nollinien för vattenståndskurvan från Tölövikens.

Helsingfors den 21 Mars 1906.

Edv. Blomqvist.

Geodet vid Öfverstyrelsen för väg- och vattenbyggnaderna i Finland.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR

STADSIINGENIÖREN.

Helsingfors,
den 6 Febr. 1906.

Till Öfveringenjören H. Herr Verner Lindberg.

Öfversändande härjämte särskilda tabeller öfver vattenståndet under år 1905 i Tölö- och Edesvikarna, får jag till svar å öfriga frågor meddela:
att Tölövikens areal (vester om Jernvägsbanken) är vid 0 vattenstånd c:a 283,700 m²;
att vikens vattenmassa uppgår till c:a 504,600 m³;
att genomskärningsarean af genomfartsöppningen i Jernvägsbankens norra del är 6,32 m²; samt
att kanalens djup i midten är 1,43 meter.

G. Idström.

Approximativa kostnadsförslag

för gatubroarna öfver kanalen emellan Tölö- och Edesvikarna äfvensom för utvidgningen af öppningen i Tölö banken.

I. Svängbro för sockerbrukets smalspåriga bana. (Pik. N:o 2).

Grundgräfnig 475 m ³ à 2:—	950:—
Bergsprängning 30 m ³ à 8:—	240:—
Mur i cement 90 m ³ à 35:—	3,150:—
Grusfyllning 150 m ³ à 2:—	300:—
Svängbro af järn incl. öfverbyggnad 40 ton à 800:—	32,000:—
Transporter och diverse c. 10 %	3,360:—
	Summa Fmk 40,000:—

II. Bro för vestra chaussén. (Pik. N:o 6).

Grundgräfnig 4,800 m ³ à 2:—	9,600:—
Bergsprängning 40 m ³ à 8:—	320:—
Hvalfmur incl. ställningar och aftäckning 1,070 m ³ à 50:—	53,500:—
Sidomurar i cement incl. staket 120 m ³ à 35:—	4,200:—
Grusfyllning 4,100 m ³ à 2:—	8,200:—
Transporter och diverse c. 10 %	7,680:—
	Summa Fmk 83,500:—

III. Bro för Tölögatan. (Pik. N:o 9).

Grundgräfnig 3,600 m ³ à 2:—	7,200:—
Bergsprängning 40 m ³ à 8:—	320:—
Hvalfmur incl. ställningar och aftäckning 620 m ³ à 50:—	31,000:—
Sidomurar i cement incl. staket 230 m ³ à 35:—	8,050:—
Grusfyllning 3,400 m ³ à 2:—	6,800:—
Transporter och diverse c. 10 %	5,630:—
	Summa Fmk 59,000:—

IV. Bro för Tölögränden. (Pik. N:o 15).

Grundgräfnig 100 m ³ à 2:—	200:—
Bergsprängning 75 m ³ à 8:—	600:—
Hvalfmur incl. ställningar och aftäckning 240 m ³ à 50:—	12,000:—
Sidomurar i cement incl. staket 50 m ³ à 35:—	1,750:—
Grusfyllning 500 m ³ à 2:—	1,000:—
Transporter och diverse c. 10 %	1,450:—
	<hr/>
	Summa Fmk 17,000:—

V. Bro för Runebergsgatan. (Pik. N:o 27).

Grundgräfnig 5,000 m ³ à 2:—	10,000:—
Bergsprängning 40 m ³ à 8:—	320:—
Hvalfmur incl. ställningar och aftäckning 1,050 m ³ à 50:—	52,500:—
Sidomurar i cement incl. staket 280 m ³ à 35:—	9,800:—
Grusfyllning 5,800 m ³ à 2:—	11,600:—
Transport och diverse c. 10 %	8,280:—
	<hr/>
	Summa Fmk 92,500:—

VI. Bro för Sandelsgatan. (Pik. N:o 32).

Grundgräfnig 1,200 m ³ à 2:—	2,400:—
Bergsprängning 40 m ³ à 8:—	320:—
Hvalfmur incl. ställningar och aftäckning 330 m ³ à 50:—	16,500:—
Sidomurar i cement incl. staket 120 m ³ à 35:—	4,200:—
Grusfyllning 1,700 m ³ à 2:—	3,400:—
Transporter och diverse c. 10 %	2,680:—
	<hr/>
	Summa Fmk 29,500:—

VII. Bro för Nordenskjöldgatan. (Pik. N:o 39).

Grundgräfnig 3,100 m ³ à 2:—	6,200:—
Pålar 6,200 l. m. à 1:—	6,200:—
Rustbädd 480 m ² à 15:—	7,200:—
Landfästen i cement 570 m ³ à 35:—	19,950:—
	<hr/>
	Transport 39,550:—

	Transport	39,550:—
Grusfyllning 4,500 m ³ à 2:—		9,000:—
Bro af järn inclusive öfverbyggnad 76 ton à 700:—		53,200:—
Transporter och diverse c. 10 %		10,250:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>112,000:—</u>

VIII. Utvidningen af öppningen i Tölöbanken.

Bortskaffande af de gamla landfästena och broarna, förslagsvis	2,000:—	
Utförande af provisionella spår å pålar å sidan om banken incl. bortskaffande af desamma efter arbetets slutförande, 200 l. m. spår å 50:—	10,000:—	
Uppmuddring af grus och sten 3,000 m ³ à 5:—	15,000:—	
Landfästen i kallmur 200 m ³ à 25:—	5,000:—	
Grusfyllning 500 m ³ à 2:—	1,000:—	
Tvånne broar af järn 36 ton à 700:—	25,200:—	
Transporter och diverse c. 10 %	6,800:—	
	<u>Summa Fmk</u>	<u>65,000:—</u>

Helsingfors den 13 Oktober 1906.

Axel Jusélius.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors

den 24 Maj 1904.

N:o 2667

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Hamnkaptenen O. W. Andsténs till Magistraten ingifna, till Herrar Stadsfullmäktige ställda framställning angående inrättande af en kanal emellan Tölö- och Edesvikarne får Magistraten äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända.

På Magistratens vägnar:

J. von Haartman.

Victor Ekroos.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors.

den 30 April 1904.

N:o 21.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Frågan om en kanal mellan Tölö- och Edesvikarne har särskilda gånger varit under öfverläggning, men har densamma hittills fått förblifva olöst emedan åsigtarna angående kanalens ändamålsenlighet varit högst delade. Upprepade gånger har äfven jag, i sammanhang med förslagen till årsbudget, från Hamnkontorets sida framhållit behovet af denna kanal, då jag nemligen anser, att detta vore den enda effektiva åtgärd, som kan vidtagas för tillgodoseende af de hygieniska förhållandena i Djurgårdstrakten och uti den tilltänkta nya Tölö stadsdelen, men under flera år hafva mina framställningar förblifvit obeaktade. Jag tillät mig derföre den 25 September 1901 hos Drätselkammaren föreslå: „*att, innan hindren för denna anläggning blifva alltför stora, åtminstone observationer på såväl vattnets stånd som temperatur öster- och vesterom näset, som borde genombrutas, skulle anordnas*“. Tillmötesgående denna anhållan föranstaltade nämnda myndighet sådana observationer från den 19 Juli 1902 och har jag, sedan jag fått del af dessa beträffande vattenståndet för tiden från sistsagda dag till och med den 10 November förlidet år 1903, alltmera stadgats i den uppfattning, att en kanal på ifrågavarande ställe skulle komma att mycket väl betjena det afsedda ändamålet.

Vid behandling af det föreliggande observationsresultatet har jag utgått från det antagande, att då vattenståndet är högre i den ena viken detta skall förorsaka en ström i riktning åt viken med lägre vattenstånd. Enligt här bifogade sammanställning skulle derföre strömmen komma att rinna *nästan beständigt vestlig*, d. v. s. det stagnerade vattnet i Tölövikens skulle drifvas ut genom kanalen och Edesviken till Drumsöfjärd och ersättas med nytt vatten från Norrahamnen och Kronbergsfjärden.

Förhållandet vid kanaler på andra ställen talar äfven för att resultatet af ifrågavarande kanalanläggning skall varda sådant. Särskildt vill jag påpeka, att, ehuru Skatuddskanalen är ganska grund och de båda vatten, Norra- och Södrahamnarne, som den förenar, äro åtskilda endast genom den cirka 1,000 meter långa Skatudden, man derstädes dock kan iakttaga en nästan beständig ström, som för det mesta går utåt, likasom man ock kan observera en beständig fastän ombytlig ström uti Hästnäskanal och detta ehuru Hästnässundet går alldeles nära på sidan om kanalen. Skulle emellertid Skatuddskanalen icke finnas, är det högst troligt, att vattnet i Norra hamnen mellan Skatudden samt gamla Packhus- och Vedkajerna vore lika stagneradt och illaluktande som det i Tölövikens.

I händelse den föreslagna kanalen kommer till stånd, skall man äfven snart finna, att ett verkligt trafikbehof genom densamma tillgodoses, dels genom båtar, hvilka från Vestra skärgården denna väg bekvämast kunna söka sig till stranden af Hagnäs torg eller vid Hagnäs hallar, så snart dessa stränder varda försedda med ordentliga tilläggningsplatser, dels med pråmar och mindre skutor, hvilka längs stränderna af kanalen och Tölövikens kunna upplossa ved och byggnads-material för Tölö stadsdel och Djurgårdstrakten.

Min afsigt med denna framställning är likväl icke att åtgärder omedelbart skulle vidtagas till realiserande af kanalprojektet, jag har endast ansett mig böra draga frågan under Stadsfullmäktiges pröfning, för att om möjligt förebygga att sådana dispositioner tillåtas, som kanske för all tid skulle omöjliggöra tanken på en kanal mellan dessa vikar eller åtminstone verka derhän, att realiserande af förslaget skulle varda förenadt med oerhörda kostnader. — Jag tillåter mig derföre hos Stadsfullmäktige anhålla:

att Fullmäktige ville uppdraga åt sakkunnige att, genom en noggrann bearbetning af det förefintliga observationsmaterialet och på andra ändamålsenliga sätt, söka utröna möjligheterna för och nyttan af en kanal mellan Tölö- och Edesvikarne samt

att Fullmäktige ville besluta, att vid disposition af det område, der kanalen kunde gå fram, iakttagas bör att sådana anordningar icke få vidtagas, som kunna helt och hållet omöjliggöra kanalens byggande.

Oscar Wilh. Andstén.
Hamnkapten.

Enligt vattenståndsmätningar, verkställda fyra gånger i dygnet vid Tölö- och Edesvikarne, skulle i händelse en kanal funnes mellan dessa vikar, strömmen hafva runnit såsom nedan anföres:

1902 Juli	19	—	Juli	24	på dagen Ostlig under natten	Westlig;
"	24	—	Sept.	4	beständigt	Westlig;
Sept.	5	—	"	11	varierande Ostlig och	Westlig;
"	12	—	"	13	beständigt Ostlig	
"	14	—	"	17	varierande, Ostlig öfvervägande, ...	
"	18	—	"	26	beständigt	Westlig;

Sept. 27 — Okt. 4	ingen ström, en dag sakta Ostlig, men öfvervägande sakta	Westlig;
Okt. 5 — „ 15	beständigt	Westlig;
„ 16 — „ 24	litet Ostlig 16 på morgon och 24 på qvällen, resten	Westlig;
„ 25 — Nov. 15	beständigt Westlig, utom 15:de på f. m. sakta Ostlig;	
Nov. 16 — Dec. 31	beständigt Westlig (ofullst. obs. $\frac{3}{12}$, $2\frac{5}{12}$)	
1903 Jan. 1 — Febr. 10	beständigt	Westlig;
Febr. 11 — „ 12	på morgnarne litet Ostlig, resten af dygnet .	Westlig;
„ 13 — „ 16	beständigt	Westlig;
„ 17 — „ —	varierande	
„ 18 — „ 20	beständigt	Westlig;
„ 21 — „ 23	qvällarne Ostlig, resten stadigt	Westlig;
„ 24 — Nov. 10	beständigt Westlig, utom några timmar en- hvar af dagarne 18 Apr., 5 Maj, 12 och 25 Aug. samt 10 Sept.	

481 observationsdygn gifva: 440 dgn Westlig, 39 dgn varierande och 2 dgn Ostlig ström.

Oscar Wilh. Andstén.

Handlingar rörande väckt motion beträffande elevernas vid stadens folkskolor förseende med skolmaterialier på kommunens bekostnad.

DIREKTIONEN
FÖR
HELSINGFORS STADS FOLKSKOLOR

Helsingfors,

den 21 september 1906.

N:o 46.

Till Stadsfullmäktige.

I remiss af den 10 april innevarande år hafva Herrar Fullmäktige till Folkskoledirektionen i och för inhämtande af dess utlåtande öfversändt en af fullmäktigen herr J. H. Alkunen väckt motion beträffande elevernas vid stadens folkskolor förseende med skolmaterialier på kommunens bekostnad. Med anledning häraf har Direktionen äran anföra följande.

Inom de skaror af elever, hvilka besöka stadens folkskolor, har själfallet alltid funnits en jämförelsevis stor mängd barn, som utgå från i den grad fattiga hem, att dessa icke kunna förskaffa barnen den läromateriell, som vid skolundervisningen är nödvändig. Det har därför visat sig vara oundgängligt att åt de mest medellösa eleverna utlåna läro- och läseböcker, särskildt sådana, hvilkas pris stiger till något högre belopp. Däremot hafva barnen själfva nödgats anskaffa material för kvinligt handarbete samt alla skrif- och ritmaterialier ända tills sedan i fjol ett mindre årligt belopp af omkring 850 mark, utgörande en tiondedel af årsräntan å Anna Sinebrychoffs donationsfond, kunde för detta ändamål disponeras.

Emellertid har utlånanandet af böcker åt de fattigaste bland eleverna medfört stora svårigheter, i det att alla försök att söka kontrollera graden af medellöshet hos de särskilda eleverna visat sig vanskliga och icke egnade att utesluta orättvisor och inkonsekvens. En tidigare vid utdelandet af beklädnad åt fattiga elever anordnad kontroll, hvilken utöfvades af skolrådets medlemmar, visade sig vara olämplig, i det kontrollen i de flesta fall var illusorisk och attesterandet af fattigdomen i hög grad blef beroende af de särskilda skolrådsmedlemmarnas tid och åskådningssätt. En förändring genomfördes för några år sedan därhän, att kontrollen öfverlämnades åt fattigvårdsmyndigheterna. Fördelarna af en dylik anordning äro väsentliga: kontrollen blir mera rättvis och konsekvent, då den utöfvas af ett fåtal personer och blir därigenom äfven mindre stötande för dem, som

äro kontroll underkastade. — Att äfven för konstaterande af enskilda elevers behof af läro- och läseböcker etablera en likartad af fattigvårdsmyndigheterna verkställd undersökning torde likväl icke vara att förorda, alldenstund denna komme att medföra ett ofantligt tidsödande arbete utan motsvarande nytta. Många flere elever än de, som af kommunen erhålla beklädnad, anhålla nämligen om böcker från skolan, och andra äro urständssatta att själfva förskaffa sig dyrare böcker, men kunna köpa billigare sådana. Den sed, som utbildat sig inom skolorna, att profningsrätten i detta fall är öfverlämnad åt de enskilda lärarna och lärarinnorna, torde i själfva verket vara den enda, som härvid kan tillämpas. Att emellertid detta system har till följd, att vederbörande lärares och lärarinnors temperament och uppfattning i sociala frågor i viss mån bli bestämmande, kan icke undvikas.

En annan skuggsida i detta system synes äfven vara förtjänt af att framhållas. För undvikande af större utgifter för kommunen söka lärare och lärarinnor i allmänhet att i det längsta förmå eleverna att med egna medel anskaffa läroböcker. Dagar och veckor kunna stundom förgå, utan att alla elever i en klass äro försedda med de vid undervisningen i det ena eller andra ämnet nödiga böckerna. Att undervisningens intensitet och resultat därpå blifva lidande ligger för öppen dag. Och barnen i klassen äro försatta i en pinsam belägenhet. De göra påminnelser i hemmen för att erhålla pengar till inköp af böckerna och i skolan uppmanas de att med det snaraste vara försedda med den materiell, hvarom blifvit tillsagd. Ett dylikt förhållande verkar icke väl på barnen, åtminstone icke på de mest ambitiösa.

Beträffande åter anskaffandet af den del utaf läromateriellen, hvilken eleverna i hufvudsak ända hittills nödgats själfva köpa, d. v. s. handarbetsmaterialier, häften, pennor och öfriga skrif- och ritutensilier, ser Direktionen sig äfven tvungen påpeka ett allvarligt missförhållande. I synnerhet i de skolor, hvilka äro belägna i förstäderna och förty besökas af de fattigaste barnen, är det ingalunda sällsynt att lärare och lärarinnor, efter att förgäfves under veckor och månader hafva påmint eleverna om att till skolan medhämta pengar för bekostande af nödiga utensilier, själfva få ikläda sig utgifterna för desamma. Det hör icke till undantagen att enskilda lärare och lärarinnor, särskildt de senare, i hvilkas klassar de jämförelsevis dyra handarbetsmaterialen erfordras, under årens lopp få för att i detta afseende hjälpa de fattigaste eleverna ikläda sig utgifter till ett belopp af hundratals mark. För lärarepersonalen med dess anspråkslösa löneförmåner är detta i längden betungande. Och för de samvetsgranna och ambitiösa barnen måste detta missförhållande verka plågsamt. Att råda bot härför genom att i skolornas utgiftsstat reservera ett särskildt anslag för utdelande af gratis materiell åt de mest medellösa eleverna medför, likasom utlålandet af läroböckerna, i våra folkskolor med deras stora antal fattiga barn svårigheter: att kontrollera graden af medellöshet är vanskligt, själfsvåld och inkonsekvens kunna icke undvikas. Direktionen är medveten om att många fall årligen förekomma, då barn på grund af fattigdom

i förtid afbryta sin skolgång; svårigheten för barnen att skaffa sig nödig skolmateriell bidrager i sin mån till att omöjliggöra skolgången.

I betraktande af det anförda och öfvertygad om, att samhället måste göra mera än hitintills för att underlätta för det uppväxande släktet inhämtande af kunskaper och förvärfvande af bildning, anser sig Direktionen böra förorda bifall till den af herr Alkunen väckta motionen.

Likväl vill Direktionen uttryckligen hafva som sin åsikt uttaladt, att läro- och läseböckerna icke skulle åt eleverna för all framtid öfverlämnas, utan utgifvas i form af lån, hvilka vid slutet af hvarje läseår skulle inom de olika skolorna till deras föreståndare och föreståndarinnor af eleverna återställas. Direktionen anser ett dylikt förfaringssätt böra föredragas framom det, att skänka eleverna böckerna, för det första, emedan eleverna efter slutad skoltid af många läroböcker hafva jämförelsevis ringa nytta, och för det andra, emedan utlålandet i längden för kommunen medför mindre utgifter.

Direktionen har sökt bringa utredning angående de kostnader, hvilka ett bifall till det föreliggande förslaget skulle åsamka staden, och ber att i sådant syfte få hänvisa till tvänne närslutna bilagor. Den ena af dessa bilagor upptager den årliga kostnaden för böcker och öfrig läromateriell för elev i enhvar af folkskolans sex årsklasser, hvarvid de olika kostnaderna i flick- och gossklass särskildt beaktats, och jämväl uppmärksamhet blifvit fäst vid olikheten i utgifterna för elev i finskspråkig och elev i svenskspråkig klass. Den andra bilagan omfattar en uträkning af de kostnader, hvilka kommunen måste ikläda sig under ett år för anskaffande af gratis läromateriell åt samtliga elever i stadens folkskolor, och ger vid handen att det härför nödiga beloppet stiger till i rundt tal 89,000 mark. Beräkningen är baserad på det antal elever, som för närvarande äro i skolorna inskrifna och förutsätter, att hela antalet läro- och läseböcker måste inköpas. Men då skolorna under årens lopp redan uppköpt för sina fattigaste elever ett antal läro- och läseböcker, minskas de ifrågasatta utgifterna i väsentlig mån. De svenskspråkiga skolorna förfoga redan nu öfver för närvarande använda läro- och läseböcker till ett värde af 10,940 mark, och de finskspråkiga skolorna öfver böcker till ett belopp af 13,377 mark. De för instundande år nödiga utgifterna, i händelse ifrågavarande förslag realiseras, skulle förty minskas med i rundt tal 24,000 mark, och förty stiga till ett afrundadt belopp af 65,000 mark. Denna summa kan möjligen i någon mån nedbringas genom att folkskoleförvaltningen, då den ser sig tvungen att inköpa stora partier af böcker och annan läromateriell, kunde vända sig direkte till förläggarena och beträffande öfrig materiell bereda särskilda affärsfirmor tillfälle att inlemna konkurrerande kostnadsanbud. Därjämte vill Direktionen framhålla att ifrågavarande kostnader torde komma att under därpåföljande år nedgå, om ock årligen ett antal böcker måste såsom förkomna eller obrukbara från inventarielängderna afföras samt rätt stora utgifter för hvarje år erfordras i följd af ett ökad elevantal, för

inbindning af begagande böcker och för införande af nya läro- och läseböcker vid skolundervisningen efter vissa års intervaller.

Uti skolornas årliga utgiftsstat finnes för undervisningsmateriell upptaget ett anslag, hvilket för år 1906 är fastställt till 17,000 mark och af Direktionen, i händelse den ifrågavarande anordningen med gratis läromateriell åt samtliga elever ej genomföres, är föreslaget att höjas till ett belopp af 20,000 mark. Skulle den ifrågavarande motionen af Herrar Fullmäktige godkännas, borde anslaget för år 1907 bestämmas till 72,000 mark, af hvilka 7,000 mark äro afsedda för annan undervisningsmateriell, än de för hvarje elev nödiga läro- och läseböckerna samt utensilierna.

Direktionen tillåter sig hos Herrar Fullmäktige förorda bifall till den af herr J. H. Alkunen väckta motionen och hemställer förty, att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta

att samtliga elever i stadens folkskolor från och med ingången af år 1907 böra från skolorna till låns erhålla alla vid skolundervisningen erforderliga läro- och läseböcker samt dessutom kostnadsfritt all öfrig skolmateriell;

att i folkskolornas utgiftsstat för år 1907 under rubriken undervisningsmateriell upptages ett belopp af 72,000 mark, hvaraf 65,000 mark äro afsedda att möjliggöra det i meranämnda motion väckta förslaget.

Remisshandlingarna återställas härjämte.

På Folkskoledirektionens vägnar:

W. Pipping.

Ernst Bäckman.

Kostnad för anskaffande af läromateriell åt elev vid Helsingfors stads folkskolor.

Klasser.	Elev i finskspråkig folkskola						Elev i svenskspråkig folkskola								
	i gossklass.			i flickklass.			i gossklass.			i flickklass.					
	Läro- och läse- böcker.	Skrif och rit- materialier.	Summa.	Läro- och läse- böcker.	Skrif o. ritmate- rialer samt ma- terial för hand- arbeten.	Summa.	Läro- och läse- böcker.	Skrif och rit- materialier.	Summa.	Läro- och läse- böcker.	Skrif o. ritmate- rialer samt ma- terial för hand- arbeten.	Summa.			
	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.	Fmf.			
<i>Lägre skola:</i>															
Klass I	75	1 45	2 20	—	75	1 45	2 20	—	90	1 45	2 35	—	90	1 45	2 35
„ II	1 10	2 60	3 70	1 10	2 60	3 70	1 50	2 60	4 10	1 50	2 60	4 10	1 50	2 60	4 10
<i>Högre skola:</i>															
Klass I	4 70	3 45	8 15	4 70	6 45	11 15	5 80	3 45	9 25	5 80	6 45	12 25	5 80	6 45	12 25
„ II	9 20	3 45	12 65	9 20	6 45	15 65	11 —	3 45	14 45	11 —	6 45	17 45	11 —	6 45	17 45
„ III	12 20	4 05	16 25	12 20	8 05	20 25	14 40	4 05	18 45	14 40	8 05	22 45	14 40	8 05	22 45
„ IV	14 90	4 05	18 95	14 90	8 05	22 95	15 90	4 05	19 95	15 90	8 05	23 95	15 90	8 05	23 95
Summa	42 85	19 05	61 90	42 85	33 05	75 90	49 50	19 05	68 55	49 50	33 05	82 55	49 50	33 05	82 55

*Bilaga II.****Kostnad för anskaffande af läromateriell åt samtliga elever vid Helsingfors stads folkskolor.***

(beräkningen beroende på elevantalet vid början af läsåret 1906—1907)

Finskspråkiga folkskolor.

		Summa.
Lägre skola, klass I, klasser gemensamma för gossar och flickor	2,466: 20	2,466: 20
Lägre skola, klass II, klasser gemensamma för gossar och flickor	3,759: 20	3,759: 20
Högre skola, klass I, goss-klasser	3,838: 65;	flick-klasser 5,195: 90
” ” ” II, ”	5,012: 05;	” 6,917: 30
” ” ” III, ”	5,720: —;	” 7,512: 75
” ” ” IV, ”	4,866: 55;	” 7,642: 35
		9,034: 55
		11,929: 35
		13,232: 75
		12,508: 90

Svenskspråkiga folkskolor.

Lägre skola, klass I, klasser gemensamma för gossar och flickor	1,358: 30	1,358: 30
Lägre skola, klass II, klasser gemensamma för gossar och flickor	2,332: 90	2,332: 90
Högre skola, klass I, goss-klasser	2,331: —;	flick-klasser 3,307: 50
” ” ” II, ”	3,236: 80;	” 4,397: 40
” ” ” III, ”	4,132: 80;	” 5,792: 10
” ” ” IV, ”	3,371: 55;	” 5,819: 85
		5,638: 50
		7,634: 20
		9,924: 90
		9,191: 40
		<u>Summa Fmk 89,011: 15</u>

Helsingin kaupungin valtuustolle.

Yhä kasvava kehitys kaikilla elämän aloilla maassamme vaatii yhteiskuntaamme käyttämään aina uusia muotoja voidakseen tyydyttää kasvavan kehityksen vaatimia tarpeita. Kun me nyt nopein askelin olemme kulkemassa uutta, kansanvaltaista eduskuntamuotoa kohden, niin lienee myöskin tarpeellista että yhteiskunta käyttää kaikki keinot mitä se voi kansanvalistuksen kohottamiseksi yhä laajemmassa määrässä. Siispä kansakoulujemmeikin kehityksestä olisi vielä enemmän huolehdittava.

Kun mielipiteet maassamme laajenevassa merkityksessä kehittyvät siihen suuntaan, että vaaditaan koulupakon säätämistä ja kansakoulun asettamista pohjakouluksi ylemmille oppilaitoksille ja kun tämän uudistuksen toimeenpano lähimmässä tulevaisuudessa näyttää siirtyvän päiväjärjestykseen, niin ei liene haitaksi, jos yhteiskunta jo ajoissa ryhtyisi toimenpiteisiin, joiden kautta uudistuksen toimeenpano kävisi helpommaksi. Tarkoiton nimittäin sitä toimenpidettä, johon kunnat voisivat ryhtyä, että ne kustantaisivat kansakoululapsille koulutarpeet ilmaiseksi.

Vaikka voinenkin myöntää, että nyt jo tehdään verrattain paljo kunnan puolesta meidän kunnassamme köyhien lasten koulunkäynnin helpottamiseksi, katson kuitenkin tarpeelliseksi huomauttaa, että vain pienempienkin koulutarpeiden hankkiminen kolmelle ja neljällekin yhtäaikaa kansakoulua käyvälle lapselle tuntuu vähävaraiselle perheelle varsin rasittavalta. Tästä seuraa, että kun koulunkäynti on muutenkin vastenmielistä monta kertaa ja jos se vielä kuluttaa niukkoja varoja, jätetään koulu joko kokonaan käymättä taikka se keskeytetään. Jos vielä otetaan huomioon että yleisen koulupakon kerran voimaannastuttua tällainen toimenpide on välttämätön, niin en siis katsoisi liian aikaiseksi, vaikka Helsingin kunta, jonka jo asemansakin vuoksi tulisi johtaa kehitystä eteenpäin, ryhtyisi tähän toimenpiteeseen, koska se vaan puolestansa helpottaisi tuon suuren uudistuksen voimaansaattamista. Tähän olisi ryhdyttävä sitäkin suuremmalla syyllä, kun muutamat maalaiskunnat jo ovat panneet tämän uudistuksen täytäntöön.

Toivon että Kaupunginvaltuusmiehet ilman pitempiä selvittelyjä käsittävät tämän tärkeän asian, ja pyytäisin kunnioittaen ehdottaa, että Kaupunginvaltuusmiehet tahtoisivat periaatteessa päättää:

että koulutarpeet kansakoululapsille kustannetaan kunnan puolesta ilmaiseksi sekä

antaisivat kansakoulujen johtokunnalle toimeksi valmistaa lähempi suunnittelu siitä, miten tämä asia olisi käytännössä toteutettava.

Helsingissä, 9 p. huhtikuuta 1906.

J. H. Alkunen.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

Förslag till elektricitetsverk för Helsingfors stad.

Det för staden Helsingfors planerade Elektricitetsverket skall i första hand tjäna till belysning och i andra hand till motordrift.

Det bör alltså anordnas efter det system och med den spänning, som gör det möjligt att leverera elektriskt ljus till minsta möjliga pris pro ljusenhet (normalljus). — Vidare måste ej mindre vikt fästas på att för detta möjligast billiga ljus kan fås så små lampor att det kan användas äfven i de mindre bemedlade klassernas våningar. Huru behovet ställer sig härvidlag framgår af följande uppställning öfver antalet uppsatta lampor af olika ljusstyrka i Stockholm (1904).

16,630 st. glödlampor å	5	normalljus motsvarande	259,8	Kilowatt
22,840	"	"	10	"
86,165	"	"	16	"
7,667	"	"	25	"
599	"	"	32	"
15	"	"	50	"
133,916 glödlampor		motsvarande		5,943 Kilowatt
dessutom 3,118 nernstlampor (299,3 Kw) samt 1,132 bågampor (648 Kw)				

Vi se sålunda att f. n. mest användas glödlampor af 16, 10 och 5 normalljus, hvarvid dock är att märka, att en stor procentsats 5-ljuslamporna äro kopplade 3 eller 5 i serie i ljuskronor etc. så att de egentligen äro att betrakta såsom $3 \times 5 = 15$ ljus eller $5 \times 5 = 25$ ljus-lampor.

För att få klarhet öfver huru förhållandena ställa sig vid olika system och spänningar hafva 5 olika alternativ pröfvats. Innan vi ingå närmare på desamma må frågorna om lämpligaste spänning och system generellt behandlas.

Val af spänningen.

För närvarande användas hufvudsakligen följande spänningar i större skala vid offentliga elektricitetsverk:

110 volt (vid nästan alla äldre verk)

120 volt (vid de nyare växelströmverken i stort omfång)

220 volt (vid nästan alla nyare elektricitetsverk för likström och undantagsvis äfven för växelström).

Lampor för 110 volt framställdes redan omkring år 1880 vid den tid, då den elektriska belysningen begynte att få praktisk betydelse.

Oaktadt man redan tidigt insåg den stora besparing i anläggningskostnad för kabelnätet, som kunde vinnas genom en högre spänning, dröjde det c:a 15 år, innan man omkring år 1895 lyckades framställa praktiskt brukbara glödlampor för 220 volt med den vanliga ljusstyrkan af 16 normalljus. — Ungefär samtidigt lyckades man framställa bågglampor för högre spänning och ansåg sig då kunna öfvergå till den dubbla spänningen (2×220 volt).

Man trodde då att dessa nya lampor hade lika god verkningsgrad som de för 110 volt.

Det visade sig emellertid småningom att detta icke var fallet utan att lamporna för 16—25 normalljus vid den dubbla spänningen förbrukade 10—20 % mera elektrisk energi. Skillnaden är större ju mindre ljusstyrka en lampa har. Vid mindre lampor blir skillnaden större. Exempelvis kan anföras att i och för bestämmande af spänningen i Paris försök hafva anställts (l'Industrie électrique N:o 313, 26 januari 1905) med vanliga koltrådslampor af 5, 10 och 16 normalljus för 110 och 220 volt. Det visade sig då, att lamporna för 220 volt behöfde 22 % mera energi än de för 110 volt, då de voro nya. Efter redan 200 bränntimmar hade de så försämrats, att de behöfde 34 % mera energi. Dessa resultat torde starkt hafva bidragit till, att Kommittén rekommenderat den lägre spänningen.

Det visade sig dessutom att äfven bågglamporna för högre spänning och „instängd ljusbåge“ förbrukade mera ström än de gamla för låg spänning och öppen ljusbåge. Skillnaden är här c:a 100 %, hvarvid likväl bör tagas i betraktande att kolstift-förbrukningen är endast c:a $\frac{1}{20}$ af den vid lampor med öppen ljusbåge.

Men äfven sedan man kommit underfund med dessa olägenheter hos den högre spänningen var det i många fall berättigadt att använda densamma, emedan anläggningskostnaden för hela nätet blef så mycket lägre, att man kunde sälja den elektriska strömmen billigare, så att kostnaden för belysningen blef densamma.

Men denna situation ändrades starkt genom införandet af Osmium- och i synnerhet Tantal-lamporna. Osmiumlampan kan endast framställas för 37, 55 och enligt uppgift äfven för 72 volt. Det måste alltså användas minst 2 lampor å 5 Mk redan vid 110 volt och är totala ljusstyrkan af dem minst c:a 66 normalljus. Detta är således en lampa, som, trots sin höga ekonomi, på grund af den stora anskaffningskostnaden och omöjligheten att få små ljusstyrkor af 10—16 normalljus, ej är ägnad att införas i stor skala till belysning af privatvåningar.

Tantal-lampan kan däremot framställas för spänningar af ända till 120 volt och har fört med sig en betydande prissänkning af den elektriska belysningen. Den kan vidare framställas för ljusstyrkor af ända ned till 16 normalljus. Den behöfver 1,5—, 2 watt pro normalljus mot 3,75—4 watt hos 220 volts lampan. Anskaffningspriset är däremot högre, c:a 3 fmk mot c:a 1 fmk för en 16 ljus vanlig lampa.

Kostnaden för en bränntimme ställer sig, om man räknar med en medellifslängd af 1200 timmar för hvardera lampan på följande sätt vid ett strömpris af 5,5 penni pro 100 watt-timmar:

Tantal-lampa 110—120 volt för 16 ljus:

16 ljus $\times$ 2,2 watt pr ljus = 35 watt	1,81 pi
Amortering af lampan $\frac{300}{1200 \text{ timmar}} =$	<u>0,25 „</u>
	<u>2,06 pi</u>

Glödlampa 220 volt för 16 ljus:

16 ljus $\times$ 3,75 watt = 60 watt	3,32 pi
Amortering af lampan $\frac{100}{1200 \text{ timmar}} =$	<u>0,08 „</u>
	<u>3,40 pi</u>

Den vanliga glödlampan för 220 volt är alltså icke mindre än 65 % dyrare i drift än tantal-lampan. Tantal-lampan lämpar sig ej så bra för växelström, emedan dess lifslängd då är kortare och oberäknelig. För att få reda på, om möjlighet föreligger att få tantal-lampan äfven för 220 volt har jag vändt mig till firman Siemens & Halske, som tillverkar tantal-lampan och från dem fått följande svar: „Vi bemöda oss ifrigt att framställa tantal-lampan för högre spänning än 120 volt, om möjligt t. o. m. för 220 volt, dock måste vi meddela Eder, att våra försök i denna riktning hittills ej lyckats och vi ej heller kunna säga när och om de komma att lyckas. Om vi få en 220 volts tantal-lampa, så är det antagligt, att den ej får 25 ljus utan åtminstone 32 eller 50 ljus. Rörande lampornas förhållande vid växelström få vi meddela att äfven tantal-lamporna med endast 1,8—2,2 watt pro normalljus ej ännu gifvit tillräckligt goda resultat.“

Situationen har emellertid nu förändrats ännu mera till fördel för den lägre spänningen.

Inom September månads slut komma nämligen från *tre olika håll* nya lampor i handeln, hvilka likaledes endast lämpa sig för den lägre spänningen och i ekonomi öfverträffa äfven Tantal- och Osmiumlamporna. Vid alla tre användes metallen Wolfram såsom material för lampråden, ehuru fabrikationen sker på olika vis. De behöfva ej mer än *en watt pro normalljus*, alltså en fjärdedel af hvad en 220 volts glödlampa behöfver. Till stöd för bedömandet af frågan huru dessa olika lamptyper lämpa sig för de olika spänningarne må följande yttranden anföras, hvilka hämtats ur ett nyligen hållet föredrag af Baurat Uppenborn, chef för Münchens elektricitetsverk.

Lampa N:o 1:

Lampa enligt Just-Hanamans Patent fabricerad af glödlampsfabriken Ujpest vid Budapest samt af Lüdecke & C:o i Augsburg:

„Det är nödvändigt att framställa trådar af mycken liten tjocklek om man vill tillverka lampor med endast 30 normalljus lyskraft. Fabriken har för afsikt att tillverka en normaltyp af 30 till 40 normalljus för en spänning af 110 volt.“

Lampa N:o 2: (Colloid-lampa.)

Lampa enligt Dr Kuzels patent, fabricerad af glödlampsfabrikerna Joh. Kremenzky i Wien och Gebrüder Pintsch i Berlin.

„Enligt uppgift af fabrikerna kunna i en bygel c:a 30 volt konsumeras, lamporna skola emellertid utföras med tre byglar för tillsammans 110 volt.“

På min förfrågan har firman Pintsch lämnat följande ytterligare meddelanden.

a) enligt de hittills föreliggande resultaten måste tillsvidare räknas därmed att lampan ej kan konstrueras för en högre spänning än 110 högst 120 volt.

b) vi tvifla ej på att lamporna komma i handeln inom de närmaste 6 månaderna (alltså senast november 1906).

c) ljusstyrkan kommer sannolikt ej att öfverstiga 25—32 normalljus. Det uppges numera säkert att äfven 25-ljuslampor kunna tillverkas.

d) enligt de hittills vunna resultaten hålla lamporna sig lika bra för likström som för växelström.

e) wattförbrukningen kommer sannolikt att understiga 1 watt pro normalljus.

Enligt ett föredrag af fabrikanten i Österrike Joh. Kremenezky, är det till och med tämligen säkert att watt-förbrukningen skall kunna minskas till $\frac{1}{2}$ watt pro normalljus. Ljuset blefve då billigare än från bågglampor och gasglödljus.

Lampa N:o 3:

Lampa kallad „Osram-lampa“ tillverkad af Auer-fabrikerna i Wien och Berlin (Deutsche Gasglühlicht Gesellschaft).

„Auer-fabrikerna i Wien hafva för afsikt att fabricera lampor af 40, 50 och 60 normalljus för 105 och 110 volt.“

Deutsche Gasglühlicht-Aktiengesellschaft har såsom bekant redan släppt ut sina wolframlampor för spänningar till högst 130 volt i handeln. Priset uppgår till

3 mark pro Stück vid c:a 32 ljus lampor

3,25 ” ” ” ” ” 50 ” ”

5 ” ” ” ” ” 100 ” ” excl. förpackning, med 20 % rabatt

ab Berlin om minst 20 Stück köpas. Beställas 500 på en gång så stiger rabatten till 25 %. Lamporna kunna liksom Osmium-lamporna (i motsats till Tantal-lamporna) endast användas hängande i vertikalt läge.

Firman uppgifver vidare, att den från början af år 1907 kommer att tillverka wolfram-lampor äfven för 220 volt dock ej mindre än 40 ljus och med 50 watts förbrukning.

På min förfrågan har Deutsche Gasglühlicht Gesellschaft i ett bref af 18

Juni 1906 vidare meddelat, att lampan ägnar sig *lika väl för likström som för växelström* samt att den för närvarande tillverkas utom för 110 volt äfven för spänningar af 120 volt (och högre), så att man kan räkna med denna spänning.

Af ofvanstående torde med full tydlighet framgå, att det redan med så stora ljusenheter som 25 till 30 normalljus-lampor endast har varit en af de fyra firmorna möjligt att komma upp till högre spänning än 110 till 120 volt vid någon af de tre olika typerna af wolframlampan. I detta enda fall uppges minsta ljusstyrkan till 40 ljus med 50 watts förbrukning emot 32 ljus med c:a 32 watts förbrukning vid 110—120 volt.

Förutsatt att det verkligen lyckas tillverka en 40-ljus lampa för 220 volt, så blir det samtidigt genom att halfvera denna 220 volt lampas glödtråd möjligt att få en 110 volts lampa med halfva ljusstyrkan, alltså i detta fall 20 normalljus och *halfva kostnaden för ström*. Detta skulle återigen gifva den lägre spänningen en fördel o. s. v.

Det är med andra ord, så länge vi använda en glödande tråd såsom lyse, fysikaliskt omöjligt att en 220 volts lampa kan bli ekonomiskt jämbördig med en sådan för 110 eller 120 volt. Detta skulle endast vara möjligt om helt nya lampor uppfunnes, som arbetade efter en ännu obekant princip och de kunde äfven användas vid 2×120 volt, om man kopplade dem mellan de bägge yttersta ledningarne. Till och med kvicksilfver-änglamporna, som använda glödande gaser som lyse, förhålla sig på samma sätt.

Kostnaden för en bränntimme med dessa nya lampor skulle vid ett pris af Fmk 5: — för lampan, hvilket torde vara det högsta som kan komma ifråga vid den tid då verket kommer i gång, ställa sig på följande sätt, om man tills vidare räknar med 32 ljus såsom minsta enhet:

32 ljus å 1,0 watt = 32 watt å	$\frac{5,5}{100}$ p:i	1,76 p:i
amortering af lampan	$\frac{500}{1,200}$ "	$\frac{0,42}{2,18}$ "

Lyckas det såsom firman Pintsch uppgifver, och hvilket efter ofvannämnda tidningsartikel att döma synes vara sannolikt, att få ned ljusstyrkan till 25 ljus, så kostade lampan pro timme blott

25 ljus å 1,0 watt = 25 watt å	5,5 p:i	1,37 p:i
amortering af lampan	$\frac{500}{1,200}$ "	$\frac{0,42}{1,79}$ "

Men äfven om vi blott räkna med det förra värdet, så har altså en vanlig 220 volts 16 ljus lampa en driftkostnad som är 57 % högre än en wolframlampas mot *dubbla* ljusstyrkan.

Nu kan man ju visserligen i butiker och dylika ställen där flere lampor samtidigt brinna, koppla flere wolframlampor i serie och på så sätt använda dem trots den högre spänningen, men detta är ingen angenäm utväg.

Då wolfram-lampan redan nu vid sitt första framträdande ger c:a 4 gånger så mycket ljus som de gamla glödlamporna vid 220 volt och skillnaden i anläggningskostnaden mellan ett verk för 2×120 volt och ett sådant för 2×220 volt ej är större än hvad af föreliggande beräkningar framgår, så synes den lägre spänningen vara afgjordt fördelaktigare.

Den extra kostnad, som härför blifver nödvändig, minskas med c:a 300,000 Fmk, om man tager i betraktande de summor, som skulle blifvit nödvändiga för användning af de nuvarande installationerna till högre spänning.

Vidare är att märka, att staden, om en spänning af 2×220 volt valdes, skulle hafva ytterst svårt att konkurrera med de bestående block-centralerna, hvilka arbeta med låg spänning och att man därför i så fall måste räkna med en betydligt lägre omsättning. En låg spänning är altså behöflig äfven för att kunna konkurrera med blockcentralerna.

Skulle mot all sannolikhet omständigheter inträffa, som gjorde, att den högre spänningen blefve fördelaktigare, så kan man antingen koppla lamporna mellan ytterledarne, såsom ofvan nämnts, eller fördubbla spänningen i hela nätet. Kostnaden och obehagen häraf uppvägdes af att nätet då räckte för minst dubbla belastningen. En seuare öfvergång till lägre spänning är däremot på grund af de svaga kabelareorna ej möjlig, ifall nätet nu utföres för 2×220 volt. *Försiktigheten bjuder därför att använda en möjligast låg spänning.*

Slutligen må nämnas, att elektricitetsmätarne själfva förbruka mera ström vid 220 volt än vid 120 volt. Skillnaden uppgår till c:a 2,000 Fmk årligen för 1,000 mätare, hvarpå man torde kunna räkna inom få år. Elektromotorerna förbruka äfven 1—2 % mera energi vid den högre spänningen.

En spänning af 2×110 volt vore något gynnsammare i afseende på lamporna än den i föreliggande förslag antagna af 2×120 volt. *Men denna skillnad af 10 volt för med sig en minskning af kopparvikten i nätet af c:a 19 % och till följd däraf en anseelig minskning i anläggningskostnad.* Afvägas för- och nackdelarne af dessa spänningar mot hvarandra, så synes under de för handen varande omständigheterna 2×120 volt vara att föredraga.

Val af system.

Likström eller växelström.

Till användande af likström tala följande omständigheter:

1) Driftsäkerheten blir större, så att man kan räkna på att afbrott i strömleveransen icke komma att inträffa. Vid äfven de bäst anlagda växelströmverk är man ej fullt säker mot störningar.

2) Om senare kraft från vattenfall kommer att öfverföras till Helsingfors, så bilda accumulator-batterierna en värdefull reserv som ögonblickligen kan öfvertaga strömleveransen, om ett fel inträffar på kraftöfverföringslinjen. Detta är vid växelström ej möjligt, såvida man ej vill hafva maskineriet i kontinuerlig gång, hvilket återigen skulle blifva mycket dyrbart. Denna omständighet måste tillmätas stor betydelse, emedan det är sannerligen troligt att senare ström från vattenfall kommer att användas.

3) Likströmmen lämpar sig bättre för såväl bågglampsbelysning, hvilket är af värde för gatu-, butiks- och bangårdsbelysning, som för tantal-lamporna. Det synes ej vara osannolikt, att äfven wolframlamporna, hvars struktur torde mera likna tantal-lamporna än de vanliga glödlampornas, äfvenledes komme att uppvisa en större hållbarhet vid likström oaktadt fabrikerna hittills ej gjort en sådan erfarenhet. Äfven vid tantal-lampan märktes den mindre hållbarheten vid vaxelström ej förrän lampan varit i handeln en tid.

4) Emedan ström till spårvägen ej kommer att levereras från stadens elektricitetsverk blir belastningen trots motorbelastning synnerligen ojämn. Under sådana omständigheter komma accumulatorernas fördelar att framträda mycket starkt och blir kolförbrukningen och driftkostnaden afsevärdt mindre än vid växelström.

5) Likströmmen kan betraktas såsom absolut ofarlig för personer, hvilket däremot ej är fallet med växelströmmen.

Gentemot dessa tungt vägende fördelar hos likströmmen tala för växelström (en- eller trefasig), fränsedt den omständigheten, att ett växelströmverk, fastän af föråldrad konstruktion, redan finnes i staden, endast följande omständigheter.

1) Det är förenadt med mycket ringa besvär att utsträcka ledningsnätet till nya stadsdelar.

2) Då större ökningar i belastningen inträda inom ett redan färdigt nät är det i allmänhet tillräckligt att uppställa nya transformatorer under det att man vid likström måste förlägga nya matarkablar från stationen.

Å andra sidan måste de vid växelström nödiga talrika transformatorpelarne med c:a 1,5 meters diameter och c:a 5 meters höjd anses vara störande för trafiken på trottoiren och äfvenledes för stadens yttre. Underjordiska transformatorstationer äro dyrbara (c:a dubbelt så dyra som öfverjordiska) och omständliga att betjäna.

3) Anläggningskostnaderna äro något mindre, (c:a 350,000 finska mark) än för ett likströmverk af samma låga spänning. Detta uppväges dock af att driftkostnaderna äro så höga, att räntabiliteten ej blir större än vid likström af låg spänning. —

De skäl, som här ofvan anförts till förmån för likströmmen, äro så tungt vägende och skillnaden i anläggningskostnaden så obetydlig att man torde böra

ovillkorligen föredraga likström för de centrala delarne af staden, hvilka nu skola beläggas med kablar.

Om för de yttre stadsdelarne Berghäll etc. likström eller växelström (i så fall trefasig) bör användas är en fråga, hvares afgörande kan tills vidare uppskjutas, då dessa stadsdelar icke böra beläggas med kablar innan det visat sig, att nätet i centrum af staden ger tillräcklig afkastning.

Rörande de relativa fördelarne och olägenheterna af enfasig och trefasig växelström hänvisar jag till mitt yttrande af dec. 1904 (stadsfullm. handlingar N:o 22 för 1905). Sedan dess har situationen för de enfasiga verken trots alla mer eller mindre värdefulla förbättringar af enfasmotorerna ej förändrat sig. Intet enda större verk för enfasström har mig veterligen sedan dess påbörjats eller utförts. Kostnaden för kabelnätet blir dessutom vid enfasig växelström ej obetydligt högre än för trefasig ström. *Skulle alltså mot förmodan växelström väljas, så bör trefasig växelström användas.*

Ett af de sist anlagda enfasverken, det i Görlitz (80,000 inv.), hvilket blef färdigt år 1896, blef år 1903 ombyggt till ett likströmverk på grund af de svårigheter, som motorerna förorsakade och omöjligheten att hålla en jämn spänning. (Elektrot. Zeitschrift 1906 häfte 7).

För de fem olika projekten som genomräknats hafva följande system lagts till grund.

1. Likström 2×220 volt från en ångturbin-central på Arkadiaområdet.
2. Likström 2×220 volt från en Dieselmotor-central på Arkadiaområdet.
3. Likström 2×120 volt från en Dieselmotor-central på Arkadiaområdet.
4. Likström 2×120 volt från en understation vid hamnen, som matas medels motorgeneratorer från en central i Sörnäs.

5. Trefasig växelström med 110 volt, fyrledare-system med central å Sörnäs.
De fem projekten jämte tillhörande ritningar och beskrifningar äro här bifogade.

De tekniska anordningarne vid de olika projekten framgå af de beskrifningar, som åtfölja projekten.

Kostnadsförslag öfver ett elektricitetsvärk för staden Helsingfors.

Projekt. 1.

Likström 2×220 volt från Arkadia med ångturbiner.

I. Byggnader med tillbehör.

1 Byggnad bestående af maskinrum, pannrum, kollager och Accumulatorhus med rum för instrumenteringen jämte nödiga tillbyggnader för personal etc.	Tmf. 280,000: —
Planering af en del af tomten, stängsel, stenläggning och diverse	„ 20,000: —
Summa	Tmf. 300,000: —

II. Ångpanneanläggning och turbiner.

2 Rörångpannor med hvardera 300 qm. eldyta för 14 atm öfvertryck, med öfverhettare för uppvärmning af ångan till 300° C. samt med mekanisk eldning bestående af en kedjerost, incl. frakt och tull, komplett monterad i Helsingfors	Tmf. 96,000: —
Fundament och inmurning för två ångpannor	„ 9,500: —
2 Matarpumpar för en effekt af 15 cbm pro timme jämte fundament	„ 5,900: —
Rörledningar för ånga och vatten för maskin- och pannhuset komplett monterade	„ 50,000: —
1 Vattenreningsanläggning för matarvatten för c:a 10 cbm., färdigt uppställd	„ 7,000: —
2 Ångturbiner för hvardera 900 hkrs effekt, direkt kopplad med hvardera en 600 kw likströms dynamo med c:a 2,500 omlopp i minuten jämte ytkondensatorer för saltvatten samt kondensat- och cirkulationspumpar, färdigt monterade i Helsingfors	„ 237,000: —
1 Elevator för aska i pannhuset	„ 5,000: —
1 Greens economeiser jämte motorer färdigt inmonterad; event. 2 economeisers, monterade en bakom hvarje panna	„ 18,800: —
Fundament för 2 ångturbiner jämte kondensatorer och pumpar	„ 15,000: —
Anordningar för vägning och krossning af kolen, verkstadsinredning samt diverse och till afrundning	„ 15,800: —
Summa	Tmf. 460,000: —

III. Dynamomaskiner med instrumentering och förbindelsekablar samt batteri.

2 Likströms turbo dynamos för hvardera 600 kw för direkt koppling till ångturbinerna	<i>Fmf</i>	50,000:—
1 Utjämningsaggregat för c:a 24 kilowatt till balancering af spänningen på ömse sidor af nolledningen	”	6,000:—
1 Instrumenttafla för 2 dynamomaskiner, 1 utjämningsaggregat, 1 batteri och c:a 40 afgående matarledningar jämte 4 reservfält, inclusive alla sammelskenor och förbindelseledningar inom instrumentrummet, allt färdigt monteradt	”	70,000:—
Förbindelseledningar mellan dynamomaskinerna och instrumenttaflan	”	2,500:—
1 Accumulatorbatteri bestående af 284 element för en kapacitet af c:a 2,736 amp-timmar vid 4 timmars urladdning med 684 amp., inclusive träställning och allt tillbehör färdigt mont.	”	215,000:—
Förbindelseledningar mellan batteriet och instrumenttaflan bestående af blanka kopparledningar, förlagda på isolatorer	”	16,000:—
1 Kran med elektrisk drift för 20 tons bärkraft och 18 m spännvidd jämte löpbana och elektrisk kontaktledning	”	22,500:—
1 elektrisk belysningsanläggning för hela centralen och för gårdsplanen	”	4,500:—
Diverse smärre utgifter och oförutsedt	”	3,500:—
	<u>Summa <i>Fmf</i></u>	<u>390,000:—</u>

III a. Kylvattensledning från Tölövikén.

Kylvattensledning från Tölövikén för 1,200 cbm pro timme enligt särskildt anslag	<i>Fmf</i>	111,000:—
--	------------	-----------

IV. Ledningsnät (baserande på ett kopparpris af 88—93 L. Londoner notering).

a) Matarledningar.

14,020 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 310 mm ² koppararea	<i>Fmf</i>	156,800:—
3,140 m. d:o med 240 mm ² koppararea	”	27,000:—
5,350 ” d:o ” 185 ” ”	”	38,700:—
2,350 ” d:o ” 150 ” ”	”	14,250:—
	<u>Transport <i>Fmf</i></u>	<u>236,750:—</u>

	Transport	<i>Fmf.</i>	236,750:—
13,660 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 120 mm ² koppararea		”	68,200:—
1,700 m. d:o med 95 mm ² koppararea		”	7,050:—
1,140 ” d:o ” 70 ” ”		”	4,000:—
1,380 ” d:o ” 50 ” ”		”	3,650:—
Diverse och till afrundning		”	350:—
	Summa	<i>Fmf.</i>	320,000:—

b) *Fördelningsledningar.*

7,080 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 70 mm ² koppararea	<i>Fmf.</i>	22,600:—	
30,560 m. d:o med 50 mm ² koppararea	”	76,100:—	
27,110 ” d:o ” 35 ” ”	”	52,200:—	
Diverse och till afrundning	”	100:—	
	Summa	<i>Fmf.</i>	151,000:—

c) *Mittelledare.*

24,300 kg. massiv tråd	<i>Fmf.</i>	61,400:—	
För backning af kabelnätet etc.	”	8,600:—	
	Summa	<i>Fmf.</i>	70,000:—

d) *Hufvudmatarpunkter, kabellådor och garniturdelar.*

5 st. hufvudmatarpunkter, bestående af järnskap af c:a 4 m. höjd, 1,2 m. bredd och 0,8 m. längd för placering af säkerhets- apparater, kabelmotstånd etc. med allt tillbehör, färdigt uppsatta	<i>Fmf.</i>	7,500:—	
13 st. kabellådor med 2 × 8 kabelanslutningar	600:—	”	7,800:—
63 st. ” ” ” 2 × 6 ” ”	375:—	”	23,625:—
Ändmuffar, polskor, löd- och småmaterial		”	8,075:—
	Summa	<i>Fmf.</i>	47,000:—

e) *Montage.*

107,490 m. armerad kabel att förlägga och montera i kabelgrafvarne samt alla erforderliga mätningar	<i>Fmf.</i>	40,846:20	
24,300 kg. blank mittelledare att förlägga och montera	”	4,860:—	
Diverse och oförutsedt	”	293:80	
	Summa	<i>Fmf.</i>	46,000:—

f) <i>Frakt och Tull</i>	<i>Fmf.</i>	98,000:—
------------------------------------	-------------	----------

Sammanställning för ledningsnätet.

a) Matarledning	Fmk 320,000:—
b) Fördelningsledning	” 151,000:—
c) Mittelledare	” 70,000:—
d) Kabellådor etc.	” 47,000:—
e) Montage	” 46,000:—
f) Frakt och tull	” 98,000:—
<u>Totalt för ledningsnätet Fmk 732,000:—</u>	

V. Kabelgrafvar.

c:a 32,500 m. kabelgrafvar c:a 0,6 m. djup i gatans körväg intill trottoiren inclusive sand för bäddning af kablarne samt af-täckning af matarkablarne med tegelstenar å fmk 5:40, afrundas till	Fmk 175,000:—
Speciella utgifter för bergsprängning o. dyl.	” 50,000:—
<u>S:ma Fmk 225,000:—</u>	

VI. Elektricitetsmätare och servisledningar.

c:a 500 st. mätare för 5×220 till 75×440 watt å fmk 110:—	Fmk 55,000:—
Servisledningar	” 45,000:—
Pröfnings- och justeringsinstrument	” 5,000:—
<u>S:ma Fmk 105,000:—</u>	

VII. Diverse.

Ränteförluster, kontroll af byggnadsarbetet, resor, oförutsedda utgifter och diverse mindre utgifter	Fmk 77,000:—
<u>S:ma Fmk 77,000:—</u>	

Sammanställning.*(Projekt I).*

I. Byggnader med tillbehör	Fmk 300,000:—
II. Ångpanneanläggning med turbiner	” 460,000:—
III. Dynamomaskiner etc. samt batteri	” 390,000:—
III a. Kylvattensledning från Tölöviken	” 111,000:—
IV. Ledningsnät (2×220 volt).	” 732,000:—
V. Kabelgrafvar	” 225,000:—
VI. Elektricitetsmätare och servisledningar	” 105,000:—
VII. Diverse	” 77,000:—
<u>S:ma Fmk 2,400,000:—</u>	

Härtill kommer eventuelt kostnaden för omändring af äldre installationer taxerad till	Fmk 300,000 —
event. totalkostnad	Fmk 2,700,000: —

Räntabilitetsberäkningar.

Dessa hafva uppgjorts i hufvudsak öfverensstämmande med den i Helsingfors stadsfullmäktiges handlingar 1905 N:o 22 sida 39—40 angifna kalkylen.

Det antages liksom då, att administrationen kommer att förläggas till ett gemensamt kontor med gasverket, men att elektricitetsverket får en egen verkställande direktör och egen teknisk personal.

Projekt I.

Ångturbiner, 2 × 220 volt. Central på Arkadia området.

Utgifter:

I. Förvaltning och administration.

Styrelsen, hälften af nuvarande arvoden	Fmk 4,000: —
1 verkställande direktör	„ 8,500: —
1 assistent	„ 2,500: —
1 ritare och statistiker	„ 1,750: —
Andel i kamrerarens och kassörens nuv. aflöning	„ 2,000: —
1 bokhållare	„ 2,500: —
1 mätareaf läsare samtidigt mätarereparatör	„ 1,500: —
1 inkasserare	„ 1,500: —
Kontorsexpenser	„ 1,750: —
	<u>Fmk 26,000: —</u>

2. Personal för driften samt hyror.

1 maskinmästare	Fmk 3,000: —
3 maskinister samtidigt instrument- och batteriskötare	„ 5,400: —
3 eldare	„ 4,500: —
3 hjälparbetare och kollämpare, hvaraf den ene samtidigt nattvakt hyror af lokaler för personal och lager	„ 3,600: —
	„ 2,000: —
	<u>Fmk 18,500: —</u>

3. *Personal för underhåll och utvidgning.*

1 verkmästare samtidigt utbildad som kabelmontör	Fmk	2,400:—
1 förarbetare	„	1,500:—
3 arbetare	„	3,600:—
	<u>Fmk</u>	<u>7,500:—</u>

4. *Bränsle, vatten, remontmaterial m. m.*

1,000,000 hos konsumenterna nyttigt afgifna Kilowatttimmar motsvarande vid 15 % förlust 1,150,000 Kilowatt-timmar i Centralen vid en förbrukning af 2,0 kg kol incl. påeldning pro genererad Kilowatt-timme Summa 2,300,000 kg. kol till ett pris af 21 fmk pr ton upplagdt i Centralen	Fmk	48,300:—
2,000 kubikmeter matarvatten från vattenledningen för betäckande af fördunstningsförlusterna etc. vid användande af ytkondensation å 0,25 mk	„	500:—
Puts- och smörjmaterial vid användande af ångturbiner samt syra och vatten för batteriet	„	1,000:—
Remontmaterial	„	12,500:—
Belysning af centralen 6,000 kw-timmar å 0,15	„	900:—
	<u>Fmk</u>	<u>63,200:—</u>

5. *Afskrifningar samt förräntning och amortering af anläggningskapitalet.*

Afskrifningar $3\frac{1}{4}$ % af anläggningskapitalet. Förräntning och amortering $4\frac{3}{4}$ % af anläggningskapitalet. Summa 8 % af 2,400,000 fmk	Fmk	192,000:—
	<u>Fmk</u>	<u>192,000:—</u>

6. *Försäkringspremier (incl. batteriförsäkring).*

Brandförsäkring af byggnaderna med innehåll jämte inhägnader $4\frac{1}{2}$ % af 1,130,000 fmk	Fmk	5,100:—
Batteripremier	„	19,500:—
Diverse oförutsedt och till afrundning	„	3,200:—
	<u>Fmk</u>	<u>27,800:—</u>

Totala utgifter vid 1,000,000 afgifna kw-timmar pr år . . . . . Fmk 335,000:—

Inkomster.

Om årliga strömförbrukningen uppgår till	
650,000 kilowatt-timmar för lyse å 0,55 mk pro kw-timme . . .	Fmk 357,500: —
350,000 " " motordrift „ 0,25 mk	„ 87,500: —
	<u>Fmk 445,000: —</u>
så uppstår en ren årsvinst af 445,000 — 335,000 = ...	<u>Fmk 110,000: —</u>

Kostnadsförslag öfver ett elektricitetsverk för staden Helsingfors.

Projekt 2.

Likström 2×220 volt från Arkadia med Dieselmotorer.*I. Byggnader med tillbehör.*

1. Byggnad bestående af maskinrum med plats för dieselmotorer, accumulatorhus med rum för instrumenteringen jämte nödiga tillbyggnader för personal etc.	Fmk 130,000: —
Planering af en del tomter, stängsel, stenläggning, vattenledning och diverse	„ 20,000: —
	<u>S:ma Fmk 150,000: —</u>

II. Dieselmotorer med tillbehör.

1 trecylindrig dieselmotor, som vid 180 omlopp i minuten utvecklar 250 hkr eff. med extra svänghjul för olikformighetsgrad 1:120, med förställbar ($\pm 5\%$) hastighetsregulator, med inblåsnings- och igångsättningskärl samt erforderliga rörledningar och ljuddämpare	Fmk 73,500: —
2 fyrcylindriga Dieselmotorer, som vid 155 omlopp i minuten utveckla 500 hkr. eff. hvardera med extra svänghjul för olikformighetsgrad 1:200 samt i öfrigt som ofvan	„ 258,000: —
3 bränslebehållare för hvardera 1,000 liter komplett	
2 elektromotordrifna Zpumpar för kylvattnet	
Rörledningar för bränsle och kylvatten inom maskinrummet samt för afloppsgaserna. Frakt incl. emballage oförtulladt cif Helsingfors samt montage där	„ 37,200: —
Skyddsräck kring 3 motorer	„ 1,800: —
Hjälparbetare för montörerna	„ 5,000: —
	<u>Transport Fmk 375,500: —</u>

			Transport Fmk	375,500: —
<i>Tull för</i>	1 st. 250 hkr motor netto	41,000 brutto	45,000 kg.	
	2 " 500 " " "	120,000 " "	132,000 " "	
Tillbehör och extra delar	" 9,000 " "	10,000 " "		
	S:ma netto	170,000 brutto	187,000 kg.	

	å mk 148 pro 1,000 kg.	"	25,160: —
Transport af maskinerna från skeppsbord	187,000 kg.	"	2,800: —
Fundament för 3 maskinaggregat	"	9,000: —	
1 Kyltorn för c:a 15,000 kg. vatten pro timme jämte erforderliga fundament, pump- och rörledningar	"	8,000: —	
1 Behållare af stålplåt med 8,600 mm diameter och 5,750 mm höjd, rymmande 300,000 kg. flytande bränsle med fundament och nödiga rörledningar färdigt uppsatt	"	16,000: —	
Verkstadsinredning samt diverse och oförutsedt	"	8,540: —	
		S:ma Fmk	445,000: —

III. Dynamomaskiner med instrumentering och förbindelsekablar samt batteri.

1 Likströmsdynamomaskin för 167 Kilowatt = 250 hkr för 240 till 400 volt spänning vid 180 omlopp med magnetregulator	Fmk	19,500: —
2 Likströmsdynamomaskiner för 333 Kilowatt = 500 hkr vid 155 omlopp med magnetregulator	"	60,800: —
1 Utjämningsaggregat för c:a 24 kilowatt	"	6,000: —
1 Instrumenttafla för 3 dynamomaskiner, 1 utjämningsaggregat, 1 batteri och för 40 afgående kablar jämte 4 reservfält inclusive alla sammelskenor och förbindelseledningar inom instrumentrummet, allt färdigt monteradt	"	70,000: —
Förbindelseledningar mellan dynamomaskiner och instrumenttafla		
190 m armerad kabel af 240 mm ² å 7: 20		
85 " " " " 16 " " 1: —		
Förläggning af 275 m. kabel	"	2,500: —
I Accumulator-batteri bestående af 280 element för en kapacitet af 2,736 ampèretimmar vid 41 timmars urladdning med 684 ampère inclusive träställning och allt tillbehör färdigt monteradt i Helsingfors	"	215,000: —
Förbindelseledningar mellan batteriet och instrumenttaflan bestående af blanka kopparledningar förlagda på isolatorer	"	16,000: —
	Transport Fmk	389,800: —

	Transport Fmk 389,800: —
1 kran med elektrisk drift för 20 tons bärkraft och 18 m. spännvidd jämte löpbana och elektrisk kontaktledning	” 22,500: —
1 elektrisk belysningsanläggning för hela centralen och för gårdsplanen	” 4,500: —
diverse smärre utgifter och oförutsedt	” 3,200: —
	<u>S:ma Fmk 420,000: —</u>
IV. Ledningsnät som i Projekt 1	Fmk 732,000: —
V. Kabelgrafvar ” ” ” ”	” 225,000: —
VI. Elektricitetsmätare ” ”	” 105,000: —
VII. Diverse	” 73,000: —

Sammanställning.

(Projekt 2).

I. Byggnader med tillbehör	Fmk 150,000: —
II. Dieselmotorer med tillbehör	” 445,000: —
III. Dynamomaskiner etc. samt batteri	” 420,000: —
IV. Ledningsnät (2 × 220 volt)	” 732,000: —
V. Kabelgrafvar	” 225,000: —
VI. Elektricitetsmätare	” 105,000: —
VII. Diverse	” 73,000: —
	<u>S:ma Fmk 2,150,000: —</u>

Härtill kommer eventuellt kostnaden för omändring af äldre installationer taxerad till . . . . . Fmk 300,000: —
 eventuell totalkostnad Fmk 2,450,000: —

Räntabilitetsberäkning.

Projekt 2.

Dieselmotorer 2 × 220 volt, central på Arkadiaområdet.

Utgifter.

1. Förvaltning och administration.

Lika med Projekt 1 . . . . . Fmk 26,000: —

2. Personal för driften samt hyror.

1 maskinmästare	Fmk	3,000:—
3 maskinister samtidigt instrumentskötare	„	5,400:—
1 instrument- och batteriskötare	„	1,800:—
3 hjälparbetare, hvaraf den ene samtidigt nattvakt	„	3,600:—
Hyror af lokaler för personal och lager	„	2,000:—
	<u>S:ma</u>	<u>Fmk 15,800:—</u>

3. Personal för underhåll och utvidgning.

Lika med projekt 1	<u>Fmk</u>	<u>7,500:—</u>
------------------------------	------------	----------------

4. Bränsle, vatten, remontmaterial.

1,000,000 hos konsumenterna nyttigt afgifna Kilowatt-timmar, motsvarande vid 15 % förlust 1,150,000 Kilowatt-timmar, i centralen vid en förbrukning af 0,33 kg. solarolja pro genererad Kw-t. Summa 379,500 kg. solarolja å 11,5 penni pro kg.	Fmk	43,632:50
(Anmärkning. Vid det normala priset af c:a 8 p:ni pro kg solarolja minskas kostnaden för bränsle till $380,000 \times 0,08 = 30,400$ fmk).		
2,000 kubikmeter vatten för att täcka förlusterna af fördunstning i kyltornet å 0,25 fmk	Fmk	500:—
Puts- och smörjmaterial för dieselmotorer samt syra och vatten för batteriet	„	2,567:50
Remontmaterial	„	15,000:—
Belysning af centralen 6,000 kw-timmar å 0,15	„	900:—
	<u>S:ma</u>	<u>Fmk 62,600:—</u>

5. Afskrifning samt förräntning och amortisation af anläggningskapitalet.

Afskrifning $3\frac{1}{4}$ % af anläggningskapitalet. Förräntning och amortisation $4\frac{3}{4}$ % af d:o. Summa 8 % af 2,150,000 fmk	<u>Fmk</u>	<u>172,000:—</u>
--	------------	------------------

6. Försäkringspremier (incl. batteriförsäkr).

Brandförsäkring af byggnaderna med innehåll jämte inhägnad	Fmk	4,600:—
Batteripremier	„	19,500:—
Diverse oförutsedt och till afrundning	„	3,000:—
	<u>S:ma</u>	<u>Fmk 27,100:—</u>

Totala utgifter vid 1,000,000 Kw-timmar från . . . . . Fmk 307,000: —
 Vid det normala oljepriset af 8 p:ni pro kg minskas detta till rd
 294,000 fmk.

Inkomster.

Om årliga strömförbrukningen uppgår till
 650,000 Kilowatt-timmar för lyse   å 0,55 mk pro Kw-t. Fmk 357,500: —
 350,000   "   "   "   motordrift   å 0,25 mk pro Kw-t.   "   87,500: —
Totala årliga inkomsten Fmk 445,000: —

så uppstår en ren årsvinst af 445,000 — 307,000 = **138,000 Fmk**
 som vid normalt oljepris stiger till rd 151,500 fmk.

Kostnadsförslag öfver ett elektricitetsverk för staden Helsingfors.

Projekt 3.

Likström 2 × 120 volt från Arkadia med Dieselmotorer.

I. Byggnader med tillbehör.

Som i Projekt 2 . . . . . Fmk 150,000: —

II. Dieselmotorer med tillbehör.

Som i projekt 2 . . . . . Fmk 445,000: —

III. Dynamomaskiner med instrumentering och fördelningsledningar samt batteri.

1 likströms-dynamomaskin för rd 167 Kilowatt 250 hkr vid 180
 omlopp med magnetregulator för c:a 300 volt medelspänning Fmk 19,500: —
 2 likströmsdynamomaskiner för 33 Kilowatt 500 hkr vid 155 om-
 lopp med magnetregulatorer för c:a 300 volt medelspänning   "   60,800: —
 I instrumenttafla för 3 dynamomaskiner, 1 utjämningsaggregat,
 1 accumulatorbatteri och 4 afgående kabelpar jämte 4
 reservfält inclusive alla sammelskenor och förbindelseled-
 ningar inom instrumentrummet, allt färdigt monteradt .   "   75,000: —
Transport Fmk 155,300: —

	Transport	Fmk 155,300:—
1 utjämningsaggregat för c:a 24 Kilowatt	„	6,000:—
förbindelseledningar mellan dynamomaskinerna och instrument- taflan	„	3,600:—
1 accumulatorbatteri bestående af 158 dubbla element för en kapacitet af 5,000 ampère timmar vid 4 timmars urladd- ning med 2×625 ampère, incl. träställning och allt tillbehör, färdigt monteradt i Helsingfors	„	226,000:—
Förbindelseledningar mellan batteriet och cellregulatorerna . . .	„	30,000:—
1 kran med elektrisk drift för 20 tons bärkraft och 18 m. spänn- vidd jämte löpbana och elektrisk kontaktledning	„	22,500:—
1 elektrisk belysningsanläggning för hela centralen och för gårds- planen	„	4,500:—
diverse smärre utgifter och till afrundning	„	2,100:—
	S:ma	Fmk 450,000:—

IV. *Ledningsnät* (baseradt på ett kopparpris af 88—93 L.
Londoner notering).

a). *Matarledningar.*

3,790 m järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 500 qmm koppararea	Fmk	64,100:—
24,100 m. d:o med 400 qmm koppararea	„	341,500:—
8,200 „ „ „ 310 „ „	„	91,900:—
10,200 „ „ „ 240 „ „	„	92,100:—
4,040 „ „ „ 185 „ „	„	29,150:—
4,530 „ „ „ 150 „ „	„	27,400:—
800 „ „ „ 120 „ „	„	4,300:—
2,970 „ „ „ 95 „ „	„	12,300:—
200 „ „ „ 70 „ „	„	650:—
	S:ma	Fmk 663,400:—

Nettovikt 437,000 kg., bruttovikten 524,000 kg.

b). *Fördelningsledningar.*

2,900 m järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 185 qmm koppararea	Fmk	20,950:—
8,460 m. d:o med 150 qmm koppararea	„	50,100:—
54,300 „ d:o „ 70 „ „	„	180,500:—
diverse och till afrundning	„	2,450:—
	S:ma	Fmk 254,000:—

Nettovikt c:a 200,000 kg., bruttovikt c:a 240,000 kg

c). Mittelledare.

c:a 52,000 kg. massiv tråd af 50--25 qmm koppararea	Fmk 131,000:—
emballage	„ 14,000:—
	<u>S:ma Fmk 145,000:—</u>

d). Hufvudmatarpunkter, kabellådor och garniturdelar.

7 st. hufvudmatarpunkter bestående af järnskap af c:a 4,0 m. höjd, 1,2 m. bredd och 0,8 m. längd för placering af säkerhets- apparater, kabelmotstånd etc. med allt tillbehör färdigt uppsatta	Fmk 10,500:—
11 st. kabellådor med 2 × 8 kabelanslutningar å 600 fmk	„ 6,600:—
63 „ „ „ 2 × 6 „ å 375 fmk	„ 23,625:—
Ändmuffar, polskor, löd- och småmaterial	„ 9,275:—
	<u>S:ma Fmk 50,000:—</u>

e). Montage.

124,550 m. armerad kabel att förlägga och montera i kabelgraf- varne samt alla erforderliga mätningar å 0,38 fmk pro m.	Fmk 47,328: 80
52,000 kg. blank mittelledare att förlägga och montera	„ 6,500:—
Diverse och oförutsedt	„ 871: 20
	<u>S:ma Fmk 54,700:—</u>

f). Frakt och tull.

Frakt incl. transporter i Helsingfors af c:a 840,000 kg. å fmk 38	Fmk 31,920:—
Tull af 637,000 kg. kabel å 137 mk pro 1,000 kg.	„ 87,261:—
Tull af 52,000 kg. blanka å 255 fmk pro 1,000 kg.	„ 13,260:—
Diverse och till afrundning	„ 459:—
	<u>S:ma Fmk 132,900:—</u>

Sammanställning för ledningsnätet.

a). Matarledning	Fmk 663,400:—
b). Fördelningsledningar	„ 254,000:—
c). Mittelledare	„ 145,000:—
d). Hufvudmatarpunkter, kabellådor etc.	„ 50,000:—
e). Montage	„ 54,700:—
f). Frakt och tull	„ 132,900:—
	<u>S:ma Fmk 1,300,000:—</u>

V. Kabelgrafvar.

c:a 32,500 m. kabelgrafvar c:a 0,6 m. djupa i gatans körväg in- till trottoirerna incl. sand för bäddning af kablarne samt aftäckning af matarkablarne med tegelstenar å fmk 5,75 afrundas till	Fmk	187,000:—
Speciella utgifter för bergsprängning etc.	„	63,000:—
	S:ma Fmk	250,000:—

VI. Elektricitetsmätare och servisledningar.

500 st. mätare för 5×120 — 150×240 volt	Fmk	55,000:—
Profnings- och justeringsinstrument	„	5,000:—
Servisledningar	„	50,000:—
	S:ma Fmk	110,000:—

VII. Diverse.

Ränteförluster, kontroll af byggnadsarbetet, resor, oförutsedda utgifter och diverse mindre utgifter	Fmk	70,000:—
	S:ma Fmk	70,000:—

Sammanställning.

Projekt 3.

I, Byggnader med tillbehör	Fmk	150,000:—
II. Dieselmotorer med tillbehör	„	445,000:—
III. Dynamomaskiner etc. samt batteri	„	450,000:—
IV. Ledningsnät	„	1,300,000:—
V. Kabelgrafvar	„	250,000:—
VI. Elektricitetsmätare och servisledningar	„	110,000:—
VII. Diverse	„	70,000:—
	S:ma Fmk	2,775,000:—

Räntabilitetsberäkning.

Projekt 3.

Dieselmotorer, 2×120 volt, central å Arkadiaområdet.

Utgifter.*1. Förvaltning och administration.*

Styrelsen, hälften af nuvarande arvoden	Fmk	4,000:—
1 verkställande direktör	„	8,500:—
1 assistent	„	2,500:—
1 ritare och statistiker	„	1,750:—
Andel i kamrerarens och kassörens nuv. aflöning	„	2,000:—
1 bokhållare	„	2,500:—
1 mätareaf läsare, samtidigt mätarereparatör	„	1,500:—
1 inkasserare	„	1,500:—
Kontorsexpenser	„	1,750:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>26,000:—</u>

2. Personal för driften samt hyror.

1 maskinmästare	Fmk	3,000:—
3 maskinister samtidigt instrumentskötare	„	5,400:—
1 instrument- och batteriskötare	„	1,500:—
3 hjälparbetare, hvaraf den ene samtidigt nattvakt	„	3,600:—
Hyror af lokaler för personal och lager	„	2,000:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>15,500:—</u>

3. Personal för underhåll och utvidgning.

1 verkmästare, samtidigt utbildad som kabelmontör	Fmk	2,400:—
1 förarbetare	„	1,500:—
3 arbetare	„	3,600:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>7,500:—</u>

4. Bränsle, vatten och remontmaterial.

1,000,000 hos konsumenterna nyttigt afgifna Kilowatt-timmar motsvarande vid 16,5 % förlust 1,165,000 Kilowatt-timmar i centralen vid en förbrukning af 0,33 kg. solarolja pro genererad Kilowatt-timme;		
Summa 384,450 kg. solarolja å 11,5 penni pro kg	Fmk	44,211:75
<i>Anmärkning.</i> Vid det normala priset af c:a 8 penni pro kg. solarolja minskas kostnaden för bränsle till 30,560:—		
2,000 kubikmeter vatten för att täcka förlusterna genom fördunstning i kyltornet å 0:25 fmk	Fmk	500:—
Puts- och smörjmaterial för dieselmotorerna samt syra och vatten för batteriet	„	2,588:25
Remontmaterial	„	15,000:—
Belysning af centralen 6,000 KW-timmar å 0,15 pi	„	900:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>63,200:—</u>

5. *Afskrifning samt förräntning och amortisation af anläggningskapitalet.*

Afskrifning $3\frac{1}{4}$ % af anläggningskapitalet.	
Förräntning ock amortisation $4\frac{3}{4}$ % af d:o	
Summa 8 % af 2,775,000 fmk	Fmk 222,000: —

6. *Försäkringspremier (incl. batteriförsäkring).*

Brandförsäkring af byggnader med innehåll jämte inhägnad	Fmk 4,700: —
Batteripremier	„ 19,600: —
Diverse oförutsedt och till afrundning	„ 3,200: —
	Fmk 27,500: —
Totala utgifter vid 1,000,000 KW-timmar pr år	Fmk 362,000: —

Inkomster.

Vid en årlig strömförbrukning af endast 1,000,000 Kilowatt-timmar
liksom vid 2×220 volt uppgår inkomsten till

650,000 Kilowatt-timmar för lyse à 0: 55 Mk pro KW-timme	Fmk 357,500: —
350,000 Kilowatt-timmar för motorer 0: 25 Mk pro KW-timme	„ 87,500: —
	S:ma Fmk 445,000: —

Det uppstår alltså då en ren årsvinst af 445,000—362,000 = **83,000** fmk som vid normalt oljepris stiger till rd 97,000 fmk. Det torde emellertid kunna räknas på att årliga strömförbrukningen vid samma strömpris blir minst 15 % större än om en högspänning (2×220 v.) väljes: Utgifterna skulle därigenom stiga med rd 7,000 fmk till 369,000 fmk. Det uppstår då en ren årsvinst af 511,750—369,000 = **142,750** fmk.

Kostnadsförslag öfver ett elektricitetsverk för staden Helsingfors.

Likström 2×120 volt från understation vid Hamnen.
Central i Sörnäs.

Projekt 4.

I. Byggnader f. Centralen med tillbehör.

1 hufvudbyggnad bestående af maskinhus, pannhus, skorsten med tillbyggnad för instrumentrum personal samt kollager	Fmk 220,000: —
Planering af en del af tomten, stängsel, stenläggning och diverse	„ 20,000: —
	S:ma Fmk 240,000: —

II. Ångpanneanläggning och turbiner.

2 rörångpannor med vardera 350 qm eldyta för 14 atm öfvertryck med öfverhettare för uppvärmning af ångan till 300° Celsius samt med mekanisk eldning best. af en kedjerost incl. frakt och tull, komplett monterad i Helsingfors . . .	Fmk	110,000: —
Fundament och inmurning för 2 ångpannor	„	10,000: —
2 matarpumpar för 15 cbm pro timme jämte fundament	„	5,900: —
Rörledningar för ånga och vatten färdigt monteradt	„	50,000: —
1 vattenreningsanläggning för matarvattnet för c:a 10 cbm., färdigt uppställd	„	7,000: —
2 ångturbiner för vardera c:a 1,050 hkr effekt direkt kopplade med vardera c:a 700 Kilovatt trefasgenerator med 1,500 omlopp i minuten jämte ytkondensator för saltvatten samt kondensat- och cirkulationspumpar, färdigt monteradt . . .	„	270,000: —
1 elevator för aska i pannhuset	„	5,000: —
1 Freens economeiser jämte motor färdigt monterad	„	18,800: —
Fundament för 2 ångturbiner	„	15,500: —
Anordningar för vägning och krossning af kolen, verkstadsinredning samt diverse och till afrundning	„	17,800: —
	S:ma Fmk	510,000: —

III. Dynamomaskiner med instrumentering och förbindelsekablar.

2 trefas- dynamomaskiner för vardera rd 800 Kilovoltampère vid 6,000 volt för direkt koppling till ångturbinerna jämte tillhörande magnetiserings dynamoså 23,200 Rm = 29,000 Fmk	Fmk	58,000: —
1 motorgenerator för c:a 20 Kilowatt sek. effekt såsom reserv för magnetiseringen	„	6,000: —
1 instrumenttafla för 2 trefasdynamos, 2 dynamos, 1 motorgenerator, 2 högspänningskablar jämte 6 reservfält, incl. alla sammelskenor och förbindelseledning ar inom instrumentrummet allt färdigt uppsatt	„	35,000: —
Förbindelse mellan dynamomaskinerna och instrumenttaflan . . .	„	2,500: —
1 kran med elektrisk drift för 20 tons bärkraft och 18 m. spännvidd jämte löpbana och elektrisk kontaktledning	„	22,500: —
1 elektrisk belysningsanläggning för hela centralen jämte gårdsplanen	„	4,500: —
diverse smärre utgifter och oförutsedt	„	6,500: —
	S:ma Fmk	135,000: —

III a. Kylvattenledning från saltsjön.

Kylvattenledning från saltsjön under förutsättning att tomten ligger direkt vid saltsjön, uppskattadt till	Fmk 25,000:—
	S:ma Fmk 25,000:—

IV. Hufvudkablar till understationen.

8,120 m. järnband armerad, asfalterad och blymantlad högspänningskabel för 7,000 volt driftspänning bestående af 2 kablar af hvardera 3×50 qmm koppararea å Fmk 9,46	Fmk 76,800:—
4,060 m. telefonkabel 2×3 å fmk 0,917	„ 3,720:—
Förläggning af 8,120 m. kabel jämte nödiga muffar och montage 0,40 Fmk	„ 3,248:—
Förläggning af 4,060 telefonkabel 0,20 Fmk	„ 812:—
4,000 m. kabelgraf c:a 80 cm djup incl. aftäckning af kablarne med tegelstenar 6,5 Fmk	„ 26,000:—
Frakt och förpackning af kablarne	„ 8,000:—
Diverse och oförutsedt (muffar etc.)	„ 2,140:—
Tull å 77,140 kg. högspännings och 5,200 m. telefonkabel å 13,70 Fmk pro 100 kg, ...	„ 11,280:—
	S:a Fmk 132,000:—

V. Understation vid hörnet af n:a Magasinsgatan och Unionsgatorna.

1 Understationsbyggnad med rd 395 qm bebyggd yta ($25,5 \times 15,5$) innehållande ett rum för motorgeneratorer och instrumentering, två accumulatorrum, trapphus och mindre rum för personal etc. (Tomten antages tillhöra staden)	Fmk 150,000:—
3 motorgeneratorer för hvardera 300 Kilowatt sek. effekt vid 375 omlopp hvaraf en med två dynamos af hvardera 150 KW	„ 120,000:—
1 instrumenttafla för 4 dynamomaskiner, 1 batteri för c:a 40 afgående matarkablar jämte 6 reservfält	„ 67,000:—
Förbindelseledningar mellan dynamomaskiner och instrumenttaflan	„ 5,000:—
1 accumulatorbatteri bestående af 158 dubbla element för en kapacitet af c:a 5,000 amp. timmar vid 4 timmars urladdning med 1,250 amp. incl. träställning och tillbehör, färdigt monteradt	„ 226,000:—
Förbindelseledningar mellan batteriet och cellregulatorerna samt inom batteriet	„ 30,000:—
	Transport Fmk 999,999:—

	Transport Fmk	999,999:—
1 kran för handkraft för 15 tons bärkraft vid 11 m, spännvidd jämte löpbana, färdigt uppsatt	„	10,000:—
Elektrisk belysningsanläggning, diverse smärre utgifter och oförutsedt	„	2,000:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>610,000:—</u>

VI. Ledningsnät.

(Baseradt på ett kopparpris af 88—93 L, Londoner notering)

a) Matarledningar.

6,300 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 400 qmm koppararea	Fmk	89,000:—
6,650 m. d:o med 310 qmm koppararea	„	74,300:—
12,300 „ d:o „ 240 „ „	„	110,600:—
4,180 „ d:o „ 185 „ „	„	30,200:—
5,400 „ d:o „ 150 „ „	„	33,100:—
3,600 „ d:o „ 120 „ „	„	18,000:—
8,400 „ d:o „ 95 „ „	„	34,800:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>390,000:—</u>

Nettovikt 275,500 kg. bruttovikt 330,000 kg.

b) Fördelningsledningar.

2,900 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med 185 qmm. koppararea	Fmk	20,950:—
8,460 m. d:o med 150 qmm koppararea	„	50,100:—
54,300 m. d:o „ 70 „ „	„	180,000:—
Diverse och till afrundning	„	2,950:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>254,000:—</u>

Nettovikt c:a 200,000 kg. bruttovikt c:a 240,000 kg.

c) Mittelledare.

26,000 kg. massiv tråd af 50—25 qmm koppararea	Fmk	65,600:—
Emballage	„	7,400:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>73,000:—</u>

d) Hufvudmatarpunkter, kabellådor och garniturdelar.

5 st. Hufvudmatarpunkter i form af järnskåp	Fmk	7,500:—
(af c:a 4 m. höjd, c:a 0,8 m. bredd och 1,4 m. längd incl. säkerhetsapparater, kabelmotstånd, sammelskenor och förbindelseledningar färdigt uppsatt)		
	<u>Transport Fmk</u>	<u>7,500:—</u>

	Transport Fmk	7,500:—
13 st. kabellådor med 2 × 8 kabelanslutningar	”	7,800:—
63 ” ” ” 2 × 6 ” ”	”	23,625:—
Ändförslutningar, polskor, löd och småmaterial	”	8,075:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>47,000:—</u>

e) *Montage.*

106,190 m. armerad kabel att förlägga och montera i kabelgrafvarne incl. alla erforderliga mätningar å 0,38 Fmk	Fmk	40,350:—
26,000 kg. blank mittelledare att förlägga och montera pr kg. 0,15 ”	”	3,900:—
Diverse och oförutsedt	”	750:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>45,000:—</u>

f) *Frakt och tull.*

Frakt af 606,000 kg. kablar och blanka ledningar	Fmk	23,028:—
Tull för 476,000 kg. armerade kablar	”	65,200:—
” ” 26,000 ” blanka ledningar	”	6,630:—
Diverse och till afrundning	”	142:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>95,000:—</u>

Sammanställning för ledningsnätet.

a) Matarledning	Fmk	390,000:—
b) Fördelningsledning	”	254,000:—
c) Mittelledare	”	73,000:—
d) Hufvudmatarpunkter, kabellådor etc.	”	47,000:—
e) Montage	”	45,000:—
f) Frakt och tull	”	95,000:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>904,000:—</u>

VII. *Kabelgrafvar.*

c:a 32,500 m. kabelgrafvar c:a 0,6 m. djup i gatans körväg intill trottoiren incl. sand för bäddning af kablarne samt aftäckning af matarkablarne med tegelstenar å Fmk 5,40 rd	Fmk	175,000:—
Speciella utgifter för bergsprängning etc.	”	50,000:—
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>225,000:—</u>

VIII. Elektricitetsmätare.

500 st. mätare för 10×120 — 150×240 volt amp.	Fmk	55,000: —
Pröfnings- och justeringsinstrument	„	5,000: —
Servisledning	„	50,000: —
	<u>S:ma Fmk</u>	<u>110,000: —</u>

IX. Diverse.

Ränteförluster, kontroll af byggnadsarbetet, resor, oförutsedda utgifter och diverse	Fmk	59,000: —
---	-----	-----------

Sammanställning.

(Projekt 4).

I. Byggnader för Centralen med tillbehör	Fmk	240,000: —
II. Ångpanneanläggning med tillbehör	„	510,000: —
III. Dynamomaskiner med instrumentering	„	135,000: —
IIIa Kylvattensledning från Saltsjön	„	25,000: —
IV. Hufvudkablar till understationen	„	132,000: —
V. Understation (vid hörnet af n:a Magasins och Unionsgatorna)	„	610,000: —
VI. Ledningsnät för 2×120 volt	„	904,000: —
VII. Kabelgrafvar	„	225,000: —
VIII. Elektricitetsmätare	„	110,000: —
IX. Diverse	„	59,000: —
	<u>Totalkostnad Fmk</u>	<u>2,950,000: —</u>

Räntabilitetsberäkning.

Projekt 4.

Ångturbiner i central å Sörnäs med understation vid hamnen 2×120 volt likström.**Utgifter.***1. Förvaltning och administration.*

Lika med projekt 1	Fmk	26,000: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>26,000: —</u>

2. Personal för driften samt hyror.

I centralen.

1 maskinmästare	Fmk	3,000: —
3 maskinister samtidigt instruktörer	„	5,400: —
3 eldare	„	4,500: —
3 hjälparbetare och kollämpare hvaraf den ene samtidigt nattvakt	„	3,600: —
	<u>Transport Fmk</u>	<u>16,500: —</u>

		Transport	Fmk	16,500:—
I understationen.				
1	förste maskinist	„	2,400:—	
2	andre maskinister	„	3,600:—	
2	hjälparbetare samtidigt nattvakter	„	2,400:—	
	hyror af lokaler för personal, lager i andra batterietagen	„	1,000:—	
			<u>Summa</u>	Fmk 25,900:—

3. Personal för underhåll och utvidgning.

1	verkmästare samtidigt utbildad som kabelmontör	Fmk	2,400:—
1	förräbeteare	„	1,500:—
3	arbetare	„	3,600:—
			<u>Summa</u> Fmk 7,500:—

4. Bränsle, vatten, remontmaterial m. m.

1,000,000	hos konsumenterna nyttigt afgifna kilowatt-timmar motsvarande vid 16,5 % total förlust på likströmssidan 1,165,000 kw.-timmar i understationen och vid 83 % verkningsgrad hos motorgeneratorer och kablar 1,405,000 kw.-timmar i centralen vid en förbrukning af 2,0 kg. kol incl. påeldning pro genererad kw.-timme. Summa 2,810,000 tons kol till ett pris af 20 Fmk per ton, upplagdt i centralen (1 mk mindre än vid Arkadiatomten på grund af mindre transportkostnad)	Fmk	56,200:—
2,400	kubikmeter matarvatten från vattenledningen för betäckande af fördunstningsförlusterna etc. vid användande af ytkondensation 0,25 mk	„	600:—
	Puts- och smörjmaterial vid användande af ångturbiner samt syra och vatten för batteriet	„	1,200:—
	Remontmaterial	„	13,500:—
	Belysning af centralen och understationen 8,000 kw.-timmar	„	1,200:—
			<u>Summa</u> Fmk 72,700:—

5. Afskrifning samt förräntning och amortisation af anläggningskapitalet.

Afskrifning 3 ¹ / ₄ procent af anläggningskapitalet. Förräntning och amortering 4 ³ / ₄ procent af d:o. Summa 8 % af 2,950,000 Fmk	Fmk	236,000:—
		<u>Summa</u> Fmk 236,000:—

6. Försäkringspremier (incl. batteriförsäkring).

Brandförsäkring af byggnader med innehåll jämte inhägnad	Fmk	6,700:—
		<u>Transport</u> Fmk 6,700:—

	Transport	Fmk	6,700:—
Batteripremier	„		19,600:—
Diverse oförutsedt och till afrundning	„		3,600:—
	Summa	Fmk	29,900:—

Totala utgifter vid 1,000,000 afgifna kw.-timmar per år 398,000 mk.

Inkomster.

Vid en årlig strömförbrukning af endast 1,000,000 kilowatt-timmar liksom vid 2×220 volt uppgår inkomsten till 650,000 kilowatt-timmar för lyse å 0,55 mk pro kw.-timme	Fmk	357,500:—
350,000 kilowatt-timmar motordrift å 0,25 mk pro kw.-timme	„	87,500:—
	Summa	Fmk 445,000:—

Det uppstår alltså då en ren årsvinst af 445,000 — 398,000 = 47,000 Fmk.

Det torde emellertid kunna räknas på att årliga strömförbrukningen blir minst 15 % större (vid samma strömpris) än om en hög spänning (2×220 volt) väljes. Utgifterna skulle därigenom stiga med rd. 8,000 kr. till 406,000 kr. och inkomsterna till 511,750 kr.

Det uppstår då en ren årsvinst af 511,750 — 406,000 = 105,750 Fmk.

Kostnadsförslag öfver ett elektricitetsverk för staden Helsingfors.

Projekt 5.

Trefasig växelström, fyrledaresystem med 110 volt konsumspänning och 5,000 volt högspänning. Ångcentral i Sörnäs.

I. Byggnader för centralen med tillbehör.

1 hufvudbyggnad bestående af maskinhus och pannhus med tillbyggnad för instrument-, erreger- batteri- och personalrum jämte skorsten och kollager	Fmk	245,000:—
Planering af en del af tomten, stängsel, stenläggning och diverse	„	20,000:—
	Summa	Fmk 265,000:—

II. Ångpanneanläggning och turbiner.

3 rörångpannor med hvardera 300 qm eldyta, för 14 atm öfvertryck med öfverhettare för uppvärmning af ångan till 300 ° C. samt med mekanisk eldning bestående af en kedjehögtryck med frakt och tull komplett monterad i Helsingfors	Fmk	144,000:—
	Transport	Fmk 144,000:—

	Transport Fmk	144,000: —
Fundament och inmurning af 3 ångpannor	”	14,000: —
2 matarpumpar för 15 cbm pro timme jämte fundament	”	5,900: —
Rörledningar för ånga och vatten färdigt monterade	”	65,000: —
1 vattenreningsanläggning för matarvattnet för c:a 10 cbm, färdigt uppsatt	”	7,000: —
1 ångturbin för c:a 450 eff. hkr. för direkt koppling med trefasgenerator och erregerdynamo med 3,000 omlopp, i minuteru jämte ytkondensator för saltvatten samt kondensat- och cirkulationspumpar, färdigt monterad i Helsingfors excl. dynamos. Turbinen kan arbeta för ett högsta tryck af 14 atm och en högsta ångtemperatur af 300° C	”	72,200: —
2 ångturbiner för c:a 900 eff. hkr. och 3,000 omlopp i minuten, i öfrigt som den föregående	”	196,000: —
1 elevator för aska i pannhuset	”	5,000: —
1 Greens economiser jämte motor, färdigt monterad	”	18,800: —
Fundament för tre ångturbiner	”	22,000: —
Anordningar för vägning och krossning af kolen, verkstadsinredning samt diverse och till afrundning	”	17,100: —
	<hr/>	<hr/>
	Summa Fmk	567,000: —

III. Dynamomaskiner med instrumentering, förbindelse, kablar och magnetiseringsbatteri.

1 trefasgenerator för c:a 300 kilowatt (375 kilovoltampère) för 5,000 volt spänning vid 3,000 omlopp jämte direkt kopplad erregerdynamo, färdigt monterad i Helsingfors incl. magnetregulator	Fmk	18,000: —
2 trefasgeneratorer för c:a 600 kilowatt (660 kilovoltampère) vid 3,000 omlopp, i öfrigt som föregående, ...	”	52,000: —
1 motorgenerator för c:a 20 kilowatt sek. eff. såsom reserv för magnetiseringen	”	6,000: —
1 instrumenttafla för 3 trefasdynamos, 3 magnetiseringsdynamos, 1 motorgenerator, 2 högspänningskablar jämte 6 reservfält incl. alla sammelskenor och förbindelseledningar, allt färdigt uppsatt	”	45,000: —
1 magnetiseringsbatteri (typ Hagen I. S. 28) för 110 volt och 310 × 2 amp. timmar jämte cellregulator, ledningar och instrument färdigt uppsatt	”	20,500: —
Förbindelseledningar mellan dynamomaskinerna och instrumenttaflan	”	3,400: —
	<hr/>	<hr/>
	Transport Fmk	144,900: —

	Transport Fmk	144,900: —
1 kran med elektrisk drift för 20 tons bärkraft och 18 m. spännvidd jämte löpbana och elektrisk kontaktledning	„	22,500: —
1 elektrisk belysningsanläggning för hela centralen jämte gårdsplan	„	4,500: —
Diverse smärre utgifter och oförutsedt	„	6,100: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>178,000: —</u>

III a. Kylvattensledning från saltsjön.

Kylvattensledning från saltsjön under förutsättning att tomten ligger direkt vid saltsjön	Fmk	25,000: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>25,000: —</u>

IV. Ledningsnät

(baseradt på ett kopparpris af 88—93 L. Londoner notering).

a) Matarledningar med högspänningsnät.

7,610 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad kabel för 5,000 volt med 3 ledare af hvardera 95 qmm koppararea	Fmk	99,500: —
15,810 m. d:o med 3 ledare af hvardera 25 qmm koppararea	„	85,300: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>184,800: —</u>

Nettovikt c:a 182,400 kg. bruttovikt c:a 225,200 kg.

b) Långspänningsfördelningsnät.

3,570 m. järnbandarmerad, asfalterad och blymantlad lågspänningskabel med 3 ytterledare af hvardera 95 qmm och en mittelledare af 70 qmm koppararea	Fmk	50,100: —
29,070 m. d:o med 3 ytterledare af hvardera 70 qmm och en mittelledare af 50 qmm koppararea	„	317,000: —
7,610 m. lågspänningspröfningskabel med 9 ledningar af hvardera 1,5 qmm koppararea	„	12,400: —
packmaterial	„	22,400: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>403,900: —</u>

Nettovikten c:a 310,000 kg. bruttovikten c:a 374,000 kg.

c) Frakt och tull för kabelnätet.

Frakt	Fmk	27,773: —
Tull	„	67,452: —
Diverse och till afrundning	„	1,375: —
	<u>Summa Fmk</u>	<u>96,600: —</u>

d) Transformatorstationer, kabellådor och garniturdelar.

34 Transformatorpelare af järnplåt för hvardera 2 transformatorer af högst 50 KVA bestående af en fundamentering ring af järn med ankarbultar, en järnplåtmantel af c:a 4,700 mm. höjd och c:a 1,500 mm. diameter samt smidesjärnställ jämte dörrar etc. med dubbel oljefärgsmålning, färdigt uppställd på ett muradt fundament jemte den inre inredningen bestående af järnstativ, sammelskenor, ledningar, säkerhetsapparater i marmorkassetter för högspänning och med handtag för lågspänning	Fmk	88,300:—
20 oljetransformatorer för trefasig växelström för 50 kilovoltampère 5,000/110 volt och 50 perioder incl. olja	”	39,100:—
18 d:o men för 25 kilovoltampère	”	23,300:—
10 d:o men för 15 kilovoltampère	”	10,300:—
8 st. kabellådor med 8 kabelanslutningar	}	45,400:—
32 ” ” ” 4 ” ”		
Ändmuffar, polskor, löd- och småmaterial	”	3,800:—
Packmaterial och packning	”	4,500:—
Frakt	”	54,000:—
Tull	”	
	<u>Summa Fmk</u>	<u>268,700:—</u>

e) Montage.

63,670 m. armerad kabel att förlägga och montera i kabelgrafvarne samt alla erforderliga mätningar å Fmk 0,50	Fmk	31,835:—
Diverse och oförutsedt	”	1,165:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>33,000:—</u>

Sammanställning för ledningsnätet.

a) Materialledning med högspänningsnät.	Fmk	184,800:—
b) Lågspänningsfördelningsnät	”	403,900:—
c) Transformatorstationer, kabellådor etc.	”	268,700:—
d) Montage	”	33,000:—
e) Frakt och tull för kabelnätet	”	96,600:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>987,000:—</u>

V. Kabelgrafvar.

Kabelgrafvar c:a 0,7 m. djupa i gatans körväg intill trottoirerna incl. sand för bäddning af kablarna samt aftäckning af högspänningskablarna med dubbla lag af tegelstenar eller med betonplattor	Fmk	175,000:—
Speciella utgifter för bergsprängning etc.	”	50,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>225,000:—</u>

VI. Elektricitetsmätare och servisledningar.

500 st. mätare för 550—36,000 kilowatt	Fmk	55,000:—
Pröfnings- och justeringsinstrument	”	5,000:—
Servisledningar	”	50,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>110,000:—</u>

VII. Diverse.

Ränteförluster, kontroll af byggnadsarbetet, resor, oförutsedda utgifter och diverse mindre utgifter	”	68,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>68,000:—</u>

Sammanställning.

Projekt 5.

I. Byggnader med tillbehör	Fmk	265,000:—
II. Ångpanneanläggning och turbiner	”	567,000:—
III. Dynamomaskiner med instrumentering, förbindelsekablar och magnetiseringsbatteri	”	178,000:—
III a. Kylvattensledning från saltsjön	”	25,000:—
IV. Ledningsnät incl. transformatorer	”	987,000:—
V. Kabelgrafvar	”	225,000:—
VI. Elektricitetsmätare och servisledningar	”	110,000:—
VII. Diverse	”	68,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>2,425,000:—</u>

Räntabilitetsberäkning.

Projekt 5.

Trefasig växelström, 3 × 110 volt, Central å Sörnäs.

Utgifter.*1. Förvaltning och administration.*

Lika med projekt 1	Fmk	26,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>26,000:—</u>

2. *Personal för driften samt hyror.*

2 maskinmästare	Fmk	6,000:—
6 maskinister samtidigt instrumentskötare	”	10,800:—
6 eldare	”	9,000:—
6 hjälpare och kollämpare	”	7,200:—
Hyror af lokaler för personal och lager	”	2,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>35,000:—</u>

3. *Personal för underhåll och utvidgning.*

1 verkmästare	Fmk	2,400:—
1 förarbetare	”	1,500:—
3 arbetare	”	3,600:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>7,500:—</u>

4. *Bränsle, vatten remontmaterial m. m.*

1,000,000 hos konsumenterna nyttigt afgifna kilowatt-timmar motsvarande vid 15 % förlust 1,150,000 kilowatt-timmar i centralen vid en förbrukning af 3,0 kg. kol (incl. påeldning) pro genererad kilowatt-timme. Summa 3,450,000 kg. kol till ett pris af 20 finska mark pro 1,000 kg. upplagdt i Centralen	Fmk	69,000:—
3,000 cbm. matarvatten från vattenledningen för betäcknande af kondensations-förlusterna etc. vid användande af ytkondensation å 0,25	”	750:—
Puts- och smörjmaterial vid användande af ångturbiner	”	2,000:—
Remontmaterial	”	15,550:—
Belysning af centralen 6,000 kw-timmar å 0,15	”	900:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>88,200:—</u>

5. *Afskrifningar samt förräntning och amortisation af anläggningsskapitalet.*

Afskrifning 3 $\frac{1}{4}$ % af anläggningsskapitalet. Förräntning och amortisation 4 $\frac{3}{4}$ % af d:o. Summa 8 % af Fmk 2,425,000	Fmk	194,000:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>194,000:—</u>

6. *Försäkringspremier.*

Brandförsäkring af byggnaderna med innehåll jämte inhägnad .	Fmk	4,545:—
Batteripremier (magnetiseringsbatteriet)	”	1,500:—
Diverse oförutsedt och till afrundning	”	3,255:—
	<u>Summa Fmk</u>	<u>9,300:—</u>

Totala utgifterna vid 1,000,000 kw-timmar pr år är alltså Fmk 360,000.

Inkomster.

Vid en årlig strömförbrukning af endast 1,000,000 kilowatt-timmar, liksom vid 2×220 volt uppgår inkomsten till		
650,000 kilowatt-timmar för lyse à 0,55 Fmk pro kw-timme . . .	Fmk	357,500:—
350,000 " " motorer à 0,25 Fmk pro kw-timme . . .	"	87,500:—
	Summa Fmk	445,000:—

Det uppstår alltså en ren årsvinst af 445,000:— $360,000 = 85,000$ Fmk. Det torde emellertid kunna påräknas att årliga strömförbrukningen blir minst 15 % större (vid samma strömpris) än om en högspänning (2×220 volt) väljes. Utgifterna skulle därigenom stiga med rd 10,750 Fmk till 370,750 Fmk och inkomsterna till 511,750 Fmk. Det uppstår då en ren årsvinst af $511,750 - 370,750 = 141,000$ Fmk.

Omfånget af anläggningen vid de fem projekten.

a) Centralstationen.

Enligt de förfogbara uppgifterna hafva de större privata elektricitetsverken i Helsingfors under de sista åren haft en maximal belastning, mätt i centralerna, som ej öfverstigit följande effekt:

Helsingfors Elektr. Belysnings A. B.	800 hkr. =	535 kilowatt
Otto A. Blomquist	700 " =	465 "
Gottfrid Strömberg	220 " =	140 "
	<u>1,720 hkr. =</u>	<u>1,140 kilowatt</u>

Rörande dessa anläggningar är följande att anmärka:

De ledningar, som tillhöra Helsingfors Elektr. B. A. torde på grund af sin lifsfarlighet och det dåliga tillstånd, hvori de befinna sig snarast möjligt böra kasseras och driften af denna central inställas.

De herr Otto A. Blomqvist tillhöriga centralerna, äro i elektriskt afseende ofarliga. Då deras ledningar och konsumenter till stor del befinna sig inom samma kvarter som centralerna, så torde staden ej hafva något medel att hindra de inom dessa kvarter boende konsumenterna att fortfarande begagna sig af desamma. Å andra sidan kan det med visshet antagas, att en del af konsumenterna föredrager att ansluta sina lampor till stadens nät, som erbjuder en mycket högre driftssäkerhet och en jämnare spänning. Det torde kunna påräknas, att ungefär hälften af de nuvarande Blomquistiska konsumenterna öfvergår till stadens verk inom de första åren.

Den herr Gottfrid Strömberg tillhöriga centralen fördelar ström endast i Bärghäll, där belastningen ännu är så liten, att det knappast torde löna sig att f. n. förlägga ett underjordiskt nät. Det torde därför vara bäst att under ytterligare t. ex. 5 år tillåta honom att bibehålla sina öfverjordiska ledningar under förutsättning, att han bibehåller den nuvarande spänningen (2×120 volt) och att nya installationer utföras i öfverensstämmelse med andra installationer i staden.

Till att börja med torde man altså kunna räkna på ungefär följande belastning, om Helsingfors Elektr. Belysnings A. B. upphör med sin värksamhet.

från Helsingfors Elektr. Belysnings A. B.	800 hkr. = 535 kilowatt
„ Otto A. Blomqvist, hälften af anslutningsvärdet	350 „ = 233 „
	<hr/>
	1,150 hkr. = 763 kilowatt

Då vidare kan påräknas, att en del helt nya konsumenter komma till och en viss reserv är nödig, så har verkets kapacitet antagits till rundt 1,350 hkr. = 900 kilowatt (oberäknadt reserven) motsvarande vid 100,000 innevånare $\frac{900,000}{100,000} = 9$ watt pro inv.

För jämförelses skull må anföras, att motsvarande siffror ställa sig på följande sätt i andra städer:

Stockholm	325,000 inv. (1904)	$\frac{2,575,000}{325,000} = 7,93$	watt per inv.
Kristiania	280,000 „ (1905)	$\frac{2,070,000}{280,000} = 7,38$	„ „ „
Düsseldorf	260,000 „ (1904)	$\frac{1,628,000}{260,000} = 6,26$	„ „ „
Bergen i Norge	73,000 „ (1905)	$\frac{534,000}{73,000} = 7,32$	„ „ „
Tammerfors (enl. okontrollerad uppgift)		12,5	„ „ „

Med de nya lamporna blir effekten af de ofvan nämnda 900 kilowatt en helt annan än med de gamla glödlamporna. Antager man, att af de 900 kw i centralen 700 kw användes till lyse, så får man

vid glödlampor af 16 normalljus för 220 volt $\frac{700,000}{60} = 11,650$ lampor
å tillsammans 187,000 normalljus.

vid glödlampor af 16 normalljus för 120 volt $\frac{700,000}{53} = 13,200$ „
å tillsammans 211,000 normalljus.

vid tantallampor af 16 normalljus för 120 volt $\frac{700,000}{35} = 20,000$ „
 å tillsammans 320,000 normalljus.

vid wolframlampor af 32 normalljus för 120 volt $\frac{700,000}{32} = 21,900$ „
 å tillsammans 700,000 normalljus.

Naturligtvis komma ännu så länge en del gamla lampor att användas, men de komma undan för undan att ersättas med wolfram- och tantallampor, hvilkas pris säkerligen kommer att sjunka starkt inom få år.

Det är intet tvifvel underkastadt, att en utvidgning af den projekterade centralen mycket snart kommer att bli nödvändig, men man bör naturligtvis nedlägga så litet kapital som möjligt på värket, innan det begynt sin drift. Vidare är det en stor fördel att se huru de först beställda maskinerna arbeta, innan man beställer flera. Särskildt gäller detta, om ångturbiner komma att väljas, hvilka äro stadda i stark utveckling.

Af dessa anledningar har maskineriets omfång begränsats till c:a 900 kilowatt mätt på likströmssidan.

b) Ledningsnätet.

Ledningsnätet har dimensionerats med begagnande af den nya kilowatt-kartan. Belastningen har i enlighet med programmet af år 1905 antagits till 1,250 kilowatt, hvilket skulle motsvara c:a 45 % samtidigt brännande lampor af de i kartan intecknade. Då man emellertid på grund af de erfarenheter, som gjorts på andra ställen, kan räkna på att blott c:a 25 % af de installerade lamporna eller deras equivalent i motorer äro inkopplade, så skulle detta nät vara tillräckligt för c:a 5,000 installerade kilowatt motsvarande minst $\frac{5,000,000}{60} = 83,000$ installerade glödlampor vid 2×220 volt och motsvarande mera vid lägre spänning. Så länge belastningen är mindre, blir förlusten i ledningarne på motsvarande sätt reducerad.

Vid 1,250 kilowatt uppgår den till c:a 2 % i fördelningsledningarne och i matarledningarne till:

c:a 2×33	volt i de långa kablarne vid 2×220 volt	= 15 % af konsumsp.
„ $2 \times 17,6$	„ i „ korta „ „ 2×220 „	= 8 % „ „
„ 2×24	„ i „ långa „ „ 2×120 „	= 20 % „ „
„ 2×12	„ i „ korta „ „ 2×120 „	= 10 % „ „

Härtill märkes att något större procentuala förluster vanligen tillåtes vid den lägre spänningen. Tager man emellertid i betraktande, att lamporna lämna så mycket mera ljus för samma energiförbrukning, så skall man finna, att vid samma

belysningseffekt förlustförhållandena snarare äro gynsammare för den lägre spänningen.

Matematiskt kan detta ej fixeras, emedan man ej vet, huru många konsumenter genast komma att använda de nya lamporna.

Det sekundära ledningsnätet har en längd af c:a 32,500 m., hvilket måste anses såsom rikligt tilltaget.

Vid likströmsnäten hafva de längre matarledningarne öfver allt, där det lämpligen låter sig göra, sammanfattats i hufvudmatarkablar.

Dessa erhålla mycket kraftiga dimensioner och leda till hufvudmatarpunkter, hvilka kunna betraktas som en slags understationer utan betjäning. När flere än två kablar äro förenade, utföras dessa hufvudmatarkablar i form af pelare af järnplåt, hvilka innehålla sammelskenor, säkerhetsapparater eller automatiska urkopplare och där så är behöfligt motstånd för kablarne. De egentliga matarledningarne, hvilka utgå från dessa punkter, bli förhållandevis korta, och man får därigenom en god utjämning af spänningen „Ausgleich“ mellan de matarpunkter, som försörjas från en viss hufvudmatarpunkt. Verkan är således densamma, som om fördelningsnätet vore gröfre.

Under de närmaste åren, innan nätet blifvit fullt belastadt, behöfver man ej draga nya matarkablar, som blifva nödvändiga, när nätet utvidgas ända fram till centralen, utan det är tillräckligt att ansluta den till närmaste hufvudmatarpunkt. Först när belastningen på denna blifver för stor, lägges den nya kabeln fram till centralen, om man ej föredrager att förstärka ledningen till hufvudmatarpunkten.

Detta har till följd att man kan utvidga ledningsnätet i mån af behof och ej behöfver göra nya utlägg för dyrbara matarkablar till nya stadsdelar, innan belastningen där blifvit så stor, att man kan räkna på en säker förräntning af det nedlagda kapitalet.

Projekt 1.

På tomten N:o 192 vid Arkadia-området kan en ångturbincentral med en effekt af rd 12,000 kilowatt upprättas. Med hänsyn till det nödvändiga reservmaskineriet stå här af rd 10,000 kilowatt = 15,000 hkr. till förfogande för driften.

Till att börja med kunna de för driften nödvändiga stenkolen lagras på tomten. När centralen blir fullt utbyggd, måste däremot en del lagras på annat håll. I alla händelser vore det önskvärdt, om tomtens storlek kunde ökas genom att gatan åt ryska kasernen gjordes 10 meter smalare.

Rörande dispositionen af byggnaden är följande att anmärka:

De tre hufvudbyggnaderna för ångpannor, ångturbiner och accumulatorbatteri hafva anordnats parallelt med hvarandra på öfligt sätt. Golfven äro beräknade för en högsta belastning af 2,500 kg. pro qm. i maskinrummet, 1,200 kg. pro qm. i pannrummet och 1,500 kg. i accumulatorrummet.

Instrumentrummet har inbyggts i en nisch i batterihusets parterre-våning. Det kommer alltså att förstoras samtidigt med att de öfriga byggnaderna förlängas, hvilket med hänsyn till de stora anspråken på plats, som man ställer på moderna instrumenttaflor, är synnerligen önskvärdt. Vidare är afståndet mellan en maskinsats och de tillhörande instrumenten litet, så att de nödiga kopplingsgreppen lätt kunna utföras af maskinisten vid eventuella störingar i driften. Under instrumentrummet är en kabelkällare anordnad.

Ångpumpar, vattenreningsanordningar, ekonomisers samt rummen för personalen hafva placerats i en låg envåningstillbyggnad. Fundament och väggar i denna äro så dimensionerade att vid behof en andra våning kan tillbyggas. Dessa rum liksom skorstenen kunna om så är önskvärdt af estetiska grunder anordnas äfven i annat läge i förhållande till hufvudbyggnaden. Maskinhuset har en höjd af 10,5 meter till takstolen resp. 7,5 meter till kranhakens högsta ställning samt en bredd af 18 meter.

Dessa dimensioner tillåta användande af såväl stående som liggande turbin eller kolfångmaskinaggregat. Med hänsyn till den framtida utvecklingen af tekniken under de 20—30 år, som man kan påräkna att denna central skall vara i drift kunna mindre dimensioner ej förordas.

Till underlättande af montagen och revisioner har en elektrisk kran för 20 ton anordnats i maskinrummet.

Pannhuset har anordnats med endast en rad pannor. Vid Sörnäs skulle pannhuset däremot kunna vara tvåradigt och bör plats bakom det nu projekterade pannhuset därstädes reserveras, så att man event. senare kan tillbygga en andra rad. Endast rörpannor hafva föreslagits på grund af det höga tryck af 12—14 atmosfärer, som med hänsyn till den framtida utvecklingen ansetts nödvändigt. De första pannorna hafva 300 qm. eldyta. För de pannor, som senare skola uppställas, torde 400—500 qm. vara lämpligt.

För afledande af röken från pannorna har en skorsten af 50 meters höjd och 2,8 meters inre diameter projekterats. Senare behöfves ännu en dylik skorsten, hvars plats framgår af ritningarne.

Automatiska transportanläggningar för kolen äro tillsvidare ej behöfliga. Dock har pannhuset disponerats så att dylika när som helst kunna inbyggas, om elektricitetsverkets belastning blir så stor att någon besparing genom användande af desamma kan ernås. För lagring af de kol, som behöfvas under den tid ångbåtstrafiken under vintern är afstängd, har ett upplagsskjul af enklaste slag projekterats på gården.

Från detta kolupplag transporteras kolen i lätta vagnar, som fatta ungefär 800—1,000 kg. hvardera per handkraft i pannhuset. Samma eller liknande vagnar användas för transport af askan, som genom luckor i pannornas fundament tömmas från en under pannhuset anordnad källare direkt i vagnarne. Dessa hissas sedan upp genom en utanför pannhusets gafvel anordnad elevator. Kolkostnaden har

antagits vara något högre än om centralen placeras å Sörnäs, på grund af den längre transporten.

För alstring af den elektriska strömmen hafva tvenne ångturbinaggregat för hvardera c:a 600 kilowatt = 900 hkr. samt ett accumulatorbatteri anordnats.

Batteriet kan afgifva 300 kilowatt vid 4 timmars urladdning och 380 kilowatt vid 3 timmars urladdning. Ledningarne till batteriet äro så disponerade och batteriet så uppställt, att det lätt kan ökas till dubbla effekten.

Då ett turbinaggregat står i reserv, kan alltså en maximal effekt af 900 till 980 kilowatt påräknas.

Turbinerna äro projekterade för ett högsta ångtryck af 13—14 atm. och en högsta ångtemperatur af c:a 300 grader Celsius. Omloppstalet är 2,100 till 2,500 i minuten.

Turbinen är direkt kopplad till en likström dynamo för 440 till 600 volt spänning. Denna spänning är tillräcklig för uppladdning af batteriet under vanliga driftförhållanden. Vid första uppladdningen kopplas antingen batteriet i två rader eller två dynamomaskiner kopplas i rad.

Delningen af spänningen i 2×220 volt åstadkommes genom batteriet. Till reserv för detsamma har ett utjämningsaggregat föreslagits. Eventuellt kan detta utelämnas och spänningsdelningen åstadkommas genom att två dynamomaskiner regleras ned till halfva spänningen och kopplas på hvar sin sida om midtelledaren. Detta kommer naturligtvis endast i fråga i de sällsynta fall, då batteriet är i reparation.

Rörande batteriet är vid detta liksom vid alla följande projekt att anmärka, att de insatta priserna, som uppgifvits af accumulatorens-fabrik A. G., äro mycket höga och underbjudits med öfver 50,000 mark af andra mindre firmor*). Äfven årliga försäkringspremien är så högt angifven, att den vid konkurrens torde reduceras till ungefär hälften. Härigenom blir årsvinsten vid likströmssystemen c:a 12,000 mark högre.

Ångturbiner användas numera såsom bekant vid nästan alla större elektricitetsverk. Deras ångförbrukning är ungefär lika hög som de bästa ångmaskinernas. Smörjolja, hvars kostnad vid kolfångmaskiner ofta går upp till 10—15 % af kol-kostnaden, behöfves däremot nästan ej alls för turbinen själf och endast i små kvantiteter för hjälpmaskineriet. Härigenom uppstår en väsentlig besparing. Dessutom är det, då ytkondensation användes, till stor fördel att kondensatvattnet är oljefritt. En vidare stor fördel är, att driftsäkerheten är större än i allmänhet vid ångmaskiner.

De af ångturbinerna drifna dynamomaskinerna arbeta *vid likström* ej så gynnsamt som vid växelström på grund af de höga omloppstalen (2,100—2,500 i

---

*) Gottfr. Hagen, Kalk b/Köln, Accumulatorens-Wirhe-Witten, Witten a. d. Ruhr.

minuten), som äro nödvändiga vid ångturbiner. Kollektorer och borstar äro utsatta för en starkare slitning än vid relativt långsamt gående kolfångmaskiner.

Härigenom minskas fördelarne af att använda ångturbiner och man föredrager därför ofta kolfångmaskiner, när det är likström, som skall genereras. Vill man vara särdeles försiktig, så kan man därför i föreliggande fall välja kolfmaskin för *ett* aggregat och turbiner för de följande. I så fall vore en stående maskin med minst 125 och högst 300 omlopp lämplig. Kostnaden torde falla inom kostnadsförslagets ram. Afgörandet om man bör välja endast turbiner eller äfven en kolfmaskin torde böra träffas först då de definitiva offerterna föreligga. Detta skall dock ej tolkas så som om turbinerna ej vore fullt tillförlitliga.

Exempelvis må nämnas, att man med den i Bremen uppställda ångturbinen af ungefär samma storlek som de för Helsingfors ifrågasatta gjort goda erfarenheter under de c:a 20,000 timmar den varit i drift.

Dispositionen af instrumentanläggningen och det därvid använda kopplings-schemat spelar en stor roll för driften af en central. Det här föreslagna utförandet, hvilket förtydligas af bifogade kopplingsschema, är ursprungligen angifvet af firman Schuckert — Nürnberg — och vidare utbildadt vid Düsseldorfs Elektricitetsverk, där 4 understationer äro utrustade därmed.

Dess specifika kännetecken äro att *tre* olika spänningar stå till förfogande från hvarje batteri emot endast ett eller undantagsvis två vid andra system.

Härigenom är det möjligt att hålla en mycket jämnare spänning än eljes samt att inskränka användandet af motstånd i matarkablarna till ett minimum. För hvarje spänning står batteriström till förfogande så att driftsäkerheten är särdeles stor.

För anskaffning af kylvatten till ångturbinernas kondensatorer har den af stadens byggnadskontor projekterade kylvattensledningen till Tölövik antagits komma till utförande. Emedan hela driften är beroende af att pumpstationen vid Tölövik funktionerar väl, torde det bli nödvändigt att stationera en man där åtminstone under kvällstimmarne, då belastningen är högst. När belastningen blir högre än c:a 3,500 hkr. måste ytterligare en rörledning anläggas.

Ett graderverk skulle förminska utrymmet på tomten högst betydligt och är vanprydande. Under vintern äro graderverken benägna att frysa till. Oaktadt anläggningskostnaden skulle minskas c:a 70,000 mark om ett graderverk anlades i st. f. ledningen till Tölöviken, torde dock det senare alternativet böra föredragas, om inga lokala skäl tala däremot.

Projekt 2.

Projekt 2 öfverensstämmer i allt väsentligt med projekt 1 utom däri, att dieselmotorer användas till drift af dynamomaskiner i stället för ångturbiner.

Det har antagits, att en dieselmotor af 230 hkr. och två af hvardera 500 hkr. komma att uppställas. Af dessa tjänar den ene 500 hkr-motorn till reserv.

Rörande dieselmotorernas egenskaper och de förändringar, som inträda genom deras användning i stället för ångturbiner hänvisas till beskrifningen af Projekt 3.

Projekt 3.

Vid detta projekt har det antagits att en spänning af 2×120 volt väljes, så att wolfram- och tantal-lamporna kunna användas. Till drift af dynamoskifverna användas dieselmotorer.

Rörande dieselmotorerna är följande att anmärka:

Under de sista åren har ett stort antal mindre elektricitetsverk utförts, hvilka använda dieselmotorer till drifkraft.

Särskildt goda erfarenheter hafva uppnåtts med de dieselmotorer, som tillverkats af Aktiebolaget Diesels motorer i Stockholm, och har det därför antagits att sådana komma att användas,

De största af detta bolag hittills tillverkade motorer hafva 250 hkr. Två sådana äro uppställda i Norrköpings Elektricitetsverk och två i Köpenhamns frihamn. De i Norrköping uppställda motorerna arbeta synnerligen lugnt och jämnt. Äfven typerna för 325 och 500 hästkrafter äro emellertid i alla detaljer genomkonstruerade, och anser sig fabriken kunna åtaga sig hvarje rimlig garanti för att äfven de för Helsingfors ifrågasatta 500 hkr. motorer skola arbeta tillfredsställande. Skulle man önska att ej vara beroende uteslutande af denna fabrik, så skulle den ene 500 hkr. motorn kunna beställas antingen hos den Nobelska maskinfabriken i Petersburg, som har tillverkat ett stort antal dieselmotorer eller hos någon af de tyska eller belgiska firmor, som bygger dieselmotorer.

Rörande dieselmotorernas konstruktiva utförande hänvisas till de bifogade tryckta uppgifterna från fabrikena.

För detta projekt har liksom för projekt 2 antagits, att en dieselmotor af 250 hkr. och två af 500 hkr. komma att uppställas. Alternativt kunna äfven andra dispositioner väljas, t. ex.: tre motorer af 250 för driften, och en af 500 hkr. i reserv (maskineriet måste alltid tilltagas så, att driften kan upprätthållas i fullt omfång, äfven om det *största* maskinaggregatet är i reparation) eller endast fyra motorer af 250 hkr., hvaraf en i reserv, i hvilket fall man endast hade *en* typ af samma konstruktion som de i Norrköping och Köpenhamn uppställda inom verket.

I båda dessa fall komme fyra maskiner till användning i st. f. tre i det föreliggande projektet. Ville man liksom vid detta projekt tilltaga byggnaden så stor, att plats för ytterligare ett maskinaggregat reserverades, så finge byggnaden göras c:a 6 m. längre, hvarigenom kostnaden för byggnaden blefve ungefär trettio-tusen finska mark dyrare.

Dynamomaskinernas spänning är variabel mellan 240 och 400 volt, så att de lämpa sig såväl för matning af nätet med 2×120 volt som för uppladdning af batteriet uten hjälp af tillsattsmaskin.

Eventuelt kan man utrusta hvarje dieselmotor eller en af dem med tvenne dynamos, af hvilka hvardera motsvarar dieselmototorns halfva effekt. Man kan då koppla en dynamo på det ena sammelsken-systemet (för laddning af batteriet eller matning af de längsta kablarna) och den andra på det andra systemet (matning af nätet då batteriet laddas).

Accumulatorbatteriet har samma effekt som i projekt 1, nämligen 300 Kilowatt vid 3 timmars urladdning. På grund af den lägre spänningen blir styrkan större. För att underlätta uppsikten öfver batteriet är det deladt i två parallellkopplade rader, så att hvarje element består af två grupper hvardera i sitt eget batterikärl (fyrkantiga träkistor, som invändigt äro beklädda med blyplåt). Denna anordning, som har visat sig synnerligen fördelaktig i praktiken, medför den fördelen, att den ena batterihälften kan hållas i drift, om den andra af en eller annan anledning behöfver efterses. I accumulatorhuset är plats reserverad för uppställande af ännu ett batteri med samma eller något större effekt.

För lagring af det flytande bränslet tänkes en behållare för 300,000 kg. olja anordnad på tomten. Den rymmer olja för c:a 1,000,000 Kilowatt.timmar och står genom en rörledning i förbindelse med maskinhuset.

Så länge ej mera än 1,000,000 Kilowatt-timmar om året konsumeras, är det alltså tillräckligt att fylla denna behållare en gång om året,

När belastningen blir större måste den fyllas mera än en gång om året. — Under de månader, då sjöfarten är stängd, uppgår bränsleförbrukningen till c:a 33 % af hela årsförbrukningen. Ännu vid en förbrukning motsvarande 3,000,000 Kilowatt-timmar om året skulle alltså denna behållare vara tillräcklig. — Vid användande af Dieselmotorer blifva pannhus, skorsten och kol-lager onödiga. Vidare bortfaller den långa kylvattenledningen från Tölöviken till Arkadia-tomten, hvilken vore nödvändig vid ångdrift.

Detta bidrager i väsentlig mån till att kostnaden blir c:a 250,000 finska mark billigare än om ångdrift väljes.

Användandet af dieselmotorer har den fördelen med sig, att någon rökutveckling ej eger rum.

Byggnaden kan utföras antingen efter ritningen 2 a eller 2 b. Vid bägge är anordningen sådan, att man vid de utvidgningar, som med få års mellanrum äro att vänta i framtiden *när som helst kan öfvergå till ångdrift*. Man behöfver då endast tillbygga ett ångpannehus på den därför reserverade platsen samt i det förlängda maskinhuset uppställa ångmotorer. Det vore äfven möjligt att senare använda ångdrift på det sätt att en central byggdes å Sörnäs och motorgeneratorer uppställdes jämte dieselmotorerna i Arkadia-stationen.

Driften kunde då ske antingen med dieselmotorerna eller med de nyuppställda ångturbinerna resp. motorgeneratorerna, hvilket man skulle anse lämpligare.

Under de tider, då belastningen är störst (vinteraftnarne) finge naturligtvis båda slagen af motorer samtidigt vara i gång.

Uppställandet af ångmotorer för utvidgning skulle komma ifråga om antingen det flytande bränslet blefve så dyrt, att driftkostnaderna blefve högre än vid ångdrift eller dieselmotorerna visade sig olämpliga i driften.

Det är föga utsikt att det första kan inträffa och äfven det senare måste anses nästan uteslutet på grund af de synnerligen goda erfarenheter, man gjort med de hittills utförda dieselmotorerna. *Äfven om man senare öfvergår till ånga, så äro dieselmotorerna angenäma att hafva, emedan de kunna igångsättas inom få minuter och därför i hög grad lämpa sig till reservmaskiner.*

Denna fördel kommer att framträda ännu skarpare, om senare kraft från något vattenfall kommer att öfverföras till Helsingfors.

Har man då ångdrift i centralen, så måste pannorna åtminstone under vintern hållas uppdade för att ej driften skall afbrytas vid fel på kraftöfverföringslinien. *Dieselmotorerna kunna däremot igångsättas så fort att batteriet lätt kan afgifva den nödiga strömmen tills de kommit i gång.*

Såsom vidare tungt vägande fördelar vid val af dieselmotorer må nämnas *de synnerligen låga driftkostnaderna* samt att *en mycket mindre personal behöfves än vid ångdrift*. Till en början behöfves således endast 8 man i centralen mot 10 man vid likström och 20 man vid växelström. Denna personal, som i alla fallen är rikligt tilltagen, har lagts till grund för driftkostnadsberäkningen.

Projekt 4.

Härvid antages att trefasig växelström af 5,000—6,000 volt spänning genereras i en ångturbin-central å Sörnäs och omformas till likström af 2×120 volt spänning i en understation, som är belägen i hörnet af Norra Magasins- och Unionsgatorna i kvarteret N:o 54. Denna tomt har ett gynsamare läge i förhållande till konsum-området än Arkadia-tomten, hvilket har till följd att ledningsnätet blir billigare, än om understationen förlagts på Arkadiatomten. Ännu billigare blefve nätet, om tomt kunde fås i omedelbar närhet af den trakt, där den högsta belastningen kan påräknas t. ex. inom ett af kvarteren 38, 96 eller 97 (inne på gården) eller på järnvägstorget, där stationen eventuellt kunde byggas underjordisk.

Centralen i Sörnäs antages ligga c:a 50 meter från kajkanten, så att det erforderliga kylvattnet flyter till och från kondensationsanläggningen utan användande af annat pumpverk än kondensatorernas cirkulationspumpar, hvilka trycka vattnet från tillloppskanalen genom ytkondensatorerna till afloppskanalen.

På grund af de vid omformningen (i understationen) uppstående förlusterna

i motorgeneratorerna, hvilka äfven i gynsammaste fall uppgå till så mycket som 10—13 % af den i centralen genererade energien, har det varit nödvändigt att tilltaga turbiner och ångpannor något större än vid Projekt 1 för att i understationen kunna ställa samma effekt till förfogande som vid detta projekt (900 kilowatt).

Det stora batteriet är placeradt i understationen. Till följd däraf har i stället för det stora accumulatorhuset endast en mindre tillbyggnad för instrumentanläggningen och ett litet magnetiseringsbatteri, som eventuellt senare blir nöd. vändigt, projekterats i Sörnäs-centralen.

Från centralen å Sörnäs ledes den högspända strömmen genom två kablar för 6,000 volt af vardera 3×50 qmm koppararea till den nämnda understationen. Bli den ena kabeln defekt, så kan den andra ensam upprätthålla driften.

I understationen upptages den c:a 7 meter höga bottenvåningen af motorgeneratorerna och den tillhöriga instrumenttaflan. Tre motorgeneratorer för vardera 300 kilowatt äro projekterade, af hvilka två äro tillräckliga att lämna den vid högsta belastningen nödiga strömstyrkan och den ene står som reserv. Vid mindre belastning än hälften af den maximala är endast en motorgenerator i gång. För att med denna kunna samtidigt mata nätet och ladda upp batteriet, är det ena af de tre aggregaten försedt med *två* dynamos af vardera 150 kilowatt, en anordning som vid andra verk visat sig synnerligen ändamålsenlig.

Motorerna äro synkrona och få sin magnetiserings-ström från batteriet. Eventuellt kan en motor utföras asynkron för att snabbt kunna inkopplas såsom reservmaskin.

Instrumenttaflan är anordnad i två etager af vardera c:a 3, 5 m. höjd. På den undre etagen, som ligger i höjd med maskinrummets golf, äro apparaterna etc. för dynamomaskiner, batteri och likströmsmatarkablar anordnade. På den öfre etagen äro alla apparater etc. för högspänning tänkta. Strömbrytarne opereras nedifrån medelst häfstänger eller transmissioner. Alla volt-, ampere-, synkronmätare etc. för trefas-strömmen föra endast lågspänning. De äro jämte häfstängerna för högspännings-strömbrytarne anbragta bredvid de till samma omformare hörande dynamomaskinernas apparater, så att *en* man utan hjälp kan synkronisera, parallekoppla eller utkoppla hvilket aggregat som helst.

För montage och revisioner af maskinerna är en enkel för hand manövrerad kran af c:a 10 tons bärkraft anordnad.

Förbindelsekablarne mellan motorgeneratorer och instrumentering äro placerade å väl ventilerade trähyllor i källaren. Motorgeneratorerna äro placerade på breda betongfundament, hvilka äro förbundna sinsemellan till en enda klots, som *ej* står i förbindelse med maskinhusets golf för att *ej* möjligen uppstående vibrationer skola öfverföras till väggarne och till de omgifvande husen. Klotsen består af två delar med ett horisontalt mellanlägg af c:a 25 mm. stark Eisenfilz (från Filzfabrik Adlershof vid Berlin), hvilket bidrager att hindra öfverförande af vibrationer och ljud till omgifningen.

Öfver maskinhuset äro i två våningar af c:a 3,3 meter fri höjd plats för två accumulatorbatterier.

Från batteriet i första våningen, som genast uppställles, föras ledningarne direkt genom långa öppningar i golfvet längs ena väggen ned till de i maskinrummet sittande cellregulatorerna. För det andra batteriet, som sist kommer att uppställas, anordnas plats för regulatorerna i ett rum bredvid trapphuset. Dessa sistnämnda regulatorer manövreras med motorer från bottenvåningen.

Understationsbyggnaden tänkes utförd af tegel med tak af armerad beton, system Hermebigue, hvilket system synnerligen lämpar sig för accumulator-hus. Golfven i batteri-rummen äro belagda med c:a 30 mm. ren asfalt och något lutande åt ena hörnet, så att vattnet vid spolning själf afrinner och tager med syra, som event. kan hafva droppat ned på golfvet.

Projekt 5.

Härvid antages liksom vid föregående projekt att trefasig växelström af 5,000—6,000 volt spänning genereras i en ångturbincentral i Sörnäs.

Då accumulatorer såsom bekant ej kunna utan vidare användas för växelström måste ångturbin- och ångpanne-anläggningen tilltagas så, att den ensam kan lämna de erforderliga 900 kilowatt = 1350 hästkrafter.

Det har därför projekterats 2 ångturbiner af hvardera c:a 600 kilowatt (c:a 900 hkr) och en sådan af 300 kilowatt (c:a 400 hkr). Den sistnämnda skall i hufvudsak användas till att täcka den ringa belastningen under nätterna och på dagen.

Då äfven dynamomaskiner för växelström behöfva likström för sin magnetisering, är hvarje turbin försedd med en liten likströmsmagnetiseringsdynamo. För att tjäna till understöd och reserv åt denna är ett litet så kalladt snagmetiserings- eller erreger-batteri och en liten motorgenerator, båda för 110 volt, projekteradt. Motorgeneratoren kan äfven användas till uppladdning af detta batteri.

Detta batteri uppställles jämte instrument-anläggningen i en låg tillbyggnad parallelt med maskinhallen.

I pannrummet uppställles 3 pannor i st. f. två vid likströmscentralen, minst en af dessa måste beständigt hållas uppeeldad och i drift.

Från centralen ledes den högspända strömmen genom två trefaskablar för 6,000 volt af hvardera 3×70 qmm koppararea till tvenne hufvudmatarpunkter, af hvilka den ene är belägen vid hörnet af Alexanders- och Östra Henriksgatorna samt den andra vid hörnet af Norra Esplanaden och Unionsgatan. Dessa tjänstgöra samtidigt såsom transformator-stationer. Härifrån förgrenar sig den högspända strömmen i ett underjordiskt högspänningsnät af 3×25 qmm koppararea öfver staden.

Från detsamma matas genom 34 transformatorstationer ett äfvenledes underjordiskt lågspänningsnät.

Transformatorstationerna bestå af runda järnskap af c:a 1,5—1,6 meters diameter eller af fyrkantiga skåp af c:a $1,2 \times 1,7$ meters sida. Höjden är c:a 3 meter och likna dessa skåp till det yttre plakatpelare.

Dimensionerna äro så tilltagna att i hvarje station två transformatorer (i oljebehållare) af hvardera 50 kilovoltampere kunna uppställas. Dessutom finnes plats för låg- och högspännings-säkerhetsapparater, oljeströmbrytare för transformatorerna etc.

Transformatorernas antal har hållits så lågt som möjligt. Härigenom uppnås låg anläggningskostnad, möjligast liten fara för betjäningsspersonalen, stor utvidgningsmöjlighet, små förluster genom tomgångsarbete och dessutom att gatornas utseende så litet som möjligt störes af de rätt stora och osköna skåpen.

De båda slagen kablar äro förlagda i samma kabelgraf på ett afstånd af c:a 20 cm från hvarandra. Till undvikande af förväxlingar lägges lågspänningsnätet alltid närmast husraden. Högspänningskablarna aftäckas med *dubbla* lag tegelstenar under det att lågspänningsnätet antingen ej alls är aftäckt eller endast med *ett* lag tegelstenar.

Lågspänningskablarna innehålla hvardera fyra ådror, som äro snodda om hvarandra. En af dessa tjänar till midtel-ledare och är förbunden med transformatorernas nollpunkt. Denna är jordad på några ställen i nätet. Midtelledarens area är något mindre än ytterledarnes t. ex. 50 qmm hos ytterledarne. Lampor kopplas mellan en af ytterledarne och midtelledaren, motorerna däremot endast mellan de tre ytterledarne. Vid installationer för belysning för privata våningar kopplas alla lamporna i allmänhet mellan *en* af ytterledarne och midtelledaren. För åtminstone 90 % af installationerna behöfver således endast enfas-mätare användas. För motorinstallationer, vid större butiker etc komma endast trefas-mätare till användning.

Spänningen kan antingen tagas till 110 eller 120 volt mellan hvardera ytterledaren och midtelledaren.

Alternativa Projekt för Elektricitets-verket i Helsingfors.

	L i k s t r ö m.				Växelström.
	2 × 220 volts spänning.		2 × 120 volts spänning.		Trefasig 3 × 110 volt.
	Central på Arkadia-området.		Central på Arkadia-området.	Central på Sörnäs m. understation i staden.	Central å Sörnäs.
	Ångturbin Proj. 1.	Dieselmotorer Proj. 2.	Dieselmotorer Proj. 3.	Ångturbin Proj. 4.	Projekt 5.
¹⁾ Anläggningskostnad i finska mark för själfva elektricitetsverket	2,400,000: —	2,150,000: —	2,775,000: —	2,950,000: —	2,425,000: —
²⁾ Detsamma med tillslag af 300,000 fmk för ändring af installationer om 2 × 220 volt väljes (resp. 150,000 mk i Proj. 5)	2,700,000: —	2,450,000: —	som ofvan	som ofvan	som ofvan
³⁾ Kostnad för driften incl. förräntning, amortisation och afskrifning af anläggningkapitalet om 1,000,000 kw-timmar årligen försäljas	335,000: —	307,000: — och vid norm. oljepris 294,000: —	362,000: —	398,000: —	360,000: —
⁴⁾ Detsamma jämte förräntning, amortisation och afskrifning af 300,000 mk för ändring af installationer	359,000: —	331,000: — och vid norm. oljepris 318,000: —	som ofvan	som ofvan	som ofvan
⁵⁾ Ren årsvinst under förutsättning att årligen 1,000,000 kilowatt-timmar försäljas för 445,000 finska mark	110,000: — resp. 86,000: — om de 300,000 mk för ändr. af installa- tion tages i be- räkning	138,000: — resp. 114,000: — om de 300,000: — mk för ändr. af installation tages i beräkning.	83,000: —	47,000: —	85,000: —
⁶⁾ Samma årsvinst om 15 % mera ström försäljas vid låg spänning (2 × 120 volt) än vid hög (2 × 220 volt)			142,750: —	105,750: —	141,000: —

Anmärkning: Driftkostnaderna respektive årsvinsten blir vid normalt oljepris 8 penni pr kg 13,000 mark gynsammare vid Dieselmotorer (Proj. 2 och 4).

Jämförelse mellan de olika projekten.

För att underlätta bedömandet af de fem alternativa projektens fördelar och skuggsidor i finansiellt afseende har motstående sammanställningen utarbetats. Vid bedömandet af densamma bör beaktas att de gälla endast under de angifna förutsättningarna samt att två viktiga faktorer nämligen *driftsäkerhet* och *utvecklingsmöjlighet* ej influera på värdena i fråga i tabellen.

I de vertikala kolumnerna äro de fem projektens anläggningskostnader sammanförda.

I de horisontala kolumnerna äro angifna:

under 1): de direkta anläggningskostnaderna;

under 2): desamma med tillslag af 300,000 mark för ändring af installationerna, om en spänning af 2×220 volt väljes;

under 3): utgifterna för driften under förutsättning att årligen 1,000,000 kilowatt-timmar afgifves till konsumenterna samt för afskrifning, förräntning och amortisation af de under 1) angifna direkta anläggningskostnaderna;

under 4): samma utgifter jämte afskrifning, förräntning och amortisation af det under 2) nämnda tillslaget af 300,000 mark;

under 5): *rena* årliga vinsten under förutsättning att årligen 1,000,000 kilowatt-timmar försäljas för 445,000 mark;

under 6): *rena* årliga vinsten som under 5), under förutsättning att 15 % mera ström försäljes vid låg spänning (2×120 volt) än vid hög (2×220 volt).

Vända vi oss först till det enda växelströmalternativet — Projekt 5 — enligt hvilket trefasig växelström skulle fördelas från en central å Sörnäs så är att anmärka, att, oaktadt växelströmssystemets billighet i vissa afseenden, kostnaden vid ett förstklassigt utförande ej blifver mindre än vid likström med 2×220 volt från Arkadia tomten och endast c:a 1 % billigare än likströmsprojektet för 2×120 volt. Tager man emellertid äfven driftkostnaden i betraktande så finner man, att denna på grund af den stora personal som erfordras för maskineriets oafbrutna drift, och den höga kolförbrukning som är en följd af maskinernas ringa genomsnitts belastning, är så hög att årliga öfverskottet ej blir högre än vid likström af 2×120 volt.

De olägenheter, som vidlåda alla växelströmssystem, och som närmare behandlats i beskrifningen af detta projekt, äro emellertid så stora, att systemet endast kan rekommenderas ifall stora besparingar uppstå därigenom.

Då detta ej alls är fallet, torde detta system ej böra ifrågakomma för utförandet.

Vid jämförelse af likströmsprojekten sinsemellan framgår af sammanställningen att såväl anläggningskostnaden som de *rena* öfverskotten blifva större vid 2×220 volt än vid 2×120 volt *under de förutsättningar som gjorts* nämligen:

- 1) att försäljningspriset är antaget till detsamma i båda fallen;
- 2) att först antagits att lika mycket ström kommer att försälas vid 2×220 volt som vid 2×120 volt.

Detta är ju utan vidare själfklart då det är de billigare anläggningskostnaderna och endast och allenast de, som föranledt, att den höga spänningen af 2×220 volt öfverhufvud kommit till användning. På grund af de lägre utgifterna för afskrifning samt förräntning och amortering af anläggningskapitalet blir äfven öfverskottet, under de nämnda förutsättningarne större.

Skillnaden i anläggningskostnad vid de olika spänningarne framgår bäst vid jämförelse mellan projekten 2 och 3, som bägge använda dieselmotorer och fränsedt de olikheter, som förorsakas af de olika spänningarne öfverensstämma med hvarandra. Den uppgår här till rundt 650,000 finska mark.

Denna skillnad är så stor, att den möjligen skulle hafva afgjort frågan till förmån för 2×220 volt, om icke följande omständigheter förelegat:

- 1) Kostnaden för omändring af de förhanden varande installationerna, om 2×220 volt väljes, är c:a 300,000 mark högre än om 2×120 volt antages.

- 2) På grund af de under senaste åren skedda uppfinningarne af nya lampor med glödtråd af Wolfram, Zirkon- eller Tantal-metall har den låga spänningen 2×120 volt blifvit ofantligt mycket lämpligare för belysning än 2×220 volt.

- 3) För att med framgång kunna konkurrera mot de bestående blockcentralerna, är det nödvändigt att hafva en låg spänning.

- 2) Om den låga spänningen väljes, så kan det elektriska ljuset konkurrera med gas- och petroleumbelysning äfven i fråga om billighet.

På grund af den under 1) anförda orsaken minskas skillnaden i anläggningskapital med icke mindre än hälften eller till rundt 300,000 mark.

Den under 2) anförda orsaken för med sig att det elektriska ljuset, såsom af de under „Val af spänningen“ anförda beräkningarne framgår, blir c:a 65 % dyrare vid en 220 volts glödlampa än vid en tantal-lampa och att vid wolfram-lampan skillnaden blir ännu större pro ljusenhet räknad. Man får alltså *trots samma strömpris ett mycket billigare ljus vid den lägre spänningen.*

På grund häraf samt af de under 3) och 4) nämnda orsakerna kan en mycket större användning af den elektriska belysningen påräknas, hvarigenom åter de finansiella resultaten förbättras.

I den understa horisontala kolumnen (6) har angifvits, huru de rena öfverskotten stiga om man antager, att den ökade total-konsumtionen uppgår till endast 15 %.

Huru stor den i verkligheten kommer att blifva är naturligtvis svårt att med bestämdhet säga, isynnerhet som ännu en faktor behöfver tagas i betraktande, nämligen den omständigheten att det elektriska ljuset genom införandet af wolfram-lampan blir lika billigt eller åtminstone *nästan* lika billigt som gasljuset under det att det förut varit flere gånger dyrare. Detta kommer naturligtvis

att föranleda att ett stort antal personer, som förut användt gas, öfvergå till den bekvämare och hygieniskt öfverlägsna elektriska belysningen,

De relativa kostnaderna för gas- och elektriskt ljus ställa sig enligt Baurat Uppenborns ofvan nämnda föredrag på följande sätt i München:

för en 60 ljus-lampa:

vid gasljus:

110 liter gas à 23 pfennige pro kubikmeter .	2,53	pfennige
underhåll af glödstrumpa och cylinder . . .	0,125	„
Summa pro timme för 60 ljus	2,655	pfennige

vid wolfram-lampa:

0,60 hektowatt à 6,0 pfennige	3,60	pfennige
amortering af lampan vid ett pris af 3 mark	0,25	„
Summa	3,85	pfennige

Vid de i München gällande priserna är alltså det elektriska ljuset ännu c:a 46 % dyrare än gasglödljuset.

I Helsingfors, där man enligt antagande i detta projekt kan räkna med ett strömpris af 5,5 penni pro hektowatt-timme och där gaspriset är 30 penni för en kubikmeter, ställa sig förhållandena ännu gynnsammare för det elektriska ljuset såsom synes af följande beräkning:

vid gasljus (60 ljus)

110 liter à 30 penni	3,3	penni
underhåll af glödstrumpa och cylinder c:a . . .	0,19	„
Summa	3,49	penni
eller rundt	3 $\frac{1}{2}$	„

vid elektriskt ljus (60 ljus)

0,60 hektowatt à 5,5 penni	3,3	penni
amortering af lampan $\frac{500}{1,200}$	0,42	„
Summa	3,72	penni

Dessutom kan man såsom framgår af sidan 6 äfven få wolfram-lampor för mycket lägre ljusstyrka och kostnad per timme. Vid 32 ljus uppgår den endast till 2,18 penni och vid 25 ljus till 1,79 penni. Gaslampor med så låg kostnad per timme torde knappast kunna framställas.

Vid de här antagna priserna skulle alltså kostnaden för den elektriska belysningen bli praktiskt taget lika låg som för gasglödljuset, då det gäller så stora lampor som 60 ljus. Fördelarne och bekvämligheterna vid det elektriska ljuset äro emellertid så stora, att det vid så liten prisskillnad är egnadt att på många ställen undantränga gasen. Detta torde återigen komma att få till följd, att gasverken mer och mer sträfva efter att sälja gas för kokning och uppvärmning. Huru fort denna utveckling kommer att ega rum är naturligtvis omöjligt att säga, men att den kommer att inträffa synes vara säkert.

Samtidigt kan man räkna på att äfven fotogen-belysningen i många hem kommer att ersättas med det numera ej så mycket dyrare elektriska ljuset.

Den stora utveckling, som kommer att ske genom gas- och petroleum-belysningens ersättande genom det elektriska ljuset utgör den säkraste garantin för det kommunala elektricitetsverkets räntabilitet.

När man vidare betänker att f. n. ingen af de nya lamporna för hög ekonomi bygges för högre spänning än c:a 130 volt och det är just på grund af dessa lampors gynnsamma egenskaper, som en god räntabilitet kan med säkerhet påräknas, så anser jag att staden ej för att spara c:a 10 % i anläggningskostnad kan våga riskera att ej kunna använda de nya lamporna, utan föreslår jag därför att en spänning af 2×120 volt måtte väljas.

Af de båda likströms-projekten, 3 och 4, som hafva denna spänning, är projekt 4 det som närmast öfverensstämmer med såväl A. E. G:s projekt år 1902 som med det Decker-Holmgrenska projektet.

Dess underlägsenhet i ekonomiskt afseende framgår af en blick på „sammansställningen“.

Denna underlägsenhet är f. ö. lätt förklarlig, ty anläggningskostnaderna måste ju vara högre, då utom centralen äfven en understation erfordras, hvilken innehåller ett lika stort maskineri, som endast tjänar till omformning af den elektriska energien. Driften blir äfven dyrare, emedan c:a 15 % af energien går förlorad vid denna omformning och personal behöfves på två ställen.

Projekt 3 däremot — med Dieselmotorer på Arkadia-tomten — erbjuder den högsta ekonomin af de 5 alternativen under de gjorda antagandena. Den erbjuder dessutom, såsom framgår af den kostnadsförslaget bifogade beskrifningen, de största utvecklingsmöjligheterna. Den kan förstöras genom dieselmotorer, genom ångturbiner eller genom omformare, som drifvas från en central utom stadens centrum t. ex. i Sörnäs. Den lämpar sig i vida högre grad än någon annan ångcentral som reserv för vattenkraft-centralen. Den generar ej omgifningen emedan dieselmotorerna ej utveckla rök. Dess läge är gynnsamt, isynnerhet om man tager i betraktande stadens senare utveckling åt Tölöhället till.

Full säkerhet för dieselmotorernas goda funktionerande torde kunna vinnas, om man beställer ena stora maskinen från annan firma än de andra,

---

På grund af de ofvan anförda skälen rekommenderar jag enligt projekt 3 en dieselmotorcentral på Arkadia-området, hvarifrån hela staden matas med 2×120 volt läkström, till utförande.

Kostnaden har i förslaget beräknats till 2,775,000 finska mark. Denna summa är det maximum som kan väntas. Troligen blir det möjligt att utföra anläggningen för högst 2,500,000 finska mark, oaktadt de nuvarande höga kabelprisen.

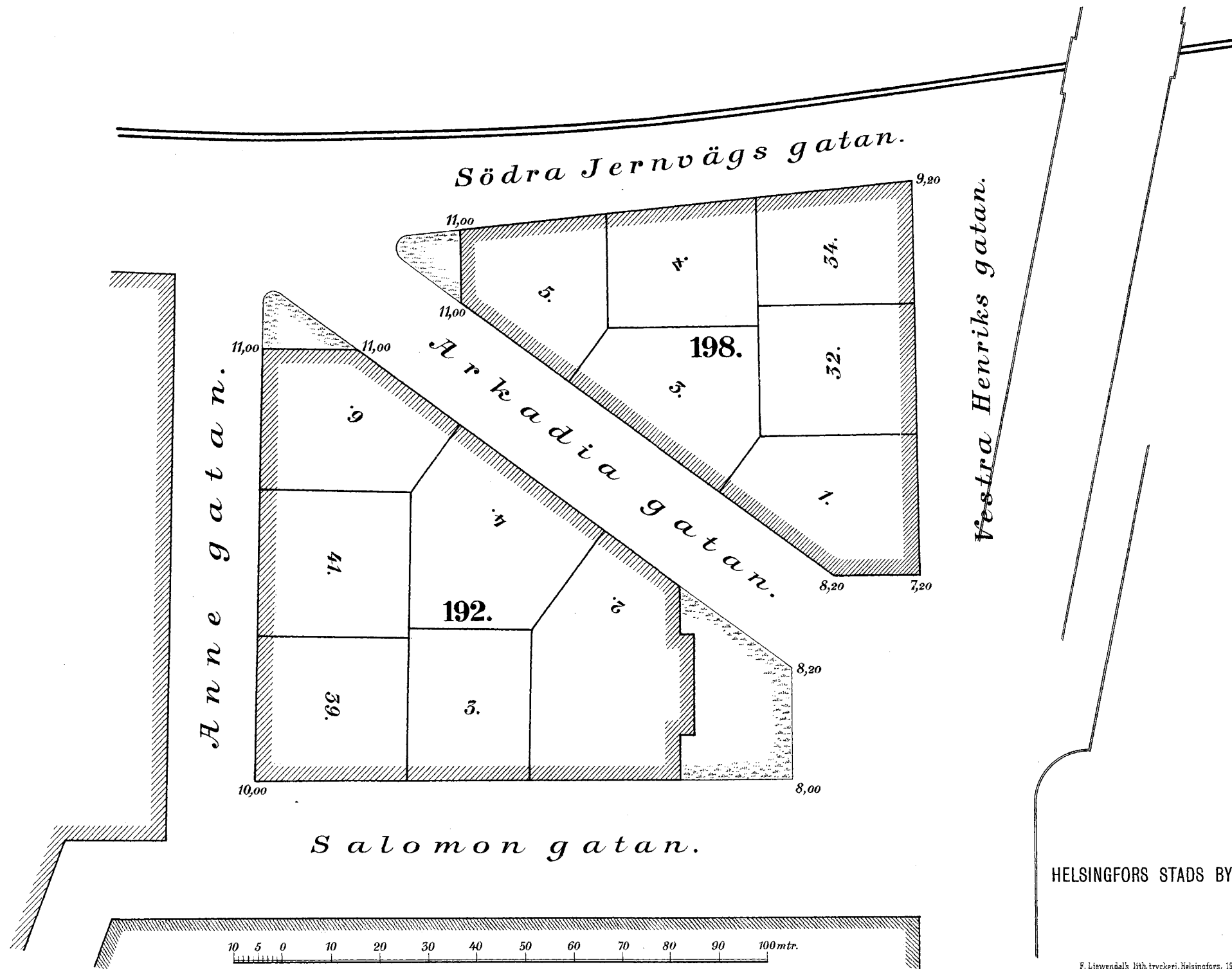
E. Wikander.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

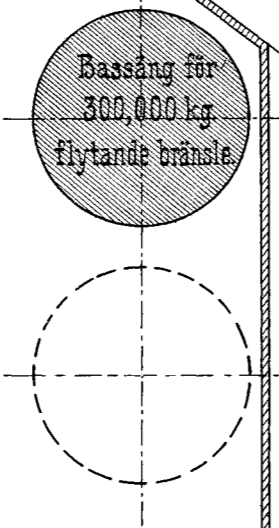

HELSINGFORS STADS BYGGNADSKONTOR.

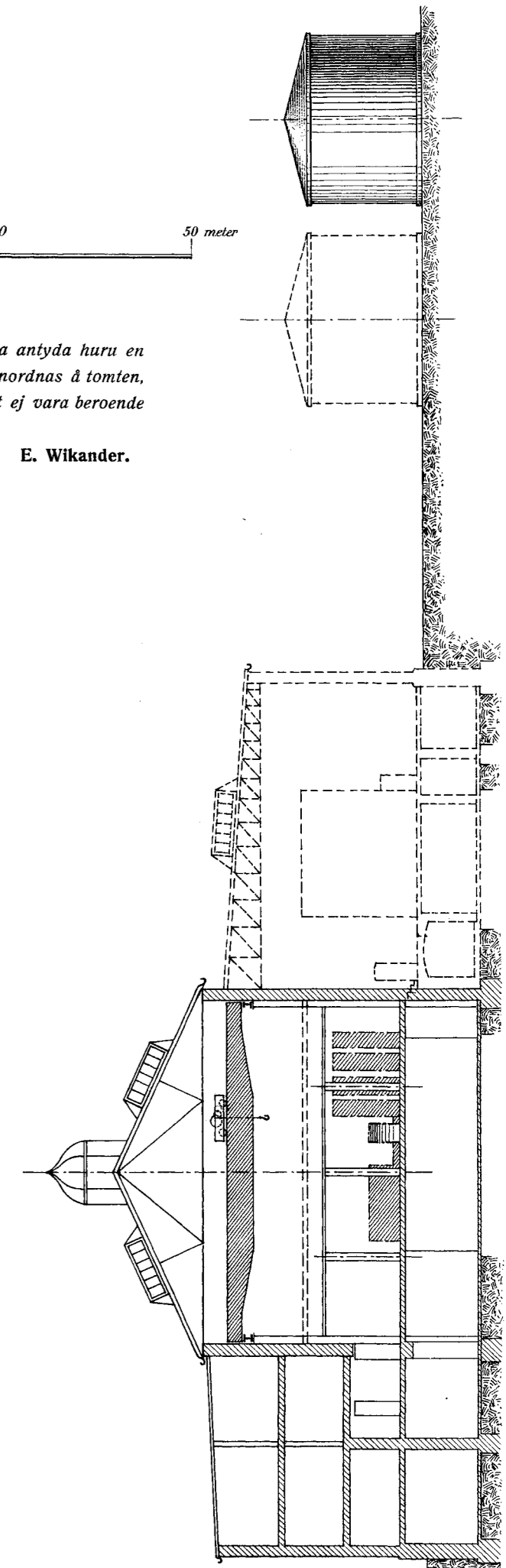
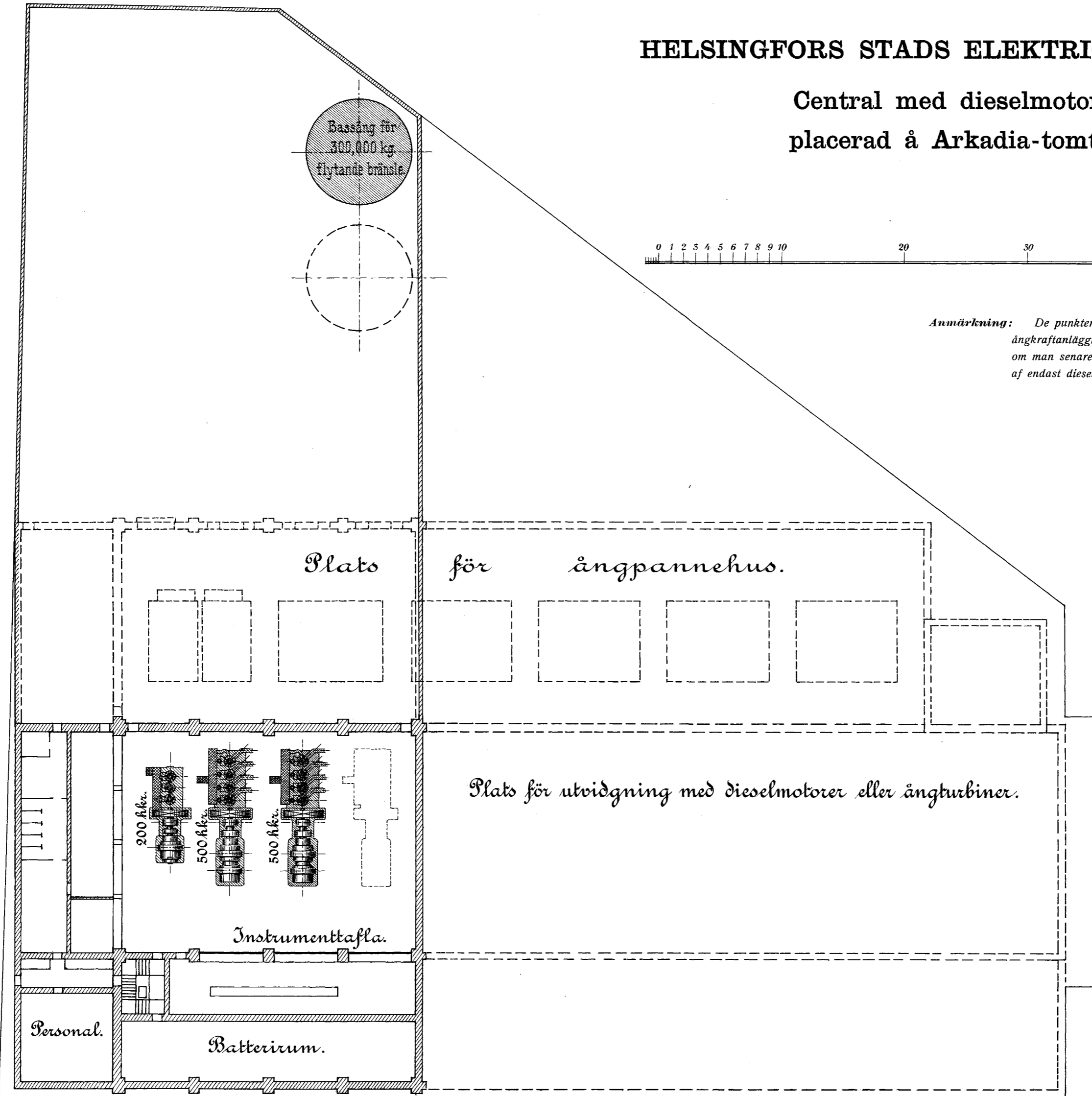
HELSINGFORS STADS ELEKTRICITETSVERK.

Central med dieselmotorer
placerad å Arkadia-tomten.

Anmärkning: De punkterade linierna antyda huru en ångkraftanläggning kan anordnas å tomten, om man senare önskar att ej vara beroende af endast dieselmotorer.

E. Wikander.

HELSINGFORS STADS ELEKTRICITETSVERK.

Central med dieselmotorer
placerad å Arkadia-tomten.

Bassäng för
300,000 kg.
flytande bränsle.

Anmärkning: De punkterade linierna antyda huru en ångkraftanläggning kan anordnas å tomten, om man senare önskar att ej vara beroende af endast dieselmotorer.

E. Wikander.

Plats för ångpannehus.

Plats för utvidgning med dieselmotorer eller ångturbiner.

Toilett
och
tvätt-rum.

Trappa.

Personal.

Korridor.

Personal.

Mästare.

500 hkr.

500 hkr.

200 hkr.

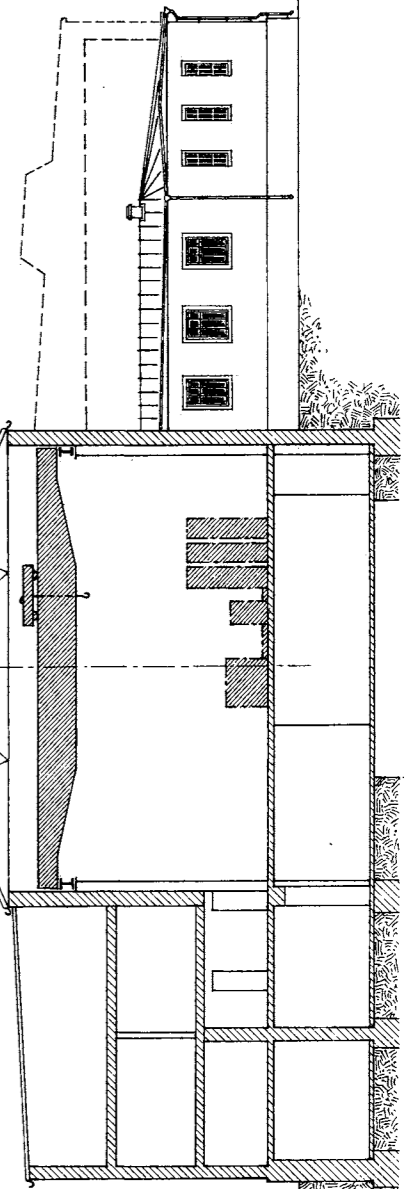
Instrument - tafla.

Instrument-stativ.

Batteri - rum

envänings tillbyggnad för
oljepumpar etc.

Syre-hiss.

Utskottsbetänkande i fråga om ordnandet utaf minutförsäljningem af maldrycker.

Åberopande 2 § af förordningen den 24 januari 1902 angående ändring af särskilda stadganden i förordningen om försäljning och utskänkning af maldrycker den 2 april 1883, i vissa delar ändrad genom förordningarna den 9 juni 1892 och den 10 april 1895, har Magistraten i skrivelse af den 3 innevarande november hos Stadsfullmäktige anhållit om utlåtande, till hvilket antal rättigheter att utom bryggeri till afhämtning försälja maldrycker borde för nästinstundande två försäljningsår den 1 juni 1907—den 1 juni 1909 upplätas, äfvensom i hvilka trakter af staden dylika försäljningsställen icke finge förefinnas.

Tillika har Magistraten, med anslutning till t. f. polismästarens i saken afgifna, Magistratens skrivelse bilagda yttrande, förslagsvis framhållit, att rättigheter af ifrågavarande slag borde likasom under nu pågående försäljningsperiod icke medgifvas inom 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 och 15 stadsdelarna; i första stadsdelen icke inom det område, som i väster och söder begränsades af Unions- och Elisabetsgatorna, men väl vid sagda gator; i 4 och 5 stadsdelarna icke inom det område, som vore beläget väster och norr om den brutna linie, som bildades af Alberts-, Eriks- och Fredriksgatorna till Kampgatan, men väl vid ifrågavarande delar af sagda gator; icke inom 7 stadsdelen, med undantag af gårdarna vid Kasärngatan samt vid Bergmansgatan mellan Kasärngatan och Badhusvägen; äfvensom icke inom stadens å stadsplanen för det närvarande ej upptagna område; hvarhos antalet rättigheter för ifrågavarande period syntes Magistraten böra fastställas till det under pågående försäljningsperiod gällande eller 100.

Utskottet, som af Fullmäktige erhållit i uppdrag att bereda ärenden angående utminutering och utskänkning af sprit- och maldrycker och som i sådant afseende fått emottaga jemväl handlingarna i förevarande fråga, har utan meningsskiljaktighet omfattat Magistratens och t. f. polismästarens förslag, hvarför utskottet får vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville för sin del beträffande utminuteringen af maldrycker under perioden $\frac{1}{6}$ 1907 — $\frac{1}{6}$ 1909 besluta:

att antalet rättigheter till dylik utminutering skall utgöra högst 100, de bryggerierna enligt lag tillkommande försäljningsrättigheter deri inberäknade; äfvensom

att försäljning af maldrycker icke får ega rum:

a) inom sjetzte, åttontze, nionde, tionde, elffte, tolfte, trettonde, fjortonde och femtonde stadsdelarna;

b) i första stadsdelen inom det område, som i vester och söder begränsas af Unions- och Elisabetsgatorna, men väl vid dessa gator;

c) inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som är beläget vester och norr om den brutna linie, som bildas af Albertsgatan, Eriksgatan och Fredriksgatan till Kampgatan, men väl vid ifrågavarande delar af sagda gator;

d) inom sjunde stadsdelen med undantag af gårdarna vid Kaserngatan samt vid Bergmansgatan emellan Kaserngatan och Badhusvägen; samt

e) inom stadens å stadsplanen för närvarande icke upptagna område.

Utskottsledamoten, herr Lavonius, har varit hindrad att deltaga i behandlingen af ärendet.

Helsingfors, i november 1906.

Arvid Nyberg.

K. von Alfthan.

Hugo Holsti.

Anton Lundqvist.

*Utskottsbetänkande i fråga om bespisning af medel-
lösa folkskolebarn.*

Sedan Herrar Stadsfullmäktige jämlikt beslut af den 28 november 1905 ombetrott det af undertecknade bestående utskottet att inkomma med utlåtande i anledning af en till Stadsfullmäktige insänd, den 6 november samma år dagtecknad och af Werner Söderhjelm, J. N. Reuter, Heikki Renvall, P. E. Svinhufvud, W. A. Lavonius, G. Gadolin, Georg Schauman, E. N. Setälä, Theodor Homén och Tekla Hultin undertecknad skrifvelse, får utskottet anföra följande.

I sagda skrifvelse framställes ett förslag, att Helsingfors kommun till hufvudsak af minnet af de historiska, för Finlands frigörelse och utveckling så betydelsefulla november-dagarna 1905 ville inrätta anstalter, i hvilka de mindre välottade folkskolebarnen kunde erhålla den kraftiga och sunda föda, i afsaknad af hvilken ett stort antal af dem nu icke besitter det hälso- och näringstillstånd, som är den nödvändiga betingelsen för ett framgångsrikt andligt utvecklingsarbete.

Såsom af förslagställarna redan framhålles, utgå tusentals folkskolebarn i Helsingfors från hem, där det dagliga brödet är knappt och hungern icke alltid ens för stunden tillfredsställes. Dessa barn till Helsingfors arbetarebefolkning erbjudas till följd af antydde förhållanden i ett flertal fall ett undermåligt näringstillstånd, hvilket ingalunda undgår att i betänklig grad menligt inverka äfven på den andliga utveckling och den karaktärsutbildning, som utgör det höga målet för folkskolans arbete i samhällsuppfostrans tjänst.

Det är uppenbart att den ständiga nöden och näringsbristen trycker sin dystra prägel på barnets omgifning, hemmet; och ett känt sakförhållande är, att hvarken den kroppsliga hälsans vård eller alltid ens den andliga utvecklingens hygien då blifva tillbörligen tillgodosedda. Icke nog med att skolans arbete sålunda försvåras och dess högsta mål kan förfelas; det bör icke heller förbises att den mörka stämning, under hvars inflytande barnet fullgör sin utveckling till den blifvande medvetna samhällsmedlemmen, i dess sinne lätt frammanar och grundlägger en känsla, hvilken sedermera i den mognare åldern ofta ger sig tillkänna i bitterhet, klasshat, m. fl. sjukliga yttringar, de där kunna medföra svåra rubbningar i samhällets jämna och sunda utveckling.

Utskottet har därför varmt anslutit sig till den af förslagsställarna uttalade tanken, finnande den föreslagna åtgärden innebära icke endast en gård af ekonomiskt understöd för kommunens mindre bemedlade befolkning utan därjämte ett tillgodoseende af hygienens kraf samt ett mycket beaktansvärdt och välbetänkt arbete till förmån för samhällets gemensamma bästa.

I sammanhang härmed anser sig utskottet böra i förbigående framhålla, hurusom i andra länder stadskommunerna redan länge vidtagit anordningar för att bereda de barn, hvilka icke i sina hem erhålla tillräcklig näring, tillfälle till gratis bespisning. I detta afseende har särskildt Norge att uppvisa den största offervillighet från kommunernas sida. Staden Kristiania hade i sin ordinarie utgiftsstat för år 1905 upptagit för detta ändamål öfver 150,000 kronor och bespisade under nämnda år dagligen med i regeln två rätter mat omkring 7,000 barn i folkskolorna. I Köpenhamn beviljade kommunen under samma år i detta syfte 25,000 kronor och anskaffades i privata bidrag ytterligare 21,000 kronor. I Stockholm erhöilo nämnda år omkring 1,700 barn gratis bespisning, af hvilka de flesta genom kommunens försorg bereddes tillfälle att intaga sina middagsmål i de inom skollokalerna belägna skolköken. Men förhållandena bland folkskolebarnen i de skandinaviska städerna äro likväl i allmänhet vida lyckligare än här. Man finner icke bland dem, åtminstone icke i Sverige och Danmark, på långt när den mängd undernärda barn som hos oss.

Hos Helsingfors folkskolors närmaste förvaltning har redan länge den bestämda uppfattningen gjort sig gällande, att kommunen i större utsträckning, än hvad härintills varit fallet, borde räcka de ekonomiskt vanlottade folkskolebarnen sin hjälpande hand, en uppfattning, som äfven utskottet delar. I denna sin uppfattning har utskottet särskildt blifvit styrkt genom de af folkskolornas läkare under det gångna läsåret verkställda undersökningarna, hvilka gifva vid handen att väl 15 procent af samtliga folkskolebarn äro i hög grad undernärda. I de delar af staden, hvilka — såsom fallet är med Berghäll, Wallgård, Sörnäs och Hermanstad — företrädesvis bebos af den mindre bemedlade befolkningen, förete på en del klasser ända till 20 å 24 procent af barnen ett ängsligt otillfredsställande näringstillstånd.

Dylika siffror tala ett tydligt språk och förtälja att i det närmaste fjärdedelen af barnen i en del folkskolor lida betänklig brist på den för livets nödtorft erforderliga näringen. Tydliga tecken på ett liknande förhållande förmärkas äfven i Nikolaigatans stora folkskola, hvarest flere klasser räkna sina alumner främst bland Berghälls arbetarebarn. Något fördelaktigare te sig förhållandena i stadens södra och vestra delar, Tölöområdet inbegripet, ehuru väl äfven här ett kännbart närings-tillskott vore till utsäglig nytta för många barn. Utgående från den uppfattningen att det icke endast tillkommer kommunen att underlätta dess mindre väl lottade medlemmars kamp för tillvaron utan att det ligger i den lugna och sunda samhällsutvecklingens sanna intresse att ingenting må försummas för det uppväxande släktets intellektuella och fysiska uppfostran, finner utskottet det uppenbart att det skulle

ankomma på kommunen att äfven i sin mån draga försorg om bespisning af medellösa och undernärda folkskolebarn.

För att folkskolebarnen med fördel skola kunna begagna sig af dylika bespisningsanstalter, är det nödvändigt att dessa ligga inom lämpligt räckhåll, antingen i närheten af de större skolbyggnaderna eller i de delar af staden, där folkskolebarnen företrädesvis hafva sina hem. Det är sålunda påtagligt att bespisning borde föranstaltas i olika delar af staden.

Utskottet har emellertid tänkt sig att endast *en* dylik särskild anstalt skulle uppbyggas. Denna anstalt skulle erbjuda tillfälle till bespisning på stället för ett större antal barn och tillika fungera såsom centralkök, från hvilket den färdigt tillredda maten på lämpligt sätt skulle transporteras till tvänne filial-bespisningsanstalter.

Af flera skäl har utskottet funnit lämpligast att förlägga centralanstalten till någon del af den gamla, egentliga staden, hvaremot filialerna skulle anordnas i förhyrda lokaler, den ena i Sörnäs, den andra i Tölö.

Genom att till trenne särskilda ställen förlägga bespisningen komma barnen att hafva relativt lätt att under sin från skolarbetet lediga tid intaga måltiderna. För att vid desammas anordnande kunna få precision och god ordning till stånd måste vid början af hvarje läseår klockslag bestämmas för måltidernas vidtagande och därvid hänsyn tagas till skolornas lästider samt till att för hvarje lag af barn reserveras inom bespisningsanstalterna tillräcklig tid. Barnen måste själfallet tillhållas att noga beakta de bestämda tiderna samt att vid ankomsten till bespisningslokalerna och under vistelsen därstädes iakttaga skick och goda seder.

Beträffande omhänderhafvandet af själfva bespisningen förefaller det utskottet som om det för kommunen själf resp. en kommunal myndighet skulle ställa sig rätt svårt och omständligt att i hvarje fall pröfva, huruvida en elev är i behof af kostnadsfri kost eller icke, samt att den direkta kommunala hjälpen lätt kunde leda till missriktade fordringar. Det synes utskottet därför lämpligast att kommunen skulle uppföra en dylik ofvan antydd anstalt och underhålla densamma, men däremot åt en tillbörligen subventionerad, själfständigt arbetande förening öfverlåta dispositionsrätten till anstalten och omhänderhafvandet af bespisningen.

Det torde icke kunna råda något tvifvel om att det behjärtansvärda ändamålet skall vara egnadt att frammana en sammanslutning till en förening, som vill ställa sitt arbete i det gemensamma bästas tjänst.

Till ledning för sitt arbete med afseende å afgörandet af behofvet af kostnadsfri kost skulle föreningen stå till buds skolbarnens hälsosedlar, hvilka städse äro tillgängliga på klassen och i hvilka resp. barns näringstillstånd finnes af skolläkaren antecknadt. Härtill skulle föreningen säkert hafva att påräkna det största tillmötesgående från folkskollärarekårens sida, hvilken af varm nitälskan för de i dess vård anförtrodda barnens väl med allra största sannolikhet till mycket stor del komme att ingå i föreningen. Att föreningen härutöfver genom egna särskilda

„hembesökare“ förskaffar sig en själfständig uppfattning om graden af behovet ligger i öppen dag.

Vid sidan af gratisbespisning för meddellösa, kunde föreningen möjligen bereda äfven andra folkskolebarn vid behof tillfälle att för ett moderat pris t. ex. 10 penni köpa sig ett varmt middagsmål, hvilket under alla förhållanden skulle ätas i anstalterna, centralköket eller filialerna.

Vidkommande det årligen erforderliga understödet för en förening, hvilken skulle taga hand om ofta nämnda bespisning, har utskottet gjort följande beräkning. Utgående från det sakförhållandet att för närvarande omkring 1,250 folkskolebarn äro i stort behof af näringstillskott har utskottet tänkt sig att i medeltal omkring 1,000 barn dagligen skulle erhålla ett mål under alla söckendagar från den 1 september till den 31 maj d. v. s. under 9 af årets 12 månader. Enligt af sakkunniga och för frågan varmt intresserade experter uppgjord profspisordning för en vecka, hvilken här bilägges, skulle ingredienserna till ett mål per barn och dag stiga till i rundt tal 10 penni. Läggas härtill upphyrning af bespisningslokal i Sörnäs och i Tölö samt omkostnaderna för matens forsling från centralköket till dessa, äfvensom aflöningen för en föreståndarinna för centralköket jämte nödig tjänstepersonal vid samtliga dessa anstalter, komma vi till summor, hvilka fördelade på de beräknade gratisportionerna enligt ofvan antydda kalkyl öka omkostnaderna för ett mål per barn och dag med yttermera c. 4 penni. Den kostnadsfria maten per barn och dag skulle sålunda belöpa sig till ungefär 14 penni i direkta utgifter för föreningen. För att under söckendagarna af årets nio månader kunna bespisa dagligen i medeltal 1,000 barn erfordras sålunda en årlig summa af omkring 31,000 mark.

Det är väl mer än antagligt att det behjärtansvärda ändamålet skall tillföra den tillärnade föreningen ett mycket stort antal medlemmar, hvilka med sina årsavgifter på ett rätt kännbart sätt skola skänka företaget sitt understöd. Men lika så uppenbart är att föreningen särskildt under det första året af sin verksamhet har att emotse stora utgifter för uppköp af nödig servis, bordslinne, handdukar, m. m. d. Äfven måste beaktas att de betalande portionerna, äfven om inrättningarna i större utsträckning skulle tagas i anspråk af icke fullständigt meddellösa, knappast kunna tillföra föreningen någon verklig inkomst, då ju under alla förhållanden maten bör lämnas emot det minsta möjliga vederlag. Det tyckes utskottet sålunda att en förening, som ville åtaga sig folkskolebarnens bespisning på ofvan antydda grunder, borde åtminstone för det första verksamhetsåret hafva att påräkna ett kommunalt understöd, stort 30,000 mark, hvarvid utskottet beräknat de bespisade barnens antal till 1,000 och utgifterna till 14 penni per dag och elev. Härvid måste tagas i betraktande att kommunens utgifter för fattiga inom staden utan tvifvel genom anordnandet af dessa bespisningsanstalter komme att i någon mån nedgå, och säkerhet skulle sålunda ernås för att understöden verkligen komma barnen till godo.

Under förutsättning att Herrar Stadsfullmäktige ville omfatta utskottets förslag, och då den härför erforderliga byggnadens uppförande torde taga en afsevärd tid i anspråk, så vore det i hög grad af behovet påkalladt att redan under instundande vinter och allt intill dess sagda centralanstalt blir färdig, en provisionell bespisning af meddellösa folkskolebarn om ock i mindre omfattning skulle föranstaltas, och ville utskottet därför föreslå att åt den sig bildande föreningen nu redan skulle beviljas ur utskänkingsbolagets vinstmedel för detta år en summa stor 15,000 mark för ifrågavarande ändamål.

Det är att förutse att de här planerade bespisningsinrättningarna komme att något inkräkta på föreningens "Arbetshusen för fattiga barn," verksamhet, med afseende hvarå följande må anföras.

Denna förening, som stiftades af fröken Fanny Palmén år 1883, har allt sen dess utöfvat en synnerligen beaktansvärd verksamhet till förmån för de mindre väl lottade barnens såväl kroppsliga hälsa som moraliska vård. Arbetshusens uppgift har varit att „genom närande föda, kläder och moderlig eftersyn verka tilldragande och förmå barnen af öfvergifva gatulifvet och dess förstörande inflytande“. Medlet att nå detta vackra mål fann stiftarinnan bestå i att redan hos barnet väcka håg för ett ordnad lif, arbete och plikttrogenhet för att sålunda så tidigt som möjligt söka höja dess moraliska ansvarskänsla.

Dock fyller arbetshusens verksamhet numera icke det i starkt tilltagande stadda behovet af näringstillskott åt kommunens mindre väl lottade folkskolebarn. Under år 1904 bespisades i arbetshuset i Berghäll i medeltal 155 barn per dag och i arbetshuset vid Skarpskyttegatan 14 dagligen i medeltal 90 barn.

Räknar man nu i enlighet med resultatet af folkskoleläkarens undersökningar 15 % undernärda bland folkskolornas nuvarande till 8,300 uppgående elevantal, så synas omkring 1,250 barn dagligen vara i stort behof af näringstillskott. Och för kanske ytterligare lika många, hvilka befinna sig i något bättre läge, skola säkerligen ett varmt, närande mål om dagen i icke ringa grad bidra att höja det allmänna hälsotillståndet. Så snart skoltvång införes, kommer behovet af näringstillskott för undernärda, mindre bemedlade folkskolebarn ytterligare att stiga. Det blir sålunda under alla förhållanden af nöden att vidtaga mera omfattande mått och steg i antydt afseende.

Om ock sålunda de ofvan planlagda anstalterna på sätt och vis komme att verka i samma syfte som de tidigare arbetshusen, så är ju dock arbetsfältet till fromma för det växande släktets väl så vidsträckt, att arbetshusen för ingen del ginge miste om lämpligt mål för sin filantropiska verksamhet. För dem, som varit i tillfälle att följa med folkskolebarnens lif och deras vidare öden, har det framstått såsom synnerligen behjärtansvärdt att bereda tillfälle till sysselsättning och erbjuda det varma hemmets trefnad för de skaror af barn, hvilka såväl under skoltiden som efter afslutad folkskolekurs i följd af bristande tillsyn från hemmens sida löpa fara att gå den mest bedröfliga utveckling till möte. Inom utskottet har den förhoppning

uttalats att arbetshusen genom att något modifiera sin nuvarande arbetsplan ville ombilda sig till internat för barn särskildt i åldern mellan 7 och 15 år, hvilka äro i afsaknad af hemmets omhuldande vård och uppfostrande ledning, samt att kommunen, väl uppskattande den stora betydelsen af en dylik verksamhet, ville skänka arbetshusen med denna förändrade arbetsplan sitt kraftiga understöd.

Vid planläggningen af ofvan antydda anstalt har utskottet ej kunnat undgå att beakta äfven följande omständigheter.

Hygienens kraf äro icke tillgodosedda med enbart föda; renligheten är ett nära nog jämbördigt vilkor för hälsans bestånd. Erfarenheten har visat att folkskolebarnen i allmänhet mycket för sällan anlita bad. Härtill kommer att badstugubadet, som ställer sig billigast, är den badform, hvilken nära nog uteslutande kommer till användning, ett förhållande som icke är obetingadt lyckligt.

I betraktande af den olägenhet, ja i flere fall verkliga skada, som badstugubadet kan medföra svaga och mycket undernärda barn samt särskildt dem, hvilka lida af lungsjukdomar och ögonåkommor, har utskottet funnit det mycket ändamålsenligt att i den anstalt, som kommunen komme att inrätta för att tillgodose de medellösa folkskolebarnens näringsbehof, äfven bad i någon lämplig form skulle stå barnen till buds.

Vidare har utskottet trott sig böra taga i öfvervägande, huruvida ej med denna anstalt äfven lämpligen kunde kombineras en föreläsningssal för den högre arbetareundervisningen, och förefaller det utskottet att detta med fördel låte sig göra. Det har nämligen synts utskottet att man borde taga tillfället i akt och i samband med centralköket uppföra såväl en badanstalt för folkskolornas behof som en föreläsningssal för den högre arbetareundervisningen, synnerligast som det numera ställer sig svårt att få dessa behof tillgodosedda i den gamla, egentliga staden, där ju centralköket enligt utskottets förslag skulle förläggas.

Vid valet af plats för centralköket eller rättare för den byggnad, hvilken utskottet tillåter sig föreslå att uppföras till minne af den 4 november 1905, har inom utskottet olika åsikter gjort sig gällande, men har flertalet stannat för att härtill förordade de ännu disponibla tomterna N:ris 1, 2 och 3 inom kvarteret 45 vid Brobergsterassen i omedelbar närhet till skolhuset vid Nikolaigatan. Dessa tomter torde för staden ha jämförelsevis ringa värde, men ega såsom plats för ifrågavarande ändamål särskilda företräden. Byggnaden skulle, förlagd till dessa tomter, vara nära belägen till förstaden Berghäll, där en mycket stor del af de fattigaste folkskoleleverna äro bosatta, och icke heller för de barn, som bo inom själfva staden, erbjuda några nämnvärda distanser. Däremot måste erkännas att förläggandet af byggnaden till denna plats ej vore obestriddt lycklig, om större afseende fästes vid den i byggnaden projekterade salen för den högre arbetareundervisningen, hvilken omständighet äfven föranledt utskottet att som möjligen lämplig plats tänka sig de vid Bangatan belägna tomter, hvilka af staden ännu icke afyttrats.

Utskottet har låtit vidtalad arkitekt uppgöra eskissritningar till en dylik

kombinerad bespisnings- och badanstalt jämte föreläsningssal, hvilka ritningar här biläggas.

Byggnaden skulle uppföras i tre hufvudvåningar.

Den första våningen skulle inrymma badinrättningen, hvilken utskottet tänkt sig inredd i öfverensstämmelse med motsvarande inrättning i det af Stadsfullmäktige nyligen beslutna nya folkskolehuset i Berghäll.

Andra våningen upptager en matsal, där c. 200 barn samtidigt kunde intaga sitt mål, äfvensom kök jämte nödiga andra rum och skafferier m. m. d. till motsvarande storlek samt rymliga rum för barnens öfverplagg och ett väntrum. Invid matsalen finnes ett mindre dejour- eller kanslirum, hvilket skulle stå till disposition för den förening, som med kommunens understöd komme att handhafva omsorgen om bespisningen. Vid måltiderna borde nämligen, synes det utskottet, städse en eller flere föreningsmedlemmar i tur och ordning närvara och göra sitt uppfostrande och ledande inflytande gällande.

Tredje våningen skulle inrymma en föreläsningssal för c. 300 personer jämte rum för undervisningsmaterieell och eventuelt bibliotek. I händelse föreläsningssalen skulle befinnas för liten, kunde salen utan svårighet utvidgas, så att den beredde rum för ända till 500 å 600 personer.

Nödiga bostadslokaler för föreståndarinna, vaktmästare, baderska och annan behöflig tjänstepersonal äro anordnade främst i första våningen.

Det approximativa kostnadsförslaget för den planlagda byggnaden stiger enligt af arkitekt gjord beräkning till 125,000 mark, i hvilken summa priset för tomten själfallet icke ingår.

På grund af hvad utskottet haft äran framhålla, får det vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige, med godkännande af ofvan anförda synpunkter, ville besluta:

1) att till hufvästande af hågkomsten af de historiska, för Finlands frigörelse och utveckling så betydelsefulla novemberdagarna 1905 uppföra en byggnad „Till minnet af den 4 november“, innefattande en bespisningsanstalt och en badinrättning för folkskolelever samt en föreläsningssal för den högre arbetareundervisningen, allt i ungefärlig öfverensstämmelse med närslutna eskissritning, samt

2) att åt en förening öfverlåta dispositionsrätten till bespisningslokalen i denna byggnad och att åt samma förening bevilja ett understöd af 14 penni per dag och elev för alla genom föreningens förmedling gratis bespisade folkskolelever eller för dess första verksamhetsår ett understöd af 30,000 mark för beredande af kostnadsfri

---

bespisning af c. 1,000 medellösa folkskolebarn på söckendagarna under tiden från den 1 september till den 31 maj; äfvensom att åt denna förening redan för år 1907 ställa till förfogande en summa af 15,000 mark för anordnande af provisionell gratisbespisning för elever vid stadens folkskolor.

Utskottsmedlemmen doktor Rosina Heikel har på grund af sjukdom varit förhindrad att delta i utskottets öfverläggningar.

Remisshandlingen återgår härjämte.

Helsingfors, den 3 december 1906.

Max Oker-Blom.

Adolf von Bonsdorff.

Matti Pesonen.

Sofia Streng.

Henrik Ståhl.

Bilaga 1.

Förslag till matordning för 100 folkskolelever under en veckas tid.

M å n d a g.	T i s d a g.	O n s d a g.
Köttstufning.	Korngrynsgröt.	Bensoppa.
12 kg nötkött à 50 p. . . . 6:—	7 liter mjölk à 16 p. . . . 1:12	8 kg palv. ben à 30 p. . . . 2:40
3 st. kålrötter à 10 p. . . . —:30	50 liter mjölk à 7 p. . . . 3:50	4 st. kålrötter à 10 p. . . . —:40
Kryddor och salt . . . . . —:15	6 mskb. salt . . . . . —:02	5 kappar potäter à 25 p. . . . 1:25
5 kappar potäter à 25 p. . . . 1:25	10 kg bröd à 25 p. . . . 2:50	1 liter hafregryn . . . . . —:30
10 kg. bröd à 25 p. . . . 2:50		10 kg bröd à 25 p. . . . 2:50
Summa 10:20	Summa 7:14	Summa 6:87

T o r s d a g.	F r e d a g.	L ö r d a g.
Äppelsoppa med klimp	Ärtsoppa.	Risgrynsgröt.
1½ kg tork. äppel à 1:80 . . . 2:70	9 kg nötkött à 50 p. . . . 4:50	4 kg risgryn à 45 p. . . . 1:80
1 kg potatismjöl . . . . . —:40	3 kg svinkött à 1:20 . . . 3:60	60 liter mjölk à 7 p. . . . 4:20
2½ kg farinsocker à 90 p. . . 2:25	10 liter ärter à 25 p. . . . 2:50	5 mskb. salt . . . . . —:02
<i>Klimp:</i>	5 mskb. salt . . . . . —:02	10 kg bröd à 25 p. . . . 2:50
10 liter mjölk à 7 p. . . . —:70	10 kg bröd à 25 p. . . . 2:50	
1 kg hvetemjöl . . . . . —:40		
1 kg smör 2:20		
10 kg bröd à 25 p. . . . 2:50		
Summa 11:15	Summa 13:12	Summa 8:52

Ovanstående anrättningar kunna för omvexlings skull variera med flere andra rätter såsom t. ex. korngryns- och risgrynsgröt med hafregryns-, mannagryns- och mjölgröt samt lefverläda, bensoppa med fisksoppa, äppelsoppa med blåbärs-, tranbärs- och lingonsoppa, hafregryns- och risgrynsoppa m. fl., betingande sig jämte bröd ett medelpris af 9½ penni per elev.

*Bilaga 2.**Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.*

De dagar, hvilka nyss förflutit, fordra att i minnet hugfästas för alla kommande tider. I hufvudstaden hafva de historiska händelserna haft sin midtpunkt; därifrån har rörelsen gått ut öfver landet och dit hafva hela folkets blickar med orofylld väntan varit riktade. Det synes naturligt, att Helsingfors kommun skyn- dar att inom sig skapa någon varaktig vård åt minnet af Finlands frigörelse från ett förtryck, som också hufvudstaden varit närmast att känna.

Vi tala icke om en minnesvård i sten eller brons. Men vi tänka på en stiftelse till omedelbar nytta för de massor af hufvudstadens befolkning, hvilka nyss gifvit de bättre lottade en så stark påminnelse om sin tillvaro och hvilka så mäktigt befordrat omhvälfningen i vårt politiska lif. Bland det myckna, som i detta syfte skulle vara att göra, har ett framställt sig för oss såsom för ögonblicket mer än annat beaktansvärdt.

Tusentals barn af Helsingfors' arbetarebefolkning söka kunskap och ljus genom undervisningen i stadens folkskolor. En mängd af dessa barn sakna de fysiska förutsättningarna för en framgångsrik skolgång. De utgå från hem, där det dagliga brödet är knappt och hungern icke alltid ens för ögonblicket tillfredställes. De äro otillräckligt närda, och de hafva icke den kroppens sunda konstitution, som är nödvändig för ett normalt andligt utvecklingsarbete.

De bästa elementen i vårt framtidssamhälles breda lager skola emellertid i folkskolorna utbildas. Det är kommunens plikt att göra sitt till för att dessa element må växa sig så starka och så goda som möjligt och icke försvagas redan i sin brodd.

I många större städer i utlandet, särskildt i Kristiania, har kommunen sörjt för att medellösa folkskolelever i därför inrättade anstalter erhålla den kraftiga och sunda föda, som hemmen antingen icke alls eller blott i otillräcklig grad kunna erbjuda dem. Å en del orter äro dessa inrättningar — där det ej är fallet med själfva skolorna — förenade med bad och läsesalar för det uppväxande släktet.

Det synes oss i yttersta mån af behovet påkalladt, att dylika anstalter för bespisning af medellösa folkskolebarn inrättas i Helsingfors, och tillåta vi oss därför vördsamt föreslå, det ville Herrar Stadsfullmäktige, efter införskaffande af all behöflig utredning, omedelbart skrida till åtgärder i detta syfte.

Helsingfors, den 6 november 1905.

Verner Söderhjelm.

Heikki Renvall.

W. A. Lavonius.

Georg Schauman.

Theodor Homén.

J. N. Reuter.

P. E. Svinhufvud.

G. Gadolin.

E. N. Setälä.

Tekla Hultin.

TEHDÖTUS RUOKA- ja KYLPIAITOKSEKSI yht. LUENTOSALI

FÖRSLAG till MATSERVERING & BAD i fören. FÖRELÄSNINGSAL

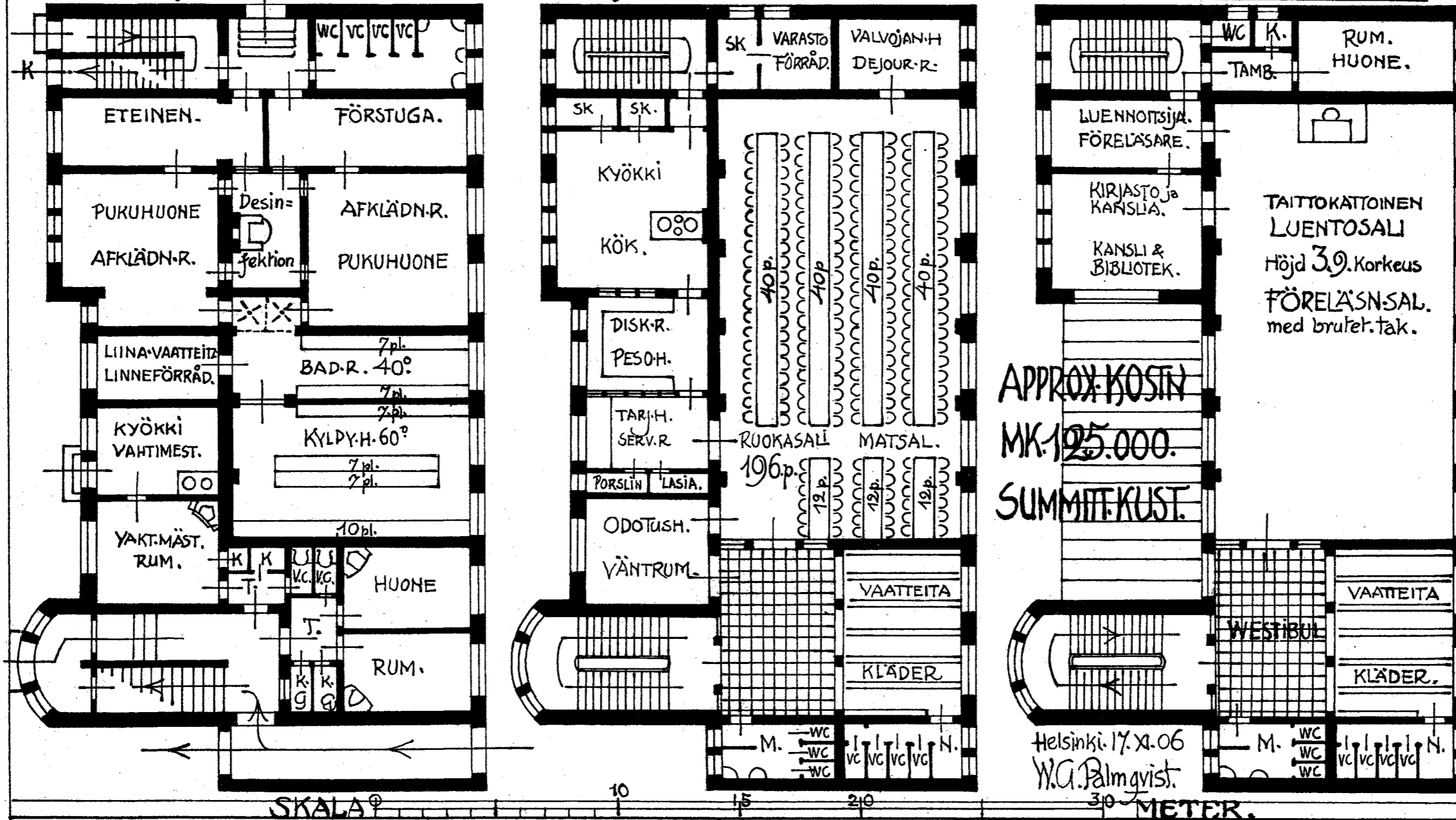
I VÄNINGSHÖJD 3,2. KERROSKORKEUS

II VÄNINGSHÖJD 3,6. KERROSKORKEUS

III VÄNINGSHÖJD 3,2. KERROSKORKEUS

KÄLLARE innef: Trätt & Bagarstuga, Mat, Ved, under NORRA Hälften

KELLARI sisält: Pesojen Leipomatuven, Ruokaa, Puita, Pohjoisen puoliskin alla.

APPROX. KOSTIN
MK 125.000.
SUMMITTE. KUST.

Helsinki 17. XI. 06
W.G. Palmqvist.

*Förslag angående förändrad instruktion och ny stat
för Trafikkontoret.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 29 November 1906.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 280.

Vid sammanträde den 20 December 1902 beslöto Stadsfullmäktige, bland annat, anmoda Trafikkamreraren att taga i öfvervägande och till Fullmäktige inkomma med förslag till de förändringar, som kunde vara erforderliga i syfte att extra biträden, hvilka äro för arbete å Trafikkontoret regelbundet behöfliga, upptoges å Trafikkontorets stat med fast aflöning. Med anledning häraf framhöll Trafikkamreraren uti skrifvelse af den 30 April 1903 att en sådan åtgärd då ännu icke syntes vara af behovet påkallad, bland annat på den grund att nödig erfarenhet med afseende å arbetsfördelningen å förberörda Kontor vid sagda tidpunkt ännu saknades, men hufvudorsaken till denna afböjande ståndpunkt torde likväl hafva legat i de för tiden rådande ytterst osäkra politiska förhållandena. Med bifall till Trafikkontorets framställning beslöto Stadsfullmäktige vid sammanträde den 5 Maj 1903 lämna förenämnda fråga tillsvidare beroende.

Enär förhållandena sedan dess undergått väsentlig förändring, och då numera nödig erfarenhet med afseende å arbetsfördelningen vid Kontoret vunnits, ansåg sig Trafikkamreraren så berättigad som skyldig att i det till Drätselkammaren insända speciala budgetförslaget för Trafikkontoret upptaga det tidigare väkta förslaget till förändringar i Kontorets stat för nästkommande år. Då emellertid, enligt Kammarens åsikt, i sammanhang härmed borde under ompröfning tagas, jämväl huruvida icke med afseende å de förändrade förhållanden, som inträdt efter det Trafikkontoret i dess nuvarande form inrättats, ändringar i den för Kontoret gällande instruktionen vore af behovet påkallade, hänsköts frågans förberedande behandling till ett utskott, bestående af statsrådet B. Winter, protokollsekreteraren A. Aminoff och packhusinspektorn O. Häggman. Sedan nämnda utskott utarbetat i bilaga närslutna instruktion för Helsingfors stads Trafikkontor,

hvilket förslag till instruktion kunnat af Kammaren i alla väsentliga delar omfattas, har Kammaren infordrat nytt förslag till nästkommande års utgiftsstat för Trafikkontoret, hvilket förslag till Fullmäktige insändts för att behandlas i sammanhang med Kammarens förslag till utgifts- och inkomststat.

Beträffande föreslagna väsentligare förändringar af instruktionen, får Kam-maren anföra följande:

§ 1.

Då Trafikkontoret år 1901 flyttades till det nya tullhuset, öfverfördes upp-börden, på grund af Stadsfullmäktiges år 1901 fattade beslut, af de å Hamnkonto-retet uppdebiterade afgifterna till sistnämnda kontor, vid hvilket en egen kassör anställdes. Med anledning häraf har nu i Trafikkontorets instruktion motsvarande förändring vidtagits.

Trafikkontoret har, ehuru därom icke särskildt uti instruktionen nämnes, härintills handhaft värden om tullhusbyggnaden och där befintliga staden tillhörande inventarier. Hamnkontoret åter har haft tillsyn öfver tullpaviljongen. Öfveruppsy-ningsmannen vid tullkammaren utöfvar, aflönad af Helsingfors stad, uppsikt öfver varuskjulen, på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 26 oktober 1895. Honom åligger jämlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 5 april 1897 att meddela Trafikkon-toret erforderliga uppgifter för magasinsafgifternas debitering.

Skäl synas emellertid föreligga, att omvårdaden af stadens alla för tulltrafiken afsedda byggnader borde sammanföras uti en hand, och detta synes böra tillkomma Trafikkontorets kamrerare. Då emellertid den närmaste tillsynen öfver varuskjulen utan större omkostnader för staden endast kan utföras af tullkammarens öfverupp-syningsman, kommer reformen att inskränkas därtill att sagda öfveruppsynings-man i hans egenskap af kommunens tjänsteman underordnades Trafikkontoret äfven-som att utgifterna för sagda varuskjul öfverföres å stadens utgifts- och inkomststat från „diverse utgifter“ till Trafikkontorets stat. Inventarierna i skjulen skulle natur-ligtvis därefter observeras i Trafikkontorets inventarielängder, dit också inventarierna å tullpaviljongen skulle transporteras från Hamnkontorets inventarielängder.

§ 2.

Uti denna paragraf har observerats jämväl de nya tjänster, som föreslås att inrättas på Trafikkontorets ordinarie stat.

§ 3.

Uti paragrafen har införts de uti paragraf 1 redan motiverade nya åliggan-dena, som framdeles skulle tillkomma trafikkamreraren.

Vidare har ansetts skäl förefinnas till införande af stadgande därom att trafikkamreraren icke utan Drätselkammarens hörande må innehafva annan befatt-ning, hvilket stadgande utom att det står i konformitet med hvad som gäller i

fråga om Drätselkontoret, har synts påkalladt af trafikkamrerarens ställning som chef för ett stort uppbördsverk.

§ 4.

Redan uti skrifvelse af den 30 april 1903 har Trafikkontoret framhållit behovet af tvänne bokhållare vid kontoret för att möjliggöra en säkrare debitering därigenom att uträkningen verkställes af tvänne personer, innan debetsedeln utskrifves. Detta har visat sig oundgängligen nödvändigt för att undvika fel, hvilkas rättande är för kontoret synnerligen betungande och för trafikanterna irriterande.

Denna framställning hade till följd anställandet af en bokhållare på extra stat. Emellertid synes det nu af omständigheterna påkalladt att uppföra sagda tjänst på ordinarie stat.

Till belysande af arbetets ökning vid kontoret må antalet inlagor vid kontoret anföras under nedannämnda år:

År 1896	c:a 35,000 st.
„ 1902	„ 49,000 „
„ 1903	„ 54,000 „
„ 1904	„ 60,500 „
„ 1905	„ 63,000 „
„ 1906 torde antalet inlagor komma att uppgå till c. 70,000 st.	

Då bokhållarene vid debitering räkna mot hvarandra och sålunda ömsesidigt kontrollera hvarandra, är deras arbete i hufvudsak detsamma på grund hvaraf de böra likställas och kamreraren vid kontoret berättigas att fördela arbetet på lämpligaste sätt emellan dem.

§§ 6 och 7.

För närvarande äro vid kontoret anställda 3 extra biträden, hvilka äro behöfliga hela året om, nämligen en bokförare och tvänne kontorsskrifvare, hvilkas arbeten fullständigt framgå af instruktionen.

§ 8.

Stadens vågmästares åliggande begränsas genom stadgandena i bl. a. §§ 70 och 71 mom. 3 och 5 af gällande tullstadga af den 20 December 1887, enligt hvilka lagrum det tillkommer vågmästaren att omhändertaga stadens exemplar af tullinlagorna, verkställa vägningarne vid tullbehandlingen, ifylla i stadens tullinlaga viktbeloppen samt bestyrka uppgifterna därå.

Då, till följd af rörelsens omfattning, arbetet icke kan af en enda person medhinnas, har det blifvit nödigt att för ändamålet anställa åtminstone tre personer, en vågmästare och två biträdande vågmästare, och kunde åt den förstnämnde lämp-

ligast anförtros uppgörande af inventarielängderna samt den närmaste vården om inventarierna i stadens tullhusbyggnader.

I konformitet med bestämningen beträffande arbetsfördelningen mellan bokhållarene, har äfven beträffande arbetsfördelningen mellan vägmästarene föreslagits att denna ankommer å trafikamreraren.

§ 11.

Enär tullkammaren för klarering och utgifvande af förpassningar numera hålles öppen äfven på andra tider än då tulluppbörd eger rum, och då endast i sistnämnda fall Trafikkontoret behöfver vara för allmänheten tillgängligt, har detta ansetts böra uppmärksammas uti instruktionen.

Vidkommande åter förslag till ny stat har Trafikkontoret i skrifvelse af den 30 sistviken september i detalj motiverat de särskilda posterna. Denna skrifvelse har, jämte öfriga budgethandlingar, af Kammaren öfverstyrt till Magistraten och Fullmäktiges Budgetutskott, som i sammanhang med öfriga utgiftsposter lämpligen torde behandla äfven denna fråga. På grund häraf har Drätselkammaren trott sig böra i ärendets nuvarande skede endast meddela att Kammaren kunnat i allo omfatta äfven förslaget till ny stat för Helsingfors Trafikkontor.

Drätselkammaren får sålunda hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa

att Fullmäktige måtte besluta att godkänna efterföljande förslag till ny instruktion och stat för Helsingfors stads Trafikkontor.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Georg Estlander.

Instruktion för Helsingfors stads Trafikkontor.

§ 1.

Helsingfors stads Trafikkontor, som underlyder Drätselkammaren, verkställer debitering och uppbörd af staden tillkommande tolag, trafik- och mätningsafgifter äfvensom hyror för de magasin, som stå under Trafikkontorets vård.

Trafikkontoret åligger närmaste uppsigt öfver staden tillhörande tullhusbyggnader och varuskjul samt där befintliga inventarier.

§ 2.

Trafikkontoret förestås af trafikamreraren, och dess verksamhet handhafves af honom med biträde af tvänne bokhållare, en kassör, en bokförare, en första kontorsskrifvare, en andra kontorsskrifvare, en vågmästare, tvänne biträdande vågmästare, äfvensom erforderliga extra biträden och vaktmästare.

Trafikkamreraren tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag, bokhållarene, kassören, bokföraren, kontorsskrifvarene och vågmästarene jämväl af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag efter trafikamrerarens hörande, äfvensom vaktmästarene af Drätselkammaren på trafikamrerarens framställning.

§ 3.

Trafikkamreraren må ej utan Drätselkammarens tillstånd innehafva annan befattning.

Honom åligger:

- a) att handhafva ledningen af Trafikkontorets arbeten och uppsigten öfver att öfriga vid kontoret anställda personer fullgöra sina skyldigheter;
- b) att antaga erforderliga extra biträden;
- c) att ansvara för att den å kontoret ankommande debiteringen verkställs enligt gällande stadganden;
- d) att kontrollera och bestyrka riktigheten af de debetsedlår, som af kontoret utfärdas;
- e) att tillse, att kassören dagligen, efter Drätselkammarens anvisning, aflevererar de å kontoret influtna medlen, efter afdrag af nödig vaxelkassa;
- f) att granska och underskrifva restlängder öfver oguldna afgifter samt hos vederbörande myndighet anhålla om åtgärd för resternas indrifning samt att hos Drätselkammaren till afkortning anmäla hvad af de restskyldige icke kunnat utbetäckas;

g) att i konkurs- och proklama-mål bevaka fordringar, som af Trafikkontoret uppdebiterats;

h) att inom den 10:de i hvarje månad till Drätselkammaren aflemna summarisk rapport öfver debitering och uppbörd under föregående månad;

i) att årligen inom september månad till Drätselkammaren insända Trafikkontoret berörande uppgifter för följande års inkomst- och utgiftsförslag;

k) att inom Januari månad till Drätselkammaren insända Trafikkontorets inventarielängder och räkenskaper för det sistförflutna året äfvensom summariskt sammandrag af uppbörden för sagda år och specificerad förteckning öfver vid årets utgång oguldna afgifter;

l) att inom Februari månad till Drätselkammaren afgifva berättelse öfver Trafikkontorets verksamhet under föregående år; äfvensom

m) att hafva närmaste vård och tillsyn öfver stadens tullhusbyggnader och varuskjul.

§ 4.

Bokhållarene åligga:

a) att uträkna beloppen af de afgifter, hvilkas debitering tillkommer Trafikkontoret;

b) att numrera och till de betalningsskyldige utlemna debetsedlarna, äfvensom

c) att, då öfriga tjänstegöromål sådant medgifva, utskrifva debetsedlar.

Arbetsfördelningen mellan bokhållarene tillkommer trafikamreraren.

§ 5.

Kassören tillhör:

a) att verkställa uppbörden af samtliga till Trafikkontoret inflytande medel;

b) att föra kassabok;

c) att verkställa kontorets penningeleveranser, äfvensom

d) att vid hvarje månads utgång till trafikamreraren aflemna uppbörds-specialer.

§ 6.

Bokföraren åligger:

a) att inom den 10:de i hvarje månad uppgöra bokslut för föregående månad;

b) att för hvarje månad uppgöra restlängd öfver oguldna afgifter;

c) att öfver rester, som icke kunnat indrifvas, upprätta afkortningslängd, äfvensom

d) att inom Januari månad upprätta specificerad förteckning öfver vid årets utgång oguldna afgifter.

§ 7.

Första kontorsskrifvaren tillhör:
att utskrifva debetsedlar äfvensom att biträda vid debiteringen och expedieringen af debetsedlar.

Andra kontorsskrifvaren tillhör:
att annotera alla i kassan verkställda inbetalningar.
Därutöfver åligger det kontorsskrifvarene att verkställa öfriga förefallande arbeten enligt trafikamrerarens uppdrag och anvisning.

§ 8.

Vågmästaren och biträdande vågmästarene åligga:

a) att verkställa vägning, mätning och uppräknig af inkommande tullpligtiga varor, äfvensom

b) att omhändertaga det för staden afsedda exemplaret af tullinlagorna samt afskrifva därå den af packhusinspektorerne utförda spesifikationen af varornas vikt, mål och antal.

Vågmästaren åligger därjämte att utöfva den närmaste uppsigten öfver staden tillhöriga i tullhusbyggnaderna befintliga inventarier samt att föra inventarielängderna.

Arbetsfördelningen mellan vågmästarene tillkommer trafikamreraren.

§ 9.

Vaktmästarene åligganden äro:

a) att biträda vågmästarene vid tullbehandlingen, äfvensom

b) att på trafikamrerarens uppdrag distribuera debetsedlarna.

§ 10.

Vid antagandet af Trafikkontorets ordinarie tjänstemän förbehålles ömsesides sex månaders uppsägningstid.

§ 11.

Trafikkontoret, som inrymmes i tullhuset, hålles för allmänheten öppet under samma tid, som uppbörd af tullafgifter eger rum å tullkammaren.

Stat för Helsingfors Trafikkontor.

1	Kamrerare, lön à	Fmk 5,000:—	
	arvode à	„ 1,000:—	6,000:—
2	Bokhållare, lön à	Fmk 3,000:—	
	arvode à	„ 600:—	7,200:—
1	Kassör, lön à	Fmk 2,400:—	
	arvode à	„ 600:—	3,000:—
1	Bokförare, lön à	Fmk 2,000:—	
	arvode à	„ 300:—	2,300:—
1	Vågmästare, lön à	Fmk 2,200:—	
	arvode à	„ 300:—	2,500:—
2	Biträdande vågmästare, lön à	Fmk 1,800:—	
	arvode à	„ 300:—	4,200:—
1	Första kontorsskrifvare, lön à Fmk 1,800:—		1,800:—
1	Andra d:o lön à Fmk 1,500:—		1,500:—
4	Vaktmästare, lön à Fmk 1,200:—		4,800:—
<u>Summa Fmk 33,300:—</u>			

A n m. För tjänstgöring i samma befattning tillkommer Trafikkontorets ordinarie tjänstepersonal löneförhöjning: efter 5 års tjänstetid 10 % och efter 10 års tjänstetid ytterligare 10 % af den ursprungliga lönen.

Komitébetänkande i fråga om inrättande af ett kommunalt elektricitetsverk.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 28 november 1899 uppdragit åt styrelsen för stadens belysningsverk att till Fullmäktige inkomma med betänkande derom, huruvida och i hvilken omfattning staden borde inrätta och underhålla elektrisk belysning, har berörda fråga blifvit beredd dels af sagda styrelse, dels af särskilda utaf Fullmäktige för ändamålet tillsatta utskott. Vid möte den 6 sistlidne februari hafva Stadsfullmäktige, som för frågans behandling sammanträdt till förstärkt antal, med föranledande af särskilda utskottsbetänkanden (se tryckta handl. n:ris 22 för 1905 och 3 för 1906) beslutit att för kommunens räkning skulle inrättas ett elektricitetsverk samt för detta ändamål anvisat ett belopp af 2,500,000 mark å lånemedel, upptagna på längre återbetalningstid än två år, äfvensom uppdragit åt ordinarie Fullmäktige ej mindre att utverka fastställelse å beslutet angående användning af lånemedel för nämnda ändamål än äfven att vidtaga alla nödiga åtgärder för bringande i verkställighet af beslutet om inrättande af sagda elektricitetsverk. Derefter hafva ordinarie Fullmäktige, vid sammanträden den 13 och 27 berörda februari, beslutit ej mindre, att hos Kejserliga Senaten ansöka om fastställelse å ännämnda beslut att bekosta ifrågavarande anläggning med lån, upptaget på längre återbetalningstid än två år, än att tillsätta en komité med uppdrag att utarbета och till Fullmäktige inkomma med förslag till sådant program, på grund hvaraf konkurrerande anbud å utförande af ifrågavarande anläggning kunde införas, hvilken komité egde vid utförandet af sitt uppdrag efter behof anlita expertis och för densamma utfästa ersättning. Sedan Stadsfullmäktige vidare bestämt, att i komitén skulle, jemte ledamöterna i stadens belysningsverk, undertecknade Schildt, Bergroth och Willgren, ingå fem personer, utsågos till ledamöter i komitén underskrifne Norrmén, Ramsay, Strömberg och Wuolle samt herr J. Sohlman. Vidare beslöts att komitén skulle taga i öfvervägande frågan derom, huru länge och på hvilka villkor sådana elektriska ledningar öfver stadens gator, vägar och allmänna platser, som tillkommit med behörigt tillstånd, kunde få bibehållas. Den 20 förvikne mars befriades herr Sohlman på grund af sjuklighet, styrkt med läkarebevis, från uppdraget att vara ledamot i komitén, jemte det underskrifven Ahlfors invaldes i komitén uti herr Sohlmans ställe.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige i skrifvelse af den 21 nysslidne maj

meddelat komitén att, enligt hvad Magistraten delgifvit Fullmäktige, Kejsrerliga Senaten den 9 derförutgångna april funnit godt fastställa förstärkta Fullmäktiges ofvanberörda, den 6 februari innevarande år fattade beslut, att för stadens räkning bekosta ett kommunalt elektricitetsverk med lån, upptaget på längre återbetalningstid än två år, samt att för ändamålet af den odisponerade återstoden utaf 1902 års obligationslån använda 2,500,000 mark.

Med anledning af det komitén i anförd mätto utaf Stadsfullmäktige lemnade bemyndigande att vid behof anlita och bekosta expertis, gaf komitén i uppdrag åt ingenjören Einar Wikander, tidigare direktör för de kommunala elektricitetsverken i Düsseldorf, sedermera svensk statsinspektör öfver elektriska anläggningar och numera bosatt i Göteborg, der honom ombetrotts utarbetandet af en detaljerad plan för anläggning af ett kommunalt elektricitetsverk, att utarbete alternativa projekt till ett kommunalt elektricitetsverk härstädes, uppgjorda i enlighet med de grunder, som, vid besök af herr Wikander härstädes under sistlidne april månad, bestämdes under öfverläggningar mellan komitén och herr Wikander. Sedan dessa projekt (alternativen 1—5) i medlet af sistlidne oktober till komitén inkommit, utarbetades, med anledning af anmärkningar inom komitén, af herr Wikander nytt alternativt förslag (alternativet 6) på grundvalen af förhandlingar mellan herr Wikander samt under-tecknade Wuolle och Strömberg, som för sådant ändamål sammanträdt med herr Wikander i Stockholm. Herr Wikanders första förslag (alternativen 1—5) är särskildt tryckt såsom n:o 40 af Stadsfullmäktiges handlingar för innevarande år; det senare förslaget åter (alternativet 6), som legat till grund för komiténs slutliga behandling af ärendet, lyder i hufvudsak som följer:

„Föreliggande projekt utgör en modifikation af det förut utarbetade projekt 3. Från detta skiljer det sig hufvudsakligen därigenom att två centralstationer finnas, af hvilka den ena liksom förut är belägen på Arkadia-området och den andra på en tomt vid Norra Hamnen *). Denna tomt, som numera är disponibel för det blifvande kommunala elektricitetsverkets behof, har ett synnerligen gynnsamt läge, både med afseende på konsumområdet och med hänsyn till kostnaderna för tillförsel af bränsle och kylvatten. Tomten är på tre sidor omgifven af gator. På den fjärde sidan kommer ett mellanrum att lämnas mellan byggnaden och de närgränsande privathusen, så att dessa icke på något sätt generas af centralens närhet.

*) Herr Wikander förutsätter härvid att för elektricitetsverket kunde disponeras gamla packhus-tomten vid östra ändan af Alexandersgatan. Efter erhållen upplysning att sagda tomt näppeligen stode till buds för nu ifrågavarande ändamål, men att i stället tomten n:o 4 i kvarterets 139 Enen å Skatudden sannolikt kunde härför användas, har herr Wikander meddelat att hvad han framhållit angående den först projekterade tomtens företräden i allt väsentligt eger sin tillämplighet äfven å den sistnämnda tomten.

Till yttermera visso äro motorerna placerade så att de ligga längst bort från dessa byggnader. Någon rök utvecklas ej heller af anläggningen, utan blir hela elektricitetsverket fullständigt rökfritt.

I denna centralstation skulle följande maskineri placeras:

3 Diesel-motorer, hvilka vardera utveckla 250 hkr vid 180 hvarf i minuten med tillhörande likströmsdynamos,

1 accumulatorbatteri med 154 element för en strömstyrka af 800 amp. under 4 timmar.

Plats finnes för ytterligare en Diesel-motor för en effekt af eventuellt 500 hkr. Framför dynamomaskinerna är plats reserverad för växelströmmotorer, hvilka skola komma till uppställning ifall senare en kraftöfverföring från vattenfall skulle komma att utföras. Den för dessa växelströmmotorer erforderliga instrumenteringen skulle anbringas i den öfre étagen af tillbyggnaden för instrumenteringen och manövreras nedifrån på ett synnerligen enkelt och ofarligt sätt. Detta system af instrumentering erbjuder stora fördelar och har användts vid den nyss färdigbyggda understationen „Grünstrasse“ i Düsseldorf. Genom att växelströmmotorerna kopplas med de redan befintliga likströmsdynamomaskinerna ernås en stor förenkling i driften och billigare anläggningskostnader. I accumulatorhuset finnes plats för en fördubbling af det nu projekterade batteriet och dessutom riklig plats för personalens behof, förråder o. dyl.

Centralen på Arkadia-området öfverensstämmer i hufvudsak med centralen i projekt 3, dock med de ändringar som förorsakas däraf att maskinkraften är mindre samt att ett accumulatorbatteri tills vidare ej uppställs. Maskineriet består af 2 Diesel-motorer, hvilka vardera utveckla 250 hkr vid 180 hvarf i minuten och drifva likströmsdynamos af vardera c:a 170 kw med en medelspänning af 260 volt.

Centralerna äro förbundna med hvarandra genom en hufvudmatarledning på 625 kvmm:s area, hvilken är tillräcklig att öfverföra hela energien från ett aggregat från den ena stationen till den andra. Detta har till följd att man kan använda samma reservaggregat för bägge stationerna, så att anläggningskostnaderna blifva lägre. Vidare kan under åtminstone $\frac{3}{4}$ af året den ena stationen (hvilken som helst af de två) behandlas som en ren understation till den andra. Användes Arkadia-stationen såsom understation, så kan den till och med användas såsom en sammelpunkt för matarledningar under sommaren och då vara alldeles utan personal. I hvilket fall som helst blir driften tack vare denna förbindelsekabel mycket förenklad och torde i praktiken ej blifva märkbart dyrare än om endast en central funnes.

När senare belastningen i de västra stadsdelarna blir större och särskildt när de nya stadsdelarna norr om Arkadia blifva bebyggda, så måste naturligtvis ett batteri uppställas äfven i Arkadia-centralen. Man vet då huru stor belastningen är och kan bättre afpassa batteriets storlek, än som vore möjligt nu. Till följd häraf har äfven det första batteriet, som nu uppställs, kunnat tilltagas mindre än

eljest vore nödvändigt. Med afdrag af reservmaskinen stå sålunda utom batteriet 4 Diesel-motorer med sammanlagdt 1,000 hkr till disposition för driften. Alla motorerna och dynamomaskinerna äro hvarandra fullständigt lika och tänkta utförda af AB. Diesels Motorer i Stockholm, hvilka här åtminstone anses vara bättre än de af andra firmor fabricerade. Maskinerna skulle då vara identiska med de i Norrköpings elektricitetsverk uppställda, hvilka arbeta särdeles tillfredsställande. Då leveranstiden från fabriken räknadt är endast 4 månader, så kunna utvidgningar företagas mycket fort. Genom att maskiner uppställas ej blott på Arkadia-tomten utan äfven vid Norra Hamnen, kan maskineffekten ökas med 2 till 3 tusen hkr utöfver hvad som förut var möjligt.

Framhållas bör, att Diesel-motorerna lämpa sig bättre än ångmaskiner såsom reserv för kraftöfverföring från vattenfall, emedan de kunna igångsättas på mindre än 5 minuter efter det en defekt på kraftöfverföringslinien inträffat, under det att man äfven vid de modärnaste ånganläggningar ej kan uppelda pannorna på mindre tid än 30 till 45 minuter.

Ledningsnätet har planerats så att man senare kan anlägga ännu en station i södra delarna af staden, ifall detta senare skulle visa sig lämpligt af en eller annan anledning. Denna station skulle få sin plats någonstades i närheten af Skolorget och blefve troligen endast accumulatorstation.

Ledningsnätet har erhållit en högst betydande utsträckning, så att det omfattar alla gator, vid hvilka en konsum är att vänta. Ökningen är icke mindre än c:a 30 % af de förut projekterade fördelningsledningarnas längd. Förlusten i matarkablarna, som vid den högsta belastningen förut uppgått till 20 % för de längsta kablarna, har tack vare tillkomsten af den nya, gynnsamt belägna, stationen, kunnat minskas till 15 %. Oaktadt dessa dyrbara ändringar hade kostnaden för nätet blifvit densamma, såvida icke en betydande stegring af kopparprisen ägt rum. Denna stegring torde väl något gå tillbaka, men endast under de närmaste månaderna för att sedan ånyo ökas. Till följd häraf har jag ansett mig nödsakad att göra ett tillslag, som motsvarar stegringen.

Belastningsförhållandena i nätet hafva antagits något olika på grund af muntliga upplysningar af Herrar Wuolle & Strömberg. Dock äro dessa ändringar helt obetydliga. Matarledningarna äro tilltagna så, att vid utvidgningar af fördelningsnätet de nya matarkablarna till en början ej behöfva framdragas ända till centralerna utan endast anslutas till de redan existerande matarkablarna.

Fördelningsnätet är liksom vid alla modärna verk sammanhängande, så att bägge centralerna mata på ett gemensamt nät.

Det torde förtjäna framhållas, att den nuvarande tidpunkten är synnerligen lämplig för anläggande af ett kommunalt verk, emedan ett mycket stort uppsving i den elektriska belysningen otvifvelaktigt är nära förestående på grund af att de nya metalltrådslamporna (särskildt wolframlampan) gifva tre till fyra gånger mera ljus för samma strömförbrukning än de hittills använda glödlamporna. Situationen

är jämförlig med den som inträdde för gasbelysningen genom gasglödljusets införande omkring år 1895. Denna hade äfven ett stort uppsving för gasverken till följd.

Vidare är att betänka att den elektriska belysningen, som förut var en lyx, numera kommer att blifva ungefär lika billig som de andra slagen af belysning. Det är därför att vänta att antalet konsumenter kommer att stiga högst betydligt under de närmaste åren.“

Den ofvanstående projekt åtföljande räntabilitetskalkylen åtföljer såsom bilaga (bilaga 1) detta betänkande.

Vid behandlingen af förevarande ärende och därmed i samband stående frågor har komitén enats om nedanstående uttalanden och förslag:

I likhet med herr Wikander har komitén ansett det kommunala elektricitetsverket för närvarande böra i främsta rummet tillgodose belysningsbehovet äfvensom först i andra hand behovet af s. k. industriström för drift af motorer. Emellertid måste verket anläggas så att det i en framtid kan tillfredsställa äfven det växande behovet af drifkraft för motorer.

Vid valet af strömsystem har därför systemet enfasig vaxelström såsom **Strömsystemet.** olämpligt för motordrift icke upptagits i något af de alternativa projekten. Där emot har en alternativ beräkning för trefasig vaxelström med fjärde ledning uppgjorts. Såsom synes af tabellen å pag. 50 i tr. handl. n:o 40 ställer sig detta system såväl i afseende å anläggningskostnad som räntabilitet ganska fördelaktigt. Systemet vidlåder likväl de olägenheter att en fin spänningsreglering ej kan uppnås, i synnerhet vid de oundvikligen uppträdande snedbelastningarna, samt att transformatorerna inkräkta på gatornas utrymme, hvarförutom systemet i afseende å driftsäkerhet ej är fullt jämbördigt med ett likströmssystem. Det kanske viktigaste skälet, som talar för likström, är att endast vid detta system ackumulatorer kunna komma till användning. Särskildt i fall vattenkraft kommer att för stadens energibehof utnyttjas, ega ackumulatorbatterierna stor betydelse. Tack vare dem kan belastningen på kraftkällan utjämnas och dess energiförråd således vida fullkomligare utnyttjas än hvad fallet vore utan ackumulatorer. För likström talar äfven sakförhållandet att särskilda typer af lampor dels äro, apterade för likström, billigare, dels arbeta fördelaktigare med likström. Åtminstone för stadens centrala delar bör därför enligt komiténs tanke likströmssystemet väljas.

Beträffande valet af spänning får komitén främst hänvisa till de synpunkter, som herr Wikander under nämnda rubrik anfört (n:o 40 pag. 1 o. ff.). Öfverhufvud lider icke tvifvel att lågspänd likström ($2 \times 100 - 2 \times 120$ volt) är den för konsumenterna i alla afseenden fördelaktigaste formen af elektrisk ström. Endast

Spänning.

i afseende å möjligheten att från samma central betjena ett större gebit har den högre spänningen (2×220 volt) sina företräden. Enligt hvad erfarenheten vid handengifvit är ett underjordiskt ledningsnät för 2×120 volt vidpass 80 % dyrare än motsvarande ledningsnät för 2×220 volt. Kostnaden för ett ledningsnät för 2×120 volt är likväl icke öfverhöfvan stor för den händelse konsumtionen inom gebitet är intensiv och en distributionsradie af 1,2 kilometer i allmänhet icke öfverskrides. Med hänsyn till det sagda anser komitén det icke vara välbetänkt att antaga det af herr Wikander uppgjorda alternativet 3, enligt hvilket vid 2×120 volts spänning en distributionsradie af inemot 2 kilometer skulle ifrågakomma. Belastningsstegringar, isynnerhet vid anslutning af motorer till de aflägsnare delarna af nätet, skulle nödvändiggöra opropotionerliga kostnader för kabelförstärkning. Af hvilken stor ekonomisk betydelse det är, att distributionsradien ej väljes för stor, framgår af en jämförelse mellan alternativen 3 och 4. I det förra projektet, baserat på distribution af ström öfver hela staden från en central på Arkadia området, stiger kostnaden för matarkablar till 663,400 mark mot 390,000 mark i det senare projektet, som förutsätter att strömmen distribueras från en mera centralt belägen understation. Denna skillnad kommer vid framtida förstärkningar af kabelnätet att blifva än kännbarare.

Drifkraften och centralernas läge.

Det är klart att, såvida endast ångmaskinkraft komme ifråga, den riktiga lösningen blefve uppförandet af ett verk enligt samma system som alternativet 4, ty endast detta system medger möjligheten att distribuera den lågspända likströmmen från en fullt centralt belägen understation. Att midt inne i staden uppföra ett ångkraftverk med därtill hörande såväl skrymmande som vanprydande kolupplag kan sjelffallet ej ifrågakomma. Ej ens Arkadia området vore dertill fullt lämpligt, hvartill kommer att kylvattenledningen här blefve dyrbar äfvensom att verket, redan vid en utbyggnad till 12,000 hkr, komme att sakna plats för kolupplag. En direkt strömfördelning möjliggöres däremot, om såsom drifkraft väljes Dieselmotorer. En dieselmotorcentral kräfver föga mera manskap och utrymme än en understation. Brännoljan kan magasineras i en icke synnerligen vanprydande reservoar, någon vare sig lukt eller rök utveckla motorerna icke. Komitén förordar därför utförandet af anläggningen enligt herr Wikanders senaste projekt (alternativet 6), med den ändring likväl att den ena centralen bygges, i stället för å gamla packhustomten vid Norra hamnen, hvilken synes böra reserveras för en byggnad af mera monumental karaktär än den förevarande, å den af staden disponerade tomten i kvarteret n:o 139 å Skatudden, som är belägen emellan bolaget Enens hus å tomten n:o 2 vid Vestra Hamngatan och magasinsraden norr om sistnämnda tomt. Utrymmet af den föreslagna tomten, hvars areal utgör c. 1,945 m², är för ändamålet fullt tillräckligt och tillåter en betydlig utvidgning af elektricitetsverket i framtiden, särskildt om, såsom komitén tänkt sig, med tomten förenas de framför liggande magasin stomterna n:ris 10—12.

Placeringen af centralen å Skatudden förorsakar visserligen i någon måu

ökade kabelkostnader, men har komitén ansett dessa tillräckligt uppvägas af skilnaden i tomtens värde. Med hänsyn till kostnaderna för tillförseln af bränsle och kylvatten är för öfrigt den af komitén förordade tomten lika eller om möjligt än mera fördelaktigt belägen än packhustomten samt denna afgjordt öfverlägsen i fråga om grundens beskaffenhet.

Komitén har noggrant öfvervägt alternativet 4 äfven sålunda modifieradt att såsom plats för den i alternativet föreslagna understationen skulle användas den af staden disponerade delen af tomten n:o 1 vid Lilla Robertsgatan. Denna plats har också i sjelfva verket ett för en sådan understation möjligast gynnsamma läge, i det att distributionsradien här endast i undantagsfall skulle behöfva öfverstiga 1,200 m. Äfven anläggningskostnaden skulle i detta fall icke blifva nämnvärdt större än motsvarande kostnad för alternativet 6. En möjligaste noggrann kalkyl öfver räntabiliteten har dock visat ett betydande företräde hos sistnämnda alternativ. Detta alternativ har för öfrigt ännu den stora fördelen vid lågspänd likström att ledningskopporn till följd af kortare distributionsradie kan fullt utnyttjas, i de flesta fall ända till uppvärmningsgränsen, hvilket icke kan blifva fallet derest, såsom enligt alternativet 4, endast *en* understation skulle inrättas. Med antagande af alternativet 6 kan man sålunda tryggare emotse eventuella större belastningar i hvilka delar af den egentliga staden som helst. Från Arkadia-centralen kunna de nya stadsdelarna norr om densamma åtminstone intill Kammiogatan fördes med direkt genererad likström. Äfven stadsdelarna norr om broarna kunna härifrån utan svårighet betjenas, för hvilket ändamål lämpligast trefasström komme till användning.

Såsom herr Wikander i sin beskrifning öfver det projekterade ledningsnätet anført, har han förutsett en s. k. hufvudmatarepunkt någonstädes i trakten af Skoltorget i södra delen af staden, hvilken hufvudmatarpunkt senare vid tilltagande belastning skulle ombyggas till understation. I sådant afseende får komitén föreslå att två af de små tomter, hvilka uppstå vid den planerade regleringen af Skepparebrinken till Bangatan, för detta ändamål förbehållas. De föreslagna tomterna upptaga tillsammans en areal af omkring 1,300 m². Den nya understationen kommer då att ligga särdeles gynnsamt i förhållande till sitt konsumgebit.

För att komitén med full tillförsikt kunde omfatta herr Wikanders förslag om användningen af Diesel-motorer såsom drifkraft, var det naturligtvis nödvändigt att anskaffa all nödig utredning bl. a. om de oljor, som kunna ifrågakomma såsom bränsle för dessa motorer.

De oljor, som förnämligast härvid äro i fråga, äro den råa bergoljan från Texas och Kalifornien samt numera äfven från Borneo och Birma äfvensom några förut värdelösa oljedestillationsprodukter såsom solarolja och masut. Bergoljekällornas bearbetning och oljans distribuering äro redan sedan länge fullt ordnade, så att erhållandet af denna olja under fredstid torde kunna anses fullkomligt säkerställt. Den tills vidare oss närmaste hufvuddepoten är i Köpenhamn. Under

Bränsle.

normala förhållanden i Ryssland bör man äfven med samma säkerhet kunna påräkna solarolja och masut derifrån. Sålunda torde erhållandet af bränsle för Diesel-motorer till skäligt pris kunna anses fullt tryggt. Härvid kan nämnas, att priset för de olika oljesorterna är någorlunda lika, men att de ryska oljorna fås tullfritt, hvaremot bergoljan kostar i tull 2,4 p:n: per kg, utgörande c:a $\frac{1}{3}$ af oljans pris. Det kan dock ställas i fråga, huruvida icke tullfrihet i framtiden kunde åstadkommas för all den olja, som användes till bränsle.

Beträffande förvaringen af dessa oljor är det af vikt att veta, att de enligt lag ej äro att räknas till eldfarliga sådana. Förordningen angående, utom annat, upplag af eldfarliga oljor och dermed jemförliga vätskor, gifven den 9 september 1896, bestämmer nämligen, att om flamningstemperaturen d. v. s. den temperatur, vid hvilken oljan kan afge antändbara gaser, understiger $+40^{\circ}$ C, bör oljan räknas till de eldfarliga och behandlas därefter. Den lägsta kända flamningstemperaturen för Texas-olja är $+78^{\circ}$ C, för masuten och solaroljan ännu betydligt högre, nämligen $130-150^{\circ}$ C i slutet kärl. Sålunda kunna inga farhågor råda vid placeringen af oljebehållarene i närheten af centralerna och andra byggnader, såvida alla tekniska försiktighetsåtgärder, som utifrån hotande eldfara kan göra nödvändiga, vid byggandet af dessa behållare iakttagas. Af denna åsikt hafva äfven de inspektörer vid brandstodsbolagen och andra sakkännare varit, som komitén i detta afseende konsulterat.

Vattenkraft. Ofvan har redan antydts möjligheten att vattenkraft senare kunde komma till användning såsom drifkraft för det nya verket. Komitén har förvissat sig derom att dylik möjlighet förefinnes, och har äfven ett direkt anbud i sådant afseende till komitén inkommit, hvarom komitén förbehåller sig att i sinom tid närmare inberätta. Också denna möjlighet beaktas bäst genom antagandet af alternativet 6, hvars detaljer utarbetats just med hänsyn till sagda möjlighet. Exempel från utlandet visa att kommuner också i ogynnsammare läge än Helsingfors sökt i tid försäkra sig om vattenkraft för sina elektricitetsverk.

Anläggningskostnad. Beträffande anläggningskostnaden hänvisas till herr Wikanders beräkningar, såsom bilaga bifogade betänkandet. På sätt tidigare antydts, förorsakar dock den af komitén föreslagna placeringen af den ena centralen å Skatudden i stället för å packhustomten en ökning i kabelkostnaderna, utgörande omkring 100,000 mark. I anläggningskostnaden ingår icke värdet af de tomter, som äro afsedda att för inrättningen disponeras, emedan dessa tomter redan egas af staden; men har räntan å motsvarande kapital observerats i räntabilitetskalkylen.

Visserligen är sålunda den beräknade kostnaden för verket, utfördt enligt komiténs förslag till full omfattning, vidpass 700,000 mark högre än det belopp, som af förstärkta Stadsfullmäktige för ändamålet anvisats. Men emotser komitén att vid byggnadsarbetets utförande, dervid sjelffallet konkurrerande leveransanbud komma att infordras, den verkliga byggnadskostnaden skall visa sig betydligt understiga den beräknade, och kommer i hvarje händelse svårighet icke att förefinnas

för att efter arbetets slutförande få den eventuellt uppkomna tilläggskostnaden betäckt med lånemedel, upptagna på längre återbetalningstid än två år.

En genom komiténs försorg utarbetad och af komitéen granskad räntabilitetskalkyl är såsom bilaga (bilaga 2) närsluten betänkanudet. Denna kalkyl, som i hufvudsak ansluter sig till den af herr Wikander för alternativet 6 uppgjorda kalkylen, afviker från den sistnämnda förnämligast deri, att lönerna för det nya verkets personal höjts till belopp, som motsvara förhållandena i Helsingfors, att afskrifningarna beräknats efter högre procentsatser än af herr Wikander samt att såsom grundpris för belysningsström upptagits 60 penni pr kwt och för motorström 25 penni pr kwt. Att grundpriset för belysningsström icke bestämts lägre, beror hufvudsakligen derpå att det under alla omständigheter är lättare att sänka än höja ett fastställt grundpris samt att i hvarje fall belysningskostnaden, i följd af de ny-uppfunna, för det valda systemet särskildt lämpliga, strömbesparande glödlamporna, kommer att betydligt nedgå under den nu vanliga.

Räntabilitets-
kalkyl.

Jemte det komitéen får förorda att alternativet 6 genast beläggas med arbete i hela dess vidd, anser sig komitéen dock tillika böra framhålla att detta alternativ äfven, derest omständigheterna anses sådant fordra, kan utan någon som helst olägenhet utbyggas tillsvidare endast delvis med allenast en central och dertill hörande ledningsnät.

Verkets om-
fång.

Beträffande den totala maskinstyrkan i centralerna har komitéen omfattat herr Wikanders förslag; men då det med hänsyn till den fördelaktigaste dispositionen af utrymmet i centralerna kan erfordras att de särskilda maskinenheterna väljas något annorlunda än herr Wikander förordat, torde bestämmandet häraf lämpligast öfverlemnas åt den byggnadsstyrelse, som enligt komiténs nedan framställda förslag skulle ombetros med arbetets utförande.

Enligt komiténs tanke bör utförandet af ifrågavarande arbete på sätt vid byggandet af stadens hamnbana varit fallet ombetros en af Stadsfullmäktige vald byggnadsstyrelse, bestående af en ordförande och fyra ledamöter, hvilken styrelse egde antaga chef för byggnadsarbetet och underordnad personal samt bestämma deras aflöning. Såsom ersättning härför torde åt styrelsen anslås 20 mark för sammanträde och person, hvarjemte den medlem, som tillika ombetros handhafvandet af kansligöromålen, skulle i särskild godtgörelse härför erhålla 1,200 mark årligen. Denna styrelse egde i sinom tid jemväl utarbeta förslag till reglementen, taxor och instruktioner för det nya verket.

Byggnadssty-
relse.

Komiténs uppdrag omfattar äfven åliggande för komitéen att uttala sig derom, huru länge och på hvilka villkor sådana elektriska ledningar öfver stadens gator, vägar och allmänna platser, som tillkommit med behörigt tillstånd, kunde få bibehållas. Fullgörandet af denna del utaf komiténs uppdrag synes likväl förutsetta att ärendet i öfriga delar af Stadsfullmäktige afgjorts, hvarför komitéen får

De bestående
elektricitets-
verken.

förbehålla sig att, sedan sådant afgörande skett, till Fullmäktige inkomma med utlåtande i denna del af frågan.

Då komitén på anförda skäl anser att ofvanomordade förslag ur såväl praktisk som ekonomisk synpunkt innefattar den bästa möjliga lösning af frågan om inrättandet af ett elektricitetsverk för staden, får komitén alltså vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta:

att det redan beslutna kommunala elektricitetsverket skall utföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ingenjören Wikanders projekt n:o 6 för en beräknad kostnad af 3,200,000 mark, afseende direkt generering och distribution af likström 2×120 volt från två centraler, af hvilka den ena förlägges å kvarteret n:o 192 (Arkadia området), som för ändamålet reserveras, samt den andra å tomten n:o 4 i kvarteret n:o 139 Enen å Skatudden, hvilken tomt jemte angränsande magasins-tomter n:ris 10, 11 och 12 vid Skatudds norra kajen för anläggningen upplåtes, hvarjemte plats för en frandeles erforderlig understation reserveras å tomt vid Skepparebrinken;

att för bestridande af kostnaderna för elektricitetsverket anvisas för ändamålet reserverade 2,500,000 mark af 1902 års obligationslån, medan det derutöfver erforderliga beloppet tills vidare förskottteras ur stadskassan, kommande Stadsfullmäktige, sedan sagda belopp blifvit fastställt, att framdeles fatta beslut om sättet för gäldande af förskottet;

att tillsätta en byggnadsstyrelse, bestående af ordförande och fyra ledamöter, med uppdrag att gå i författning om utförandet af den i mom. 1 här ofvan omförmälda anläggning med allt hvad därtill hörer, hvilken anläggning skall till den omfattning styrelsen finner lämplig, utföras genom entreprenad; egande styrelsen för ändamålet antaga ledande arbetschef och öfrig erforderlig personal samt bestämma desses aflöning;

att medlemmarne i byggnadsstyrelsen ega uppbära i arvoden, en-hvar 20 mark för hvarje sammanträde, samt den medlem, som hand-har kansligöromålen, derutöfver 1,200 mark årligen, så länge bygg-nadsarbetet varar; samt att anmoda byggnadsstyrelsen att i tillräcklig

tid före anläggningens fullbordan till Stadsfullmäktige inkomma med förslag såväl beträffande förvaltningen af stadens elektricitetsverk som ock till taxa å afgifter för elektrisk energi från detsamma äfvensom till de öfriga åtgärder, som med anledning därpå att staden sjelf skall ombesörja leveransen af elektrisk ström kunna på Stadsfullmäktige ankomma.

Helsingfors, den 5 december 1906.

Alfred Norrmén.

**K. Axel Ahlfors.
A. Ramsay.
Karl Strömberg.
Bernh. Wuolle.**

**Edvin Bergroth.
Hj. Schildt.
Edvin Willgren.**

Bilaga 1.

Kostnadsförslag uppgjort af herr Wikander, öfver ett elektricitetsverk för staden Helsingfors.

System: Likström 2×120 volt från centraler med Dieselmotorer vid Norra Hamnen och på Arkadia området.

I. Byggnader med tillbehör.

1 Byggnad vid Norra hamnen bestående af maskinhus med plats för dieselmotorer och dynamos, accumulatorhus med rum för instrumentering, jemte nödiga tillbyggnader för personal etc.	124,500: —
1 Byggnad på Arkadia området bestående af maskinhus med plats för dieselmotorer och dynamos jemte nödiga tillbyggnader för personal etc.	117,500: —
Planering af tomterna, stängsel, stenläggningar, vattenledning och diverse	48,000: —
	Summa Fmk 290,000: —

II. Dieselmotorer med tillbehör:

5 st. trecylindriga dieselmotorer, som hvardera vid 180 hvarf för minut utveckla 250 eff. hkr. samt momentant ända till 20 % mera med extra svänghjul för olikformighetsgrad 1:120 med förställbar (+ 5 %) hastighetsregulator, inblåsnings- och igångsättningskärl samt erforderliga rörledningar och ljuddämpare	367,500: —
5 bränslebehållare för hvardera 1,000 liter komplett	
2 elektromotordrifna Zeta-pumpar för kylvattnet	
Rörledningar för bränsle och kylvatten inom maskinrummet samt för afloppsgaserna	
Frakt incl. emballage oförtulladt cif Helsingfors	47,500: —
Skyddsräck kring 5 motorer	3,000: —
Hjelparbetare för montörerna	5,000: —

Tull för

5 st. 250 hkr. motorer å netto 41,000 brutto 45,000 kg. = 205,000 kg å 1,48	30,340: —
Transport af maskinerna från skeppsbord 225,000 kg.	3,200: —
Fundament för 5 maskinaggregat	10,000: —
Rörledning från centralen vid Norra hamnen till kajen för kylvatten	3,000: —
1 Kyltorn för c:a 8 m ³ vatten pro timme jemte erforderliga fundament, pump- och rörledningar	6,000: —
2 behållare af stålplåt rymmande hvardera c:a 150,000 kg. flytande bränsle med fundament och nödiga rörledningar färdigt uppsatta, en vid hvardera station	20,000: —
Verkstadsinredningar samt diverse och oförutsedt	14,460: —
Summa Fmk	510,000: —

III. Dynamomaskiner med instrumentering, förbindelsekablar samt batteri.

5 likströmsdynamos för c:a 170 kilowatt = 250 hkr. för 240—400 volts spänning vid 180 omlopp incl. magnetregulatorer . . .	97,500: —
1 Utjmningsaggregat för c:a 24 Kilovatt i centralen vid Norra hamnen	6,000: —
1 Instrumenttafla för 3 dynamomaskiner, 1 utjmningsaggregat, 1 batteri och för 20 afgående kablar jemte 2 reservfält incl. alla samlingsskenor och förbindelseledningar inom maskinhuset allt färdigt monteradt	55,000: —
Transport	158,500: —

	Transport	158,500 —
1 Instrumenttafla för 2 dynammaskiner och för c:a 20 afgående kablar jemte 2 reservfält incl. alla samlingsskenor och förbindelseledningar inom maskinhuset allt färdigt monteradt		35,000: —
1 Accumulatorbatteri bestående af 2×77 element för en kapacitet af c:a 3,200 ampéretimmar vid 4 timmars urladdning med c:a 800 Amp. incl. träställning och allt tillbehör färdigt monteradt i Centralen vid Norra hamnen		120,000: —
Förbindelseledningar mellan batteriet och instrumenttaflan förlagda på isolatorer (i centralen vid norra hamnen)		16,000: —
1 kran med elektrisk drifkraft för 20 tons bärkraft och 18 m. spännvidd jemte löpbana och elektr. kontaktledning i Arkadiacentralen		22,500: —
1 kran för handkraft för c:a 15 tons bärkraft och c:a 16 m. spännvidd jemte löpbana i centralen vid Norra hamnen		17,000: —
Elektriska belysningsanläggningar i begge centralerna		5,500: —
Diverse smärre utgifter och oförutsedt		15,500: —
	Summa Fmk	390,000: —

IV. Ledningsnät

(baseradt på ett kopparpris af £ 91 efter noteringen i London):

a) Matareledningar.

53,850 meter järnarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med kopparareor mellan 120 och 625 kvmm.	567,150: —
	Summa Fmk 567,150: —

b) Fördelningsledningar.

84,450 meter järnarmerad, asfalterad och blymantlad kabel med kopparareor mellan 185 och 70 kvmm.	316,400: —
	Summa Fmk 316,400: —

c) Mittelledare.

c:a 52,000 kg. mässig tråd af 50—25 kvmm. koppararea	131,000: —
Emballage	14,000: —
	Summa Fmk 145,000: —

d) Tillslag för stegradt kopparpris.

Tillslag för stegring af kopparpriset från 91 Pdst. till 105 Pdst. Londoner notering	118,000: —
	Transport 118,000: —

Transport 118,000:—

e) *Hufvudmatarpunkter, kabellådor och garniturdelar.*

Hufvudmatarpunkter, kabellådor änd- och afgreningsmuffar, polskor samt löd- och småmaterial till erforderliga storlekar och i tillräcklig mängd, afrundadt till	63,000:—
Summa Fmk	63,000:—

f) *Montage.*

138,300 meter armerad kabel att förlägga och montera i kabelgrafvarna samt alla erforderliga mätningar å 0,38 Fmk pro m. . .	52,554:—
52,000 kg. blank mittelledare att förlägga och montera i kabelgrafvarna	6,500:—
Diverse och oförutsedt	946:—
Summa Fmk	60,000:—

g) *Frakt och tull.*

Frakt incl. Transporter i Helsingfors af c:a 805 trns. å Fmk 38 afrundadt till	31,600:—
Tull af c:a 615,000 kg. kabel å 137 Fmk pro 100 kg. afrundadt till .	84,000:—
Tull af c:a 52,000 kg. blanka ledningar å 255 Fmk pro 1,000 kg. . .	13,260:—
Diverse och till afrundning	1,590:—
Summa Fmk	130,450:—

Sammanställning för ledningsnätet.

a) Matarledningar	567,150:—
b) Fördelningsledningar	316,400:—
c) Mittelledare	145,000:—
d) Tillslag för stegradt kopparpris.	118,000:—
e) Hufvudmatarpunkter, kabellådor etc.	63,000:—
f) Montage	60,000:—
g) Frakt och tull	130,450:—
Summa Fmk	1,400,000:—

V. Kabelgrafvar.

C:a 42,500 m. kabelgrafvar c:a 0,6 m. djupa i gatans körväg intill trottoirerna incl. sand för bäddning af kablarne samt aftäckning af matarkablarne med tegelstenar å 5:75.	244,375:—
Speciella utgifter för bergsprängning etc.	70,625:—
Summa Fmk	325,000:—

VI. Elektricitetsmätare af servisledningar.

600 st. mätare för 5 × 120 till 150 × 240 watt till ett genomsnitts- pris af Fmk 80:—	48,000:—
Pröfnings- och justeringsinstrument	5,000:—
Servisledningar	57,000:—
	<hr/>
Summa Fmk	110,000:—

VII. Diverse.

Ränteförluster, kontroll af byggnadsarbetet, resor, oförutsedda utgifter och diverse mindre utgifter	75,000:—
	<hr/>
Summa Fmk	75,000:—

Sammanställning.

I. Byggnader med tillbehör	290,000:—
II. Dieselmotorer med tillbehör	510,000:—
III. Dynamomaskiner samt batteri	390,000:—
IV. Ledningsnät	1,400,000:—
V. Kabelgrafvar	325,000:—
VI. Elektricitetsmätare och servisledningar	110,000:—
VII. Diverse	75,000:—
	<hr/>
Summa Fmk	3,100,000:—

*Bilaga 2.***Räntabilitetsberäkning för Helsingfors stads elektricitetsverk,
uppgjord af komitén.****Utgifter.****1. Förvaltning och administration.**

Styrelsen	4,000:—
1 verkställande direktör	10,000:—
1 assistent	6,000:—
1 kassör	2,000:—
1 bokhållare	3,000:—
1 mätareaffläsare, samtidigt reparatör	2,700:—
1 inkasserare	1,500:—
Kontorsexpenser	2,800:—
	<hr/>
Summa Fmk	32,000:—

2. Personal för driften.

a) vid Skatuddscentralen:

1 maskinmästare	4,200: —
3 maskinister samtidigt instrumentskötare à 2,400: —	7,200: —
1 instrument- och batteriskötare	2,400: —
3 hjälparbetare à 1,200: —	3,600: —

b) vid Arkadiacentralen:

1 förste maskinist	3,000: —
3 maskinister	7,200: —
2 hjälparbetare	2,400: —
	Summa Fmk 30,000: —

3. Personal för underhåll och utvidgning.

1 verkmästare, samtidigt utbildad som kabelmontör	4,200: —
1 förarbetare	2,400: —
3 arbetare à 1,500: —	4,500: —
	Summa Fmk 11,100: —

4. Bränsle, vatten och remontmaterial.

1,000,000 hos konsumenterna nyttigt afgifna kilowatt timmar, motsvarande vid 15 % förlust 1,150,000 kilowatt-timmar i centralen vid en förbrukning af 0,3 kg. brännolja pro genererad kilowatt =	
Summa 345,000 kg. brännolja à 11 penni, afrundadt till	38,000: —
800 m ³ vatten för att täcka förlusterna genom fördunstning i Arkadiacentralen à 25 penni	200: —
Puts- och smörjmaterial för dieselmotorerna samt syra och vatten för batteriet	2,800: —
Remontmaterial	16,500: —
Belysning af centralerna, 8,000 kw-timmar pr år à 0,15 mark	1,200: —
Diverse och oförutsedt	1,300: —
	Summa Fmk 60,000: —

5. Afskrifning af anlægningskapitalet samt ränta å tomtvärden.

4 ¹ / ₂ % afskrifning af hela det beräknade anlægningskapitalet 3,200,000	144,000: —
4 % ränta å värdet för Arkadiatomten	10,000: —
4 % ” ” ” ” Skatuddstomten	3,200: —
	Summa Fmk 157,200: —

6. Försäkringspremier (incl. batteriförsäkring)

Brandförsäkring af byggnaderna jemte innehåll	5,000: —
Batteripremier afrundadt	10,800: —
Diverse och oförutsedt	1,200: —
	Summa Fmk 17,000: —

De totala utgifterna vid en årlig konsumtion af 1,000,000 kilowatt
uppgår alltså till Fmk . . . . . 307,300: —

Inkomster.

650,000 kw-timmar belysningsström å 60 p.	390,000: —
350,000 ” motorström å 25 p.	87,500: —
	Summa Fmk 477,500: —

Det uppstår alltså redan vid denna ringa konsumtion en årsvinst af 477,500 — 307,300 = 170,200 mark, utgörande 5,3 % å hela det beräknade anlægningskapitalet.

HELSINGFORS STADS ELEKTRICITETSVERK.

Central med dieselmotorer placerad å Arkadia-tomten.

HELSINGIN KAUPUNGIN SÄHKÖLAITOS.

Keskusasema dieselmoottorineen Arkadian tontilla.

Bassin för
150,000 kg.
flytande bränsle.
Sättes
150,000 kilolle
juoks polttoainetta

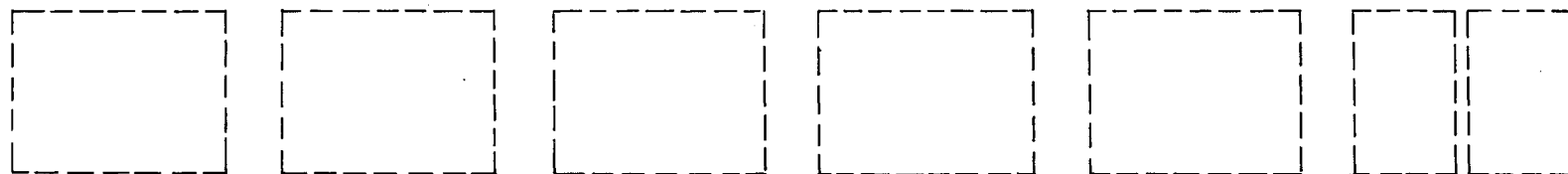
Anmärkning: De punkterade linierna antyda huru en ångkraftanläggning kan anordnas å tomten, om man senare önskar att ej vara beroende af endast dieselmotorer.

E. Wikander.

Muistutus: Pilkkuviivat osottavat mitenkä höyryvoimalaitos on tontille sijoitettavissa, jos myöhemmin halutaan päästä riippumattomaksi yksinomaan dieselmootoreista.

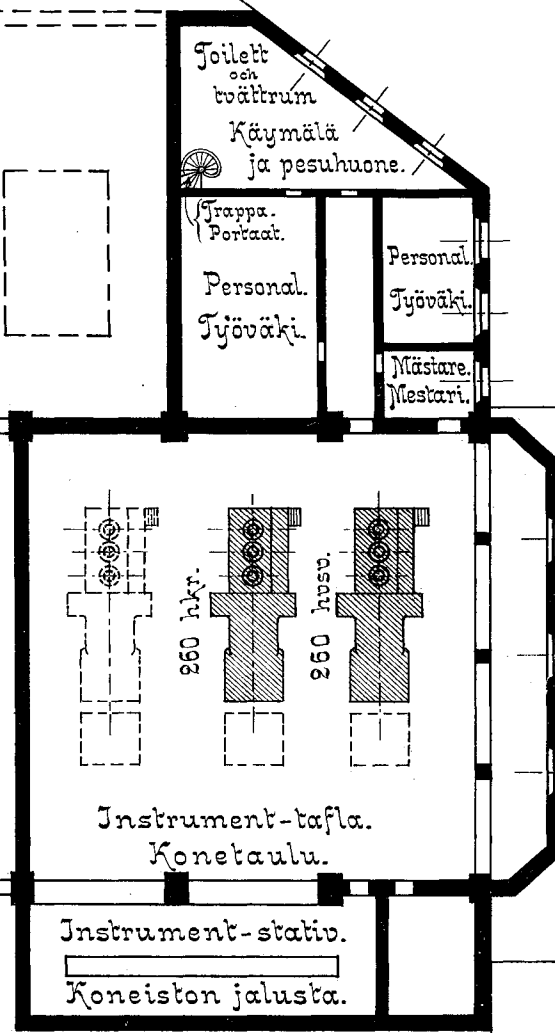
E. Wikander.

Plats för ångpannehus.
Höyrykattilahuoneen paikka.

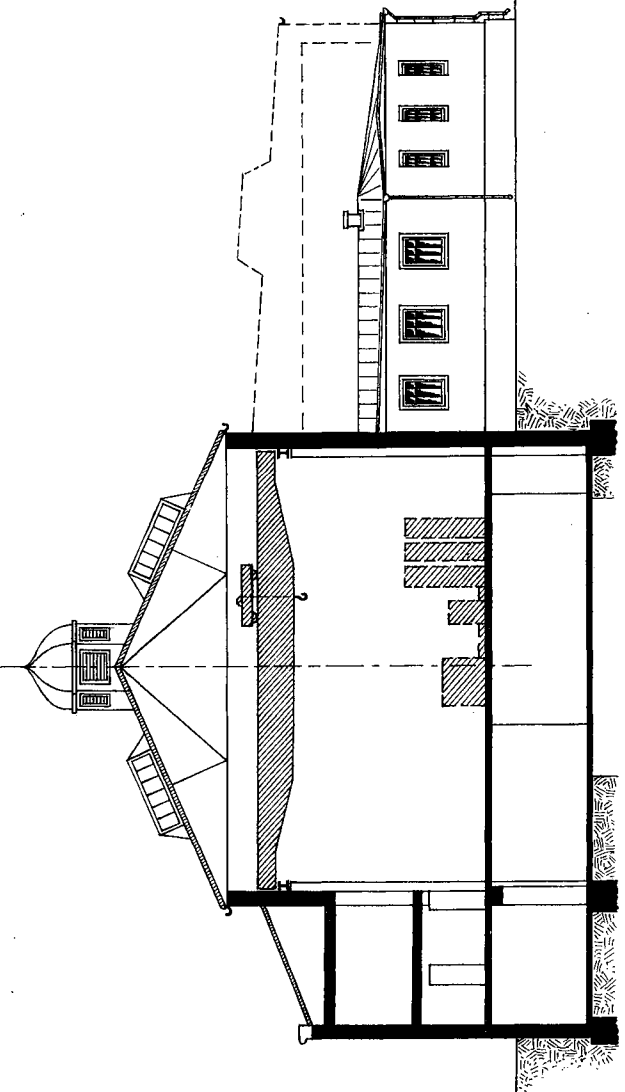

Plats för utvidgning med dieselmotorer eller ångturbiner.

Tilaa dieselmoottoreilla tai höyryturbiineilla käyväälle laajennetulle laitokselle.

Enoärnings tillbyggnad för oljepumpar etc.
Yksikerroksinen lisärakennus öljypumppuja y. m. varten.

**HELSINGFORS
STADS ELEKTRICITETSVVERK.**

Förslag till utbyggandet af tomterna
i kvarteret 139 å Skatudden.

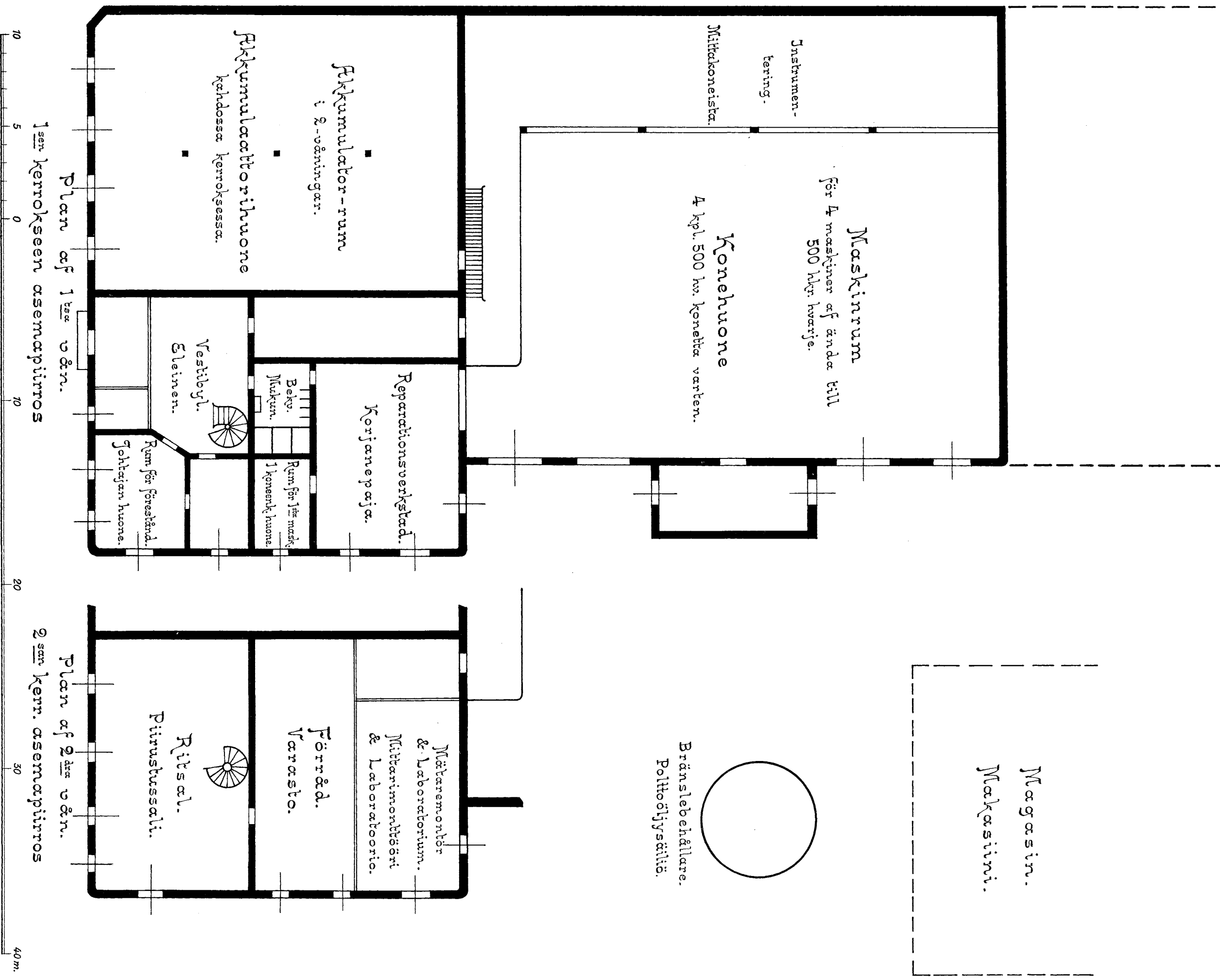
**HELSINGIN
KAUPUNGIN SÄHKÖLÄITOS.**

Ehdotus Katajanokan korttelissa N:o 139
olevan tontin rakentamista varten.

Plats för utvidgning.
Lagermuckta varten.

Magasin.
Markasirvi.

Bränslebehållare.
Polttoöljysäiliö.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1907.

Upprättadt af Magistraten.

Hufvudtitel.	Utgiftens beskaffenhet enligt § 58 i K. F. d. 8 dec. 1873 ang. Kommunalförv. i stad.	Utgifter.	Drätselkammarens förslag	Magistratens förslag
I		Stadens skulder	1,023,525	1,023,525
II		Stadens embetsverk.		
		3. Magistratens & Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.		
		1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön	2,500: —	
		1 Aktuarie	2,500: —	
		Personellt anslag för aflönande af biträde	1,200: —	3,700: —
		1 Registrator	2,400: —	
		förhöjning för 10 års tjänst	400: —	2,800: —
		1 Kanslist	1,200: —	
		personel löneförhöjning	300: —	1,500: —
		1 Translator för ryska språket	1,200: —	
		1 D:o för tyska språket . . .	300: —	
		1 Stadsbetjent vid Magistraten, lön	1,500: —	
		förhöjning för 10 års tjänst	200: —	1,700: —
		Transport	13,700: —	1,023,525
			1,023,525	1,023,525

		Transport 13,700: —	1,023,525	1,023,525
1	Stadsbetjent vid Magistraten	1,500: —		
1	D:o vid Magistratens kansli, lön	1,600: —		
	förhöjning för 10 års tjenst	200: —	1,800: —	
2	Stadsbetjenter vid Magistratens kansli, lön à	1,600: —	3,200: —	
1	Stadsbetjent vid Rådstufvu- rätten, lön	1,100: —		
	förhöjning för 10 års tjenst	200: —	1,300: —	
1	Stadsbetjent vid Rådstufvu- rätten, lön	1,100: —		
	förhöjning för 5 års tjenst	100: —	1,200: —	
1	Stadsbetjent vid Rådstufvu- rätten, lön	1,200: —		
	förhöjning för 5 års tjenst	100: —	1,300: —	
5	D:o vid d:o, lön à	1,200: —	6,000: —	
1	Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved	1,000: —		
1	Rådhusdräng jemte fri bostad och ved	720: —		
		31,720: —		
4. Exekutionsverket.				
1	Förste Stadsfogde, lön	3,000: —		
	arvode	1,000: —		
	förhöjning för 5 års tjenst	500: —	4,500: —	
1	Andre Stadsfogde, lön	3,000: —		
	arvode	2,000: —		
	förhöjning för 5 års tjenst	500: —		
	förhöjning för 10 års tjenst fr. $\frac{1}{5}$ 1907	333: 33	5,833: 33	
1	Kriminalexekutor, lön	3,000: —		
		Transport 13,333: 33	1,023,525	1,023,525

		Transport 13,333: 33	1,023,525	1,023,525
	1	Exekutionsbetjent, lön . . . . . 2,400: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 400: —	2,800: —	
	3	Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 2,700: — förhöjning för 5 års tjänst à . . . . . 200: —	8,700: —	
c	2	Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 2,700: —	5,400: —	
	1	Exekutionsbetjent, lön	1,500: —	
	4	D:o, lön à . . . . . 1,600: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 400: —	8,000: —	
	2	Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 1,600: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 200: —	3,600: —	
c	4	Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 1,600: —	6,400: —	
		49,733: 33	244,253 33	256,653 33
III		Kommunalförvaltningen.		
		7. Trädgårdsnämnden.		
	1	Sekreterare	600: —	
	1	Trädgårdsmästare. förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 600: — hyresmedel . . . . . 1,500: — personellt lönetillskott jemte bränsle, fria spårvägsresor och andra natura för- måner . . . . . 2,400: —	7,500: —	
		Expenser, förslagsvis	300: —	
			312,260	312,260
IV		Gatu- och kajbelysningen.		
		2. Petroleumbelysningen.		
		262 st. helnattslyktor à 174 mk per lysår och lykta	45,588: —	
		Transport 45,588: —	1,580,038 33	1,592,438 33

		Transport 45,588: —	1,580,038 33	1,592,438 33
		441 st. halfnattslykter à 83 mk per lysår och lykta . . . . . 36,603: —		
		60 st. seglationslykter, 170 dagar à 60 penni per dag och lykta 6,120: —		
		5 st. helnattslykter à isvägen till Sveaborg 120 dagar à 60 penni per dag och lykta . . . 360: —		
		7 st. d:o vid kolerabarackerna 200 dagar à 60 penni per dag och lykta . . . . . 840: —		
		Utbyte af 50 st. petroleumlam- por mot intensiv-lykter, för- slagsvis . . . . . 3,000: —		
	c	Inköp af 11 st. lykter à 60 mk 660: —		
		93,171: —	251,302 —	253,421 —
V		Brandverket.	146,482 50	146,482 50
VI		Polisinrättningen	265,819 28	265,819 28
VII		Sundhets- och sjukvården.	439,891 50	439,891 50
VIII		Fattigvården	401,975 —	401,975 —
IX		Undervisnings- och bildnings- anstalter	1,311,750 28	1,311,750 28
X		Staden åliggande allmänna onera.	372,443 71	372,443 71
XI		Vattenledningen	566,800 —	566,800 —
XII		Saluhallarna	20,770 —	20,770 —
XIII		Allmänna arbeten.		
		7. Planteringar.		
		a) Remont och underhåll.		
		Underhåll af planteringar och träskolor . . . . . 70,000: —		
		Underhåll af hägnader . . . . . 3,000: —		
		Provisionell remont af reserv- trädgården . . . . . 5,000: —		
		Transport 78,000: —	5,357,272 60	5,371,791 60

		Transport 78,000: —	5,357,272 60	5,371,791 60
		Inköp af trädgårdssoffor . . . 1,050: —		
		Jordberedning för stadsplanter- ingarna . . . . . 3,000: —		
		82,050: —	2,344,366 —	2,354,366 —
XIV		Pensioner.		
		Posten: Förre tillsyningsman- nen vid helsopolisen T. A. Glad 400 mk utgår, men der- emot införes:		
		<i>Stadsbetjenten Jonas Ström</i> . . . 900: —	22,940 67	23,440 67
XV		Diverse utgifter	224,294 40	224,294 40
		Summa Fmk	7,948,873 67	7,973,892 67

Hufvudtitel	Bokstaven angifven Inkomstens beskatt- ningen enligt 88 § 1 kommunalförordn.		Drätselkamma- rens förslag	Magistratens förslag
Inkomster.				
		Disponibel behållning	600,000 —	600,000 —
I		Räntor	417,500 —	417,500 —
II		Tomtlösen	300,000 —	300,000 —
III		Stadens fasta egendom	463,400 —	463,400 —
IV		Tomtören	3,000 —	3,000 —
V		Inkomstgivande rättig- heter	1,059,300 —	1,059,300 —
VI		Diverse inkomster	485,106 —	485,106 —
VII		Statsbidrag	283,188 —	283,188 —
VIII		Vattenledningen	685,850 —	685,850 —
IX		Belysningsverket	137,200 —	137,200 —
X		Lån	1,093,350 —	1,093,350 —
XI		Uttaxering.		
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga med- lemmar uttaxeras, utgör 2,445,998: 67 .	2,420,979 67	2,445,998 67
		Summa Fmk	7,948,873 67	7,973,892 67

MAGISTRATEN

i

Helsingfors

den 30 November 1906.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 330.

Jämlikt stadgandet i 58 § af Kejsrerliga förordningen den 8 december 1873, angående kommunalförvaltning i stad, har Magistraten härmed äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända sitt förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1907, uppgjort med ledning af Drätselkammarens i ärendet till Magistraten insända framställning. Härvid kan Magistraten icke undgå att anmärka, att det af Drätselkammaren uppgjorda förslaget såväl innevarande som senaste år till Magistraten ankommit först den 28 november och närmast föregående år endast någon dag tidigare samt att Magistraten vid sådant förhållande icke hunnit egna nämnda förslag så genomgående granskning som önskligt vore. Orsaken till berörda dröjsmål synes bero icke allenast på det väsentligen ökade arbete Drätselkammaren har att utföra utan ock därpå att särskilda nämnder sentida insändt sina specialförslag till Kammaren. Med anledning häraf och då Herrar Stadsfullmäktige numera beslutit att samtliga till tryck befordrade handlingar rörande stadens förvaltning skola uppsättas på de bägge inhemska språken, har Magistraten, för undvikande af enahanda dröjsmål för framtiden, beslutit att uppdraga åt Drätselkammaren att till Magistraten inkomma med förslag till de åtgärder hvilka borde vidtagas, för att budgetbehandlingen måtte kunna inom föreskrifven tid slutföras.

Med afseende å de ändringar och tillägg, Magistraten ansett sig böra införa i Drätselkammarens förslag, får Magistraten anföra följande:

Vid granskningen af I hufvudtiteln, „Stadens skulder“, har Magistraten icke haft något att erinra.

Vidkommande sedan II hufvudtiteln, „Stadens embetsverk“, får Magistraten meddela, att de vid Magistraten anstälde stadsbetjänterne uti en till Magistraten ingifven skrift, hvilken bilägges, anhållit om förhöjning af sina löneförmåner; och har Magistraten, med hänsyn till de dyra lefnadsförhållandena å orten och svårigheten för nämnde betjante att utöfver sin aflöning förskaffa sig andra inkomster, ansett sig böra förorda ett lönetillskott af 300 mark för en hvar af dem eller tillsammans 1,500 mark, hvarför Magistraten under ifrågavarande hufvudtitel upptagit detta belopp. Af dessa stadsbetjänter har stadsbetjanten Jonas Ström, hvilken uppnått en ålder af 72 år, anmält att han till följd af sjuklighet vore betänkt på att anhålla om afsked från tjänsten, därest honom af staden tillförsäkrades en årlig pen-

sion för hans återstående lifstid. Då Jonas Ström under en tid af 31 år med sällspord ordentlighet och samvetsgranhet handhaft sin befattning, har Magistraten ansett sig böra föreslå att honom måtte beviljas en lifstidspension af 900 mark om året, utgörande 60 procent af den lön Magistraten ofvan föreslagit för de vid Magistraten anstälde stadsbetjänterna. Under förutsättning af att denna pensionsfråga vinner sin lösning har Magistraten från en stadsbetjänts aflöning uteslutit „förhöjning för 10 års tjänst“ med 200 mark.

Uti bilagda till Magistraten ingifna skrifvelse har andra stadsfogden på anförda skäl anhållit att de för indrivande af kommunala utskylder m. m. honom till biträde anstälde exekutionsbetjänternes antal måtte ökas med fem. I anledning häraf har Magistraten, med erkännande af att en väsentlig ökning af arbetskrafterna i nästnämndt afseende är erforderlig och med fästadt afseende därå att stadens fördel jämväl påbjuder att tillräckligt antal biträden anställas för utskylders indrivande samt under förhoppning att den upplysnings- och adressbyrå, som vid polisinsättningen är afsedd att inrättas, skall härutinnan underlätta exekutionsverkets arbete, dock trott sig för närvarande kunna inskränka antalet nya exekutionsbetjante till tre, och har Magistraten förty i staten upptagit 1,600 mark för en hvar af dessa, eller sammanlagdt 4,800 mark.

Likaledes har kriminalexekutorn uti närslutna skrifvelse hos Magistraten framhållit omöjligheten af att med de nuvarande arbetskrafterna åstadkomma en effektiv straffverkställighet samt förty hemställt att ytterligare två exekutionsbetjänter måtte för detta ändamål ställas till hans förfogande. Därjämte hafva de kriminal-exekutorn för närvarande till biträde anstälde tre exekutionsbetjänterna uti jämväl bilagda skrift anhållit att deras årslön måtte höjas från 2,400 till 3,000 mark. Vid öfvervägandet af dessa framställningar har Magistraten ansett sig böra tillstyrka anställandet af ytterligare två exekutionsbetjänter i och för verkställighet af straff samt jämväl trott sig böra förorda löneförhöjning åt samtliga exekutionsbetjänter af ifrågavarande kategori, dock icke med högre belopp än 300 mark om året för en hvar, och har Magistraten sålunda i staten infört lön för två exekutionsbetjänter à 2,700 mark samt löneförhöjning för tre nuvarande exekutionsbetjänter à 300 mark, eller sammanlagdt ett belopp af 6,300 mark.

Under III hufvudtiteln, afdelning, 7 „Trädgårdsnämnden“ har Magistraten, med stöd af den utaf Trädgårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 4 maj 1906 omförmälda öfverenskommelsen med stadsträdgårdsmästaren Olsson, upptagit denne tillkommande hyresmedel till ett belopp af 1,500 mark i stället för 1,000 mark samt i stället med 500 mark förminskat det personliga lönetillskottet, hvilket sålunda komme att utgöra 2,400 mark.

Uti en till Magistraten aflåten skrifvelse af den 8 innevarande november har Drätselkammaren anmält, att Styrelsen för stadens belysningsverk i anledning af en af Direktionen för straffängelset invid Helsingfors framställd anhållan beslutit att å en från Sörnäs bryggeri till Östra chausséen anlagd väg uppsätta sex stycken hel-

natts- och fem stycken halfnattslyktor, hvarjämte Styrelsen ansett en helnattslykta jämväl böra uppställas vid genomfarten under järnvägen i Sörnäs; och hade Styrelsen, enär anslag för nämnda ändamål icke upptagits i det speciela förslaget till belysningsverkets stat, anhållit att i budgeten måtte för petroleumbelysningen för år 1907 införas anslag för sex stycken helnattslyktor å Fmk 174 per lysår och lykta med 1,044 mark, för fem stycken halfnattslyktor å Fmk 83 med 415 mark samt för inköp af elfva lyktor å Fmk 60 med 660 mark. I anslutning härtill har Magistraten under IV hufvudtiteln, afdelning 2, „Petroleumbelysning“ upptagit nästnämnda belopp och förty höjt anslaget för ifrågakvarande ändamål med 2,119 mark.

Hvad sedan vidkommer hufvudtitlarna V—XII har Magistraten ansett sig böra låta bero vid samtliga af Drättselkammaren härutinnan framställda förslag.

Beträffande däremot XIII hufvudtiteln, afdelning 7, „Planteringar“, har Drättselkammaren föreslagit en förminskning af det utaf Trädgårdsnämnden för underhåll af planteringar och träskolor äskade anslag med 10,000 mark. Då emellertid Trädgårdsnämnden i dess specialförslag ådagalagt att planteringarnas vidmakthållande i deras nuvarande skick, särskildt med hänsyn till den till 17 procent uppgående förhöjningen af arbetslönerna, icke kan åstadkommas med mindre än 70,000 mark, har Magistraten icke tvekat att i sitt förslag upptaga det af Nämnden begärda belopp oförändradt och sålunda ökat utgifterna under denna titel med 10,000 mark.

Med anledning däraf att förre tillsyningsmannen vid hälsopolisen T. A. Glad numera afidit har Magistraten från staten under XIV hufvudtiteln „Pensioner“ utslutit den för Glad bestämda pensionen 400 mark. Däremot har Magistraten, på sätt tidigare omförmälts, såsom sista post under sagda titel infört pension åt stadsbetjänten Jonas Ström med 900 mark.

Uti det förslag till utgifts- och inkomststat Magistraten uppgjort för innevarande år 1906 hade Magistraten, enär stadens byggnadsinspektör icke borde få egna sin tid åt andra sysselsättningar utan uteslutande handhafva öfvervakandet af byggnadsverksamheten i staden, föreslagit att aflöningen för nämnda funktionär måtte höjas från 2,400 till 7,000 mark, och hade Herrar Stadsfullmäktige i anledning häraf och jämte det berörda arvode tillsvidare bibehölls vid förstnämnda belopp, uppmanat Magistraten att till Herrar Fullmäktige inkomma med erforderligt förslag till reorganisation af sagda tjänst, innefattande jämväl förslag till instruktion för byggnadsinspektören. Då Magistraten emellertid har sig bekant att Herrar Stadsfullmäktige nedsatt ett utskott för utarbetande af förslag till ny byggnadsordning för staden och bestämmandet af byggnadsinspektörens åligganden står i det närmaste sammanhang med nästberörda fråga, torde med reorganisationen af berörda tjänst böra anstå tills sagda utskott fullgjort sitt uppdrag.

Jämte skrifvelse af den 8 i denna månad har Drättselkammaren till Magistraten öfverlämnat Nämndens för Arbetareangelägenheter till Herrar Stadsfullmäktige ingifna framställning om upptagande i budgeten för nästkommande år af anslag för den högre arbetareundervisningen. Men emedan budgeten redan är i hög grad

ansträngd, och Utskänningsbolagets vinstmedel däremot torde komma att uppgå till ett belopp, som väsentligen öfverstiger tidigare års behållning, har Magistraten ansett sig böra föreslå att det äskade anslaget äfven för år 1907, såsom härförinnan, måtte anvisas å sagda vinstmedel.

Beträffande inkomstsidan å Drätselkammarens budgetförslag har Magistraten icke haft något att erinra; och komme sålunda, i händelse Magistratens förslag af Herrar Stadsfullmäktige godkännes, det belopp, som för året bör hos stadens skattskyldige medlemmar uttaxeras att förhöjas med 25,019 mark utöfver hvad Drätselkammaren i sådant afseende föreslagit, samt att således utgöra tvåmillioner fyrahundrafyrtiofemtusen niohundraottioåtta mark 67 penni.

Samtliga specialförslag, ritningar och öfriga handlingar, hvilka Drätselkammaren bifogat sin i ärendet till Magistraten aflåtna skrifvelse, har Magistraten äran härhos bilägga.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Alfr. Tuominen.

---

*Utlåtande, angående ifrågasatt inlösen af Finska
Trädgårdsföreningens egendom.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 17 November 1906.

N:o 274.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Vid den 2 sistlidne Oktober hållet sammanträde beslöto Stadsfullmäktige remittera frågan angående ifrågasatt inlösen af Finska Trädgårdsföreningens egendom till Drätselkammaren med uppdrag att till Fullmäktige i förstärkt antal inkomma med utredning i ärendet, särskildt med fästadt afseende å de synpunkter, som vid frågans ekonomiska bedömande kunna göra sig gällande. Efter det Drätselkammaren vid särskilda sammanträden egnat frågan en ingående pröfning och därvid äfven haft förmånen att kunna tillgodogöra sig de upplysningar, borgmästaren Öhman i egenskap af ombud för Trädgårdsföreningen välvilligt meddelat samt Kammarens ledamöter jämte stadsträdgårdsmästaren Olsson å ort och ställe besigtigat Föreningens lägenheter jämte därå uppförda hus och byggnader, får Drätselkammaren i det följande framhålla de synpunkter, som vid frågans ekonomiska bedömande varit för Kammaren ledande och de resultat, som ur den försiggångna diskussionen framgått.

Ur i ärendet tillkomna handlingar (Stfs Tr. handl. N:o 30) framgår att enligt den af Bestyrelsen för Aktiebolaget Finska Trädgårdsföreningen uppgjorda kalkylen Föreningens tillgångar och skulder vid utgången af år 1905 ställde sig på sätt som följer:

Tillgångar:

	Värde i finska mark:
Byggnader å det af Föreningen disponerade området i Tölö park . . .	151,000: —
Värdshuset Alphyddan jämte dertillhörande ekonomiebyggnader. . .	65,000: —
Byggnader å Mejlans.	14,000: —
Inventarier	14,787: 65
Växter under glas.	42,732: 15
Frilands växter	43,190: 87
10 st. aktier i Finska Ångfartygsaktiebolaget å nom. 1,000 mk . . .	4,000: —
Utestående fordringar	9,747: 58
Kontanter samt å bankräkning inestående	7,988: 06
<i>Summa Små:</i>	352,446: 31

Skulder:

	<i>Värde i finska mark:</i>
Till Professoren och Fru G. Mittag-Leffler	100,000: —
„ ränta därå för år 1905	5,000: —
„ diverse kreditorer	23,512: 15
„ föreståndaren C. F. Ward, aflöning	4,905: 75
	Summa <i>Fmk</i> 133,417: 90

Dessutom upptages bland Föreningens passiva tvänne af Kommerserådet H. Borgström donerade fonder „Garantifond för Alppaviljongen“ och „Donationsfond för Alp-platåns förskönande“ sammanräknadt omkring 33,000 mark samt en till minne af Arkitekten Th. Decker donerad fond bestående af 10 st. aktier i Finska Ångfartygsbolaget.

Trädgårdsnämnden, hvars yttrande i anledning af det gjorda anbudet infördrats och som genom en för ändamålet tillsatt synenämnd låtit anställa besigtning och värdering å platsen, har uppskattat de å Trädgårdsföreningens områden befintliga hus och byggnader till följande belopp:

Byggnaderna inom Tölö park:

Ett växthus (N:o 4) af sten, trä och glas (föreslaget till omflyttning)	<i>Fmk</i> 1,700: —
Ett dito (N:ris 5, 6 och 7) bestående af tre afdelningar i ett sammanhang, af sten, järn, trä och glas, jämte en därmed sammanbyggd extra kast, allt med varmvattenledning (föreslaget till omflyttning)	„ 5,000: —
En växtkast (N:o 8) af sten, trä och glas, med varmvattenledning	„ 1,000: —
Två växt-kaster (N:ris 9 och 10) af trä och glas, med d:o . . .	„ 3,000: —
Ett boningshus af trä i två våningar under asfalttak, brädfordradt, med stor förrådsställare	„ 14,000: —
En elevbostad af trä under asfalttak	„ 5,000: —
Två uthusbyggnader af resvirke, under asfalttak	„ 3,000: —
En latrinbyggnad	„ 300: —
En badstuga	„ 1,000: —
	Summa <i>Fmk</i> 34,000: —

Byggnaderna å Mejlans:

Tre lador af stock, under perttak å 100:—	<i>Fmk</i> 300: —
En lada af bräder, under asfalttak	„ 100: —
En riebyggnad, med loge och lada, allt under asfalttak	„ 500: —
	Transport <i>Fmk</i> 900: —

	Transport	<i>Fmk</i>	900:—
Ett boningshus, inrymmande 5 rum och kök, i godt stånd, men då sannolikhet föreligger att byggnaden ej kommer att längre tid få förbli på platsen, kan huset ej uppskattas högre än till	„	3,000:—	
Ett mindre boningshus, inrymmande 4 små rum; förfallet, har i bästa fall ett värde af	„	800:—	
En stallsbyggnad med 4 spiltor, rum för stallskarl, rum med inmurad gryta samt därjämte vagnslider, allt af gråsten och tegel; får byggnaden kvarstå har den ett värde af Fmk 1,000:—, men kan under andra förutsättningar ej värderas högre än till	„	300:—	
En af gråsten uppförd och med tegel öfverhvälfd stor källare för rotfrukter m. m.	„	500:—	
	Summa	<i>Fmk</i>	5,500:—
	Inalles	„	39,500:—

Öfriga af förberörda Bestyrelse upptagna tillgångar har Nämnden på anförda skäl funnit endels böra utan lösen tillfalla staden, endels icke böra af staden inlösas. Drätselkammaren, som i hufvudsak kunnat ansluta sig till den af Trädgårdsnämnden förebragta utredningen och motiven till densamma, har likväl icke kunnat ur premisserna draga enahanda slutsatser, som de hvartill Trädgårdsnämnden kommit.

Beträffande den ekonomiska sidan af Trädgårdsföreningens ännämnda anbud torde främst böra beaktas att Föreningen bland disponibla tillgångar upptagit den å området Alpen belägna Alphyddan med därtill hörande ekonomiebyggnader, hvilka kalkylerats till ett värde af 65,000 mark, å hvilket belopp sagda utvärdshus afkastar 7% förutom ett årsunderhåll af 1,450 mark. I sitt ofvanberörda utlåtande har Trädgårdsnämnden med bindande skäl ådagalagt att denna anläggning, därest Trädgårdsföreningen upplöses eller upphör att fullfölja sin uppgift, bör så ur moralisk som juridisk synpunkt tillfalla staden utan lösen. Äfven Kammaren anser att detta sakförhållande otvetydigt framgår ur de handlingar och donationsurkunder, hvilka som bilagor bifogats Trädgårdsnämndens betänkande. Ur Kammarens synpunkt kunde en hänvisning till sagda bilagor vara tillfyllest, men när åsikterna angående den framtida eganderätten till Alphyddan under förutsättning att Trädgårdsföreningen upplöses eller upphör att fullfölja sin uppgift, icke oväsentligt divergera och stridiga åsikter framföras, tillåter sig Kammaren understryka följande moment af de tillbuds stående handlingarna:

För att bidra till den praktiska lösningen af frågan om bildandet af en Trädgårdsförening lofvade kommerserådet H. Borgström den 27 mars 1874 att å den blifvande föreningen öfverlämna Alphyddan. I skrifvelse härom till de delegerade

rade *föranlåtes* Borgström *omnämna att* om föreningen upphör „dispositionen öfver ifrågavarande hus och byggnader då tillkomme den myndighet, som för tiden innehar marken“, d. v. s. i detta fall Helsingfors stad.

I skrifvelse af den 2 April 1874 till Direktionen för Thölö Parkbolag förklarar Borgström jämväl detsamma och bestämmer därutöfver beträffande anläggningen, sedan den kommit i stadens hand, *huru inkomsten från Alphyddan skall användas.*

Den 29 Juni 1875 godkände Stadsfullmäktige H. Borgströms eventuella öfverlåtelse utaf Alphyddan och beslöto därvid, bland annat, att om „föreningen förverkade sin dispositionsrätt till den upplåtna marken, hvilken då återginge till staden, i öfverensstämmelse med Kommerserådet Borgströms försäkran i hans skrift till Direktionen för Thölö Parkbolag, *öfvertaga å lägenheten uppförda hus, byggnader m. m. på de af Kommerserådet Borgström föreskrifna vilkor*“.

Uti sitt donationsbref af den 8 April 1876 bekräftar Kommerserådet Borgström den till förmån för en Trädgårdsförening „så länge den i öfverensstämmelse med sin nu uppgjorda plan *fortfar med sin verksamhet*“, gjorda dispositionen angående Alphyddan, som han öfverlämnar att „*öfvertagas och förvaltas*“.

I likhet med Trädgårdsnämnden och på de af Nämnden anförda skälen, anser äfven Drätselkammaren att öfvertagande af dens s. k. vinterträdgården (palmhuset), hvilken visserligen icke upptagits af Trädgårdsföreningen bland dess tillgångar, i hufvudsak endast komme att medföra direkt kostnad och förty dess förvärfvande åt staden näppeligen kan betecknas såsom för staden ekonomiskt fördelaktigt. Ty enbart för istandsättande af palmhuset komma härför erforderliga kostnader, enligt uppgjorda beräkningar, icke att understiga 10,000 mark. Härtill kommer yttermera en årskostnad af 5,000 mark, äfven den lågt beräknad. Emellertid har Drätselkammaren i fråga om stadens öfvertagande af palmhuset ansett den ekonomiska synpunkten icke enbart böra afgörande influera på frågans slutliga lösning; äfven hänsyn af etisk och allmän grund böra härvid inverka. Då härtill kommer, enligt hvad en jämförelse af bilagorna V och VII i Trädgårdsnämndens utlåtande vidhandengifver, att för en reservträdgårds inrättande i Djurgården uppförande af ett växthus för 26,000 mark blefve erforderligt, medan den projekterade anläggningen af reservträdgården å Savila skulle påkalla en utgift af 50,000 mark för en växthuskomplex, är prisskilnaden föranledd däraf att en del af palmhuset kunde apteras såsom växthus. Den eventualitet tycks ej heller vara utesluten att det till 26,000 mark beräknade växthuset, som likväl skulle erfordras, kunde uppföras såsom andra flygel till palmhuset och en annars oundgänglig kostnad för denna flygels framtida ombyggnad i följd häraf undvikas. Med hänsikt till ofvan framhållna omständigheter torde ett beslut att för palmhuset erlægga 24,000 mark kunna försvaras, om ock ej betraktas såsom af egentligt behof påkalladt. På grund af det ofvananförda får Drätselkammaren hos Fullmäktige förorda ett beslut att öfvertaga palmhuset med förbindelse att såsom vinterträdgård med öppet tillträde för allmänheten underhålla detsamma.

Trädgårdsföreningens till staden gjorda anbud om inlösen af inventarier och växtförråd, så växter under glas som frilandsväxter, hvilka af föreningens Bestyrelse åsatts ett värde af 100,700 mark, men af borgmästaren Öhman uppskattats till 37,300 mark, har Drätselkammaren, i likhet med Trädgårdsnämnden ansett icke böra godkännas. Ty en inlösen däraf äfven till det sistnämnda beloppet vore icke blott gagnlös, så tillvida att staden till nämnvärd del icke finge användning för vare sig inventarier eller växtförråd, utan komme förvisso att åsamka staden en direkt förlust vid den realisation, som otvifvelaktigt blefve en följd. Dessa poster, likasom äfven Föreningens utestående fordringar, hvilka man väl dock icke rimligtvis kan pretendera att staden skall indrifva, har Kammaren ansett staden själfallet icke böra till inlösen godkänna.

Beträffande Trädgårdsföreningens af staden arrenderade område å Mejlans med tillhörande byggnader, hvilka af Föreningen uppskattats till ett värde af 14,000 mark, är det, enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, icke för stadens behof för en blifvande reservträdgård användbart eller för annat ändamål erforderligt. De ifrågavarande byggnadernas remont och årliga underhåll skulle medföra staden väl kostnader, men ingen direkt eller indirekt motsvarande nytta. Det har på dessa grunder syntts Drätselkammaren lämpligare om Trädgårdsföreningen själf realiserade denna del af sin egendom, än att stadsförvaltningen betungades därmed. Ej heller har Kammaren funnit att Trädgårdsnämnden, som i sitt betänkande förordrar ett inköp af förberörda byggnader, dock blott för ett pris af 5,500 mark, för detta sitt förslag frambragt bindande skäl.

Likaså har Kammaren icke kunnat ansluta sig till Trädgårdsnämndens förslag om inlösen af de 10 aktier i Finska Ångfartygs Aktie Bolaget, som öfverlämnats åt Trädgårdsföreningen för bildande af en fond utan närmare bestämdt ändamål „till minne af Arkitekten Th. Decker“. Ty själfallet är att, därest de af staden öfvertagas, desamma lämpligen icke kunde realiseras utan väl torde såsom fond böra förvaltas samt staden således icke kan anses i dem förvärfva sig egendom, för hvilken staden vore berättigad vidkännas utgift. Däremot torde icke Trädgårdsföreningen, om densamma upplöses, kunna förmenas rättatt realisera denna fonds tillgångar, hvilka icke, såsom t. ex. Kommersrådet Borgströms donation å 12,000 mark, hvilken af Trädgårdsföreningen konsumerats utan att ändamålet tillgodosetts, varit donerade för särskildt ändamål.

Om Fullmäktige i förstärkt antal beslöte att till Trädgårdsföreningen erlagga

för palmhuset	<i>Fmf.</i>	24,000: —
för å föreningens område i Tölö park befintliga hus och byggnader	„	34,000: —
eller sammanlagdt	<i>Fmf.</i>	58,000: —

skulle Trädgårdsföreningen, såvidt dess egna kalkyler äro hållbara, böra vid realisation af den öfriga egendomen, kunna beräkna sig en kontant lösen af omkring 62,000 mark eller sammanlagdt 120,000 mark.

Beträffande kostnaderna för en reservträdgårds anläggande i Tölö park skulle dessa enligt Kammarens beräkningar, gestalta sig på följande sätt:

lösen till Trädgårdsföreningen	<i>Fmf.</i> 58,000: —
kostnader för en reservträdgård ¹⁾	„ 95,334: —
eller sammanlagdt	<i>Fmf.</i> 153,334: —

Förenämnda summa 153,334 mark öfverstiger med omkring 7,000 mark de kostnader, som enligt bilaga VII¹⁾ skulle krävas för reservträdgårdens förläggande å Savila. I betraktande däraf att denna merkostnad dels är relativt obetydlig, dels åter borde kunna kompenseras därmed att under förstnämnda förutsättning endast 3 ha af Savila området blefve för trädgårdsskolor erforderligt, men återstoden, cirka 2 ha, åtminstone för en lång tid framåt blefve för parkområdet bevaradt, har Drätselkammaren ansett sig kunna förorda att staden för Trädgårdsföreningens å dess område i Tölö park belägna hus och byggnader erlägger en köpeskillning af ända till 58,000 mark.

Vid sitt anbud till staden har Trädgårdsföreningen uppställt följande förbehåll, nämligen:

1) att staden förbinder sig att såsom vinterträdgård underhålla det s. k. palmhuset samt hålla tillträdet till detsamma öppet för allmänheten; samt

2) att staden öfvertager värdshuset Alppaviljongen med därtill hörande fonder samt för framtiden underhåller detsamma såsom en rekreationsplats för stadens innevånare, med användande af fonderna på sätt donator kommerserådet H. Borgström förordnat och i öfrigt iakttager därmed förbundna vilkor såvida de ännu hafva tillämplighet.

Det förstnämnda af de uppställda vilkoren torde, enligt Drätselkammarens förmenande, böra af Fullmäktiga godkännas. Ty äfven om stadens reservträdgård blefve förlagd till Tölö park och sammanbyggd med palmhuset, komme det sistnämndas natur af vinterträdgård på intet sätt därigenom att förvanskas.

Tveksam har Drätselkammaren däremot ställt sig beträffande det andra af de uppställda vilkorens innebörd och hvad Trädgårdsföreningen afsett med orden „öfvertaga fonderna“ och „med användande af fonderna på sätt donator förordnat“. Såvidt af handlingarna framgår, torde Föreningen allaredan konsumerat dessa fonders tillgångar. Skall, under sådana omständigheter staden afsätta medel till upplifvande af sagda fonder, eller är det Föreningens afsikt att af köpeskillingen restituera desamma? Då ovisshet i detta fall synes råda, har Drätselkammaren icke kunnat finna annat än att staden icke bör genom godkännande af detta vilkor ådraga sig väsentliga utgifter, därest icke fondernas kapitalbelopp af Trädgårdsföreningen till stadskassan erlägges.

(¹ Se bilaga V i Stfs tryckt. handl. N:o 30.

På grund af hvad Drätselkammaren haft äran framhålla får Kammarén vörd-
samt hemställa

att Fullmäktige i förstärkt antal ville besluta

*att med afböjande af det gjorda anbudet, bemyndiga Drätselkam-
maren att med Direktionen för Aktiebolaget Finska Trädgårdsföreningen
träda i underhandling om inlösen för ett pris af högst 58,000 mark af de
till Aktiebolaget Finska Trädgårdsföreningen för viss tid upplåtta om-
råden inom Djurgårdsparken, vester om järnvägslinien, jämte alla
därå befintliga hus, byggnader och andra anläggningar, träd, buskar och
växande skog i markens nuvarande skick; samt*

att det härför erforderliga beloppet skall med lånemedel bestridas;

att ordinarie Fullmäktige ville besluta

*att, såvida förenämnda egendom till staden öfverlättes, staden
förbinder sig att såsom vinterträdgård underhålla det af General J. af
Lindfors till föreningen skänkta s. k. palmhuset samt hålla tillträdet
till detsamma öppet för allmänheten; äfvensom*

*att staden, då Trädgårdsföreningen upphör med sin verksamhet,
öfvertager världshuset Alppaviljongen samt för framtiden disponerar
världshuset och afkastningen från detsamma i enlighet med Kommerse-
rådet H. Borgströms skrifvelse af den 2 April 1874.*

Remisshandlingarna återgå härjämte.

På Drätselkammarens vägnar:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1906.

---

*Utskottsbetänkande med anledning af Helsovårds-
nämndens förslag till ny instruktion för distriktsläkarene.*

I skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 5 sistlidne april (tr. handl. n:o 20 för 1906 pag. 1 o. ff.) har Helsovårdsnämnden framhållit, hurusoin gällande instruktion för distriktsläkarene, faststald den 23 mars 1892 och delvis ändrad den 9 juli 1898, icke vidare motsvarade tidsförhållandena och stadens utveckling. Med anledning häraf har Nämnden, bifogande sin berörda skrifvelse ett af Nämnden utarbetadt förslag till ny instruktion för desse tjänstemän, hemställt:

att Stadsfullmäktige, med godkännande af det utaf Nämnden uppgjorda förslaget till instruktion för distriktsläkarene i Helsingfors, ville å ort som vederbör söka ej mindre upphäfvande af instruktionen af den 23 mars 1892 med deri den 9 juli 1898 införd förändring än ock stadfästelse å ny instruktion i enlighet med ofvanberörda förslag.

I skrifvelse af den 30 förvikne april hafva distriktsläkarene inkommit med anmärkningar mot förslaget (tr. handl. n:o 20 för 1906 pag. 11 o. ff.).

Vid sammanträde den 21 nysslidne maj hafva Stadsfullmäktige åt ett särskildt utskott uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet, hvarhos undertecknade och herr L. Bengelsdorff utsetts till ledamöter i utskottet.

Enligt gällande instruktion för distriktsläkarene är deras förnämsta åliggande att „utan särskild ersättning med läkarehjälp tillhandagå alla inom distriktet boende fattiga personer, hvilka enligt § 1 i Reglementet för den kommunala sjukvården äro till åtnjutande af sjukvård berättigade“. Sagda § tillförsäkrar „kostnadsfri läkarehjälp åt sådana inom staden och dess afhysta område bosatta eller derstädes sig uppehållande personer, hvilka sjelfva icke förmå bekosta sig dylik hjälp, ej heller i detta afseende kunna hänvisas till offentlig inrättning, husbönder, arbetsgifvare eller anförvandter“. Distriktsläkarene hafva uppgifvit att de icke hållit sig till bokstafven af denna bestämning, utan kostnadsfritt med läkarehjälp biträdt äfven andra, inom distriktet boende, mindre bemedlade personer. Genom godkännande af 3 § i instruktionen uti den lydelse, Helsovårdsnämnden föreslagit, skulle sistnämnda, af distriktsläkarene frivilligt åtagna åliggande blifva obligatoriskt.

Härom hafva äfven distriktsläkarene förklarat sig ense. Men beträffande de närmare vilkor, under hvilka åliggandet skulle fullgöras, råder meningsskiljaktighet mellan distriktsläkarene och Helsovårdsnämnden. Medan de förre yrkat att afgörandet deraf, hvem rätt till kostnadsfri läkarevård skulle tillkomma, i regeln skulle ske å Fattigvårdsstyrelsen, hvars personal af dem ansetts vara mera egnad än distriktsläkarene sjelfva att afgöra denna ekonomiska fråga, har Nämnden funnit spörjsmålet derom, hvilka personer framdeles borde komma i åtnjutande af kostnadsfri vård af distriktsläkarene, böra lösas sålunda att desse borde gratis lemna läkarebehandling åt alla dem, som infunne sig å de mottagningstider, om hvilka distriktsläkarene i denna sin egenskap äro skyldiga att låta kungöra. Vål kunde man förutsätta, tillägger Nämnden, att denna rättighet till gratis läkarevård någon gång komme att missbrukas, men sådant kunde icke helt och hållet undvikas. För öfrigt måste det anses såsom en mindre olägenhet, om någon obehörig emellanåt skulle erhålla kostnadsfri läkarevård, än om en verkligen behöfvande komme att gå miste om sådan. I fall åter, då distriktsläkaren besökte de sjuka i deras hem, hade han lätt att, om han ansåge skäl dertill förekomma, få uppfattning om deras ekonomiska ställning, hvarförutom han alltid hade möjlighet att genom förfrågningar å Fattigvårdsstyrelsens kansli förskaffa sig nödig kännedom om de sjukas ekonomiska förhållanden. — Emot detta uttalande af Nämnden hafva distriktsläkarene invändt att det vore odiöst, om läkaren blefve försatt i det läge att vid sjukbesöken söka utröna den sjukas eller hans familjs ekonomi.

Till distriktsläkarenes klientel hör, såsom af reglementet framgår, den fattigaste och mest okunniga delen af stadens befolkning. Denna befolkningsklass, som sådant oaktadt ingalunda är minst fordrande och, på sätt äfven distriktsläkarene framhållit, för närvarande är synnerligen bittert stämd mot hvarje något bättre stäld person, åligger det distriktsläkarene att betjena mot ett engång för alla bestämdt årligt arvode. Distriktsläkarens inkomst utgår sålunda oberoende af det mer eller mindre samvetsgranna sätt, hvarpå han uppfyller sitt åliggande. Detta vet hans klientel mycket väl och är därför ock benägen att i hvarje afvisande åtgärd af distriktsläkaren se ett försök från hans sida att undandraga sig uppfyllandet af pligter, hvilka för honom medföra besvär, men icke ökad inkomst. De slitningar, som redan nu förekomma mellan distriktsläkaren och hans klientel, komme synbarligen icke att undanrödjas genom den i något obestämda gränser hållna utvidgning af deras tjänstgöringsskyldighet, som Helsovårdsnämnden föreslagit. Det synes vara anledning att taga i öfvervägande möjligheten af ett system, som skulle åtminstone delvis aflägsna anledningarna till osämja mellan distriktsläkarene och deras klienter. Att möjlighet dertill förefinnes, visa exempel från utlandet.

En annan fråga af stor betydelse, hvori Helsovårdsnämndens och distriktsläkarenes åsikter gå i motsatt riktning, är frågan om gratis medicin åt de till kostnadsfri läkarevård berättigade patienterna. Distriktsläkarene hafva framhållit att gratis medicin är en fullt lika vigtig sak som erhållandet af kostnadsfri läkare-

hjälp. Äfven om detta skulle erkännas för riktigt, måste dock framhållas att rättighet för distriktsläkarene att ordinera gratis medicin skulle medföra nödvändigheten att utsträcka denna rättighet äfven till poliklinikerna, hvilka tillsammans hafva en mångfaldt större klientel än distriktsläkarene, ty i annan händelse skulle större delen af dennes klientel söka sig till de sistnämnda. Distriktsläkarenes anförda förslag har därför, på grund af dermed förenade oberäkneliga kostnader, af Nämnden ansetts böra förfalla.

Vidare har inom utskottet påmints om de till inemot 10,000 om året uppgående fall, i hvilka distriktsläkarenes biträde påkallas af Fattigvårdsstyrelsen på grund af 5 mom. 3 § i reglementet (3 mom. 3 § i föreliggande förslag). Enligt detta mom. åligger distriktsläkarene att i enlighet med Helsovårdsnämndens föreskrifter tillhandagå stadens fattigvård med nödiga upplysningar samt afgifva intyg öfver sådana personers helstillstånd och arbetsförmåga, som hos densamma ansöka eller redan åtnjuta understöd eller söka inträde till stadens arbets- och fattiggård samt sjukvårdsanstalter. Dessa upplysningar aflemnas för närvarande på skriftlig requi-sition af verkställande direktören för stadens fattigvård, men borde mähända hellre afgifvas efter muntligt samråd med denne eller något bland hans biträden.

Distriktsläkarene erkänna sjelfva att den del af deras verksamhet, som medför största gagn, äro hembesöken hos de sjuka. I sjelfva verket konkurrera de numera i staden förefintliga, delvis af kommunen subventionerade poliklinikerna med distriktsläkarene om den praktik, som utöfvas under mottagningarna hemma hos läkaren. Emellertid utvisar den statistik öfver distriktsläkarenes verksamhet, som ingår i Helsovårdsnämndens framställning (pag. 4), ett alldeles abnormt förhållande mellan de polikliniska besöken och hembesöken. I medeltal är hembesökens antal icke större än 0,94 för dag och år, det sistnämnda beräknadt efter 300 dagar. Motsvarande statistik för öfriga, inom staden praktiserande läkare saknas, men inses utan vidare att en sådan statistik för dessa sistnämnda måste blifva helt annorlunda och utvisa en väsentlig förskjutning af proportionen till hembesökens förmån.

Antyddas och öfriga, i Helsovårdsnämndens och distriktsläkarenes framställningar berörda frågor hafva synts utskottet vidhandengifva att en ombildning af den nuvarande distriktsläkareinstitutionen i vida högre grad och väsentligare delar än som i nämnda framställningar föreslås är af behovet påkallad. En sådan ombildning berör dels, hvad vidkommer samarbetet mellan distriktsläkarene och fattigvården, frågan om en omorganisation af denna sistnämnda, hvilken fråga, med afseende å stadens snabba tillväxt och befolkningens fördelning på flera församlingar, snart torde blifva brännande, men framför allt stadens sjukvårdsinstitutioner öfverhufvud. — Så snart sådant medgifves, framställer sig också spörjsmålet huruvida icke dessa i sin helhet borde göras till föremål för en ingående undersökning, afseende såväl

en reform af nuvarande förhållanden som erhållande af en enhetlig plan för deras vidare utveckling.

Någon sådan allmän plan har, såsom bekant, aldrig förelegat, utan de reformer, som tid efter annan företagits i stadens sjukvårdsväsende, nästan städse utförts med tanke blott på det närmaste behovet. Exempel härpå erbjuder särskildt förhållandet med de af staden subventionerade poliklinikerna. Att specialpolikliniker äro af stort gagn, säger sig sjelf, men å andra sidan erbjuda de, framförallt dock de allmänna poliklinikerna, i hufvudsak samma slags läkarehjelp, som af distriktsläkarene lemnas på deras mottagningar i hemmet åt samma kategori af patienter. Distriktsläkarene och poliklinikerna konkurrera således i viss mån med hvarandra. Det torde derför böra utredas, om och i hvilken proportion kommunen bör bekosta hvardera slagen af läkarehjelp. Äfven i den af staden subventionerade sjukstugan i Sörnäs inhysas patienter, som borde erhålla plats i Maria sjukhus. Om det sistnämnda härför icke förslår eller, i följd af Maria sjukhus aflägsenhet, en filial deraf i Sörnäs synes erforderlig, borde Maria sjukhus utvidgas eller en dylik filial inrättas. Subventionering af särskilda privata barnförlossningsanstalter har beslutits, men äfven framställning gjorts om inrättande af en kommunal barnförlossningsanstalt. Äro hvardera slagen behöfliga eller hvilketdera bör gifvas företräde? — Bland större, med stadens helsoch sjukvård i samband stående spörsmål, som tarfva noggrann förberedelse, må nämnas frågan om möjligheten att bereda större utrymme i Maria sjukhus för patienter genom inrättandet af konvalescenthem samt den synnerligen viktiga och vidtomfattande frågan om åtgärder i striden mot tuberkulosen.

Den undersökning af stadens hela sjukvårdsväsende samt utarbetandet af plan till dess reformering och utveckling, utskottet skulle anse vara påkalladt, synes böra anförtros åt Helsovårdsnämnden, hvilken, såväl i egenskap af stadens högsta sanitära myndighet som genom daglig beröring med hithörande frågor, är mest egnad att fullgöra ett dylikt uppdrag. För uppdragets utförande torde Nämnden böra berättigas att anlita expertis, särskildt för ingående studium af motsvarande förhållanden utomlands.

I händelse förestående förslag, om hvilket utskottet enhälligt förenat sig, bifalles, torde frågan om ny instruktion för distriktsläkarene böra lemnas beroende tillsvidare. Ej heller synes, då den tid, för hvilken de nuvarande distriktsläkarene äro anställda, den 1 juni 1907 tilländagår, dessa böra, såsom instruktionen föreskrifver, anställas för en tid af sex år, utan tjänsterna, i afvakten på reorganisationen af desamma, besättas endast tillsvidare och sålunda att innehafvare vore skyldig att sex månader efter från hans eller stadens sida skedd uppsägning från tjänsten afgå. Å sistnämnda anordning, som, på sätt redan nämnts, står i strid med bestämningen i 1 § af gällande utaf guvernören fastställda instruktion för distriktsläkarene, torde derför guvernörens fastställelse böra utverkas.

På anförda skäl får utskottet vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att åt Helsovårdsnämnden uppdraga att, efter ingående undersökning af samtliga med stadens helso- och sjukvård i samband stående förhållanden, till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig plan till erforderlig omgestaltning och utveckling af dertill hörande anstalter och anordningar, samt berättiga Nämnden att för ändamålet anlita och bekosta expertis i öfverensstämmelse med närmare framställning derom af Nämnden;

att lemna frågan om ny instruktion för distriktsläkarene tillsvidare beroende;

att, då den tid, för hvilken de nuvarande innehafvarene af distriktsläkaretjänsterne äro anstälde, den 1 juni 1907 tilländagår, besätta dessa tjänster endast tillsvidare och med skyldighet för innehafvaren att, sex månader efter från hans eller stadens sida skedd uppsägning, från tjänsten afgå; samt

att hos guverneren öfver länet utverka fastställelse å sistnämnda beslut, såsom innefattande afvikelse från den i 1 § af gällande instruktion för distriktsläkarene för besättandet af dessa tjänster stadgade ordning.

Slutligen får utskottet anmäla att ledamoten i utskottet, herr Bengelsdorff, varit hindrad att deltaga i utskottets arbete.

Helsingfors, i december 1906.

Oskar Heikel.

Axel Antell.

Hugo Holsti.

H. Råbergh.

*Utskottsbetänkande i fråga om rätt för Helsingfors
Magasins Aktiebolag till inlösen af magasinsquarteret n:o 187
å Skatudden.*

Efter det Helsingfors Magasins Aktiebolag, åberopande ett mellan Drätselkammaren och bolaget den 10 juni 1896 upprättadt kontrakt, hos Kammaren anhållit att få tillösa sig staden tillhöriga magasinsquarteret n:o 187 å Skatudden, har Kammaren, i skrifvelse af den 25 sistlidne januari (se tr. handl. n:o 35 för 1906 pag. 6 o. ff.), hos Stadsfullmäktige anhållit om godkännande af Kammarens beslut att till bolaget försälja berörda kvarter för ett pris af 47,611 mark. Derpå har Hamnbyggnadsdelegationen med anledning af väckt fråga om åtgärder, hvarigenom större utrymme i stadens packhus kunde vinnas, i skrifvelse af den 22 förvikne oktober (tr. handl. n:o 35 pag. 1 o. ff.) hos Stadsfullmäktige hemställt att en tillbyggnad till tull- och packhuset skulle uppföras å kvarteret n:o 187.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 30 sitslidne oktober åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige afgifva yttrande särskildt ur rättslig synpunkt uti förevarande ärende.

Sakförhållandet, sådant det framgår dels ur tryckta handlingarna n:ris 35 för innevarande år, dels ur bilagorna till detta betänkande, är i korthet följande:

I en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren ingifven skrift, dagtecknad den 18 september 1895 och underskrifven af särskilda affärsmän uti Helsingfors, anhöllo desse, som förmälte sig vara sinnade att bilda ett aktiebolag för uppförande af warrantmagasin å Skatudden, om uppgift, huruvida och på hvilka vilkor Helsingfors stad kunde för företaget intresseras. Utarbetadt projekt kunde än icke föreläggas, men förslagets allmänna drag voro bland annat följande:

att det blifvande bolaget skulle förvärfva sig eganderätten till kvarteren n:ris 187 och 189;

att å kvarteret n:o 189 skulle genast uppföras en magasinsbyggnad;

att kvarteret n:o 187 skulle tillsvidare icke bebyggas, utan af bolaget endast inhägnas och uthyras till upplag för varor, som icke fordrade skydd af magasin; samt att staden skulle af aktiekapitalet öfvertaga så stort belopp, som motsvarade tomternas saluvärde.

Sedan Kammaren förordnat till syn och värdering af kvarteren, tillstyrkte synemännen bolagets anhållan att staden måtte med värdet af tomtplats ingå i det tillernade bolaget, dock sålunda att staden tillsvidare endast med värdet af det ena af kvarteren n:ris 187 och 189 skulle deltaga i bolaget, men till detsamma utarrendera det andra kvarteret, hvarjemte bolaget skulle befrias från skyldigheten att inom den i byggnadsordningen för staden fastställda tiden af fem år bebygga detsamma.

Jemte det Drätselkammaren i skrifvelse af den 26 september 1895 öfversände ansökningen till Stadsfullmäktige, framhöll Kammaren att den i hufvudsak omfattat synemännens förslag, men för undvikande af missförstånd ytterligare förvissat sig derom att det tillernade bolaget, såsom också af ansökningsskriften framgått, till först önskade bebygga kvarteret n:o 189 och tillika tillsvidare få arrendera kvarteret n:o 187, för att vid företagets i framtiden möjligen erforderliga utvidgning hafva platsen disponibel. «Arrendet finge därför icke blifva af aldeles tillfällig natur». Kammaren föreslog i följd deraf:

att Fullmäktige ville i så måtto bifalla till sökandenas framställning att staden förband sig att uti det tillernade aktiebolaget för uppförande af varrantmagasin ingå med värdet af magasinskvarteret n:o 189, uppskattadt till 64,416 mark, samt att staden åt samma bolag mot en årlig arrendeafgäld af 1,000 mark på en tid af tio år, räknadt från 1896 års början, utarrenderade magasinskvarteret n:o 187; äfvensom

att Fullmäktige förbehöllo staden rätt att framdeles, om så pröfvades för staden förmånligt, ingå uti samma bolag äfven med värdet af kvarteret n:o 187, uppskattadt till 47,611 mark.

På framställning af beredningsutskottet blef Drätselkammarens förslag vid sammanträde den 1 oktober 1895 af Stadsfullmäktige godkänt, hvarjemte Fullmäktige, på yrkande af ordföranden, beslöto att, derest ändring i de af Kammaren uppställda grunderna för uppgörelsen befunnes vara af nöden, anmälan härom skulle göras hos Fullmäktige, innan *) definitiv uppgörelse skedde.

Enligt det arrendekontrakt, som sedermera, på grund af hvad sålunda försiggått, den 10 juni 1896 upprättades mellan Drätselkammaren och Helsingfors Magasins Aktiebolag angående magasinskvarteret n:o 187, uppläts berörda kvarter på arrende åt bolaget för en tid af tio år, räknadt från 1896 års början, eller således till utgången af år 1905, hvarjemte i kontraktet såsom tredje mom. intogs följande bestämning:

«Staden, hvilken är delegare i ofvanbemälda bolag, förbehålles rätt att fram-

---

*) I Stadsfullmäktiges protokoll står „såsnart“, men detta, synbarligen på misskrifning beroende ord är i Fullmäktiges utgående expedition utbytt mot ordet „innan“, hvilken rättelse synes hafva skett egenhändigt af förslagsställaren, Fullmäktiges dåvarande ordförande.

deles, om så prövas för staden förmånligt, i bolaget ingå äfven med värdet för omförmälda magasinsqvarter, uppskattadt till 47,611 mark; men skulle staden icke vilja begagna sig af denna rättighet, är det bolaget öppet lemnadt att före arrendetidens utgång efter samma värdering tillösa sig eganderätt till qvarteret.»

I fall åberopade bestämning i det emellan Drätselkammaren och Helsingfors Magasins Aktiebolag angående arrende af magasinsqvarteret n:o 187 afslutade kontraktet vore för staden ovilkorligen bindande, vore bolagets rätt att tillösa sig qvarteret obestriddlig och staden förbunden att till bolaget afstå qvarteret på de i kontraktet angifna villkoren. — Frågan är emellertid, huruvida Drätselkammaren varit berättigad att införa omordade bestämning i kontraktet och om Kammaren härvid icke öfverskridit de Kammaren enligt lag och Fullmäktiges beslut tillkommande befogenheter, samt slutligen, i hvad mån kommunen, i händelse sådant öfverskridande skett, är af Kammarens åtgärd bunden.

Beträffande Kammarens befogenhet att i fall sådant som detta afsluta bindande aftal för kommunen gäller i hufvudsak följande:

Uti 4 § af Nådiga förordningen angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 december 1873, stadgas:

«Stadskommuns beslutanderätt utöfvas af kommunens dertill berättigade medlemmar antingen vid rådhusstämma eller genom valde stadsfullmäktige.

Verkställighet och förvaltning tillkomma under Magistratens in-seende, drätselkammare och de särskilda nämnder, styrelser eller personer, som af rådhusstämma eller stadsfullmäktige för sådant ändamål utses.»

Vidare säges i 51 § af samma förordning:

«I hvarje stad skall finnas en drätselkammare, hvilken förvaltar de staden tillhörande fastigheter, äfvensom dess penningeväsende, upp-bär dess inkomster och verkställer behörigen beslutna utbetalningar, samt derjemte ombesörjer de allmänna uppdrag för stadens räkning, som, enligt det för drätselkammaren utfärdade reglemente, till dess befattning höra.»

Drätselkammarens, den 20 december 1890 fastställda reglemente åter inne-håller i § 1:

«Drätselkammaren, hvars allmänna uppgift finnes bestämd i 4 och 51 §§ af Kejsrerliga Förordningen angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 December 1873, eger utöfva sin verksamhet i enlighet med detta reglemente och Stadsfullmäktiges föreskrifter.»

Af ofvan anförda bestämmingar framgår att Stadsfullmäktige ega beslutanderätten i kommunens namn, medan Drätselkammaren i allmänhet endast har att utföra besluten. Dervid är Drätselkammaren, ehuru en kommunal myndighet och såsom sådan behörig att inom gränserna för sin kompetens själfständigt vidtaga vissa åtgärder å stadens vägnar, i förhållandet till tredje man att likställas med ombud eller syssloman, hvars befogenheter icke sträcka sig utöfver den fullmakt, som hufvudmannen, Fullmäktige, i det förevarande fallet gifvit.

Vidkommande Drätselkammarens fullmakt i detta särskilda fall är att märkas att Fullmäktige uttryckligen bemyndigat Kammaren allenast att åt bolaget «mot en årlig afgäld af ettusen mark på en tid af tio år, räknadt från instundande (1896) års början, utarrendera magasinsqvarteret n:o 187», hvartill Fullmäktige ännu fogat tillägget: «börande, derest ändring i de af Drätselkammaren uppställda grunderna för uppgörelsen befinnas vara af nöden, anmälan härom göras hos Stadsfullmäktige, innan definitiv uppgörelse sker». — Huruvida mötiveringen i Drätselkammarens framställning möjligen kunde gifva anledning till antagandet att Kammaren afsett af begära ett mera vidsträckt bemyndigande än hvad Kammaren sålunda erhållit, kan härvid efter utskottets tanke icke tilläggas afgörande betydelse, ty, äfven om Fullmäktige enligt protokollet godkänt «Drätselkammarens förslag», kan detta godkännande, på sätt jemväl den af Fullmäktige till Magistraten aflåtna skrifvelsen tydligen vidhandengifver, afse blott klämmarna i Kammarens framställning, icke den mer eller mindre otydliga mötiveringen dertill.

Drätselkammaren har således, vid införandet af ifrågavarande bestämning i arrendekontraktet, handlat utan bemyndigande af Fullmäktige samt t. o. m., om åberopade tilläggsbeslut af Fullmäktige beaktas, i strid mot Fullmäktiges beslut.

Vidkommande sedan frågan, huruvida kontraktet sådant oaktadt måste anses vara för staden bindande, får utskottet hänvisa till hvad lagen i 18 kap. Handelsbalken stadgar om förhållandet mellan hufvudman och syssloman. Deri säges i 3 § bland annat följande:

«Vare ock then, som fullmacht gaf, saklös i alt, hvad sysloman, utom hans ombud eller vilja, af annan lånt, eller med någon slutit hafver; utan thet vises, att thet honom til nytto användt är.»

Enligt detta stadgande är staden icke bunden af aftalet, såvidt det utan Drätselkammarens bemyndigande slutits.

På anförda skäl får utskottet såsom sin åsigt uttala:

att staden icke är bunden af ifrågavarande, utaf Drätselkammaren, utan stöd i dess reglemente eller bemyndigande af Stadsfullmäktige, i åberopade arrendekontrakt af den 10 juni 1896 införda bestämning af innehåll, att bolaget vore öppet lemnadt att före arrendetidens utgång efter skedd värdering tillösa sig eganderätten till magasinsqvarteret n:o 187.

Huruvida Stadsfullmäktige utan afseende härå vilja medgifva Helsingfors Magasins-Aktiebolag rätt att tillösa sig ifrågavarande kvarter, måste bero af den betydelse, Fullmäktige vilja tillmäta, å *ena sidan* behovet för staden att, för utvidgning af tull- och packhuset eller annat stadens ändamål, förfoga öfver berörda kvarter, samt å *den andra sidan* den hänsyn som, i förevarande fall, utan präjudikat för framtiden, kan tagas till förefintligheten af ett synbarligen i god tro uppgjort kontrakt, afslutadt med den myndighet, som i allmänhet å stadens vägnar upprättar dylika handlingar, i hvilket kontrakt rätt till sådan lösen uttryckligen tillförsäkrats. På denna del af föreliggande ärende anser sig utskottet sakna anledning att närmare ingå.

Helsingfors, i december 1906.

Lennart Cajander.

Karl Söderholm.

W. F. Heimbürger.

Afskrift.

Bilaga 1.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 26 September 1905.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 187.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren jemte en eskissritning inlemnad skrift af den 18 i denna månad, undertecknad af Handlandene Schildt, Ek, Paulig, Fazer, Tallberg, Maury, Cronvall, Renlund, och Hallberg samt General J. af Lindfors, anföres bland annat, att det inom stadens affärskretsar länge hysta önskningsmålet om inrättande härstädes af ett allmänt upplagsmagasin nu, sedan hamnbanan utsträckts till Skatudden och lämpliga tomtplatser der vore att påräkna, på allvar tagits i öfvervägande. I och för handelns i Helsingfors vidare förkofran och utveckling gälde det att betjena sig af de medel, sagda bana erbjuder, och vore här att tillvarataga ett intresse, som visserligen endels är af enskild natur, men endels åter af så allmän beskaffenhet, att äfven kommunen i sin helhet borde uppmärksamma det. Under denna förutsättning vilja undertecknarene af skriften, som säga sig vara sinnade att bilda ett aktiebolag för uppförande af warrantmagasin å Skatudden, hos Stadsfullmäktige fram-

ställa en vördsam förfrågan, huruvida och på hvilka vilkor Helsingfors stad kunde för företaget intresseras. Något utarbetadt projekt äfvensom bolagsstadgar kunna sökandene ännu icke framlägga, äfven af det skäl att vid utarbetandet häraf fordrades att någon representant af en presumerad hufvudintressent, d. v. s. staden häri deltog. Förslagets allmänna drag ingå emellertid i skriften och lyda:

affären öfvertages och ledes af ett aktiebolag med ett aktiekapital af 250,000 mark;

detta bolag förvärfvar sig eganderätten till kvarteren N:ris 187 och 189 i 8:de statsdelen, hvardera innehållande 8 tomter;

å kvarteret N:o 189 uppföres en magasinsbyggnad, förslagsvis af den typ, närslutna eskissritning utvisar, men med iakttagande af nödiga modifikationer — t. ex. anbringande af ett antal mellanväggar — och är byggnadskostnaden härför beräknad till 260,000 mark med källare, utan dessa 45,000 mark billigare;

qvarteret N:o 187 skulle tillsvidare icke bebyggas utan af bolaget endast inhägnas och uthyras till upplag för varor, som icke fordrar skydd af magasin;

det nödiga kapitalet för inköp af tomterna, bebyggande af dem i angifven utsträckning samt för anskaffande af inventarier m. m., har uppskattats till 400,000 mark, och borde förty utöfver det egna aktiekapitalet ett lån mot hypotek af bolagets fastighet upptagas å 150,000 mark;

af aktiekapitalet 250,000 mark öfvertager staden ett så stort belopp, som motsvarar tomternas saluvärde.

För eventuellt afslag å sökandenes förutsättning beträffande stadens deltagande i det tillernade företaget, hvilket är afsedt att omedelbart realiseras, så att magasinet redan under sommaren 1896 kunde upplåtas för trafiken, motse sökandene att de ifrågasvarande magasinsqvarteren åtminstone under billigast möjliga vilkor till bolaget försäljas.

Vid skriftens inlemnande till Drätselkammaren genom befullmäktigade ombudet, Handlanden M. Hallberg anhöllo sökandene om Kammarens förord hos Stadsfullmäktige till deras ansökan. I anledning häraf beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 19 dennes att icke allenast genom kungörelse inhibera den på Handlanden N. E. Baschkiroffs derom gjorda anhållan till denna dag utlysta offentliga auktionen för försäljning inför Kammaren af magasin stomten N:o 8 uti qvarteret N:o 187, utan ock att förordna till syn och värdering af magasinsqvarteren N:ris 184, 187 och 189, hvilka alla blifvit ifrågasatta såsom lämpliga tomtplatser för warrantmagasin, att förrättas af viceordföranden Herr Nummelin och Kammarens ledamot Herr L. v. Pfaler jemte Stadsingeniören Norrmén; och skulle synemännen tillika inkomma till Kammaren med förslag i frågan.

Af det sålunda tillkomma syneinstrumentet, som här i afskrift närslutes, framgår att synemännen enats om:

att åsätta det för stadens bohof reserverade qvarteret N:o 184 af 3519,70 m² areal ett värde af 20 mark per m² således för qvarteret i sin helhet ett pris af 70,394 mark;

för qvarteret N:o 187, hvars areal utgör 4331 m² ett värde af 11 mark per m² eller ett total pris af 47,641 mark; samt

för qvarteret N:o 189, uppgående i areal till 4294,40 m², ett pris af 15 mark per m² eller hela qvarteret ett värde af 64,416 mark.

Synemännen förorda derjemte på det bästa, då ett synnerligen lämpligt tillfälle nu erbjöd sig för staden att utan direkt uppoffring bidra till uppkomsten af ett företag, som ovedersägligen komme att i hufvudstaden framkalla ökad lifaktighet i handel och trafik, den af det tillernade aktiebolaget för uppförande af warrantmagasin hos Stadsfullmäktige gjorda anhållan, att staden måtte med värdet af tomtplats ingå i detta bolag; dock sålunda att staden tillsvicare endast med värdet af det ena af kvarteren N:ris 187 och 189 skulle deltaga i bolaget, men till detsamma utarrendera det andra kvarteret, hvarjemte bolaget skulle befrias från skyldigheten att inom den i Byggnadsordningen för staden fastställda tiden af 5 år bebygga destamma.

I hufvudsak omfattar Drätselkammaren synemännens ofvanstående förslag, men har Drätselkammaren för undvikande af hvarje missförstånd ytterligare förvissat sig derom, att det tillernade bolaget, såsom också af ansökningsskriften framgår, till först önskade bebygga kvarteret N:o 189 och tillika tillsvicare få arrendera kvarteret N:o 187, för att vid företagets i framtiden möjligen erforderliga utvidgning hafva platsen, som derintills kunde användas för upplag af gröfre gods, disponibel. Arrendet finge derföre icke blifva af alldeles tillfällig natur, så mycket mindre som bolaget i hvarje händelse finge vidkännas vissa utgifter för platsens planering, förseende med inhägnad och måhända äfven med något prydligare provisionella skjul m. m. Härefter borde ock arrendebeloppet afpassas. Att denna arrendeafgäld efter samma beräkningsgrund af 12 penni per m² och år, som tillämpats vid utarrendering af tillfälliga platser på Skatudden, uppgående för hela kvarteret N:o 187 till 519 mark 72 penni, antagligen blefve för låg, torde vara klart, men att ett arrende after 5 % på kvarterets värderingssumma, hvilken beräkning fått användning vid utarrendering på 30 års tid af bostadstomter inom jordområdet Berghäll, belöpande sig till 2382 mark 5 penni för samma ifrågavarande kvarter, åter blefve för högt, torde äfven böra medgifvas. Kammaren har derföre för kvarteret N:o 187, ifall detsamma utarrenderas åt ett warrantmagasins bolag för en tid af 10 år, tänkt sig en arrendeafgift af i rundt tal 1000 mark per år såsom passlig.

Till Stadsfullmäktige härjemte öfversändande ansökningsskriften med åtföljande eskissritning, får Drätselkammaren således vördsamt föreslå:

att Fullmäktige ville i så måtto bifalla till deri gjorda framställning att staden förband sig att uti det tillernade aktiebolaget för uppförande af warrantmagasin ingå med värdet af magasinquarteret N:o 189, uppskattadt till 64,416 mark, samt att staden åt samma bolag mot en årlig arrendeafgäld af 1000 mark på en tid af 10 år, räknadt från inkommande års början, utarrenderade magasinquarteret N:o 187; äfvensom

att Fullmäktige förbehöllo staden rättt att framdeles, om så pröfvas för staden förmånligt, ingå uti samma bolag äfven med värdet af kvarteret N:o 187, uppskattadt till 47,611 mark.

Skulle Stadsfullmäktige finna skäl bifalla till dessa förslag, borde väl också någon åtgärd vidtagas i syfte, att staden blefve representerad vid de förberedande arbeten, som

höra till projektets och bolagsstadgarnas uppgörande, och vågar Drätselkammaren, för den händelse Stadsfullmäktige icke skulle finna någon annan utväg lämpligare, i detta afseende anhålla om Fullmäktiges bemyndigande.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

Afskrift.

Bilaga 2.

Utdrag ur Stadsfullmäktiges i Helsingfors stad protokoll för den 1 Oktober 1895.

§: 12.

Föredrogs följande till Stadsfullmäktige stäld ansökan jemte Drätselkammarens i saken afgifna yttrande, så lydande:

«Till Herrar Stadsfullmäktige:

Under den tid af tre år, som förflutit sedan förordningen om Warrantmagasin emanerade, har tanken att härstädes upprätta ett allmänt upplagsmagasin icke lemnat intresserade affärskretsar, men först sedan Helsingfors hamnbana utsträckts till Skatudden och lämpliga, åtkomliga tomtplatser vore att påräkna kunde förverkligandet af det närda önskningsmålet på alvar tagas i öfvervägande. Denna tidpunkt är nu inne, och allt manar att utan dröjsmål skrida till idéns realiserande. Skall Helsingfors handel icke blott kvarblifva å sin nuvarande nivå, utan äfven växa och förkofras, fordras att den mäktiga häfstång som hamnbanan representerar utvecklas och kompletteras; och en af de viktigaste kompletteringar är onekligen ett allmänt upplagsmagasin, der icke allenast stadens egna importörer kunna fullt rationellt magasinera och behandla sitt gods än ock den genomgående trafiken finna en bekväm, säker och så vidt möjligt billig förvarings- och fördelningsplats. Här föreligger således ett viktigt intresse att tillvarataga, ett intresse, som till endels kan anses vara af så enskild natur att det bör af den enskilda tillgodoses, men endels åter är af så allmän att äfven kommunen kan uppmärksamma detsamma.

Antagande att vår uppfattning af frågan i allmänhet delas af alla, som vilja egna densamma en lugn ompröfning, hafva vi trott att åstadkommandet af ett allmänt upplagsmagasin härstädes snabbast och säkrast komme till stånd om detsamma, utan att förlora karaktären af ett enskildt företag, likväl kraftigt understödes af kommunen. — Derför, då vi äro sinnade bilda ett aktiebolag för antydt ändamål, hafva vi velat hos Herrar Stadsfullmäktige framställa en vördsam förfrågan, huruvida och på hvilka vilkor Helsingfors stad kunde för företaget intresseras. Sjelfallet är att vi icke ännu velat eller ens kunnat utarbete fullt färdiga projekt, stadgar m. m. innan en presumerad hufvudintressent kunnat genom sin representant göra sitt inflytande gällande.

Men i allmänna drag lyder den plan vi uppkastat, som följer:

affären öfvertages och ledes af ett aktiebolag med ett aktiekapital af 250,000 mark;

detta bolag förvärfvar sig eganderätten till kvarteren N:ris 187 o. 189 i 8:de stadsdelen, hvardera innehållande 8 tomter;

å kvarteret N:o 189 uppföres en magasinsbyggnad, förslagsvis af den typ närslutne eskissritning utvisar men med iakttagande af nödiga modifikationer — t. ex. anbringande af ett antal mellanväggar — och är byggnadskostnaden härför beräknad till 260,000 mark med källare; utan dessa 45,000 mark billigare;

kvarteret N:o 187 skulle tillsvidare icke bebyggas utan af bolaget endast inhägnas och uthyras till upplag för varor, som icke fordra skydd af magasin;

det kapital vi anse bolaget böra kunna förfoga öfver, för att förvärfva sig tomter, bebygga dem i den utsträckning här angifvits, samt för anskaffande af inventarier m. m., har af oss uppskattats till 400,000 mark, och borde förty utöfver det egna aktiekapitalet ett lån mot hypotek af bolagets fastighet upptagas å 150,000 mark;

af aktiekapitalet 250,000 mark öfvertager staden ett så stort belopp, som mot svarar tomternas saluvärde.

Skulle mot förmodan Herrar Stadsfullmäktige icke anse sig böra engagera staden såsom delegare i ett företag af denna natur, våga vi dock emotse att tomterna under billigast möjliga vilkor till bolaget öfverlätas för att möjliggöra dess uppkomst.

Slutligen anse oss böra tillägga att vi endast afvakta Herrar Stadsfullmäktiges beslut i frågan för att omedelbart skrida till företagets realiserande, då det redan under sommaren 1896 bör träda i trafikens tjenst. Helsingfors, den 8 September 1895.

Hj. Schildt.

Gustaf Paulig.

pp. Julius Tallberg.

Wilh. Lagerberg.

J. E. Cronwall.

J. af Lindfors.

Viktor Ek.

M. E. Fazer & C:o.

C. F. Maury.

K. H. Renlund.

Mauritz Hallberg.

På framställning af Beredningsutskottet blef Drätselkammarens förslag af Stadsfullmäktige godkändt, hvarjemte Fullmäktige, på yrkande af herr ordföranden, beslöto, att, derest ändring i de af Drätselkammaren uppställda grunderna för uppgörelsen befunnes vara af nöden, anmälan härom skall göras hos Fullmäktige, såsnart definitiv uppgörelse sker.

Antecknades att Herrar Renlund, Hallberg, Schildt, Ek, Cronvall och Fazer icke deltogo i behandlingen af detta ärende.

Afskriftens riktighet intygar, Helsingfors den 20 november 1906.

---

*Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och
inkomstförslag för år 1907.*

Vid sammanträde den 27 sistvikne November tillsatte Stadsfullmäktige ett utskott, till medlemmar hvarti undertecknade invaldes, för att granska det af Magistraten på grundvalen af Drätselkammarens framställning i ämnet upprättade förslag till utgifts- och inkomststat för staden år 1907. (Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:ris 45 & 35 för 1906.)

För att handläggas i sammanhang med berörda budgetförslag har utskottet vidare fått emottaga:

1:o. Stadsfullmäktiges skrifvelse af den 14 Juni 1906 med uppdrag åt utskottet att, efter inhemtad upplysning rörande storleken af stadens andel uti bränvinsvinstmedlen för år 1906, antingen uti budgetförslaget införa de för nästkommande år behöfliga anslagen för arbetareundervisningen och folkbarntädgårdarna eller ock föreslå dessa anslags beviljande i förskott å vinstmedlen;

2:o. Nämndens för arbetareangelägenheter skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 22 Oktober 1906 med framställning om beviljande af anslag för arbetareundervisningen;

3:o. Stadsfullmäktiges skrifvelse för den 16 Oktober 1906 med en af Stadsfiskalen Otto Romillo Fredrik Albrecht ingifven ansökan om löneförhöjning;

4:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 18 December 1906 med Samfälta Rådstufvurättens framställning angående anställande af en tredje ordinarie stadsfiskal samt Magistratens förslag till ny aflöningsstat för samtliga stadsfiskaler;

5:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 13 November 1906 med Drätselkammarens framställning angående byggande af en ny hufvudledning från närheten af vattenreservoaren i Djurgården till Vestra Chausséen;

6:o. Stadsfullmäktiges skrifvelse af den 13 November 1906 med uppdrag åt utskottet att taga i öfvervägande i hvilken mån ökning af anslaget för kostnadsfri skolmaterial åt medellösa folkskoleelever tilläfventyrs vore erforderlig;

7:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 27 November 1906 med Samfälta Rådstufvurättens två särskilda framställningar om löneförhöjning åt stadsbetjernerne vid Rådstufvurättens samtliga afdelningar;

8:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 27 November 1906 med Drätselkammarens framställning om uppförande af en byggnad i Berghäll för fjerde polisstationen;

9:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 30 Oktober 1906 med kassören vid Trafikkontoret Fröken Anna Wellings ansökan om löneförhöjning;

10:o. Drätselkammarens skrifvelse af den 29 November 1906 med ett af Trafikkontoret utarbetadt förslag till ny stat för kontoret;

11:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 11 December 1906 med Drätselkammarens framställning om upptagande af anslag i nästkommande års budget för en trappa, förbindande de två i olika plan belägna hälfterna af Skepparegatan;

12:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 11 December 1906 med Uppfostringsnämndens framställning om beviljande af understöd åt folkbarträdgårdarne;

13:o. Stadsfullmäktiges remiss af den 18 December 1906 med Drätselkammarens framställning om ökning af anslaget för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar.

Vid granskningen af budgetförslaget samt öfriga till utskottet remitterade och inkomna handlingar har utskottet funnit anledning till följande uttalanden och förslag:

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Denna hufvudtitel har icke gifvit anledning till någon anmärkning från utskottets sida.

II. Stadens embetsverk.

Uti en till Stadsfullmäktige ingifven ansökan har Stadsfiskalen O. R. F. Albrecht, med framhållande af att hans särskildt under senaste år i hög grad ökade tjänstegöromål icke lemnade honom något tillfälle öfrigt att, såsom tidigare varit fallet, genom biförtjänster öka sina i förhållande till de stegrade lefnadskostnaderna knappa löneförmoner, hvilka uppginge till sammanlagdt 6,500 mark per år, anhållit om skälig löneförhöjning, och har Samfälta Rådstufvurätten uti häröfver afgifvet yttrande tillstyrkt åt Stadsfiskalen Albrecht ett personelt lönetillskott af 2,500 mark per år.

Under uttalande af att skäl icke syntes föreligga till en ytterligare ökning af det personella lönetillskott af 2,100 mark, som Stadsfiskalen Albrecht redan åt-

njöte i grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 17 Februari 1903, men att deremot en förhöjning af ordinarie lönen för samtliga stadsfiskaler kunde anses vara af behovet påkallad, beslöto Stadsfullmäktige den 16 sistvikne Oktober att överlämna ärendet till beredning af utskottet.

Sedan emellertid Prokuratorn i Kejslerliga Senaten hos Magistraten gjort framställning om inrättande af en tredje ordinarie stadsfiskalstjänst härstädes i stället för en tillförordnad biträdande stadsfiskal, samt Samfälta Rådstufvurätten understödt denna framställning, har Magistraten numera till Stadsfullmäktige inkommit med förslag om att stadsfiskalernas antal måtte ökas till tre samt att en sådan omreglering af ifrågavarande tjänstemäns löneförmoner borde ske, att desamma skulle fastställas för en hvar till följande belopp, nämligen lön 4,000 mark, arvode 2,000 mark samt garanterad bruttoinkomst af böter för öfverträdelser af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker 600 mark, hvarjemte samtliga stadsfiskaler skulle tillkomma förhöjning för 5 och 10 års tjänst, hvardera gången med 10 procent af den ordinarie lönen.

Utskottet finner sig kunna i allo biträda Magistratens förestående framställning, men synes det utskottet å andra sidan berättigadt att vid beviljandet af omordade afsevärda förbättring af stadsfiskalernas löneförmoner uppställas den fordran att till ifrågavarande för samhällets trygghet samt rättskipningens snabba och säkra funktionerande så viktiga befattningar framdeles må utnännas endast personer, hvilka aflagt enahanda juridiska kunskapsprof, som erfordras för beklädandet af domarembeten.

Enär de båda nuvarande ordinarie stadsfiskalerna innehafva sina befattningar mer än 10 år borde de hvardera omedelbart komma i åtnjutande af lönetillskottet för 10 års tjänst med 20 % af den föreslagna ordinarie lönen. De personella arvodestillskott, som de båda ordinarie stadsfiskalerna för närvarande uppbära, torde i följd af omordade allmänna löne reglering böra bortfalla, och kan utskottet icke heller tillstyrka å Stadsfiskalen Albrecht nytt personelt tillskott utöfver förberörda ålderstillägg.

I händelse Stadsfullmäktige godkänna nu ifrågavarande löne reglering, böra stadsfiskalernes löneförmoner under afdelningen *Åklagare* upptagas på följande sätt:

<i>1 Stadsfiskal, lön</i>	. . . . .	4,000:—	
<i>arvode</i>	. . . . .	2,000:—	
<i>förhöjning för 10 års tjänst</i>	. . . . .	800:—	
<i>garanterad bruttoinkomst af böter för öfverträdelser af författningarna ang. handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker</i>		600:—	7,400:—
<i>1 Stadsfiskal, lön</i>	. . . . .	4,000:—	
<i>arvode</i>	. . . . .	2,000:—	
			<hr/>
<i>Transport</i>		6,000:—	

	<i>Transport</i>	6,000:—
<i>förhöjning för 10 års tjänst . . . . .</i>		800:—
<i>garanterad bruttoinkomst af böter för öfverträdelser af författningarne ang. handeln med bränvin, maltdrycker och andra rusdrycker</i>	<u>600:—</u>	7,400:—
<i>1 Stadsfiskal, lön . . . . .</i>		4,000:—
<i>arvode . . . . .</i>		2,000:—
<i>garanterad bruttoinkomst af böter för öfverträdelser af författningarne ang. handeln med bränvin, maltdrycker och andra rusdrycker</i>	<u>600:—</u>	6,600:—

Derjemte torde Stadsfullmäktige besluta att meddela Prokuratorn i Kejserliga Senaten för Finland

att Stadsfullmäktige vid beviljandet af förestående löneförhöjning åt stadsfiskalerna härstädes förutsätta att till sagde befattningar framdeles utnämnas endast personer, hvilka aflagt enahanda juridiska kunskapsprof, som erfordras för beklädande af domareembeten.

Beträffande *Magistratens och Rådstufvurättens betjening* har Magistraten ått de vid Magistratens kansli anstälde stadsbetjenterne föreslagit löneförhöjning med 300 mark åt hvar och en, hvilken förhöjning äfven utskottet finner skälig. Men äfven samtliga vid Rådstufvurättens särskilda afdelningar tjänstgörande stadsbetjenter hafva, med framhållande af de stegrade lefnadskostnaderna, framställt anhållan om förbättring af sina löneförmåner, gående ut på för de vid första afdelningen anstälde stadsbetjenterne, hvilka för närvarande åtnjuta en lön af 1,100 mark med 100 marks förhöjning för fem och tio års tjänst, en förhöjning till 1,800 mark jemte fördubbling af ålderstillägget, samt för stadsbetjenterne vid brottmålsafdelningarne, hvilka enligt nu gällande stat uppbära i aflöning 1,200 mark med 100 marks förhöjning efter fem och tio års tjänst, en förhöjning till 2,000 mark likaledes med 200 marks ytterligare förhöjning efter fem, tio och femton års oförvitlig tjänst. Samfalta Rådstufvurätten har för sin del förordat den ansökta löneförbättringen så tillvida att lönen borde ökas för stadsbetjenterne vid första afdelningen, hvilka i högre grad äro i tillfälle att förskaffa sig extra inkomster, till 1,400 mark för år, samt för stadsbetjenterne vid Rådstufvurättens brottmålsafdelningar till 1,800 mark för år, med förhöjning för hvardera kategorierna af 200 mark efter fem och ett lika stort belopp efter tio års oförvitlig tjänst.

Erkännande att en förbättring af nu ifrågavarande stadsbetjentes löneförmåner är fullt motiverad genom de stegrade lefnadskostnaderna på orten, kan utskottet härvid dock icke gå så långt, som sökandene önska. Icke ens Samfalta Rådstufvurättens förslag kan utskottet i allo omfatta. Det stöd för den föreslagna

löneregleringen, innefattande ända till 50 % förhöjning af den nuvarande lönen för stadsbetjenterne vid brottmålsafdelningarne, som Rådstufvurätten trots sig finna i den poliskonstaplarnes nyligen tillagda ansenliga löneförhöjningen, är enligt utskottets tanke icke hållbart. Ty det är dock helt andra kvalifikationer som fordras af en polisman, utom att en sådan hvarken kan eller får hafva någon biförtjenst.

För sin del finner utskottet skäligt

att grundlönen för stadsbetjenterne vid Rådstufvurättens första afdelning ökas till 1,400 mark samt för stadsbetjenterne vid de öfriga afdelningarne till 1,600 mark, med förhöjning af 200 mark för hvardera kategorierna efter fem och lika mycket efter tio års oförvitlig tjänst.

I öfverensstämmelse härmed och då det synes rättvist att de af de nuvarande tjänsteinnehafvarene, hvilkas tjänstetid öfverstiger fem år, omedelbart komma i åtnjutande af förenämnda ålderstillägg, borde aflöningarne för stadsbetjenterne vid Rådstufvurätten ingå i budgeten på följande sätt:

1 Stadsbetjent vid Rådstufvurätten, lön	1,400:—	
förhöjning för 10 års tjänst	400:—	1,800:—
1 Stadsbetjent vid Rådstufvurätten, lön	1,400:—	
förhöjning för 5 års tjänst	200:—	1,600:—
1 Stadsbetjent vid Rådstufvurätten, lön	1,600:—	
förhöjning för 5 års tjänst	200:—	1,800:—
5 Stadsbetjenter vid Rådstufvurätten, lön à	1,600:—	8,000:—

III. Kommunalförvaltningen.

Hos utskottet har Stadsfullmäktiges vaktmästare J. Lindlöf, med hänvisning till sin särskildt under de senaste åren i hög grad ökade arbetsbörda, anhållit om ett lönetillskott af 600 mark. Tager man i betraktande att till vaktmästarens tjänsteåligganden hör att uppvakta vid Stadsfullmäktiges täta och in på natten räckande sammanträden likasom ock vid de talrika utskottssammanträdena, att verkställa kallelser till dessa och till protokolljusteringar, att ombesörja ständiga budskap emellan Stadsfullmäktiges ordförande och sekreterare samt att till vederhörande öfverstyra alla från Stadsfullmäktige utgående expeditioner, så måste det erkännas att den lön af 600 mark, som för närvarande är åt ifrågavarande funktionär anslagen, icke står i rättvist och skäligt förhållande till mängden af hans tjänstegöromål. Härtill kommer att af Stadsfullmäktiges vaktmästare, som i viss mån har att supp-

lera saknaden af ett regelbundet öppet Stadsfullmäktiges kansli, till hvilket allmänheten kunde vända sig med förfrågningar och inlemna skrifter, afsedda för Stadsfullmäktige, kräfvades ett stort mått pålitlighet, omdöme och ordentlighet. Oberoende af att vaktmästaren Lindlöf med nu ifrågakvarande tjänst förenar befattningen såsom vaktmästare hos Drätselkammaren och Rådhusvaktmästare, får utskottet på ofvan anförda skäl tillstyrka

att hans aflöning såsom vaktmästare hos Stadsfullmäktige måtte ökas till 1,200 mark.

Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 13 November 1906 skola såsom en följd af beslutet om utgifvandet af Fullmäktiges tryckta handlingar på såväl svenska som finska språket

Fullmäktiges expensemedel ökas i staten till ett belopp af 10,000 mark.

Med bifall till Drätselkammarens derom gjorda framställning beslöto Stadsfullmäktige den 11 innevarande December att anställa en *ständig sekreterare för kommunaltaxeringen* emot en årsaflöning af 5,000 mark, hvilken tjänsteman närmast skulle underlyda Drätselkammaren, hvarutom Stadsfullmäktige på samma gång beviljade ett anslag af 4,000 mark till bestridande af nödigt biträde åt sekreteraren jemte andra expenser.

På grund häraf torde såsom en särskild underafdelning under Drätselkontoret med återopande af Stadsfullmäktiges nyssnämnda beslut upptagas

<i>1 Sekreterare för kommunaltaxeringen . . .</i>	<i>5,000:—</i>	
<i>sekreterarebiträde & expenser . . . . .</i>	<i>4,000:—</i>	<i>9,000:—</i>
<i>hwaremot anslagen under afd. 8. Särskilda Nämnder. a) Taxerings- och Pröfningsnämnderna med tillsammans 5,800 mark bortfalla.</i>		

Med tillämpning af den utaf Stadsfullmäktige den 11 innevarande December fastställda nya staten för *Trafikkontoret* böra anslagen för kontorets ordinarie tjänstepersonal observeras med följande belopp:

<i>1 Kamrerare, lön . . . . .</i>	<i>5,000:—</i>	
<i>arvode . . . . .</i>	<i>1,000:—</i>	
<i>förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{8}{4}$ 1907 . . .</i>	<i>364:—</i>	<i>6,364:—</i>
	<i>Transport — —</i>	<i>6,364:—</i>

	<i>Transport</i>	— — 6,364:—
1 Bokhållare, lön	3,000:—	
arvode	600:—	
förhöjning för 10 års tjänst	600:—	4,200:—
1 Bokhållare, lön	3,000:—	
arvode	600:—	3,600:—
1 Kassör, lön	2,400:—	
arvode	600:—	
förhöjning för 10 års tjänst	480:—	3,480:—
1 Bokförare, lön	2,000:—	
arvode	300:—	2,300:—
1 Kontorsskrifvare, lön	1,800:—	1,800:—
1 D:o lön	1,500:—	1,500:—
1 Vågmästare, lön	2,200:—	
arvode	300:—	2,500:—
2 Biträdande vågmästare, lön à	1,800:—	
arvode à	300:—	4,200:—
4 Vaktmästare, lön à	1,200:—	4,800:—
	<u>Summa <i>Fr.</i> 34,744:—</u>	

Genom att en del extra biträden blifvit uppflyttade å ordinarie stat

kan anslaget för extra biträden minskas till 13,990:—.

Då kassören fröken Wellings ansökan om löneförhöjning redan blifvit beaktad i den nya staten, torde vidare utlåtande i anledning af berörda ansökan förfalla.

Åt maskinisten vid hissinträttningen föreslår Trafikkontoret löneförhöjning med 200 mark, hvilken förhöjning äfven utskottet finner skälig. Sagda lön

torde därför i staten bära observeras med 1,200 mark.

Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 18 innevarande December, bör under Byggnadskontorets stat efter arbetschefens aflöning införas, med återopande af berörda beslut, en ny post

personelt tillskott 1,000:—.

Uti *Kommunala arbetsförmedlingsbyråns* utgiftsförslag har Drätselkammaren företagit en mindre reduktion af anslagen för städning, nya inventarier och expen-

ser, hvilka Drätselkammaren observerat med ett belopp af tillsammans 2,000 mark medan byrån beräknat såsom erforderligt 2,160 mark. Kammaren har motiverat denna visserligen oväsentliga reduktion med att en del tabeller uti byråns tryckta årsberättelse kunde öfversändas till Kammaren för att i kommunalberättelsen observeras. Utskottet är emellertid af den mening att, om den af byrån samlade statistiken öfverhufvud skall hafva någon nytta, bör dess offentliggörande icke fördröjas, hvilket deremot otvifvelaktigt blefve fallet om tryckningen komme att ske i sammanhang med kommunalberättelsen, hvars utkommande, såsom erfarenheten beklagligt nog vidhandengifver, icke synes vara att påräkna förr än åratals efter den tid, den omfattar.

På grund häraf och då byrån har hos utskottet framhållit nödvändigheten af en ytterligare ökning af expenseanslaget till följd af Stadsfullmäktiges beslut att allt kommunalt tryck bör utkomma på de båda inhemska språken,

torde byråns expenseanslag böra ökas till 2,400 mark.

IV. Gatu- och Kajbelysningen,

V. Brandverket

och

VI. Polisnrättningen.

I afseende å dessa hufvudtitlar har utskottet icke haft något att anmärka.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Åt sjuksköterskorna vid Maria sjukhus har Sjukhusstyrelsen föreslagit löneförhöjning med 60 mark för året efter fem och lika mycket efter tio års tjänst, och finner äfven utskottet sagda förbättring af sjuksköterskornas anspråkslösa lönevillkor, hvilken förhöjning redan af Drätselkammaren blifvit i sjukhusets stat observerad, vara väl motiverad, men torde densamma, såsom afsedd att gälla för framtiden,

böra af Stadsfullmäktige särskildt fastställas.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 11 innevarande December,

bör i staten för Laboratorium för sanitära undersökningar upptagas aflönning för en läkare för bakteriologiska undersökningar med 2,400 mark.

VIII. Fattigvården.

Vid granskningen af utgiftsposterna under denna hufvudtitel har utskottet icke haft annat att anmärka än att utskottet icke finner det Drätselkammaren haft tillräckligt skäl att reducera den af Fattigvårdsstyrelsen åt öfversköterskan vid dårvårdsanstalten föreslagna löneförhöjningen med 150 mark. Med afseende å hvad Fattigvårdsstyrelsen till stöd för förhöjningen anfört, tillstyrker utskottet

att öfversköterskans vid dårvårdsanstalten kontanta aflöning fastställas till 1,500 mark.

IX. Undervisnings- och bildningsanstalter.

Uti motiveringen till budgetförslaget redogör Drätselkammaren utförligt för en af Konstflitsföreningen gjord framställning om upptagande bland undervisningsämnen i Centralskolan för konstflit af en kurs i bokbinderi under grefvinnan Eva Sparres ledning, hvilket nya undervisningsämne under första året, då jemväl organisationskostnader tillkomma, skulle taga i anspråk en kostnad af inalles 4,299 mark, hvaraf på stadens andel skulle belöpa sig 3,449 mark 50 penni. Emellertid emotsätter sig Drätselkammaren förslaget hufvudsakligen på den grund att kommunens bidrag för nu ifrågavarande läroanstalt sedan år 1900 stigit med 40 %, en stegring, som Drätselkammaren, utan att anföra några som helst bevis, icke finner motsvara behovet. För sin del kan utskottet icke ansluta sig till denna Kammarens alltför optimistiska syn på tingen. Konstskickligheten hos oss står ännu på en så låg ståndpunkt, bristen på smak och verkligt konstsinne är ännu så i ögonen fallande att alla sträfvanden, som afse åstadkommande af ökad yrkesskicklighet och ett mera konstnärligt utförande, äro förtjenta att understödas. Och för landets hufvudstad, som derjemte är landets förnämsta industristad, kunna hithörande sträfvanden sjelffallet icke vara likgiltiga. Med afseende härå och då den konstnärinnas namn, som komme att leda ifrågavarande kurs, borgar för att undervisningen komme att motsvara ändamålet, tvekar utskottet icke att tillstyrka

att Stadsfullmäktige måtte bevilja det för anordnande af en kurs i konstnärligt bokbinderi vid Centralskolan för konstflit erforderliga tillskottet af 3,449 mark 50 penni till anslaget för högre handverksskolorna.

I anledning af Stadsfullmäktiges den 27 November 1906 fattade beslut om att lärarene i lägre handverksskolorna ega uppbära särskild ersättning för häfteskorrigering,

bör anslaget för dessa skolor ökas med 425 mark.

I grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 30 Oktober 1906, skall
*vaktmästaren vid Förberedande yrkesskolan för gossar åtnjuta i
 lön 1,200 mark per år*

i stället för i staten upptagna 1,000 mark.

Uti en till utskottet inlemnad skrivelse har föreståndaren för det *svensk-finska handelsläroverket* härstädes Herr Edv. Hedengren anhållit att utskottet ville hos Stadsfullmäktige förordna honom till erhållande af ett extra anslag af 1,500 mark utöfver det för nämnda läroverk redan i budgetförslaget upptagna anslaget af 9,000 mark såsom bidrag till täckande af den förlust Herr Hedengren får vidkännas genom att han för upprätthållande af två fortsättningsklasser, en för den svenska och en för den finska afdelningen, af statsmedel beviljats ett understöd af endast 4,500 mark i stället för påräknade 9,500 mark. Utskottet kan dock icke finna ofvan framhållna omständighet utgöra tillräcklig anledning för staden att öka sitt bidrag för nu ifrågavarande specialläroverk utöfver det tidigare bidraget af 9,000 mark, hvarför utskottet föreslår

att omordade framställning lemnas utan afseende.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 November 1906 beslutit att de ordinarie lärarinnorna vid stadens folkskolor skola från och med nästa år vara berättigade till löneförhöjning efter fem, tio och femton års tjänstetid med resp. 20, 20 och 10 procents ökning af grundlönen, hvilken lönereglering för sagda år medför en ökning i staten af 27,880 mark,

böra nu ifrågavarande lärarinnors löner i staten observeras med nedannämnda belopp:

39 lärarinnor, lön à	2,000:—	
förhöjning för 15 års tjänst à	1,000:—	117,000:—
8 lärarinnor, lön à	2,000:—	
förhöjning för 10 års tjänst à	800:—	22,400:—
11 lärarinnor, lön à	2,000:—	
förhöjning för 5 års tjänst à	400:—	26,400:—
17 lärarinnor, lön à	2,000:—	34,000:—
29 lärarinnor, lön à	1,700:—	
förhöjning för 15 års tjänst à	850:—	73,950:—
12 lärarinnor, lön à	1,700:—	
förhöjning för 10 års tjänst à	680:—	28,560:—
25 lärarinnor, lön à	1,700:—	
förhöjning för 5 års tjänst à	340:—	51,000:—
11 lärarinnor, lön à	1,700:—	18,700:—

Jemte det Stadsfullmäktige den 13 November d. å. afböjde en inom Fullmäktige väckt motion rörande elevernas vid stadens folkskolor förseende med skolmaterial på kommunens bekostnad, uppdrogo Fullmäktige åt utskottet att taga i öfvervägande i hvilken mån ökning af anslaget för kostnadsfri skolmaterial åt medellösa folkskoleelever tilläfventyrs vore erforderlig. Då anslaget för ifrågavarande ändamål redan blifvit i öfverensstämmelse med Folkskoledirektionens förslag uti budgeten för nästa år ökad från 17,000 till 20,000 mark, synes en ytterligare ökning af förslagsvis 5,000 mark vara tillräcklig för att tillåta Folkskoledirektionen att vid utgifvandet af kostnadsfri skolmaterial förfara med en viss liberalitet, särskildt om direktionen lyckas nedbringa kostnaderna för dylik skolmaterial genom att vid inköpandet af böcker vända sig direkte till förläggarene och beträffande öfrigt material bereda särskilda affärsfirmor tillfälle att inlemna konkurrerande prisbud.

Utskottet får på grund häraf föreslå

att posten undervisningsmaterial under afdelningen b) Öfriga kostnader ökas till 25,000 mark.

Vid fördelningen af stadens andel uti bränvinsvinstmedlen för år 1905 beslöto Stadsfullmäktige den 14 Juni 1906 att uppdraga åt Budgetutskottet att, efter inhemtad upplysning rörande de emotsedda vinstmedlens storlek för innevarande år, antingen i budgetförslaget införa de för nästkommande år behöfliga anslagen för *arbetareundervisningen* och *folkbarntädgårdarne* eller ock föreslå dessa anslags beviljande i förskott å vinstmedlen.

Vidkommande *folkbarntädgårdarne* äro desamma utan gensägelse till mycken nytta för den arbetande klassen, hufvudsakligen emedan de under en stor del af dagen befria mödrarna från den omvårdnad om de minderåriga barnen, som eljes skulle åligga dem, och derigenom underlätta för makarne möjligheten att förskaffa sig arbetsförtjenst utom hemmet. Ifrågavarande anstalters syftemål är sålunda närmast af filantropisk art. Men huruvida underhållet af desamma äfven kan hänföras till kommunens legala uppgifter, derom synes man kunna hysa olika åsikter. Med afseende härå och då, enligt hvad utskottet erfarit vinstmedlen detta år komma att till följd af monopolsystemets fullständigare genomförande uppgå till större belopp än härförinnan, komma Stadsfullmäktige icke att sakna tillfälle att på samma sätt som tidigare ur dessa medel understöda ifrågavarande anstalter. Utskottet tillåter sig därför föreslå

att på ordinarie budgeten tills vidare icke måtte upptagas anslag för folkbarntädgårdarne men att, då anslag för desamma ur bränvinsvinstmedlen beviljats endast för detta år, Stadsfullmäktige ville i öfverensstämmelse med Uppfostringsnämndens förslag, för folkbarntädgård-

darnes underhåll under vårterminen 1907 såsom förskott ur 1906 års vinstmedel anslå följande belopp:

åt fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman för deras folkbarträdgård i Sörnäs	4,500 mark.
åt fröknarna Bertha Bäckman och Lalli Winter för deras svenskspråkiga folkbarträdgård i Berghäll	3,500 »
åt fröken Ester Floman för folkbarträdgården vid Eriksgatan	3,500 »
åt fröken Annie Rundström för hennes finskspråkiga folkbarträdgård vid Styrmansgatan	3,600 »
åt fröken Lydia Wendell för folkbarträdgården i Tölö	3,500 »
åt fröken Therese Wuoreheimo för den finskspråkiga folkbarträdgården i Hermanstad	5,000 »
åt fröknarna Mildrid Brotherus och Maria Åberg för den svenskspråkiga folkbarträdgården i Hermanstad	2,500 »
åt fröken Mary Tesche för den finskspråkiga folkbarträdgården i Bärghäll	3,000 »
samt åt fröken Agnes Nordman för den svenskspråkiga folkbarträdgården vid Smedsgatan	3,000 »
	<u>Summa 32,100 mark.</u>

Däremot synes från principiell synpunkt icke något vara att invända emot att kostnaderna för *den högre arbetareundervisningen* för framtiden upptagas å den ordinarie budgeten. Sagda undervisning utgör en betydelsefull länk uti det allmänna folkbildningsarbetet, hvars befrämjande utgör en af kommunens viktigaste uppgifter. Oafsedt att medel för bekostandet af ifrågavarande arbetareföreläsningskurser fortfarande kunna påräknas ur bränvinsvinstmedlen, synes det utskottet vara skäl att staden uttryckligen erkänner sin skyldighet uti nu ifrågavarande afseende genom att bevilja anslag för ändamålet ur kommunens ordinarie tillgångar. För den föredragsserie, som var afsedd att hållas under höstterminen innevarande år och vårterminen 1907, hafva Stadsfullmäktige anslagit 12,000 mark, hvaraf hälften reserverats från bränvinsvinstmedlen, medan medel för betäckande af återstoden ännu icke anvisats. Af berörda anslagssumma var ett belopp af 7,200 mark afsedd för de finskspråkiga föredragen och 4,800 mark för den svenska undervisningen. Enligt af bestyrelserna för de båda föreläsningskurserna lemnade uppgifter komma emellertid kostnaderna att öfverstiga de beräknade med 2,940 mark för den finska och 1,400 mark för den svenska eller sammanlagt 4,340 mark. Det för hela året 1907 erforderliga beloppet uppgår sålunda till 16,340 mark, hvaraf 10,140 mark för de finska och 6,200 mark för de svenska kurserna.

På grund af hvad ofvan framhållits får utskottet vördsamt föreslå

*att efter afdelningen **Folkskolorna** upptages såsom en ny afdelning med rubriken **Arbetareundervisning***
anslag för svenska föreläsningskurser för arbetare 6,200: —
anslag för finska   d:o   d:o   10,140: —

Vidkommande *asylerna för varnartade barn* utvisa anslagen en förhöjning emot innevarande år, beroende på att Uppfostringsnämnden funnit sig böra föreslå löneförhöjning åt samtliga föreståndare och föreståndarinnor med 400 mark åt hvar och en. Enligt Uppfostringsnämndens förslag skulle lönerna komma att för framtiden utgå med 2,000 mark för föreståndarne och 1,800 mark för föreståndarinnorna, samtliga med 20 %, 20 % och 10 % förhöjning efter resp. fem, tio och femton års oförvitlig tjänst. Likasom förut skulle föreståndare och föreståndarinna dessutom åtnjuta fri bostad, ved och lyse samt föreståndarinna vid internat därjämte kost vid anstaltens bord.

Omordade löne reglering, mot hvilken utskottet icke haft något att anmärka,

torde Stadsfullmäktige fastställa.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Vid denna hufvudtitel har utskottet icke haft något att erinra.

XI. Vattenledningen.

Enär utskottet längre fram kommer att föreslå att bland nästkommande års planeringsarbeten måtte upptagas jemväl planering af den genom Röddäld löpande delen af Skepparebrinken, påkallas häraf under denna hufvudtitel ett anslag för vattenledning under sagda gatusträcka, hvilket arbete beräknats erfordra en kostnad af 11,700 mark. Utskottet föreslår förty att bland öfriga anslag för vattenledningens utsträckning, afsedda att gäldas med lånemedel, måtte upptagas en post:

Vattenledning under Skepparebrinken och dess förlängning till Bangatan 11,700 mark.

XII. Saluhallarne.

Anslagen under denna hufvudtitel hafva af utskottet godkänts utan anmärkning.

XIII. Allmänna arbeten.

1:o. Byggnader och lägenheter.

Nybyggnader.

Vid remitterandet till utskottet af Drätselkammarens särskilda skrifvelse rörande uppförandet af en ny polisstation i Berghäll å tomten N:o 5 vid Terrassgatan hafva Stadsfullmäktige anmodat utskottet att taga under öfvervägande huruvida icke det tillärnade huset i två våningar helt och hållet borde uppföras af sten i stället för, såsom afsedt är, med den öfre våningen af stock. I saknad af närmare beräkning af kostnaderna för ett hus af enbart sten, kan utskottet icke bestämdt uttala sig om hvilket inflytande sagda förändring komme att utöfva å kostnadssumman, men synes det utskottet att kostnaderna icke borde komma att i afsevärd grad öfverskjuta de beräknade. Erkännande att det ur många synpunkter vore att föredraga att huset helt och hållet bygges af sten, får därför utskottet, som icke haft något att anmärka emot den föreslagna platsen för ifrågavarande byggnad, hemställa

att Drätselkammaren måtte låta utarbета alternativt kostnadsförslag för en byggnad af uteslutande sten samt förelägga frågan till Stadsfullmäktiges slutliga afgörande innan till byggnadsarbetet skrïdes.

Vid det Stadsfullmäktige den 27 sistvikne November beslöto tillsätta en jury, som egde utlysa en pristäflan för utarbetande af eskissritningar till en ny folkskolebyggnad å Berghäll, samt till pris anslogo en summa af inalles 4,000 mark öfverlemnade Fullmäktige åt utskottet att föreslå på hvad sätt nämnda anslag skulle bestridas.

Då Drätselkammaren i utgiftsförslaget för ifrågavarande byggnadsföretag upptagit ett anslag af 150,000 mark, hvilket representerar endast en del af de emotsedda kostnaderna, finner utskottet det vara lämpligt att jemväl anslaget för de utfästa prisen likasom öfriga utgifter för utarbetandet af ritningarne påföras ofvanberörda anslag, och föreslår utskottet alltså

att någon särskild utgiftspost för ifrågavarande ändamål icke i budgeten upptages.

2:o. Gator och allmänna platser.

Remont och underhåll.

Enär de allmänna arbetena i budgetförslaget därförutan uppgå till ett rätt betydande belopp och för att icke öfverhöfvan uppdrifva uttaxeringsbeloppet, tillåter sig utskottet föreslå att stensättningen af Badhusgatans norra tredjedel med 1:a nubbssten i asfalt måtte uppskjutas till något följande år, helst denna gata icke utmärker sig för något anmärkningsvärdt dåligt skick. Till följd häraf

torde den för detta arbete beräknade utgiftsposten 44,000 mark utgå.

Nyanläggningar.

Vidkommande de af Drätselkammaren föreslagna gatuplaneringsarbetena har utskottet kunnat omfatta förslaget i allt öfrigt utom hvad angår planeringen af Fredriksbergsgatan emellan Östra Chausséen och Åsgatan, hvilket arbete komme att taga i anspråk den i förhållande till den korta gatusträckan och den fördel, som derigenom vinnes, högst betydande kostnaden af 122,000 mark. Enligt hvad utskottet af Stadsingeniören inhemtat, kan arbetet utan olägenhet fördelas på tvenne år, hvarvid till först borde planeras sträckan emellan Ås- och Terrassgatorna utmed kvarteret N:o 359, beräknad att kosta 58,300 mark. Härigenom vinnes äfven det ändamål, som med ifrågavarande planeringsarbete närmast åsyftats nämligen att 5 st. invid nämnda gata välbelägna tomter därefter kunna försäljas.

Utskottet får på grund häraf föreslå

att anslaget för planering af Fredriksbergsgatan emellan Östra Chausseen och Åsgatan 122,000 mark nedsättes till 58,300 mark med angifvande af att anslaget afser planering af den del af sagda gata, som ligger emellan Ås- och Terrassgatorna utmed kvarteret N:o 359.

Enligt hvad Byggnadskontoret meddelat föranledes härigenom icke någon nedsättning af de för vatten- och kloakledningsarbeten under sagda gata beräknade anslagen.

Den besparing i kostnaderna för planeringsarbeten, som genom förestående reduktion ernås, tillåter utskottet att väcka förslag om en del andra planeringsarbeten, som synas utskottet vara af större vikt än senast nämnda. I främsta rummet torde härvid böra komma ifråga planering af den genom Röddäld löpande delen af Skepparebrinken och i sammanhang dermed planering af Skoltorget och Sjömansgatan emellan Fredriks- och Georgsgatorna, hvarigenom de synnerligen viktiga trafiklederna genom Röddäld skulle öppnas. På anhållan af utskottet har Byggnadskontoret utarbetat kostnadsförslag för ifrågakomna planeringsarbeten och uppgå desamma till inalles 54,300 mark. Några kanaliseringskostnader föranledas icke af de föreslagna planeringarna.

Utskottet får på grund häraf hemställa att under planeringsarbeten upptagas följande nya anslag:

<i>Planering af den genom Röddäld löpande delen af Skepparebrinken . . . . .</i>	<i>14,300:—</i>
<i>Planering af Skoltorget . . . . .</i>	<i>23,000:—</i>
<i>Planering af Sjömansgatan emellan Fredriks- och Georgsgatorna . . . . .</i>	<i>17,000:—</i>

Genom remiss af den 11 innevarande December hafva Stadsfullmäktige hänskjutit till utskottets behandling en af Drätselkammaren gjord framställning om inrättande af en stentrappa, förbindande de två i olika plan belägna hälfterna af Skepparegatan, samt att för ändamålet måtte upptagas i nästkommande års budget ett anslag af 2,100 mark. Utskottet, som är ense med Drätselkammaren om önskvärdheten af ifrågakomna förbättring af kommunikationen emellan Bergmansgatan och Skepparegatan, får förty föreslå

*att under afdelningen Gator och allmänna platser: Ny-
anläggningar, upptages ett anslag af 2,100 mark för en stentrappa i
ändan af Bergmansgatan mot Skepparegatan.*

För utläggandet af ett jernvägsspår genom kvarteret N:o 150 å Skatudden har Drätselkammaren på framställning af Hamnbyggnadsdelegationen upptagit ett anslag af 20,900 mark. Sagde spår, hvars anläggande af Jernvägsstyrelsen påyrkats, har till ändamål att förena hufvudinfartsspåret till Skatudden med det å Handelsgatan redan nedlagda magasinsspåret. Utskottet vill visserligen icke emotsätta sig anslaget bibehållande i budgeten, men då genom omordade spår-
anläggning det stora och välbelägna kvarteret N:o 150 skulle sönderstyckas i två delar,

*torde frågan om anläggandet af förberörda förbindningsspår
böra definitivt afgöras i sammanhang med behandlingen af förslaget
om öfriga å Skatudden planerade anläggningar för handels och sjö-
fartens behof.*

Jemte tillkännagifvande att anslaget för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar för innevarande år kommer att öfverskridas med c:a 35,000 mark har Drätselkammaren uti skrifvelse för den 13 dennes hemställt att anslaget för berörda ändamål, som af Drätselkammaren i budgetförslaget observerats med 63,000 mark, måtte ökas till 95,000 mark. Denna öfverraskande stora ökning i utgifterna för den å staden ankommande renhållningen förklarar Drätselkammaren dels därmed att intensiteten i renhållningen ytterligare blifvit skärpt, dels och i främsta

rummet med den stegring i arbetslönerna, som egt rum. Utskottet vill icke betvifla att nu anförda omständigheter väsendtligen bidragit till den anmärkta stegringen, men förefaller det utskottet som om sättet för arbetets öfvervakande äfven skulle lemna något öfrigt att önska. Af den tablå, öfver fördelningen af de särskilda utgiftsposterna under detta anslag, hvilken ingår i Drätselkammarens förberörda skrifvelse, framgår att den 1 sistlidne November utgifvits endast 2,799 mark 90 penni för arbetsledning, medan arbetslönerna uppgå till c:a 77,000 mark. Dessa siffror synes gifva vid handen att ett påtagligt missförhållande eger rum emellan förmännens och de vid renhållningen sysselsatte arbetarenes antal och borde genom de förstnämndes ökning en större arbetseffekt kunna ernås. Enligt hvad utskottet erfarit hänför sig en icke ringa del af utgifterna under nu ifrågavarande rubrik till renhållningen af gatorna i Berghäll utanför gårdarne derstädes. Så länge nämligen dessa innehafva karaktären af arrendetomter, anses underhållet och renhållningen af resp. gårdars gatuandelar ankomma å staden. Äfven detta innefattar ett missförhållande som med det snaraste bör rättas. Arrendatorerne i Berghäll äro enligt arrendekontrakten förpligtade att så snart området blifvit intaget i den fastställda stadsplanen inlösa till full ego sina resp. tomter och då stadsplan för Berghäll redan för länge sedan blifvit fastställd samt äfven de flesta gator derstädes äro fullständigt planerade, finnes icke något hinder för staden att påyrka det kontrakten uti nu ifrågavarande afseende skola fullgöras, hvarigenom staden befrias från den betungande skyldigheten att underhålla och renhålla vederbörande gårdsgares gatuandelar. Utskottet får på grund häraf tillstyrka

att jemte det anslaget för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar ökas till 95,000 mark, Drätselkammaren uppmanas att taga i öfvervägande, huruvida icke ett intensivare öfvervakande af ifrågavarande renhållningsarbete kunde anordnas samt att gårdsegare i Berghäll, som ännu icke inlöst sina tomter till ego, måtte tillhållas att ofördröjligen fullgöra sådan inlösen.

XIV. Pensioner.

Jemlikt af Stadsfullmäktige efter budgetförslagets uppgörande fattade beslut böra under pensionsstaten uppföras ytterligare följande anslagsposter:

<i>I grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 13 November 1906.</i>	
<i>Enkefru Karin Calonius . . . . .</i>	<i>2,400 mark.</i>
<i>Enkefru Anna Lovisa Lindberg . . . . .</i>	<i>2,400 ”</i>
<i>Minderårige Karl Axel Robert Lindberg . . . . .</i>	<i>1,200 ”</i>
<i>D:o Karin Lindberg . . . . .</i>	<i>1,200 ”</i>

<i>Enkefru Frideborg Nordlin</i>	1,200	mark.
<i>Hennes minderårige son</i>	600	„
<i>Enkefru Ida Natalia Kullberg</i>	600	„
<i>Wilhelmina Kulmala</i>	360	„
<i>Karl Gustaf Törnqvist</i>	500	„

*Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 27 November 1906
förra hushållerskan vid arbets- och fattiggården Maria
Sofia Ekholm . . . . . 500 mark.*

*Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 11 December 1906
förra Rådhusdrängen Anders Gustaf Löfgren . . . . 300 mark.*

XV. Diverse utgifter.

För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande har Drätselkammaren i utgiftsförslaget upptagit ett belopp af endast 80,000 mark. Enär emellertid, såsom erfarenheten vidhandengifvit, under året ständigt nya kraf ställas på kommunalförvaltningen samt bland utgifter, som redan kunna förutses, ehuru frågan ännu är beroende på närmare utredning, måste räknas inrättandet af ett nytt internat för vanartade barn, af Uppfostringsnämnden beräknad att taga i anspråk en kostnad af 50,000 mark, finner utskottet skäl förekomma att föreslå

det anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande ökas till 150,000 mark.

Inkomster.

I. Räntor.

I afseende å denna inkomsttitel har utskottet icke funnit något att erinra.

II. Tomtlösen.

I tomtlösen har inlutit

år 1902	481,739: 59
„ 1903	713,706: 83
„ 1904	605,954: 02
„ 1905	454,460: 02
„ 1906 till $\frac{21}{12}$	593,050: 83

Vid sådant förhållande och ehuru utsigterna för en liflig byggnadsverksamhet under nästinstundande år till följd af de uppdrifna arbetslönerna tillsvidare icke te sig synnerligen lofvande, synes man dock, utan att träda försigtigheten för nära, vara berättigad att kalkylera inkomsten af tomtlösen något högre än Drätselkammaren det gjort eller till 400,000 mark, isynnerhet, som väl den af utskottet ofvan förordade åtgärden emot arrendatorerna i Berghäll skall hafva till påföljd en större inlösen af arrendetomter. Utskottet föreslår således

att inkomsten för försäljning af tomter upptages med 400,000 mark.

III. Stadens fasta egendom

och

IV. Tomtören

hafva icke gifvit anledning till något uttalande af utskottet.

V. Inkomstgivande rättigheter.

Sedan Stadsfullmäktige den 11 innevarande December godkänt Handlanden K. Koskinens anbud å öfvertagandet af arrenderättigheten till Gammelstads kvarn

kommer arrendet att under nästkommande år utgå med ett till 2,700 mark förhöjdt belopp.

VI. Diverse inkomster.

VII. Statsbidrag.

Vid sammanträde den 21 innevarande December hafva Stadsfullmäktige beslutit ingå till Kejslerliga Senaten med en framställning om förhöjning af statsbidraget för folkskolorna och torde enligt Drätselkammarens beräkning en förhöjning till c:a 240,000 mark i detta afseende kunna påräknas. Vid sådant förhållande synes det icke oberättigadt

att den påräknade förhöjningen observeras i staten för nästkommande år såsom en särskild förslagspost med 37,000 mark.

VIII. Vattenledningen.

Inkomstposterna under denna hufvudtitel hafva af utskottet godkänts utan anmärkning.

IX. Belysningsverket.

Emot den beräknade disponibla nettovinsten af gasverket, hvilken framgår såsom saldo af Belysningsstyrelsens utgifts- och inkomstförslag för gasverket, har utskottet icke haft något att erinra lika litet som emot staten för gasverket i öfrigt.

X. Lån.

Anslaget för vattenledningens utsträckande under Skepparebrinken

torde i likhet med öfriga anslag för vattenledningsnätets utvidgning påföras 1902 års lån med 11,700 mark.

I sammanhang härmed får utskottet meddela nedanstående öfversigt öfver användningen af sistsagda lån.

Lånet å nom. Fmk 8,000,000 inbragte	Fmk 7,623,264: 15
hvarifrån afgår lånekostnaderna	„ 9,643: 57
	<u>7,613,620: 58</u>

Å lånet har tillsvidare anvisats följande belopp:

Inköp af Societetshuset	Fmk 800,000: —
Saluhallen å Sandvikstorget	„ 125,000: —
D:o å Kasärntorget	„ 175,000: —
Inköp af gården N:o 6 vid Bergmansgatan	„ 207,000: —
Folkskolehus å Wallgård	„ 239,500: —
Sjukhus å arbets- och fattiggården	„ 75,000: —
Kajbyggnader & varuskjul å Skatudden	„ 308,003: 46
Vattenledningens utsträckning 1902—1903	„ 316,224: 23
D:o d:o 1904	„ 114,827: 44
D:o d:o 1905	„ 142,159: 57
D:o d:o 1906 (kostnaderna ännu icke defi- nitivt fastställda)	„ 167,000: —
	<u>Fmk 2,669,714: 70</u>
Af lånet återstår således oanvänt	„ 4,943,905: 88
hvaraf reserverats:	
för ett elektricitetsverk	„ 2,500,000: —
för uppförande af arbetarebostäder	„ 1,000,000: —
för kajarbeten m. m. å Skatudden	„ 589,000: —
för vattenledningens utsträckande	„ 854,905: 88
	<u>Fmk 4,943,905: 88</u>

XI. Uttaxering.

Derest Stadsfullmäktige godkänna utskottets förestående förslag så vidt de beröra utgifts- och inkomstposter, erfordras för täckandet af saldot i budgeten att af kommunens skattskyldige medlemmar under nästkommande år uttaxeras ett belopp af *2,448,457 mark 17 penni*. Under sistlidet år uppgick uttaxeringen till *2,237,058 mark 31 penni*.

Utskottet föreslår på grund häraf vördsamt

att Stadsfullmäktige ville fastställa det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget med de ändringar, som utskottet förordat, och derhos bestämma att ett belopp af 2,448,457 mark 17 penni under år 1906 skall af kommunens för år 1905 på grund af skattören skattskyldiga medlemmar uttaxeras.

Slutligen får utskottet hemställa

att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget blefve å svenska och finska språken till tryck befordradt.

Helsingfors den 23 December 1906.

Oskar Heikel.
W. A. Lavonius.
Alvar Renqvist.

Alfred Norrmén.

K. von Alfthan.
Julius Tallberg.
Gustaf Zitting.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolags Tryckeri 1906.

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1907.

Fastställd af Stadsfullmäktige den 28 december 1906.

Anm. Tillfälliga utgifter och intrader äro utmärkta med *.

		Utgifternas beskaffenhet, ber. enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 December 1875.				Fmf.		74.	
						Fmf.		74.	
Utgifter.									
I. Stadens skulder.									
K. S:ns resol. 17/5 1876	a	1:o.	Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den 31/12 1906 Fmk 1,089,400:—, erlägges den 1/5 1907 i amortering	32,900	—				
			samt den 1/5 och 1/11 samma år ränta å 5 0/0 med tillsammans .	53,647	50				
			Eventuel kursförlust å utlottade, i stadskassan inneliggande obligationer, förslagsvis	900	—	87,447	50		
K. S:ns resol. 4/8 1882	a	2:o.	Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, utgörande den 31/12 1906 Fmk 692,000:—, erlägges den 1/5 1907 i amortering	64,000	—				
			samt den 1/5 och 1/11 ränta å 4 1/2 0/0 med	29,700	—	93,700	—		
K. S:ns resol. 26/3 1892	a	3:o.	Å obligationslånet af år 1892, utgörande den 31/12 1906 Fmk 4,206,000:—, erlägges d. 1/5 1907 i amortering	29,000	—				
			samt den 1/5 och 1/11 ränta å 4 1/2 0/0 med	188,617	50				
			Transport	217,617	50	181,147	50		

			Transport	217,617 50	181,147 50
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	900 —	218,517 50	
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897 D:o $\frac{25}{1}$ 1898	a	4:o. Å obligationslånet af år 1898 Fmk 7,000,000: —, hvaraf intill den $\frac{31}{12}$ 1906 emitterats Fmk 4,000,000: — och utelöpa Fmk 2,832,000: —, erlägges den $\frac{1}{8}$ 1907 i amortering . . . . . samt d. $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å $3\frac{1}{2}$ % med	24,000 — 99,120 —		
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000 —	124,120 —	
K. S:ns resol. $\frac{25}{1}$ 1900 D:o $\frac{30}{1}$ 1900	a	5:o. Å obligationslånet af år 1900, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 2,901,000: —, erlägges d. $\frac{1}{8}$ 1907 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å 4 % med	19,500 — 116,040 —		
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis	1,000 —	136,540 —	
K. S:ns resol. $\frac{10}{6}$ 1902	a	6:o. Å obligationslånet af år 1902, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1906 Fmk 7,830,000: —, erlägges d. $\frac{1}{12}$ 1907 i amortering . . . . . samt den $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$ ränta å 4 % med	47,000 — 313,200 —		
Enligt lånekontrakt	a	Provisioner, kursdifferenser m. m. förslagsvis . . . . . — Fmk 1,023,525: — —	3,000 —	363,200 —	
II. Stadens embetsverk.					
1. Magistraten.					
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000: — arvode . . . . . 5,000: —	12,000 —		
K. S:ns resol. $\frac{20}{5}$ 1896	b	1 Justitierådman, lön . . . . . 5,000: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 1,000: — garanterad brutto- sportelinkomst Fmk 5,000, upptages för- slagsvis med . . . . . 3,000: —	9,000 —		
		Transport	21,000 —	1,023,525 —	

1886 års stat	b	1 Politierådman, lön	4,000: —	21,000	1,023,525	
		arvode	2,000: —			
S. F. besl. ¹³ / ₁₂ 1898	b	vederlag för frångången auktionsprovision	1,000: —	7,000		
		1 Politierådman, lön	4,000: —			
		arvode	2,000: —	6,000		
1886 års stat	b	2 Notarier, lön å	1,600: —	3,200	37,200	
2. Rådstufvurätten.						
1886 års stat	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —	12,000		
		arvode	5,000: —			
		3 Äldre Justitierådman, lön å	5,000: —	24,000		
		arvode å	2,000: —			
		förhöjning för 10 års tjänst å	1,000: —			
1886 års stat	b	1 Äldre Justitierådman, lön	5,000: —	7,500		
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899		arvode	2,000: —			
K. Sen. resol. ¹² / ₅ 1906		förhöjning för 5 års tjänst	500: —			
		3 Äldre Justitierådman, lön å	5,000: —	21,000		
		arvode å	2,000: —			
		4 Yngre Justitierådman, lön å	4,000: —	16,000		
1886 års stat	b	Arvode åt 3 afdelningsordförande å	1,000: —	3,000		
1886 års stat	b	1 Notarie för civilprotokollet		1,600		
1886 års stat	b & c	6 Notarier för kriminalprotokollet å	3,000: —	18,000	103,100	
<i>Åklagare.</i>						
1886 års stat	b & c	2 Stadsfiskaler, lön å	4,000: —			
S. F. besl. ²³ / ₁₂ 1906		arvode å	2,000: —			
		förhöjning för 10 års tjänst å	800: —			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	garanterad bruttoinkomst af böter för				
		Transport	6,800: —		1,163,825	

		Transport	6,800:—	—	1,163,825
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	öfverträdelse af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages förslagsvis med . . .	600:—	14,800	
1886 års stat S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1906	b & c		1 Stadsfiskal, lön . . .	4,000:—	
			arvode . . .	2,000:—	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	garanterad bruttokomst af böter för öfverträdelse af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages förslagsvis med . . .	600:—	6,600	21,400
3. Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.					
1886 års stat	b	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön . . .		2,500	
		1 Aktuarie . . .	2,500:—		
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899	b	Personelt anslag för aflönande af biträde . . .	1,200:—	3,700	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896	b	1 Registrator . . .	2,400:—		
		förhöjning för 10 års tjänst . . .	400:—	2,800	
1886 års stat	b	1 Kanslist . . .	1,200:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896	b	personel löneförhöjning . . .	300:—	1,500	
1886 års stat	b	1 Translater för ryska språket . . .		1,200	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1892		1 D:o för tyska språket . . .		300	
1886 års stat	b & c	1 Stadsbetjent vid Magistraten, lön . . .	1,500:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891		förhöjning för 10 års tjänst . . .	400:—	1,900	
D:o ¹¹ / ₆ 1895					
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1901					
D:o ²⁸ / ₁₂ 1906					
Transport				13,900	1,185,225

			Transport	13,900	1,185,225
		1 Stadsbetjent vid Magistraten, lön		1,500	
		1 Stadsbetjent vid Magistratens kansli, lön 1,600: — förhöjning för 10 års tjenst		400: —	2,000
1886 års stat S. F. besl. 2/5 1888 D:o 11/6 1895 D:o 19/12 1901 D:o 28/12 1906	b & c	2 Stadsbetjenter vid Magistratens kansli, lön å		1,600: —	3,200
		1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . . förhöjning för 10 års tjenst		1,400: — 400: —	1,800
		1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . . förhöjning för 5 års tjenst		1,400: — 200: —	1,600
1886 års stat S. F. besl. 2/5 1888 D:o 11/6 1895 D:o 28/12 1906	b & c	1 Stadsbetjent vid Råd- stufvurätten, lön . . . förhöjning för 5 års tjenst		1,600: — 200: —	1,800
		5 Stadsbetjenter vid Råd- stufvurätten, lön å . . .		1,600: —	8,000
1886 års stat S. F. besl. 29/12 1888	b	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved		1,000	
1886 års stat S. F. besl. 21/12 1889 D:o 6/10 1903	b	1 Rådhusdräng jemte fri bostad och ved		720	35,520
4. Exekutionsverket.					
S. F. besl. 17/10 1899	b	1 Förste Stadsfogde, lön 3,000: — arvode . . . . . 1,000: — förhöjning för 5 års tjenst . . . . . 500: —		4,500	
S. F. besl. 29/12 1896	b	1 Andre Stadsfogde, lön 3,000: — arvode . . . . . 2,000: — förhöjning för 5 års tjenst . . . . . 500: — förhöjning för 10 års tjenst fr. 1/5 1907 . . . . . 333: 33		5,833 33	
S. F. besl. 17/10 1899	b	1 Kriminalexekutor, lön		3,000	
			Transport	13,333 33	1,220,745

			Transport	13,333 33	1,220,745 —
S. F. besl. 24/11 1896	} b	{	1 Exekutionsbetjent, lön 2,400: —		
D:o 29/12 1896			förhöjning för 10 års		
D:o 21/12 1897			tjenst . . . . . 400: —	2,800 —	
S. F. besl. 24/11 1896	} b & c	{	3 Exekutionsbetjenter,		
D:o 29/12 1896			lön à . . . . . 2,700: —		
D:o 21/12 1899			förhöjning för 5 års		
D:o 21/12 1900			tjenst à . . . . . 200: —	8,700	
D:o 6/3 1906			2 Exekutionsbetjenter,		
D:o 28/12 1906			lön à . . . . . 2,700: —	5,400 —	
			1 Exekutionsbetjent, lön	1,500 —	
			4 D:o, lön à . . . . . 1,600: —		
			förhöjning för 10 års		
			tjenst . . . . . 400: —	8,000 —	
S. F. besl. 24/11 1896	} b	{	2 Exekutionsbetjenter,		
D:o 29/12 1896			lön à . . . . . 1,600: —		
D:o 21/12 1897			förhöjning för 5 års		
D:o 29/12 1905	tjenst . . . . . 200: —	3,600 —			
S. F. besl. 28/12 1906	c		4 Exekutionsbetjenter,		
			lön à . . . . . 1,600: —	6,400 —	49,733 33
5. Diverse.					
S. F. besl. 16/11 1886	} b	{	För renskrifning af protokoll i		
D:o 3/9 1882			hemställda mål samt åt aktorerne,		
			förslagsvis	1,700 —	
	c		Anslag för öfversättning från ry-		
			ska språket att användas enligt		
			Magistratens bestämmande, för-		
			slagsvis	2,000 —	
	c		Expenser, förslagsvis	15,500 —	19,200 —
— Fmk 266,153: 33 —					
III. Kommunalförvaltningen.					
1. Stadsfullmäktiges kansli.					
1886 års stat	} b	{	1 Sekreterare		
S. F. besl. 25/11 1902			1 Notarie	6,000 —	
D:o 12/12 1905			1 Andre notarie	3,300 —	
S. F. besl. 25/11 1891	b			2,400 —	
1886 års stat	} b	{	1 Vaktmästare	1,200 —	
S. F. besl. 28/12 1906			Expenser, förslagsvis	10,000 —	22,900 —
				Transport	— — 1,312,578 33

			Transport	—	—	1,312,578	33	
			2. Drätselkammaren.					
			1 Ordförande	4,000	—			
			5 Ledamöter à 20 mk för hvarje ledamot och sammanträde, förslagsvis	5,200	—			
1886 års stat	} b	S. F. besl. $\frac{4}{2}$ 1890	1 Sekreterare	8,000	—			
D:o $\frac{16}{12}$ 1902			1 Notarie	5,000	—			
D:o $\frac{22}{12}$ 1903	} b	S. F. besl. $\frac{7}{3}$ 1900	1 Biträde åt sekreteraren och notarien för finska språket	4,000	—			
			1 Aktuarie	4,500	—			
1886 års stat	} b	S. F. besl. $\frac{4}{2}$ 1890	1 Kanslist	1,800	—			
D:o $\frac{9}{12}$ 1902			1 Vaktmästare	800	—			
D:o $\frac{29}{12}$ 1905	} b & c	S. F. besl. $\frac{22}{12}$ 1898	1 Vaktmästarbiträde	780	—			
D:o $\frac{9}{12}$ 1902			c	Expenser, förslagsvis	15,000	—		
	d	För oförutsedda behov, förslagsvis	2,000	—		51,080		
			3. Drätselkontoret.					
1886 års stat	} b	S. F. besl. $\frac{19}{12}$ 1899	1 Stadskamrerare, lön	5,000:—				
			arvode	4,000:—	9,000	—		
1886 års stat	} b	S. F. besl. $\frac{19}{12}$ 1899	1 Stads-kassör, lön	4,000:—				
			arvode	2,500:—				
	} b	K. Förordn. $\frac{9}{9}$ 1899 K. Sen. bref $\frac{9}{8}$ 1900	förhöjning för 10 års tjänst	800:—				
			Ersättning för frångången andel i absentieböter	800:—	8,100	—		
1886 års stat	} b	S. F. besl. $\frac{19}{12}$ 1899	1 Äldre Stadsbokhållare, lön	4,000:—				
			arvode	1,000:—	5,000	—		
	} b	S. F. besl. $\frac{4}{11}$ 1902 D:o $\frac{29}{12}$ 1905	1 Yngre Stadsbokhållare, lön	3,000:—				
			arvode	1,200:—	4,800	—		
	} b	S. F. besl. $\frac{4}{11}$ 1902 D:o $\frac{29}{12}$ 1905	1 Yngre Stadsbokhållare, lön	3,000:—				
			arvode	600:—	3,600	—		
1886 års stat	} b	S. F. besl. $\frac{19}{12}$ 1899	1 Kontorsskrifvare	1,800:—				
			förhöjning för 10 års tjänst	360:—	2,160	—		
			Transport	32,660	—	1,363,658	33	

			Transport	32,660	1,363,658	33
S. F. besl. ¹¹ / ₁₂ 1906	b	{	1 Sekreterare för kommunaltaxeringen . . . 5,000:—			
			sekreterarebiträde & expenser . . . . . 4,000:—	9,000		
1886 års stat			1 Vaktmästare, inkassator . . . . . 1,200:—			
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894	b	{	Arvode för tillsyn öfver torghandeln . . . 600:—	1,800		
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899			1 Vaktmästare 1,200			
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902	b	{	Extra biträden, förslagsvis 10,200			
S. F. besl. ⁴ / ₁₁ 1902	b	{	Arvode för debetsedlars kringbärande, förslagsvis 2,000			
S. F. besl. ¹³ / ₁₀ 1898	b & c	{	Expenser, förslagsvis 5,000		61,860	
			4. Trafikkontoret.			
			1 Kamrerare, lön . . . 5,000:—			
			arvode . . . . . 1,000:—			
			förhöjning för 5 års tjänst fr. ⁸ / ₄ 1907 . . . 364:—	6,364		
			1 Bokhållare, lön . . . 3,000:—			
			arvode . . . . . 600:—			
			förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 600:—	4,200		
			1 Bokhållare, lön . . . 3,000:—			
			arvode . . . . . 600:—	3,600		
			1 Kassör, lön . . . . . 2,400:—			
			arvode . . . . . 600:—			
S. F. besl. ¹¹ / ₁₂ 1906	b	{	förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 480:—	3,480		
			1 Bokförare, lön . . . 2,000:—			
			arvode . . . . . 300:—	2,300		
			1 Kontorsskrifvare, lön 1,800			
			1 D:o lön 1,500			
			1 Vågmästare, lön . . . 2,200:—			
			arvode . . . . . 300:—	2,500		
			2 Biträdande vågmästare, lön å . . . . . 1,800:—			
			arvode å . . . . . 300:—	4,200		
			4 Vaktmästare, lön å . . . 1,200:—	4,800		
	c	{	Extra biträden, förslagsvis 13,990			
D:o ²⁸ / ₁₀ 1895	b	{	Uppsikt öfver varuskjulen 1,200:—			
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875	b	{	Diverse kostnader d:o d:o 300:—	1,500		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1899	b	{	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren . . . 800			
			Transport	51,034	1,425,518	33

		Transport	51,034	—	1,425,518	33
		Mätarearvoden, förslagsvis	1,200	—		
	c {	1 Maskinist för värmeledn. under 9 månader	1,350	—		
		1 Maskinist för hissinträttningen	1,200	—		
		Expenser, förslagsvis	1,800	—	56,584	
S. F. besl. 17/5 1904 D:o 28/12 1806	b & c					
5. Hamnkontoret.						
1886 års stat S. F. besl. 21/11 1893	b {	1 Hamnkapten . . . . . 3,000:—				
		4 resp. 2 % af upp- börden, förslagsvis . . . . . 8,500:—	11,500	—		
S. F. besl. 1/10 1895	b {	1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400	—		
		1 Hamnkontorsbokhållare 3,500:— 1/2 % af uppbörden, förslagsvis . . . . . 1,125:—	4,625	—		
S. F. besl. 30/4 1901 1886 års stat	b & c {	1 Äldre vaktmästare	1,600	—		
S. F. besl. 27/12 1895 D:o 15/11 1898						
S. F. besl. 27/12 1895 D:o 13/11 1898	b {	1 Yngre Vaktmästare	1,200	—		
1886 års stat						
S. F. besl. 20/12 1888 D:o 29/12 1890 D:o 11/4 1893 D:o 27/4 1895 D:o 28/12 1898	b & c {	10 Hamnkonstaplar å . . . . . 1,200:—	12,000	—		
		1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad	1,100	—		
1886 års stat S. F. besl. 28/12 1894 D:o 20/12 1899 D:o 30/12 1903 D:o 11/4 1893	b & c {	2 Packare och vräkare å . . . . . 720:—	1,440	—		
		1 Parmmätarålderman	600	—		
	b {	Hamnfiskals arvode	400	—		
		Ångslupslega och driftkostnader för motorbåt, förslagsvis	800	—		
	c {	1 Motorbåtskötare, förslagsvis 7 månader å 70:—	490	—		
		Expenser, förslagsvis	750	—	40,030	
6. Byggnadskontoret.						
1886 års stat S. F. besl. 28/4 1892	b {	1 Stadsingeniör . . . . . 8,000:— förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 800:— resemedel . . . . . 600:—	9,400	—		
S. F. besl. 7/2 1899 D:o 18/12 1906	b {	1 Arbetschef . . . . . 6,500:— förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 650:— personelt tillskott . . . . . 1,000:— resemedel . . . . . 500:—	8,650	—		
		Transport	18,050	—	1,522,132	33

			Transport	18,050	1,522,132	33
S. F. besl. $16/2$ 1892	b	1 Geodet	3,000:—			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	600:—			
		resemedel.	100:—	3,700		
1886 års stat	b	1 Bokhållare	3,000:—			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	600:—			
S. F. besl. $27/9$ 1898	b	personelt tillskott	400:—	4,000		
S. F. besl. $20/12$ 1888	b	1 Byggmästare	3,000:—			
D:o $20/12$ 1902		förhöjning för 10 års				
		tjenst	600:—			
		personelt anslag	400:—	4,000		
S. F. besl. $16/2$ 1892	b	1 Förrådsförvaltare	1,800:—			
		personelt tillskott	180:—	1,980		
1886 års stat	b	1 Äldre skogsvakt jemte				
		fri bostad och ved	900:—			
S. F. besl. $28/12$ 1894	b	personel förhöjning				
		för 10 års tjenst	150:—			
S. F. besl. $29/12$ 1899	b	ytterligare tillskott	100:—			
D:o $30/12$ 1904	b	d:o d:o	100:—	1,250		
1886 års stat	b	1 Yngre skogsvakt jemte				
S. F. besl. $21/12$ 1897		fri bostad och ved	800:—			
D:o $30/12$ 1904	b	personel förhöjning				
		för 5 års tjenst	80:—	880		
	c	Extra ingenjör- och ritarebiträden,				
		förslagsvis		8,000		
	c	Skogsvaktarebiträden och skogs-				
		kultur, förslagsvis		1,500		
	c	Material o. handtlångaredagsver-				
		ken vid mätningar, förslagsvis		10,000		
	c	Utarbetande och tryckning af plan-				
		karta öfver staden		10,500		
	c	Expenser, förslagsvis		1,500	65,360	
		7. Trädgårdsnämnden.				
	b	1 Sekreterare		600		
		1 Trädgårdsmästare	3,000:—			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	600:—			
		hyresmedel	1,500:—			
		personelt lönetillskott				
		jemte bränsle, fria				
		spårvägsresor och an-				
		dra natura förmåner	2,400:—	7,500		
1886 års stat	c	Expenser, förslagsvis		300	8,400	
S. F. besl. $6/9$ och $6/12$ 1898						
S. F. besl. $15/5$ 1906						
D:o $28/12$ 1906						
		Transport	—	—	1,595,892	33

		Transport	—	—	1,595,892 33
		8. Särskilda nämnder.			
		<i>a) Förmyndarenämnden.</i>			
	c	{ Sekreterarearvode	1,200	—	
		{ Vaktmästarearvode, expenser m. m. förslagsvis	600	—	1,800
		<i>b) Nämnden för arbetareangelägenheter.</i>			
S. F. besl. 28/6 1903	b	1 Sekreterare, lön . . . 3,000:— hyresmedel . . . . . 600:—	3,600	—	
	c	{ Ersättning för vaktmästarebiträde Expenser samt inköp af litteratur, förslagsvis	100 500	—	4,200
		<i>c) Kommunal arbetsförmedlingsbyrå.</i>			
S. F. besl. 1/12 1903 D:o 29/12 1905 D:o 28/12 1906	b & c	{ 1 Föreståndare . . . . . 1 manligt biträde . . . . . 1 kvinnligt biträde . . . . . Inventarier, värme, lyse m. m., förslagsvis	3,600 1,500 1,500 2,400	—	9,000
		<i>d) Uppfostringsnämnden.</i>			
S. F. besl. 10/5 och 19/12 1897 och 21/12 1900 D:o 16/5 och 19/12 1899	b & c	{ 1 Sekreterare, arvode . . . . . Vaktmästarearvode . . . . . Expenser m. m., förslagsvis . . .	2,400 300 800	—	3,500
		<i>e) Nämnden för åstadkommande af fotografiska afbildningar af Helsingfors.</i>			
S. F. besl. 21/5 1906	b	Anslag . . . . . — Fmk 325,514: — —	800	—	800
		Transport	—	—	1,615,192 33

		Transport	—	—	1,615,192	33
		IV. Gatu- och kajbelysningen.				
		I. Gasbelysningen.				
		Auerlägor:				
		Helnatts, 721 st. under vår- och 743 under höstterminen, förbrukande gas	281,765	m ³		
		Halfnatts, 1,166 st. under vår- och 1,124 under höstterminen, förbrukande gas	209,806	m ³		
		Öppna lågor (å varuskjulen):				
	c	Helnatts, 6 st. under seglationstiden förbrukande gas	2,383	m ³		
		Lucas Lampor (å salutorget):				
		Halfnatts, 2 st. förbrukande gas	1,816	m ³		
		Förlängd morgonbelysning å Salutorget under vintermånaderna	600	m ³		
		Extra belysning vid särskilda tillfällen	1,630	m ³		
		Summa gas	498,000	m ³		
		å 30 penni per m ³ , utgörande	—	—	149,400	—
		2. Petroleumbelysningen.				
		262 st. helnattslyktor å 174 mk per lysår och lykta	45,588	—		
		441 st. halfnattslyktor å 83 mk per lysår och lykta	36,603	—		
		60 st. seglationslyktor, 170 dagar å 60 penni per dag och lykta	6,120	—		
		5 st. helnattslyktor å isvägen till Sveaborg 120 dagar å 60 penni per dag och lykta	360	—		
		7 st. d:o vid kolerabaraackerna 200 dagar å 60 penni per dag och lykta	840	—		
		Transport	89,511	—	1,764,592	33
S. F. besl. ²² / ₁₂ 1898 och ²² / ₁₂ 1903	b & c					

			Transport	89,511	1,764,592	33
	c*	Utbyte af 50 st. petroleumlampor mot intensiv-lyktor, förslagsvis		3,000		
	c*	Inköp af 11 st. lyktor à 60 mark		660	93,171	
		3. Extra belysning af kajer och varuskjul.				
		<i>a) Sandviks molon.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
S. F. besl. 1/10 1895	b	3 st. 800 ljus bågampor, brinnande 75 dagar, 5 tim. dagligen	340:—			
		6 st. glödlampor, brinnande 150 dagar, 8 timmar dagligen	260:—	600		
		<i>b) Magasinskajen.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
S. F. besl. 27/8 1895	b	4 st. 800 ljus bågampor å sjösidan under 180 dagar, 7 timmar dagligen	1,360:—			
		<i>Gasbelysning.</i>				
	c	11 st. 5 lågors bågampor å sjösidan, 200 dagar, 7 timmar dagligen	2,685:—			
		15 st. 1 lågas bågampor å landssidan, 170 dagar, 3 timmar dagligen	241:—			
		<i>Varuskjulet.</i>				
		<i>Elektrisk belysning.</i>				
Kontrakt d. 12/9 1893	b	15 st. 500 ljus bågampor under 180 dagar, brinnande i medeltal 4 timmar dagligen	2,074:—			
		14 st. glödlampor under 150 dagar, brinnande 4 timmar dagligen	300:—			
		Transport	6,660:—	600	1,857,763	33

		Transport 6,660:—	600	1,857,763	33
		<i>Tullvisitationspaviljongen.</i>			
		Elektrisk belysning, förslagsvis	130:—		
		Gasbelysning, förslagsvis	150:—	6,940	
		<i>c) Skatuddskajen.</i>			
		<i>Gasbelysning.</i>			
	c	9 st. 5 lågors båg-lampor å sjösidan, brinnande 100 dagar 10 timmar dagligen	1,419:—		
		6 st. 1 lågas båg-lampor å sjösidan brinnande 100 dagar, 10 timmar dagligen	189:—		
		12 st. 1 lågas båg-lampor å landssidan brinnande 100 dagar 3 timmar dagligen	171:—		
		<i>Varuskjulen.</i>			
		<i>Elektrisk belysning.</i>			
	c	4 st. 500 ljus båg-lampor, under 180 dagar, i medeltal 4 timmar dagligen	500:—		
		55 st. glödlampor brinnande 150 dagar, 4 timmar dagligen	1,031:—	3,310	10,850
		— Fmk 253,421:—			
		V. Brandverket.			
		1. Aflöningar och andra förmåner.			
	b	1 Brandmästare jemte fri bostad, ved och lyse	5,000:—		
		personelt tillskott	1,000:—	6,000	
		1 Underbrandmästare jemte ved och lyse	3,000:—		
	b	hyresmedel	1,500:—	4,500	
		Transport	10,500	1,868,613	33

1886 års stat
 S. F. besl. $\frac{24}{2}$ 1891
 D:o $\frac{20}{2}$ 1893
 D:o $\frac{11}{2}$ 1899
 D:o $\frac{13}{6}$ 1899

S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1899
 D:o $\frac{19}{12}$ 1901

S. F. besl. 24/2 1891	b	1 Sekreterare i Brandkommissionen	10,500	—	1,868,613	33
			600	—		
S. F. besl. 24/2 1891	b	1 Sprutmästare vid hufvudstationen jemte fri bostad, ved och lyse	2,100	—		
D:o 21/12 1897		1 D:o vid norra stationen jemte d:o d:o	1,800	—		
D:o 20/12 1902		1 Maskinist, jemte d:o d:o	1,800	—		
D:o 13/6 1899	b	6 Sergeanter, jemte fri bostad, ved och lyse å 1,500:—	9,000	—		
		6 Korpraler, jemte ved och lyse å 900:—	5,400	—		
		Hyresmedel för 6 gifta korpraler å 300:—	1,800	—		
S. F. besl. 25/2 1891	b	15 Korpraler, kasernerade å 900:—	13,500	—		
D:o 13/6 1899		16 första årets konstaplar, kasernerade å 300:—	4,800	—		
D:o 27/6 1904		15 andra årets konstaplar, kasernerade å 420:—	6,300	—		
D:o 17/1 1905		15 tredje årets konstaplar, kasernerade å 600:—	9,000	—		
		Kosthållning för 67 man å 325:—	21,775	—		
		Beklädnad för 67 man å 150:—	10,050	—	98,425	—
2. Brandstallet, 20 hästar.						
	c	34,000 kilogr. hö å 8,5 penni	2,890	—		
		30,500 d:o hafre å 15,5 penni	4,727	50		
		Halm, förslagsvis	750	—		
		Skoning och medicin, förslagsvis	950	—		
		Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	500	—		9,817
3. Eldning och belysning.						
	c	260 kubikmeter björkved å 6 mk	1,560	—		
		960 d:o barrved å 5 mk	4,800	—		
		Belysning, förslagsvis	4,300	—	10,660	—
4. Redskap och inventarier.						
	c	Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000	—		
		Underhåll af brandtelegrafafen, förslagsvis	1,200	—		
	c*	1 häst förslagsvis	700	—		
		En mekanisk brandstege	12,000	—		
Transport			16,900	—	1,987,515	33

		Transport	16,900 —	1,987,515 83
	c* {	Komplettering af slangförrådet	1,000 —	
		Komplettering af antalet liksidiga kopplingar	1,000 —	18,900 —
		5. Diverse.		
	c {	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800 —	
		Expenser, gratifikationer m. m., förslagsvis	2,500 —	
S. F. besl. 27/9 1904	b	Underhåll af sanitetsvagn och förbandsmaterial, förslagsvis	280 —	
	c	För inköp af böcker och tidningar	100 —	3,680 —
		6. Tillfällig utgift.		
	c*	Anslag för frivilliga brandkåren . . . . . — Fmk 146,482: 50 —	— —	5,000 —
		VI. Polisnrättningen.		
		1. Kontant bidrag.		
K. förordn. d. 20/4 1903	b	Af hela årsanslaget för underhåll af polisnrättningen, Fmk 693,120: —, utgår ur stadens medel	— —	198,034 28
		2. Embetslokaler.		
	} b & c	Lokal för poliskammaren, centralpolisen, detektiva afdelningen och första polisstationen	20,000 —	
		Stall	6,000 —	
		2:dra polisstationen	4,020 —	
		3:dje d:o	4,500 —	
		4:de d:o	2,185 —	
		Tölö d:o	1,080 —	
		Forsby d:o	600 —	
		Hermanstad d:o	1,000 —	
		Gymnastiksal och manège	2,000 —	
		Sedlighetsafdelningens lokal	2,400 —	43,785 —
D:o d:o Enligt kontrakter		Transport	— —	2,256,915 11

			Transport	—	2,256,915	11
		3. Eldning och belysning.				
K. Förordn. d. 20/4 1903	b & c	{	Ved, förslagsvis	7,500		
			Belysning, d:o	13,500	21,000	
		4. Diverse.				
K. Förordn. d. 20/4 1903	b & c		På staden ankommande remont af beväpningsartiklar, hästar, m. m., förslagsvis	—	3,000	
			— Fmk 265,819: 28 —			
		VII. Sundhets- och sjukvården.				
		1. Helsovårdsnämnden.				
S. F. besl. 20/11 1904	b		Ordförande	1,200		
D:o 3/12 1889	b	{	1 Sekreterare	2,000		
D:o 10/12 1892			1 Vaktmästare	1,000		
D:o 21/12 1897	c		Expenser, förslagsvis	9,800	14,000	
		2. Läkare- och sjukvårdspersonal.				
D:o 24/10 1893	b		Förste stadsläkaren, lön 6,000: — arvode . . . . . 4,000: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 2,000: —	12,000		
K. S:ns resol. 5/2 1894	b		Andre stadsläkaren	3,000		
1886 års stat	b		2 Distriktsläkare inom staden å . . . . . 3,000: —	6,000		
S. F. besl. 10/4 1898	b		1 Distriktsläkare i Tölö distrikt .	3,600		
D:o 30/9 1890	b		1 D:o i Sörnäs distrikt 3,000: — tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000		
D:o 20/10 1903	b		1 Distriktsläkare i Hermanstad och Majstad distrikt	4,000		
D:o 20/12 1891	b		1 Distriktsläkare i Berg- häll distrikt . . . . . 3,000: — tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000		
D:o 9/4 1889	b		1 Kvinlig läkare	3,000		
D:o 10/12 1895	b		1 Läkare vid fattiggårdens sjuk- anstalter och därvårdsinrättning (se VIII Fattigvården).			
			Transport	39,600	2,294,915	11

			Transport	39,600	2,294,915	11
	b	1 Läkare vid stadens (se, IX Undervisnings- och bildningsanstalter).				
1886 års stat	}	b	1 Barnmorska	500		
S. F. besl. 19/12 1901						
D:o 27/12 1895	}	b	{ 6 Kommunala sjuksköterskor å . . . . . 1,080: —	6,480		
D:o 21/12 1897						
D:o 19/12 1901						
D:o 12/4 1904						
D:o 17/5 1898	b	Resekostnader och sjukvårdspersedlar	600			
D:o 19/4 1898	b	Arvoden åt vikarier under distriktsläkarenes semesterledighet . .	2,100			
D:o 17/8 1898	}	b	Läkaredejourering om söndagarne under sommarmånaderna . . .	500		49,780
D:o 29/12 1905						
3. Maria sjukhus.						
<i>a) Afdelningen för icke-epidemiska sjukdomar.</i>						
S. F. besl. 20/12 1893	}	b	1 Öfverläkare, anstaltens direktör, lön	5,000		
D:o 11/12 1898						
D:o 19/12 1901						
D:o 19/12 1901	b & c	1 Underläkare jemte bostad, värme belysning, städning och kost, lön	3,000			
D:o 17/10 1905	b	För aflönande af vikarie under underläkarens semester . . .	300			
D:o 29/12 1893	b	1 Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200			
D:o 29/12 1905	b	1 Extra amanuens, förslagsvis under 9 månader jemte bostad, värme, belysning, städning, och kost	900			
D:o 29/12 1893	}	b	3 Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,800		
D:o 27/12 1895						
D:o 28/12 1906	}	c	Lönförhöjning åt en sköterska för 10 års tjänst	120		
D:o 29/12 1899			Lönförhöjning åt en sköterska för 5 års tjänst	60		
D:o 29/12 1896	}	b & c	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	300		
D:o 21/12 1897						
D:o 29/12 1899	b	4 Sköterskor i öfrigt såsom föregående, men lön å 40 mk i månaden	1,920			
D:o 29/12 1899	b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	180			
			Transport	14,780	2,344,695	11

S. F. besl. 29/12 1893	} b & c	2 Nattsköterskor à 40 mk i månaden	14,780	2,344,695	11
D:o 29/12 1899			960		
D:o 29/12 1893	} b & c	2 Städerskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 18 mk i månaden	432	28,508	
			336		
	} c	Städning af tuberkulos-paviljongen	8,000		
			4,000		
		Medicin, förslagsvis			
		Underhåll af inventarier, förslagsvis			
<i>b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>					
S. F. besl. 29/12 1893	} b	1 Öfverläkare, jemte fri bostad, samt värme och belysning, lön	5,000		
D:o 11/10 1898					
D:o 30/12 1904	} b	För aflöning af vikarie under öfverläkarens semester	400		
D:o 19/12 1901					
D:o 11/10 1898	} b	1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	1,200		
	} b & c	4 Sköterskor (bildade) jemte bostad, belysning, värme och kost, lön à 50 mk i månaden	2,400		
D:o 29/12 1893					
D:o 29/12 1899	} b & c	1 D:o förslagsvis under 6 månader, lön à 50 mk i månaden	300		
D:o 19/12 1901					
D:o 30/12 1904	} c	3 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön à 40 mk i månaden	1,440		
	} c	Löneförhöjning åt en sköterska för 20 års tjänst	120		
D:o 19/12 1901	} b & c	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön à 30 mk i månaden	180		
	} b & c	1 Nattsköterska, lön à 40 mk i månaden	480		
D:o 29/12 1893					
D:o 27/12 1895	} b & c	6 Städerskor, jemte bostad, belysning, värme och kost, lön à 18 mk i månaden	1,296		
D:o 29/12 1896					
D:o 29/12 1899	} c	Medicin, förslagsvis	3,000		
D:o 29/12 1905					
	} c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	4,000		
		För desinfektion af sjukrummen, förslagsvis	500	20,316	
<i>c) Medicinsk-kirurgiska afdelningen.</i>					
D:o 19/12 1901	} b	1 Öfverläkare, kirurg, lön	4,000		
	} b	För aflönande af vikarie under öfverläkarens semester	350		
		Transport	4,350	2,393,519	11

			Transport	4,350	2,393,519	11	
S. F. besl.	19/12	1901	b	1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200		
			b	1 Operationssköterska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 50 mk i månaden	600		
			b	2 Sköterskor (bildade), jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,200		
			c	Löneförhöjning åt en sköterska för 5 års tjänst	60		
D:o	19/12	1901	b	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	300		
D:o	22/12	1903	b & c	5 Sköterskor jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 40 mk i månaden	2,400		
			b & c	1 Sköterska för isolerafdelningen i källarvåningen såsom föregående, lön å 30 mk i månaden	360		
			b & c	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader, lön å 30 mk i månaden	180		
D:o	19/12	1901	b & c	2 Nattsköterskor, lön å 40 mk i månaden	960		
			b & c	3 Städerskor, en för hvardera våningen och en för operationsafdelningen jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 18 mk i månaden	648		
D:o	26/5	1903	b	Arvode åt massör	1,000		
			b	Medicin, förslagsvis	5,000		
			c	Förbandsmaterial och instrument, förslagsvis	4,000		
			c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	3,500	25,758	
<i>d) Ekonomieafdelningen.</i>							
D:o	19/4	1904	b	1 Syssloman, jemte bostad, belysning och värme, lön	3,000		
D:o	28/12	1893	}	b	1 Hushållerska jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	1,000	
D:o	29/12	1896					
D:o	19/12	1901					
D:o	20/12	1893	}	b	2 Köksor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 300 mk	600	
D:o	20/12	1899					
D:o	10/12	1901					
D:o	20/12	1899	b	1 Köksa, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	240		
				Transport	4,840	2,419,277	11

			Transport	4,840	2,419,277 11
S. F. besl.	²⁰ / ₁₂ 1899	} b	4 Tjenarinnor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 216 mk	864	
D:o	¹⁹ / ₁₂ 1901				
D:o	²⁰ / ₁₂ 1905	} b & c	1 Städerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	216	
D:o	²⁰ / ₁₂ 1899				
D:o	²⁰ / ₁₂ 1896	} b & c	1 Bakerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	300	
D:o	²⁰ / ₁₂ 1899				
D:o	²⁰ / ₁₂ 1893	b	1 Föreståndarinna för linneförrådet, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön . . . . 480:— personelt tillskott . . . . 600:—	1,080	
D:o	²¹ / ₁₂ 1897	b			
D:o	²⁰ / ₁₂ 1893	b & c	4 Tvätterskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 23 mk i månaden	1,104	
D:o	¹⁰ / ₁₂ 1901	b & c	3 D:o jemte kost (icke bostad) lön å 33 mk i månaden	1,188	
D:o	²² / ₁₂ 1903	b	1 Sömmerska, jemte kost (icke bostad) lön å 30 mk i månaden	360	
D:o	²³ / ₁₂ 1898	} b	2 Maskinister, jemte bostad, värme och belysning, lön å 1,200 mk	2,400	
D:o	¹⁰ / ₁₂ 1901				
D:o	²⁰ / ₁₂ 1893	b	1 Eldare, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	900	
D:o	²⁰ / ₁₂ 1893	} b	1 Vaktmästare, jemte bostad, värme och belysning, lön . . . . . 730:— kostpenningar . . . . . 360:—	1,090	
D:o	²⁰ / ₁₂ 1899				
D:o	¹⁹ / ₁₂ 1901	} b	3 Drängar, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 420 mk	1,260	
D:o	²⁰ / ₁₂ 1893				
D:o	²⁰ / ₁₂ 1899				
D:o	¹⁰ / ₁₂ 1901				
D:o	²⁰ / ₁₂ 1893	} b & c	3 D:o, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 380 mk i året	1,140	
D:o	²⁰ / ₁₂ 1899				
D:o	²⁷ / ₁₂ 1895	} b	2 Portvakter, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 420 mk	840	
D:o	¹⁰ / ₁₂ 1901				
D:o	²⁷ / ₁₂ 1895	b & c	1 Klosettömmerska å 33 mk i månaden	396	
		} c	Kost för 171 patienter å 90 penni per dag, förslagsvis	56,173 50	
			Kost för 12 patienter å 1:50 per dag, förslagsvis	6,570	
			Kost för 74 af personalen å 1 mk 10 penni per dag, förslagsvis	29,711	
			Kost för 1 af personalen under 9 månader å d:o	297	
			Bränsle, förslagsvis	22,500	
			Transport	133,229 50	2,419,277 11

			Transport	133,229 50	2,419,277 11
		c	{ Gas till laboratoriet och för uppvärmning af ångtält, förslagsvis	600 —	
		c	{ Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,400 —	
		c	{ Underhåll af häst, förslagsvis . .	600 —	
		c	{ Belysning, d:o	8,000 —	
		d	För oförutsedda utgifter, förslagsvis	4,000 —	148,829 50
S. F. besl. 20/11 1900			<i>e) Desinfektionsinrättningen.</i>		
D:o 29/12 1896	}	b	1 Förman (maskinist), jemte bostad, värme och belysning, lön	1,200 —	
D:o 29/12 1899		b	1 Biträde, jemte bostad och kost, lön	420 —	
D:o 19/4 1898	}	c	{ Bränsle, förslagsvis	400 —	
D:o 29/12 1899		c	{ Underhåll af häst, förslagsvis . .	600 —	
		c	{ Desinfektionsmaterial	500 —	3,120 —
			4. Tuberkulos sjukhuset å Grejus.		
S. F. besl. 9/5 1905	}	b	{ Hyra	3,000 —	
		b	{ Underhåll	29,000 —	32,000 —
			5. Sjukstuga i Sörnäs.		
S. F. besl. 29/11 1904		b	För 9 sjukplatser under år 1907 .	—	10,500 —
			6. Polikliniker.		
S. F. besl. 11/4 1900	}	b	Anslag för barnpolikliniken i Berg-		
D:o 20/12 1905		b	häll	3,300 —	
D:o 25/3 1902		b	D:o för polikliniken vid Vladimirs-		
		b	gatan	2,500 —	
D:o 29/12 1896	}	b	{ Anslag för poliklinisk		
D:o 29/12 1905		b	{ ögonafdelning . . . . . 2,500: —		
		b	{ Dagavgifter för medel-		
		b	{ lösa sjuka emot redo-		
		b	{ visning . . . . . 200: —	2,700 —	
S. F. besl. 17/3 1903	}	b	{ Anslag för barnförlossnings-anstal-		
D:o 29/12 1905		b	{ ten i Hermanstad:		
		b	{ underhållsbidrag . . . . . 4,300: —		
		b	{ läkareuppsigt . . . . . 1,000: —		
D:o 8/3 1904		b	1 biträdande barnmor-		
		b	ska . . . . . 1,200: —	6,500 —	
			Transport	15,000 —	2,613,726 61

S. F. besl. 23/2 1904	b & c	Transport	15,000	2,613,726 61
		Bekostande af barnmorskebiträde åt medellösa i hemmen, förslagsvis	3,000	
D:o 25/12 1903	b & c	Anslag för 5 sjukplatser i doktorerne O. A. Boijes och W. Parviainens barnförlossningsanstalt	9,720	
D:o 29/12 1905	b & c	Anslag för tuberkulospoliklinik vid Maria sjukhus	12,000	
D:o 2/10 1906	b	Anslag för kirurgisk poliklinik i Berghäll . . . 3,000:— underhållsbidrag . . . 10,000:—	13,000	52,720
7. Helsopolisen.				
D:o 24/10 1893	b	1 Hälsovårdsinspektör . . . 3,000:— personelt tillskott . . . 500:—	3,500	
D:o 30/4 1904				
D:o 12/12 1904	b	1 Inspektör för handtverkerier och arbetsplatser	3,000	
1886 års stat	b & c	1 Tillsyningsman . . . . . 5 D:o à 2,000 mk	2,500 10,000	
S. F. besl. 21/12 1889				
D:o 30/5 1891				
D:o 29/12 1892				
D:o 29/12 1896				
D:o 29/12 1899	b & c	Resekostnader för tillsyningsmännen	600	
D:o 19/12 1901				
D:o 29/12 1905				
D:o d:o	c	Extra tillsyningsmän, förslagsvis . . .	2,000	
S. F. besl. 23/11 1905	b	För desinfektion i hemmen, förslagsvis . . .	3,000	
		Anslag för inspektion af arbetarbostäder	3,000	27,600
8. Besigtningbyrån.				
S. F. besl. 30/4 1895	b	1 Besigtningssläkare	6,000	
	c	Städning . . . . . Underhåll af inventarier, förslagsvis	360 300	6,660
9. Laboratorium för sanitära undersökningar.				
	b	1 Föreståndare	8,000	
		1 Assistent	3,000	
		Proftagare	1,500	
S. F. besl. 29/12 1905		1 Vaktmästare jemte rum, värme och lyse	1,200	
S. F. besl. 29/5 1903		Underhåll af apparater och boksamling	1,200	
		Uppköp af profver m. m.	700	
S. F. besl. 11/12 1906	b*	1 Läkare för bakteriologiska undersökningar	2,400	18,000
			Transport	—
				2,718,706 61

		Transport	—	2,718,706 61
		10. Köttkontroll vid slagtinrättningen.		
	c	1 Veterinär	3,000 —	
		Biträde	1,000 —	
		Omkostnader, förslagsvis	300 —	4,300 —
		11. Obduktionshuset.		
	c	Ved, belysning, tvätt etc., förslagsvis	—	200 —
		12. Vaccindepoten.		
	c	Anslag för tillsyn öfver vaccinerings- skyldighetens fullgörande .	400 —	
		D:o till anskaffande af lokaler för vaccinationer och deras städning	600 —	1,000 —
		13. Tillfälligt anslag.		
	c*	För dödande af råttor	—	2,000 —
		— Fmk 445,291:50 —		
		VIII. Fattigvården.		
		I. Fattigvårdsstyrelsen.		
S. F. besl. $\frac{5}{12}$ 1895	}	b	1 Ordförande	1,200 —
D:o $\frac{20}{12}$ 1902			1 Verkställande direktör	7,000 —
			1 Sekreterare	2,400 —
D:o $\frac{22}{12}$ 1898	b	1 Vaktmästare	1,000 —	
	c	Arvode för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten, förslagsvis	6,500 —	
	c	Ersättning för inspektionsresor, förslagsvis	800 —	18,900 —
		2. Fattiggården och dermed förenade inrättningar.		
1886 års stat	b	1 Inspektor jemte fri bostad och ved	4,500 —	
		Transport	4,500 —	2,745,106 61

			Transport	4,500	2,745,106	61
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891	} b & c	1	Kontorsbiträde	2,000		
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1901						
D:o ³⁰ / ₁₂ 1904						
1886 års stat	} b	1	Predikant	1,400		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889						
D:o ¹⁷ / ₁₂ 1894	} b	1	Läkare vid fattigvårdens sjuk-			
D:o ² / ₁₀ 1906			anstalter och dävårdsinrättning	4,500	12,400	
<i>a) Fattiggården.</i>						
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1895	b	1	Husmoder	1,000		
	c	3	Sjuksköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 840: —	2,520		
	c		För aflönande af vikarier under dessas semesterledighet en må-			
			nad å 70: —	210		
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	} b	3	Sjuksköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 600: —	1,800		
D:o ²² / ₁₂ 1898						
	c		För aflönande af vikarier under dessas semesterledighet under en half månad å 25: —	75		
	c	7	Biträdande sköterskor, jemte fri bostad, ved och lyse å 30 mk i månaden	2,520		
			Beklädnad, förslagsvis	5,000		
			Kost, förslagsvis	33,400		
			Läkemedel, förslagsvis	5,000		
			Inventarier, förslagsvis	1,500		
	c		Material, förslagsvis	800		
			Ved och belysning, förslagsvis	9,500		
			Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	800		
			Remontarbeten, förslagsvis	4,800		
	d		Diverse utgifter, förslagsvis	4,100	73,025	
<i>b) Arbetsinrättningen.</i>						
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889	b & c	1	Tillsyningsman, jemte fri bostad, ved och lyse 1,500: —			
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896	b		personelt tillskott . . . . . 300: —	1,800		
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	} b	2	Vaktmästare, jemte fri bostad, ved och lyse å 960: —	1,920		
D:o ²² / ₁₂ 1903						
			Ved och belysning, förslagsvis	1,300		
	c		Kost, förslagsvis	11,000		
			Beklädnadskostnader, förslagsvis	2,500		
			Material, förslagsvis	6,000		
			Transport	24,520	2,830,531	61

			Transport	24,520 —	2,830,531 61	
			Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis	500 —		
		c	Flitpenningar, förslagsvis	1,200 —		
			Remontarbeten, förslagsvis	1,000 —		
		d	Diverse utgifter, förslagsvis	500 —	27,720 —	
			<i>c) Dårvårdsanstalten.</i>			
			1 Öfversköterska, jemte fri bostad, ved och lyse	1,500 —		
S. F. besl. 29/12 1891		} b & c	För aflönande af vikarie under öfversköterskans semesterledighet under en månad	100 —		
D:o 20/12 1893			12 Kvinliga vårdare, jemte d:o d:o å 600:—	7,200 —		
D:o 21/12 1897			För aflönande af vikarier under dessas semesterledighet en half månad å 25:—	300 —		
D:o 20/12 1902			} b & c	7 Manliga vårdare, jemte fri bostad, ved och lyse å 840:—	5,880 —	
D:o 6/12 1905				Beklädnad, förslagsvis	6,700 —	
D:o 28/12 1906				Kost, förslagsvis	20,000 —	
			Läkemedel, förslagsvis	2,400 —		
		c	Inventarier, förslagsvis	1,500 —		
			Ved och belysning, förslagsvis	9,000 —		
			Remontarbeten, förslagsvis	1,200 —		
			Flitpenningar åt hjonen i dårvårdsanstalten, förslagsvis	300 —		
		d	Diverse utgifter, förslagsvis	1,500 —	57,580 —	
			3. Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.			
			För i staden och å landsbygden utackorderade, förslagsvis	55,000 —		
			I särskilda inrättningar intagna, förslagsvis	6,500 —		
			Sjukvård, d:o	12,000 —		
		c	Kostnader för sinnesrubbade personer, förslagsvis	40,000 —		
			Läkemedel, förslagsvis	15,000 —		
			Direkta understöd:			
			a) å personer ovilkorligen berättigade till fattigvård, förslagsvis . . . . . 50,000:—			
1886 års stat			Transport 50,000:—	128,500 —	2,915,831 61	
S. F. besl. 29/12 1891						
D:o 20/12 1902						
D:o 9/9 1905						

		Transport 50,000: —	128,500 —	2,915,831 61
	c	b) åt nödställda, hvilka icke ega ovilkorlig rätt till fattigvård, förslagsvis . . . . . 28,000: —	78,000 —	206,500 —
		4. Diverse.		
	c	Begravningskostnader, förslagsvis 1,500	1,500 —	
	d	Expenser, förslagsvis 1,500	1,500 —	
		Oförutsedda utgifter, förslagsvis 3,000	3,000 —	6,000 —
		— Fmk 402,125: — —		
		IX. Undervisnings- och bildningsanstalter.		
		1. Navigationsskolan.		
S. F. besl. 9/5 1900 Enligt kontrakt	b	Hyra	3,000 —	
	c	Ved, förslagsvis	600 —	3,600 —
		2. Handverksskolorna.		
K. Kung. 25/11 1885	b	Anslag för högre handverksskolorna . . . . . 32,532: —		
S. F. besl. 28/12 1906	c*	Anslag för en kurs i konstnärligt bokbinderi vid Centralskolan för konstflit 3,449: 50	35,981 50	
D:o 17/10 1899 D:o 27/11 1906	b	Anslag för lägre handverksskolorna	28,871 —	
		<i>Förberedande yrkesskolan för gossar:</i>		
	1	Lärare i matematiska ämnen på svenska afdelningen . . . . . 4,200: —		
		förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 600: —		
D:o 26/9 och 20/11 1900	b	1 Lärare i matematiska ämnen på finska afdelningen . . . . . 4,200: —		
		förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 600: —		
D:o samt 19/12 1901	b	1 Lärare i frihandsteckning . . . . . 3,000: —		
		förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 400: —		
		Transport 13,000: —	64,852 50	3,131,931 61

			Transport 13,000:—	64,852 50	3,131,931 61		
S. F. besl. ^{28/9} och _{20/11} 1900	} b	{	1 Verkmästare i träbearbetning . . . . . 3,300:—				
			förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 300:—				
	} b	{	1 D:o i metallbearbetning . . . . . 2,700:—				
			förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 300:—				
D:o ^{2/10} 1906	b		1 Föreståndare . . . . . 1,500:—				
			Vikariatsarvode för åtta månader 917: 28				
	c		Arvoden åt timlärare, 44 veckotimmar à 150 mk 6,600:—				
	} c	{	Arvoden åt biträdande verkmästare . . . . . 3,600:—				
			Vaktmästare . . . . . 1,200:—				
	} c	{	Arbetsmaterial för verk- staden . . . . . 1,500:—				
			Verkstadsremont och komplettering . . . . . 500:—				
			Bibliotek, tidskrifter och expenser . . . . . 550:—				
D:o ^{28/11} 1905	b		Hyra för verkstadsloka- len . . . . . 4,000:—				
	c		Värme och belysning . . . . . 500:—	40,467 28			
			<i>Yrkeskolan för flickor:</i>				
	} b	{	4 Lärarinnor, lön à 2,200 mk . . . . . 8,800:—				
			2 d:o à 2,200 . . . . . 4,400:—				
			1 d:o . . . . . 1,400:—				
			1 d:o . . . . . 1,100:—				
			Timlärare arvoden . . . . . 4,900:—				
S. F. besl. ^{1/12} 1903					1 Föreståndarinna, ar- vode . . . . . 800:—		
					Tjenarinnor . . . . . 650:—		
					Kosthållning . . . . . 3,000:—		
					Arbetsmaterial . . . . . 2,500:—		
					Hyra . . . . . 6,000:—		
					Ved och belysning . . . . . 2,000:—		
					Inventarier och remont 1,500:—		
					Diverse . . . . . 2,300:—	39,350 —	144,669 78
			Transport — —		3,276,601 39		

		Transport	—	3,276,601	39
3. Handelsläroverk.					
	c	Anslag för ett svenskt-finskt handelsläroverk med skyldighet att emottaga minst 15 frielever från Helsingfors	9,000		
		Anslag för ett finskt handelsläroverk med skyldighet att emottaga minst 15 frielever från Helsingfors	9,000	18,000	
4. Folkskolorna.					
<i>a) Aflöningar.</i>					
1886 års stat	} b	Inspektor	7,000		
S. F. besl. 20/12 1888		b	Biträdande inspektor	5,000	
S. F. besl. 8/5 1906	b	Biträde vid inspektorskansliet	1,200		
D:o 20/12 1899	b	Ekonom	5,000		
D:o 20/10 1903	b	Sekreterare i direktionen	800		
D:o 1/6 1904	b	1 Läkare vid stadens folkskolor	6,000		
		24 Lärare, lön à . . . . . 2,400:—			
		förhöjning för 15 års			
		tjänst à . . . . . 1,200:—	86,400		
		10 Lärare, lön à . . . . . 2,400:—			
		förhöjning för 10 års			
		tjänst à . . . . . 960:—	33,600		
		16 Lärare, lön à . . . . . 2,400:—			
		förhöjning för 5 års			
		tjänst à . . . . . 480:—	46,080		
		17 Lärare, lön à . . . . . 2,400:—	40,800		
		8 Lärare, arvode à . . . . . 2,400:—	19,200		
		1 Lärarebiträde, arvode	1,500		
		2 Lärarebiträden, arvode à . . . . . 1,400:—	2,800		
D:o 21/12 1889	b & c	1 Lärarebiträde, arvode	1,200		
		2 Lärare i grekisk-rysk troslära, arvode à 800	1,600		
1886 års stat	} b	39 Lärarinnor, lön à . . . . . 2,000:—			
S. F. besl. 29/12 1905		b	förhöjning för 15 års		
		tjänst à . . . . . 1,000:—	117,000		
1886 års stat	} b				
S. F. besl. 27/11 1906		b			
Transport			375,180	3,294,601	39

			Transport	375,180	—	3,294,601	39
1886 års stat S. F. besl. 27/11 1906	} b	}	8 Lärarinnor, lön à . . . 2,000:—				
			förhöjning för 10 års				
			tjenst à . . . . . 800:—	22,400	—		
			11 Lärarinnor, lön à . . . 2,000:—				
			förhöjning för 5 års				
			tjenst à . . . . . 400:—	26,400	—		
			17 Lärarinnor, lön à . . . 2,000:—	34,000	—		
			29 Lärarinnor, lön à . . . 1,700:—				
			förhöjning för 15 års				
			tjenst à . . . . . 850:—	73,950	—		
			12 Lärarinnor, lön à . . . 1,700:—				
			förhöjning för 10 års				
			tjenst à . . . . . 680:—	28,560	—		
			25 Lärarinnor, lön à . . . 1,700:—				
förhöjning för 5 års							
tjenst à . . . . . 340:—	51,000	—					
11 Lärarinnor, lön à . . . 1,700:—	18,700	—					
6 Lärarinnor, arvode à . . 2,000:—	12,000	—					
19 Lärarinnor, arvode à . . 1,700:—	32,300	—					
2 Lärarinnor i förbe-							
redande skolor, ar-							
vode à . . . . . 2,000:—	4,000	—					
Timlärare i slöjd	6,450	—					
Timlärare och lärarinnor i sång	1,600	—					
Timlärarinnor i gymnastik . . .	3,600	—					
c							
Vikarier och sannolikt ökad lärare-							
personal under höstterminen, för-							
slagsvis	15,000	—					
1 Vaktmästare jemte							
fria rum, ved och lyse 1,000:—							
personelt tillskott . . . 400:—	1,400	—					
1 Vaktmästare jämte d:o d:o . . .	1,200	—					
3 D:o d:o d:o à . . . 1,150:—	3,450	—					
2 D:o d:o d:o à . . . 1,000:—	2,000	—					
1 Gårdsdräng d:o d:o	1,000	—					
1 Gårdsdräng jemte fria rum, ved							
och lyse	900	—					
2 Gårdsdrängar jemte							
d:o d:o à . . . . . 840:—	1,680	—					
2 Gårdsdrängar jemte							
d:o d:o à . . . . . 780:—	1,560	—					
			Transport	718,330	—	3,294,601	39

			Transport	718,330		3,294,601	39	
			Arvode för 2 föreståndare å 500: —	1,000				
			Arvode för 14 föreståndare och föreståndarinnor å 400: —	5,600				
			D:o för 2 d:o d:o å . . . 350: —	700				
	c		Arvoden för undervisningen å folkskolornas fortsättningsklasser .	3,500				
S. F. besl. 17/10 1905	b & c		Arvoden för särskild nykterhetsundervisning	1,800				
			Arvoden för särskild undervisning i sexualhygieni	300				
	c		Vård af folkskolornas bibliotek och samlingar	600		731,830		
			<i>b) Öfriga kostnader.</i>					
			Hyror för kansli och skollokaler, förslagsvis	53,900				
			Undervisningsmaterial, förslagsvis	25,000				
			Material för handarbeten och skolkök, förslagsvis	8,000				
			Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	17,000				
	c		Ved och vedhuggning, förslagsvis	22,000				
			Belysning, förslagsvis	17,000				
			Till beklädnadshjelp åt fattiga elever, hemmahörande i staden, förslagsvis	25,000				
			Renhållning, förslagsvis	35,000				
			Underhåll och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	40,000				
D:o 17/10 1905	b & c		Platsförmedling för dimitterade folkskoleelever	1,400				
D:o 15/3 1905	b		Anslag för å Sveaborg och angränsande öar bosatta barns besökande af stadens folkskolor, förslagsvis	1,500				
	c*		Möbel till skolbyggnaden vid Fabrikgatan	24,400				
K. Förordn. 5/8 1886	b		Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: för 69 lärare å 50 mk . . . 3,450: — för 162 lärarinnor å 37: 50 . . . . . 6,075: —	9,525				
			Transport	279,725		4,026,431	39	

		Transport	279,725 —	4,026,431 39
	c & d	Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	5,000 —	
	c	Anslag till resestipendier	2,000 —	286,725 —
		<i>Fmk 1,018,555: —</i>		
		5. Arbetareundervisning.		
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1906	c	Anslag för svenska föreläsningskurser för arbetare	6,200 —	
		Anslag för finska d:o d:o	10,140 —	16,340 —
		6. Uppfostringsanstalt för andesvaga barn.		
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1898	b	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i Berttula anstalt för andesvaga barn intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst	—	4,500 —
		7. Asyler för vanartade barn.		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1899	b	Uppfostringsanstalten i Sibbo, förslagsvis	8,750 —	
D:o ¹⁵ / ₁₀ 1901		Uppfostringsanstalten i Nummis, förslagsvis	8,200 —	
		Uppfostringsanstalten i Lojo, förslagsvis	8,100 —	
		Uppfostringsanstalten i Wånå, förslagsvis	9,500 —	
D:o ²² / ₁₂ 1903	b	Uppfostringsanstalten i Borgå socken, förslagsvis	8,750 —	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1905	b	Uppfostringsanstalter i Sammatti och Sibbo, förslagsvis	8,800 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1899	b	Uppfostringsanstalten för flickor i Kimito, förslagsvis	10,300 —	
D:o ¹⁵ / ₁₀ 1901		För enskild utackordering, förslagsvis	6,000 —	
		Läkarearvode för besigtning, d:o	150 —	68,550 —
		8. Folkbibliotek och läsesalar.		
1886 års stat	b & c	1 Bibliotekarie	4,000 —	
S. F. besl. ³ / ₄ 1889				
		Transport	4,000 —	4,402,546 39

			Transport	4,000	4,402,546	39	
S. F. besl.	21/12 1889	} b & c	1 Amanuens (Sv. afd.) .	1,400: —			
D:o	27/12 1895						
D:o	19/12 1901						
D:o	29/12 1899	} b & c	personelt tillskott . .	600: —	2,000		
D:o	27/12 1895	} b	1 Amanuens (Läsesalen)	900: —	1,500		
D:o	21/12 1897			personelt tillskott . .	600: —		
D:o	19/12 1901			1 Amanuens (Finska afd.)	900: —		
			personelt tillskott . .	300: —	1,200		
D:o	21/12 1889	} b & c	1 Amanuens (Sv. afd.) .	1,400: —			
D:o	23/12 1891			personelt tillskott . .	300: —	1,700	
D:o	29/12 1896						
D:o	19/12 1901						
D:o	29/12 1900	} b & c	1 Amanuens (Sv. afd.)		1,400		
D:o	19/12 1901						
D:o	29/12 1900	} b & c	1 Amanuens (Finska afd.)	900: —			
			personelt tillskott . .	300: —	1,200		
D:o	29/12 1902	b	1 Amanuens (Finska afd.)		900		
		c	2 Extra d:o à 550: —		1,100		
1886 års stat		} b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved		900		
S. F. besl.	20/12 1888						
D:o	20/12 1888	} b	1 Vaktmästarebiträde		600		
D:o	29/12 1891						
D:o	20/12 1887	} b & c	1 Gårdskar, jemte fri bostad och ved		360		
D:o	27/12 1895						
D:o	2/12 1902	b	1 Städerska, jemte fri bostad och ved		720		
D:o	29/12 1896	} b & c	1 Föreståndare för Tölö filial . .		750		
D:o	22/12 1898	} b	1 Föreståndare för filialen vid Fabrikgatan N:o 36, jemte fri bostad, ved och lyse		200		
D:o	26/9 1899			1 Föreståndare för filialen i Sörnäs, arvode		1,500	
				2 Extra amanuenser vid Sörnäs filial à 500: —		1,000	
S. F. besl.	22/12 1898	} b & c	1 Vaktmästare vid Sörnäs filial, jemte bostad, ved och lyse . .		720		
D:o	26/9 1899			2 Städerskor vid filialerna, jemte bostad, ved och lyse à 100 mk		200	
D:o	14/6 1906			Hyra för filiallokalerna		6,850	
				Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis .		15,000	
		c	Ved och belysning, förslagsvis .		7,000		
				Brandstodsafgifter, förslagsvis .		230	
			Transport	51,930	4,402,546	39	

			Transport	51,930	—	4,402,546	39
	c*	Nya bokhyllor vid hufvudbiblioteket samt komplettering af inredningen i samlingssalen å Folkets hem		400	—		
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis		3,500	—	55,830	
		9. Öfriga folkbildningsändamål.					
	c	Anslag till Svenska teatern		5,000	—		
		D:o „ Finska d:o		5,000	—		
		D:o „ Folkteatern		3,000	—		
		D:o „ Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap		12,000	—		
		D:o till Helsingfors Hornorkester		10,000	—	35,000	
		— Fmk 1,365,044: 78 —					
		X. Staden åliggande allmänna onera.					
		I. Skjutshållning.					
		Guv. resol. 21/5 1896 Kontrakt 2/2 1905	b	Entreprenad, 6 hästar, förslagsvis	—	1,800	—
		2. Kronoutlagor.					
		Resol. på städ. besv. 19/12 1757 § 58 K. S:ns res. 18/6 1899	b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	54	96
		3. Inkvarteringen.					
		Inkvart. regl. 10/1 1876 S. F. besl. 11/3 1879	b	Inkvarteringskostnader, förslagsvis	—	362,588	75
		4. Inkvarteringsnämnden.					
	b	1886 års stat	1 Ordförande	2,000	—		
			1 Sekreterare	1,600	—		
			1 Kvartermästare	2,000	—		
			1 Translater	1,000	—		
			1 Vaktmästare	800	—		
	c & d		Expenser och oförutsedda utgifter, förslagsvis	600	—	8,000	—
			— Fmk 372,443: 71 —				
			Transport	—	—	4,865,820	10

			Transport	—	4,865,820	10
XI. Vattenledningen.						
1. Förvaltning och drift.						
1886 års stat	} b	1 Vattenledningsingeniör, lön	8,000:—			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888						
D:o ¹⁸ / ₂ 1892						
D:o ²⁹ / ₃ 1892						
D:o ⁵ / ₁₂ 1887	b	resemedel, förslagsvis	400:—	8,400		
D:o ²¹ / ₁₂ 1900	b	1 Assistent, lön		4,800		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890	} b	1 Bokhållare	3,000:—			
D:o ¹³ / ₁₂ 1892		förhöjning för 10 års tjänst	600:—			
D:o ²¹ / ₁₂ 1897		personelt tillskott	600:—	4,200		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890	} b	1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved		1,800		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902						
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899	b	1 Ofvermaskinist, jemte fri bostad och ved	2,700:—			
		personelt tillskott	300:—	3,000		
1886 års stat	} b	1 Förste maskinist, jemte fri bo- stad och ved		1,800		
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899						
1886 års stat	} b	1 Andra maskinist, jemte fri bo- stad och ved		1,500		
S. F. besl. ¹⁹ / ₁₂ 1899						
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1899	b	1 Putsare, jemte fri bostad och ved		1,000		
D:o ²¹ / ₁₂ 1889	} b	1 Reservoirvakt, jemte fri bostad och ved		500		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891		Driftkostnad för pumpverket, för- slagsvis		6,000		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1902		Driftkostnad för filterna, förslags- vis		12,000		
	} c	Afläsning och kontroll af vatten- mätare, förslagsvis		8,500		
		Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis		1,500		
		Brandförsäkringspremier, förslags- vis		1,200		
Enligt kontrakt	b	Arrende för skyddsområde invid Vanda å		350		
K. Sns resol. ⁷ / ₆ 1895	} b	Arrende för Broholmen i Gammel- staden		600		
Kontrakt ⁵ / ₆ 1895						
Enligt kontrakt	b	Hyra för vattenledningskontorets lokal, jemte städning och belys- ning, förslagsvis		2,500		
		Transport	59,650	—	4,865,820	10

		Transport	59,650 —	4,865,820 10
	c	Expenser, förslagsvis	2,500 —	
		Utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	800 —	
		Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	700 —	
		Kostnader för hästhoarnes skötsel, förslagsvis	2,700 —	
		Kostnader för privata anslutning- gar och uppsättningar af vatten- mätare, förslagsvis	95,000 —	161,350 —
		2. Underhåll och remont.		
	c	Remont och underhåll af vatten- ledningar, byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	25,000 —	
		Reparation och justering af vatten- mätare, förslagsvis	6,000 —	
		Uppsättning af nya apparater för reglering af filtreringshastighe- ten, förslagsvis	5,700 —	36,700 —
	3. Utsträckning af rörnätet och inköp af vattenmätare.			
S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1906	b*	Vattenledning under Helsingega- tan mellan Vasa- och Åsgatorna	4,150 —	
		D:o under Högbergsgatan mellan S. Esplanadgatan och Lilla Ro- bertsgatan (rörombyte)	8,300 —	
		D:o under Vladimirs-gatan mellan Abrahams- och Fredriksgatorna (rörombyte)	7,300 —	
		D:o under Albertsgatan från Vla- dimirs- till Eriksgatan (rörom- byte)	1,300 —	
		D:o under Georgsgatan mellan Vladimirs- och Simonsgatorna (delvis rörombyte)	8,900 —	
		D:o under Alexandersgatan från Ö. till V. Henriksgatan samt sistnä- nda till Simonsgatan (rörombyte)	25,000 —	
		D:o under Gengatan mellan Kri- stians- och Brobergsgatan	4,450 —	
			Transport	54,950 —

		Transport	54,950 —	5,063,870 10
		Vattenledning under St. Roberts- gatan mellan Georgs- och Anne- gatorna (rörombyte)	2,900 —	
		D:o under Lappviksgatan utanför Maria sjukhus (rörombyte)	2,000 —	
		D:o under en del af Sparbankskajen	6,900 —	
		D:o under Fredriksbergsgatan från N:o 4 till Åsgatan	3,700 —	
		D:o under Kristinegatan N:o 13 till Viborgsgatan samt under en del af Sturegatan	17,700 —	
		D:o under Nordenskjöldgatan från nya begravningsplatsens port till Arkadiateatern	10,300 —	
	c*	D:o under Sanduddsgatan mellan Runeberg- och Nordenskjöld- gatorna	8,800 —	
		D:o under Arkadiagatan mellan Ru- neberg- o. Nordenskjöldgatorna	9,200 —	
		D:o under Runebergsgatan mellan N. Järnvägs- och Arkadiagatorna	34,900 —	
		D:o under gränderna inom de sam- manslagna kv. N:ris 412 och 419	16,600 —	
		D:o under Handtverkaregatan från Handelsgatan till tomten N:o 1 vid Berggatan i Hermanstad I	11,600 —	
		D:o under Ekogränd från tomten N:o 3 till Ö. Chausséen	1,350 —	
		D:o under Skepparebrinken och dess förlängning till Bangatan .	11,700 —	
		Ny hufvudledning från närheten af Vattenborgen till V. Chausséen	173,000 —	
	c	Inköp af vattenmätare, förslagsvis	10,000 —	380,050 —
		4. Diverse.		
	c*	Uppställning af en fribrunn i Maj- stad	— —	400 —
		— Fmk 578,500: —		
		XII. Saluhallarna.		
		1. Saluhallen å Strandtorget.		
	b	1 Uppsyningsman, lön	1,200: —	
		beklädnadshjelp	150: —	
	c	personelt tillskott	150: —	
			1,500 —	
		Transport	1,500 —	5,444,320 10

			Transport	1,500	—	5,444,320	10
	c	{	1 Dräng, lön	1,200	—		
			Belysning, förslagsvis	3,300	—		
			Diverse omkostnader	420	—	6,420	
			2. Saluhallen å Sandvikstorget.				
S. F. besl. 22/12 1903	b		1 Uppsyningsman, lön	1,200	—		
			beklädnadshjelp	150	—	1,350	
	c	{	Renhållning, förslagsvis	600	—		
			Belysning, d:o	3,100	—		
			Diverse omkostnader, d:o	350	—	5,400	
			3. Saluhallen vid Vestra Kajen N:o 10.				
D:o 30/12 1904	b		1 Uppsyningsman, lön	1,200	—		
			beklädnadshjelp	150	—	1,350	
	c	{	Renhållning, förslagsvis	240	—		
			Belysning, d:o	1,500	—		
			Diverse omkostnader, d:o	260	—	3,350	
			4. Saluhallen vid Kaserntorget.				
	c	{	1 Uppsyningsman, lön	1,200	—		
			beklädnadshjelp	150	—	1,350	
			Renhållning, förslagsvis	400	—		
			Belysning, d:o	3,500	—		
			Diverse omkostnader, d:o	350	—	5,600	
			— Fmk 20,770: —				
			XIII. Allmänna arbeten.				
			1:o. Byggnader och lägenheter.				
			<i>Remont och underhåll.</i>				
D:o 10/4 1906	c		Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300	—		
	b*		Yttre remont och målning af f. d. folkskolebyggnaden i Hesperia park, äfvensom ombyggnad af till huset hörande afträde	3,000	—		
	c*	{	Diverse remonter inom Norra och Södra Brandtornen, jemte brandstationerna	8,200	—		
			Transport	15,500	—	5,465,090	10

		Transport	15,500	5,465,090	10
	c*	Diverse remonter i de af Polisverket disponerade lokalerna . . .	4,700		
		D:o d:o inom Maria sjukhus . . .	20,000		
		Remont af Visitationspaviljongen	2,500		
	c*	Särskilda remonter inom Tull- och Packhuset å Skatudden . . .	6,200		
		D:o d:o inom Folkbiblioteket . . .	6,000		
		D:o d:o inom stadens gård Bergmansgatan N:o 9	2,170		
		D:o d:o i Varuskjulet å Magasinskajen	5,000		
	c	Diverse reparationer	30,000	92,070	
		<i>Nybyggnader.</i>			
	c*	Klapphus vid stranden af Byholmen	3,500		
		D:o vid Hummelviken	3,500		
S. F. besl. 29/5 1906	b*	Inköp af gårdarna N:ris 10 vid Lilla Robertsgatan och 11 vid Kaserngatan	350,000		
	c*	Ny polisstation i Berghäll N:o 5 vid Terrassgatan	118,000		
		Nytt folkskolehus i Berghäll	150,000		
D:o 28/11 1905	b*	Folkskolehuset vid Fabriksgatan N:ris 15—17	120,000		
D:o 12/6 1906	b*	Kommunala arbetarbostäder	140,000	885,000	
		2:o. Gator och allmänna platser.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
	c*	Stensättning med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af Södra Esplanadgatan emellan Högbergsgatan och Vestra Kajen	24,400		
		D:o med I:a nubbsten af körbanan N. O.—S. V. öfver Kaserntorget	21,500		
		D:o med I:a nubbsten i asfalt af stadens andel af V. Henriksgatan emellan Vladimirs- och Simonsgatorna	16,900		
		Transport	62,800	6,442,160	10

		Transport	62,800	6,442,160	10
	c*	Stensättning med I:a nubbsten i asfalt af Alexandersgatans förlängning emellan Östra och Västra Henriksgatorna	4,600		
	c	Ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar	8,000		
		Diverse reparationer	12,000	87,400	
		<i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Stensättning med fältsten af Sandvikstorgets östra fjerdedel	3,500		
		Planering af Sparbankskajen	53,500		
	b*	D:o af Helsingegatan till halfva sin bredd utmed tomterna N:ris 3—5	11,400		
		D:o af Åsgatan emellan Vasa och Helsingegatorna	10,900		
		D:o af Östra Chausséen utmed kvarteren N:ris 288 och 250	24,800		
		D:o af vägarne öster om kvarteret N:o 250	15,000		
		D:o af Kristinegatan emellan Vasa och Borgågatorna	30,600		
		D:o af Vasagatan emellan Sture och Kristinegatorna	1,800		
		D:o af Sturegatan emellan Vasa och Kristinegatorna	17,000		
	c*	D:o af Nordenskjöldgatan från Sanduddsgatan till Ilmarinengatan, samt till halfva sin bredd emellan sistnämnda och Arkadiagatan	26,000		
		D:o af Sanduddsgatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna	29,600		
		D:o af Arkadiagatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna	21,900		
		D:o af Runeberggatan emellan Norra Jernvägsgatan och Arkadiagatan	20,200		
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1906		Transport	266,200	6,529,560	10

		Transport	266,200	6,529,560	10	
	c*	Planering af N. Jernväggsgatan emellan Runebergs- och Fredriksgatorna	9,000			
		D:o af gränderna inom de samman- slagna kv. N:ris 412 och 419	30,000			
		D:o af Fredriksbergsgatan emellan Ås- och Terrassgatorna utmed kvarteret N:o 359	58,300			
		D:o af den genom Röddäld löpande delen af Skepparebrinken	14,300			
		D:o af Skoltorget	23,000			
		D:o af Sjömansgatan emellan Fre- driks- och Georgsgatorna	17,000			
		D:o af Fredriksgatan emellan Kamp- gatan och Norra Jernväggsgatan	15,500			
		D:o af den af Fabriks- och Kap- tensgatorna begränsade öppna platsen i 7:de stadsdelen	9,000			
		Jernväggsspår genom kvarteret N:o 150 å Skatudden	20,900			
		Makadamisering af staden tillhöriga gatuandelar vid 2:a linj. Berghäll	16,300			
		Planering af Östra Prästgatans halfva bredd	6,000			
		D:o af Terrassgatans halfva bredd utmed tomt N:o 5	4,050			
		D:o af Ekogränd mellan Ö. Chaus- séen och Terrassgatan	7,360			
		Stentrappa i ändan af Bergmans- gatan mot Skepparegatan	2,100	499,010		
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.				
		<i>Remont och underhåll.</i>				
		c	Diverse underhåll	15,000		
	c*	Kompletteringsarbeten	3,000	18,000		
	<i>Nyanläggningar.</i>					
	b*	Kanal under Åsgatan från adr. N:o 3 till Helsingegatan	2,900			
	c*	D:o under Sparbankskajen från adr. N:o 4 till Holmnäsgatan	4,400			
		D:o under Kristinegatan från adr. N:o 26 till Vasagatan	10,000			
		D:o under Sturegatan från adr. N:o 4 till Kristinegatan	1,500			
		Transport	18,800	7,046,570	10	

S. F. besl. 21/5 1906

		Transport	18,800 —	7,046,570 10	
	c*	Kanal under Nordenskjöldgatan fr. Arkadiagatan till kanalen genom Nya kyrkogården	11,300 —		
		D:o under Sanduddsgatan från adr. N:o 3 till Nordenskjöldgatan	5,700 —		
		D:o under Arkadiagatan emellan Runeberg- och Nordenskjöldgatorna	10,300 —		
		D:o under Runebergsgatan från adr. N:o 6 till Arkadiagatan	6,900 —		
		D:o under gränderna inom de sammanslagna kv. N:ris 412 och 419	9,300 —		
		D:o under Fredriksbergsgatan från adr. N:o 4 till kanalen under Åsgatan	6,050 —		
		D:o under Ekogränd från adr. N:o 3 till kloaken under Ö. Chausséen	1,450 —		
		D:o under Handtverkaregatan i Hermanstad I	8,300 —		
		D:o under Mauritzgatan i Hermanstad II	6,600 —	84,700 —	
			4:o. Vägar.		
			<i>Remont och underhåll.</i>		
		c	Diverse reparationer	— —	10,000 —
		<i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Makadamisering af vägen genom Tukthusets invid Helsingfors område	— —	7,800 —	
		5:o. Chausséer.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
	c	Diverse reparationer	15,000 —		
	c*	Ombyggnad af brolocket å stadens andel af Gammelstadsbron	2,000 —	17,000 —	
		6:o. Hamnar.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
	c	Diverse reparationer	15,000 —		
		Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel längs kajer och isrännor	3,000 —		
	c*	Muddring i hamnarna	20,000 —		
		Delvis ombyggnad af f. d. afstjelningsbron vid Skatuddens norra strand	4,200 —		
		Transport	42,200 —	7,166,070 10	

		Transport	42,200	7,166,070	10
c*	{	Beläggning med II:a nubbssten af norra kajarmen i Södra hamnen	15,280		
		Ombyggnad af kajen å Skatudden	235,000		
		Delvis remont af brolocket och hvilare å södra kajarmen i Södra hamnen	2,400		
		Reparation af bron i Hafshamnen	4,600		
		Diverse remonter af broarna inom Sörnäs hamnområde	14,800		
		Ny ångpanna till ånggrabben	3,500		
				317,780	
		7:o. Planteringar.			
		<i>a) Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af planteringar och träskolor	70,000		
		Underhåll af hägnader	3,000		
c*	{	Provisionell remont af reservträdgården	5,000		
		Inköp af trädgårdsoffor	1,050		
		Jordberedning för stadsplanteringar	3,000		
				82,050	
		<i>b) Nyanläggningar.</i>			
c*	{	Planeringsarbeten i Brunnsparken	10,000		
		Fortsättande af planeringsarbeten å Dockstorget	3,000		
		Fortsättande af planeringsarbeten å Aspnäs plantage	3,500		
		Fortsättande af planeringsarbeten å idrottsplanen i Djurgården	10,000		
		Anordnande af kalkbanor	1,400		
		Ordnande af entréen till Skatudden	2,396		
		Anläggning af en väg genom Fabriksparken	1,560		
				31,856	
		8:o. Renhållningsväsendet.			
		<i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800		
		Vakters aflöning	5,200		
		Renhållning af latriner och pissoirer	12,000		
		Remont af latriner och pissoirer	2,000		
		Transport	22,000	7,597,756	10

		Transport	22,000 —	7,597,756 10
	c	Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar m. m.	.95,000 —	
		Bevattning af stadens centrala gator	10,000 —	
		Renhållning af chausséerna	30,000 —	
		D:o af d:o i Brunnsparken	1,000 —	
		D:o af vägar	7,000 —	
		D:o af båthamnar	700 —	
		Rengöring af isarna	1,500 —	167,200 —
		<i>Nyanläggningar.</i>		
	c*	Inköp af 300 st. soptransportkärl och 400 st. hermetiskt slutande lock till latrinhinkar	15,200 —	
		Ett skjul å Sörnäs strandväg för uppbevarande af toma sop- och latrinkärl	1,900 —	
		Pissoir för 4 personer afsedd att uppställas å gårdsplanen till Rådhusannexet	1,500 —	
		D:o för 2 personer å Östra Chausséen invid den öppna platsen emellan kvarteren N:ris 250 och 251	600 —	19,200 —
			9:o. Arbetsredskap.	
	c	Diverse inköp och remont	— —	7,000 —
		10:o. Diverse.		
	c	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m.	6,000 —	
	c*	Diverse remont å bykhus	3,000 —	9,000 —
		— Fmk 2,335,066: — —		
		XIV. Pensioner.		
Mag. besl. 18/2 1863	b	Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266 67	
D:o 30/10 1867	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter	300 —	
S. F. besl. 9/2 1875	b	Rådmannen H. L. Crohns tre barn	600 —	
		Transport	1,166 67	7,800,156 10

			Transport	1,166 67	7,800,156 10
S. F. besl.	$\frac{3}{12}$ 1889	b	Förre sprutmästaren M. Henelius	800 —	
D:o	$\frac{9}{5}$ 1893	b	D:o extra stadsfogden Moses Lindberg	400 —	
D:o	$\frac{16}{5}$ 1893	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240 —	
D:o	$\frac{16}{3}$ 1893	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120 —	
D:o	$\frac{3}{10}$ 1893	b	Drätselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och en minderårig son	800 —	
D:o	$\frac{16}{5}$ 1899	b	Vaktmästaredottern Erika Alexandra Rosenström	120 —	
D:o	$\frac{19}{11}$ 1895	b	Skogsvaktarenskan Maria Eriksson	120 —	
D:o	$\frac{3}{12}$ 1895	b	Stadsbetjentsenkan E. J. Tång .	120 —	
D:o	$\frac{20}{10}$ 1896	}	Förre realskolovaktmästaren F. M. Lindqvist	450 —	
D:o	$\frac{6}{6}$ 1905				
D:o	$\frac{5}{9}$ 1899	b	Hamnkonstapelsenkan Eva Gustava Lönnqvist	120 —	
D:o	$\frac{17}{9}$ 1901	b	Förre folkskoleinspektorn Viktor Öhberg	6,000 —	
D:o	$\frac{17}{12}$ 1901	b	Uppfostringsbidrag åt afl. häradshöfdingen B. Stenius omyndiga dotter	150 —	
D:o	$\frac{22}{4}$ 1902	b	Hamnvaktmästarenskan Eva Hagman	144 —	
D:o	$\frac{28}{5}$ 1903	b	Stadsbetjentsenkan Adolfina Wilhelmina Fagerholm	120 —	
D:o	$\frac{20}{1}$ 1903	b	Sprutmästarenskan Sofia Nyström och hennes minderåriga barn .	600 —	
D:o	$\frac{20}{5}$ 1904	b	Förre hamnvaktmästaren Johan Edvard Stenman	400 —	
D:o	$\frac{8}{3}$ 1904	b	Stadsbetjentsenkan A. M. Olin .	120 —	
D:o	$\frac{13}{9}$ 1904	b	Vaktmästarenskan M. E. Roskvist	120 —	
D:o	$\frac{13}{3}$ 1905	b	Lärarinnan Maria Hertz	1,000 —	
D:o	$\frac{6}{6}$ 1905	b	Städerskan K. C. Sundmark . .	300 —	
D:o	$\frac{9}{5}$ 1905	b	Byggmästarenskan A. M. Nyholm och hennes barn	300 —	
D:o	$\frac{28}{11}$ 1905	b	Hamnkontorsbokhållarenskan Elise Karolina Hjelt	300 —	
D:o	$\frac{12}{12}$ 1905	b	Ordningmansenskan Karolina Wilhelmina Rönneberg	200 —	
D:o	$\frac{29}{12}$ 1905	b	Städerskan Hedvig Kristina Lindgren	230 —	
D:o	$\frac{18}{2}$ 1906	b	Förre vattenledningsingenjören C. Hausen	3,000 —	
			Transport	17,440 67	7,800,156 10

S. F. besl. 21/5 1906	b	Transport Förre föreståndaren för Arbets- och Fattiggården, kommunalrå- det C. E. Degerholm	17,440 67	7,800,156 10
D:o 21/5 1906	b	Förre vaktmästaren Henrik Gustaf Forsblom	4,500 —	
D:o 13/11 1906	b	Enkefru Karin Calonius	600 —	
D:o 13/11 1906	b	Enkefru Anna Lovisa Lindberg	2,400 —	
D:o 13/11 1906	b	Minderåriga Karl Axel Robert Lindberg	2,400 —	
D:o 13/11 1906	b	D:o Karin Lindberg	1,200 —	
D:o 13/11 1906	b	Enkefru Frideborg Nordlin	1,200 —	
D:o 13/11 1906	b	Hennes minderåriga son	600 —	
D:o 13/11 1906	b	Enkefru Ida Natalia Kullberg	600 —	
D:o 13/11 1906	b	Wilhelmina Kulmala	360 —	
D:o 13/11 1906	b	Karl Gustaf Törnqvist	500 —	
D:o 27/11 1906	b	Förra hushållerskan vid Arbets- och Fattiggården Maria Sofia Ekholm	500 —	
D:o 11/12 1906	b	Förre rådhusdrängen A. G. Löfgren	300 —	
D:o 28/12 1906	b	Stadsbetjenten Jonas Ström	900 —	
— Fmk 34,700: 67. —				34,700 67
XV. Diverse utgifter.				
S. F. besl. 9/10 1875	b	För revision af stadens räkenska- per	4,100 —	
D:o 14/1 1902	b	För inventering af stadens lösegen- dom	800 —	
D:o 21/12 1897	c	Bränsle, förslagsvis	11,000 —	
		Belysning, inclusive illuminationer, förslagsvis	8,000 —	
		För stormvarningstelegram, d:o	250 —	
		Brandstodsafgifter, d:o	12,000 —	
D:o 21/12 1897	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	3,000 —	
	c	D:o för städning af mantalsskrif- varelokalen	180 —	
D:o 29/12 1890	b	D:o för byggnadsinspektör	2,400 —	
D:o 29/12 1893				
D:o 29/11 1904	b	Arvoden för elektrotekniska be- sigtningar, förslagsvis	1,000 —	
Fiskeristadgan för H:fors 1/2 1890 S. F. besl. 21/12 1897	b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis	600 —	
		För öfvervakande af virkesflott- ning i stadens hamnområde	150 —	
Transport			43,480 —	7,834,856 77

			Transport	43,480	7,834,856	77
S. F. besl. 27/2 1906	b		Kostnader för Gumtäckt, Mejlans och Grejus, förslagsvis	4,000		
	c*	}	Kostnader för Henrik Borgströms folkpark å Turholm, förslagsvis	2,400		
			Nybyggnader och reparationsarbeten å d:o	9,000		
D:o 22/12 1898	c		Arvode åt en gårdsekonom	1,800		
	b		Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,400		
	c		Anslag till valförberedelser . . .	10,000		
D:o 24/11 1885	b		Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500		
	c		Anslag till Fängelseföreningens skyddsherberge	600		
D:o 26/5 1903	b		Anslag till Fängelseför. skyddsherberge för frigifna kvinl. fångar	600		
1886 års stat	}	}	b	2 politiekarlar jemte fri bostad, arvode å 600: —	1,200	
S. F. besl. 28/12 1876						
D:o 22/12 1903						
Drkm. besl. 13/10 1904	}	}	b	Skadestånd åt arbetare för kroppsskada	464	40
D:o 4/5 1905						
D:o 21/9 1905						
D:o 4/1 1906						
D:o 26/4 1906						
	c		Underhåll af normalur	1,450		
	}	}	c	Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering, förslagsvis	7,500	
			Telefonavgifter, d:o	4,500		
S. F. besl. 20/10 1897	b		Anslag för isobservationer, d:o . .	600		
D:o 9/6 1905	b		Anslag för ett fiskauktionsverk . .	2,000		
D:o 21/12 1897	b		För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten	500		
	b		Signalering af middagstimmen . .	300		
D:o 19/12 1899	c		Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis	50,000		
	d		För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande	150,000	294,294	40
			— Fmk 294,294: 40 —			
			Summa Fmk	—	8,129,151	17

		Bokstaven anger Inkomstens beskaf- fenhet enligt 58 § i Kommunallagen		
Inkomster.				
	<i>a</i>		Disponibel behållning från föregående år	600,000
I. Räntor.				
	<i>c</i>		Å vattenledningslåneobligationer, förslagsvis	14,000
	<i>b</i>		Å tomtlösen, förslagsvis	230,000
Enl. donat. urkunderna	<i>b</i>		Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden, förslagsvis	13,500
	<i>c</i>	{	Diverse räntor och dividender, förslagsvis	150,000
			Å Belysningsverkets förskotter	10,000
				417,500
II. Tomtlösen.				
S. F. besl. $\frac{2}{3}$ 1893	<i>b</i>		Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försålda tomter, förslagsvis	400,000
III. Stadens fasta egendom.				
1. Räntor från donerade hemman.				
K. S:ns res. $\frac{12}{1}$ 1879	<i>b</i>		Förslagsvis	1,800
2. Stadens afhysta område.				
Kongl. försäkr. $\frac{23}{2}$ 1789 § 1 o. 4	<i>b</i>	}	Arrenden för byggnader och lägenheter	195,000
K. Förordn. $\frac{8}{12}$ 1873 § 6			Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	15,000
Enl. inlösningsvilkoren	<i>b</i>		Arrenden från Societetshuset	44,800
Enligt kontrakt			Transport	254,800
				1,419,300

			Transport	254,800 —	1,419,300 —
K. S:ns utsl. ^{11/11} 1884 S. F. besl. ^{29/10} 1888	} b		Hyra för försäljningsplatser å tor- gen, förslagsvis	33,000 —	
			Hyra för polisens embetslokaler och stall i staden tillhöriga gårdar	31,000 —	
Enl. kontrakt	} b		Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan, förslagsvis	2,100 —	
			Hyra för lokaler i gården N:o 9 vid Bergmansgatan	6,700 —	
D:o d:o	} b		Diverse hyror, förslagsvis	22,000 —	
			Hyra för bodar och diskar, för- slagsvis	5,000 —	
			Hyra för stånd i Saluhallarna, för- slagsvis	75,000 —	
			Simhusafgifter, förslagsvis	700 —	
			Fiskevattensafgifter, förslagsvis	1,000 —	
			Hötägt och mulbetesafgifter, för- slagsvis	150 —	
	c	Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	30,000 —	461,450 —	
3. Stadens jordlägenheter.					
Enl. kontrakt	b		Reimars, arrende, förslagsvis . . . . . — Fmk 463,400:—	—	150 —
IV. Tomtören.					
	b		Förslagsvis	—	3,000 —
V. Inkomstgivande rättig- heter.					
K. Förordn. ^{31/12} 1877 K. kung. af s. d.	} c		Tolag för till Helsingfors destine- rade varor, förslagsvis	250,000 —	
			Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	8,000 —	
K. kung. af ^{1/10} 1881 K. S:ns skrivf. ^{17/4} 1883	} c		Trafikafgifter, förslagsvis	520,000 —	
			Mätningafgifter, förslagsvis	1,500 —	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888	c				
D:o d:o	c				
			Transport	779,500 —	1,883,900 —

		Transport	779,500	1,883,900
S. F. besl. $\frac{1}{6}$ 1876	c	Magasinshyra, förslagsvis	5,000	
		Hamnafgifter, förslagsvis	210,000	
		Broafgifter, förslagsvis	8,400	
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888	c	Lyftkransafgifter, förslagsvis	500	
		Ballastafgifter, förslagsvis	100	
		Vägningsafgifter, förslagsvis	2,000	
K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879	c	Afgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	3,000	
Särsk. K. S:ns resol. K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883	c	Biljardafgifter, förslagsvis	400	
	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	40,000	
K. Stadg. $\frac{21}{10}$ 1698	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	
	c	Kollektmedel, förslagsvis	200	
	c	Diverse böter, förslagsvis	200	
Enl. kontrakt.	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	2,700	1,060,000
VI. Diverse inkomster.				
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879	c	Personel fattigafgift, förslagsvis	39,000	
Regl. för komm. sjukvård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis	16,000	
	c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	300	
	c	För desinfektion i hemmen, förslagsvis	1,200	
	c	Fattighjorns arbeten, förslagsvis	500	
	c	Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	11,000	
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	1,000	
	c	Ersättning för underhåll af fattiga, förslagsvis	12,000	
	c	Elevers i Förberedande Yrkesskolan för flickor försälda arbeten, förslagsvis	200	
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{4}{10}$ 1892	c	Elevers i folkskolan afgifter och handarbeten, förslagsvis	600	
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{20}{6}$ 1878	c	Ersättning för i asyler underhållna barn, förslagsvis	1,000	
Stadg. för Folkbibl. $\frac{2}{5}$ 1886	b	Boklån, förslagsvis	8,000	
K. Förordn. $\frac{14}{12}$ 1894	b	Hundskatt, förslagsvis	15,000	
		Transport	105,800	2,943,900

		Transport	105,800	2,943,900
	c	Intrader vid arbetsförmedlingsbyrå, förslagsvis	300	
	c	Intrader vid stadens laboratorium för sanitära undersökningar, förslagsvis	1,000	
		Afgifter från klosetterna, förslagsvis	6,500	
	b	Bidrag till underhåll af Ridderhuskvären	300	
Enl. kontrakt		Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600	
		Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200	
		Bidrag till underhåll af planteringen vid Gamla kyrkan	1,000	
		Bidrag till underhåll af planteringarna å Kirurgiska sjukhusets tomt	700	
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892	b	Bidrag till gatubelysningen af Finlands Bank . . . . . 275:— af Ständerhuset . . . . . 525:—	800	
K. Förordn. $\frac{8}{9}$ 1899 K. Sen. br. $\frac{9}{8}$ 1900	b	Vederlag för staden frångångna bötesandelar (incl. stadskassören tillhörande dylika)	7,246	
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882		b	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af Kronan, enl. tariff, med förslagsvis	360,660
VII. Statsbidrag.				
K. S:ns resol. $\frac{14}{12}$ 1905	b	Till Folkskolorna	203,000	
	c	Tillskottsbidrag till Folkskolorna, förslagsvis	37,000	
K. S:ns resol. $\frac{23}{2}$ 1892	b	Till gatubelysningen, förslagsvis	15,170	
K. S:ns bref $\frac{10}{5}$ 1898	b	Till Brandverket	21,000	
Kongl. br. $\frac{27}{8}$ 1779	b	Tull- och källarfrihets ersättning	368	
K. S:ns resol. $\frac{23}{5}$ 1901	b	Till förberedande yrkesskolan för gossar	19,650	
K. S:ns resol. $\frac{18}{1}$ 1906	b	Till förberedande yrkesskolan för flickor	11,000	
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1892 K. kung. $\frac{14}{12}$ 1894	b	Stadens andel af bränvinsskatten, förslagsvis	13,000	320,188
		Transport	—	3,749,194

		Transport	—	3,749,194	--
		VIII. Vattenledningen.			
Taxa för H:fors stads vattenledning den $\frac{11}{3}$ 1890	}	För vattenförsäljning, förslagsvis	540,000		
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis	28,000		
		Vattenafgifter från hästhoarne, förslagsvis	2,100		
		Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, förslagsvis	500		
		c* Ersättning för värkställda anslutningar m. m., förslagsvis . . .	115,000		
		b & c Arrenden för vattenledningens jordområde, förslagsvis	250	685,850	
		IX. Belysningsverket.			
	c	Disponibel vinst af gasverket . .	—	137,200	
		X. Lån.			
		a) Å 1902 års obligationslån anvisas för:			
	c	För vattenledningens utsträckning	380,050		
	c	För uppförande af kommunala arbetarbostäder	140,000		
	c	För kajbyggnader	235,000		
		b) Lån på längre återbetalningstid än två år:			
	c	För inköp af gårdarna N:ris 10 vid Lilla Robertsgatan och 11 vid Kaserngatan	350,000	1,105,050	
		XI. Uttaxering.			
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör	—	2,451,857	17
		Summa Fmk	—	8,129,151	17

Sammandrag

af Utgifts- och Inkomststaten för Helsingfors stad år 1907.

Hufvud- titel	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter	Tillfälliga ut- gifter	Summa
I	Räntor och amortering å skuld	1,023,525	—	1,023,525
II	Magistraten och Rådstufvurätten	266,153	—	266,153
III	Kommunalförvaltningen	325,514	—	325,514
IV	Gatubelysningen	249,761	3,660	253,421
V	Brandverket	126,782	19,700	146,482
VI	Polisinrättningen	265,819	—	265,819
VII	Sundhets- och sjukvården	440,891	4,400	445,291
VIII	Fattigvården	402,125	—	402,125
IX	Undervisnings- o. bildningsanstalter	1,336,795	28,249	1,365,044
X	Allmänna onera	372,443	—	372,443
XI	Vattenledningen	208,050	370,450	578,500
XII	Saluhallarna	20,770	—	20,770
XIII	Allmänna arbeten	357,500	1,977,566	2,335,066
XIV	Pensioner	34,700	—	34,700
XV	Diverse utgifter	282,894	11,400	294,294
Summa Fmk		5,713,725	2,415,425	8,129,151
		67	50	17
		67	50	17
Inkomster.	Ordinarie in- trader	Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader	Summa	
	—	600,000	600,000	
I	Räntor	417,500	—	417,500
II	Tomtlösen	—	400,000	400,000
III	Inkomst från stadens fasta egendom	463,400	—	463,400
IV	Tomtören	3,000	—	3,000
V	Inkomstgifvande rättigheter	1,060,000	—	1,060,000
VI	Diverse inkomster	485,106	—	485,106
VII	Statsbidrag	320,188	—	320,188
VIII	Vattenledningen	570,850	115,000	685,850
IX	Belysningsverket	137,200	—	137,200
X	Lån	—	1,105,050	1,105,050
XI	Uttaxering	2,451,857	—	2,451,857
Summa Fmk		5,909,101	2,220,050	8,129,151
		17	—	17
		17	—	17

Bilaga.

Helsingfors stads Belysningsverks Utgifts- och Inkomststat för år 1907.

		Utgifter.			
		Förvaltningen.			
		Löner och arvoden:			
		Styrelsens arvode	8,000	—	
	b	1 Verkställande direktör, lön	8,000:—		
		garant. tantième	2,000:—	10,000	—
		1 Assistent, lön	6,000:—		
		häraf ersätter petroleumbelysningen	1,200:—	4,800	—
		1 Kamrerare och kassör, lön	6,300	—	
		1 Bokförare, lön	3,600	—	
		1 Kontorsbiträde, lön	1,800	—	
	b & c	2 Kontorsbiträden, lön å 1,500:—	3,000	—	
	c	1 Kontorsbiträde, lön	1,200	—	
	b	1 Gasmästare, förutom fri bostad, lyse och värme, lön	4,450	—	
	b & c	1 Undergasmästare, lön	2,400	—	
	b	1 Rörmästare för privata arbeten, lön	3,000	—	
		1 D:o för arbeten i gatorna, lön	3,000	—	
		1 Materialbokhållare, lön	2,200	—	
	c	Extra skrifbiträden, förslagsvis	2,000	—	
		Kontorsexpenser, förslagsvis	4,000	—	59,750
		Gastillverkningskostnader.			
		<i>För kolgasen.</i>			
		Kol:			
	c	Vanliga gaskol, förslagsvis	173,250:—		
		Cannelkol, förslagsvis	36,000:—		
		Transport och lämpning, förslagsvis	8,300:—	217,550	—
		Transport	217,550	—	59,750

		Transport	217,550	59,750
c	{	Icke specificerade materialier, förslagsvis	5,500	
		Arbetskostnad i retorthuset, förslagsvis	30,500	
		Ångpanne- och exhausterkostnad, förslagsvis	13,000	
		Gasreningen, förslagsvis	3,600	
		Bränsle, förslagsvis	800	
		Elektrisk belysning i apparatrummen, förslagsvis	1,000	
		Vattenavgift, förslagsvis	2,000	
		Brand- och olycksfallsförsäkringspremier, förslagsvis	8,700	
		Renhållning, vakthållning och oförutsedda utgifter, förslagsvis	7,500	
				290,150
		<i>För oljegasen.</i>		
c	{	Råmaterialier, (koks, solarolja, vatten) samt arbetskostnad och underhåll, förslagsvis	53,000	343,150
		Kostnader för biprodukterna.		
c	{	Arbetskostnad för koks, förslagsvis	12,600	
		Arbetskostnad för stenkolstjära, förslagsvis	4,000	16,600
		Kostnader för gatubelysningen.		
c	{	Lykttändare och lampskötare, förslagsvis	40,000	
		Glödkroppar och cylindrar, förslagsvis	2,800	
		Diverse, förslagsvis	3,000	45,800
		Kostnader för privata gasförbrukningen.		
c	{	Mätareaflysning och inkassering, förslagsvis	12,000	
		Diverse — dejourering, afhjelpande af mindre fel, sprit m. m., förslagsvis	7,500	19,500
		Transport	—	484,800

		Transport	—	—	484,800	
		Remont och underhåll.				
	c	Byggnader, förslagsvis	3,000	—		
		Ugnar, förslagsvis	16,500	—		
		Apparater, förslagsvis	4,000	—		
		Gasklockor, förslagsvis	1,000	—		
		Hufvudrörnätet, förslagsvis	3,000	—		
		Lyktstolpar, lyktor och serviser, förslagsvis	5,700	—		
		Privatserviser, förslagsvis	500	—		
		Gasmätare, förslagsvis	4,000	—		
		Inventarier, förslagsvis	4,000	—	41,700	
	b	Ränta å kontokuranträknigen med stadskassan, förslagsvis	—	—	10,000	
		Utsträckning af hufvudrörnätet.				
	c*	Under Simonsgatan mellan jude- ständer	525	—		
		Under Folkskolegatan mellan Anne- och Fredriksgatorna	1,402	50		
		Under Malmgatan mellan Lapp- brinken och Södra Jernvägs- gatan	1,657	50		
		Under Barnhemsgränden mellan Lappviks- och Barnhemsgatorna	1,377	50		
		Under Albertsgatan mellan André- och Vladimirs- samt mellan Eriks- och Gräsviksgatorna	2,125	—		
		Under Brobergskajen och Bro- bergsgatan	4,930	—		
		Under S. Esplanadgatan mellan Högbergsgatan och V. Kajen	11,910	—		
		Under Högbergsgatan från tele- foncentralen till Lilla Roberts- gatan	1,260	—		
		Under Stora Robertsgatan mellan Georgs- och Annegatorna	3,642	50		
		Under Alexandersgatans förläng- ning mellan Östra och Vestra Henriksgatorna	640	—		
		Under Georgsgatan mellan Vladi- mirs- och Simonsgatorna	3,150	—		
		Under särskilda gator enligt Sty- relsens bestämmande	10,380	—	43,000	
			Transport	—	—	579,500

		Transport	—	579,500
		Uppställande af nya lyktor,		
		förlagsvis:		
	c*	å Simonsgatan, Folkskolegatan, Malmgatan, Barnhemsgränden, Albertsgatan, Brobergskajen, Brobergsgatan och Stora Ro- bertsgatan 30 st. lyktor à 160 mark	4,800	
		10 st. dubbla gatuaerlampor à 10 mark	100	
		å särskilda gator enligt Styrelsens bestämmande, 40 st. lyktor à 160 mark	6,400	11,300
		Serviser, inventarier m. m.		
		Privata serviser	6,000	
		Gasmätare	25,000	
		Inventarier	2,500	33,500
		<i>Behållning</i>	—	137,200
		Summa Fmk	—	761,500

Inkomster.			
Gatubelysningen, förslagsvis.			
	Auerlågor:		
	Helnatts; 721 st. under vår- och 743 st. under höstterminen, förbru- kande gas	281,765 m ³	
	Halfnatts; 1,066 st. un- der vår- och 1,124 st. under höstterminen, förbrukande gas	209,806 „	
	Öppna lågor (i varu- skjulen)	1,735 „	
c	Helnatts; 6 st. under seglationstiden, för- brukande gas	648 „	
	Lucas-lampor (å Salu- torget):		
	Halfnatts; 2 st. förbru- kande gas	1,816 „	
	Förlängd morgonbelys- ning å Salutorget un- der vintermånaderna	600 „	
	Extra belysning vid sär- skilda tillfällen	1,630 „	
	Summa gas	498,000 m ³	
	å 30 penni pr m ³		149,400 —
Privatförbrukningen, förslagsvis.			
	Gas till lyse 945,000 m ³		
	å 30 penni	283,500:—	
c	Afgår för rabatter	7,500:—	276,000 —
	Gas till kokning m. m. 1,340,000 m ³ å 15 penni	201,000:—	477,000 —
Biprodukter, förslagsvis.			
	Koks	105,000	
c	Stenkolstjära	10,100	115,100 —
	Vinst å arbeten och försäljning af materialier, förslagsvis		20,000 —
	Summa Fmk		761,500 —